BRIAN ALDISS

HELLICONIA

III. IARNA

PALADIN | SCIENCE-FICTION

BRIAN ALDISS

HELLICONIA

larna

SCIENCE-FICTION

„Brian W. Aldiss scrie science-fiction la cel mai înalt nivel. El vorbește despre evoluția culturilor, a speciilor, a mediului înconjurător aflat în permanentă schimbare, care modelează și este totodată modelat el însuși de forțele vieții."

New York Times

„Încă un efort bine gândit și de o ingeniozitate măreață: finalul extraordinar al unui spectacol incredibil și fascinant."

Kirkus Reviews

„O carte în care ești complet atras cu totul și pus treptat în fața oportunităților ce se ivesc."

https://www.sffworld.com

„Masivă, exhaustivă, minuțios organizată, încărcată de acțiune, de referințe și în același timp de dramatism. O trilogie clasică."

https://www.booktopia.com

„Helliconia Iarna este mai mult decât un final perfect. Este cea mai bună din serie. [...] Science-fictionul este înzestrat cu potențial pentru măreție, iar Aldiss a profitat din plin cu Helliconia."

http://speculiction.blogspot.com

BRIAN ALDISS

HELLICONIA
Iarna

Traducere din limba engleză
de Cristina Ghidoveanu

PALADIN

Colecție coordonată de Mihai-Dan Pavelescu
Redactori: Adrian Crețu, Diana Gheorghe
Tehnoredactor: Ionuț Bănuță
DTP copertă: Alexandru Daș

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
ALDISS, BRIAN
Helliconia: Iarna / Brian Aldiss; trad. din lb. engleză
de Cristina Ghidoveanu. – București: Editura Paladin, 2021

ISBN 978-606-9000-99-1

I. Ghidoveanu, Cristina (trad.)

821.111

Brian Aldiss
Helliconia Winter

Ilustrații originale și hărți redesenate de Ionuț Bănuță

Editura Paladin este un imprint al Grupului Editorial Art.

Fiindcă-ntâi și-ntâi pământul, apa, ușoarele-adieri de aer, caldele văpăi de foc – stihiile din care se vede că-i făcută lumea asta – sunt din substanță care are-o naștere ș-o moarte. Tu să știi că lumea-ntreagă e tot din acea substanță, un lucru a cărui părți vedem că-s din materie ce s-a născut și e menită morții, și el e pieritor, și el se naște. De-aceea, când eu văd că părți din lume așa de mari pier și renasc, pot crede că și-au avut și cerul și pământul un început al lor, și că sosi-va și pentru ele ziua nimicirii. [...] Pe lângă asta, tot ce se nutrește și tot ce crește din pământ întoarce pământului tot ce-a luat dintr-însul; și cum pământu-i fără îndoială și mama tuturora și mormântul, el totodată scade și sporește.

Lucrețiu, *Poemul naturii*, 55 î.e.n.[1]

[1] Ed. Științifică, București, 1965 (n. red.)

Preludiu

Luterin își revenise. Scăpase de boala misterioasă. Avea voie din nou să iasă. Divanul de lângă fereastră, nemișcarea, învățătorul cenușiu care venea în fiecare zi – se terminase cu ele. Era viu și putea să-și umple plămânii cu aerul înviorător de afară.

Frigul sufla în jos de pe muntele Shivenink, destul de tăios încât să cojească scoarța de pe partea dinspre nord a copacilor.

Vântul proaspăt îi scotea la lumină spiritul de sfidare. Îi aducea sângele în obraji, îi făcea membrele să se miște odată cu animalul care-l purta peste pământul tatălui său. Scoase un strigăt și dădu pinteni zenelului, făcându-l să pornească la galop. Îl mână departe de conacul care-i servise drept închisoare, cu clopotul său funebru, de-a lungul aleii ce traversa câmpurile încă numite „Podgoria". Mișcarea, aerul, vuietul propriului sânge în artere îl îmbătau.

În jurul lui se întindea teritoriul tatălui său, un domeniu care triumfa asupra latitudinii, o lume mică formată din mlaștină, munte, vale, repezișuri, nori, zăpadă, pădure, cascadă... dar evită gândul la cascadă. Vânat nesfârșit cutreiera pe aici, ivindu-se peste tot din belșug, chiar dacă tatăl lui îl dobora. Fagori hoinari. Păsări ale căror migrații întunecau cerul.

Curând avea să vâneze din nou, urmând exemplul tatei. Viața continuase cumva, se regenerase oarecum. Trebuia să se bucure și să alunge bezna ce-i dăinuia prin cotloanele minții.

Galopă pe lângă sclavi goi până la brâu care antrenau yelki în jurul Podgoriei, ținând strâns zăbalele. Copitele animalelor împrăștiau movilele de pământ ridicate de cârtițe.

Luterin Shokerandit nutrea simpatie pentru astfel de mamifere. Puteau să nu țină seama de extravaganțele celor doi sori. Cârtițele puteau să vâneze și să se împerecheze în orice anotimp. Când mureau, corpurile le erau devorate de alte cârtițe. Pentru ele, viața era un tunel nesfârșit prin care masculii căutau mâncare și femele. Uitase de ele când zăcuse în pat.

— Împărăția cârtițelor! strigă, săltând în șa, ridicându-se în scări.

Carnea pe care-o avea în plus pe corp făcea propriile ei mișcări pe sub haina de arang.

Își îmboldi mai departe zenelul. Avea nevoie de mișcare ca să-și reintre în forma de luptă. Grăsimea suplimentară se topea de pe el chiar și acum, prima oară când călărea în aer liber după mai bine de un an mic. Își irosise cea de-a douăsprezecea aniversare întins pe spate. Zăcuse vreme de peste patru sute de zile – o perioadă considerabilă incapabil să se miște sau să vorbească. Fusese înmormântat în pat, în cameră, în conacul părinților lui, în marele mormânt Casa Păzitorului. Acum, episodul acela se încheiase.

Forța i se revărsa înapoi în mușchi, sosind dinspre animalul de sub el, din aer, din trunchiurile arborilor în timp ce trecea ca fulgerul pe lângă ei, din propria lui ființă interioară. Un soi de forță distrugătoare a cărei natură n-o înțelegea îl ștersese din lumea aceasta; de vreme ce se întorsese, era hotărât să lase o urmă pe scena asta licăritoare.

Un sclav îi deschise una dintre porțile duble de la intrare înainte să ajungă la ea. Galopă pe poartă fără pauză și fără să arunce nicio privire în jur.

Vântul urla ca un câine în urechea lui neobișnuită cu el. Îi scăpă nota familiară a clopotului casei din spatele lui. Clopoțeii de la hamuri sunau în timp ce pământul răspundea la înaintarea sa.

Atât Batalix, cât și Freyr se aflau jos pe cerul dinspre sud. Zburau printre trunchiuri ca niște gonguri, soarele cel mare și cel mic. Luterin le întoarse spatele când ajunse pe drumul satului. An după an, Freyr se cufunda tot mai jos pe cerul Sibornalului. Coborârea lui stârnea furie în spiritul uman. Lumea era pe cale să se schimbe.

Transpirația care i se prelingea pe piept se răcea instantaneu. Era iar întreg, hotărât să se revanșeze pentru timpul pierdut, să se împerecheze și să vâneze precum cârtițele. Zenelul îl putea duce până la marginea pădurilor de caspiarni lipsite de poteci, păduri ce se pierdeau în depărtare, în cele mai adânci cotloane ale lanțurilor muntoase. Într-o zi, nu peste multă vreme, plănuia să se piardă în îmbrățișarea pădurilor acelora, să se piardă și să dispară, să se bucure de propria sa fire primejdioasă, ca un animal printre animale. Dar mai întâi avea să se piardă în îmbrățișarea lui Insil Esikananzi.

Luterin izbucni în râs. „Da, ai o latură sălbatică, băiete", îi zisese cândva tata, după una sau alta dintre năzbâtiile pe care le făcuse băiatul, fixându-l cu privirea lui distantă, în timp ce punea mâna pe umărul fiului, ca pentru a estima cantitatea de sălbăticie pe fiecare os.

Iar Luterin plecase capul, incapabil să înfrunte expresia ochilor. Cum putea să-l iubească tatăl lui la fel cum îl iubea el, dacă era așa de mut în prezența marelui om?

Acoperișurile cenușii îndepărtate ale mănăstirilor se ițeau printre copacii golași. Mai aproape se aflau porțile

domeniului Esikananzi. Lăsă zenelul cafeniu să încetinească la trap, simțindu-i lipsa de vigoare. Specia se pregătea de hibernare. Curând, toți zenelii aveau să devină de nefolosit pentru călărie. Acesta era anotimpul pentru dresat yelki, mai greu de stăpânit, dar mai puternici. Când un sclav deschise poarta Esikananzi, zenelul intră la pas. Clopotul Esikananzi se auzea în continuare, cu timbrul lui specific, sunând la întâmplare, după cum îl bătea vântul.

Se rugă Zeului Azoiaxic ca tatăl lui să nu fi aflat nimic despre aventurile lui cu femelele ondode, năravul în care căzuse cu scurtă vreme înainte ca paralizia să-l țintuiască la pat. Ondodele îi ofereau ceea ce Insil îi refuzase până acum.

Trebuia să le reziste acestor femei inumane. Era bărbat. La marginea pădurii existau cocioabe rău famate unde el și prietenii lui din școală – inclusiv Umat Esikananzi – se duceau să-și satisfacă poftele cu nerușinatele acelea cu opt degete. Târfe, vrăjitoare, care ieșeau din pădure, din rădăcinile cele mai adânci ale codrilor... Se spunea că se împreunau și cu masculi fagori. Ei bine, asta n-avea să se mai întâmple. Aparținea trecutului, asemenea morții fratelui său. Și, la fel ca moartea fratelui său, mai bine rămânea uitată.

Conacul familiei Esikananzi nu era nemaipomenit. Starea brută era trăsătura fundamentală a arhitecturii sale; fusese construit să reziste climatului nordic atât de aspru. Un șir de arcade oarbe alcătuia baza clădirii. Ferestre înguste, cu obloane grele, începeau abia de la al doilea nivel. Întreaga structură semăna cu o piramidă decapitată. Clopotul scotea un sunet sec, de dale de piatră, ca și cum ar fi sunat din inima dură a clădirii.

Luterin descălecă, urcă treptele și trase clopotul de la ușă.

Era un tânăr lat în umeri, deja impunător, în felul sibornalez, cu o față rotundă care părea construită în mod natural pentru veselie; deși, în acest moment, așteptând s-o vadă

pe Insil, avea sprâncenele încruntate și buzele strânse. Încordarea de pe chip îl făcea să semene cu tatăl lui, dar avea ochii de un cenușiu limpede, foarte diferiți de pupilele întunecate, adâncite în orbite, ale acestuia.

Părul, cu cârlionți rebeli pe frunte și la ceafă, era castaniu-deschis, cu totul diferit de pieptănătura neagră, îngrijită, a fetei în a cărei companie era condus.

Insil Esikananzi avea aerul cuiva născut într-o familie puternică. Putea fi tăioasă și distantă. Tachina. Mințea. Cultiva o înfățișare neajutorată; sau, dacă îi convenea mai mult, o privire autoritară. Zâmbetele ei erau glaciale, mai mult o concesie făcută politeții decât o manifestare a propriului spirit. Ochii violeți priveau de pe un chip pe care îl păstra cât mai inexpresiv cu putință.

Purta prin coridor un urcior cu apă, strâns în ambele mâini. În timp ce venea spre Luterin, ridică ușor bărbia în aer, într-un fel de interogare mută, exasperată. Pentru el, Insil era obiectul unei dorințe intense, cu nimic mai puțin demnă de dorință din cauza firii capricioase.

Aceasta era fata cu care urma să se însoare, potrivit aranjamentului încheiat între tații lor la nașterea lui Insil, pentru a întări înțelegerea dintre cei mai puternici doi oameni din ținut.

De îndată ce se aflâ în prezența tinerei, Luterin fu prins încă o dată în vechiul lor complot, în pânza complicată și sâcâitoare de nemulțumiri pe care Insil o țesea în jurul ei.

— Văd că te-ai pus pe picioare, Luterin. Minunat! Și, ca un viitor soț îndatoritor, te-ai parfumat cu sudoare și zenel, știind că vii în vizită și-ți prezinți complimentele. Ai crescut cu siguranță în timp ce ai stat în pat – cel puțin în zona taliei.

Evită o îmbrățișare cu ajutorul urciorului cu apă. Tânărul îi puse un braț în jurul taliei înguste, în timp ce fata îl conducea în susul scării imense, pe care o făceau și mai lugubră

portretele întunecate din care morții familiei Esikananzi priveau cu chipurile stafidite de trecerea timpului.

— Nu mă provoca, Sil. O să slăbesc la loc în curând. E surprinzător că mi-am recăpătat sănătatea.

Clopoțelul ei personal își murmura sunetele ușoare la fiecare treaptă.

— Mama e atât de bolnăvicioasă… Este mereu suferindă. Subțirimea mea e boală, nu sănătate. Ai noroc să treci pe-aici când părinții mei cei plictisitori și la fel de plictisitorii mei frați, inclusiv prietenul tău Umat, participă la o ceremonie anostă altundeva. Așa că te poți aștepta să profiți de mine, nu-i așa? Desigur, bănuiești că m-au avut băieții de la grajduri în timp ce tu te aflai în hibernarea ta de un an. Că m-am dăruit în fân fiilor de sclavi.

Îl conduse de-a lungul unui coridor pe care scândurile scârțâiau sub covoarele madișe tocite. Era aproape lipită de el, spectrală în puțina lumină care se strecura prin ferestrele acoperite cu obloane.

— De ce-mi pedepsești inima, Insil, când e a ta?

— Nu inima ta o vreau, ci sufletul, râse fata. Fii mai curajos. Plesnește-mă, cum face tatăl meu. De ce nu? Nu e pedeapsa esența lucrurilor?

Luterin răspunse înflăcărat:

— Pedeapsă? Ascultă, o să ne căsătorim și o să te fac fericită. Poți să vânezi cu mine. N-o să ne despărțim niciodată. O să cutreierăm pădurile…

— Știi că mă interesează mai mult locuințele decât pădurile.

Se opri cu o mână pe clanța unei uși, surâzând provocator, și îndreptă spre el sânii mici, pe sub pânzeturi și dantele.

— Oamenii se simt mai bine afară, Sil. Nu zâmbi. De ce-aș face pe prostul? Știu la fel de mult despre suferință ca tine. Tot anul acela mic pe care l-am petrecut vlăguit n-a fost poate cea mai rea pedeapsă pe care și-ar putea-o închipui cineva?

Insil duse un deget la bărbie şi-l făcu să alunece în sus, până la buză.

— Paralizia asta ţi-a îngăduit să scapi de o pedeapsă şi mai mare – aceea de a trebui să trăieşti aici, sub asuprirea părinţilor noştri, în comunitatea asta represivă în care tu, de exemplu, ai fost împins să coabitezi cu non-umani ca să te destinzi...

Zâmbi în timp ce tânărul roşea, dar continuă cu glasul ei cel mai dulce.

— Nu înţelegi nimic din propria-ţi suferinţă? M-ai acuzat deseori că nu te iubesc, şi s-ar putea să fie adevărat, dar nu-ţi acord eu mai multă atenţie decât îţi acorzi singur?

— Ce vrei să zici?

Cum îl mai chinuia conversaţia asta...

— Tatăl tău e acasă sau e plecat la vânătoare?

— E acasă.

— Din câte îmi aduc aminte, s-a întors de la vânătoare cu cel mult două zile înainte ca fratele tău să se sinucidă. De ce s-a sinucis Favin? Presupun că ştia ceva ce tu refuzi să ştii.

Fără să-şi ia privirea de la ochii lui, deschise uşa din spatele ei şi o împinse astfel încât să lase lumina soarelui să-i scalde în timp ce stăteau în prag, complici şi totuşi adversari. Luterin o apucă de braţul liber, tremurând la descoperirea faptului că-i era la fel de necesară ca întotdeauna şi la fel de plină de enigme.

— Ce ştia Favin? Ce-ar trebui să ştiu?

Semnul puterii pe care-o avea asupra lui era acela că el îi punea mereu întrebări.

— Orice-ar fi ştiut fratele tău, asta ţi-a provocat paralizia, nu moartea propriu-zisă, aşa cum susţine toată lumea.

Avea doisprezece ani şi o zecime, nu mai mult decât un copil, totuşi încordarea din gesturile ei o făcea să pară mult mai în vârstă. Ridică o sprânceană, văzându-l încurcat.

O urmă în cameră, dorind s-o întrebe mai multe, dar rămase fără glas.

— De unde știi toate astea, Insil? Le inventezi ca să pari misterioasă. Mereu încuiată în camerele astea...

Insil puse urciorul cu apă pe o masă, lângă un buchet de flori albe culese mai devreme. Florile se împrăștiaseră pe suprafața lustruită, reflectate ca într-o oglindă încețoșată.

Ca pentru sine, ea spuse:

— Încerc să te formez ca să nu crești ca restul bărbaților de-aici...

Se duse către fereastra încadrată de draperii grele, cafenii, care atârnau din tavan până la podea. Deși stătea cu spatele la el, simțea că nu se uită afară. Dubla lumină solară, revărsată înăuntru din două direcții diferite, o dizolva ca și cum ar fi fost lichidă, astfel încât umbra ei pe podeaua acoperită cu dale părea mai materială decât ea. Insil își demonstra încă o dată firea evazivă.

Era o cameră în care el nu mai intrase până atunci, o cameră Esikananzi tipică, încărcată cu mobilă grea. Păstra un miros sâcâitor, într-un fel respingător. Poate că singurul ei scop era depozitarea mobilei, în cea mai mare parte din lemn, pentru ziua în care Iarna-Weyr avea să vină și nu se va mai produce mobilă. Se aflau aici un divan verde ornamentat cu spirale sculptate și un șifonier masiv ce domina camera. Toată mobila fusese importată; se vedea după stil.

Închise ușa și rămase pe loc, contemplând-o pe Insil. De parcă el n-ar fi existat, fata aranjă florile într-o vază, turnă apă din urcior și răsfiră tulpinile cu degetele ei lungi.

Luterin oftă.

— Și mama e mereu bolnavă, biata de ea. În fiecare zi a vieții intră în pauk și în comuniune cu părinții ei morți.

Insil îi aruncă o privire tăioasă.

— Și tu... când zăceai... ai căzut probabil în obiceiul paukului.

— Nu. Te înşeli. Tata mi-a interzis... În plus, nu-i doar asta...

Insil își duse degetele la tâmple.

— Pauk e ceva ce fac oamenii de rând. E o superstiție. Să intri în transă și să cobori în lumea aceea subterană oribilă, în care putrezesc trupuri, iar cadavrele înfiorătoare încă scuipă drojdiile vieții... Oh, e dezgustător! Ești sigur că n-o faci?

— Niciodată. Îmi închipui că boala mamei vine de la pauk.

— Păi, idiot ce eşti, eu o fac în fiecare zi. Sărut buzele cadaverice ale bunicii şi simt gustul viermilor...

Apoi izbucni în râs.

— Nu mai face fața asta năucă. Glumesc. Detest ideea chestiilor ălora de sub pământ și mă bucur că stai departe de ele. Coborî privirea către flori. Florile astea sunt un semn pentru moartea lumii, nu crezi? Acum sunt doar flori albe, merg cu zăpada. Cândva, după cum se povesteşte, în Kharnabhar înfloreau flori în culori strălucitoare.

Împinse cu resemnare vaza de lângă ea. În miezul inflorescențelor palide rămăsese un strop auriu, transformat într-o pată roșie lângă pistil, ca o emblemă a soarelui pe cale să piară.

Luterin traversă camera spre ea, peste mozaicul de dale.

— Vino şi stai pe divan cu mine, să vorbim despre lucruri mai vesele.

— Cred că te referi la climă – se deteriorează atât de repede, încât nepoţii noştri, dacă trăim destul cât să-i avem, o să-și petreacă viața aproape în beznă, înfăşuraţi în piei de animale. Scoţând probabil sunete animalice... Asta sună a subiect promiţător.

— Ce absurdităţi vorbeşti!

Râzând, tânărul făcu un salt înainte și o îmbrățișă. Fata îl lăsă s-o tragă pe divan în timp ce el murmura dezmierdări febrile.

— Sigur că nu poți să faci dragoste cu mine, Luterin. Poți să m-atingi ca înainte, dar fără să facem dragoste. Nu cred c-o să fiu vreodată prea atrasă de dragoste. Dacă te-aș lăsa, ți-ai pierde interesul pentru mine, dorința ți-ar fi satisfăcută.

— Minciună, minciună!

— Dacă e să fim câtuși de puțin fericiți în căsnicie, ar fi bine să reprezinte adevărul. Nu mă mărit cu un bărbat sătul.

— Nu m-aș sătura niciodată de tine.

În timp ce vorbea, tânărul își puse o mână pe pieptul ei.

— Armatele invadatoare..., oftă Insil, dar îl sărută și-i strecură vârful limbii în gură.

În acest moment, ușa dulapului se deschise brusc. Dinăuntru sări un tânăr cu tenul închis, ca al lui Insil, dar foarte agitat, spre deosebire de sora lui calmă. Era Umat, care flutura o sabie și răcnea:

— Surioară, surioară! A sosit ajutorul! Iată-l pe viteazul tău salvator, venit să te salveze pe tine și familia de dezonoare! Cine-i fiara asta? Nu-i ajunge un an în pat, că trebuie să se ridice imediat să caute cel mai apropiat divan? Mizerabilul! Violatorul!

— Șobolan de bortă! strigă Luterin.

Se repezi mânios la Umat, sabia de lemn căzu pe podea și se bătură cu furie. După lunga lui perioadă de imobilizare, Luterin mai pierduse din putere, astfel că prietenul său îl trânti la podea. În timp ce se ridica de jos, văzu că Insil fugise.

Alergă la ușă. Fata dispăruse prin cotloanele întunecoase ale casei. În încăierare, florile i se împrăștiaseră, iar urciorul se spărsese pe podea.

Abia în timp ce-și croia drum înapoi pe drumul satului, neconsolat, lăsând zenelul să-l poarte la pas, lui Luterin îi

trecu prin minte că era posibil ca Insil să fi înscenat totul. În loc să se ducă acasă, făcu la dreapta la poarta Esikananzi și porni călare către sat, să bea la hanul Icen.

Batalix era aproape de apus când se luă după funebrul clopot Shokerandit către casă. Ningea. Nu se afla nimeni prin preajmă în lumea cenușie. În han, conversația constase mai ales din glume și din plângeri privitoare la noile reguli introduse de oligarh, cum ar fi ora stingerii. Reglementările erau menite să întărească toate comunitățile din Sibornal pentru încercările ce aveau să vină.

Era mai mult vorbărie goală și Luterin o disprețuia. Tatăl lui n-ar fi discutat niciodată despre asemenea lucruri – nu în prezența singurului fiu rămas.

Lămpile cu gaz ardeau în holul lung al casei sale. În timp ce Luterin desfăcea catarama clopoțelului personal, un sclav își făcu apariția, se înclină și anunță că secretarul tatălui său dorea să-l vadă.

— Unde-i tata? vru să știe Luterin.

— Păzitorul Shokerandit a plecat, domnule.

Furios, Luterin urcă treptele în fugă și trânti de perete ușa camerei secretarului. El era membru permanent al Casei Shokerandit. Cu nasul ca un plisc, linia dreaptă a sprâncenelor, fruntea îngustă și smocul de păr ce cădea peste frunte, bărbatul semăna cu o cioară. Camera aceasta îngustă, cu firidele ticsite cu documente confidențiale, era cuibul ciorii. De aici, analiza detaliat multe planuri secrete, dincolo de sfera de cunoștințe a lui Luterin.

— Tatăl tău a plecat la vânătoare, domnule Luterin, anunță pasărea șireată pe un ton în care se amestecau

deferenţa cu reproşul. Din moment ce nu erai de găsit nicăieri, a trebuit să plece fără să-şi ia rămas-bun de la tine.

— De ce nu m-a lăsat să-l însoţesc la vânătoare? Ştie că-mi place să vânez. Poate reuşesc să-l prind din urmă. Încotro a luat-o suita lui?

— Mi-a încredinţat această epistolă pentru tine. Te-aş sfătui s-o citeşti înainte să dispari pur şi simplu.

Secretarul întinse un plic mare. Luterin i-l smulse din gheare, îl desfăcu şi citi ceea ce tatăl său aşternuse pe coala de hârtie cu scrisul lui mare şi îngrijit:

Fiule Luterin,

Există posibilitatea ca în zilele ce vor veni să fii numit Păzitor al Roţii în locul meu. Acest rol, după cum ştii prea bine, îmbină atât îndatoriri laice, cât şi religioase.

Când te-ai născut, ai fost dus la Rivenjk să primeşti binecuvântarea preotului suprem al Cultului Păcii Formidabile. Cred că asta ţi-a întărit latura cucernică a firii. Te-ai dovedit un fiu supus, de care sunt mulţumit.

Acum e vremea să întărim latura laică a firii tale. Fratele tău mort a fost înrolat în armată, aşa cum este tradiţia pentru fiii mai mari. Ar fi potrivit să preiei o îndatorire asemănătoare, în special având în vedere că în lumea largă (despre care nu ştii nimic până acum) afacerile Sibornalului avansează către un punct decisiv.

Prin urmare, i-am lăsat secretarului meu o sumă de bani. El ţi-o va înmâna. Vei pleca la Askitosh, oraşul principal al mândrului nostru continent, şi te vei înrola cu rangul de stegar-locotenent. Te vei

prezenta la arhiepiscopul-militant Asperamanka, care este la curent cu situaţia ta.

Am dat instrucţiuni pentru organizarea în cinstea ta a unui bal mascat, ca să-ţi sărbătorim plecarea. Trebuie să porneşti fără întârziere şi să câştigi respect pentru numele familiei.

Tatăl tău

Roşeaţa cuprinse chipul lui Luterin când citi cuvintele de laudă atât de rare ale tatei. Era mulţumit de el, în ciuda tuturor cusururilor sale! Destul de mulţumit încât să dea un bal mascat în cinstea lui!

Strălucirea fericirii se disipă când îşi dădu seama că tata nu va fi prezent la bal. Nu conta. Avea să urmeze cariera armelor şi să facă tot ceea ce i se va cere. Tata va fi mândru de el.

Poate că reputaţia pe care o va căpăta o va face chiar şi pe Insil mai afectuoasă...

Balul mascat avu loc în sala de ospeţe a conacului Shokerandit în ajunul plecării spre sud a lui Luterin.

Persoane marcante îmbrăcate în costume strălucitoare interpretară roluri prestabilite. Se cântă muzică solemnă. Se puse în scenă o poveste familiară care vorbea despre inocenţă şi josnicie, despre pofta de a poseda şi despre rolul întortocheat al credinţei în vieţile oamenilor. Unora dintre personaje le era destinată suferinţa, cu unele consecinţe bune. Totul se supunea unei legi mai presus de propria lor autoritate. Instrumentiştii, aplecaţi peste coarde, scoteau în evidenţă matematica ce domnea asupra relaţiilor.

Armoniile evocate de ei sugerau o cadenţă de compasiune severă, provocând o imagine a chestiunilor umane

mult dincolo de accepţiunea obişnuită a optimismului sau a pesimismului. În laitmotivul femeii silite să se dăruiască unui conducător pe care-l ura şi în cel al bărbatului incapabil să-şi controleze patimile cele mai abjecte, ascultătorii cu ureche muzicală puteau distinge fatalitatea, sentimentul că până şi cele mai individualiste personaje deţin funcţii indisolubile în mediul lor, la fel cum notele individuale formează părţi ale armoniei generale. Jocul stilizat al actorilor accentua interpretarea aceasta.

Unele intrări în scenă primiră aplauze politicoase din partea spectatorilor, altele fiind urmărite fără vreo plăcere deosebită. Actorii îşi repetaseră bine rolurile, dar nu toţi dispuneau de aceeaşi prezenţă scenică.

Personaje de stat, personaje din familii nobile, personaje ale cultului religios, personaje alegorice reprezentând fagori şi monştri, laolaltă cu diverse stări de Iubire, Ură, Răutate, Pasiune, Teamă şi Puritate, îşi interpretară rolurile şi părăsiră estrada.

Scena se goli. Se lăsă întunericul. Muzica se stinse.

Însă drama lui Luterin Shokerandit abia începea.

I. Ultima bătălie

Iarba era de așa natură încât continua să crească în ciuda vântului. Se pleca în fața lui. Rădăcinile i se întindeau sub pământ, o ancorau și nu lăsau loc pentru alte plante. Iarba fusese întotdeauna acolo. Vântul era mai recent – la fel și mușcătura lui.

Emanațiile intense dinspre nord purtau cu ele un cer extrem de schimbător, acoperit cu petice de nori negri sau cenușii. Peste ținutul înalt din depărtare, norii revărsau ploaie și zăpadă. Aici, în stepele din Chalce, nu aduceau nimic mai rău decât o penumbră neutră. Neutralitatea aceea își găsea ecou în monotonia terenului.

Mai multe văi puțin adânci se deschideau una într-alta, fără o caracteristică definită. Singura mișcare vizibilă se zărea printre ierburi. Unele smocuri purtau flori galbene, neînsemnate, care unduiau în vânt ca blana unui animal culcat pe spate. Singurele puncte de reper erau stâlpii de piatră ce marcau din loc în loc sol-armonicele. Laturile dinspre sud ale acestor pietre erau acoperite ici-colo cu licheni galbeni și cenușii.

Numai niște ochi ageri ar fi reușit să distingă urme minuscule în iarbă, folosite de creaturi care apăreau noaptea sau în timpul zilei-obscure, când numai unul dintre cei doi sori se afla deasupra orizontului. Șoimi singuratici,

care patrulau cerul cu aripi nemişcate, explicau lipsa de activitate pe timp de zi. Cea mai largă urmă prin teritoriul cu iarbă era tăiată de un râu care curgea către sud, spre marea îndepărtată. Era adânc şi leneş, iar apele sale păreau pe jumătate îngheţate. Râul copia culoarea cerului zdrenţuit.

Din nordul acestei ţări neospitaliere venea o turmă de arangi. Aceşti membri cu picioare lungi ai familiei caprelor urmau vag meandrele monotone ale râului. Câini cu coarne curbate îi menţineau strâns grupaţi. Asokinii aceştia neobosiţi erau la rândul lor controlaţi de şase oameni călare pe zeneli. Cei şase stăteau aşezaţi sau se înălţau în şei, pentru a aduce puţină variaţie în drumul lor. Toţi erau îmbrăcaţi în piei legate în curele în jurul corpului.

Oamenii se uitau deseori înapoi, de parcă s-ar fi temut că sunt urmăriţi. Păstrând un ritm constant, comunicau cu asokinii prin strigăte şi fluierături, care răsunau limpezi în sălbăticia din jur şi acopereau behăitul arangilor. Oricât de des se uitau în urmă, orizontul mohorât dinspre nord rămânea pustiu.

În faţă apărură ruinele unei aşezări, cuibărite într-un cot al râului. Colibe de piatră fără acoperiş erau împrăştiate ici şi colo. Din una mai mare nu rămăsese decât o cochilie. Profitând de adăpost, plante zburlite creşteau printre pietre, iţindu-se din cadrele goale ale ferestrelor.

Turma de arangi descrise un ocol larg în jurul locului, temându-se de molimă. Câţiva kilometri mai departe, râul lua o curbă lină şi servea drept hotar, unul care fusese disputat vreme de secole, poate chiar de când în ţinutul acesta trăiseră oameni. Aici începea regiunea cunoscută cândva drept Hazziz, ţara cea mai nordică din Câmpia de Nord a Campannlatului. Câinii îndreptară arangii de-a lungul râului, unde exista o cărare şi animalele porniră într-un şir iute, unul în spatele celuilalt.

Ajunseră la timp la un pod lat și rezistent, care-și întindea cele două arce peste fața tulburată de vânt a apei. Oamenii șuierară strident, asokinii strânseră arangii laolaltă și-i împiedicară să treacă podul. La doi-trei kilometri depărtare, întinsă pe malul nordic al râului, se afla Isturiacha, o așezare construită în formă de roată.

Sunetul unei goarne îi anunță pe păstorii de arangi că fuseseră zăriți. Bărbați înarmați și tunuri negre sibornaleze păzeau zona.

— Bine-ați venit! strigară paznicii. Ce-ați văzut în nord? Ați văzut armata?

Păstorii își mânară animalele în țarcuri care le așteptau deja.

Fermele și hambarele din piatră fuseseră construite ca o fortificație de-a lungul perimetrului. Fermele în care erau adăpostite vitele se aflau în mijloc. În centrul cercului, mai multe dependințe înconjurau un lăcaș de cult înalt. În Isturiacha era un du-te-vino continuu, care se înteți când păstorii fură duși într-una dintre clădirile centrale ca să se întremeze după călătoria prin stepă.

Pe partea dinspre sud a podului, câmpia avea relieful mai variat. Arbori izolați indicau ploile tot mai intense. Solul era pătat cu fragmente dintr-o substanță albă ce semăna de la distanță cu piatra sfărâmată, dar la o privire mai atentă, se dovediră a fi din os. Puține bucăți măsurau mai mult de cincisprezece centimetri lungime. Din loc în loc, un colț sau o bucată de falcă dezvăluia că rămășițele aparțineau fie unor oameni, fie unor fagori. Astfel de mărturii ale bătăliilor trecute se întindeau pe kilometri întregi de câmpie.

Peste nemișcarea acestui loc melancolic, un bărbat călărea pe un yelk, apropiindu-se de pod dinspre sud. La o oarecare distanță în urma lui veneau încă doi. Toți trei purtau uniforme și erau echipați de război.

Călărețul din frunte, scund și cu trăsături ascuțite, se opri mult înainte de a ajunge la pod și descălecă. Duse animalul în josul unui povârniș și-l legă de trunchiul unui măceș cu vârful retezat, apoi urcă pe o ridicătură, de unde se uită prin binoclu la așezarea inamică din față.

Ceilalți doi i se alăturară imediat. Descălecară și ei și-și legară yelkii de rădăcinile unui rajabaral uscat. Fiind de grad superior, se ținură departe de cercetaș.

— Isturiacha, rosti cercetașul și arătă cu degetul.

Ofițerii vorbiră, însă doar între ei. Scrutară zarea printr-un binoclu și se sfătuiră pe ton scăzut. Se efectuă o recunoaștere rapidă.

Unul dintre ofițeri – expert în artilerie – rămase de pază în locul în care se afla. Confratele său se întoarse în galop împreună cu cercetașul, ca să transmită informația armatei ce avansa dinspre sud.

Cu trecerea zilei, șiruri de oameni traversară câmpia – unii călare, mult mai mulți pedestrași –, printre care erau răzlețite căruțe, tunuri și alte echipamente de război. Căruțele erau trase de yelki sau de mai puțin robuștii zeneli. Coloane de soldați mărșăluiau în ordine perfectă, contrastând cu caravanele de bagaje, cu femeile și cu cei care urmau în neorânduială trupele. Deasupra unor coloane în marș fluturau steagurile Pannovalului, orașul de sub munți, și alte steaguri cu însemnătate religioasă.

Mult în spate veneau ambulanțele și alte care, unele cu bucătării de campanie și provizii, dar mai multe încărcate cu nutreț pentru animalele implicate în această expediție punitivă.

Mii de rotițe făceau să funcționeze mașina de război, însă fiecare dintre ele trecea prin incidente proprii personalității sale și trăia aventura prin percepțiile sale limitate.

Un eveniment nefericit i se întâmplă ofițerului de artilerie care aștepta cu animalul său lângă rajabaral. Stătea tăcut și

privea în față, când scheunatul yelkului îl făcu să se întoarcă. Patru omuleți, dintre care niciunul nu-i ajungea mai sus de piept, înaintau către animalul priponit. Evident, nu-l observaseră pe militar când ieșiră dintr-o groapă în pământ de la baza copacului.

Creaturile erau umanoide ca înfățișare generală, cu picioare subțiri și brațe lungi. Aveau trupurile acoperite cu o blană roșcată, care creștea lungă în jurul încheieturilor, ascunzând pe jumătate mâinile cu opt degete. Boturile îi făceau să semene cu niște câini sau cu Alții.

— Nondazi! exclamă ofițerul.

Îi recunoscu imediat, deși îi văzuse doar în captivitate. Yelkul sălta cuprins de groază. Când cei doi nondazi din frunte se aruncară la gâtul animalului, bărbatul scoase pistolul cu încărcător dublu, apoi se opri.

Un alt cap se iți printre rădăcinile străvechi, se luptă să-și elibereze umerii, după care se ridică, își scutură țărâna de pe blana groasă și pufni.

Fagorul domina nondazii cu înălțimea sa. Craniul imens era încoronat cu două coarne subțiri înclinate spre spate. Când ieși cu totul din gaura nondazilor, își roti fața ursuză de bivol și ochii i se aprinseră la vederea ofițerului ghemuit. Se opri doar o clipă. O ureche îi tresări, coborî capul și-l atacă pe bărbat.

Ofițerul de artilerie se rostogoli pe spate, ținu pistolul cu ambele mâini și descărcă în pântecele fiarei conținutul celor două butoiașe. O pată neregulată de sânge auriu se întinse pe blană, dar creatura continuă să se apropie. Gura hâdă se deschise, arătând dinți galbeni ca niște lopeți, înfipți în gingii gălbui. Când bărbatul sări în picioare, fagorul îl lovi cu toată puterea. Mâini aspre cu trei degete i se strânseră în jurul corpului.

Izbi de nenumărate ori țeasta groasă cu patul armei.

Strânsoarea slăbi. Trupul solid căzu pe o parte. Faţa izbi pământul. Cu un efort uriaş, creatura reuşi să se repună pe picioare. Urlă, apoi se prăbuşi moartă şi pământul se zgudui.

Cu răsuflarea tăiată, înecat de duhoarea lăptoasă a ancipitalului, bărbatul se ridică în genunchi sprijinindu-se cu mâna de umărul fagorului. Prin blana deasă a cadavrului, căpuşele ţopăiau încoace şi-ncolo, trecând prin propria lor criză. Unele se suiră pe mâneca ofiţerului.

Artileristul reuşi să se ridice, clătinându-se pe picioare. Tremura. Animalul său tremura de asemenea alături, sângerând din gâtul sfâşiat. Nu se zărea nici urmă de nondazi; se retrăseseră în vizuinile lor, în domeniul pe care-l cunoşteau ca Optzeci de Bezne. După o vreme, ofiţerul îşi recăpătă stăpânirea de sine ca să urce în şa. Auzise de legătura dintre fagori şi nondazi, dar nu se aşteptase niciodată să se confrunte cu un astfel de specimen. Din pământ ar fi putut ieşi mai multe bestii...

Încă sufocat din cauza mirosului, porni înapoi călare ca să-şi regăsească unitatea.

Expediţia pornită din Pannoval, de care aparţinea artileristul, se desfăşura pe teren de ceva vreme. Se angajase în distrugerea aşezărilor sibornaleze stabilite pe teritoriul despre care Pannoval pretindea că-i aparţine. Pornise din Mlaştina lui Roon şi făcuse o serie de incursiuni reuşite. Pe măsură ce aşezările inamice erau distruse, corpul expediţionar înainta spre nord. Doar Isturiacha mai rămânea de distrus. Era numai o problemă de timp înainte ca vara mică să se încheie.

Aşezările, cu mentalitatea lor de asediu, se ajutau rareori între ele. Unele primeau sprijin din partea unei naţiuni

sibornaleze, altele din partea alteia, așa încât cădeau victime nimicitorilor.

Unitățile pannovalane risipite aveau prea puține lucruri de care să se teamă în afară de fagori, la răstimpuri, care apăreau în număr tot mai mare pe măsură ce temperatura scădea pe câmpii. Experiența ofițerului de artilerie nu era neobișnuită.

Când el se alătură din nou camarazilor săi, un soare apos ieșea din norul mânat de vânt și apunea la vest, într-o etalare spectaculoasă de culori. După ce dispăru complet în spatele orizontului, lumea nu se cufundă în întuneric. Un al doilea soare, Freyr, ardea jos către sud. Când formațiunile de nori se despărțiră în jurul lui, proiectă umbrele oamenilor ca niște degete îndreptate spre nord.

Încet, doi vrăjmași tradiționali se pregăteau de bătălie. Mult în spatele siluetelor ce trudeau pe câmpie, către sud-vest, se afla marele oraș Pannoval, din care izvora voința de a lupta. Pannoval era ascuns în lanțul de calcar al munților Quzint, care formau coloana vertebrală a continentului tropical Campannlat.

Dintre multele națiuni ale Campannlatului, câteva datorau supunere Pannovalului, prin raporturi dinastice sau religioase, totuși, armonia era întotdeauna temporară, pacea mereu fragilă; națiunile se războiau între ele. De aici numele cu care era cunoscut Campannlatul dușmanului din afară: Continentul Sălbatic.

Dușmanul din afară al Campannlatului era continentul nordic Sibornal. Sub presiunea climei extrem de severe, națiunile din Sibornal mențineau o unitate strânsă. Rivalitățile ascunse erau în general înăbușite. De-a lungul istoriei, națiunile sibornaleze își forțaseră înaintarea spre sud, peste puntea de uscat Chalce, către pajiștile mai mănoase ale Continentului Sălbatic.

Exista un al treilea continent, cel sudic al Hespagoratului. Continentele erau separate, sau aproape separate, de mări ce ocupau zonele temperate. Mările și porțiunile de uscat cuprindeau planeta Helliconia, sau Hrl-Ichor Yhar, pentru a folosi numele pe care i-l dăduse rasa ei mai veche, ancipitalii.

În această perioadă, când forțele Campannlatului și ale Sibornalului se pregăteau pentru ultima confruntare la Isturiacha, Helliconia se îndrepta către nadirul anului său.

Ca planetă a unui sistem binar, Helliconia se rotea în jurul soarelui său, Batalix, o dată la fiecare 480 de zile. Dar Batalix însuși se rotea în jurul unei axe comune cu un soare mult mai mare, Freyr, componentul principal al sistemului. Batalix ducea acum Helliconia pe orbita sa extinsă departe de steaua cea mare. De-a lungul ultimelor două secole, toamna – lungul declin de după vară – se adâncise. Helliconia se afla acum în pragul iernii altui An Mare. Întunericul, frigul și tăcerea așteptau în secolele următoare.

Chiar și cel din urmă țăran își dădea seama de înrăutățirea continuă a climei. Dacă vremea nu prezenta pentru el prea mult interes, existau și alte semne. Se răspândea din nou molima cunoscută drept Moartea Grasă. Ancipitalii, numiți de obicei fagori, adulmecau apropierea anotimpurilor în care se simțeau cel mai confortabil, când condițiile redeveneau cele mai apropiate de cum fuseseră cândva. De-a lungul primăverii și al verii, creaturile acestea nefericite suferiseră sub dominația omului; în prezent, la sfârșitul friguros al Anului Mare, pe măsură ce numărul oamenilor începea să scadă, fagorii aveau să prindă ocazia să domnească din nou – în afara cazului în care omenirea se unea să-i oprească.

Pe planetă existau voințe puternice, care puteau pune în mișcare masele de oameni. O asemenea voință se afla în Pannoval, alta, încă și mai nemiloasă, în capitala sibornaleză

Askitosh, dar în prezent voinţele acestea erau mai preocupate să se distrugă reciproc.

Aşa încât coloniştii sibornalezi din Isturiacha se pregăteau de asediu în timp ce se uitau cu nelinişte să vadă dacă veneau întăriri dinspre nord. Iar tunurile Pannovalului şi ale aliaţilor săi erau împinse pe poziţie, ţintind spre Isturiacha.

Atât în fruntea, cât şi în spatele trupei pannovalane amestecate domnea o oarecare confuzie. Vârstnicul mareşal-şef însărcinat cu înaintarea era incapabil să împiedice unităţile ce jefuiseră alte aşezări sibornaleze să plece înapoi în Pannoval cu prăzile. Alte unităţi erau convocate în avans să le înlocuiască. Între timp, artileria situată între zidurile aşezării începu să bombardeze liniile pannovalane.

Buuum! Buuum! Exploziile scurte răbufniră în mijlocul contingentului din Randonan, care venise din sudul Continentului Sălbatic.

Multe naţiuni erau reprezentate în rândurile armatei expediţionare pannovalane. Existau trupe de hărţuială din Kace, care mărşăluiau, dormeau şi luptau împreună cu fagorii lor cu coarnele retezate; bărbaţi înalţi cu chipuri ca de piatră din Brasterl, care veneau în fustanele de la Barierele de Vest; triburi din Mordriat, cu vioaiele lor mascote, timorunii; laolaltă cu un batalion redutabil din Borldoran, Monarhia Unită Oldorando-Borlien – cel mai puternic aliat al Pannovalului. Câţiva dintre ei aveau silueta îndesată a celor care suferiseră de Moartea Grasă şi supravieţuiseră.

Borldoranenii traversaseră munţii Quzint prin trecători aflate la înălţimi, bătute de vânt, pentru a lupta alături de camarazii lor. Unii se îmbolnăviseră şi plecaseră înapoi acasă. Cei rămaşi, osteniţi, descopereau acum că accesul la râu era blocat de unităţi care sosiseră mai devreme, aşa că nu reuşeau să-şi adape animalele de călărie.

Cearta se încinse în timp ce obuze din Isturiacha explodară în apropiere. Comandantul batalionului borldoranean se duse să se plângă mareşalului-şef. Comandantul era un bărbat elegant, tânăr pentru funcţia lui de comandă, cu mustaţă cazonă şi spatele arcuit, pe nume Bandal Eith Lahl.

Împreună cu Bandal Eith Lahl venise şi tânăra şi frumoasa lui soţie, Toress Lahl. Era doctoriţă şi avea de asemenea de adresat o plângere bătrânului mareşal-şef, legată de standardele proaste de igienă. Păşea cu discreţie în urma soţului ei, cu fusta măturând pământul.

Se prezentară la cortul mareşalului şi un aghiotant ieşi cu un aer umil.

— Mareşalul e indispus, domnule. Regretă că nu poate să vă primească şi speră să vă asculte doleanţele în altă zi.

— Altă zi! exclamă Toress Lahl. E o expresie pe care un oştean ar trebui s-o folosească într-o campanie militară?

— Spune-i mareşalului că, dacă gândeşte aşa, interveni Bandal Eith Lahl, trupele noastre s-ar putea să nu mai apuce altă zi.

Făcu o încercare îndrăzneaţă de a se trage de mustaţă înainte să se răsucească pe călcâie. Soţia îl urmă înapoi la liniile lor, descoperind că borldoranenii erau şi ei sub focul inamicului din Isturiacha. Toress Lahl nu era singura care să observe păsările prevestitoare de rău ce începeau deja să se adune deasupra câmpiei.

Popoarele din Campannlat nu făceau niciodată planuri la fel de eficient precum cei din Sibornal. Nici nu erau vreodată la fel de disciplinate, totuşi expediţia lor fusese bine organizată. Ofiţerii şi soldaţii porniseră bucuroşi la drum, conştienţi de cauza lor dreaptă. Armata nordică trebuia alungată de pe continentul sudic.

Acum erau într-o dispoziţie mai puţin entuziastă. Unii ostaşi, având femei cu ei, făceau dragoste, în caz că era

ultima lor ocazie pentru această plăcere. Alții beau din greu. Superiorii își pierdeau, de asemenea, apetitul pentru cauze juste. Isturiacha nu avea valoarea unui oraș și nu merita să fie cucerit; conținea prea puține în afară de sclavi, femei cu trupuri greoaie și unelte agricole.

Înaltul comandament era la fel de deprimat. Mareșalul-șef primise de veste că fagori sălbatici coborau din marele lanț muntos Nktryhkul Înalt pentru a invada șesul și fu apucat de un acces de tuse.

Sentimentul general era că Isturiacha trebuia distrusă cât mai repede cu putință și cu cel mai mic risc. Apoi atacatorii se puteau întoarce repede acasă, la adăpost.

Cu atât mai rău pentru sentimentul general. Cel mai slab dintre sori, Batalix, răsări din nou și dezvălui un adaos sinistru la scenă.

O armată sibornaleză se apropia dinspre nord.

Bandal Eith Lahl sări pe o căruță ca să se uite prin binoclu la șirurile îndepărtate ale inamicului, nedeslușite în lumina unei zile noi.

Chemă un mesager.

— Du-te imediat la mareșalul-șef. Trezește-l cu orice preț. Informează-l că întreaga noastră armată trebuie să radă imediat Isturiacha de pe fața pământului, înainte de sosirea armatei lor de despresurare.

Isturiacha marca limita de sud a marelui istm Chalce, care lega continentul ecuatorial Campannlat de cel nordic, Sibornal. Coloana vertebrală muntoasă a istmului Chalce se întindea de-a lungul marginii sale răsăritene. Înaintarea într-un sens sau în altul necesita o călătorie printr-o stepă uscată ce se întindea la umbra ploioasă a munților din est,

de la Koriantura în nord, aflată în siguranță în interiorul Sibornalului, până la așezarea Isturiacha plină de riscuri.

Tipul de agricultură mixtă practicat de campannlatieni nu-și avea locul în ținuturile ierboase și, ca urmare, zeii lor nu-și găseau vreun punct de sprijin. Orice-ar fi ieșit din regiunea aceea friguroasă era rău pentru Continentul Sălbatic.

Vântul proaspăt al dimineții împrăștie ceața și favoriză numărarea coloanelor de oameni. Se deplasau peste dealurile ondulate din nordul așezării, pe făgașele de lângă râu de-a lungul cărora veniseră păstorii de arangi cu o zi înainte. Păsările ce planau peste armata pannovalană puteau, printr-o simplă modificare a vârfurilor aripilor, să plutească în câteva minute deasupra nou-veniților.

Mareșalul pannovalan bolnav ieși din cort ajutat de aghiotantul său și privirea i se îndreptă către nord. Vântul rece îl făcu să lăcrimeze; se șterse absent, în timp ce urmărea înaintarea dușmanului. Dădu comanda, șoptind-o răgușit aghiotantului cu chip aspru.

Trăsătura distinctivă a inamicului care se apropia era organizarea rar întâlnită printre armatele Continentului Sălbatic. Cavaleria sibornaleză se deplasa cu pas egal, protejând infanteria. Atelaje trăgeau după ele piese de artilerie. Convoaie cu muniții se străduiau să țină pasul cu artileria. În urmă huruiau care cu bagaje și bucătării de campanie. Tot mai multe coloane umpleau peisajul monoton, șerpuind spre sud ca și cum ar fi imitat râul leneș. Nimeni din rândul trupelor alertate din Campannlat nu se îndoia de unde veneau coloanele sau ce intenții aveau.

Aghiotantul bătrânului mareșal transmise primul ordin. Soldații și auxiliarii, indiferent de credință, trebuiau să se

roage pentru victoria Campannlatului în bătălia care urma. Patru minute aveau să fie dedicate acestei sarcini.

Pannoval fusese cândva nu doar o mare națiune, ci și o mare putere religioasă; cuvântul C'Sarrului său avea autoritate asupra unei părți importante din continent, iar statele vecine fuseseră reduse cândva la rangul de satrapii sub stăpânirea ideologiei pannovalane. Cu toate acestea, cu patru sute șaptezeci și opt de ani înainte de confruntarea de la Isturiacha, Marele Zeu Akhanaba fusese înfrânt într-un duel acum legendar. Zeul plecase din lume într-un stâlp de foc, luându-i cu el atât pe regele din Oldorando, cât și pe ultimul C'Sarr, Kilandar al IX-lea.

Credința religioasă se divizase după aceea într-un păienjeniș de culte. În anul prezent, 1308, potrivit calendarului sibornalez, Pannoval era cunoscută drept Țara celor O Mie de Culte și drept urmare viața locuitorilor săi devenise mai puțin plăcută, mai nesigură. Toate zeitățile minore erau invocate în acest ceas de criză și fiecare om se ruga pentru propria-i supraviețuire.

Se împărțiră păhărele cu băuturi tari. Ofițerii începură să-și îndemne oamenii la acțiune.

Semnalul de chemare la posturile de luptă răsuna strident pe toată câmpia sudică. Se dădură ordine pentru atacarea imediată a așezării Isturiacha, care trebuia cucerită înainte să ajungă forța de despresurare. O brigadă de pușcași acționă rapid și începu să traverseze podul, ignorând obuzele lansate dinspre așezare.

Printre recruții din Campannlat se numărau familii întregi. Bărbați cu puști erau însoțiți de femei cu ceainice, iar femeile erau urmate de copii cărora abia le dădeau dinții. Alături de zornăitul cazon al baionetelor și al lanțurilor se auzea zăngănitul tigăilor – la fel cum, mai târziu, țipetele

pruncilor abia înțărcați aveau să se amestece cu răcnetele răniților. Iarba și oasele erau zdrobite sub tălpi.

Cei care se rugau intrară în luptă alături de cei care disprețuiau rugăciunile. Venise clipa. Toți erau încordați. Aveau să lupte. Se temeau că vor muri în această zi – și totuși, viața le fusese dată din întâmplare, iar norocul putea încă să le salveze existența. Norocul și iscusința.

Între timp, armata din nord își grăbea înaintarea către sud. O armată cu disciplină strictă, cu ofițeri bine plătiți și subordonați instruiți. Goarnele răsunau, toba mare stabilea ritmul înaintării. Erau desfășurate flamurile țărilor din Sibornal.

Veneau trupe din Loraj și din Bribahr; triburi din Carcampan și din primitivul Hazziz de Sus, care-și astupau orificiile corpului în timpul marșului, astfel încât spiritele rele din stepe să nu intre în ei; o brigadă sacră din Shivenink; munteni păroși din Kuj-Juvec; și, desigur, multe unități din Uskutoshk. Toți se aflau sub comanda arhiepiscopului-militant cu sprâncene negre și chip întunecat, faimosul Devit Asperamanka, cel care unea, prin funcția deținută, cultul religios și statul.

Printre aceste națiuni se târau trupe de fagori, robuști, posaci, grupați în plutoane, cu coarne și purtând arme.

În total, armata sibornaleză număra cam unsprezece mii de oșteni. Pornise din Sibornal și traversase stepele ce se întindeau ca un preș mototolit în pragul Campannlatului. Ordinele primite în Askitosh cereau să sprijine ce mai rămăsese din șirul de așezări și să dea o lovitură grea vechiului dușman de la miazăzi; în acest scop fuseseră adunate resurse insuficiente, dar și artileria cea mai nouă.

Trecuse un an mic până să se strângă forța de pedeapsă. Deși Sibornal arăta lumii că este unit, existau dezacorduri înăuntrul sistemului, rivalități între națiuni și reticențe la

cel mai înalt nivel. Nehotărârea se făcuse simțită chiar și la alegerea comandantului. Câțiva ofițeri veniseră și plecaseră înainte ca Asperamanka să fie numit în funcție – unii susțineau că o făcuse tocmai oligarhul, în persoană. În această perioadă, așezările pe care expediția fusese menită să le despresoare căzuseră în fața atacului pannovalan.

Avangarda armatei sibornaleze se afla încă la aproximativ un kilometru și jumătate de zidurile circulare din Isturiacha în momentul în care primul val al infanteriei pannovalane intră în luptă. Așezarea era prea săracă să întrețină o garnizoană de soldați; fermierii trebuiau să se apere singuri cât de bine puteau. O victorie rapidă a Campannlatului părea sigură. Din nefericire pentru atacatori, exista problema podului.

Hărțuiala izbucni pe malul de sud. Două unități rivale și un escadron de cavalerie din Randonan încercară să traverseze podul în același timp. Apărură probleme de precedență. Se porni o încăierare. Un yelk alunecă de pe mal cu călăreț cu tot și căzu în râu. Săbiile kaci cu două tăișuri se ciocniră de paloșele randonaneze. Se traseră focuri de armă.

Alte trupe încercară să traverseze râul cu ajutorul frânghiilor, dar fură biruite de adâncimea și de forța curentului.

Un conflict mental cuprinse pe toată lumea implicată în încurcătura de la pod – în afară poate de Kaci, care priveau bătăliile ca pe o ocazie să consume cantități uriașe de pabowr, înșelătoarea lor băutură națională. Această nesiguranță generală provocă accidente izolate. Un tun explodă, ucigând doi servanți. Un yelk fu rănit și o luă la fugă, cuprins de panică, izbind un locotenent din Matrassyl. Un ofițer de artilerie se prăbuși de pe zenel în râu și, când fu găsit și tras afară, prezenta simptomele bolii pe care nimeni nu putea s-o confunde cu altceva.

— Molima!

Vestea se răspândi.

— Moartea Grasă!

Pentru toţi cei implicaţi în operaţiuni, aceste spaime erau reale, iar situaţiile recente. Însă toate fuseseră hotărâte dinainte, chiar pe acest sector al câmpiei Campannlatului de Nord.

La fel ca în ocazii anterioare, nimic nu mergea exact aşa cum fusese plănuit. Membrii armatei sudice se certau între ei. Cei care luaseră cu asalt aşezarea se treziră la rândul lor atacaţi; avu loc o bătălie prost organizată, cu gloanţe zburând în toate părţile şi baionete lucind în soare.

Nici sibornalezii ce se apropiau nu reuşiră să păstreze organizarea militară pentru care erau renumiţi. Soldaţii tineri deciseră să se repeadă să elibereze cu orice preţ Isturiacha. Artileria, trasă mai bine de trei sute de kilometri pentru a bombarda orăşelele pannovalane, era acum abandonată, obuzele putând la fel de bine să omoare atât prieteni, cât şi inamici.

Aveau loc încăierări sălbatice. Vântul sufla, orele treceau, oameni mureau, yelkii şi biyelkii alunecau în propriul sânge. Măcelul se înteţea. Apoi o unitate de cavalerie sibornaleză reuşi să pătrundă prin învălmăşeală şi să captureze podul, izolându-i pe aceia dintre duşmani care atacau Isturiacha.

Printre sibornalezii ce înaintau în momentul acela se aflau trei unităţi naţionale: puternicii uskuţi, un contingent din Shivenink şi o bine-cunoscută unitate de infanterie din Bribahr. Toate cele trei unităţi erau întărite cu fagori.

Cu trupa uskuţilor din avangardă călărea arhiepiscopul-militant Asperamanka. Comandantul suprem dădea

o impresie de distincție. Purta un costum de piele albastră cu guler și centură late, iar picioarele îi erau încălțate cu cizme negre cu carâmbii răsfrânți, care-i acopereau gambele. Asperamanka era un bărbat înalt, destul de greoi, cunoscut pentru felul său blajin și chiar glumeț în care vorbea, când nu dădea ordine. Era extrem de temut.

Unii susțineau că era urât. Adevărat, avea un cap mare, pătrat, cu o față remarcabil de rectangulară, ca și cum părinții lui ar fi avut la dispoziție geometrii contrare. Dar ceea ce-i oferea distincție era un nor permanent de mânie care părea să-i plutească între sprâncene, rădăcina nasului și pleoapele ce protejau o pereche de ochi mereu în alertă. Această mânie se insinua ca o mirodenie în cea mai mică replică a lui Asperamanka. Unii o interpretau ca fiind mânia Zeului.

Pe capul lui se afla o pălărie mare, neagră, iar deasupra pălăriei flutura steagul cultului religios și al Zeului Azoiaxic.

Infanteria din Shivenink și din Bribahr venea puhoi să se lupte cu dușmanul. Judecând că ziua evolua deja în favoarea Sibornalului, arhiepiscopul-militant îi făcu semn să se apropie comandantului său uskut.

— Așteaptă doar zece minute până să intrați în luptă, îi ceru el.

Comandantul protestă nerăbdător, dar fu redus la tăcere.

— Ține-ți trupele în rezervă, continuă Asperamanka. Arătă cu mănușa neagră infanteria din Bribahr, care trăgea fără încetare salve în timp ce avansa. Lasă-i să sângereze un pic.

Bribahr contesta în acest moment supremația Uskutoshkului printre națiunile nordice. Infanteria lor începu o încăierare disperată corp la corp. Mulți își pierdură viețile. Trupa uskută se ținea încă deoparte.

Detașamentul din Shivenink intră în luptă. Slab populatul Shivenink avea reputația celei mai pașnice dintre națiunile nordice. Era țara Marii Roți din Kharnabhar, un loc sacru; câștigase prea puțină faimă în bătălii.

Un escadron mixt de cavalerie din Shivenink și trupe de fagori era comandat acum de Luterin Shokerandit. Se purta cu noblețe și era o figură remarcabilă chiar printre atâtea personaje impetuoase.

Shokerandit avea acum treisprezece ani și trei zecimi. Trecuse mai mult de un an de când își luase rămas-bun de la viitoarea lui mireasă, Insil, și plecase din Kharnabhar pentru a-și îndeplini îndatoririle militare în Askitosh.

Instrucția îl ajutase să scape de grăsimea depusă în perioada de prostrație. Era la fel de zvelt pe cât de drept și se purta în general cu un amestec de mândrie și de stânjeneală, semne ale unei nesiguranțe pe care încerca s-o ascundă.

Câte unii pretindeau că tânărul Shokerandit își dobândise rangul de stegar-locotenent numai pentru că tatăl lui era Păzitorul Roții. Până și prietenul său, Umat Esikananzi, tot stegar, se întrebase cu voce tare cum avea să se comporte în bătălie. În felul de-a fi al lui Luterin rămânea ceva – poate un efect secundar al stării de confuzie prin care trecuse după moartea fratelui său – care putea să-l îndepărteze de amicii lui. Dar în șaua yelkului era imaginea însăși a siguranței.

Părul îi crescuse. Chipul îi devenise îngust, ca de pasăre de pradă, ochii limpezi. Își călărea yelkul pe jumătate ras mai mult ca un om de la țară decât ca un soldat. În timp ce-și îndemna escadronul înainte, emoția care-i încorda chipul făcea din el un conducător demn de urmat.

Mânându-și animalul către podul disputat, Luterin se apropie destul de Asperamanka încât să audă cuvintele comandantului: „Lasă-i să sângereze un pic".

Perfidia aceea îl străpunse mai rău decât goarna stridentă. Forțându-și trecerea prin înghesuială, dădu pinteni yelkului și ridică pumnul înmănușat.

— La atac! strigă el.

Făcu semn propriului escadron să înainteze. Steagul lor alb ca un crin purta marea hierogramă a Roții, cu cercurile interior și exterior legate prin linii șerpuite. Flutura alături de ei, desfășurat deasupra capetelor lor în timp ce năvăleau către inamic.

Mai târziu, când încăierarea avea să se sfârșească, atacul escadronului lui Shokerandit avea să fie socotit unul dintre momentele hotărâtoare.

Deocamdată, bătălia era departe de a fi câștigată. Trecu o zi, iar luptele continuau. Artileria pannovalană reuși în sfârșit să se mobilizeze și bombardă insistent ariergarda sibornaleză, provocându-i multe pierderi. Tirul susținut împiedică tunurile sibornaleze să avanseze. Încă un artilerist căzu pradă molimei, apoi încă unul.

Nu toți coloniștii din Isturiacha erau ocupați să împuște pannovalani. Nevestele și fiicele, cu nimic mai puțin robuste decât bărbații lor, demolau un hambar și smulgeau scândurile.

Până la următorul răsărit al lui Batalix, construiseră două platforme solide, care fuseseră aruncate peste râu. Din rândurile sibornalezilor se înălțară urale. Cu un zgomot asurzitor, yelkii potcoviți cu fier din cavaleria nordică traversară podurile noi și se năpustiră printre rândurile celor din Pannoval. Considerându-se la adăpost cu numai o oră în urmă, civilii care însoțeau armata căzură împușcați în timp ce se retrăgeau.

Nordicii se răspândiră pe câmpie, lărgind frontul din mers. Mormane de morți și de muribunzi le indicau înaintarea.

Când Batalix apuse din nou, lupta era tot indecisă. Freyr se afla sub orizont și urmau trei ore de întuneric. În ciuda încercărilor ofițerilor din ambele tabere de a continua lupta, soldații se lăsară la pământ și dormiră unde se aflau, uneori nu mai departe de o aruncătură de suliță de adversarii lor.

Din loc în loc, pe terenul disputat ardeau torțe; scânteile lor erau purtate departe în noapte. Mulți dintre răniți își dădură duhul și ultima lor răsuflare fu luată de vântul rece care sufla peste ei. Nondazii se târâră afară din vizuini ca să fure haine de la morți. Rozătoarele scormoneau după mâncare prin carnea împrăștiată. Gândacii trăgeau în găurile lor bucăți de intestine ca să ofere ospețe neașteptate pentru larve.

Soarele cel mai apropiat răsări din nou. Femeile și ordonanțele umblau de colo până colo, ducând mâncare și băutură luptătorilor și oferind vorbe de încurajare. Până și cei care nu erau răniți erau palizi la față. Vorbeau cu voce joasă. Înțelegeau toți că bătălia din ziua aceasta va fi decisivă. Numai fagorii stăteau deoparte și se scărpinau, cu ochii cireșii întorși către soarele care se înălța. Pentru ei nu exista nici speranță, nici frământări.

Un miros oribil plutea peste câmpul de bătălie. O mocirlă fără nume clipocea sub tălpi pe măsură ce se trasau noi linii de luptă. Se profita de fiecare adâncitură de pe teren, de fiecare movilă, de fiecare copac, oricât de subțire. Reîncepură împușcăturile. Bătălia reîncepu, însă fără înflăcărarea din ziua precedentă. Acolo unde se vărsa sânge omenesc, era roșu, unde se vărsa sânge de fagor, era auriu.

Trei mari confruntări avură loc în ziua aceea. Atacul asupra coloniei Isturiacha fu reluat, invadatorii pannovalani reușind să ocupe și să apere un sfert din așezare atât împotriva coloniștilor, cât și a unui detașament din Loraj. O manevră a forțelor uskute, dornice să compenseze întârzierea

dinainte, se desfăşură la sud de pod şi implică porţiuni din toată armata; şiruri lungi de oameni se târâră şi traseră de la distanţă unii în alţii înainte de a se angaja în luptă corp la corp. În al treilea rând, se porniră încăierări prelungite şi disperate în ariergarda din Campannlat, printre căruţele cu provizii. Aici trupa lui Luterin Shokerandit dădu din nou tonul.

În detaşamentul lui Shokerandit, fagorii stăteau cot la cot cu fiinţele umane. Luptau atât stallunii, cât şi gillotele – acestea din urmă îngrijindu-se deseori şi de odrasle –, iar masculii şi femelele mureau împreună.

Luterin câştiga onoare pentru numele familiei sale. Patima bătăliei îl punea la adăpost de prudenţă şi, după cât se părea, de vătămări. Cei care luptau alături de el, inclusiv prietenii, recunoşteau această vrajă teribilă şi se simţeau îmbărbătaţi de ea. Se năpustiră în duşmanul pannovalan fără teamă sau milă şi acesta cedă – la început cu o rezistenţă încăpăţânată, apoi prin fugă. Cei din Shivenink porniră în urmărire, pe jos sau călare. Îi secerară pe învinşi din goană, până când osteniră din cauza atâtor lovituri pe care le împărţeau în stânga şi în dreapta. Aveau braţele pătate de sânge până la umăr.

Acesta fu începutul debandadei Continentului Sălbatic.

Înainte ca forţele Pannovalului propriu-zis să înceapă retragerea, aliaţii îndoielnici ai Pannovalului se risipiră care-ncotro în căutarea unui drum sigur spre casă. Batalionul din Borldoran avu ghinionul să se rătăcească în calea lui Shokerandit şi fu atacat. Bandal Eith Lahl, comandantul lor, îşi chemă cu vitejie oamenii la luptă. Asta şi făcură borldoranenii, refugiindu-se în spatele căruţelor. Urmă o bătălie cu puştile.

Atacatorii dădură foc la căruţe. Mulţi borldoraneni fură masacraţi. Într-un moment de acalmie, zgomotul celorlalte

ciocniri ajunse la urechile protagoniştilor. Deasupra câmpului se înălţă fum, măturat de vânt.

Luterin Shokerandit prinse momentul. Chemându-şi escadronul, ţâşni înainte, cu Umat Esikananzi alături, şi se aruncă asupra poziţiei borldoranene.

În regiunile sălbatice ale ţării sale de baştină, Luterin era obişnuit să vâneze singur, pierdut de lume. Empatia intensă dintre vânător şi vânat îi era familiară din fragedă copilărie. Cunoştea momentul în care mintea lui devenea mintea cerbului sau a caprei de munte cu coarne de temut, cea mai dificilă dintre prăzi.

Cunoştea clipa de triumf în care săgeata zbura drept la ţintă şi, când animalul murea, amestecul acela de bucurie şi de remuşcare, aprig ca un orgasm, care rănea inima.

Cu cât mai mare era acea victorie perversă când prada era umană! Sărind peste o baricadă de cadavre, Luterin ajunse faţă în faţă cu Bandal Eith Lahl. Privirile li se întâlniră. Din nou, clipa aceea de identitate! Luterin trase primul. Conducătorul borldoranean scăpă arma, se aplecă în faţă ca să-şi apuce intestinele când se revărsară afară, apoi căzu mort.

Odată cu uciderea comandantului lor, rezistenţa borldoraneană se prăbuşi. Tânăra soţie a lui Lahl fu luată prizonieră de Luterin, laolaltă cu o pradă preţioasă şi cu echipamente valoroase. Umat şi alţi camarazi îl îmbrăţişară şi ovaţionară înainte de a-şi însuşi tot ce puteau apuca.

O mare parte din captura celor din Shivenink era sub formă de provizii, inclusiv fân pentru animale, care aveau să facă mai uşoară întoarcerea detaşamentului la căminul lor îndepărtat din lanţul muntos Shivenink.

În toate sectoarele câmpului de bătălie, forţele sudului sufereau o înfrângere tot mai grea. Mulţi luptau mai departe când erau răniţi şi continuau când orice speranţă dispăruse.

Nu curajul le lipsea, ci ajutorul nenumăraților lor zei. În spatele înfrângerii Pannovalului se afla o istorie de tulburări întinsă pe perioade lungi. În timpul deteriorării lente a climei, pe măsură ce viața devenea mai grea, Țara celor O Mie de Culte intra tot mai mult în conflict cu ea însăși, cu fiecare confesiune opunându-se alteia.

Numai detașamentele fanatice ale Primitorilor aveau puterea de a menține ordinea în orașul Pannoval. Frăția aceasta de bărbați legați prin jurământ locuia în cotloanele cele mai îndepărtate ale munților Quzint. Rămâneau încă fideli străvechiului zeu Akhanaba.

Primitorii și disciplina lor rigidă deveniseră proverbiale de-a lungul secolelor; prezența lor pe câmpul de luptă ar fi putut schimba cursul bătăliei. Dar în vremurile acestea tulburi se socotise că era mai bine ca Detașamentele de Fier să rămână aproape de casă.

La sfârșitul acelei zile cumplite, vântul încă bătea, artileria încă bubuia, oamenii încă luptau. Grupuri de dezertori își croiau încet drum spre sud, către sanctuarul Quzinților. Unii erau țărani care nu mai ținuseră niciodată o pușcă în mână. Forțele Sibornalului erau prea istovite ca să pornească în urmărirea dușmanilor înfrânți. Aprinseră focuri de tabără și se cufundară în negura somnului de după bătălie.

Liniștea nopții era acoperită de țipete izolate și de scârțâielile căruțelor ce căutau adăpost. Totuși chiar și cei care se retrăgeau spre îndepărtatul Pannoval aveau de înfruntat în continuare pericole și suferințe.

Prinse în mrejele propriilor treburi, ființele umane nu percepeau câmpia ca fiind altceva decât o arenă pe care

duceau un război. Nu vedeau locul acela ca pe o rețea de forțe legate între ele, implicate în mecanismele lente, neîntrerupte, ale schimbării, loc a cărui înfățișare actuală era doar o mostră dintr-un șir uitat de câmpii ce se întindea în trecutul îndepărtat. Aproximativ șase sute de specii de iarbă înveșmântau șesurile din nordul Pannovalului; acestea fie se extindeau, fie se retrăgeau sub imperativele climei; iar de succesul oricărui soi de iarbă se lega soarta lanțurilor de animale și de insecte care se hrăneau cu ea.

Conținutul ridicat de dioxid de siliciu al ierburilor cerea dinți îmbrăcați într-un smalț extrem de rezistent. Așa sărăcită cum arăta câmpia la o privire trecătoare a oamenilor, semințele de iarbă aveau un conținut bogat de substanțe hrănitoare, suficient pentru subzistența numeroaselor rozătoare și a altor mamifere mici, care constituiau prada carnivorelor mari. În vârful lanțului trofic se afla o creatură a cărei capacitate omnivoră o făcuse cândva stăpâna planetei. Fagorii mâncau orice, carne sau iarbă.

Acum, că vremea le era mai prielnică, fagorii liberi se mutau în ținuturi mai joase. La răsărit de continentul ecuatorial se înălța Nktryhkul Înalt. Nktryhk era mai mult decât o barieră între câmpiile centrale și orizonturile Mării Arzătoare; șirul său de platouri, asemănătoare treptelor unei scări uriașe, ierarhiile complicate ale defileurilor și ale munților constituiau o lume în sine. Pădurea lăsa loc vegetației montane asemănătoare tundrei, iar aceasta, canioanelor sterpe, mărginite de ghețari. Totul era încoronat, la aproape cincisprezece mii de metri deasupra nivelului mării, de un platou care domina totul, un scalp care-și dădea binețe cu stratosfera.

Cetele de ancipitali care trăiseră în secolele lungi de vară pe pajiștile înalte, la adăpost de jafurile oamenilor, coborau către pantele mai îmbelșugate pe măsură ce refugiile lor

erau asaltate de furiile iernii tot mai apropiate. Populația se aduna în dealurile submontane labirintice ale Nktryhkului.

Unele comunități de fagori se aventurau deja în teritorii traversate de omenire.

În zona bătăliei, sub acoperirea întunericului, șaisprezece fagori, stalluni, gillote și odraslele lor călăreau pe kaidavi roșcați, cu puii agățați strâns de părinți, pe jumătate sufocați de blana lor aspră. Adulții purtau sulițe în mâinile grosolane. Unii dintre stalluni își împletiseră între coarne crengi ghimpate. Pe deasupra lor, plutind în aerul rece al nopții, zburau graurii însoțitori.

Acest grup de jefuitori era primul care se aventura printre liniile de luptă extenuate. Veneau și alții, la distanță mică.

Una dintre căruțele care scârțâia prin beznă către Pannoval se împotmolise. Vizitiul încercase s-o mâne de-a dreptul printr-un uct, o fâșie șerpuitoare de vegetație care întrerupea câmpia pe direcția est-vest. Deși mult redus față de splendoarea din timpul verii, uctul încă reprezenta o palisadă de plante crescute din abundență, iar căruța se înțepenise în lujeri între ambele osii.

Căruțașul înjura și, cu lovituri de bici, încerca să-și facă zenelii să se urnească.

Ocupanții căruței erau unsprezece soldați obișnuiți, dintre care șase răniți, un caporal de cavalerie și două tinere necioplite care serveau drept bucătărese sau în orice altă calitate era nevoie. Un sclav fagor, cu coarnele retezate și legat în lanțuri, pășea în urma vehiculului. Toți erau atât de copleșiți de oboseală și de boli, încât adormiră unul peste altul, fie lângă căruță, fie în ea. Zenelii ghinioniști fură lăsați în picioare între hulube.

Ceata de kaidavi și de fagori apăru din noapte, mergând înșiruiți de-a lungul liniei neregulate a uctului. Când

ajunseră la căruță, se strânseră mai aproape unii de alții. Graurii aterizară în iarbă, se adunară la un loc cu pași delicați și scoaseră sunete din adâncul gâtlejului, parcă așteptând nerăbdători evenimentele.

Iar evenimentele se petrecură brusc. Grupul de oameni cuibăriți unul într-altul nu-și dădu seama de nimic până când siluetele masive nu ajunseră la ei. Unii fagori descălecară, alții izbiră cu sulițele din șa.

— Ajutor! strigă una dintre femeile ușoare, redusă imediat la tăcere de o suliță în gât.

Doi bărbați întinși pe jumătate sub căruță se treziră și încercară să fugă, însă fură ciomăgiți. Sclavul fagor fără coarne începu să implore în ancipitala nativă. Și el fu expediat pe lumea cealaltă fără reținere. Unul dintre răniți reuși să-și descarce pistolul înainte să fie ucis.

Jefuitorii luară din căruță un vas de metal și un sac cu rații. Legară zenelii cu frânghii. Unul dintre ei îl mușcă de gât pe caporalul de cavalerie, care încă trăia. Dădură pinteni animalelor lor greoaie și porniră mai departe pe întinderea câmpiei.

Deși mulți auziseră împușcătura și strigătele, nimeni de pe acel vast câmp de bătălie nu sări în ajutorul celor din căruță. Mai curând mulțumiră indiferent căreia dintre zeitățile lor că nu se aflau în primejdie ei înșiși, înainte să se cufunde la loc în fantasmele somnului de după luptă.

Dimineață, la primele raze ale soarelui, când se aprinseră focurile pentru gătit și se descoperiră crimele, lucrurile arătară diferit. Se auziră zarvă și țipete. Jefuitorii erau deja departe, dar gâtul sfâșiat al caporalului dezvălui grozăvia. Vestea se răspândi. Încă o dată, legendara imagine a groazei – ancipitalul încornorat călare pe kaidavul încornorat – se dezlănțuia pe pământ. Nu exista nicio îndoială:

venea iarna, vechile mituri înfricoşătoare stârneau din nou agitaţie.

Exista încă o imagine a groazei, la fel de arhaică, şi mai temută. Nu se îndepărta de câmpul de luptă. Ba chiar înflorea în aceste condiţii, ca şi cum praful de puşcă şi excreţiile ar fi fost nectar pentru ea. Victimele Morţii Grase îşi arătau deja simptomele oribile. Molima se întorsese şi săruta cu buzele ei febrile rănile căpătate în bătălie.

Şi totuşi, aceştia erau zorii unei zile a victoriei.

II. O prezență tăcută

În mintea lui Luterin Shokerandit, sentimentul victoriei era amestecat cu multe alte emoții. Mândria, ca un sunet strident de trâmbiță, se stârnea înăuntrul lui când cugeta că acum era bărbat, un erou care-și dovedise curajul mai presus de îndoiala oricui, în afară de a lui proprie. Mai era și emoția de a ști că pusese mâna pe o femeie frumoasă și lipsită de apărare. Însă neliniștea continuă din gândurile sale nu era cu totul redusă la tăcere, un șuvoi atât de familiar, încât făcea parte din el. Șuvoiul îi aducea neîncetat în fața ochilor chestiunea datoriei față de părinții lui, obligațiile și restricțiile de acasă, pierderea fratelui său – încă neexplicabilă, în mod dureros –, amintirea faptului că pierduse un an în prostrație. Îndoiala, pe scurt, pe care nici măcar sentimentul victoriei nu reușea s-o domolească de tot. Acesta era universul de percepție al lui Luterin la vârsta de treisprezece ani; purta după el o nesiguranță pe care parfumul, glasul lui Toress Lahl o linișteau și-o stârneau pe rând. Din moment ce nu avea pe nimeni căruia să i se destăinuie, strategia lui era să înăbușe emoțiile și gândurile, să se poarte de parcă totul era bine.

Așadar, când se crăpă de ziuă, se puse bucuros din nou pe treabă. Descoperise că pericolul era un sedativ.

— Încă un atac, zise arhiepiscopul-militant Asperamanka. Apoi victoria va fi a noastră.

Chipul lui mânios se mişca printre celelalte o mie de feţe îndârjite, cu buzele încleştate, pregătindu-se din nou de luptă.

Se strigară ordine, fură chemaţi fagorii. Se adăpară yelkii. Oamenii scuipară când se aruncară iar în şei. Câmpia se lumină la răsăritul lui Batalix şi suferinţa umană se puse din nou în mişcare. Răsăritul astrului mai mare fu un proces mai lent; Freyr, din ce în ce mai slab, nu putea urca mult deasupra orizontului.

— Înainte!

Cavaleria intră în luptă la pas, cu infanteria după ea. Gloanţele îşi luară zborul. Oamenii se poticniră şi se prăbuşiră.

Atacul sibornalez dură ceva mai puţin de o oră. Moralul pannovalanilor scădea repede. Una câte una, unităţile lor bătură în retragere. Trupa din Shivenink sub conducerea lui Luterin Shokerandit porni în urmărire, dar fu retrasă; Asperamanka nu dorea câtuşi de puţin să-l vadă pe acest tânăr locotenent acoperindu-se de şi mai multă glorie. Oastea nordului se retrase pe malul nordic al râului. Răniţii fură transportaţi în Isturiacha, la un spital de campanie instalat în hambare. Întinşi cu grijă, continuară să sângereze pe paie.

Pe măsură ce adversarii se retrăgeau de pe câmpie, costul bătăliei se văzu cu limpezime. Ca într-un imens naufragiu, trupuri lipsite de viaţă zăceau împrăştiate pe ultimul lor ţărm. Ici şi colo, câte o căruţă răsturnată ardea şi fumul plutea în şuviţe subţiri pe deasupra solului mustind de sânge.

Printre morţi se mişcau siluete. Unul dintre ei era un ofiţer de artilerie pannovalan, care abia putea fi recunoscut. Adulmecă un cadavru ca un câine şi trase de jacheta

lui până scoase o mânecă. Începu să smulgă cu dinții carnea din braț. Mânca bucată cu bucată, cu chipul schimonosit, ridicând capul să se uite în jur în vreme ce mesteca fiecare îmbucătură.

În acest timp se apropie un pușcaș. Ridică arma și trase de la distanță mică. Ofițerul de artilerie căzu pe spate și rămase nemișcat, cu brațele întinse. Pușcașul, împreună cu alții la fel de minuțioși, se deplasa încet pe câmpia morții, împușcându-i pe devoratorii de cadavre. Erau nefericiții care se molipsiseră de Moartea Grasă și care, în chinurile bulimiei, se vedeau împinși să se ospăteze cu morți. Se raportaseră victime ale molimei în ambele tabere.

Deși corpul principal al armatei pannovalane se retrăgea în dezordine, se îngriji să lase în urmă o echipă de constructori de monumente.

Aceștia nu aveau nicio victorie de celebrat. Chiar și așa, trebuiau să-și facă meseria. Întorși în Pannoval, comandanții înfrânți aveau să fie siliți să susțină că erau victorioși. Aici, la hotarele teritoriului lor, minciuna trebuia întărită în piatră.

Deși pe câmpie nu exista carieră de piatră, zidarii găsiră un monument ruinat. Îl demolară și cărară pietrele aproape de pod, lângă râul ce curgea liniștit.

Breslașii erau mândri de meșteșugul lor. Cu grijă îndelung exersată, reînălțară monumentul, aproape piatră cu piatră, pe noul loc. Meșterul zidar ciopli la baza monumentului numele locului și data și, cu litere și mai mari, numele bătrânului mareșal-șef.

Se dădură toți înapoi și priviră cu mândrie construcția de piatră înainte să se întoarcă la căruța lor. Niciunul dintre cei care executaseră acest act de pietate practică nu-și dăduse seama că demolaseră un monument ce comemora o bătălie asemănătoare dusă aici cu epoci în urmă.

Sibornalezii slăbiți urmăriră cu satisfacție cum dușmanul învins se retrăgea spre sud. Avuseseră pierderi grele și era limpede că n-aveau nimic de câștigat dacă stăruiau, așa cum plănuiseră inițial; celelalte așezări ale lor fuseseră rase de pe fața pământului, după cum relataseră refugiații din Isturiacha.

Cei care supraviețuiseră înfruntării armate răsuflau ușurați că lăsaseră în urmă provocarea. Exista totuși un sentiment în unele bivuacuri că bătălia fusese dezonorantă, chiar josnică, după lunile de instrucție și de pregătiri care-o precedaseră. Pentru ce fusese dusă? Pentru un teritoriu care acum trebuia cedat? Pentru onoare?

Pentru a înăbuși asemenea îndoieli, Asperamanka anunță un ospăț ce urma să aibă loc în seara aceea în cinstea victoriei sibornalezilor. Câțiva arangi, proaspăt sosiți în Isturiacha, urmau să fie sacrificați; ei și proviziile capturate de la inamic aveau să furnizeze mâncarea. Rațiile militare, necesare pentru drumul spre casă, n-aveau să fie atinse.

Pregătirile pentru sărbătoare continuară chiar și în timp ce morții erau îngropați în pământul sacru din apropiere. Mormintele se înșirau într-o vale largă, puțin adâncă, deschisă spre cerul vast, unde mirosurile de la gătit pluteau pe deasupra cadavrelor.

În timp ce coloniștii munceau, armata era mulțumită să se odihnească. Fagorii lor instruiți se tolăneau alături de ei. Era o zi dedicată somnului plin de recunoștință. Oblojirii rănilor. Dar și cârpirii uniformelor și reparării cizmelor și hamurilor. Curând aveau să fie nevoiți să se pună din nou în mișcare. Nu puteau rămâne în Isturiacha. Nu exista destulă hrană ca să susțină o armată ce stătea degeaba.

Către sfârșitul zilei, mirosurile de lemn ars și de cărnuri fripte acoperiră duhoarea stăruitoare a câmpului de luptă. Fură înălțate imnuri de mulțumire Zeului Azoiaxic. Vocile

bărbaților și tonul lor de sinceritate aduseră lacrimi în ochii unor coloniste, ale căror vieți fuseseră salvate chiar de acești cântăreți de imnuri. Violul și captivitatea le-ar fi fost soarta după o invazie pannovalană.

Copiii, care fuseseră închiși în Cultul Păcii Formidabile cât timp îi amenințase pericolul, fură acum eliberați. Strigătele lor de încântare înseninară seara. Se amestecară printre soldați, chicotind când îi vedeau cum încearcă să se îmbete cu berea slabă din Isturiacha.

Ospățul începu după cum arătau semnele, când ziua-obscură învălui lumea. Arangii fripți fură devorați până ce nu mai rămaseră din ei decât coastele. Încă o victorie memorabilă.

După aceea, trei bătrâni sobri din consiliul așezării se apropiară de arhiepiscopul-militant și se înclinară în fața lui. Nu avu loc nicio atingere a mâinilor, pentru că sibornalezii de rang înalt dezaprobau contactul fizic cu alte persoane.

Bătrânii îi mulțumiră lui Asperamanka pentru că apărase Isturiacha, iar cel mai sus-pus dintre ei rosti pe ton protocolar:

— Venerate domn, înțelegi că situația noastră aici este cea a ultimei și celei mai sudice așezări a Sibornalului. Cândva existau/continuau și alte așezări departe în Campannlat, chiar și la Mlaștina lui Roon. Toate au fost cotropite de locuitorii Continentului Sălbatic. Înainte ca armata ta să se retragă/să trebuiască să se retragă pe continentul nostru de baștină, te implorăm, în numele tuturor celor din Isturiacha, să lași cu noi o garnizoană puternică, pentru a nu suferi/a evita să îndurăm soarta vecinilor noștri.

Aveau părul cărunt și rar. Nasurile le luceau în lumina lămpilor cu ulei. Vorbeau într-un dialect elevat, cu timpuri verbale alunecoase, trecut continuu, viitor forțat, conjunctiv

eschivat, iar preotul-militant răspunse în termeni asemănători, în timp ce le ocolea privirea.

— Onorați domni, mă îndoiesc că puteți/veți/ați putea susține gurile în plus pe care le cereți. Deși aceasta este vara anului mic, iar vremea este îndurătoare, recoltele voastre sunt sărace, din câte observ, iar vitele par flămânde.

Norul de furtună ce dăinuia pe fruntea lui Asperamanka se întunecă în timp ce vorbea.

Bătrânii se priviră între ei, apoi vorbiră toți deodată.

— Puterea Pannovalului se va întoarce împotriva noastră!

— Ne rugăm/ne rugam în fiecare zi pentru o climă mai bună, ca înainte!

— Fără garnizoană, murim/vom muri inevitabil!

Poate că folosirea arhaicului viitor fatalist îl făcu pe Asperamanka să se încrunte. Fața lui dreptunghiulară păru să se îngusteze; coborî ochii către masă cu buzele încleștate, aprobând din cap ca și cum ar fi făcut un pact viclean cu sine însuși.

La ordinul lui Asperamanka, tânărul locotenent Shokerandit se așezase alături de el la loc de cinste, astfel încât ceva din gloria lui să se reflecte asupra comandantului. Asperamanka întoarse capul spre Shokerandit și întrebă:

— Luterin, ce răspuns să dau/să îndrăznesc să dau la rugămintea acestor bătrâni? În dialect elevat sau altfel?

Shokerandit era conștient de pericolul care pândea în întrebare.

— Din moment ce rugămintea nu vine de la trei purtători de cuvânt, ci de la toate gurile din Isturiacha, este prea mult pentru mine să răspund eu, domnule. Numai experiența ta poate descoperi răspunsul potrivit.

Preotul-militant aruncă privirea în sus, către grinzi și către umbrele lor lungi, și își scărpină bărbia.

— Da, putem considera că hotărârea îmi aparţine, ca să vorbesc în numele Oligarhiei. Pe de altă parte, s-ar putea zice şi că Zeul a decis deja. Azoiaxicul îmi transmite că nu mai e posibil să menţinem această aşezare; nici pe cele de la nord de ea.

— Domnule...

Asperamanka ridică una dintre sprâncenele triunghiulare de pe chipul dreptunghiular când se adresă bătrânilor.

— Recoltele sunt distruse în fiecare an în ciuda a tot ceea ce poate face rugăciunea. Asta a observat toată lumea. Cândva, pe aceste aşezări ale noastre din sud se cultiva viţă-de-vie. Acum e greu să crească până şi orzul sau cartofii mucegăiţi. Isturiacha nu mai e mândria noastră, ci un risc. E mai bine ca aşezarea să fie abandonată. Toată lumea ar trebui să plece odată cu armata, de acum în două zile. Nu puteţi scăpa în niciun fel de foamete sau de cotropirea de către Pannoval.

Doi dintre conducători trebuiră să-l sprijine pe al treilea. Toţi cei care auziră discuţia rămaseră consternaţi. O femeie se repezi la preotul-militant şi-i îmbrăţişă cizmele murdare. Strigă că se născuse în Isturiacha, împreună cu surorile ei; nu puteau să conceapă să plece din casa lor.

Asperamanka se ridică în picioare şi bătu în masă ca să atragă atenţia. Se lăsă tăcerea.

— Daţi-mi voie să vă explic limpede tuturor. Amintiţi-vă că rangul meu mă îndreptăţeşte – ba nu, mă obligă – să vorbesc atât în numele cultului religios, cât şi al statului. Nu trebuie să ne lăsăm stăpâniţi de nicio iluzie. Suntem un popor practic, aşa că ştiu că veţi accepta ceea ce spun. Domnul nostru, care a existat înaintea vieţii şi în jurul căruia gravitează toată viaţa, a îndreptat paşii acestei generaţii pe o potecă pietroasă. Fie şi aşa. Trebuie s-o urmăm cu bucurie, pentru că este voinţa lui.

Viteaza armată care sărbătoreşte în seara asta împreună cu voi, aceşti reprezentanţi curajoşi ai tuturor ilustrelor noastre naţiuni, trebuie să pornească aproape imediat înapoi spre nord. Dacă armata nu se pune în mişcare, o să moară de foame din lipsă de hrană. Dacă rămâne aici, în Isturiacha, o să vă înfometeze şi pe voi. Ca fermieri, înţelegeţi situaţia. Există legi ale Zeului şi ale naturii. Cea dintâi intenţie a noastră a fost să continuăm înaintarea şi să cucerim Pannovalul; aceasta a fost sarcina pe care ne-a trasat-o oligarhul. În schimb, trebuie să pornesc cu oamenii mei spre casă în două zile, nici mai mult, nici mai puţin.

Unul dintre bătrâni întrebă:

— De ce o asemenea schimbare bruscă de plan, preot-militant, când ai obţinut victoria?

Chipul dreptunghiular reuşi să afişeze un zâmbet orizontal. Se uită în jur, la chipurile luminate de foc ce se agăţau de vorbele lui, în timp ce calcula, cu instinctul unui predicator, momentul în care să le rostească.

— Da, am câştigat – slavă Azoiaxicului! –, dar viitorul nu ne aparţine. Istoria ne stă împotrivă. Aşezările dinspre sud în care speram să găsim ajutor şi provizii au dispărut, distruse de un duşman sălbatic. Clima se înrăutăţeşte mai repede decât am socotit noi – vedeţi cum Freyr abia se înalţă pe cer zilele astea. Părerea mea este că Pannoval, văgăuna aceea de păgâni, se află prea departe pentru victorie şi destul de aproape pentru înfrângere. Dacă am continua până acolo, niciunul dintre noi nu s-ar mai întoarce aici.

Moartea Grasă se răspândeşte dinspre sud. A ajuns printre noi. Cel mai curajos războinic se teme de maladia asta. Nimeni nu intră în luptă alături de un camarad bolnav.

Aşa că ne înclinăm în faţa naturii şi ne întoarcem acasă pentru a raporta victoria Oligarhiei din Askitosh. Plecăm, repet, în cincizeci de ore. Folosiţi acest timp, domnilor

coloniști, folosiți-l bine. La sfârșitul lui, aceia dintre voi care se vor fi hotărât să se întoarcă în Sibornal cu familiile voastre veți fi bine-veniți să ne urmați, sub protecția armatei.

Aceia care aleg să rămână vor putea s-o facă și să moară în Isturiacha. Sibornal n-o să se întoarcă aici, nu se poate întoarce. Orice-ați decide, aveți cincizeci de ore în care s-o faceți. Zeul să vă binecuvânteze pe toți.

Dintre cei două mii de bărbați, femei și copii din așezare, cei mai mulți se născuseră acolo. Nu cunoșteau decât viața aspră a câmpului deschis sau – în cazul bărbaților ce aveau oarecare privilegii – pe cea a vânătorii. Se temeau să plece din casele lor, călătoria până în Sibornal peste stepe îi îngrozea, se îndoiau chiar de primirea de care urmau să aibă parte la frontieră.

Cu toate acestea, când li se prezentă situația de către bătrâni la o întrunire a credincioșilor, cei mai mulți dintre coloniști deciseră să plece. De mai multă vreme decât își aducea aminte oricine, clima se tot înrăutățise, an după an, cu prea puține ameliorări. An după an, legăturile cu patria din nord deveniseră tot mai fragile, iar amenințarea din sud tot mai mare.

Lacrimi și lamentații umplură tabăra. Era sfârșitul tuturor lucrurilor. Tot ceea ce agonisiseră avea să fie abandonat.

De îndată ce răsări Batalix, sclavii fură trimiși pe câmp să adune ce se mai putea din recoltă, în timp ce familiile își împachetau bunurile lumești. Izbucniră încăierări între cei care intenționau să plece și un grup de câțiva ce voiau să rămână cu orice preț; cei din urmă răcneau că recoltele ar trebui lăsate în pace.

Trei feluri de sclavi fură mânați să lucreze la câmp. În primul rând fagorii fără coarne, care serveau drept ceva între un sclav propriu-zis și un animal de povară. Apoi sclavii umani. În cele din urmă, sclavii de origine non-umană, madiși sau, mai rar, driați. Atât umanii, cât și non-umanii erau priviți ca persoane dezonorate, masculi sau femele. Erau morți din punct de vedere social.

Era un semn al rangului să deții sclavi; cu cât aveai mai mulți, cu atât rangul era mai înalt. Sibornalezii, destul de mulți, care nu aveau sclavi priveau cu invidie la cei care aveau și aspirau să dețină măcar un fagor. În vremuri mai ușoare, sclavii din orașele Sibornalului fuseseră deseori inactivi, aproape ca animalele de casă; în colonii, sclavii și proprietarii lucrau cot la cot. Pe măsură ce vremurile se înăspreau, atitudinea celor din urmă se schimba. Sclavii deveneau truditori din greu, cu rare excepții. Când se întoarseră de pe câmp, sclavii așezării fură puși la construit căruțe și li se dădură și alte sarcini, mai presus de competența lor.

Când cele două zile hotărâte de preotul-militant se scurseră, goarnele răsunară și toată lumea trebui să se adune în afara limitelor așezării.

Ofițerii de intendență ai armatei sibornaleze instalaseră bucătării de campanie și copseseră pâine pentru începutul călătoriei spre casă. Rațiile aveau să fie mici. După o discuție, șefii de stat-major anunțară că aceia dintre coloniști care se îndreptau spre nord trebuiau să-și împuște sclavii sau să-i elibereze, pentru a reduce numărul gurilor de hrănit. Ancipitalii fură cruțați de acest ordin, pe temeiul că puteau servi ca animale de povară și puteau să-și procure singuri hrana.

— Îndurare! strigară atât sclavii, cât și stăpânii.

Fagorii stăteau nemișcați.

— Omorâți fagorii! strigară cu amărăciune unii dintre oameni.

Alții, amintindu-și de istoria veche, replicară:

— Au fost cândva cârmuitorii noștri...

Coloniștii se supuneau acum legii militare. Protestele erau în zadar. Fără sclavi, gospodarii nu puteau să-și transporte multe dintre bunuri, totuși sclavii trebuiau să dispară. Utilitatea lor se încheiase.

Peste o mie de sclavi fură masacrați într-o fostă albie de râu din apropierea așezării. Cadavrele fură îngropate în grabă de fagori; stoluri de hoitari coborâră în tăcere pe gardurile din apropiere și așteptară ocazia de a se înfrupta. Iar vântul bătea ca înainte.

După vaiete se lăsă o liniște teribilă.

Asperamanka urmări ceremonia. Când una dintre femeile din așezare trecu pe lângă el plângând, fu cuprins de compasiune și-i puse o mână pe umăr.

— Fii binecuvântată, fiica mea! Nu te întrista.

Ea ridică privirea fără mânie, cu chipul umflat de plâns.

— Îl iubeam pe sclavul meu Yuli. Nu-i omenește să fii trist?

În ciuda decretului, mulți sclavi fură cruțați de stăpânii lor, în special cei folosiți în scopuri sexuale. Fură ascunși sau deghizați și-și continuară călătoria împreună cu familiile din care făceau parte. Luterin Shokerandit își protejă prizoniera, pe Toress Lahl, dându-i pantaloni și o căciulă de blană. Fără a se opune, femeia își îndesă părul lung, castaniu, în strânsoarea căciulii și se duse să țină de frâu yelkul lui Luterin.

Toți începură să se încoloneze.

În timp ce freamătul era în toi, căruțele erau supraîncărcate și se făceau aranjamente pentru răniți, șase păstori de arangi plecară pe furiș, cățărându-se peste fortificația exterioară, și o luară la sănătoasa împreună cu câinii. A lor era viața liberă, sălbatică.

Asperamanka stătea singur lângă yelkul său negru, rumegându-și gândurile sumbre. Strigă unei ordonanțe să-l aducă la el pe locotenentul Shokerandit.

Luterin sosi, arătând foarte imatur din cauza neliniștii.

— Ai doi oameni de încredere călare pe animale de încredere, locotenent Shokerandit? Doi oameni care să călătorească repede? Vreau ca veștile despre victoria noastră să ajungă la oligarh prin cele mai rapide mijloace. Înainte să audă ceva din alte surse.

— Aș putea găsi doi asemenea oameni. Noi, cei din Kharnabhar, suntem călăreți iscusiți.

Asperamanka se încruntă, ca și cum vestea i-ar fi displăcut. Scoase o trăistuță de piele, pe care o îndesă apoi sub braț.

— Mesajul ăsta trebuie dus de oamenii tăi de încredere în orașul de frontieră Koriantura. Acolo urmează să fie înmânat unui agent al meu, iar el i-l va duce personal oligarhului. Responsabilitatea oamenilor tăi de încredere se încheie la Koriantura, înțelegi? Raportează-mi când e totul gata.

— Așa o să fac, domnule.

Trăistuța fu scoasă de sub braț și întinsă către Shokerandit cu o mână înmănușată în albastru. Era sigilată cu pecetea arhiepiscopului-militant și adresată oligarhului suprem al Sibornalului, Torkerkanzlag al II-lea, în Askitosh, capitala Uskutoshkului.

Shokerandit alese doi tineri pe care se putea baza, bine cunoscuți lui, care-i fuseseră ca frații în Shivenink. Aceștia își lăsară camarazii și fagorii luptători și urcară pe doi yelki tunși, neavând nimic în spinare în afară de ranițe cu provizii și cu apă. Până-ntr-o oră, porniseră peste șesuri și călăreau spre nord cu mesajul pentru temutul oligarh.

Dar oligarhul care domnea peste întinsul lui continent dezolant avea spioni pretutindeni. Deja un om al lui de încredere, plasat în apropierea arhiepiscopului-militant

Asperamanka, plecase călare cu vești despre bătălie, pentru că ceea ce-l interesa în mod special pe oligarh era înaintarea molimei către miazănoapte.

Venise vremea pentru rămas-bun. Drumul către nord începu într-o oarecare dezordine. Fiecare unitate porni alături de căruțele, animalele de povară, fagorii și armele sale. Larma umplu peisajul plat. Se îngrămădeau pe calea pe care o traversaseră cu numai câteva zile mai devreme. Coloniștii ce părăseau Isturiacha, mulți pentru prima oară în viața lor, mergeau în cea mai mare neorânduială, strângând în brațe copiii și bunurile prețioase ce nu-și găsiseră locul în căruțele supraîncărcate.

Despărțiri pline de lacrimi avură loc între cei care plecau și cei care luaseră hotărârea să rămână. Băjenarii stăteau în afara palisadei, drepți, cu mâinile ridicate. În atitudinea lor se citea conștiința faptului că jucau un rol onorabil, acela de a sfida soarta – și, în aceeași măsură, o conștiință a forțelor elementare ce li se împotriveau. De acum înainte, numai Azoiaxicul și propria lor abilitate aveau să le fie apărarea.

Luterin Shokerandit se afla în fruntea trupei din Shivenink, conștient de felul în care i se schimbase statutul de când trecuse ultima oară pe aici. Devenise erou. Prizoniera lui, Toress Lahl, îmbrăcată astfel încât să nu fie recunoscută, era silită să călărească pe yelk, agățată de centura lui. Moartea soțului ei o chinuia sufletește, așa că nu scotea nicio vorbă.

Stăpânită de durere, Toress Lahl nu se temea de yelk, o creatură cu obiceiuri blajine, dar cu aspect fioros. Coarnele i se curbau în jurul capului mițos. Ochii, apărați de pleoape păroase, dădeau animalului un aer vigilent. Curbura buzei

inferioare groase sugera că disprețuia tot ceea ce văzuse din istoria umană.

Convoiul se îndepărta agale de Isturiacha. O succesiune de văi obositor de asemănătoare începu să se desfășoare înainte. Vântul bătea. Iarba foșnea.

La un moment dat se lăsă tăcerea. Dar unul dintre bătrânii care aleseseră să plece în pribegie era un om guraliv, căruia îi plăcea sunetul propriei voci; își mână animalul până ajunse să călărească alături de Shokerandit și de aghiotanții săi și încercă să-și petreacă vremea cu el. Shokerandit nu avea prea multe de comentat. Mintea îi stătea la viitorul imediat și la drumul lung până la casa tatălui său.

— Presupun că oligarhul suprem a fost cel care a ordonat să fie închisă Isturiacha, deschise bătrânul discuția.

Niciun răspuns. Încercă din nou.

— Se zice că oligarhul e un despot care se poartă fără milă cu Sibornalul.

— Iarna va fi nemiloasă, replică râzând unul dintre aghiotanți.

După vreo doi kilometri, moșneagul vorbi pe ton confidențial:

— Îmi închipui că voi, tinerii, nu gândiți la fel ca Asperamanka... Îmi închipui că, în locul lui, ai fi ordonat să rămână o garnizoană și să ne apere.

— Hotărârea nu-mi aparținea, răspunse Shokerandit.

Bătrânul zâmbi și aprobă din cap, dezvăluind cei câțiva dinți rămași.

— Ah, dar ți-am văzut expresia feței când și-a anunțat decizia și am socotit – de fapt, le-am spus și altora: „Ei, iată un tânăr milos... un sfânt".

— Du-te de-aici, moșule. Păstrează-ți răsuflarea pentru drum.

— Dar să distrugi o așezare frumoasă... Pe vremuri, obișnuiam să trimitem surplusul de hrană în Uskutoshk. Ai crede că oligarhul o să fie recunoscător. Suntem toți sibornalezi, nu? Nu poți contesta asta, așa-i?

Când lui Shokerandit i se dădu șansa, de care nu profită, ca să conteste, bătrânul se șterse la gură cu dosul palmei și continuă:

— Crezi c-a fost înțelept să plecăm, tinere domn? La urma urmei, era casa mea. Poate că ar fi trebuit să rămânem toți. Poate că alta dintre armatele oligarhului – una mai mărinimoasă față de compatrioții săi – are să vină încoace peste un an sau doi... Ei, e o zi tristă pentru noi, asta-i tot ce am de zis...

Tocmai intenționa să se îndepărteze, când Shokerandit se întinse brusc și-l apucă de gulerul hainei, aproape dându-l jos din șa.

— Pesemne că nu știi nimic despre lume dacă nu vezi adevărul situației mai limpede de-atât! Ce cred eu despre preotul-militant n-are nici cea mai mică însemnătate. A judecat în unicul mod posibil. Socotește singur în loc să-ți arăți nemulțumirile. Vezi cât de mulți suntem? Până la ziua-obscură, o să ne răspândim până o să ne înșirăm de la un orizont la altul. Picioare, animale, guri de hrănit... vremea care devine tot mai mohorâtă... Dă-ți seama, moșule!

Făcu apoi semn către mulțimea în mișcare, către toate spinările cenușii, negre și roșcate ale soldaților, fiecare spinare împovărată cu o raniță cuprinzând o rație de trei zile de pesmeți, plus muniție, fiecare spinare întoarsă către sud și către soarele palid. Mulțimea se întindea tot mai mult, pentru a oferi spațiu căruțelor scârțâitoare. Se deplasa cu un sunet monoton, înăbușit, pe care-l răsfrângeau dealurile joase.

Printre călăreți se aflau și pedestrași, deseori agățați de o chingă de șa. Unele căruțe erau pline cu echipamente, altele cu

răniţi care sufereau la fiecare zgâlţâitură a osiei. Fagori încărcaţi târau picioarele pe lângă stăpânii lor, cu spatele încovoiat, cu ochii în pământ; detaşamentele de fagori luptători mărşăluiau oarecum separat, cu mersul lor straniu, dezarticulat.

Popasul din noaptea aceea fu o aventură confuză. Nici toate ordinele răcnite şi sunetele de trâmbiţă nu reuşiră s-o disciplineze. Unităţile se aşezau unde se nimerea, instalau corturi sau nu, după cum era cazul, spre neplăcerea altor unităţi care căutau un loc mai bun. Animalele trebuiau hrănite şi adăpate. Adăpatul presupunea trimiterea de căruţe pe dealuri, în căutarea apei, prin întuneric. Murmurul vocilor şi foiala neîncetată a animalelor nu lipsiră o clipă de-a lungul nopţii scurte.

Norii se risipiră. Se făcu mai frig.

Trupa din Shivenink forma un grup strâns. Fiind tineri, cei mai mulţi se strânseră în jurul lui Luterin Shokerandit, pregătindu-se să-şi petreacă noaptea bând. Ploştile lor conţineau băutura spirtoasă numită yadahl, fermentată din iarbă de mare, de culoare rubinie. Cu yadahl sărbătoriră victoria recentă, eroismul lui Luterin, încântarea de a se afla la câmpie, nu în munţii familiari de acasă, şi satisfacţia de a fi pur şi simplu în viaţă – dar şi orice altceva le mai trecea prin cap. Curând începură să cânte, în ciuda strigătelor dinspre grupurile ce voiau să doarmă.

Însă yadahlul nu-l inspiră pe Luterin să cânte. Se aşeză departe de însoţitorii lui din Kharnabhar, cu gândurile stăruind asupra frumoasei lui prizoniere. Deşi fusese măritată, se îndoia că avea măcar aceeaşi vârstă ca el, în ciuda siguranţei din purtare; femeile Continentului Sălbatic se măritau tinere.

Tânjea s-o aibă. Şi totuşi, părinţii lui îi încredinţaseră multe în Kharnabhar. De ce-ar fi trebuit să conteze ceea ce făcea aici, în pustietăţile din Chalce? Prietenii lui ar râde de scrupulele lui.

Amintirile reveniră la noaptea dinainte ca armata sibornaleză să plece din oraşul de frontieră Koriantura ca să se îndrepte spre sud. Detaşamentului condus de Luterin i se dăduse permisie. Amicul său Umat încercase să-l convingă să petreacă împreună, dar el dăduse înapoi, ca un neghiob.

În timp ce camarazii lui se duseseră la băutură şi la femei, Luterin se plimbase singur pe străzile pietruite. Intrase în prăvălia unui deuteroscopist, aflată într-o piaţă de lângă un teatru vechi.

Deuteroscopistul îi arătase multe obiecte stranii, inclusiv o brăţară despre care se presupunea că vine din altă lume şi o tenie dintr-un borcan, lungă de doi metri şi jumătate, pe care deuteroscopistul o extrăsese ca prin farmec din măruntaiele unei doamne din lumea bună (ajutându-se de un fluieraş de argint pe care era dispus să-l vândă pe o sumă frumuşică).

— Am curaj să intru în bătălie? îl întrebase Luterin pe ghicitor.

Bătrânul îşi făcu de lucru cu ţeasta lui folosind şublere şi alte dispozitive de măsurare, înainte de a răspunde în sfârşit:

— Eşti fie sfânt, fie păcătos, tinere stăpân.

— Nu asta voiam să ştiu. Am îndoieli în ceea ce priveşte eroismul sau laşitatea mea.

— E una şi-aceeaşi întrebare. E nevoie de curaj ca să fii sfânt.

— Nu şi pentru a fi păcătos?

Se gândise la faptul că nu îndrăznise să meargă cu prietenii săi.

Capul lăţos al bătrânului încuviinţase repetat.

— Şi asta necesită curaj. Totul are nevoie de curaj. Chiar şi tenia aceea are nevoie de curaj. Ţi-ar plăcea să-ţi petreci viaţa întemniţat în măruntaiele cuiva? Chiar şi în măruntaiele unei doamne frumoase? Dacă ţi-aş prezice că vei avea parte de o asemenea soartă, ai fi fericit?

Iritat de tărăgănare, Luterin insistă:

— O să-mi răspunzi la întrebare?

— O să afli răspunsul singur, foarte curând. N-o să spun decât că o să dai dovadă de mult curaj...

— Dar?

Un zâmbet care implora iertare.

— Din cauza firii tale, tinere. Vei afla că eşti atât păcătos, cât şi sfânt. Vei fi erou, dar cred că te vei purta ca un ticălos.

Pe drumul spre Isturiacha îşi reconstituise în minte discuţia aceea – inclusiv pe cea referitoare la tenie. Acum, că devenise erou, îndrăznea să se poarte ca un ticălos?

În timp ce stătea pe loc şi bea, dar fără să cânte, Umat Esikananzi îl apucă de cizmă şi-l trase cu forţa mai aproape de foc.

— Nu fi posomorât, amice. Suntem în viaţă, am făcut pe eroii – mai ales tu – şi în curând o să ne întoarcem acasă.

Umat radia. Avea o faţă lată, ca o lună plină, la fel ca a tatălui său.

— Lumea e un loc oribil de pustiu; de-aia cântăm – ca s-o umplem cu zgomote. Dar tu ai altele pe cap.

— Umat, glasul tău e cel mai melodios pe care l-am auzit vreodată, punând la socoteală şi un vultur, dar mă duc la culcare.

Umat dădu dojenitor din deget.

— Ah, aşa credeam şi eu. Prizoniera aia frumoasă a ta! Fă-i zile fripte din partea mea. Iar eu promit să nu-i spun lui Insil.

Luterin îi trase un şut în fluierul piciorului.

— N-o să pricep niciodată cum de-a avut Insil ghinionul să aibă un frate ca tine.

Umat luă încă o înghițitură de yadahl și zise cu veselie:

— Ea e fată, e Insil. Dacă mă gândesc bine, ar putea să-mi fie recunoscătoare dacă te-aș lua de ceafă și te-aș pune să capeți puțin exercițiu.

Tovarășii lor de arme râseră în hohote.

Shokerandit se ridică pe picioarele nesigure și le ură noapte bună. Cu un efort, ajunse la culcușul lui, lângă o căruță. În ciuda stelelor de deasupra, părea foarte întuneric. La latitudinea asta nu existau aurore, așa cum apăreau atât de des în Kharnabhar.

Cu plosca strânsă în mână, aproape căzu lângă corpul masiv al yelkului său, priponit cu o funie prinsă de urechea stângă printr-o gaură făcută cu fierul roșu. Se lăsă în genunchi și se târî până unde se afla femeia.

Toress Lahl se culcase ghemuită, cu mâinile în jurul genunchilor. Ridică ochii spre el fără o vorbă. Avea chipul palid. Ochii îi reflectau în miniatură mulțimea de stele de pe cerul de deasupra lor.

Luterin o luă de braț și-i întinse plosca.

— Bea niște yadahl.

Fără glas, femeia clătină din cap, o mișcare ușoară, hotărâtă.

Tânărul o pălmui peste cap și-i aruncă în față plosca de piele.

— Am spus să bei asta, scorpie! O să-ți încălzească inima.

Pus din nou în fața unui refuz, Luterin o strânse de braț până când femeia țipă. Toress luă plosca și sorbi o înghițitură din băutura arzătoare.

— Îți face bine. Mai bea.

Ea tuși cu putere și-l stropi pe tânăr în obraz. Shokerandit o sărută cu forța pe buze.

— Fie-ţi milă, te implor! Nu eşti barbar.

Vorbea destul de bine limba sibiană, dar cu accent pronunţat, nu tocmai neplăcut pentru urechile lui.

— Eşti prizoniera mea, femeie. Lasă ifosele. Oricine-ai fi fost, acum eşti a mea, faci parte din victorie. Până şi arhiepiscopul, dac-ar fi în locul meu, ar face cu tine ceea ce intenţionez eu...

Luă şi el o duşcă, oftă, apoi se trânti greoi lângă Toress.

Stătea încordată; simţindu-i inerţia, începu să vorbească. Atunci când nu ţipa, avea o voce plăcută. Zise:

— Bătrânul acela care a venit la tine după-amiază se considera dus în sclavie, aşa cum sunt eu. La ce te-ai referit când ai spus că arhiepiscopul vostru a judecat în unicul mod posibil?

Shokerandit tăcea, luptând cu băutura din el, frământându-se în legătură cu întrebarea, împotrivindu-se impulsului de a o plesni pe femeie pentru că încerca în mod ostentativ să schimbe direcţia dorinţelor sale. În liniştea ce se aşternuse, din conştiinţa lui se înălţa o înţelegere mai întunecată decât dorinţa de a o viola, înţelegerea unei sorţi imuabile. Mai dădu pe gât din băutura spirtoasă şi conştientiză situaţia.

Se rostogoli spre Toress, ca să-şi impună mai bine cuvintele asupra ei.

— Ai spus judecată, femeie? Judecata e dată de Azoiaxic – sau de oligarh –, nu de cine ştie ce sfânt soldăţoi dispus să-şi vadă oştenii sângerând ca să servească propriilor lui scopuri. Arătă către prietenii care chefuiau la focul de tabără. Îi vezi pe caraghioşii ăia? La fel ca mine, vin din Shivenink, la o distanţă bunicică în jurul globului. Sunt peste trei sute de kilometri numai până la hotarele Uskutoshkului. Mişcându-ne greoi din cauza echipamentului, nevoiţi să ne căutăm hrana, nu putem străbate mai mult de douăzeci

de kilometri pe zi. Cum crezi că ne umplem stomacul în anotimpul ăsta?

O scutură până când îi clănţăniră dinţii şi se agăţă de el, vorbind cu groază:

— Mâncaţi, nu? V-am văzut căruţele cu provizii, iar animalele pot să pască liber.

Tânărul râse.

— O, mâncăm pur şi simplu, nu-i aşa? Mai exact, ce? Câţi oameni crezi că avem răspândiţi pe suprafaţa ţinutului ăsta? Răspunsul e undeva în jur de zece mii de oameni şi de non-umani, plus şapte mii de yelki, cuprinzând aici şi animalele cavaleriei. Fiecare dintre oamenii ăştia are nevoie de nouă sute de grame de pâine pe zi şi de încă patru sute din alte alimente, inclusiv o raţie de yadahl. Asta înseamnă treisprezece tone în fiecare zi. Oamenii pot flămânzi. Avem burţile goale. Dar trebuie să hrăneşti animalele, altfel se îmbolnăvesc. Un yelk are nevoie de zece kilograme de furaj pe zi, ceea ce, pentru şapte mii de capete, ajunge la şaptezeci de tone pe zi. Iar noi nu putem transporta decât nouă tone...

Rămase tăcut, de parcă ar fi încercat să transforme în cifre toată imaginea din mintea lui.

— Cum compensăm deficitul? Suntem nevoiţi să improvizăm pe drum. Putem rechiziţiona din satele întâlnite în cale, numai că în Chalce nu există astfel de aşezări. Trebuie să trăim de pe urma pământului. Numai problema pâinii... E nevoie de şapte sute de grame de făină ca să coci o pâine de un kilogram. Asta înseamnă şapte tone de făină zilnic. Dar asta nu reprezintă nimic faţă de ce mănâncă animalele. Ca să hrăneşti cincizeci de yelki şi de zeneli e nevoie de o cantitate de nutreţ verde de pe o jumătate de hectar...

Toress Lahl începu să plângă. Shokerandit se propti într-un cot şi se uită de la un capăt la altul al taberei. Scântei mici

licăreau în întuneric ici și colo. Câțiva oameni cântau; alții, adoptând o atitudine plină de respect, comunicau cu morții.

— Să presupunem că ajungem la Koriantura, la graniță, peste douăzeci de zile. În cazul ăsta, animalele au nevoie să consume nutrețul de pe o mie patru sute de hectare de teren. Soțul tău trebuie să fi făcut socoteli asemănătoare, nu? În fiecare zi în care mărșăluiește, o armată petrece mai mult timp în căutare de hrană decât să avanseze. Trebuie să ne măcinăm propriile grâne – și în regiunea asta sunt al naibii de puține în afară de ierburi sălbatice și de damblaua-purcelului. Trebuie să pornim în expediții ca să doborâm copaci și să adunăm lemn pentru brutării. Trebuie să instalăm brutării de campanie. Trebuie să paștem și să adăpăm yelkii... Poate că-ncepi să-nțelegi de ce a trebuit să părăsim Isturiacha. Istoria îi stă împotrivă.

— Ei bine, chiar nu-mi pasă, replică femeia. Sunt eu animal ca să-mi zici cât mănâncă animalele astea? Din partea mea, puteți să muriți toți de foame. Setea de sânge și de a ucide vă ia mințile și acum vă îmbătați cu yadahl...

Cu voce joasă, Luterin continuă:

— Nimeni n-a crezut că sunt priceput în ale războiului, așa că la Koriantura am fost însărcinat cu furajarea animalelor. E o insultă pentru un bărbat al cărui tată e Păzitorul Roții! A trebuit să învăț cifrele astea, femeie, dar le-am înțeles sensul. Le-am priceput însemnătatea. An după an, anotimpul de creștere a plantelor e tot mai scurt – doar cu o zi la fiecare capăt. Vara asta-i o dezamăgire pentru fermieri. Istmul Chalce e lovit de foamete. O să vezi. Asperamanka știe toate astea. Orice-ai crede despre el, nu-i prost. O expediție ca asta, care a pornit cu peste unsprezece mii de oameni, nu va mai putea fi lansată niciodată.

— Așadar, nefericitul meu continent e în sfârșit la adăpost de odiosul vostru amestec sibian.

Tânărul râse.

— Pacea are un preţ. Deplasarea unei armate e ca invazia de lăcuste, iar acestea mor când nu găsesc hrană. Aşezarea aceea va fi în curând izolată. E condamnată. Lumea devine tot mai ostilă, femeie. Iar noi irosim resursele pe care le mai avem...

Luterin se întinse lângă trupul rigid al femeii şi-şi ascunse faţa în mâini. Dar înainte ca somnul şi băutura să-l copleşească, făcu un efort să se ridice şi s-o întrebe ce vârstă are. Toress refuză să răspundă. Tânărul o plesni cu putere peste faţă. Ea suspină şi mărturisi că are treisprezece ani şi o zecime. Era mai mică cu două zecimi decât el.

— Eşti tânără pentru o văduvă, comentă el uşurat. Şi... să nu crezi c-o să scapi uşor mâine-noapte. Nu mai sunt ofiţerul responsabil cu nutreţul pentru animale. Mâine-noapte nu mai stăm de vorbă, femeie.

Toress Lahl nu răspunse. Rămase trează, nemişcată, fixând nefericită cu privirea stelele de deasupra. Norii învăluiau cerul odată cu apropierea răsăritului lui Batalix. Gemetele muribunzilor îi ajungeau la urechi. În timpul nopţii, alţi doisprezece oameni muriră, din cauza molimei.

Dar dimineaţă, cei care supravieţuiseră se treziră ca de obicei, se întinseră şi, veseli, glumiră cu prietenii despre una şi despre alta când se aşezară la coadă pentru raţii la căruţele cu pâine. „Câte una de un kilogram", îşi aminti cu amărăciune Toress.

Nici măcar un singur soldat în călătoria aceea lungă spre casă n-ar fi recunoscut că petrecea bine. Foarte probabil însă că toţi găseau cât de cât plăcere în rutina de a ridica tabăra, în camaraderie, în sentimentul că înaintau şi în şansa de a

fi în alt loc în fiecare zi. Simţeau o plăcere simplă în faptul că lăsau în urmă cenuşa unei vetre şi că aprindeau un foc nou ce punea stăpânire pe crengi şi pe iarbă.

Asemenea activităţi, cu bucuriile cărora le dădeau naştere, erau la fel de vechi ca omenirea însăşi, deoarece conştiinţa umană ţintise tot mai sus – ca flăcările tinere ce se întind spre cer – printre provocările primei peregrinări lungi către răsărit din Hespagorat, când abandonase protecţia rasei ancipitale şi statutul de animal domestic.

Vântul sufla rece dinspre nord, din Regiunile Circumpolare ale Sibornalului, dar militarii care se întorceau acasă respirau cu plăcere aerul, iar pământul dădea tălpilor o senzaţie mângâietoare.

Ofiţerii nu aveau inima atât de uşoară ca subordonaţii lor. Pentru soldăţimea de rând era de-ajuns că supravieţuise bătăliei şi că se întorcea acasă, indiferent de primirea de care ar fi avut parte. Pentru cei ce gândeau mai profund, situaţia era mai complicată. Exista problema regimului tot mai sever dintre frontierele Sibornalului. Mai era şi polemica legată de succesul campaniei militare.

Deşi ofiţerii, de la Asperamanka în jos, vorbeau neîncetat despre victorie, sub influenţa teribilei enantiodromii ce domina lumea, sub inevitabila şi neîncetata răsturnare a tuturor lucrurilor în opusul lor, victoria ajungea să semene tot mai mult a înfrângere – o înfrângere din care se retrăgeau fără a avea multe de arătat în afară de cicatrice, de o listă a morţilor şi de guri în plus de hrănit.

Şi întotdeauna, pentru a spori acest sentiment apăsător de eşec, Moartea Grasă se afla printre ei, ţinând uşor pasul cu cei mai iuţi dintre oşteni.

În primăvara Anului Mare exista febra oaselor, secerând populaţia umană, reducând supravieţuitorii la simple schelete. În toamna Anului Mare exista Moartea Grasă,

secerând și ea populația umană, de data asta modelând-o într-o formă nouă, mai compactă. Toate astea, și multe altele, fuseseră înțelese și acceptate cu fatalism. Dar teama încă răsărea doar la auzul cuvântului „molimă". Şi în asemenea vremuri, nimeni n-avea încredere în vecinii săi.

În cea de-a patra zi, unitățile din avangardă dădură peste unul dintre cei doi mesageri pe care Shokerandit îi trimisese înainte. Trupul lipsit de viață zăcea cu fața în jos într-un șanț. Torsul era sfârtecat ca de un animal sălbatic.

Soldații formară un cerc larg în jurul cadavrului, dar le era imposibil să se uite la el. Când fu chemat Asperamanka, privi și el lung imaginea înfiorătoare, apoi i se adresă lui Shokerandit:

— Această prezență tăcută călătorește împreună cu noi. Nu există îndoială că această năpastă groaznică este purtată de fagori și este pedeapsa Azoiaxicului asupra noastră pentru că ne asociem cu ei. Singura cale de a îndrepta lucrurile este de a-i ucide pe toți ancipitalii care mărșăluiesc alături de noi.

— N-am avut parte de destule măceluri, arhiepiscopule? N-am putea doar să-i alungăm pe ancipitali în pustietate?

— Şi să-i lăsăm să se înmulțească și să devină puternici împotriva noastră? Tânărul meu erou, lasă-mă să mă ocup de ceea ce este treaba mea. Chipul îngust al lui Asperamanka se încruntă. E mai necesar ca oricând să trimitem repede vorbă oligarhului. Trebuie să ne ofere ajutor cât mai curând posibil. Te însărcinez să iei un însoțitor de încredere și să duci mesajul meu la Koriantura pentru a fi transmis mai departe oligarhului. O să faci asta?

Luterin se uită în pământ, așa cum făcuse deseori în prezența tatălui său. Era obișnuit să execute ordine.

— Pot pleca într-o oră, domnule.

Mânia care părea să pândească mereu sub sprâncenele lui Asperamanka, punându-i foc în ochi, își făcu apariția când arhiepiscopul își privi subordonatul.

— Gândește-te că s-ar putea să-ți salvez viața dându-ți această sarcină, stegar-locotenent Shokerandit. Pe de altă parte, ai putea să călărești de zor doar ca să afli că prezența tăcută așteaptă în Koriantura.

Cu un deget înmănușat, îi făcu semnul Roții pe frunte și se întoarse cu spatele.

III. Legea privind restricțiile pentru persoane în locuințe

Koriantura era un oraș al bogăției și al splendorii. Podelele palatelor erau acoperite cu aur, iar cupolele caselor de plăcere erau îmbrăcate în ceramică.

Clădirea principală a Cultului Păcii Formidabile, așezată central, lângă docurile de unde venea cea mai mare parte din belșugul așezării, era mobilată cu un lux exuberant destul de străin de spiritul unui zeu auster. Congregației din Koriantura îi plăcea să spună că „În Askitosh n-ar permite niciodată o asemenea frumusețe".

Chiar și în cartierele mai sărăcăcioase, ce se întindeau până pe colinele de la poalele munților, existau detalii arhitectonice care atrăgeau privirea. Dragostea pentru ornamentații sfida sărăcia și ieșea la iveală într-o arcadă surprinzătoare, o fântână improvizată dintr-o curte îngustă, un șir de balcoane din fier forjat, capabile să ridice moralul chiar și în monotonie.

Incontestabil, Koriantura suferea de aceleași diviziuni în materie de bunuri materiale și de perspective care se găseau și în alte părți. Asta se putea observa, dacă nu în alt fel, din primirea acordată unui val de afișe ieșite din tiparnițele Oligarhiei ce inundau în acel moment așezările umane din Uskutoshk. În cartierele mai bogate, cea mai

nouă proclamație putea să stârnească un „O, cât de înțelept, ce idee bună!", în timp ce în celălalt capăt al orașului același decret nu scotea decât un: „Ia te uită ce mai pun la cale soldățoii".

Cele mai multe centre urbane de frontieră sunt locuri descurajante, în care o cultură servește rămășițelor celei care urmează. Koriantura era o excepție în această privință. Deși cunoscută la o dată mai timpurie în istoria sa cu numele de Utoshki, nu fusese niciodată, așa cum sugera vechiul nume, un oraș pur uskut. Popoarele exotice dinspre răsărit, în special din Hazzizul de Sus și din Kuj-Juvec, dincolo de Golful Chalce, îl infiltraseră și-i dăduseră o exuberanță pe care cele mai multe cetăți din Sibornal n-o posedau, imprimând această energie chiar în arhitectură și în arte.

„Pâinea e atât de scumpă în Koriantura", circula o zicală, „pentru că biletele la teatru sunt atât de ieftine".

Apoi, Koriantura era și o răscruce importantă. Marca drumul spre miazăzi, mai departe în sud decât Continentul Sălbatic, iar de aici – cu sau fără război –, negustorii săi navigau cu ușurință către porturi ca Dorrdal din Pannoval. Se afla, de asemenea, la unul dintre capetele rutei maritime des folosite care ducea în îndepărtatul Shivenink și la grânarele din Carcampan și Bribahr.

Pe de altă parte, Koriantura era străvechi și legăturile sale cu epocile anterioare nu se rupseseră. Era încă posibil ca în dughenele anticarilor de pe străzile lăturalnice să găsești documente și cărți scrise în limbi antice, vorbind în amănunțime despre moduri de viață pierdute. Fiecare alee părea să ducă înapoi în timp. Koriantura fusese cruțată de multe dintre dezastrele ce năpăstuiau așezările de frontieră. Pe o latură era mărginită de mare, iar pe celelalte laturi se ridicau povârnișuri ce trebuiau escaladate de către cei ce părăseau stepele aride din Chalce și intrau în oraș. Nicio

armată invadatoare din Campannlat, dacă supraviețuia marșului prin stepă, nu luase cu asalt povârnișurile acelea.

Cetatea era ușor de apărat împotriva a orice, în afară de iarna iminentă.

Deși în Koriantura staționau numeroși militari, nu decăzuse la statutul de oraș de garnizoană. Comerțul pașnic putea să prospere, la fel și artele, cărora negoțul le aducea un omagiu oarecum malițios. De aceea locuia acolo familia Odim.

Afacerea ei se întindea de-a lungul unuia dintre docurile de pe cheiul Climent. Casa familiei se afla nu departe, într-o zonă a urbei care nu era nici cea mai elegantă, dar nici cea mai modestă. Ziua de lucru odată încheiată, Eedap Mun Odim, principalul susținător al numeroasei sale familii, avu grijă ca angajații să iasă din sediu, controlă siguranța cuptoarelor și zăvoarele de la ferestre și ieși pe o ușă laterală cu prima lui amantă.

Prima amantă, o doamnă vioaie pe nume Besi Besamitikahl, ținu tot felul de pachete în locul lui Odim câtă vreme acesta se agită să încuie ușa. După ce termină în mod mulțumitor, se întoarse și-i zâmbi cu blândețe femeii.

— Acum plecăm pe drumuri separate și ne întâlnim în curând acasă.

— Da, stăpâne.

— Să mergi repede și să te ferești de soldați.

Besi Besamitikahl avea de făcut un drum scurt, pe după colț și pe strada Dealului. Bărbatul coti în cealaltă direcție, către lăcașul de cult din zonă.

La vârsta sa mijlocie, Eedap Mun Odim își păstra spatele drept. Își îndesă barba în haina de piele întoarsă. Avea un mers destul de impunător, de-a dreptul țanțoș, pe care-l accentua în ciuda vântului. Intră în spațiul sacru la timp pentru slujbă, așa cum făcea în fiecare seară după

terminarea serviciului. Acolo, ca toţi bunii uskuţi din jurul lui, se smeri în faţa Zeului Azoiaxic. Slujba nu dura mult.

Între timp, Besi ajunsese la casa lui Odim şi ciocăni, ca să fie lăsată înăuntru de paznic.

Conacul Odim era ultimul de pe strada care ducea în jos, la cheiul Climent. De la ferestrele de sus avea o privelişte frumoasă asupra portului, cu Marea Pannovalului dincolo de el. Casa fusese construită cu două secole în urmă de negustori prosperi cu descendenţă din Kuj-Juvec. Pentru a evita costurile ridicate ale rentei funciare din Koriantura, fiecare etaj al casei cu cinci niveluri era mai mare decât cel de dedesubt. Sub acoperiş, de unde se vedea cel mai bine, era mult loc, pe când spaţiul era mic la parter, unde existau doar holul de la intrare şi un adăpost pentru paznicul ursuz şi câinele lui. O scară îngustă, spiralată, ducea spre ultimul nivel. În camerele anoste de la al doilea, al treilea şi al patrulea etaj locuiau multe rude plictisitoare ale familiei Odim. Ultimul nivel îi aparţinea numai lui Odim, nevestei şi copiilor săi. Eedap Mun Odim era originar din Kuj-Juvec, în ciuda faptului că se născuse chiar în casa aceasta. Despre Besi nu se ştiau prea multe.

Era orfană şi nu-şi aducea aminte de niciunul dintre părinţi, deşi circulau zvonuri că ar fi fost fiica unei sclave din îndepărtatul Dimariam. Unii pretindeau că sclava îşi însoţise stăpânul într-un pelerinaj în sacrul Kharnabhar şi că o alungase pe străzi când aflase că femeia urma să nască. Adevărată sau nu (cum ar fi spus Besi cu veselie), povestea conţinea un sâmbure de adevăr. Asemenea lucruri se întâmplau.

Besi Besamitikahl supravieţuise copilăriei, dansând pe aceleaşi străzi pe care fusese alungată mama ei. Ajunsese astfel în atenţia unui demnitar în drum spre curtea oligarhului din Askitosh. După ce îndurase o mulţime de abuzuri din partea lui, Besi reuşise să scape din casa în care era

ţinută prizonieră împreună cu alte femei ascunzându-se într-o cuvă goală pentru ulei de morsă.

Fusese salvată din cuvă de un nepot al lui Eedap Mun Odim, care făcea afaceri în Askitosh în numele unchiului său. Îl fermecă atât de tare pe tânărul impresionabil, mai ales când își jucă atuul din mânecă și dansă pentru el, încât o luă în căsătorie. Bucuria le fu scurtă totuși. La patru zecimi după nuntă, nepotul căzu din podul unuia dintre depozitele unchiului și-și frânse gâtul.

Ca orfană, fostă dansatoare, sclavă, alte ocupaţii dubioase, iar acum văduvă, Besi Besamitikahl nu-și avea locul în nicio comunitate uskută respectabilă.

Odim era însă din Kuj-Juvec și un simplu negustor. O proteja pe Besi – în mare măsură de dispreţul rudelor ei prin alianţă – și descoperi că fata era capabilă să gândească în aceeași măsură în care își folosea talentele evidente. Din moment ce încă nu-și pierduse frumuseţea, o adoptă în calitate de primă amantă.

Besi fu recunoscătoare. Deveni destul de plinuţă, încercă să arate mai puţin frivolă și-l ajută pe Odim la contabilitate; cu timpul, ajunse să supravegheze încărcăturile și să verifice amănunţit conosamentele. Zilele petrecute la curtea oligarhului și uleiul de morsă rămăseseră mult în urmă.

După ce schimbă câteva vorbe cu paznicul, urcă scara în spirală până în camera ei.

Se opri la una dintre bucătărioarele de la etajul al doilea, unde o bunică gătea cina împreună cu o servitoare. Bătrâna o salută pe Besi, apoi se întoarse la pregătirea de pateuri savrilas.

Lampa arunca lumină pe formele palide și de culoarea mierii, pe siluetele simple ale castroanelor și urcioarelor, ale farfuriilor, lingurilor și sitelor, pe sacii de făină. Aluatul era întins subţire cât o azimă de mâinile bătrâne și pătate care

se mişcau deasupra formei sale neregulate. Tânăra servitoare se rezema de un perete, privind în gol şi trăgându-se de buza de jos. Apa dintr-o cratiţă şuiera deasupra unui foc de cărbuni. O pecubea cânta în colivie.

Ceea ce zisese Odim putea să nu fie real: că viaţa de zi cu zi din Koriantura era ameninţată – nu atâta vreme cât mâinile harnice ale bunicii continuau să dea naştere acestor semiluni perfecte, fiecare cu o margine ondulată şi cu un capăt din aluat răsucit. Aceste pernuţe de plăcere vorbeau despre o mulţumire casnică ce nu putea fi spulberată. Odim îşi făcea prea multe griji. De fapt, îşi făcea mereu griji. N-avea să se întâmple nimic.

În plus, în seara asta, Besi avea în minte pe altcineva decât pe Odim. În casă se afla un soldat misterios şi ea îl zărise în dimineaţa aceea.

Toate încăperile aşezate mai jos şi mai puţin favorabil erau ocupate de multele rude ale lui Odim. Aproape că alcătuiau un orăşel. Besi comunica puţin cu ele, în afară de bunică, pentru că nu-i plăcea cum profitau de bunătatea lui Odim. Făcu un tur prin camerele lor ţinând nasul pe sus, înclinându-l sub un unghi care-i permitea să vadă ce se petrecea în odăile acelea enervante.

Aici stăteau tolănite rude îndepărtate de sex feminin din familia Odim, cu vârste înaintate, care se îngrăşaseră monstruos din cauza leneviei; femei Odim mai tinere, cu siluetele revărsate ca nişte veşminte largi ca efect al naşterii de nenumăraţi mici Odim; adolescente Odim zvelte, duhnind a parfum de zaldal, neavând nimic remarcabil în afară de petele şi de paloarea vieţii petrecute în casă; şi nenumăraţi mici Odim, îmbrăcaţi în rochiţe şi cămăşuţe în culori vii, aşa încât băieţii abia dacă puteau fi deosebiţi de fete dacă ar fi dorit cineva s-o facă, mişunând, vomitând, alergând, ciorovăindu-se, sugând, ţipând, îmbufnându-se sau dormind.

Împrăştiaţi ici şi colo ca nişte perne, copleşiţi de preponderenţa feminităţii, erau câţiva masculi Odim. Neputincioşi ca urmare a dependenţei de Eedap Mun Odim, îşi lăsau cu înfumurare bărbile să crească, fumau veronikane sau răcneau ordine niciodată ascultate, în încercarea de a-şi impune superioritatea sexului. Iar toate aceste rude directe şi colaterale, indiferent de generaţie, dovedeau, prin culoarea palidă a feţei, prin privirile nepăsătoare, prin guşile de sub bărbii, prin predispoziţia – dacă o avalanşă poate fi numită astfel – către corpolenţă, flatulenţă şi somnolenţă, trăsături de familie asemănătoare, încât numai sila o făcea pe Besi să deosebească un Odim odios de următorul.

Şi totuşi, aceşti Odim făceau ei înşişi deosebiri clare. În ciuda supraabundenţei, se ţinea fiecare în propria sa bucăţică din oricare-ar fi fost camera pe care o ocupa, ciorovăindu-se din plin prin colţuri sau tolănit pe porţiuni clar definite de covor. Cărări înguste erau trasate de-a curmezişul fiecărei camere aglomerate, astfel încât orice copil care se aventura pe teritoriul unui rival, chiar şi acela al unei surori a mamei, se putea aştepta îndată la o palmă, fără să protesteze nimeni. Noaptea, fraţii dormeau într-o intimitate perfectă şi păzită cu gelozie la jumătate de metru distanţă de voluptuoasele lor cumnate. Porţiunile lor minuscule de teritoriu erau marcate cu panglici, rogojini ori cu draperii atârnate de sfori. Fiecare petic era păzit cu ferocitatea rezervată în mod normal regatelor.

Besi privea înciudată toate astea. Vedea cum picturile murale decorative erau mânjite din cauza numeroasei familii a stăpânului ei; simpla grăsime a tuturor acestor Odim înmuia nuanţele delicate de pe tencuială. Frescele înfăţişau ţinuturi îmbelşugate, luminate de doi sori de aur, în care căprioare zburdau printre arbori înalţi şi verzi, iar tineri, bărbaţi şi femei, stăteau lungiţi lângă tufişuri pline

de porumbei, hârjonindu-se sau suflând sugestiv în fluiere. Idilele acestea fuseseră zugrăvite cu două secole în urmă, când casa era nouă; reflectau o lume apusă, văile dispărute din Kuj-Juvec în timpul toamnei.

Atât picturile, cât și apropiata lor distrugere alimentau nemulțumirea lui Besi; dar ceea ce căuta ea în primul rând era un loc în care să se bucure de puțină intimitate, departe de ochii stăpânului. În timp ce-și termina turul cu un dezgust tot mai mare, auzi ușa de afară trântindu-se și lătratul strident al câinelui de pază.

Alergă la scară și se uită în jos.

Stăpânul ei, Eedap Mun Odim, se întorcea de la rugăciune și punea piciorul pe prima treaptă. Îi văzu căciula de blană, haina de piele, luciul cizmelor îngrijite, totul micșorat de perspectivă. Spre deosebire de rudele sale, Eedap Mun Odim era un bărbat suplu; munca și grijile legate de bani îi ținuseră în frâu talia. Singurele plăceri pe care și le îngăduia erau cele din dormitor, unde – după cum știa Besi – ținea o socoteală negustorească a lor și le consemna într-un caiețel.

Nesigură de ce ar trebui să facă, rămase pe loc. Odim ajunse în dreptul ei și-i aruncă o privire. Dădu din cap și-i surâse ușor.

— Să nu mă deranjezi, rosti în trecere. Nu te vreau în noaptea asta.

— Cum dorești, răspunse Besi folosind una dintre frazele ei obișnuite.

Știa ce-l îngrijorează. Eedap Mun Odim era o lumină călăuzitoare în comerțul cu porțelan, iar comerțul cu porțelan trecea prin dificultăți.

Odim urcă la ultimul etaj și închise ușa. Soția lui îi pregătise masa; aromele se strecurau prin casă, în camerele unde mâncarea era mai greu de căpătat.

Besi rămase pe palier, în amurg, printre mirosurile vieților îngrămădite, ascultând nu foarte atentă zgomotele din jur. Auzea și sunetele cizmelor soldaților care mărșăluiau pe cheiul Climent. Degetele, încă subțiri, mimau pe balustradă o melodie tăcută.

Se poziționase în așa fel încât era ferită de privirile celor de la etajele de dedesubt. Îl văzu pe bătrânul străjuitor cum se strecură din culcușul lui, aruncă priviri furișe și ieși tiptil pe ușă. Poate că se ducea să afle ce făceau oștenii oligarhului. Deși Besi avusese grijă să și-l facă prieten cu multă vreme în urmă, știa că paznicul n-ar îndrăzni niciodată s-o lase afară din casă fără permisiunea lui Odim.

După o clipă, ușa se deschise din nou și intră un bărbat cu ținută cazonă, a cărui mustață lată îi împărțea fața de-a lungul axei orizontale. Era cel care oferise motivul secret pentru inspecția lui Besi pe domeniul ei. Căpitanul Harbin Fashnalgid, noul lor chiriaș.

Câinele de pază ieși în fugă din camera paznicului și începu să latre. Dar Besi cobora deja repede scara, sprintenă ca o căprioară dolofană pe o stâncă abruptă.

— Ssst, ssst! exclamă ea.

Câinele se întoarse, legănându-și fălcile negre, și simulă un atac asupra părții de jos a scării. Scoase o limbă lungă și întinse salivă pe mâna lui Besi fără să-și relaxeze în niciun fel expresia amenințătoare.

— Culcat! îi ordonă femeia. Bun băiat!

Căpitanul traversă holul și o apucă de braț. Se priviră în ochi – ai ei căprui foarte închis, ai lui, surprinzător de gri. Era înalt și grațios, un adevărat uskut, cu totul deosebit față de toți acei Odim prolifici. Ca urmare a mișcărilor de trupe ale oligarhului, căpitanul fusese încartiruit în ziua precedentă la Odim, care îi făcuse loc fără tragere de inimă în rândul familiei sale, la ultimul etaj. Când căpitanul și Besi dăduseră cu ochii unul

de altul, femeia – a cărei supraviețuire printr-o viață plină de primejdii avusese ceva de-a face cu sensibilitatea – se îndrăgostise de el numaidecât.

Un plan îi trecu imediat prin minte.

— Hai să ne plimbăm, propuse ea. Paznicul nu-i aici.

Bărbatul o strânse în brațe mai tare.

— E frig.

Căpitanul n-avu nevoie decât de ușoara ei clătinare din cap și porniră amândoi spre ușă, uitându-se pe furiș în sus, în umbra scării. Dar Odim era zăvorât în camera lui, iar una dintre femei cânta la binnadurie și intona cântece despre fortărețe uitate din Kuj-Juvec, unde domnițele erau înșelate, iar mănușile albe, scăpate într-o fatală zi-obscură, erau păstrate cu mare grijă.

Căpitanul Fashnalgid puse cizma grea pe pieptul câinelui – care dăduse toate semnele că i-ar fi urmat afară din captivitate – și o scoase pe Besi Besamitikahl în lumea exterioară. Era un bărbat hotărât în materie de iubire. O ținu ferm de braț, o conduse prin curte și ieșiră pe poartă, unde ardea lampa de ulei.

Cotiră la dreapta și o luară în susul străzii pietruite.

— Lăcașul sacru, rosti ea.

Niciunul nu mai scoase vreun cuvânt, pentru că vântul rece le bătea în față, venind din Munții Circumpolari cu gheață în răsuflare.

Pe stradă erau înșiruiți arbori de gheara-sturzului, printre gardurile de piatră ce împrejmuiau casele. Frunzele lor fluturau în vânt. O grupă de soldați, înfofoliți, cu capetele plecate, mergea pe partea cealaltă a străzii, cu cizmele stârnind ecouri. Culoarea cenușie a cerului se răsfrângea pe tot ce era dedesubt.

Spațiul sacru era luminat. Enoriașii participau la slujba de seară. Pentru că lăcașul avea o reputație oarecum boemă, Odim nu venea niciodată aici. În afara zidurilor, pietre de

înălțimea unui om se înălțau în șiruri, mai drepte decât ostașii, comemorându-i pe aceia ale căror zile sub cer se încheiaseră. Îndrăgostiții tainici călcau cu grijă printre monumentele memoriale și se ascundeau lângă zidul întunecos. Besi își puse brațele în jurul gâtului căpitanului.

După ce șușotiră o vreme, bărbatul strecură o mână sub blana și sub rochia ei. Femeii i se tăie răsuflarea simțindu-i răceala mâinii. Când îi urmă gestul, mâna ei înghețată îl făcu să mormăie. Lipindu-se mai mult unul de altul, carnea lor părea când gheață, când foc. Besi observă încântată că bărbatul se simțea bine și nu se grăbea. „Iubirea poate fi atât de simplă...", gândi ea și-i șopti în ureche:

— E așa de ușor...

Harbin nu făcu decât să pătrundă mai adânc.

Când se uniră, o ținu strâns lipită de zid. Ea își lăsă capul pe spate pe piatra aspră și suspină adânc.

După aceea, se rezemară amândoi de zid, iar Fashnalgid spuse lipsit de emoție:

— A fost bine. Ești fericită cu stăpânul tău?

— De ce mă-ntrebi?

— Sper ca într-o zi să fac ceva cu viața mea. Plănuiesc să te cumpăr după ce se liniștesc lucrurile.

Femeia se cuibări tăcută lângă el. Viața în armată era nesigură. Să devină bunul personal al unui căpitan ar fi însemnat un pas mare înapoi față de siguranța ei actuală.

Căpitanul scoase din buzunar un șip și bău îndelung. Besi simți mirosul de alcool și-și zise: „Slavă Domnului că Odim nu bea! Toți căpitanii sunt bețivi..."

Fashnalgid icni.

— Știu că nu-s cine știe ce partidă. Chestia e, fetițo, că sunt îngrijorat din cauza misiunii pe care o am de îndeplinit. De data asta m-au pricopsit cu un adevărat rahat, regimentul mâncat de râie de-aici. Cred c-o s-o iau razna.

— Nu ești din Koriantura, nu?

— Sunt din Askitosh. Mă asculți?

— Am înghețat. Mai bine ne-am întoarce.

Deloc încântat, bărbatul o urmă și o luă de braț pe stradă, ceea ce o făcu pe Besi să se simtă ca o femeie liberă.

— Ai auzit de arhiepiscopul-militant Asperamanka?

Besi încuviință din cap. Nu era atât de romantic pe cât sperase, dar se dusese să-l asculte pe preotul-militant în urmă cu doar o zecime, când ținuse o slujbă în aer liber într-una dintre piețele orașului. Vorbise atât de elocvent... Avea o purtare aleasă și cuviincioasă și-l ascultase cu admirație. Asperamanka! Ce dar al vorbirii! Mai târziu, ea și cu Odim îl urmăriseră mergând în fruntea armatei prin oraș și ieșind pe poarta dinspre răsărit. Tunurile făcuseră pământul să se cutremure la trecerea lor. Și toți tinerii aceștia care plecau în marș...

— Am depus jurământul de credință față de Oligarhie în fața preotului-militant când am fost ridicat la rangul de căpitan. Asta s-a întâmplat cu ceva vreme în urmă. Își netezi mustața groasă. Acum chiar că sunt în încurcătură. Abro Hakmo Astab!

Besi fu profund dezgustată să audă cuvinte necuviincioase. Numai cei mai de jos și mai disperați oameni înjurau astfel. Își trase brațul din al bărbatului și grăbi pasul.

— Omul ăla a obținut o mare victorie pentru noi împotriva Pannovalului. Am auzit despre asta la popotă, în Askitosh. Dar rămâne secret. Secrete... Sibornal trăiește cu secrete de rahat. De ce crezi c-ar trebui să facă asta?

— Poți să-i dai bacșiș portarului ca să nu facă tărăboi?

Femeia se opri când ajunseră la poarta exterioară, pe care fusese lipit un afiș nou. Nu-l putea citi în întuneric, dar nici nu dorea s-o facă.

Când se scotoci în buzunare după bani, Fashnalgid spuse în felul lui searbăd ce părea să-i fie caracteristic:

— Am fost detașat în Koriantura să ajut la organizarea unei forțe care să prindă într-o ambuscadă armata preotului-militant când se întoarce din Chalce. Avem ordin să-i omorâm pe toți, inclusiv pe Asperamanka. Ce pricepi din asta?

— Sună îngrozitor, răspunse Besi. Mai bine intru prima, în caz că-i vreo problemă.

În dimineața următoare, vântul se domolise, iar Koriantura era învăluită într-o ceață subțire, cafenie, prin care cei doi sori luceau cu întreruperi. Besi privi silueta slabă a lui Eedap Mun Odim în timp ce lua micul dejun. Ea avea voie să mănânce numai după ce termina el. Bărbatul nu vorbea, dar Besi era convinsă că se afla în obișnuita lui bună dispoziție resemnată. Chiar și când își amintea de plăcerile pe care i le putea oferi căpitanul Fashnalgid, știa că, în ciuda a orice, ținea la Odim.

Ca pentru a-și pune la încercare starea de spirit, Odim îi permise uneia dintre rudele lui îndepărtate, un văr de gradul doi care pretindea că e poet, să urce ca să stea de vorbă cu el.

— Am un poem nou, vere, „Odă Istoriei", se împăună acesta făcând o plecăciune și începând să declame:

A cui mi-e viața? Este istoria
Doar în stăpânirea aceluia
Ce-o face? Oare-nchipuirea mea
Gingașă nu poate s-o ia
Într-a inimii mele râvnă către bine,
S-o schimbe, la fel ca ea pe mine?

Și continua cam la fel.

— Foarte bine, comentă Odim, apoi se ridică și se șterse cu un șervet mătăsos pe buzele înconjurate de barbă. Frumoase sentimente, bine exprimate. Acum te rog să mă scuzi. Mă așteaptă îndatoririle de serviciu. Gândurile tale înflorite m-au înviorat.

— Laudele tale mă copleșesc, replică vărul îndepărtat și se retrase.

Odim mai luă o înghițitură de ceai. Nu se atingea niciodată de alcool.

O chemă pe Besi în bucătărie, în timp ce un servitor apăru ca să-l ajute să se îmbrace cu haina de purtat afară. Coborârea pe trepte cu Besi, care-l urma cu supunere, era lentă, pentru că trecea prin barajul rudelor, acei Odim care cârâiau ca niște ciori pe fiecare treaptă; lingușind, dar nu chiar cerșind, înghiontind, dar nu chiar îmbrâncind, atingând, dar nu chiar izbind, strigând, dar nu chiar urlând, ridicând mici Odim în rochițe ca să-i arate, dar nu chiar aruncându-i în față, în timp ce-și parcurgea spirala zilnică în jos.

— Unchiule, micul Ghufla e atât de bun la aritmetică...

— Unchiule, mi-e atât de rușine că trebuie să-ți vorbesc în privat de încă o infidelitate...

— Dragă nene, oprește-te puțin, cât îți povestesc despre visul meu cel înfricoșător în care o creatură groaznică, strălucitoare, ca un dragon, a venit și ne-a devorat pe toți!

— Îți place rochia mea cea nouă? Pot să dansez în ea pentru tine?

— Ai vreo veste de la creditorul meu, te rog?

— În ciuda dispozițiilor pe care le-ai dat, Kenigg mă lovește cu piciorul, mă trage de păr și-mi face viața amară, unchișorule. Te rog, lasă-mă să fiu servitoarea ta și să scap de el...

— Îi uiți pe cei care te iubesc, dragă Eedap. Salvează-ne din sărăcie, așa cum te-am rugat de atâtea ori...

— Cât de nobil și de chipeș arăți azi, nene Eedap...

Negustorul nu manifestă nici nerăbdare la cererile neîncetate, nici plăcere la complimentele forțate.

Răzbătea încet prin desișul de carne Odim, prin mirosurile de parfum și de sudoare Odim, scoțând câte un cuvânt din când în când, zâmbind, îngăduindu-și o dată să strângă sânii ca niște fructe de mango oferiți de o tânără strănepoată, uneori mergând până acolo încât să vâre o monedă de argint într-o mână întinsă deosebit de mult. Era ca și cum ar fi considerat – și chiar așa era – că viața putea fi trăită numai prin răbdare, împărțind cât mai puține favoruri cu putință, dar păstrând, cu toate acestea, o bunăvoință vagă, de dragul propriului respect de sine.

Abia când ajunse afară, în timp ce Besi închidea poarta după el, Odim dădu un semn de emoție. Acolo, lipite pe zid, se aflau două afișe. Trase puternic de barbă.

Primul afiș avertiza că MOLIMA amenința viața locuitorilor din Uskutoshk. MOLIMA era deosebit de activă în porturi, în special în RENUMITUL ȘI STRĂVECHIUL ORAȘ KORIANTURA. Cetățenii erau înștiințați că întâlnirile publice deveneau de acum înainte interzise. Adunările formate din mai mult de patru persoane aveau să fie supuse unor pedepse severe.

Regulamente suplimentare menite să restrângă răspândirea MORȚII GRASE urmau să fie introduse în scurt timp. DIN ORDINUL OLIGARHULUI.

Odim citi anunțul de două ori, luându-l foarte în serios, apoi își întoarse privirea spre al doilea afiș.

LEGEA PRIVIND RESTRICȚIILE PENTRU PERSOANE ÎN LOCUINȚE. După câteva prevederi într-un limbaj obscur, una cu litere mai groase ieșea în evidență:

ACESTE LIMITĂRI în ceea ce privește casele, domeniile, apartamentele de închiriat, camerele și alte

locuințe se aplică în special oricărei gospodării în care capul familiei nu este de sânge uskut. S-a dovedit că asemenea persoane sunt deosebit de susceptibile să favorizeze răspândirea molimei. Numărul lor va fi astfel limitat la o singură persoană pe doi metri pătrați de spațiu locuibil. DIN ORDINUL OLIGARHULUI.

Anunțul nu era neașteptat. Avea ca țintă eliminarea cartierelor mai boeme ale orașului, unde Oligarhia nu era bine privită. Prietenii lui Odim din Consiliul Local îl preveniseră asupra luării unor decizii de acest fel.

Uskuții își demonstrau încă o dată prejudecățile rasiale de care Oligarhia se grăbea să profite. Fagorilor li se interzisese cu multă vreme în urmă să se deplaseze nesupravegheați prin orașele sibornaleze.

Nu conta câtuși de puțin că Odim și înaintașii săi trăiseră de secole în acest oraș. Restricțiile impuse acum făceau imposibil pentru el să-și mai protejeze familia.

Privind repede în jur, Odim smulse afișul de pe zid, îl mototoli și-l îndesă sub haina de piele întoarsă.

Fapta o alarmă pe Besi aproape la fel de mult ca legământul pe care îl făcuse căpitanul în seara dinainte. Nu-l mai văzuse niciodată pe Odim punându-se în afara legii. Supunerea lui neabătută față de ceea ce însemna legalitatea era bine cunoscută. I se tăie răsuflarea și se uită la el cu gura căscată.

— Vine iarna, rosti bărbatul cu chip încruntat. Ia-mă de braț, fetițo, continuă cu vocea înecată. O să trebuiască să facem ceva...

Ceața făcuse din chei un loc plin de frumusețe, în care o pădurice de catarge se unduia în pâcla maronie. Marea se întindea ca vrăjită. Până și obișnuitul plesnet al velelor era discret.

Odim nu irosi nicio clipă ca să admire priveliștea și coti pe sub o arcadă impunătoare, deasupra căreia se afla o firmă pe care scria ODIM – CELE MAI BUNE PORȚELANURI PENTRU EXPORT. Besi îl urmă pe lângă angajații care își plecau respectuos capetele în sanctuarul interior.

Odim se opri brusc.

Cineva năvălise în biroul său. Un ofițer se încălzea la focul de lignit și se scobea în dinți cu un chibrit. Doi soldați înarmați stăteau în picioare în apropiere, cu chipurile impenetrabile, în felul obișnuit al gărzilor de corp.

În loc de salut, militarul scuipă chibritul pe podea și duse mâinile la spate. Era un bărbat înalt, cu o manta grosolană. Avea fire sure în păr și o gură proeminentă, de parcă dinții, pătrunși de un veritabil spirit militar, abia așteptau să-i treacă prin buze și să muște un civil.

— Ce pot face pentru dumneavoastră?

Fără să răspundă la întrebare, bărbatul se prezentă într-un fel care-i evidenția dinții în mod remarcabil.

— Sunt maiorul Gardeterark din garda de elită a oligarhului. Bine cunoscut, nu plăcut. Vreau să-mi pui la dispoziție orarul de navigație al tuturor navelor ce prezintă un interes deosebit pentru tine. De astăzi și de săptămâna viitoare.

Vorbea cu voce gravă, conferind fiecărei silabe o greutate egală, ca și cum cuvintele ar fi fost picioare care trebuiau puse cu hotărâre într-un marș lung.

— Desigur. Vreți să luați loc și să beți un ceai?

Prognatismul ofițerului deveni și mai evident.

— Vreau lista aceea, nimic altceva.

— Imediat, domnule. Vă rog să vă faceți comod până îmi chem funcționarul-șef...

— Mă simt confortabil. Nu mă face să întârzii. Te-am așteptat șase minute. Lista.

Cu toate dezavantajele sale, continentul nordic Sibornal avea rezerve de minerale și zăcăminte de lignit fără rival în altă parte. Se mândrea și cu varietatea de argile.

Atât porțelanul, cât și vasele de sticlă se foloseau în mod obișnuit în Koriantura, în vreme ce micii stăpânitori din Continentul Sălbatic își mai sorbeau rathelul din boluri de lemn. Încă din primăvara Anului Mare, atelierele de olărit aflate tocmai în Carcampan și Uskutoshk produceau porțelanuri arse în cuptoare alimentate cu lignit la temperaturi de 1 400° C. De-a lungul secolelor, aceste obiecte fine erau tot mai căutate și colecționate.

Eedap Mun Odim nu lua parte la fabricarea porțelanului, deși în sediul lui existau cuptoare auxiliare. El exporta ceramică fină. Exporta porțelanul local, foarte prețuit, în Shivenink și Bribahr, dar mai ales în porturile din Campannlat, unde, ca descendent din Kuj-Juvec, era mai bine primit decât competitorii săi sibornalezi. Nu era proprietarul corăbiilor ce-i transportau marfa. Afacerea lui consta din comerțul cu ridicata, din activități bancare și financiare; împrumuta bani concurenților săi și scotea profit.

Cea mai mare parte a averii lui provenea din Continentul Sălbatic, din porturile de pe coasta lui de nord, din Vaynnwosh, Dorrdal, Dowwel și chiar de și mai departe, din Powachet și Popevin, unde competitorii lui nu făceau comerț. Tocmai acest element aventuros din afacerea lui îi făcu mâna să tremure ușor când îi înmână maiorului programul de navigație. Știa fără să-i zică nimeni că numele străine aveau să-i cadă greu militarului.

Privirea acestuia, la fel de cafenie și de încețoșată ca aerul de afară, străbătu pagina imprimată.

— Comerțul tău merge mai ales către porturi străine, vorbi în sfârșit, cu voce seacă. Porturile astea sunt năpădite de molimă. Marele nostru oligarh, fie să-l păzească Azoiaxicul,

luptă să-și salveze popoarele de epidemie, care-și are izvorul în Continentul Sălbatic. De acum înainte, nu va mai exista nicio cursă către niciun port din Campannlat.

— Nicio cursă? Dar nu puteți...

— Ba pot și repet: nicio cursă. Până la noi dispoziții.

— Dar afacerea mea, bunule domn...

— Viețile femeilor și ale copiilor sunt mai importante decât afacerea ta. Ești venetic, nu-i așa?

— Nu, nu sunt. Eu și familia mea trăim în Uskutoshk de trei generații.

— Nu ești uskut. Înfățișarea și numele tău îmi spun asta.

— Domnule! Sunt din Kuj-Juvec doar prin origini îndepărtate!

— De azi înainte, acest oraș se supune legii marțiale. Respecți ordinele, înțelegi? Dacă nu te conformezi, dacă vreuna dintre încărcăturile tale pleacă din portul ăsta spre țări străine, poți fi judecat de curtea marțială și condamnat...

Maiorul lăsă cuvintele să răsune în aer înainte de a mai adăuga două, pe tonul lui cel mai sec:

— ...la moarte.

— Asta va însemna ruinarea mea și a familiei mele, insistă Odim, încercând să silească un zâmbet să-i apară pe chip.

Ofițerul îi făcu semn unuia dintre soldați, care scoase din tunică un document. Maiorul îl aruncă pe masă.

— Ai toate informațiile aici. Semnează ca să dovedești că ai înțeles.

Rânji în timp ce Odim semnă orbește, înainte să adauge:

— Ca venetic, îi vei da raportul în fiecare dimineață ofițerului subordonat mie care răspunde de zona asta. Tocmai și-a stabilit biroul în magazia de alături, așa că n-ai mult de mers.

— Domnule, dați-mi voie să repet, nu sunt străin! M-am născut după colț. Sunt președintele comisiei pentru afaceri locale! Verificați!

În timp ce făcea un gest de implorare, afișul mototolit îi căzu de sub haină. Besi făcu un pas în față și-l puse cu grijă pe foc. Maiorul n-o băgă în seamă, așa cum făcuse tot timpul. Își înfipse pur și simplu limba între dinți și buza de sus, ca și cum ar fi cugetat la impertinența lui Odim, apoi reluă:

— Pe viitor, îi raportezi în fiecare dimineață subordonatului meu, așa cum am zis. Este căpitanul Fashnalgid, care se află alături.

La auzul numelui, Besi se aplecă deasupra focului. Flăcările de la afișul ce ardea trebuie să fi fost cele care-i provocară o roșeață scurtă în obraji.

După plecarea lui Gardeterark și a escortei sale, Odim închise ușa dinspre hala de ambalare și se așeză lângă foc. Foarte încet, se aplecă, luă de pe covor chibritul mestecat și-l aruncă în șemineu. Besi îngenunche lângă el și-l ținu de mână. Nu vorbi niciunul pentru multă vreme.

În cele din urmă, Odim spuse, încercând să pară vesel:

— Ei, scumpa mea Besi, suntem în dificultate. Cum putem s-o scoatem la capăt? Unde să locuim toți? Aici ar fi posibil. Poate scăpăm de cuptorul ăla pe care nu-l folosim aproape niciodată și găzduim unele rude aici. Camera ar putea fi aranjată frumos... Dar dacă n-am voie să fac negoț, atunci... ei bine, ne pândește dezastrul. Știu și ei asta, nemernicii. Uskuții ăștia ne vor pe toți sclavi...

— N-a fost oribil omul ăla? Ochii, dinții... Arăta ca un crab.

Odim se îndreptă pe scaun și pocni din degete.

— Avem un dram de noroc, totuși. Mai întâi, ne ocupăm de Fashnalgid ăsta din magazia de alături. Șansa a făcut ca tocmai el să fie încartiruit acum la mine – poate că l-ai și

văzut. Citește cărți și poate că-i civilizat. Iar nevastă-mea îl hrănește bine. Poate că-l convingem să ne ajute.

Ridică bărbia lui Besi, așa că femeia fu silită să-l privească în ochi.

— Există întotdeauna soluții, puișor. Du-te la acest drăguț căpitan Fashnalgid și invită-l aici. Zi-i că am un cadou pentru el. Sigur o să ocolească regulamentul pentru noi. Besi... e urât ca un diavol de munte, dar nu contează. Fii foarte, foarte drăguță cu el, puișor. Cât de drăguță poți fi, iar asta înseamnă foarte drăguță. Chiar un pic ispititoare... știi? Chit că trebuie să mergi până la limită. Viețile noastre depind de asemenea lucruri...

Duse degetul la nasul lui lung și zâmbi lingușitor.

— Zboară, porumbița mea. Și ține minte: nu te da în lături de la nimic ca să-l câștigi de partea noastră.

IV. O carieră militară

Legea privind restricțiile pentru persoane în locuințe fu primită cu sentimente amestecate, obișnuite pentru proclamațiile din partea Oligarhiei. În sectoarele privilegiate ale orașului, oamenii aprobară din capete și comentară: „Cât de înțelept, ce idee bună!" Mai aproape de docuri, exclamară: „Așadar, asta pun la cale acum soldățoii!"

Eedap Mun Odim nu-și arătă deschis disperarea când se întoarse la aglomerata sa casă cu cinci niveluri. Știa că poliția avea să vină curând să-l informeze că încălca noile reguli.

În noaptea aceea, își mângâie încurajator copiii, își așeză trupul modest alături de nevasta sa letargică și-și pregăti mintea pentru pauk. Nu-i spusese nimic soției, știind că angoasa prin care va trece, lacrimile, agitația și sărutările date celor trei odrasle n-ar fi rezolvat problema. În timp ce răsuflarea ei devenea la fel de regulată ca o adiere înmiresmată peste văile tomnatice din Kuj-Juvec, Odim își adună resursele interioare și trecu prin mica moarte care formează poarta de intrare în pauk.

Pentru cei săraci, cei necăjiți, cei persecutați exista mereu acest refugiu: starea de transă a paukului. În pauk se stabilea comunicarea cu aceia din familie a căror viață pe pământ se încheiase. Nici statul, nici rânduiala religioasă nu aveau jurisdicție asupra regiunii morților. Dimensiunea aceea vastă a morții nu plasa nicio restricție asupra persoanelor; acolo nu

stăpânea nici Zeul Azoiaxic. Numai strigoii și încă și mai îndepărtatele spectre existau în neant, cufundându-se către soarele niciodată răsărit al idolului originar, care-i primea la sânul său pe toți cei ce trăiseră.

Ușor ca o pană, sufletul fremătător al lui Eedap Mun Odim se scufundă, pentru a intra în contact cu strigoiul tatălui său, plecat de curând din lumea de sus.

Tatăl semăna acum cu un soi de cușcă poleită prost făcută. Era greu s-o vezi prin obsidianul nonexistenței, dar sufletul lui Odim se plecă ceremonios și strigoiul licări puțin în semn de răspuns. Odim își vărsă necazurile.

Strigoiul ascultă, exprimând consolarea în mici răbufniri înfricoșătoare de pulbere strălucitoare. La rândul lui, intră în comuniune cu șirurile nesfârșite de strămoși. În cele din urmă, îl sfătui pe Odim:

— Blajin și iubit fiu, înaintașii tăi te cinstesc pentru grija pe care o porți familiei noastre. Familia trebuie să se bizuie pe familie, din moment ce guvernele nu înțeleg familiile. Bunul tău frate Odirin Nan locuiește departe de tine, dar el, asemenea ție, împărtășește o afecțiune statornică pentru bietul nostru neam. Du-te la el. Du-te la Odirin Nan.

Glasul fără glas se cufundă într-un vârtej. Odim răspunse cu sfială că-și iubea fratele, pe Odirin Nan, dar că acesta trăia în îndepărtatul Shivenink; n-ar fi mai bine în schimb să treacă munții și să se întoarcă la o ramură îndepărtată a familiei ce încă locuia în văile din Kuj-Juvec?

— Aceia de aici care mai au voce te sfătuiesc să nu te întorci în Kuj-Juvec. Drumul peste munți devine tot mai primejdios cu fiecare zecime, după cum relatează nou-veniții.

Strigoiul pâlpâi chiar în timp ce vorbea.

— De asemenea, văile devin tot mai pietroase, iar cirezile de vite tot mai costelive. Pornește pe mare către fratele tău iubit, cel mai îndatoritor dintre tineri. Acesta e sfatul meu.

— Tată, să-ți aud melodia vocii înseamnă să mă supun muzicii sale.

Cu expresii tandre de ambele părți, sufletul lui Odim pluti în sus prin obsidian, ca un tăciune printr-un vid înstelat. Generațiile trecute se pierdură din vedere. Apoi urmă durerea de a găsi un trup uman slab, întins nemișcat pe pat, și de a căuta intrare în el.

Odim se întoarse în trupul său muritor, slăbit de călătorie, dar întărit de înțelepciunea tatălui. Alături, soția lui corpolentă dormea netulburată. O cuprinse cu un braț și se cuibări la căldura ei, ca un copil lipit de mama lui.

Existau unii – amatori de secrete – care se trezeau aproape în același moment în care Odim se pregătea să adoarmă. Existau unii – iubitori ai nopții – cărora le plăcea să umble înaintea zorilor, pentru a o lua înaintea semenilor lor. Existau unii — cărora le plăcea frigul – care aveau o asemenea constituție, încât își găseau mulțumirea în orele mici, când rezistența umană este cea mai scăzută.

La clopotul de ora trei dimineața, maiorul Gardeterark stătea în picioare, îmbrăcat în pantalonii de piele, privindu-și cu atenție imaginea din oglindă în timp ce se bărbierea.

Gardeterark nu se ocupa de absurdități cum era paukul. Se considera raționalist. Raționalismul era crezul lui și al familiei sale. Nu credea în Azoiaxic – serviciul religios era altă treabă –, cu atât mai puțin în pauk. Nu i-ar fi trecut niciodată prin minte că gândirea lui îl limitase la un mediu de obsidian viu, prin care nu pătrundea nicio lumină.

În acest moment, cu fiecare mișcare a briciului perfect capabil să-i taie gâtul, cugeta cum să facă mizerabilă viața locuitorilor din Koriantura, dar și existența subordonatului

său, căpitanul Harbin Fashnalgid. Gardeterark credea că are motive de familie raționale pentru a-l urî pe Fashnalgid, mai presus de motivul ineficienței sale. Iar el era un bărbat rațional.

Un rege măreț domnise cândva în Sibornal, înainte de ultima Iarnă-Weyr. Numele lui ajunsese până la ei ca fiind Denniss. Curtea lui se aflase în vechiul Askitosh, iar reședința în măreţele edificii cunoscute acum drept Palatele Toamnei. Așa zicea legenda.

Regele Denniss chemase învățați din toate colțurile globului. Marele rege luptase pentru supraviețuirea Sibornalului de-a lungul secolelor sumbre ale Iernii-Weyr și organizase o invazie peste mări împotriva Pannovalului.

Cărturarii lui alcătuiseră cataloage și enciclopedii. Tot ceea ce trăia fusese denumit, înregistrat și clasificat. Numai lumea încet mișcătoare a morților fusese exclusă, din respect pentru Cultul Păcii Formidabile.

După moartea regelui Dennis urmase o lungă perioadă tulbure. Venise iarna. Marile familii din cele șapte națiuni sibornaleze formaseră o oligarhie, în încercarea de a conduce continentul după principii raționale și științifice, așa cum preconizase regele Denniss. Trimiseseră savanți dincolo de granițe ca să-i lumineze pe băștinașii din Campannlat, chiar și în îndepărtatul vechi centru cultural Keevasien, în sud-vestul Borlienului.

Toamna actualului An Mare fusese martora unuia dintre cele mai înțelepte decrete ale Oligarhiei, care modificase calendarul sibornalez. Inițial, națiunile din Sibornal, cu excepția înapoiaților din Hazzizul de Sus, aderaseră la formula „Atâția ani după încoronarea lui Denniss". Oligarhia abolise prevederile acelea.

Din momentul acela, anii mici erau numărați așa cum indicau astronomii, urmând cu prioritate anul mic în care

Helliconia și luminătorul său mai slab, Batalix, se aflau la cea mai mare distanță de Freyr; cu alte cuvinte, anul apoastrului.

Într-un An Mare erau 1825 de ani mici, de câte 480 de zile. Anul prezent, cel al incursiunii lui Asperamanka în Chalce, era 1308 după apoastru. Conform acestui sistem astronomic, nimeni nu putea să uite unde se afla în raport cu anotimpurile. Era perfect rațional.

Maiorul Gardeterark se termină de bărbierit tot în mod rațional, se șterse pe față și începu, în mod rațional, să se spele pe dinți, acordând atâtea mișcări de periuță pentru fiecare dinte din față, atâtea pentru fiecare dinte din spate.

Inovarea calendarului neliniștise țărănimea, dar Oligarhia știa ce face. Deveni secretoasă; aduna secrete. Își trimitea agenții peste tot. De-a lungul toamnei, înființă o poliție secretă pentru a-i servi interesele. Conducătorul ei, oligarhul, deveni treptat o persoană misterioasă, o plăsmuire, o legendă întunecată stăruind peste Askitosh, în vreme ce – sau cel puțin așa spuneau poveștile – regele Denniss fusese iubit de poporul său și văzut pretutindeni.

Toate edictele promulgate de Oligarhie erau susținute de argumente raționale. Raționalitatea era o filosofie crudă când era practicată de unii ca Gardeterark. Raționalitatea îi dădea motive să terorizeze oameni. Bea în cinstea rațiunii în fiecare seară la popotă, cufundându-și dinții uriași în pahar, în timp ce băutura îi curgea pe gât.

Acum, că-și terminase toaleta, își lăsă servitorul să-l ajute să-și pună cizmele și mantaua. Îmbrăcat rațional, ieși pe străzile înghețate dinaintea zorilor.

Subordonatul său, căpitanul Harbin Fashnalgid, nu era rațional, dar bea.

Înclinația lui spre băutură începuse ca un obicei social prietenos, în care se complăcea împreună cu alți tineri subalterni. Ura lui față de oligarh creștea proporțional cu nevoia de a bea. Uneori, obiceiul scăpa de sub control.

Într-o seară, la popota din Askitosh, Fashnalgid stătea liniștit, bând și citind, fără să-și bage în seamă semenii. Un căpitan exuberant pe nume Naipundeg se oprise lângă el și-și pusese cravașa pentru zeneli pe pagina deschisă a cărții.

— Mereu citești, Harbin, javră nesociabilă! Obscenități, presupun.

Închizând volumul, Fashnalgid răspunsese cu vocea lui inexpresivă:

— Nu-i o lucrare peste care să fi dat tu, Naipundeg. E o istorie a arhitecturii sacre de-a lungul epocilor. Am găsit-o zilele trecute într-o dugheană. A fost tipărită acum trei sute de ani și explică de ce există secrete pe care noi, în vremuri mai târzii, le-am uitat. Secrete ale mulțumirii sufletești, de exemplu. Dacă te interesează.

— Ca să fiu sincer, nu mă interesează. Sună teribil de plictisitor.

Fashnalgid se sculase în picioare, îndesase cărțulia într-un buzunar al uniformei, apoi ridicase paharul și-l dăduse pe gât.

— Sunt mulți dobitoci în regimentul nostru! N-am întâlnit aici pe nimeni interesant. Nu te deranjează că zic asta? Ești mândru că ești imbecil, nu? Ai găsi plicticoasă orice carte care nu-i despre obscenități, așa-i?

Se clătinase puțin. Naipundeg, el însuși amețit bine de băutură, începuse să urle de furie.

Atunci răbufnise Fashnalgid despre ura lui față de Oligarhie și față de puterea crescândă a oligarhului.

Naipundeg, după ce aruncase pe gât încă un pahar de băutură, îl provocase la duel. Fuseseră chemați niște secunzi, care, încurajându-i, îi îmbrânciseră în curtea cantinei.

Acolo izbucnise o nouă ceartă. Cei doi ofițeri îi dăduseră la o parte pe secunzi și săriseră unul la altul.

Cele mai multe gloanțe zburaseră la întâmplare.

În afară de unul.

Glonțul acela îl lovise pe Naipundeg în față, zdrobise osul zigomatic, intrase în cap prin ochiul stâng și ieșise prin spatele craniului.

În societatea aceea militară nepăsătoare, Fashnalgid reuși să prezinte duelul drept o afacere de onoare privind o doamnă. Curtea marțială întrunită sub conducerea preotului-militant Asperamanka fusese ușor de mulțumit; Naipundeg, ofițer din Bribahr, nu se bucurase de popularitate. Fashnalgid fusese achitat de vină. Numai conștiința lui rămăsese neîmpăcată; ucisese un coleg ofițer. Cu cât îl blamau mai puțin companionii lui de băutură, cu atât mai mult se învinovățea singur.

Solicitase o permisie și se dusese să viziteze domeniul tatălui său în zona rurală deluroasă de la nord de Askitosh. Acolo intenționa să se îndrepte, să devină mai puțin risipitor cu femeile și cu băutura. Părinții lui Harbin se senilizau, deși amândoi mai călăreau zilnic – așa cum făcuseră mai bine de patruzeci de ani – pe câmpuri și prin pădure.

Cei doi frați mai tineri ai lui Harbin administrau împreună moșia, ajutați de neveste. Băieții erau ingenioși. Semănau recolte inferioare când cele de bună calitate erau

compromise, alegeau soiuri cu creştere mai rapidă, plantau răsaduri de caspiarn rezistente la frig acolo unde rafalele doborau arborii seculari, construiau garduri rezistente ca să țină departe turmele de flambregi care veneau după pradă din șesurile nordice. Fagori ursuzi lucrau sub îndrumarea celor doi frați.

În copilărie, domeniul i se păruse lui Harbin un paradis. Acum devenise un loc al nefericirii. Vedea câtă trudă era necesară pentru a menține o situație amenințată de anotimpul mereu mai nefavorabil și nu voia să aibă de-a face cu asta. În fiecare dimineață, suporta conversația repetitivă a tatălui său, mai curând decât să se alăture fraților lui în aer liber. Mai târziu, se retrăgea în bibliotecă să răsfoiască posomorât cărți vechi care-l încântaseră cândva și să-și îngăduie păhărelul ocazional de băutură.

Harbin Fashnalgid fusese deseori mâhnit pentru că nu era eficient. Nu reușea să-și impună voința. Era prea modest ca să-și dea seama cât de mulți oameni, în special femei, îl plăceau pentru această trăsătură. Într-o epocă mai îngăduitoare, ar fi avut un succes imens.

Avea însă spirit de observație. În două zile, remarcase că fratele lui cel mai tânăr se ciondănea cu nevasta. Poate că neînțelegerile dintre ei erau doar temporare, dar Fashnalgid începuse să-i arate compasiune femeii. Cu cât vorbea mai mult cu ea, cu atât slăbea hotărârea lui de a se îndrepta. O fascina. Îi depăna povești exagerate despre farmecul vieții militare și în același timp o atingea, îi zâmbea și simula o mare suferință care era doar în parte simulată. Astfel îi câștigă încrederea și deveni amantul ei. Fusese absurd de ușor.

Era un mod irațional de a se comporta.

Chiar și în casa părintească întortocheată cu două niveluri, era imposibil ca aventura să rămână secretă. Intoxicat de iubire, sau de ceva asemănător ei, Fashnalgid deveni

incapabil să se poarte cu discreție. O copleși cu daruri absurde pe noua lui parteneră – un șezlong din răchită; o capră cu două capete; o păpușă îmbrăcată în soldat; un cufăraș de fildeș îndesat cu versiuni manuscrise ale legendelor ponipotane; o pereche de păsări pecubea într-o colivie aurită; o figurină de argint a unui zenel cu chip de femeie; un set de cărți de joc de culoare fildeșului incrustate cu sidef; pietre lustruite; un clavicord; panglici; poezii; și un craniu madiș fosilizat cu ochi de alabastru.

Angajă muzicanți din sat să-i cânte serenade.

La rându-i femeia, dusă pe culmile extazului de primul bărbat din viața ei care nu știa nimic despre semănatul cartofilor și al foilor-de-munte, dansă goală pentru el pe verandă, purtând doar brățările primite de la Harbin, și cântă sălbaticul zyganke.

N-avea cum să dureze. O însușire sinistră a vieții la țară era aceea că nu putea să tolereze asemenea exuberanțe. Într-o noapte, cei doi frați ai lui Fashnalgid își suflecară mânecile, se năpustiră în cuibul amoros, răsturnară clavicordul și-l azvârliră pe Fashnalgid afară din casă.

— Abro Hakmo Astab! răcnise Fashnalgid.

Nici măcar din partea lucrătorilor de pe moșie nu era permisă folosirea cu voce tare a acelei expresii vulgare.

Tânărul se ridicase și se scuturase de praf în beznă. Capra cu două capete îi rodea pantalonii.

Fashnalgid se postase sub fereastra bătrânului său tată ca să strige ocări.

— Tu și cu mama ați dus o viață fericită, naiba să vă ia! Faceți parte din generația care privea amorul ca pe o chestiune de voință. „Voința ne deosebește de animal, iar dragostea de lipsa de iubire", cum declamă poetul. V-ați căsătorit ca egali, pentru toată viața, auzi, bătrân neghiob? Ei bine, lucrurile s-au schimbat acum. Vrerea a lăsat loc vremii...

te îndrăgostești când poți... N-ai avut datoria părintească de a mă face fericit? Ce spui? Răspunde, moș afurisit și țăcănit! Dac-ați avut atâta fericire de rahat, de ce nu mi-ați dat o dispoziție fericită? Nu mi-ați oferit nimic altceva. De ce trebuie să fiu mereu atât de nenorocit?

Din casa cuprinsă de întuneric nu sosi niciun răspuns. O păpușă îmbrăcată în soldat zbură de la una dintre ferestre și-l lovi în cap.

Nu putea face nimic altceva decât să se întoarcă la regimentul lui din Askitosh. Dar veștile zburau repede printre familiile de latifundiari. Scandalul îl urmărise pe Fashnalgid. Printr-un ghinion, maiorul Gardeterark era unchiul femeii pe care o dezonorase, care dansase goală pe verandă și cântase un zyganke sălbatic. Din momentul acela, situația lui în regiment devenise tot mai dificilă.

Își cheltuia banii pe cărți mediocre, în aceeași măsură ca pe femei și pe băutură. Aduna informații pentru un caz împotriva Oligarhiei și descoperi exact cât de mult se intensificase strânsoarea autoritară asupra continentului nordic de-a lungul secolelor toropite de toamnă. Căutând printre fleacurile din podul unui anticar, dădu peste o listă a creanțelor domeniilor uskute care obțineau peste un anumit venit anual; domeniul lui Fashnalgid se afla pe listă. Aceste moșii „se angajau să îndeplinească anumite îndatoriri către Oligarhie". Formularea nu era explicită.

Fashnalgid își onoră îndatoririle militare în timp ce medita la fraza aceea. Se convinse că el însuși făcea parte din angajament.

Între reprize de băutură și de mers la femei, își aminti unele dintre lăudăroșeniile tatălui său. Nu pretinsese odată bătrânul că-l văzuse pe oligarh în persoană? Dar nimeni nu-l întâlnise pe oligarh. Nu exista niciun portret al său. În mintea lui Fashnalgid nu exista nicio percepție vizuală

asupra oligarhului, în afară poate de o pereche de gheare uriașe ce se întindeau peste pământurile Sibornalului.

Într-o seară, după îndatoririle din garnizoană, Fashnalgid îi ordonă servitorului să pună șaua pe zenel și călări cu furie până la moșia tatălui său.

Frații lui mârâiră la el ca niște câini. Nu i se îngădui nici măcar o privire asupra femeii de care era îndrăgostit, în afara brațului gol ce dispăruse după o ușă când tânăra fu smulsă de-acolo. Recunoscu brățările de pe încheietura atât de frumoasă a mâinii. Cum zornăiseră când dansase!

Tata era întins pe o sofa, acoperit cu pături, și abia dacă era în stare să răspundă întrebărilor fiului. Divaga și tărăgăna. Din păcate, Fashnalgid își recunoscu propriul portret în minciunile și prefăcătoriile lui. Bătrânul încă pretindea să-l fi văzut odată pe Torkerkanzlag al II-lea, oligarhul suprem. Dar asta fusese cu peste patruzeci de ani în urmă, când tatăl lui era tânăr.

— Titlurile sunt arbitrare, zise bătrânul. Sunt menite să ascundă numele adevărate. Oligarhia are caracter ocult, iar numele membrilor și al oligarhului sunt ținute secret, astfel încât nimeni nu le știe. Păi, nici nu se cunosc unii pe alții... De ce nu...

— Deci nu te-ai întâlnit niciodată cu oligarhul?

— Nimeni n-a susținut vreodată că l-ar fi întâlnit. Dar a fost o ocazie specială, iar el se afla în camera de alături. Oligarhul în persoană. Așa s-a spus la vremea aceea. Sunt convins că era acolo, am susținut asta întotdeauna. Din câte știu, putea fi și un homar uriaș cu clești întinși până la cer, dar în ziua aceea a fost cu siguranță prezent, iar dacă aș fi deschis ușa, l-aș fi văzut, cu clești și toate cele...

— Tată, ce făceai acolo, care era ocazia aceea specială?

— Dealul Icen, așa se cheamă. Dealul Icen, după cum știi. Toată lumea are habar unde e, dar nici măcar membrii

Oligarhiei nu se cunosc între ei. Să nu uiţi, Harbin. Cinstea e pentru tineri, castitatea pentru femei, secretele pentru bărbaţi... Cunoşti vechea zicală pe care obişnuia să mi-o zică bunicul: „Sibornalezii ascund mereu câte ceva în mânecă". Există un sâmbure de adevăr.

— Când ai fost pe dealul Icen? Te-ai angajat să dai zeciuială? Trebuie să ştiu.

— Îndatoriri, băiete, e vorba despre îndatoriri. Nu le oferim femeilor doar păpuşi şi poezii. Domeniul are dreptul la protecţie. Vine iarna, trebuie să priveşti înainte. Îmbătrânesc. Siguranţa... Nu trebuie să te superi. S-a convenit înainte să te naşti. Eram cineva pe-atunci, mai mult decât o să fii tu vreodată... Ar fi trebuit să fii maior până acum, dar din ce aud de la familia Gardeterark... De aceea mi-am dat acordul ca primul meu născut să servească în armata oligarhului, în apărarea acelui decret de stat, când am...

— M-ai vândut armatei înainte de a mă naşte? întrebă Fashnalgid.

— Harbin, Harbin, fiii se duc în armată. Asta-i dovadă de vitejie. Şi de evlavie. E evlavie, Harbin. Aşa cum te învaţă educaţia religioasă.

— M-ai vândut armatei? Ce ai primit în schimb?

— Pacea sufletească. Un sentiment al datoriei. Siguranţă, aşa cum am spus, numai că tu n-ai ascultat. Mama ta a fost de acord. Întreab-o. A fost ideea ei.

— Pe idol...

Fashnalgid se duse şi-şi turnă de băut. În timp ce dădea paharul pe gât, tatăl lui se ridică şi zise cu glas limpede:

— Am primit o promisiune.

— Ce fel de promisiune?

— Viitorul. Siguranţa domeniul nostru. Harbin, am fost timp de mulţi ani membru al Oligarhiei. De aceea te-am

lăsat în grija armatei. E o cinste, o carieră bună, nobilă. Ar trebui să-l cultivi mai mult pe tânărul Gardeterark...

— M-ai *vândut*. Tată, ți-ai vândut fiul ca pe un sclav...

Începu să plângă și ieși în fugă din casă. Fără să se uite în urmă, se îndepărtă în galop de locul în care se născuse.

Câteva luni mai târziu, fu încartiruit împreună cu batalionul în Koriantura, sub comanda rivalului său, maiorul Gardeterark, și i se ordonă să pregătească o primire călduroasă pentru armata lui Asperamanka.

De-a lungul vremurilor consemnate în istorie, Sibornal fusese mai unit decât amestecul de popoare care alcătuiau Campannlatul. Dincolo de disensiunile existente între națiunile de pe continentul nordic, acestea își păstrau unitatea în fața unei amenințări externe.

În secolele mai blânde, Sibornal era un continent favorizat. De la începutul primăverii Anului Mare, Freyr răsărea și nu mai apunea niciodată, permițând țărilor din miazănoapte să se dezvolte devreme. Acum, că Anul se apropia de sfârșit, Oligarhia se ocupa să strângă frâiele puterii, introducând propriul ei fel de întuneric.

Atât Oligarhia, cât și oamenii obișnuiți înțelegeau că iarna, instalându-se fără oprire, putea să producă fisuri în societate ca unei conducte cu apă înghețată. Perturbările cauzate de frig și lipsa proviziilor de hrană puteau însemna colapsul civilizației. După Myrkwyr, aflat la numai câțiva ani depărtare, bezna și gheața aveau să acopere treptat țara de-a lungul a trei secole locale și jumătate: asta era Iarna-Weyr, când Sibornal devenea tărâmul vânturilor polare.

Sub greutatea iernii Campannlat urma să se prăbușească. Națiunile lui nu erau în stare să colaboreze. Popoare întregi

aveau să se întoarcă la barbarie. În condiții mai aspre, Sibornal urma să supraviețuiască prin planificare rațională.

Tot căutându-și consolarea, Harbin Fashnalgid intră în cârdășie cu preoți și cu oameni pioși. Religia era un rezervor de cunoaștere. Descoperi răspunsul la supraviețuirea Sibornalului. Întrucât era obsedat de exilul de pe moșia tatălui său, de pe câmpurile și pădurile unde munceau frații lui, răspunsul avu puterea unei revelații. Nu spre pământ urma să se întoarcă Sibornalul în situații extreme.

Uriașul continent era acoperit de gheața polară în asemenea măsură, încât putea fi privit în cel mai bun caz ca un cerculeț de pământ îndreptat către mare. Salvarea lui peste iarnă se afla în mări. Mările reci păstrau mai mult oxigen decât cele calde. La venirea iernii, mările aveau să mișune de viață marină. Lanțurile trofice durabile din ocean aveau să dea din belșugul lor chiar și după ce gheața urma să acopere proprietățile familiei din care fusese exilat.

Forța teribilă a istoriei îl rodea pe Fashnalgid. Era obișnuit să gândească în perioade de zile sau de zecimi, nu în decenii și secole. Luptă cu înclinația de a bea și se deprinse să petreacă la fel de mult timp atât cu preoții, cât și cu târfele. Un preot-slujitor atașat capelei militare de la cazărmile din Askitosh deveni confidentul său. Lui îi destăinui într-o zi Fashnalgid ura sa față de Oligarhie.

— Și cultul religios urăște Oligarhia, explică preotul cu blândețe, totuși lucrăm împreună. Religia și statul nu trebuie să fie niciodată separate. Detești Oligarhia pentru că, din cauza presiunilor sale, a trebuit să intri în armată. Dar cusururile din caracterul tău cu care te trudești sunt ale tale – nu ale armatei, nu ale Oligarhiei. Prețuiește Oligarhia pentru aspectele ei pozitive, pentru continuitate și pentru puterea ei binevoitoare. Bucură-te că veghează asupra continentului tău.

Fashnalgid rămase fără cuvinte. Îi luă ceva timp să înțeleagă de ce îl neliniștea răspunsul preotului. Îi trecu prin minte că „putere binevoitoare" era o contradicție în termeni. Era uskut și totuși fusese practic vândut ca sclav armatei. Cât despre Oligarhia care nu dormea, oricine nu avea nevoie de somn era prin definiție inuman și prin urmare la fel de opus omeniri ca fagorii.

Abia ceva mai târziu își dădu seama că preotul vorbise despre Oligarhie în aceiași termeni pe care i-ar fi putut folosi pentru Zeul Azoiaxic. Azoiaxicul era și el lăudat pentru continuitate și pentru puterea binevoitoare. Și el veghea asupra continentului. Și nu se susținea că religia nu doarme niciodată?

De atunci înainte, Fashnalgid încetă să mai meargă la lăcașul de cult și i se confirmă mai mult ca niciodată că Oligarhia era ceva monstruos.

Garda de elită a oligarhului scăpase de a fi trimisă cu expediția de pedeapsă a lui Asperamanka. Cu toate acestea, câteva săptămâni mai târziu, primi ordin să se mute la Koriantura ca să asigure paza frontierei.

Fashnalgid îndrăznise să-l întrebe pe maiorul Gardeterark despre motivele mutării.

— Moartea Grasă se răspândește, răspunsese cu asprime superiorul. Nu ne dorim ca în orașele de frontieră să aibă loc răscoale, nu-i așa?

Aversiunea pentru ofițerul inferior era atât de mare, încât nu-l privea în ochi, ci în mustață.

În ultima seară în Askitosh, Fashnalgid era cu o femeie care-i plăcea atunci, pe nume Rostadal, care locuia într-o mansardă la numai câteva străzi de cazarmă.

Lui Fashnalgid îi era milă de femeie. Era o persoană strămutată. Venise dintr-un sat din nord. Nu avea nimic. Niciun obiect. Nicio convingere politică sau religioasă. Nicio rudă. Reuşea totuşi să fie blajină şi-şi făcuse din cămăruţa închiriată un loc primitor.

Căpitanul se ridică brusc în capul oaselor în pat şi spuse:

— Trebuie să plec, Rostadal. Adu-mi ceva de băut!

— Ce s-a-ntâmplat?

— Adu-mi de băut. E povara nenorocirii. Nu pot rămâne.

Fără să se plângă, ea coborî din pat şi-i aduse un pahar de vin, pe care bărbatul îl bău dintr-o sorbire. Femeia se uită la el şi zise:

— Ce te îngrijorează?

— Nu-ţi pot spune. E groaznic. Lumea e plină de rele.

Începu să se îmbrace. Tăcută, Rostadal se strecură în keedrantul ei murdar, întrebându-se dacă avea s-o plătească. Încăperea nu era luminată decât de un opaiţ cu ulei.

După ce-şi încheie cizmele, Fashnalgid luă cartea pe care o pusese la marginea patului şi scoase câţiva sibi pentru femeie. Ea avea o înfăţişare nefericită. Îi văzu teama, dar nu putea să facă nimic s-o liniştească.

— O să te întorci? îl întrebă strângându-şi mâinile la piept.

Bărbatul ridică ochii la tavanul crăpat şi clătină din cap. Apoi ieşi.

O ploaie duşmănoasă cădea peste Askitosh, făcând rigolele să spumege. Fashnalgid nu le băgă în seamă. Păşi energic pe străzile pustii, încercând să-şi rumege gândurile.

În noaptea dinainte, un mesager pe un yelk istovit trecuse călare pe aceleaşi străzi. Se îndreptase către cartierul general al armatei din vârful dealului. Deşi evenimentul fusese ţinut sub tăcere, la popotă se auzi repede despre el. Mesagerul era un agent al oligarhului şi adusese un raport

care-l privea pe Asperamanka, anunţând victoria forţelor sale împotriva armatelor aliate ale Campannlatului şi eliberarea aşezării Isturiacha. Asperamanka, scria în raport, se aştepta la o primire triumfală la întoarcerea sa în Sibornal.

Mesagerul descălecă în piaţă şi căzu lat cu faţa în jos. Suferea de toate simptomele Morţii Grase. Un ofiţer superior îl împuşcă în timp ce zăcea la pământ.

O oră sau două mai târziu, mama lui Fashnalgid îi apăru într-un vis, extrem de agitată, zicând: „Fratele îşi va ucide fratele!"

El însuşi atârna de un cârlig.

Trecură două zile şi Fashnalgid fu expediat în Koriantura.

Când primi ordinele de la maiorul Gardeterark, înţelese limpede intenţiile oligarhului. Exista un singur factor care ar fi subminat planul trecerii Sibornalului prin Iarna-Weyr.

Iar acela putea să dezbine şi mai mult decât frigul: Moartea Grasă. În nebunia pe care maladia o purta cu ea, fratele avea să-şi devoreze fratele.

Moartea mesagerului său din miez de noapte îl avertiză pe oligarh că întoarcerea armatei lui Asperamanka avea să aducă molima de pe Continentul Sălbatic. Aşa că se ajunse la o decizie raţională: armata nu trebuia să se întoarcă. Garda de elită, al cărei ofiţer era Fashnalgid, se afla în Koriantura pentru un singur motiv: să anihileze armata lui Asperamanka la apropierea de graniţă. Regulamentele împotriva epidemiei şi Legea privind restricţiile pentru persoane în locuinţe, impuse oraşului şi implicit lui Eedap Mun Odim, erau mişcări menite să facă masacrul mai acceptabil pentru populaţie.

Aceste cugetări îngrozitoare treceau prin mintea lui Harbin Fashnalgid în timp ce stătea întins în camera sa de sub acoperişul lui Odim. Spre deosebise de Gardeterark, nu se trezea devreme, dar nu reuşea să scape de viziune în somn. Vedea acum Oligarhia ca pe un păianjen, stând

undeva în întuneric, menținându-se pe sine de-a lungul epocilor indiferent cu ce preț pentru oamenii obișnuiți.

Aceasta era implicația din spatele remarcii tatălui său potrivit căreia cumpărase promisiunea viitorului. O cumpărase cu viața fiului său. Își asigurase propria siguranță ca fost membru al Oligarhiei, indiferent cât îi costa pe alții.

— O să fac ceva în privința asta, rosti Fashnalgid când se dădu în sfârșit jos din pat.

Lumina se strecura prin fereastra mică. Peste tot în jur, auzea familia numeroasă a lui Odim începând să mișune.

— O să fac ceva în privința asta, repetă în timp ce se îmbrăca.

Iar când, câteva ore mai târziu, Besi Besamitikahl intră în biroul lui, citi în gesturile inconștiente ale trupului fetei că era dispusă să facă ce voia el. În clipa aceea, știu cum să se folosească de ea și de Odim pentru a zădărnici planul oligarhului și a salva armata lui Asperamanka.

Povârnișul de la răsărit de Koriantura, care cobora către istmul Chalce, indica locul unde se întâlneau continentele Sibornal și Campannlat. Ținutul accidentat de la sud de coastă – prin care orice armată trebuia să-și croiască drum dacă se apropia de Uskutoshk – era mărginit la vest de mlaștini, ce duceau în cele din urmă în mare, și se termina după câțiva kilometri lângă Stâncile de Fildeș, care se înălțau ca niște santinele înaintea stepelor din Chalce.

Harbin Fashnalgid și trei soldați din subordinea lui își strunîră yelkii la picioarele Stâncilor de Fildeș și descălecară. Descoperiră o peșteră în care să se adăpostească de adierea aspră și căpitanul îi ordonă unuia dintre oameni să aprindă un foc mic. El trase o dușcă dintr-un șip din buzunar.

Deja se folosise întrucâtva de Besi Besamitikahl, care îi arătase un drum pe aleile dosnice din Koriantura ce coteau la vale. Traseul ocolea controalele făcute de-a lungul întăriturilor povârnișului de restul gărzii de elită. Practic vorbind, Fashnalgid era acum dezertor.

Dădu oștenilor săi informații un pic înșelătoare. Urmau să aștepte aici până când armata lui Asperamanka venea dinspre sud. Nu se aflau în pericol. Avea un mesaj special de la oligarh pentru Asperamanka personal.

Își priponiră yelkii culcați ca să se ghemuiască lângă animale și să profite de căldura lor. Acolo îl așteptară pe Asperamanka. Fashnalgid citea un volum de poezii de dragoste.

Trecură câteva ore. Oamenii începură să se plângă unul altuia. Ceața se risipi, cerul căpătă o culoare albastră tulburie. Din depărtare auzi zgomot de copite. Se apropiau călăreți dinspre sud.

Stâncile de Fildeș erau bastioanele neospitalierei coloane vertebrale formate din ținutul muntos curbat în jurul Golfului Chalce. Formau canioane prin care trebuiau să treacă toți călătorii.

Fashnalgid îndesă într-un buzunar volumul de poezii și sări în picioare.

Simți – ca de atâtea ori în trecut – slăbiciunea propriei voințe. Orele de așteptare, ca să nu mai vorbim de curgerea languroasă a versurilor, îi înmuiaseră hotărârea de a acționa. Cu toate acestea, dădu oamenilor săi dispoziții ferme să se așeze în afara razei vizuale și ieși din ascunzătoare. Se aștepta să vadă avangarda unei armate. În schimb, apărură doi călăreți.

Aceștia se apropiau încet. Istoviți, amândoi stăteau gârboviți în șeile yelkilor. Purtau uniforme militare, iar animalele erau rase pe jumătate, în manieră cazonă. Fashnalgid le ordonă să oprească.

Unul dintre călăreți descălecă și înaintă încet. Deși abia dacă trecuse de adolescență, avea chipul cenușiu de praf și de oboseală.

— Ești din Uskutoshk? strigă răgușit.

— Da, din Koriantura. Faceți parte din armata lui Asperamanka?

— Suntem cu trei zile înaintea corpului de armată principal. Poate mai mult.

Fashnalgid chibzui. Dacă-i lăsa să treacă, cei doi aveau să fie opriți de paznicii maiorului Gardeterark și i-ar fi putut dezvălui prezența. Nu se considera în stare să-i împuște cu sânge rece, iar tânărul ăsta era stegar-locotenent. Singurul mod de a-i opri era să le spună de soarta care atârna asupra armatei și să le obțină ajutorul.

Făcu un pas mai aproape de locotenent, care scoase imediat un revolver și-l propti de brațul stâng îndoit ca să țintească. În timp ce se uita cu un ochi de-a lungul țevii, rosti:

— Nu te apropia. Ai și alți oameni cu tine.

Fashnalgid întinse mâinile în lateral.

— Nu face asta. Nu vrem să vă facem niciun rău. Vreau să vorbim. Păreți ca și cum ați putea bea ceva.

— Amândoi vom rămâne unde ne aflăm. Fără să înceteze să țintească, locotenentul își chemă însoțitorul: Vino și ia-i arma omului ăstuia.

Fashnalgid își umezi buzele cu nervozitate și speră că oamenii lui aveau să vină să-l salveze; pe de altă parte, spera că nu aveau să vină, pentru că asta putea duce la împușcarea sa. Îl urmări pe al doilea călăreț cum descăleca. Cizme, pantaloni, manta, căciulă de blană. Ceva în mișcări îi dădu de înțeles lui Fashnalgid, un expert în asemenea lucruri, că era femeie. Ea se apropie șovăind.

Când ajunse lângă el, Fashnalgid o apucă rapid de încheietura întinsă, îi răsuci brațul, o întoarse ca scut spre celălalt bărbat, apoi își scoase pistolul din toc.

— Aruncă arma sau vă-mpuşc pe amândoi!

Când ordinul fu ascultat, Fashnalgid își chemă însoțitorii. Soldații apărură precauți, părând să fie paşnici.

Călărețul, rămas fără armă, îl înfruntă cu dispreț pe Fashnalgid. Acesta, cu revolverul încă ațintit asupra sa, băgă mâna stângă în haina prizonierei și-i pipăi sânii.

— Cine naiba eşti? Izbucni în râs, chiar când femeia începu să plângă. Evident, eşti un bărbat căruia-i place să plece la drum cu animalul de companie... și ce animal bine făcut este!

— Mă numesc Luterin Shokerandit și sunt locotenent. Am o misiune urgentă pentru oligarhul suprem, așa că mai bine m-ai lăsa să trec.

— Atunci ai încurcat-o.

Îi ordonă unuia dintre oamenii săi să ia pistolul lui Shokerandit, o răsuci pe femeie și-i scoase căciula, ca să se uite mai bine la ea. Toress Lahl rămase în fața sa, cu ochii plini de mânie. El o bătu uşor pe obraz și i se adresă lui Shokerandit:

— N-avem nimic de-mpărțit. Departe de asta. Vreau să te avertizez. O să las arma jos și o să ne strângem mâinile ca niște bărbați adevărați.

Dădură mâna cu prudență, privindu-se precaut unul pe altul. Shokerandit o luă de braț pe Toress Lahl și-o trase lângă el, fără să spună nimic. Cât despre Fashnalgid, senzația sânilor îl îmbărbătase; începea să se felicite pentru felul în care gestionase o situație dificilă, când unul dintre oamenii lui care stătea de pază strigă că veneau călăreți dinspre nord, dinspre Koriantura.

Oameni călare se apropiau de Stâncile de Fildeș cu un steag fluturând în mijlocul lor. Fashnalgid scoase iute un ochean din buzunarul hainei și le urmări înaintarea.

Mormăi o înjurătură. Trupa era condusă de nimeni altul decât superiorul său, maiorul Gardeterark. Primul gând fu că Besi îl trădase. Era însă mai probabil ca unul dintre cetățenii din Koriantura să-l fi văzut ieșind din oraș și să fi raportat.

Nu se îndoia câtuși de puțin care ar fi soarta lui dacă era prins, dar avea încă timp să acționeze. Felul lui de-a se purta, la fel de mult ca vorbele, îi convinseră pe Shokerandit și pe femeie că ar fi mai sigur să meargă cu el decât să încerce să scape – mai ales când Fashnalgid le oferi doi yelki odihniți. Strigă la oamenii lui să rămână pe poziție și să-i raporteze lui Gardeterark că la capătul celălalt al Stâncilor poposise un grup mare de oameni înarmați, apoi se aruncă în șaua yelkului și porni în galop însoțit de Shokerandit și de Toress Lahl. Îmboldi cu piciorul unul dintre yelkii fără călăreț să alerge în fața lui.

La oarecare distanță prin defileul îngust dintre Stânci se afla un pasaj lateral. Fashnalgid mână tot înainte yelkul fără călăreț, dar îi conduse pe ceilalți în defileul mai mic. Socotea că zgomotul produs de animalul ce alerga singur avea să conducă trupa inamică în direcția sa.

Defileul se îngustă, ajungând doar o crăpătură. Dacă-și mânau animalele cu hotărâre, puteau să se cațăre pe panta sfărâmicioasă la un nivel mai înalt. Ieșiră într-un haos de pietre unde arbori pitici și tufișuri, îndoiți de vântul atotstăpânitor, arătau spre sud. Undeva sub ei se auzea tunetul trupei maiorului trecând în galop.

Fashnalgid își șterse de pe frunte sudoarea rece și alese direcția de mers spre vest, printre stânci. Ambii sori erau apropiați, Freyr jos ca întotdeauna în sud-vest, Batalix scufundându-se spre apus.

Cei trei își mânară animalele printr-un șir de excrescențe stâncoase și în jurul unui bolovan sfărâmat ce avea mărimea unei case, unde se zăreau urme ale unei așezări omenești din trecut. În depărtare, dincolo de locul unde terenul cobora, apărea o licărire a mării. Fashnalgid opri și bău o înghițitură din șip. I-l oferi și lui Shokerandit, dar acesta refuză clătinând din cap.

— Te-am urmat pe încredere, vorbi el. Acum însă, că am scăpat de prietenii tăi, mai bine mi-ai explica ce-ai de gând. Misiunea mea este să-i duc vești oligarhului cât mai repede posibil.

— Misiunea mea e să-l evit pe oligarh. Te avertizez că dacă te prezinți în fața lui, o să fii probabil împușcat.

Îi povesti despre primirea pregătită pentru Asperamanka și locotenentul replică:

— Oligarhia ne-a trimis în Campannlat. Dacă tu crezi c-o să ne masacreze la întoarcere, înseamnă că ești complet nebun.

— Dacă oligarhului îi pasă atât de puțin de un individ, n-o să-i pese mai mult de o armată.

— Niciun om întreg la minte nu și-ar nimici una dintre propriile armate.

Fashnalgid începu să gesticuleze.

— Ești mai tânăr decât mine. Ai mai puțină experiență. Oamenii raționali fac cel mai mult rău. Crezi că trăiești într-o lume în care cineva se comportă rațional? Ce e rațiunea? Nu-i doar o așteptare ca ceilalți să se poarte la fel ca noi? N-ai petrecut prea mult timp în armată dacă ai impresia că toți oamenii au aceeași mentalitate. Sincer, consider că prietenii mei sunt nebuni. Unii au înnebunit din cauza armatei, alții erau smintiți în așa măsură că au fost atrași de această zonă a idioțeniei, alții au pur și simplu un talent natural pentru nebunie. L-am auzit odată predicând pe

preotul-militant Asperamanka. Vorbea cu atâta forță, încât am crezut că-i un om bun. Există oameni buni... Dar cei mai mulți dintre ofițeri seamănă mai mult cu mine, crede-mă – netrebnici pe care numai țicniții i-ar urma.

După această răbufnire se lăsă tăcerea, apoi Shokerandit zise cu răceală:

— Cu siguranță n-aș avea încredere în Asperamanka. Era gata să-și lase propriii oameni să moară.

— „Înțelepciunea iute devine nebunie, de suferință e tot ce omul știe", cită Fashnalgid și adăugă: O armată ce poartă molima. Oligarhia ar fi încântată să scape de ea, acum, că nu mai există cine știe ce pericol să fim atacați de Campannlat. În plus, Askitoshului îi convine să scape de trupele din Bribahr...

Ca și cum n-ar mai fi fost nimic de adăugat, Fashnalgid întoarse spatele celorlalți doi și sorbi îndelung din șip. În timp ce Batalix cobora către fâșia de mare îndepărtată, nori acoperiră cerul.

— Și ce propui să facem ca să nu fim prinși între armate? întrebă Toress Lahl cu îndrăzneală.

Fashnalgid arătă în depărtare.

— O corabie așteaptă dincolo de mlaștini, doamnă, cu un prieten de-al meu. Într-acolo mă îndrept. Dacă vreți, sunteți liberi să veniți și voi. În cazul în care aveți încredere în ceea ce v-am povestit, o să mă urmați.

Se legănă încet în șa, își strânse gulerul sub bărbie, își netezi mustața și înclină din cap în semn de rămas-bun. Apoi dădu pinteni animalului ca să-l pună în mișcare. Yelkul lăsă capul în jos și porni să coboare panta pietroasă în direcția mării ce sclipea în depărtare.

Luterin Shokerandit strigă după silueta pe cale să dispară:

— Încotro se îndreaptă corabia asta a ta?

Vântul ce fremăta tufişurile joase aproape că înăbuşi răspunsul.

— În cele din urmă, la Shivenink...

Silueta sfrijită cobora pe yelk într-un labirint de mlaştini care mărginea marea; păsările se înălţau de sub copitele miţoase ale animalului, în timp ce amfibieni mici dispăreau dedesubtul lor. Fel de fel de creaturi săltau în băltoace. Tot ce mişca fugea din calea omului.

Starea de spirit a căpitanului Harbin Fashnalgid era prea deprimantă chiar şi pentru a se întreba de ce poziţia omenirii trebuia să rămână atât de izolată în mijlocul tuturor celorlalte forme de viaţă. Şi totuşi, exact această întrebare – sau mai curând nereuşita de a percepe răspunsul corect la problema pe care o punea – dăduse naştere unei lumi ce se deplasa deasupra planetei pe orbită circumpolară.

Lumea era una artificială. Denumirea ei: Staţia Terestră de Observaţie Avernus. Înconjurând planeta la 1 500 de kilometri înălţime, era vizibilă de la sol ca o stea strălucitoare cu trecere rapidă, căreia locuitorii planetei îi dăduseră numele de Kaidaw.

În staţie, două familii supravegheau înregistrarea automată a datelor de pe Helliconia. Aveau grijă ca datele acestea – în toată bogăţia şi învălmăşeala lor, cu toate amănuntele copleşitoare – să fie transmise către planeta Pământ, la o mie de ani-lumină depărtare. În acest scop fusese construită STO. În acest scop se născuseră fiinţe umane de pe Pământ, ca s-o populeze. În acest moment, Avernus se afla la numai câţiva ani tereştri de patru milenii de existenţă.

Avernus era întruchiparea celei mai avansate tehnologii a civilizaţiei sale, a eşecului de a răspunde la o problemă din vechime: De ce era omenirea separată de mediul său? Avernus

reprezenta simbolul suprem al acestei lungi separări. Nu reprezenta nimic altceva decât culmea realizărilor unei epoci în care omul încercase să cucerească spațiul și să înrobească natura, în timp ce rămânea el însuși un rob.

Din acest motiv, Avernus murea.

De-a lungul multelor secole de existență, Avernus trecuse prin multe crize. Nu tehnologia fusese de vină; nici pe departe – corpul uriaș al stației, cu un diametru de o mie de metri, era proiectat ca entitate de sine stătătoare, iar servomecanisme mici alergau ca niște paraziți pe pielea sa, înlocuind plăci din înveliș sau instrumente după cum era nevoie. Servomecanismele se mișcau repede, semnalizându-se reciproc cu brațele asimetrice, ca niște crabi pe un țărm de germaniu nedescoperit, comunicând într-un limbaj pe care-l înțelegea numai computerul WORK care le controla. În cursul a patruzeci de secole, servomecanismele continuaseră să răspundă necesităților. Crabii se dovediseră neobosiți.

Escadrile de sateliți auxiliari însoțeau Avernus prin spațiu, sau zburau în toate direcțiile, precum scânteile unui foc. Se intersectau și se reintersectau pe orbite, unii nu mai mari decât un glob ocular, alții complecși ca formă și construcție, într-un du-te-vino continuu, ocupați cu treaba lor automată, aceea de a strânge informații. Metaforic vorbind, gâturile le erau veșnic uscate după date. Când unul dintre ele se defecta sau era redus la tăcere de vreo fărâmă de gunoi cosmic, un înlocuitor era eliberat prin ecluzele de întreținere și-i lua locul. Precum crabii, sateliții ca niște scântei se dovediseră și ei neobosiți.

În măruntaiele lui Avernus, în spatele separatoarelor netede de plastic se afla echivalentul unui schelet endomorfic sau, pentru a folosi o comparație mai potrivită, dinamică, un sistem nervos infinit mai complex decât al oricărui om. Poseda echivalentul anorganic al propriului creier, al propriilor rinichi, plămâni, intestine. Era în mare măsură independent de corpul pe care îl slujea. Rezolva toate problemele legate de supraîncălzire, suprarăcire,

condensare, microclimat, deşeuri, iluminat, intercomunicaţii şi sute de alţi factori proiectaţi să facă viaţa tolerabilă din punct de vedere fiziologic pentru fiinţele umane din staţie. Asemenea crabilor şi sateliţilor, sistemul nervos se dovedise neobosit.

Rasa umană ostenise. Fiecare membru al celor opt familii – ulterior reduse la şase, acum la două – era dedicat, prin indiferent ce specialitate urmase, unui singur ţel: să transmită Pământului îndepărtat cât mai multe informaţii despre planeta Helliconia.

Obiectivul era prea abstract.

Treptat, familiile căzuseră victime unui soi de neurastenie şi pierduseră contactul cu realitatea. Pământul, globul viu, încetase să existe. Rămăsese doar Pământul-obligaţie, o povară pe conştiinţă, o ancoră pentru spirit.

Chiar şi planeta din faţa ochilor lor, balonul minunat şi schimbător al Helliconiei, arzând în lumina celor doi sori şi târându-şi conul de umbră ca pe o mânecă de vânt, deveni ceva abstract. Helliconia nu putea fi vizitată. Vizitarea ei însemna moartea. Deşi fiinţele umane care trăiau pe planetă, cercetate cu atâta devotament de deasupra, păreau identice cu pământenii, erau protejate de contactul exterior printr-un mecanism complex bazat pe un virus, la fel de neobosit ca mecanismele lui Avernus. Acest virus, helico-virusul, era mortal pentru locuitorii din Avernus în toate anotimpurile. Câţiva bărbaţi şi femei coborâseră pe suprafaţa planetei. Umblaseră pe acolo câteva zile, minunându-se de experienţa pe care o trăiau. Apoi muriseră.

În Avernus, defetismul predominase multă vreme. Fusese îmbrăţişată slăbirea spiritului.

Odată cu târâşul lent al toamnei peste planeta de dedesubt, pe măsură ce Freyr se depărta zi cu zi şi deceniu cu deceniu de Helliconia şi de planetele ei surori – pe măsură ce cele 236 de unităţi astronomice ale periastrului dintre Batalix şi Freyr se prelungiră la formidabilele 710 ale apoastrului –, tinerii din Staţia de Observaţie se răsculară, cuprinşi de disperare, şi-şi răsturnară

cârmuitorii. Ce dacă aceştia erau ei înşişi sclavi? Era ascetismului se dusese. Bătrânii fură ucişi. Defetismul fu înlăturat. Eudemonismul domni în locul lui. Pământul întorsese spatele celor din Avernus. Foarte bine, atunci Avernus avea să întoarcă spatele Helliconiei.

La început, cufundarea oarbă în senzualitate fusese suficientă. Simplul fapt de a fi rupt lanţurile sterile ale datoriei aducea destulă glorie. Dar – şi în acest „dar" se află probabil soarta rasei umane – hedonismul se dovedi insuficient. Promiscuitatea se dovedi o fundătură, la fel de mult ca abstinenţa.

Perversiuni inimaginabile puseră stăpânire pe Avernus. Răniri, biciuiri, canibalism, pederastie, pedofilie, viol intestinal, penetrări sadice ale bebeluşilor sau ale bătrânilor deveniră obişnuite. Jupuiri, orgii publice în masă, sodomie, sex oral, mutilări – toate astea constituiau stilul de viaţă zilnic. Libidoul spori, intelectul intră în declin.

Tot ce era depravat înflorea. Laboratoarele erau încurajate să producă mutaţii tot mai groteşti. Pitici cu organe sexuale mărite erau urmaţi de organe sexuale hibride cărora li se dădea viaţă. Aceste „păpuşi genitale" se mişcau pe propriile picioare; modele ulterioare avansau cu ajutorul musculaturii labiilor sau prepuţului. Aceşti monştri reproducători se excitau şi se înghiţeau unul pe altul în public sau îi copleşeau pe oamenii care se aruncau în calea lor. Organele deveneau mai elaborate, mai bătătoare la ochi. Proliferau, se ridicau şi se rostogoleau, sugeau, secretau mucozităţi şi se reproduceau. Ambele forme semănau cu ciuperci priapice, iar cele asemănătoare cu ovule labirintiforme erau active neîncetat, în culori ţipătoare sau palide, potrivit cu starea lor flască sau tumefiată. În stadiile mai târzii de evoluţie, aceste organe genitale autonome ajunseră enorme; câteva deveniră violente, izbindu-se ca nişte limacşi multicolori de pereţii containerelor de sticlă în care îşi petreceau existenţa oarecum abisală.

Câteva generații de avernusieni venerară acești polimorfi stranii aproape ca și cum ar fi fost zeii alungați din stație cu multă vreme în urmă. Generația următoare nu-i mai suportă.

Izbucni un război civil, un război între generații. Stația deveni câmp de luptă. Organele mutante se eliberară; multe fură distruse.

Lupta continuă vreme de câțiva ani și de câteva vieți. Muriră mulți oameni. Vechea structură a familiilor, stabilă atât de mult timp, bazată pe tipare de rezistență îndelungată de pe Pământ, se nărui. Cele două părți deveniră cunoscute ca Tani și Pini, dar etichetele aveau prea puțină legătură cu ceea ce existase cândva.

Avernus, paradisul tehnologiei, templul a tot ceea ce era pozitiv și iscoditor în intelectul omenirii, fu redus la o arenă haotică, în care sălbatici ieșeau din ascunzișuri din când în când ca să-și spargă țestele unii altora.

V. Câteva regulamente în plus

Un sistem de valuri de pământ acoperea mlaștinile între Koriantura și Chalce ca o rețea de vase capilare. Ici și colo, digurile se intersectau. Intersecțiile erau uneori marcate de porți primitive, ce împiedicau vitele domestice să rătăcească. Crestele valurilor erau aplatizate în locurile în care animalele și oamenii bătătoriseră poteci; laturile erau acoperite cu iarbă aspră și abundentă, contopită în smocuri atârnate pe buza șanțurilor prin care curgea o apă neagră. Solul despărțit de aceste forme de relief lipăia când călcai pe el. Vite masive îl traversau lent. Se opreau din când în când să bea din băltoace.

Luterin Shokerandit și prizoniera lui erau singurele siluete umane vizibile cale de mulți kilometri. Înaintarea lor deranja uneori stoluri de păsări, care se înălțau cu fâlfâituri, zburau la mică înălțime și brusc strângeau evantaiul aripilor ca să coboare la unison înapoi pe pământ.

Pe măsură ce bărbatul se apropia de țărm și distanța dintre el și femeia care-l însoțea creștea, pârâiașele se scurgeau în mare, iar apele lor deveneau mai sălcii. Susurul lor era un acompaniament plăcut la tropăitul copitelor yelkului.

Shokerandit se opri și o așteptă pe Toress Lahl să-l ajungă din urmă. Intenționă să strige la ea, dar ceva îl opri.

Era sigur că ciudatul căpitan Fashnalgid mințea în legătură cu primirea ce-l aștepta pe Asperamanka pe creasta

din Koriantura. A-l crede pe Fashnalgid însemna să arunce umbra îndoielii asupra integrității sistemului în care trăia, totuși o oarecare sinceritate a omului îl făcea pe Shokerandit să acționeze cu prudență. Responsabilitatea lui era să ducă mesajul lui Asperamanka la cartierul general din Koriantura și de aceea datoria sa era să evite posibilele capcane. Metoda cea mai înțeleaptă părea să fie de a se preface convins de povestea lui Fashnalgid și de a scăpa din Chalce cu corabia.

Lumina de deasupra mlaștinilor era înșelătoare. Silueta lui Fashnalgid dispăruse. Shokerandit nu înainta atât de repede pe cât ar fi vrut. Deși animalul lui urma cărarea de pe culmea valurilor de pământ, fiecare pas părea lent și înnămolit în mlaștină.

— Ține aproape de mine! îi strigă lui Toress Lahl.

I se păru că vocea îi răsună gros. Îmboldi yelkul.

Ploaia maronie amenințase mai devreme să se transforme într-o veritabilă perdea de apă uskută, cum spunea o expresie veche. Pânzele ei se pierduseră acum în depărtare spre sud, lăsând tipare tulburi de lumină peste mlaștini. Pentru unii scena ar fi putut arăta deprimant; dar chiar și pe acest pământ mărginaș, acționau procese vitale pentru sănătatea speciilor care concurau pentru stăpânirea Helliconiei: ancipitalii și ființele umane.

Apele mareice care alimentau bazinele formate de o parte și de alta a digurilor favorizau dezvoltarea algelor marine. Asemănătoare cu varecul, ele concentrau iodul din apă în nervurile lor subțiri, maronii. Substanța chimică era apoi împrăștiată în aer sub formă de compuși de iod, mai ales iodură de metil. În timp ce acest compus organic se descompunea înapoi în iod în atmosferă, curenții de aer îl purtau până în cel mai îndepărtat colț al globului.

Ancipitalii și oamenii nu puteau trăi fără iod. Glandele lor tiroide îl acumulau pentru a regla metabolismul cu hormoni purtători de iod.

În această perioadă a Anului Mare, după momentul declanşării celor Şapte Eclipse, unii dintre hormonii aceştia se asigurau că specia umană avea să fie mai predispusă ca de obicei la ravagiile helico-virusului.

Ca prinse într-un labirint, gândurile i se învârteau în cerc, în tipare familiare. Îşi amintea fără încetare renumitele lui isprăvi de la Isturiacha, dar nu o mai făcea cu mândrie. Camarazii lui îl admiraseră pentru curaj; fiecărui glonţ pe care-l trăsese, fiecărei împunsături de spadă care doborâse un inamic i se atribuise acum o fascinaţie legendară. Şi totuşi, avea serioase rezerve în ceea ce priveşte propriile fapte şi exaltarea pe care-o simţise.

În călătoria lor spre miazănoapte, o posedase pe Toress Lahl. Femeia nu se opusese, iar el îşi satisfăcuse poftele. Încă se bucura de senzaţia cărnii ei şi de puterea pe care-o avea asupra sa. Dar avea mustrări de conştiinţă când se gândea la Insil Esikananzi, cea care-i fusese menită să-i fie soţie şi care-l aştepta în Kharnabhar. Ce-ar crede ea dacă l-ar vedea culcându-se cu străina asta din inima Continentului Sălbatic?

Gândurile acestea îi tot dădură târcoale până când îl apucă durerea de cap. Îşi aminti brusc cum intrase nepoftit la mama lui când era copil. Fără să se gândească, dăduse buzna în camera ei. Acolo se afla silueta neclară, zăvorâtă atât de des în odaia ei (încă şi mai mult după moartea lui Favin). Servitoarea o îmbrăca, iar ea urmărea procesul în oglinda ceţoasă de argint în care grămada de sticluţe de parfum şi de unguente se reflecta precum turlele şi cupolele unui oraş îndepărtat.

Mama lui se întorsese cu faţa spre el, fără reproş, fără însufleţire, fără – din câte-şi aducea aminte – o vorbă. Era ajutată să îmbrace o rochie ca să se pregătească pentru o recepţie

deosebit de importantă. Rochia era primită de la organizațiile erudite ale Roții, brodată cu o hartă a Helliconiei. Țările și insulele erau înfățișate cu argintiu, marea, în albastru strălucitor. Părul negru și lung al mamei, încă nearanjat, părea o cascadă ce curgea de la Polul Nord până în Nktryhkul Înalt și dincolo de el. Rochia se încheia cu nasturi la spate. În timp ce mama stătea în picioare, iar servitoarea se aplecase să încheie nasturii, băiețelul observase că orașul Oldorando din Continentul Sălbatic marca locul părților intime. Fusese întotdeauna rușinat de observația aceea.

Acum văzu smocuri dese de iarbă de mlaștină sub picioare, ca un păr aspru. Iarba se apropia într-un mod derutant. Zări amfibieni mici care săltau în crăpături ale solului tivite cu păr, auzi clipocitul apei curgătoare, privi micuțele margarete multicolore cum cad sub copitele yelkului ca niște stele ce intră în eclipsă. Universul venea spre el. Aluneca din șa.

În ultima clipă, reuși să se îndrepte și să aterizeze în picioare. Le simțea ca și cum nu erau ale lui.

— Ce-i cu tine? întrebă Toress Lahl mânându-și yelkul mai aproape.

Shokerandit își întoarse cu dificultate gâtul ca să se uite la ea. Ochii femeii erau acoperiți de căciulă. Neavând încredere în Toress, întinse mâna după pistol, apoi își aduse aminte că-l ascunsese sub șa. Căzu înainte și-și îngropă fața în blana udă a yelkului. Se prăbuși la pământ și simți că alunecă pe valul de pământ.

Corpul îi deveni rigid. Între voință și capacitatea de a acționa se produsese o deconectare. O auzi totuși pe Toress Lahl cum descalecă și se apropie lipăind de locul unde zăcea el.

Fu conștient că tânăra își pusese brațul în jurul lui, de glasul ei îngrijorat, de încercarea de a afla dacă era lucid. Îl ajuta să se ridice. Îl dureau toate oasele. Încercă să urle,

dar nu reuși. Durerea pusese stăpânire pe el. Trupul i se contorsionă. Văzu cerul legănându-se.

— Ești bolnav, zise Toress Lahl.

Nu îndrăznea să pomenească numele teribil al bolii.

Îi lăsă capul să cadă pe ierburile umede. Se uită la pustietatea mlaștinilor și la dealurile pleșuve și îndepărtate dinspre care veniseră. Înspre sud se mai vedeau semne de ploaie. Crabi mărunței alergau prin pârâiașele de apă ce se revărsau în mare.

Ar fi putut să fugă. Cel care o ținea prizonieră zăcea neputincios la picioarele ei. L-ar fi putut împușca pe loc, întins la pământ cum era, cu propriul lui pistol. Întoarcerea în Campannlat pe uscat ar fi fost periculoasă, deoarece armata se apropia pe undeva prin stepă. Koriantura se afla la numai câțiva kilometri către nord-vest; povârnișul care marca frontiera se distingea ca o dungă la orizont. Dar era teritoriu inamic. Se lăsa amurgul.

Toress Lahl făcu nesigură câțiva pași, apoi se întoarse spre Luterin Shokerandit.

— Hai să vedem ce putem face, rosti ea.

Reuși cu mult efort să-l salte în șa, apoi urcă în spatele lui și dădu pinteni yelkului. Animalul ei îi urmă, când mergând, când oprindu-se, de parcă ar fi preferat compania lor unei nopți petrecute singur în mlaștini.

Îmboldită de neliniște, Toress Lahl își mână yelkul mai repede. Pe măsură ce se însera, silueta ei se contura pe fundalul mării îndepărtate. Ridică revolverul lui Shokerandit și trase în aer. Câteva stoluri de păsări se înălțară spre cer scoțând țipete ascuțite.

Peste încă o jumătate de oră, noaptea, sau sora ei vitregă, se întinse peste ținut, deși, din loc în loc, în bălți se reflecta sclipind linia sud-vestică a orizontului sub care se ascundea Freyr. Fashnalgid nu se mai zărea.

Toress dădu pinteni yelkului, sprijinind trupul lui Shokerandit de al ei.

Apa se revărsa pe ambele părți ale cărării supraînălțate. Zgomotul pe care-l făcea se intensificase, ceea ce o făcu pe Toress Lahl să creadă că se datora fluxului. Nu mai văzuse niciodată marea și se temea de ea. În lumina înșelătoare, ajunse la un debarcader mic înainte să-și dea seama. O luntre era legată acolo.

Marea cenușie pleoscăia lovindu-se de mal. Plantele cu flori glumacee și rogozurile scoteau foșnete fantomatice. Valuri mici se spărgeau de copastia bărcii. Nu se zărea nici țipenie.

Toress Lahl coborî de pe yelk și-l dădu jos încetișor pe Shokerandit, după care se aventură cu prudență pe debarcaderul scârțâitor de care era fixată barca.

— Te-am prins! Stai pe loc!

Femeia scoase un țipăt scurt, căci răcnetul se auzise de sub tălpi. Un bărbat sări de sub debarcader și-i puse arma la cap.

Îi simți mirosul de alcool din răsuflare, văzu mustața bogată și-l recunoscu ușurată pe căpitanul Fashnalgid. Acesta scoase un mormăit de recunoaștere, exprimând nu atât plăcere sau neplăcere, cât admiterea faptului că viața era plină de incidente nesuferite, fiecare cerând să fie rezolvat.

— De ce m-ai urmărit? Îl îndrumi pe Gardeterark s-ajungă aici?

— Shokerandit e bolnav. Vrei să m-ajuți?

Bărbatul se întoarse și strigă în direcția bărcii:

— Besi! Poți ieși. Nu-i niciun pericol.

Înfășurată în blănurile ei, Besi Besamitikahl se ivi de sub o prelată sub care se adăpostise și se apropie. Ascultase aproape fără uimire cum căpitanul, într-una dintre

dispozițiile lui emfatice, își expusese planul de a-l smulge pe Asperamanka mâniei oligarhului – așa cum se exprimase el melodramatic. Urma s-o ia pe drumul cutare și cutare ca să-l întâlnească pe preotul-militant și să vină cu el pe coastă, unde Besi avea să-i aștepte cu o barcă pusă la dispoziție prin bunăvoința lui Eedap Mun Odim. Besi nu trebuia să-l dezamăgească. Viața și onoarea erau în joc.

Odim ascultase cu încântare planul pe care fata i-l expusese. Odată ce Fashnalgid se implica într-o acțiune ilegală, avea să se afle în puterea lui Odim. Bineînțeles că urma să i se asigure o barcă și un vâslaș drept echipaj, iar Besi trebuia să navigheze în jurul golfului și să-l întâlnească pe el și pe piosul lui însoțitor.

Chiar în cursul acelor aranjamente, legile oligarhului apăsau tot mai intens asupra populației. Zi după zi, stradă după stradă, Koriantura cădea sub control militar. Odim vedea totul, se îngrijora pentru numeroasele lui rude și-și făcea propriile planuri.

Besi o ajută pe Toress Lahl să care în barcă trupul țeapăn al lui Luterin Shokerandit.

— Trebuie să-i luăm cu noi pe ăștia doi? îl întrebă pe Fashnalgid, privind cu dezaprobare la bărbatul bolnav. Probabil sunt infectați.

— Nu putem să-i lăsăm aici, replică Fashnalgid.

— Presupun că vrei să luăm și yelkii.

Căpitanul ignoră remarca și-i făcu semn barcagiului să iasă în larg. Yelkii stăteau pe țărm, urmărindu-i cum pleacă. Unul se aventură mai departe în noroi, alunecă și se retrase. Rămaseră să se uite cum luntrea dispărea pe apă în direcția Korianturei.

Era frig. În timp ce barcagiul stătea la cârmă, ceilalți se ghemuiră sub prelată, la adăpost de vânt. Toress Lahl nu avea chef să vorbească, dar Besi o sâcâi cu întrebări.

— De unde ești? După accent îmi dau seama că nu ești de pe-aici. Bărbatul ăsta-i soțul tău?

Fără tragere de inimă, Toress mărturisi că era sclava lui Shokerandit.

— Păi, există căi să scapi din sclavie, comentă Besi cu compasiune. Nu prea multe. Îmi pare rău pentru tine. Ar putea fi mai rău dacă stăpânul tău moare.

— Odată ce locotenentul Shokerandit e-n siguranță, poate găsesc o corabie în Koriantura care să mă ducă înapoi în Campannlat. O să m-ajutați?

Fashnalgid răspunse:

— Doamnă, o s-avem destule necazuri când ajungem înapoi la Koriantura, fără să ajutăm o sclavă să scape. Ești o femeie frumoasă – ar trebui să găsești un loc bun.

Fără să ia în seamă ultima remarcă, Toress Lahl întrebă:

— Ce fel de necazuri?

— Ah, asta-i la voia zeului, a oligarhului și a unui anumit maior Gardeterark, răspunse Fashnalgid.

Scoase șipul și sorbi îndelung din conținut.

Cu o oarecare reticență, le oferi sticla, pe rând, femeilor. De sub prelată, Shokerandit vorbi încet, dar distinct:

— Nu vreau să trec iar prin asta...

Toress Lahl îi puse o mână pe capul încins.

— O să afli că viața e în principal un șir de reluări, dragul meu locotenent, spuse Fashnalgid.

Populația Sibornalului era sub patruzeci la sută din cea a vecinului său Campannlat, totuși comunicațiile între capitalele naționale îndepărtate erau în general mai bune decât în Campannlat. Drumurile erau mai bune, în afară

de regiunile mai puțin dezvoltate, de exemplu Kuj-Juvec; întrucât puține centre populate erau situate la distanță mare de coastă, mările jucau rolul de magistrale de circulație. Dată fiind voința puternică din Askitosh, orașul cel mai însemnat, nu era un continent greu de guvernat.

Un plan al străzilor din Askitosh dezvăluia o schemă semicirculară, al cărei punct central îl reprezenta lăcașul de cult gigantic înălțat în zona portului. Lumina de pe turnul său era vizibilă de la câțiva kilometri de-a lungul coastei. Dar în punctul cel mai îndepărtat al semicercului, la vreun kilometru și jumătate de mare, se afla dealul Icen, pe a cărui colină de granit se afla un castel în care se adăpostea cea mai puternică voință din Askitosh și din tot Sibornalul.

Această Voință avea grijă ca drumurile de pe uscat și de pe mare ale continentului să fie ocupate cu pregătiri militare și cu precursoarele lor – afișele. Afișe apăreau în orașe și în cătunele cele mai mici, anunțând restricții după restricții. Deseori, anunțurile pretextau preocuparea față de populație: pentru prevenirea răspândirii Morții Grase, pentru limitarea foametei sau pentru arestarea elementelor periculoase. Toate se reduceau la restrângerea libertății individuale.

Cei care lucrau pentru Oligarhie bănuiau în general că Voința din spatele acestor edicte ce reglementau viața locuitorilor continentului nordic era a oligarhului suprem, Torkerkanzlag al II-lea. Nimeni nu-l văzuse însă vreodată. Dacă exista, oligarhul se închidea în castel. Dar decrete precum cele emise în prezent păreau potrivite cu firea cuiva care avea atât de puțină dragoste pentru propria-i libertate, încât se încuia singur într-un apartament fără ferestre.

Cei aflați mai sus în ierarhie aveau îndoieli în privința oligarhului suprem și susțineau deseori că titlul era unul gol de conținut și că administrația se afla în mâinile Camerei Interioare a Oligarhiei.

Era o situație paradoxală. În centrul statului se afla o entitate aproape la fel de nebuloasă ca Azoiaxicul, entitatea din inima cultului religios. Se înțelegea că Torkerkanzlag era un nume adoptat după alegere și că putea fi folosit nu doar de o singură persoană.

Mai existau comentariile ocazionale despre care se presupunea că se strecurau chiar de pe buzele – sau ciocul, cum susțineau unii – oligarhului.

„Putem dezbate în consiliu. Dar amintiți-vă că lumea nu-i o sală de dezbateri. Seamănă mai mult cu o cameră de tortură."

„Nu mă deranjează să fiu numit crud. E soarta conducătorilor. Dacă veți asculta la orice colț de stradă, vă veți convinge că oamenii nu vor nimic altceva decât cruzime."

„Folosiți trădarea oricând e posibil. Costă mai puțin decât întreținerea unei armate."

„Religia și statul sunt soră și frate. Într-o zi vom hotărî cine va moșteni averea familiei."

Asemenea fărâme de înțelepciune treceau prin esofagul Camerei Interioare către corpul politic.

Cât despre Camera Interioară, era de așteptat ca aceia care făceau parte din ea să cunoască natura Voinței. Nu era cazul. Membrii Camerei Interioare – se aflau acum în sesiune și veneau mascați – erau încă și mai puțin siguri de natura Voinței decât cetățenii ignoranți care trăiau pe străzile umede de la poalele dealului. Se aflau atât de aproape de Voința aceea formidabilă, încât trebuiau s-o înconjoare cu amăgiri. Măștile pe care le purtau nu erau decât acoperirea pentru prefăcătorie; toți potentații aceștia aveau atât de puțină încredere unul în altul, încât fiecare își crease o atitudine cu privire la natura oligarhului prin care adevărul nu putea fi distins – asemenea insectelor prădătoare ce se camuflează ca să-și înșele prada sau,

dacă sunt inofensive, ca specie otrăvitoare ca să-şi înşele prădătorii.

Astfel, exista posibilitatea ca reprezentantul Braijthului, capitala Bribahrului, să ştie adevărul despre Voinţa care-i domina. Putea recunoaşte faţă de protejaţii săi adevărul în această privinţă; sau putea mărturisi o jumătate de adevăr; ori să mintă într-un fel sau altul, potrivit cu ce-i convenea mai mult.

Iar în cazul delegatului din Braijth, de fapt, gradul de amăgire putea cu greu să fie judecat, din moment ce, dincolo de unitatea continentală impusă, garantată de multe pacte importante, Uskutoshk se războia cu Bribahr, iar o armată din Askitosh asedia Rattagon (atât cât era posibil să asediezi o fortăreaţă construită pe o insulă).

Mai mult, alţi membri simulau încrederea în trimisul Braijthului potrivit simpatiilor lor secrete faţă de politica ţării lui de a îndrăzni să conteste conducerea din Uskutoshk. Simularea era totul. Însăşi sinceritatea era simulată.

Nimeni nu era sigur de ceea ce înţelegea. Toţi erau mulţumiţi de asta în mod colectiv, pentru că se simţeau în siguranţă crezând că ceilalţi erau şi mai amăgiţi decât ei înşişi.

Astfel spiritul celui mai puternic oraş de pe planetă era profund confuz şi haotic. Şi totuşi ei aleseră să înfrunte provocarea schimbării anotimpurilor.

Membrii Camerei discutau în acest moment cel mai recent edict emis de oligarh pentru a fi ratificat. Era cel mai provocator de până acum. Decretul interzicea practica paukului, ca fiind împotriva principiilor religioase.

Dacă legea aceasta nouă ar fi fost adoptată, grupuri mari de soldaţi urmau să staţioneze în fiecare cătun, de-a lungul şi de-a latul continentului, pentru a asigura aplicarea interdicţiei. Întrucât reprezentanţii Camerei se considerau

învățați, abordară subiectul printr-un discurs cumpănit. Buzele abia li se mișcau pe sub măști.

— Decretul aduce în discuție chiar natura noastră, începu delegatul orașului Juthir, capitala lui Kuj-Juvec. Vorbim aici despre un obicei vechi de când lumea. Dar ceea ce este vechi de când lumea nu e neapărat sacrosanct. Pe de o parte, avem credința noastră de neînlocuit, baza unității sibornaleze, cu cheia sa de boltă, Zeul Azoiaxic. Pe de altă parte, nerecunoscut de cultul religios, avem obiceiul paukului, prin care persoane vii își pot scufunda sinele într-o stare de transă pentru a intra în comuniune cu spiritele lor ancestrale. Aceste spirite, după cum știm, se presupune că ar coborî spre idolul originar, dar și că ar coborî din această figură maternă de nepătruns. Avem pe de o parte, religia noastră, pură, rațională, științifică; pe de altă parte, o noțiune vagă a unui principiu feminin. Este necesar să ne pregătim pentru vremuri viitoare mai aspre, mai reci. Trebuie să ne înarmăm împotriva principiului feminin din noi înșine și să-l eradicăm din rândul populației. Trebuie să lovim în acest cult dăunător al idolului originar. Trebuie să interzicem paukul. Am convingerea că pledoaria mea nu face decât să elucideze rațiunea ce a stat la baza noului edict inspirat al Voinței. În plus, aș merge atât de departe încât să susțin...

Cei mai mulți dintre membrii Camerei erau bătrâni, se obișnuiseră să fie bătrâni și stăruiseră să fie bătrâni multă vreme. Se întâlneau într-o încăpere arhaică în care toate obiectele, de fier sau de lemn, fuseseră lustruite de-a lungul secolelor de o mulțime de sclavi până când ajunseseră să strălucească. Masa de fier de care se sprijineau, podeaua neacoperită pe care pășeau, scaunele fasonate cu minuțiozitate pe care ședeau, toate luceau. Panourile austere de fier de pe pereți reflectau propriile lor imagini distorsionate. Focul ardea în șemineu scoțând mai mult fum

decât flăcări; din cauză că nu prea reuşea să alunge frigul din cameră, delegații erau bine înfofoliți în postavuri, ca vechii actori de pantomimă. Singurul accesoriu care atenua strălucirea aceasta lugubră era o tapiserie mare ce acoperea un perete. Pe fond stacojiu era înfățișată o roată imensă purtată prin ceruri de vâslași în straie albastru-deschis; fiecare vâslaș zâmbea către o uimitoare figură maternă din ale cărei nări, gură și sâni țâşneau stelele de pe cer. Această ţesătură antică dădea încăperii o notă de grandoare.

În timp ce unul sau altul dintre ei perora mai departe, exponenții puterii sorbeau dintr-un tonic din foi-de-munte și-și examinau unghiile de la mâini sau priveau prin ferestrele înguste, care ofereau imagini ale lui Askitosh tăiat în secțiuni verticale subţiri.

— Unii susţin că mitul idolului originar reprezintă imaginea poetică a sinelui, zise reprezentantul îndepărtatei provincii Carcampan. Dar încă rămâne de stabilit existența unei entități precum sinele. Dacă se dovedește a fi real, s-ar putea ca nici măcar să nu fie, dacă mi se permite să folosesc o expresie cunoscută, stăpân în propria-i casă. E posibil să existe în afara noastră. Sinele ar putea fi o componentă a Helliconiei înseși, din moment ce atomii noştri sunt ai Helliconiei. În care caz, s-ar putea să existe un oarecare pericol asociat distrugerii contactului cu idolul. Asupra acestui lucru trebuie să atrag atenția onorabililor mei colegi.

— Pericol sau nu, oamenii trebuie să se încline voinței oligarhului. În caz contrar, Iarna-Weyr îi va distruge. Trebuie să fim vindecați de sinele nostru. Numai supunerea ne va ajuta să traversăm trei secole și jumătate de gheață...

Platitudinea aceasta sosise de la capătul celălalt al mesei de fier, unde reflexiile și umbrele se contopeau.

Priveliștea Askitoshului era colorată în sepia. Oraşul se învăluise într-una dintre faimoasele sale neguri, o perdea

fină de aer rece și uscat ce cobora asupra orașului de pe podișurile înalte din spatele lui. La asta se adăuga fumul ridicat din mii de hornuri, pentru că uskuții se străduiau să se încălzească. Orașul se estompa sub o umbră creată în parte chiar de el.

— În același timp, comunicarea cu strămoșii în starea de pauk joacă un rol important în fortificarea sinelui, rosti un bărbat cu barbă căruntă. Mai ales în vremuri potrivnice. Îmi închipui că puțini dintre cei de față n-au găsit consolare din comunicarea cu strigoii.

Delegatul portului Lorajan din Ijivibir interveni irascibil:

— Că veni vorba, de ce n-au descoperit savanții noștri cum se face că strigoii și spectrele au acum un comportament prietenos față de noi, dat fiind că – așa cum spun mărturii temeinic documentate – odinioară se purtau ostil? Credeți că este vorba despre o schimbare sezonieră? Bunăvoință iarna și vara, ostilitate primăvara?

— Întrebarea va deveni irelevantă dacă abandonăm strigoii și spectrele prin promulgarea edictului supus dezbaterii, replică împuternicitul Juthirului.

Prin ferestrele înguste se vedeau acoperișurile tiparniței guvernamentale, unde, după numai încă o zi sau două de discuții, edictul oligarhului suprem Torkerkanzlag al II-lea fu așternut pe hârtie. Miile de afișe ieșite de sub teascuri anunțau cu litere groase că din momentul acela intrarea în pauk avea să constituie infracțiune, indiferent că se practica în secret ori în compania altora. Acest lucru era explicat ca altă măsură preventivă împotriva molimei agresive. Pedeapsa pentru încălcarea legii fusese stabilită la o sută de sibi, urmând ca a doua abatere să fie sancționată cu închisoarea pe viață.

În Askitoshul propriu-zis exista un sistem de transport pe șine propulsat de mașini cu aburi care trăgeau vagoane

cu viteza de cincisprezece-douăzeci de kilometri pe oră. Maşinile erau murdare, dar sigure, iar sistemul se extinsese în afara oraşului. Vehiculele acestea duceau pachete de afişe la punctele de distribuţie de la marginea oraşului şi în port, de unde plecau cu corăbiile către toate zările.

Astfel pachetele ajunseră curând la Koriantura. Lipitorii alergară prin oraş, încleind termenii noii dispoziţii obligatorii. Unul dintre afişele acelea fu lipit pe peretele casei în care familia lui Eedap Mun Odim trăise de două sute de ani.

Dar casa era goală acum, abandonată în voia şoarecilor şi a şobolanilor. Uşa de la intrare se trântise pentru ultima oară.

Eedap Mun Odim lăsă în urmă căminul familiei cu obişnuitul lui mers rigid. Era mândru; chipul nu-i trăda nimic din durerea pe care o simţea.

În această dimineaţă specială, o luă pe un drum ocolit spre cheiul Climent, pe strada Rungobandryaskosh şi prin Curtea din Miazăzi. Sclavul lui, Gagrim, îl urma cărându-i geanta.

La fiecare pas era conştient că era ultima oară în viaţa lui când călca pe străzile din Koriantura. De-a lungul tuturor lungilor ani din urmă, originea lui din Kuj-Juvec îl făcuse să se gândească la oraş ca la un loc de exil; abia acum îşi dădea seama cât de mult devenise căminul său. Îşi făcuse pregătirile de plecare cât de bine fusese în stare; din fericire, mai avea unul sau doi prieteni uskuţi, colegi negustori, care-l ajutaseră.

Strada Rungobandryaskosh se ramifica la stânga şi devenea abruptă. Odim se opri la cotitură chiar înainte de cimitir şi privi în urmă. Casa veche se înălţa acolo, îngustă la

bază, largă în vârf, cu balconul strâmt de lemn agățat de ea ca un cuib al unei păsări exotice, cu streșinile acoperișului abrupt curbate în afară, aproape atingând streșinile casei de vizavi. Înăuntru, doar pustiu și fresce de modă veche înfățișând viața așa cum fusese cândva într-un Kuj-Juvec aproape imaginar. Își îndesă barba cu mai multă hotărâre înăuntrul hainei și merse sprinten mai departe.

Aceasta era o zonă cu mici meșteșugari: argintari, ceasornicari, legători de cărți și creatori de tot felul. Pe o parte a străzii se înălța un teatru mic unde se puneau în scenă piese extraordinare, ce nu reușeau să umple sălile de spectacol din centrul orașului, piese care tratau despre magie și știință, fantezii care se ocupau de lucruri posibile și imposibile (pentru că ambele semănau foarte mult), tragedii despre cești sparte, comedii despre masacre în masă. Și satire. Însă autoritățile nu puteau nici înțelege, nici suporta ironia și satira, astfel că teatrul era deseori închis. Era încuiat și acum, iar strada arăta mai mohorâtă din cauza asta.

În Curtea din Miazăzi locuia un artist care picta decoruri pentru teatru și porțelanuri pentru fabrica ale cărei produse le exporta Odim. Jheserabhay îmbătrânise, dar avea încă mâna sigură; la fel de important, dădea deseori de lucru numeroasei familii Odim. Odim îl prețuia, în ciuda limbii ascuțite, și-i adusese un cadou de rămas-bun.

Un fagor îi deschise ușa. În Curtea din Miazăzi erau mulți fagori. În general, uskuții aveau o aversiune pronunțată față de rasa ancipitală, în timp ce artiștilor părea să le facă plăcere prezența acestor ființe, delectându-se în mod pervers cu imobilitatea și mișcările lor bruște. Și lui Odim îi displăcea mirosul lor urât și greu de lapte. Trecu cât mai repede pe lângă cel care poftise în casă și se duse la Jheserabhay.

Înfășurat într-un keedrant de modă veche, bărbatul stătea cu picioarele ridicate pe o sofa, lângă o sobă portabilă

de fier, și avea alături un album cu desene. Se ridică încet să-l întâmpine pe Odim. Acesta se așeză pe un scaun de catifea, cu fața la pictor, iar Gagrim rămase în picioare în spatele scaunului, strângând geanta în brațe.

Bătrânul se întristă când auzi veștile lui Odim și clătină din cap.

— Ehei, sunt vremuri grele pentru Koriantura, hotărât lucru. N-am cunoscut altele mai dificile. E dureros că ești silit să pleci din cauză că situația s-a înrăutățit. Pe de altă parte, n-ai fost niciodată de-al locului, nu-i așa? Tu și familia ta.

Odim nu făcu niciun gest. Vorbi lent, fără să se gândească:

— Ba da, sunt de-al locului, iar cuvintele tale mă uimesc. M-am născut aici, la mai puțin de un kilometru și jumătate, asemenea tatălui meu. E căminul meu la fel de mult ca al tău, Jhessie.

— Credeam că ești din Kuj-Juvec.

— Inițial, familia mea a fost din Kuj-Juvec, da, și se mândrea cu asta. Dar, înainte de orice, sunt sibornalez și korianturean.

— Atunci de ce pleci? Unde te duci? Nu te uita ca și cum te-am jignit. Servește o ceașcă de ceai. O veronikană.

Odim își mângâie barba.

— Din cauza noilor edicte îmi este imposibil să mai stau aici. Am familie mare și trebuie să mă asigur că-i merge bine.

— Da, da, e normal. Ai o familie foarte mare, nu-i așa? Eu sunt împotriva soiului ăstuia de lucruri. Nu m-am însurat niciodată. N-am rude. Am ales să fac artă. Am fost propriul meu stăpân.

Făcând ochii mici, Odim comentă:

— Nu numai familiile din Kuj-Juvec sunt mari. Nu suntem primitivi, știi...

— Dragul meu prieten, azi ești sensibil. Nu te-am acuzat de nimic. Trăiește și lasă-i și pe ceilalți să trăiască. Unde te duci?

— Aș prefera să nu spun. Veștile circulă, șoaptele devin strigăte.

— Presupun că te întorci în Kuj-Juvec, mormăi artistul.

— Din moment ce n-am fost acolo niciodată în viața mea, nu pot să mă *întorc*.

— Îmi zicea cineva că locuința ta e plină de fresce din partea aceea de lume. Și că sunt destul de bune.

— Da, da, vechi, dar bune. Au fost pictate de un mare artist care n-a ajuns niciodată celebru. Dar nu mai e casa mea. A trebuit s-o vând cu totul.

— Ei bine, sper c-ai obținut un preț bun.

Odim fusese silit să accepte un preț mizerabil, dar se mulțumi cu un singur cuvânt:

— Acceptabil.

— Presupun c-o să-mi fie dor de tine, deși mi-am cam pierdut obiceiul să întâlnesc oameni. Abia mă mai duc până la teatru. Vântul ăsta din nord îmi intră în oase.

— Jhessie, m-am bucurat de prietenia ta vreme de peste douăzeci și cinci de ani, plus sau minus o zecime. Și ți-am respectat foarte mult munca; poate că nu te-am plătit niciodată destul. Deși sunt doar un negustor, prețuiesc măiestria altora și pot afirma că în tot Sibornalul nimeni n-a pictat păsări pe porțelan atât de frumos ca tine. Aș vrea să-ți fac un dar de despărțire, ceva prea delicat ca să-l iau la drum și cred c-o să apreciezi. Aș fi putut să-l vând la licitație, dar m-am gândit că tu ai fi demn să-l primești.

Jheserabhay se strădui să se ridice în capul oaselor și așteptă răbdător. Odim îi făcu semn sclavului să deschidă geanta. Gagrim scoase un obiect pe care i-l întinse lui Odim. Acesta ridică obiectul și-l ținu ispititor în fața ochilor artistului.

Ceasul avea forma și mărimea unui ou de gâscă. Cadranul arăta cele douăzeci și cinci de ore ale zilei pe cercul exterior, cu cele patruzeci de minute ale orei în interior, în stilul tradițional. Dar la oră fixă, când bătea – și mecanismul putea fi făcut să bată în orice moment prin apăsarea unui buton –, ceasul se rotea, astfel încât, pentru scurt timp, în spate ieșea la iveală un al doilea cadran, care avea tot două ace; cel exterior indica săptămâna, zecimea și anotimpul anului mic, iar cel interior, anotimpul Anului Mare.

Fețele erau smălțuite. Oul era din aur. O figurină de jad îl ținea de sus și de jos, silueta masivă a idolului originar, așezată pe o ridicătură ce forma baza ceasului. Pe o parte a ei, grâu; pe cealaltă, ghețari. Totul era finisat extraordinar, detaliile fiind perfecte; idolul era încălțat cu sandale, iar la degetele picioarelor se distingeau unghiile.

Bătrânul întinse mâinile ridate, luă ceasul și-l examină multă vreme, fără să vorbească. Ochii i se umplură de lacrimi.

— E o frumusețe, nici mai mult, nici mai puțin. Lucrătura e minunată. Și nu-i recunosc proveniența. E din Kuj-Juvec?

Odim reuși să se stăpânească.

— Noi, barbarii, suntem meseriași excelenți. Nu știai că trăim în rahat, dar ne petrecem viața omorând oameni și dând la iveală obiecte de artă rafinate? Nu asta-i ideea pe care o aveți voi, mândrii uskuți, despre noi?

— N-am vrut să te jignesc, Odim.

— Ei bine, e din Juthir, dacă vrei să știi, capitala noastră. Ia-l. Îți va aduce aminte de mine pentru cinci minute.

În timp ce vorbea, se întoarse cu spatele și se uită pe fereastră. O coloană de soldați, sub comanda unui subofițer, percheziționa o casă peste drum. În timp ce privea, doi dintre ei scoaseră un bărbat în piață. Bărbatul ținea capul plecat, ca și cum i-ar fi fost rușine să fie văzut în asemenea companie.

— Chiar îmi pare rău că pleci, Odim, spuse artistul pe ton împăciuitor.

— Răul umblă liber prin lume. Trebuie să plec.

— Nu cred în rău. În greșeli, da. Însă nu în rău.

— Atunci poate că ți-e teamă să crezi că există. Există oriunde trăiesc oameni. E chiar în camera asta. La revedere, Jhessie.

Îl lăsă pe bătrân cu ceasul în mână, încercând să se ridice din fotoliul prăfuit.

Odim se uită în jur cu prudență înainte de a părăsi adăpostul casei în care-și avea apartamentul Jheserabhay. Coloana de soldați dispăruse împreună cu prizonierul. Păși energic în Curte, alungând din minte întâlnirea cu artistul. Întotdeauna era greu să tratezi cu uskuții. Avea să fie o ușurare să scape de ei.

Era complet pregătit de plecare. Totul fusese făcut legal, deși în grabă. Din moment ce Besi Besamitikahl îl luase în barcă, în urmă cu două zile, pe dezertorul căpitan Fashnalgid, Odim se concentrase să-și pună afacerile în ordine. Vânduse casa unei rude neprietenoase și afacerea de export unui rival binevoitor, apoi, cu ajutorul lui Fashnalgid, cumpărase o corabie. Urma să se alăture fratelui său în îndepărtatul Shivenink. Avea să fie o plăcere să-l revadă pe Odirin; se puteau ajuta unul pe altul, acum, că nu mai erau atât de tineri...

„Strădania este fața adevărată a speranței", gândi el îndreptând spatele și mergând puțin mai repede. „Nu mă dau bătut. Viața va fi mai ușoară, cu sau fără iarnă. Trebuie să încetez să mă gândesc doar la bani. Mintea mi-e stăpânită de atotputernicul sib. Acest necaz o să-mi facă bine. În

Shivenink, cu ajutorul lui Odirin, o să muncesc mai puţin. O să pictez, ca Jheserabhay. Poate c-o să devin faimos."

Nutrind asemenea gânduri înviorătoare, coti pe chei. Monologul lui interior fu risipit de un tun cu aburi ce trecu încet pe roţi pe lângă el, îndreptându-se spre răsărit. Se răspândise vestea că în curând va începe o bătălie mare; încă un motiv pentru ca Odim să părăsească oraşul cât mai repede. Tunul era atât de greu, încât zguduia pământul când hodorogea pe pietre. Mecanismul lui complicat, cu pistoane ce pompau, scotea fum. Pe lângă el alergau băieţei care strigau încântaţi.

Tunul cu abur îl urmă pe Odim de-a lungul cheiului Climent, cu ţeava groasă îndreptată cam în aceeaşi direcţie cu el. Cu o senzaţie de uşurare, intră la ODIM – CELE MAI BUNE PORŢELANURI PENTRU EXPORT, cu Gagrim foarte aproape în urma lui.

Magazinul şi depozitul erau într-o debandadă totală, în special pentru că nimeni nu muncea. Angajaţii şi sclavii profitaseră în aceeaşi măsură de ocazie ca să nu facă nimic. Mulţi dintre ei se rezemaseră de uşă să vadă cum trece tunul. Reticenţi în a se da la o parte, dezvăluiau lipsă de respect pentru fostul lor patron.

„Nu contează", îşi zise Odim. „Ridicăm pânzele cu mareea de după-amiază, iar oamenii ăştia pot face ce vor."

Un mesager apăru şi-i transmise că noul proprietar se afla la etaj şi dorea să-l vadă. Prin mintea lui Odim trecu un fior de pericol. Părea puţin probabil ca proprietarul să fie aici, din moment ce, potrivit termenilor contractului, predarea nu intra în vigoare până la miezul nopţii. Îşi spuse totuşi să nu se neliniştească şi urcă treptele cu hotărâre. Gagrim îl urmă.

Sala de primire era o galerie elegant mobilată, cu ferestre ce dădeau spre port. Pe pereţi atârnau tapiserii şi o serie de

miniaturi care-i aparţinuseră bunicului lui Odim. Mostre din serviciile de porţelan ale lui Odim erau expuse pe mese lustruite. Aici erau primiţi clienţii speciali şi se încheiau cele mai importante afaceri ale firmei.

În această dimineaţă, un singur client special se afla în încăperea joasă, iar uniforma indica faptul că afacerea era puţin probabil să fie reuşită. Maiorul Gardeterark stătea cu spatele la fereastră şi capul întins înainte, cu gura foarte proeminentă şi buzele curbate în direcţia lui Eedap Mun Odim. În spatele lui se afla Besi Besamitikahl, foarte palidă.

— Intră, spuse ofiţerul. Închide uşa.

Odim se opri atât de brusc în prag, încât Gagrim se ciocni de el. Gardeterark era încorsetat în mantaua sa uriaşă, un veşmânt cu textură aspră, cu nasturi ca nişte ochi de flambreg, aşezaţi la intervale regulate, de parcă ar fi fost în misiune de pază, şi buzunare ieşite în afară ca nişte cutii. Din toate punctele de vedere, era o haină care putea să se ocupe de treburile stăpânului, dacă acesta ar fi fost vreodată scos din ea. Gardeterark era însă din plin la datorie şi privi dintre nasturi cum Odim închidea uşa, după cum i se indicase.

Ceea ce-l înfricoşa cel mai mult pe Odim nu era atât ofiţerul, cât vederea lui Besi alături de el. O singură privire aruncată chipului livid al fetei îi transmise că fusese silită să divulge toate secretele. Mintea îi zbură imediat la tainele pe care fusese convins să le ascundă în această clădire: Harbin Fashnalgid, declarat oficial ca dezertor; un locotenent din armata duşmană, acum suferind de Moartea Grasă; şi o tânără borldoraneană, o sclavă, care-l îngrijea pe locotenent. Ştia că ceea ce pentru el era simplă omenie în ochii bulbucaţi ai lui Gardeterark era o listă fatală de delicte.

Mânia clocotea în trupul subţire al lui Odim. Era înfricoşat, însă furia copleşi teama. Îl urâse pe acest ofiţer odios şi insensibil încă din clipa în care-l cunoscuse, atunci

când se fălise cu autoritatea sa. Creaturii nu i se putea îngădui să se amestece în planurile lui de a duce pe toată lumea la adăpost.

Arătând din cap către Besi, Gardeterark continuă:

— Sclava asta a recunoscut că adăpostești un dezertor pe nume Fashnalgid.

— Aștepta aici... M-a silit..., începu Besi.

Ofițerul ridică mâna înmănușată, care avea câțiva nasturi, și o plesni peste față.

— Îl ascunzi aici pe trădător, zise el.

Gardeterark făcu un pas spre Odim, fără să se uite nicio clipă la fată, care se lipise de perete, cu mâna la gură, apoi scoase pistolul din toc și-l îndreptă spre abdomenul său.

— Ești arestat, rahat venetic ce ești. Du-mă unde-l ascunzi pe Fashnalgid.

Odim își apucă strâns barba. Deși se speriase văzând-o lovită pe Besi, din cauza violenței gestului, acesta îi întărise hotărârea. Îndreptă spre maior o privire lipsită de expresie.

— Nu știu ce vrei să spui.

Dinții galbeni, proeminenți, apărură la vedere, între buze care se închiseră imediat la loc. Era modul obișnuit de a zâmbi al ofițerului.

— Știi la cine mă refer. A fost găzduit la tine. A plecat într-o expediție în Chalce cu femeia asta a ta, fără îndoială în complicitate cu tine. Urmează să fie arestat pentru dezertare. Un docher l-a văzut venind aici. Du-mă la el sau mergem la cartierul general pentru interogatoriu.

Odim făcu un pas înapoi.

— O să te duc la el.

În capătul celălalt al galeriei se afla o ușă care ducea în spatele clădirii. Când Gardeterark îl urmă pe Odim, acesta împinse una dintre mesele ce blocau trecerea. Porțelanurile căzură pe podea și se sparseră.

Odim nu avu nicio reacție. Îi făcu semn lui Gagrim s-o ia înainte.

— Descuie ușa asta.

— Sclavul poate rămâne pe loc, zise Gardeterark.

— El ține cheile în timpul zilei.

Cheile erau în buzunarul lui Gagrim, legate de cingătoare cu un lănțișor. Descuie ușa cu o mână tremurătoare și-i lăsă pe cei doi bărbați să intre.

Se aflau pe un coridor ce ducea la birourile din spate. Îl străbătură și cotiră la stânga, unde patru trepte urcau spre o ușă metalică. Odim îi făcu semn sclavului s-o descuie. Era nevoie de o cheie deosebit de mare.

Odată trecuți de ușă, ieșiră pe un balcon cu vedere către o curte. Cea mai mare parte a ei era ocupată de căruțe cu lemne și de două cuptoare vechi, care de obicei nu erau folosite; unul fusese însă aprins pentru onorarea unei comenzi urgente din partea garnizoanei locale, produse ce nu necesitau o finețe prea mare. Altfel, cea mai mare parte a porțelanului lui Odim provenea de la firme aflate în alte părți din Koriantura. Patru fagori ai companiei se aflau acolo, având grijă de cuptorul în funcțiune. Era izolat ineficient, iar dogoarea și fumul lui umpleau ograda.

— Ei bine? îi îmboldi Gardeterark, când Odim șovăi.

— E acolo, într-o mansardă, răspunse el arătând către capătul opus al spațiului împrejmuit.

Balconul pe care se aflau era unit cu mansarda printr-o pasarelă ce înconjura curtea. Avea aproape aceeași vechime cu a cuptoarelor de dedesubt; balustrada din lemn era șubredă și înnegrită de fum.

Odim porni prudent pe pasarelă. La jumătatea ei, unde se învolbura fumul, se opri și se sprijini cu o mână de balustradă.

— Mi-e rău... Mai bine m-aș întoarce..., spuse și se întoarse spre maior. Uită-te la cuptor.

Eedap Mun Odim nu avea o fire agresivă. Detestase violenţa toată viaţa. Chiar şi semnele de furie îl dezgustau – inclusiv propria-i furie. Se educase să fie politicos şi supus, urmând exemplul părinţilor. Acum îşi abandonă educaţia. Îşi roti braţele cu o mişcare largă şi, cu mâinile împreunate, în timp ce Gardeterark privea în jos, îl izbi în ceafă.

— Gagrim! strigă Odim.

Sclavul nu se clinti.

Maiorul se clătină, cu un şold lipit de balustradă, şi încercă să scoată pistolul. Odim îl lovi cu piciorul în genunchi şi-l îmbrânci în piept. Ofiţerul părea de două ori cât el, cu mantaua impenetrabilă.

Auzi balustrada trosnind, detunătura revolverului, simţi cum Gardeterark începe să se prăbuşească şi se lăsă în patru labe pe pasarelă, ca să nu se rostogolească şi el.

În cădere, Gardeterark scoase un urlet teribil.

Odim îl urmări cum se prăvăleşte, cu braţele fluturând şi gura de animal deschisă. Căzu în mijlocul cuptorului cu cameră dublă, cel aprins. Acoperişul era presărat cu moloz şi străbătut de crăpături înroşite care se lărgeau. Când căldura urcă, Odim se târî pe pasarelă ca să nu se ardă.

Ţipând, maiorul făcu o încercare de a se ridica în picioare. Mantaua fumega precum un şopron vechi. Piciorul îi intră într-o crăpătură. Bolta cedă. Flăcări ţâşniră în aer ca un lichid care se împrăştie. Temperatura din interiorul cuptorului depăşea o mie o sută de grade. Deja în flăcări, Gardeterark căzu în el.

Odim n-avu nici cea mai mică idee cât zăcuse pe pasarelă. Cu buzele însângerate, Besi se aventură pe pasarelă şi-l ajută să se întoarcă în galerie. Gagrim fugise.

Îl îmbrăţişă şi-i şterse faţa arsă. Odim îşi dădu seama că-i spunea fără încetare:

— Am omorât un om!

— Ne-ai salvat pe toți, răspunse ea. Ai fost foarte curajos, dragul meu. Acum trebuie să urcăm pe corabie și să plecăm cât mai iute, înainte ca cineva să afle ce s-a-ntâmplat.

— Am omorât un om, Besi!

— Consideră mai degrabă că a căzut, Eedap.

Îl sărută cu buzele crăpate și începu să plângă. Bărbatul o strânse în brațe cum nu mai făcuse niciodată la lumina zilei, iar Besi simți cum îi tremură trupul subțire și rigid.

Astfel se încheie partea bine organizată a vieții lui Eedap Mun Odim. De acum înainte, existența sa avea să fie un șir de improvizații. La fel ca tatăl lui înainte, încercase să-și controleze mica lume ținând socoteli corecte, verificând exactitatea operațiilor contabile, neînșelând pe nimeni, fiind prietenos, conformându-se în toate felurile cu putință. Dintr-o singură lovitură, totul dispăruse. Sistemul se prăbușise.

Besi Besamitikahl fu nevoită să-l ajute să traverseze cheiul până la corabia care-i aștepta. Împreună cu ei mai veniră doi oameni ale căror vieți fuseseră la fel de perturbate.

Căpitanul Harbin Fashnalgid își văzuse propriul chip desenat grosolan pe un afiș roșu când pășise pe țărm împreună cu Besi, după ce navigaseră cele douăzeci de mile marine de la debarcaderul din mlaștini. Afișul abia sosise de la tiparnița locală rechiziționată de armată și cleiul încă nu se uscase. Pentru Fashnalgid, corabia lui Odim servea nu numai pentru a evada din Uskutoshk, ci și pentru a rămâne aproape de Besi. Căpitanul hotărâse că, dacă era să-și schimbe viața, avea nevoie de o femeie statornică și curajoasă care să aibă grijă de el. Pășise sprinten pe pasarelă, nerăbdător să se elibereze de armată și de umbra ei.

În urma lui venea Toress Lahl, văduva marelui Bandal Eith Lahl, de curând ucis în bătălie. De la moartea soțului și capturarea de către Luterin Shokerandit, viața ei devenise la fel de debusolată ca a lui Odim sau a lui Fashnalgid. Se găsea acum într-un port străin, pe cale să pornească spre alt port străin. Iar cel care o luase prizonieră zăcea deja pe corabie, legat, în timp ce trecea prin agonia Morții Grase. Ar fi putut să scape de el, dar Toress nu cunoștea nicio metodă prin care o femeie din Oldorando s-ar fi putut întoarce acasă în siguranță din Sibornal. Așa că rămânea să-l îngrijească pe Shokerandit, sperând că, dacă supraviețuia molimei, avea să-i câștige astfel recunoștința.

De epidemie se temea mai puțin decât alții. Acasă, în Oldorando, lucrase ca doctor. Cuvântul care îi inspira teamă și curiozitate era numele patriei lui Shokerandit, Kharnabhar, un cuvânt care întruchipa legenda și romantismul când era rostit de la depărtarea Borldoranului.

Pentru a face rost de navă, Odim acționase prin intermediari, prieteni localnici care cunoșteau oameni de încredere în breasla preoților-marinari. Banii obținuți din vânzarea casei și a firmei îi cheltuise pe cumpărarea *Anotimpului Nou*. Acum, vasul era ancorat la cheiul Climent, un bric de 639 de tone, cu velatură pătrată la proră și pe catargele principale, construit cu douăzeci de ani în urmă, la șantierul naval din Askitosh.

Încărcătura *Anotimpului Nou* includea, pe lângă proviziile pe care Odim reușise să pună mâna într-un timp atât de scurt, o turmă de arangi, servicii fine de porțelan Odim și un bolnav purtător de molimă, cu o sclavă ce-l îngrijea.

Odim reușise să obțină autorizația de plecare de la comandantul cheiului, o veche cunoștință a lui care fusese plătită cu generozitate pentru mărfurile pe care negustorul le transportase de-a lungul multor ani. Căpitanul

vasului fu convins să scurteze formalităţile recomandate de deuteroscopişti şi de hieromanţi pentru o călătorie favorabilă. Se trase o lovitură de tun pentru a marca plecarea unei corăbii din Sibornal.

Pe punte se intonă un imn scurt închinat Azoiaxicului. Cu mareea şi vântul favorabile, distanţa se mări între corabie şi cheiul Climent. *Anotimpul Nou* îşi începu călătoria spre îndepărtatul Shivenink.

VI. G4PBX/4582-4-3

În Avernus, iutele Kaidaw de pe cerul helliconian, se instaură monotonia barbariei. Eedap Mun Odim era pe drept mândru de măiestria întruchipată de ceasul din Kuj-Juvec pe care i-l dăruise lui Jheserabhay; chiar strâmtorarea societăților cum era Kuj-Juvec dă artei lor o vitalitate concentrată. Dar barbaria care domnea în Avernus nu producea decât țeste zdrobite, ambuscade, bătăi de tobă tribale, veselie simiană.

Multele generații care slujiseră sub civilizația avernusiană își exprimaseră deseori dorința de a scăpa de sentimentul de inutilitate, de doctrina minimalismului, impuse de conceptul Pământului ca obligație. Unii preferaseră moartea pe Helliconia în loc de continuarea ordinii avernusiene. Dacă i-ar fi întrebat cineva, ar fi zis că preferau barbaria civilizației.

Plictiseala barbariei era infinit mai mare decât constrângerile civilizației. Pinii și Tanii n-aveau niciun răgaz de la teamă și lipsuri. Înconjurați de o tehnologie autonomă în multe privințe, se descurcau doar cu puțin mai bine decât multe dintre triburile din Campannlat, prinse între mlaștini, păduri și mare. Barbaria le dezlănțuia temerile și le limita imaginația.

Secțiunile stației ce suferiseră cele mai mari pagube erau cele legate cel mai intim de activitatea umană, ca bufetele și restaurantele sau instalațiile de procesare a proteinelor care le aprovizionau. Câmpurile cultivate ce dominau interiorul

carcasei sferice deveniseră câmpuri de bătălie. Oamenii vânau oameni pentru hrană. Marile păpuşi genitale umblătoare, monstruozităţile create dintr-o moştenire genetică pervertită, erau şi ele urmărite şi devorate.

Pe ecranele interne, staţia automată continua să emită imagini de pe lumea vie de dedesubt – continua chiar să modifice vremea din interior, astfel ca omenirea să nu fie privată de stimulul acela etern.

Supravieţuitorii nu mai erau capabili să facă vechile conexiuni. Imaginile pe care le recepţionau, ale unor vânători, regi, cărturari, sclavi, deveniseră separate de context. Erau percepute ca aparţinând unor vizitatori din altă lume, zei sau diavoli. Produceau numai uimire în inimile celor ai căror înaintaşi le studiaseră cu desconsiderare.

Rebelii din Avernus – iniţial, doar o mână de disidenţi – porniseră în aventură pentru libertăţi mai mari decât cele de care îşi închipuiau că se bucură. Eşuaseră pe ţărmurile unei existenţe melancolice. Domnia legii fusese preluată de lăcomie.

Totuşi Avernus avea o responsabilitate prioritară faţă de îngrijirea locuitorilor ei. Prima îndatorire era să transmită un semnal continuu către planeta Pământ aflată la o mie de ani-lumină distanţă. De-a lungul secolelor pline de evenimente din existenţa staţiei de observaţie, semnalul acela, cu încărcătura sa de informaţii, nu dăduse greş niciodată.

Semnalul formase o magistrală de date, transmisă pe Pământ potrivit planului original al unei elite tehnocratice responsabile pentru schemele grandioase ale explorării interstelare. Fluxul de informaţii nu secă niciodată, nici măcar când cei din Avernus se autoreduseseră la o stare apropiată de sălbăticie.

Magistrala primea în permanenţă date, însă undeva se produsese o ruptură. Pământul nu răspundea întotdeauna.

Charon, un avanpost îndepărtat al sistemului solar, găzduia un complex de recepţie construit pe suprafaţa de metan îngheţată a satelitului. În această staţie, unde creaturile cele mai apropiate de viaţa inteligentă erau androizii care o întreţineau, semnalele de pe Helliconia erau analizate, clasificate, stocate, transmise către interiorul sistemului solar. Procesul invers era mult mai simplu, constând doar într-un şir de confirmări sau de ordine pentru Avernus de a mări acoperirea de diverse zone. Comunicatele încetaseră să fie transmise cu multă vreme în urmă, încă de când cineva subliniase absurditatea de a trimite spre Avernus ştiri vechi de o mie de ani. Staţia de observaţie nu ştia, iar acum nici nu-i păsa despre ceea ce se petrecea pe Pământ.

Naţiunile ce suprapopulau Pământul petrecuseră cea mai mare parte a secolului al XXI-lea blocate într-o serie de confruntări penibile: Estul ameninţa Vestul, Nordul ameninţa Sudul, ţările industrializate le sprijineau şi, în acelaşi timp, le escrocau pe cele din lumea a treia. Populaţia în continuă creştere, diminuarea resurselor şi conflictele locale continue transformaseră treptat mapamondul în ceva apropiat unui morman de ruine. Conceptul de „naţiune teroristă" dominase jumătatea veacului; în această perioadă, fusese distrusă Roma cea atât de veche şi de bine-cunoscută. Şi totuşi, contrar aşteptărilor sumbre, nu se recursese niciodată la Walhalla supremă: războiul nuclear. Asta se întâmplase în parte ca urmare a faptului că superputerile îşi mascau operaţiunile în spatele naţiunilor mai mici, pe care le manipulau, în parte pentru că explorarea spaţiului cosmic acţiona ca un soi de supapă de siguranţă pentru emoţiile agresive.

Cei care trăiau în secolul al XXI-lea îşi priveau epoca drept una melancolică, în ciuda progreselor exponenţiale ale

sistemelor tehnologice și electronice. Vedeau că fiecare câmp și fiecare fabrică producătoare de hrană erau protejate electronic sau patrulate fizic. Simțeau înregimentarea crescândă a vieții lor. Și totuși, structura, sistemul fundamental al civilizației, era menținută. Așa restrictivă cum era, putea fi depășită.

Mulți indivizi supradotați făcură din secolul acela unul sclipitor, cel puțin în retrospectivă. Bărbați și femei apăreau de nicăieri, din rândul maselor, și obțineau faimă enormă prin însușirile lor. Sfidând un mediu lipsit de privilegii, îi înviorau pe cei din jur. Când a murit Derek Eric Absalom, s-a spus că a plâns jumătate de glob. Dar cântecele lui minunat improvizate au rămas drept consolare.

La început, numai două dintre națiunile Pământului intraseră în competiție dincolo de limitele sistemului solar. Numărul lor crescuse la patru și se oprise la cinci. Costul călătoriei interstelare era prea mare. Alții nu mai puteau intra în joc, chiar și într-o eră în care tehnologia devenise religie. Spre deosebire de religie, speranța săracilor, tehnologia era o strategie pentru bogătași.

Surescitarea explorării interstelare fusese transmisă mulțimilor de pe Pământ. Mulți simțiseră o admirație la nivel intelectual. Mulți ovaționaseră pentru propriile echipaje. Proiectele erau mereu prezentate cu mare fast. Cheltuieli imense, distanțe imense, prestigiu imens; toate astea se uneau pentru a-i impresiona pe contribuabilii din orașele lor urâte.

La apogeul călătoriei interstelare, aproximativ din 2090 până prin 3200, au fost lansate ocazional nave spațiale automate, care transportau coloniști stocați în computere, capabili să străbată vidul, până când se descopereau lumi locuibile.

Prima planetă extrasolară pe care omenirea pusese piciorul fusese numită cu solemnitate Noul Pământ și era unul dintre cele două corpuri cosmice lipsite de sateliți de pe orbita planetei Alpha Centauri C. „Arabia Deserta la scară mare", zisese

un comentator, dar cei mai mulţi se mulţumiseră cu un sentiment de încântare reconfortantă pe măsură ce peisajele monotone ale Noului Pământ se desfăşuraseră în faţa lor.

Planeta consta mai ales din nisip şi din lanţuri muntoase năruite. Unicul ei ocean nu acoperea mai mult de a cincizecea parte din suprafaţa totală a uscatului. Nu se găsi nicio formă de viaţă, în afara unor viermi anormal de mari şi a unui fel de alge marine răspândite de-a lungul ţărmurilor mării sărate. Deşi respirabil, aerul avea un conţinut extrem de scăzut de vapori de apă; gâturile oamenilor se uscau în câteva minute când respirau. Pe suprafaţa orbitoare a Noului Pământ nu ploua niciodată. Era o planetă deşertică şi aşa fusese întotdeauna. Nu se putea constitui nicio biosferă viabilă.

Secolele trecuseră. Pe Noul Pământ se construise o bază permanentă. Navele de explorare porniseră mai departe. Până la urmă, acoperiseră o sferă de spaţiu cu un diametru de aproape două mii de ani-lumină. Această zonă, deşi imensă în experienţa unei specii care abia recent îmblânzise calul, era neglijabilă ca proporţie în galaxie.

Fuseseră descoperite şi explorate multe planete, însă pe niciuna dintre ele nu exista viaţă. Resurse minerale suplimentare pentru Pământ, dar nu viaţă. Adânc în miasmele lugubre ale unei gigante gazoase fuseseră descoperite creaturi zvârcolitoare care se mişcau încoace şi-ncolo într-o manieră care sugera voinţa. Ele înconjuraseră submersibilul coborât să le investigheze şi vreme de şaizeci de ani, exploratorii umani încercaseră să comunice cu făpturile zvârcolitoare – fără succes. În această perioadă se stinse ultima balenă din oceanele poluate ale Pământului.

Pe unele dintre lumile nou descoperite se înfiinţaseră baze şi se desfăşuraseră operaţiuni miniere. Avuseseră loc şi accidente – neraportate însă acasă. Planeta gigantică Wilkins fusese distrusă; motoare de fuziune, urlând prin atmosferă,

îi convertiseră hidrogenul în fier şi metale mai grele, iar planeta fusese descompusă. Se eliberase energie, conform planurilor, dar mai rapid decât se estimase. Radiaţii letale cu lungime mică de undă îi uciseseră pe toţi cei implicaţi în proiect. Pe Orogolak izbucnise un război între două baze rivale şi avusese loc o scurtă confruntare nucleară care transformase planeta într-un deşert de gheaţă.

Se obţinuseră totuşi şi succese. Noul Pământ se număra printre reuşite, suficient pentru ca la marginea mării sale ticsite de chimicale să se ridice o staţiune de agrement. Pe douăzeci şi nouă de planete fuseseră stabilite colonii mici, dintre care unele înfloriseră timp de câteva generaţii.

Deşi unele dintre aşezări creaseră legende interesante – ce contribuiseră la tezaurul bogat al Pământului –, niciuna nu fusese destul de mare sau de complexă pentru a nutri valori culturale care să se abată de la sistemul-mamă.

Omenirea călătoare prin spaţiu căzuse victimă multor noi maladii stranii şi tulburări mintale. Un fapt rareori recunoscut era că fiecare populaţie terestră reprezenta un rezervor epidemiologic; o proporţie considerabilă din toate grupurile etnice nu se simţea bine într-un procent al zilelor pe care le aveau – din motive nedeterminate. Sindromul Bolii Tăcute Netratate (SBTN) cerea să fie identificat. În condiţiile lipsei gravitaţiei, SBTN prolifera.

După mult timp, ceea ce fusese netratat se dovedi incurabil. Sistemul nervos se năruia, memoria crea istorii de viaţă imaginare, vederea devenea halucinatorie, musculatura suferea crampe, pofta de mâncare creştea. Demenţa spaţială devenea un eveniment cotidian. Temeri fantomatice traversau psihicul călător prin vid.

În ciuda neajunsurilor şi a dezamăgirilor, explorarea galaxiei continua. Acolo unde nu există viziune, oamenii pier... dar exista o viziune potrivit căreia cunoaşterea, cu toate primejdiile

pe care le implica, era de dorit; iar cunoaşterea supremă se afla într-o înţelegere a vieţii şi a relaţiei sale cu universul anorganic. Fără înţelegere, cunoaşterea nu avea nicio valoare.

O flotă chino-americană investiga norii de praf din constelaţia Ofiucus, aflată la şapte sute de ani-lumină de Pământ. Această regiune conţinea aglomerări moleculare gigantice, gravitaţie nonizotropică, planete formate prin acreţie şi alte anomalii. Stele noi erau create printre vălurile de materie rudimentară.

Un satelit astrofizic ataşat unuia dintre computerborgoizii flotei obţinu înregistrări spectrografice ale unui sistem binar atipic aflat la aproximativ trei sute de ani-lumină distanţă de norii din Ofiucus, care dezvălui cel puţin o planetă însoţitoare având condiţii asemănătoare Pământului.

Ciudăţenia unei stele galbene bătrâne din clasa G4 rotindu-se în jurul unei axe comune cu o supergigantă albă ce nu avea nici unsprezece milioane de ani atrăsese deja atenţia cosmologilor ataşaţi flotei. Analiza spectrografică îi stimulase să înceapă o investigaţie atentă.

Presupusa planetă de tip terestru din îndepărtatul sistem binar fusese catalogată ca G4PBX/4582-4-3. Către Pământ fuseseră transmise semnale, care aveau să călătorească mult prin norii de praf.

În interiorul navei-amiral a flotei, care străbătea pe atunci marginea exterioară a norilor de praf din Ofiucus, se afla o navă automată de colonizare. Nava fusese programată şi trimisă către G4PBX/4582-4-3. Anul era 3145.

Nava de colonizare intrase în sistemul Freyr-Batalix în 3600 e.n. şi începuse imediat sarcina pentru care fusese programată, întemeierea unei staţii de observaţie.

G4PBX/4582-4-3 era ca un vis! Real, dar mai presus de orice închipuire, mai presus chiar de bucurie.

Pe măsură ce semnalele dinspre noua staţie erau transmise pe Pământ, devenea tot mai clară asemănarea dintre Pământ şi noua planetă. Aceasta nu numai că era bogată în nenumărate forme de viaţă, în maniera risipitoare terestră – şi într-un contrast încurajator cu planetele descoperite până atunci –, dar, mai mult, susţinea o clină de specii inteligente şi semiinteligente care-i intriga pe cercetători. Printre ele se aflau o fiinţă asemănătoare omului şi una cu coarne, ce semăna oarecum cu un minotaur cu blana aspră.

Semnalele ajunseră în cele din urmă la Charon, la marginea sistemului solar, unde androizii transmiseră datele către Pământul aflat la numai cinci ore-lumină distanţă.

Pe la mijlocul celui de-al cincilea mileniu, Epoca Modernă a Pământului se afla într-un declin lent. Epoca Apercepţiei era o amintire. Pentru toţi, în afara câtorva meritocraţi aflaţi în poziţii de conducere, explorarea galactică devenise o abstracţie, încă o povară provocată de birocraţie. G4PBX/4582-4-3 schimbase toate astea. Încetase să se înfăţişeze doar ca un corp misterios printre trei planete-surori, ci dobândise culoare şi personalitate. Devenise Helliconia, planeta minunată, lumea de dincolo de vălurile de beznă unde se afla viaţă.

Sorii Helliconiei căpătaseră o semnificaţie simbolică. Misticii remarcaseră felul în care Freyr-Batalix părea să

reprezinte diviziunile psihicului uman celebrate în legendele asiatice cu multă vreme în urmă:

> *Două păsări mereu împreună într-un piersic:*
> *Una mănâncă fructul, cealaltă îl priveşte.*
> *O pasăre e Sinele nostru individual, gustând toate darurile lumii;*
> *Cealaltă e Sinele universal, care observă totul şi se minunează.*

Cât de avid fuseseră studiate primele înregistrări cu oameni şi fagori chinuindu-se să vieţuiască pe o planetă înzăpezită! O recunoştinţă inexplicabilă umplea inimile fiinţelor umane. Se crease în sfârşit o legătură cu alte forme de viaţă inteligentă.

La vremea în care Avernus era construită şi instalată pe orbită în jurul Helliconiei, la vremea în care staţia era populată cu oameni crescuţi de mame-surogat în nava de colonizare, sfera de activitate spaţială dirijată de Pământ se reducea. Planetele locuite din sistemul solar avansau spre o formă centralizată de guvernământ, care avea mai târziu să evolueze în ACOS, Adunarea Co-Sistem; propriile lor afaceri complexe îi ţineau ocupaţi. Coloniile îndepărtate erau lăsate să se descurce singure, abandonate ici şi colo pe lumi pe jumătate locuibile ca tot atâţia Robinsoni Crusoe pe insule pustii.

Pământul şi planetele vecine ajunseseră depozite de informaţie nedigerată. Dacă materialele aduse pe Pământ fuseseră prelucrate, cunoştinţele nu fuseseră asimilate. Duşmăniile existente încă din vremurile tribale, rivalităţile fondate pe teamă şi pe dorinţa de a stăpâni rămâneau latente. Împuţinarea spaţiului le dădu o nouă importanţă.

Până în anul 4901, Pământul era administrat de ACOS. Sistemele judiciare lăsaseră locul conturilor de profit şi pierderi. Prin diverse scări ierarhice, ACOS deţinea toate clădirile,

toate domeniile industriale, toate serviciile, toate instalațiile, dar și pielea tuturor ființe umane de pe planetă – chiar și a celor care i se opuneau. Capitalismul își atinsese apogeul glorios. Făcea un mic profit din fiecare gură de oxigen respirată. Și-și plătea acționarii în dioxid de carbon.

Pe Marte, pe Venus, pe Mercur și pe sateliții lui Jupiter, ființele umane erau mai libere – libere să-și fondeze propriile națiuni meschine și să-și ruineze propriile vieți în propriul lor fel. Dar formau un soi de cetățeni de categoria a doua ai sistemului solar. Tot ce achiziționau – iar agoniseala încă deținea un rol important în viața lor – plăteau către ACOS.

În 4901, această povară deveni prea grea și tot în 4901 un politician de pe Pământ făcu greșeala de a folosi vechiul termen peiorativ „imigranți" cu referire la locuitorii de pe Marte. Astfel se întâmplă în 4901 că izbucni războiul nuclear între planete – „Războiul pentru un cuvânt", cum a fost denumit.

Deși înregistrările din acele vremuri preapocaliptice sunt insuficiente, știm că populațiile se considerau prea civilizate pentru a începe un asemenea război. Lumea era îngrozită că vreun nebun ar fi putut apăsa un buton. De fapt, butoanele fură apăsate de oameni întregi la minte, care reacționară la un lanț de comandă bine exersat. Teama de distrugerea totală fusese prezentă întotdeauna. Odată inventate, armele nucleare nu puteau fi retrase. Iar legile enantiodromiei sunt de așa natură, încât teama deveni dorință, iar rachetele se năpustiră asupra țintelor, oamenii arseră ca niște lumânări și în orașe se declanșară focuri mistuitoare.

Izbucnise un război între lumi, așa cum fusese prezis. Marte fu redusă la tăcere pentru totdeauna. Celelalte planete ripostară cu doar o mică parte din puterea lor totală de foc (și astfel fură distruse). Pământul fu lovit de douăsprezece bombe de câte 10 000 de megatone. Fusese de-ajuns.

Un nor uriaș se înălță deasupra capitalei La Cosa. Praf ce conținea funingine, pulberi provenite de la clădiri, cenușa

trupurilor carbonizate, vegetale şi minerale se ridicară până în stratosferă. Un uragan fierbinte se rostogoli peste continente. Păduri şi munţi fură mistuite de răsuflarea lui. Când primele flăcări se stinseră, când cea mai mare parte a radioactivităţii se depuse pe solul devastat, norul rămase.

Norul însemna moarte. Acoperea toată emisfera nordică. Lumina soarelui nu mai ajungea la sol. Fotosinteza, baza întregii vieţi, nu mai putea avea loc. Totul îngheţa. Plantele şi arborii mureau. Iarba se usca. Supravieţuitorii atacului se treziră risipiţi într-un peisaj care ajungea tot mai mult să semene cu Groenlanda. Temperaturile pe uscat scăzură rapid la minus treizeci de grade. Venise iarna nucleară.

Oceanele nu îngheţară, dar frigul şi praful din atmosfera superioară se răspândiră ca o supuraţie pe un cearşaf, otrăvind emisfera sudică la fel ca pe cea nordică. Îngheţul cuprinse până şi ţările privilegiate de la ecuator. Întunericul şi gerul domneau pe Pământ. Părea că norul era menit să fie cel din urmă act de creaţie.

Helliconia era celebră pentru iernile lungi. Dar acelea aveau origine naturală; nu însemnau moartea naturii, ci somnul ei, din care planeta avea să se trezească neîndoielnic. Iarna nucleară nu promitea revenirea primăverii.

Consecinţele sordide ale războiului se contopiră fără a putea fi deosebite cu un alt tip de iarnă. Zăpada căzu pe dealuri de pe care aşa-zisa vară nu o risipi; în iarna următoare, se aşternu şi mai multă zăpadă peste cea rămasă. Înzăpezirile deveniră permanente. Un strat se aşternea deasupra altuia. Un lac îngheţat genera încă unul. Rezervoarele de gheaţă din nordul îndepărtat începură să se reverse spre sud. Pământul luă culoarea cerului. Era glaciară se întoarse.

Călătoria spaţială fu uitată. Pentru pământeni, străbaterea unui kilometru redevenise o aventură.

Un spirit de aventură se născu în mintea celor care navigau pe *Anotimpul Nou*. Corabia ieşi din port fără incidente şi curând naviga spre vest de-a lungul coastei sibornaleze cu vânt proaspăt de nord-est în pânze. Căpitanul Fashnalgid se surprinse fluierând un cântec marinăresc.

Eedap Mun Odim îşi convinse soţia corpolentă şi cei trei copii să urce pe punte. Priveau tăcuţi către Koriantura. Cerul se înseninase. Freyr era învăluit în flăcări jos, la orizontul sudic. Batalix strălucea aproape la zenit. Velele creau tipare complexe de umbre pe punte.

Odim se scuză politicos şi se duse spre proră, unde Besi Besamitikahl stătea singură. Mai întâi crezu că are rău de mare, până când mişcările capului îi dădură de înţeles că plângea. O cuprinse cu braţul.

— Mă doare când o văd pe scumpa mea cum îşi iroseşte lacrimile.

Femeia se agăţă de el.

— Mă simt atât de vinovată, dragă stăpâne! Am adus necazul ăsta pe capul tău... N-o să uit niciodată imaginea omului aceluia... cum ardea... A fost numai vina mea!

Încercă s-o calmeze, dar tânăra răbufni cu povestea ei. Dădu vina pe Harbin Fashnalgid. O trimisese devreme, când prin preajmă nu era niciun om obişnuit, să cumpere nişte cărţi, şi fusese înşfăcată în stradă de maiorul Gardeterark.

— Afurisitele lui de cărţi! A zis că erau ultimii lui bani! Închipuie-ţi, să-ţi arunci ultimii bani pe cărţi!

— Şi maiorul... ce-a făcut?

Besi hohoti din nou.

— Nu i-am spus nimic! Dar m-a recunoscut ca fiind una dintre proprietățile tale. M-a dus într-o cameră unde erau alți soldați. Ofițeri. Și m-a pus... m-a pus să dansez pentru ei. Apoi m-a forțat să-l însoțesc la biroul tău... E vina mea! N-ar fi trebuit să fiu așa de proastă să mă duc după cărțile alea...

Odim îi șterse ochii și încercă s-o calmeze. Când Besi se mai liniști, o întrebă cu seriozitate:

— Ai vreun sentiment real față de căpitanul Harbin?

Femeia se agăță din nou de Odim.

— Nu mai am.

Se așternu liniștea. Koriantura dispărea în depărtare. *Anotimpul Nou* trecea pe lângă un grup de pescadoare de heringi cu punți late. Vasele aruncaseră năvoadele după pește. În spatele pescarilor se aflau cei care sărau peștele și dogarii, care curățau măruntaiele și conservau captura de îndată ce era trasă la bord.

Printre suspine, Besi întrebă:

— N-o să uiți niciodată ce s-a întâmplat când tu... când omul acela a murit pe cuptor, nu-i așa, dragul meu stăpân?

Bărbatul o mângâie pe păr.

— Viața în Koriantura s-a sfârșit. Eu am lăsat în urmă trecutul și te sfătuiesc să faci la fel. O vom lua de la capăt când o să ajungem acasă la fratele meu, în Shivenink.

O sărută și se întoarse la soția lui.

În dimineața următoare, Fashnalgid îl căută pe Odim. Silueta lui înaltă și stângace o domina pe cea subțire și înfofolită a negustorului.

— Îți sunt recunoscător pentru bunătatea de a mă lua la bord, vorbi el. O să fii plătit în întregime când ajungem în Shivenink, te asigur.

— Nu-ți face griji, răspunse Odim, rezumându-se la atât.

Nu știa cum să trateze cu ofițerul acesta, acum dezertor, decât prin metoda lui obișnuită de a se ocupa de

oameni – politețea. Corabia era ticsită de oameni care imploraseră să fie lăsați la bord pentru a scăpa de legislația oligarhică; toți îl plătiseră pe Odim. Cabina lui era încărcată de comori de un fel sau altul.

— Vorbesc serios. O să fii plătit în întregime, repetă Fashnalgid, uitându-se cu asprime de sus la Odim.

— Bine, bine, da, mulțumesc, replică negustorul și se retrase.

Cu coada ochiului, o zări pe Toress Lahl urcând pe punte și se duse la ea, ca să scape de insistența lui Fashnalgid. Besi îl urmă. Evitase privirea căpitanului.

— Ce-ți mai face pacientul? o întrebă Odim pe borldoraneană.

Toress Lahl se rezemă de parapet, închise ochii și trase de câteva ori adânc aer în piept. Din cauza încordării, trăsăturile palide, limpezi îi căpătaseră o nuanță translucidă. Pielea de sub ochi arăta ridată și murdară. Răspunse fără să deschidă ochii:

— E tânăr și hotărât. Cred că va trăi. Așa se-ntâmplă de obicei în asemenea cazuri.

— N-ar fi trebuit să aduci la bord un caz de molimă. Ne pune în pericol viața tuturor, interveni Besi.

Vorbi cu îndrăzneală; până acum n-ar fi avut niciodată curaj să vorbească în fața lui Odim; dar pe drum, toate relațiile se schimbau.

— „Molimă" nu-i tocmai termenul exact din punct de vedere științific. Molima și Moartea Grasă sunt lucruri diferite, deși folosim cuvintele alternativ. Oricât de dezgustătoare sunt simptomele Morții Grase, cei mai mulți dintre tinerii sănătoși care se molipsesc se refac.

— Se răspândește ca o molimă, nu-i așa?

Toress Lahl răspunse fără să se întoarcă spre Besi:

— Nu puteam să-l las pe Shokerandit să moară. Sunt doctor.

— Dacă eşti doctor, ar trebui să cunoşti pericolele pe care le presupune.

— Ştiu, ştiu, replică Toress.

Clătinând din cap, plecă în grabă de lângă ei şi coborî sub punte pe scara tambuchiului.

Se opri la uşa cabinei în care zăcea Shokerandit. În timp ce-şi odihnea capul pe braţ, se gândi în treacăt la întorsătura pe care o luase viaţa ei, la nefericirea în care trăia acum şi la nesiguranţa ce înconjura totul pe corabie. Care era motivul pentru darul conştiinţei, pe care nici măcar fagorii nu-l aveau, această conştiinţă că cineva era conştient, când era incapabil să schimbe ceea ce făcuse?

Îl îngrijea pe cel care îi luase viaţa soţului ei. Şi – o, da, simţea asta – era deja infectată cu boala lui. Ştia că-i putea contamina uşor pe toţi ceilalţi de pe corabie; condiţiile neigienice de pe *Anotimpul Nou* o transformau într-un paradis al infecţiilor. De ce apărea viaţa – şi era posibil ca, până şi acum, o parte detaşată a ei să se bucure de viaţă?

Descuie uşa, o împinse cu umărul şi intră în cabină. Rămase acolo în următoarele două zile, fără să vadă pe nimeni şi furişându-se rareori pe punte la aer proaspăt.

Între timp, lui Besi i se dăduse sarcina de a le supraveghea pe rudele lui Odim, care primiseră adăpost în cală. Principalul ei ajutor venea de la bunicuţa ce făcea delicioasele pateuri savrilas. Bătrâna reuşea să gătească pe o sobiţă cu cărbuni şi să umple cala cu arome îmbătătoare; în acelaşi timp, calma neliniştile familiei.

Membrii familiei îşi găsiseră culcuşuri pe lăzi, pe sofale şi pe cufere, răsfăţându-se în felul lor obişnuit, chiar şi când se plângeau de asprimea vieţii pe mare. Pe ton teatral, îi declamau lui Besi şi oricui era dispus să asculte despre primejdiile

drumurilor maritime, însă ea se gândea: „Cum rămâne cu primejdiile molimei? Dacă se împrăștie în cala asta, câți dintre voi, biete trupuri vulnerabile, veți supraviețui?" Era hotărâtă să stea cu ei orice s-ar fi întâmplat și se înarmă în secret cu un pumnal mic.

Toress Lahl rămânea izolată, fără să discute cu nimeni, chiar și atunci când urca pe punte.

În cea de-a treia dimineață, văzu aisberguri mici. Făcuse febră, dar se întoarse, ca de obicei, la veghea ei. Ușa se împotrivea mai mult ca oricând să se clintească.

Luterin Shokerandit era închis într-o zonă mică, neregulată, de la prora *Anotimpului Nou*. Un stâlp de susținere se înălța în mijlocul spațiului aceluia, lăsând loc pentru două paturi suprapuse, o găleată, un balot de fân, o sobă și patru fhlebihți speriați, priponiți sub hubloul mic. Pătrundea totuși destulă lumină pentru ca Toress Lahl să vadă petele înșirate pe podea și silueta corpolentă legată pe cușeta de jos. Încuie ușa, se rezemă de ea, apoi făcu un pas mai aproape de silueta vlăguită.

— Luterin!

Bărbatul se foi. Sub brațul stâng, pe care ea îl legase de suporturile patului, capul se smuci scurt, ca al unei țestoase, și un ochi se deschise ca s-o privească printr-o șuviță de păr. Gura se deschise, scoțând un mormăit.

Toress luă cu un polonic apă dintr-un vas aflat pe sobă și-i dădu să bea.

— Mai vreau mâncare, zise el.

Știa că o să-și revină. Erau primele cuvinte pe care le rostea de când îl aduseseră pe *Anotimpul Nou*. Putea din nou să gândească. Nu îndrăzni încă să-l atingă, deși era legat zdravăn la încheieturile mâinilor și la glezne.

Pe sobă se aflau rămășițele carbonizate ale ultimului fhlebiht pe care îl omorâse Toress. Îl tăiase în bucăți cu un satâr

și-l gătise cât putuse de bine pe cărbuni. Azvârlise într-un colț, alături de alte gunoaie, coarnele spiralate și lâna lungă și albă a animalului.

Când îi aruncă o halcă, Toress Lahl se gândi pentru prima oară cât de bine arăta carnea friptă. Shokerandit o prinse sub un cot și începu să muște lacom. Din când în când, arunca o privire spre ea. În ochii nu i se mai citea furia nebuniei. Bulimia trecuse.

Gândul la foamea lui sălbatică din trecut o chinuia. Se uită la membrele goale ale bărbatului și-și imagină cum ar fi să-și înfigă dinții în carnea sa. Înhăță friptura arsă de pe sobă.

Lanțurile și cătușele erau pregătite. Femeia se lăsă în genunchi și se târî până la ele, legându-se de stâlpul central. Își prinse încheieturile mâinilor și azvârli cu stângăcie cheia într-un colț unde nu putea să ajungă. Duhoarea bărbatului, amestecată cu mirosul respingător al animalelor și al fecalelor acestora, totul combinat cu fumul cărbunilor, făcea aerul irespirabil. În timp ce se îneca, o cuprinse înțepeneala. Începu să se întindă cât de departe îi permiteau lanțurile, cu genunchii în față, într-o poziție diformă, cu capul rostogolindu-se pe gâtul moale. Carcasa animalului se legăna sub braț de parcă ar fi fost un copil.

Bărbatul se uita fix, fără să se miște. În sfârșit, numele femeii îi veni pe buze și o strigă. Ochii ei îi întâlniră pentru o clipă pe ai lui, dar avea privirea fixă a unui nebun și globii oculari continuau să se rotească.

Cu gura căscată, Shokerandit se zbătu să se ridice în capul oaselor. Era strâns legat de pat. Cele mai violente zvârcoleli ale delirului, când helico-virusul i se dezlănțuia în hipotalamus, nu fuseseră de-ajuns să rupă curelele de piele care-i strângeau mâinile și gleznele.

În timp ce se zbătea, găsi alături un clește de alamă pentru cărbunii încinși. Unealta era inutilă pentru tăiatul

legăturilor. Pentru o vreme, dormi. Când se trezi, încercă din nou să se elibereze.

Strigă. Nu venea nimeni. Teama de Moartea Grasă era prea mare. Femeia zăcea aproape nemișcată, rezemată de stâlp. Putea s-o împungă cu piciorul. Animalele behăiau, învârtindu-se agitate pe paiele lor. Ochii le străluceau galbeni în semiîntuneric.

Shokerandit fusese legat astfel încât să stea cu fața în jos. Înțepeneala îi părăsea încheieturile. Reuși să răsucească puțin capul și se uită în jur. Examină chingile patului de deasupra. La jumătatea sa era o traversă de lemn care consolida structura. În traversă fusese înfipt un pumnal.

Minutele treceau în timp ce el se uita stângaci în sus la pumnal. Mânerul nu era departe, dar n-avea nici cea mai mică speranță să-l apuce, așa legat cum era. În mintea lui era limpede că Toress Lahl îl pusese acolo înainte să cadă pradă bolii. Dar de ce?

Simți cleștele de alamă lipit de carne. Făcu imediat legătura, odată cu revelația ingeniozității femeii. Se încovoie și reuși să împingă cleștele de-a lungul patului până când putu să-l prindă între genunchi. Urmă o contorsiune chinuitoare când își roti genunchii încleștați și-i aduse sub pumnal. Munci o oră, poate două, asudând și gemând de durere, până când fixă mânerul pumnalului între ghearele de alamă. După aceea fu doar o chestiune de timp să elibereze pumnalul.

Îi căzu pe coapse. Se odihni ca să-și recupereze puterile destul cât să tragă arma pe pat. În sfârșit, reuși să-l apuce între dinți.

Depuse o trudă dureroasă ca să taie una dintre chingile de piele, dar până la urmă izbuti. Odată ce-și eliberă o mână, izbuti să se dezlege de tot. Se întinse pe spate, gâfâind, apoi se ridică de pe patul cu miros respingător.

Făcu un pas sau doi și se prăbuși slăbit, cu spatele la stâlpul de lemn. Cu mâinile pe genunchi, contemplă silueta lui Toress Lahl, cu mișcările ei lente, strâmbe. Deși nu-și simțea mintea ca fiind a lui, îi înțelese devotamentul și grija pentru el când se simțise căzând pradă molimei. Stăpânit de nebunia febrei, n-ar fi avut niciodată coordonarea necesară să ia pumnalul și să se elibereze. Fără pumnal, ar fi fost incapabil să-și taie curelele când își revenise.

După ce se odihni, se ridică în picioare și-și pipăi trupul mizerabil. Se schimbase. Supraviețuise Morții Grase și era schimbat. Contorsiunile dureroase la care fusese supus îi comprimaseră coloana vertebrală; aprecie că acum era cu aproape zece centimetri mai scund decât înainte. Foamea perversă îl făcuse să se îngrașe. În faza aceea, ar fi devorat orice, pătura de pe pat, propriile fecale, șobolani, dacă Toress Lahl nu l-ar fi hrănit cu carne friptă. N-avea nici cea mai mică idee câte animale devorase. Avea membrele mai groase. Își privi pieptul ca un butoi fără să-i vină să creadă. Era acum mai scund, mai rotund, mai îndesat. Greutatea îi trecuse printr-o redistribuire radicală.

Dar trăia!

Scăpase ca prin urechile acului și trăia!

Indiferent ce se întâmplase, orice era mai bine decât moartea și descompunerea. Nutrea un sentiment minunat pentru viață, pentru mișcările inconștiente ale respirației, pentru nevoia de hrană și de defecație, pentru ușurința gesturilor, pentru gândurile întâmplătoare – atât de des fără nicio legătură cu momentul prezent. Era o senzație, o înțelepciune pe care nici măcar degradarea și neplăcerile n-o puteau nega. Chiar când se bucura de ea, senzația de sănătate îl pătrunse în încăperea puturoasă.

Ca și cum o perdea se dădea la o parte, revăzu scene din tinerețea petrecută în munții Kharnabhar, la Marea Roată.

Şi-i aminti pe tatăl şi pe mama lui. Îşi revăzu eroismul pe câmpul de bătălie de lângă Isturiacha. Reveneau limpezi, purificate, de parcă totul se întâmplase altcuiva.

Îşi aminti cum îl doborâse pe Bandal Eith Lahl.

Se simţi plin de recunoştinţa faţă de văduva pe care o luase prizonieră şi care nu-l lăsase să moară. Oare pentru că n-o violase şi n-o bătuse? Sau bunătatea faptelor ei era independentă de orice făcuse el?

Se aplecă să se uite la ea, întristat s-o vadă atât de cenuşie, atât de înfrântă. O cuprinse cu braţul, simţindu-i duhoarea pătrunzătoare, bolnăvicioasă. Capul atârnat se roti ca pentru a se rezema de el. Buzele uscate îi dezveliră dinţii şi îl muşcă de umăr.

Shokerandit se trase de lângă ea. Îi întinse carnea la picioare. Femeia luă o îmbucătură, dar nu reuşi să mestece. Asta avea să vină mai târziu, pe măsură ce evolua nebunia totală.

— O să am grijă de tine, îi spuse. O să urc pe punte ca să mă spăl şi să respir un pic de aer proaspăt.

Îi sângera umărul.

Cât trecuse? Trase de uşă ca s-o deschidă. Nava scârţâia, pe scara tambuchiului se legănau umbre mişcătoare.

Încântat de uşurinţa proaspăt regăsită a membrelor, urcă scara şi se uită în jur. Punţile erau goale. Nu era nimeni la timonă.

— Hei! strigă.

Nu răspunse nimeni, dar auzi mişcări furişe.

Alarmat, se repezi înainte, încă strigând. Un trup zăcea pe jumătate gol lângă catarg. Se uită atent la el. Carnea de pe piept şi partea de sus a unuia dintre braţe fuseseră tăiate grosolan şi – oh, da, putea să ghicească – mâncate...

VII. Muştele cu dungi galbene

Dealul Icen nu era foarte impresionant, aşa cum sunt asemenea forme de relief; ba chiar, comparat cu multe dealuri din Sibornal, nu era decât un furuncul. Dar domina împrejurimile plate, inelele exterioare al Askitoshului. Castelul Dealul Icen domina şi aproape că învăluia ridicătura de pământ.

Când vântul dinspre nord aducea ploaia cu răsuflarea sa, apa se aduna pe acoperişuri, pe fortificaţii şi pe turlele sfidătoare ale castelului şi se prăbuşea în rigole peste populaţia din Askitosh, ca pentru a transmite salutări personale din partea oligarhului.

Un avantaj al acestei poziţii expuse – pentru oligarh şi pentru Camera sa Interioară, dacă nu pentru altcineva – era că veştile puteau fi obţinute repede în castel; nu numai de la mulţimea de mesageri care urcau cu trudă pavajul alunecos al drumului de pe deal, ci şi prin semnalele luminoase transmise prin heliografe de pe alte înălţimi îndepărtate. Staţiile de semnalizare formau un lanţ care înconjura Sibornalul și artera aceasta principală de informaţii urma cu destulă precizie linia de latitudine pe care se afla Askitosh. Astfel îi fură aduse oligarhului – presupunând că el exista – veşti despre întâmpinarea armatei victorioase ce se întorcea prin Chalce în Koriantura.

Armata aceea se instalase la poalele povârnişului unde Chalce se oprea în faţa frunţii Sibornalului. Aşteptă acolo până când cei răzleţiţi o ajunseră din urmă. Aşteptă două zile. Cei care muriseră de molimă fură îngropaţi în locul acela. Atât oamenii, cât şi animalele erau mai slabi decât la plecarea din Isturiacha, cu aproape o jumătate de zecime în urmă. Dar Asperamanka se afla încă la comandă. Moralul era ridicat. Soldaţii se spălau şi-şi curăţau echipamentul, gata pentru o intrare triumfală în Uskutoshk. Fanfara militară îşi lustruia instrumentele şi repeta marşurile. Steagurile regimentelor erau desfăşurate.

Toate acestea se făceau în bătaia tunurilor ascunse ale gărzii de elită a oligarhului.

De îndată ce oamenii lui Asperamanka porniră mai departe, de îndată ce ajunseră în raza de acţiune, artileria oligarhului trase asupra lor. Tunurile cu abur începură să bubuie. Gloanţele căzură ca o ploaie. Explodară grenade.

Se prăbuşiră bărbaţi curajoşi. Se prăbuşiră şi yelkii lor. Cu sânge în gură, cu faţa în ţărână. Cei care puteau să strige strigară. Scena fu învăluită în fum şi pământ ce zbura prin aer. Oamenii alergau încoace şi-ncolo, incapabili să înţeleagă, năuciţi de şoc. Instrumentele lucitoare încetară să cânte. Asperamanka îi strigă gornistului să sune retragerea. Nu traseră niciun foc de răspuns în compatrioţii lor.

Supravieţuitorii acestei surprize funeste se furişară ca nişte animale sălbatice în pustietate. Mulţi îşi pierduseră glasul din cauza şocului.

— Abro Hakmo Astab! – atât strigară, înjurătura sibiană interzisă pe care până şi soldăţimea şovăia s-o rostească.

Era un strigăt de sfidare a sorţii. Unii supravieţuitori se căţărară prin cotloanele bătute de vânt ale munţilor. Unii se rătăciră în labirintul mlaştinilor. Unii se strânseră laolaltă,

hotărâţi să traverseze înapoi deşertul ierbos şi să-şi unească forţele cu cei rămaşi în Isturiacha.

Cu vorbe dulci, Asperamanka încercă să-şi convingă grupurile risipite să se readune în unităţi. În schimb, fu înjurat. Atât ofiţerii, cât şi soldaţii îşi pierduseră încrederea în autoritatea lui.

— Abro Hakmo Astab! îşi ridicară furioşi glasurile.

Împrejurările dezastruoase stârneau blestemul arhaic. Adevăratul lui înţeles se pierduse cu timpul, la fel ca originile sale. O interpretare politicoasă era aceea că se recomanda pângărirea ambilor sori. În continentul nordic, ghemuit sub răsuflarea îngheţată a Regiunilor Circumpolare, oamenii rosteau blestemul împotriva Azoiaxicului – dar şi împotriva tuturor celorlalţi zei, ştiuţi sau uitaţi – ca pentru a invoca bezna veşnică asupra lumii.

— Abro Hakmo Astab! – pângărirea luminii.

Cei care proferară injurii către Asperamanka se îndepărtară apoi pe furiş. Asperamanka nu mai dădu nicio comandă. Se încruntă, îşi strânse mantaua în jurul lui şi se pregăti de propria-i salvare. Şi totuşi, ca om al religiei, simţi străvechiul blestem apăsând greu asupra minţii sale. Îşi dădea seama de propria lui pângărire.

Un informator îi dădu oligarhului toate detaliile acestea pe dealul lui de piatră din Askitosh. Astfel, cârmuitorul oamenilor află câte ceva despre efectul mârşavei primiri a trupelor lui Asperamanka de la Koriantura.

Următorul pas al oligarhului cerea puţină chibzuinţă. După deliberarea Camerei Interioare, un afiş răspândit până în cele mai îndepărtate colţuri ale ţării anunţă că o armată infestată de molimă, hotărâtă să răspândească boala şi moartea de-a lungul şi de-a latul continentului, fusese respinsă cu vitejie la frontieră. Fie ca toţi să sărbătorească prin mai multă muncă.

Iar pescărițele bătrâne din Koriantura își puseră mâinile în șolduri, citiră și comentară:

— Ia te uită, mereu „mai multă muncă"... Și cum ar trebui să muncim mai mult decât acum?

Se adunară mai strâns una lângă alta și se uitară chiorâș când unitățile gărzii de elită mărșăluiră pe lângă ele, tropăind spre vest.

Iar rămășițele acelei armate zdrobite din țara nimănui aveau încă o bătălie de dus.

Încă de la moartea ultimului C'Sarr din Campannlat, cu patru sute șaptezeci și nouă de ani înainte, fagorii acumulaseră forță. Chiar înainte ca Freyr cel dătător de moarte să crească la întreaga lui putere și să scadă din nou, cetele crescuseră la număr. Voința de a-i controla murise în parte odată cu C'Sarrul. Ancipitalii mai timizi, care se supuseseră existenței pe câmpii printre Fiii lui Freyr, transmiseseră vești grupurilor războinice din Nktryhkul Înalt. Primii jefuitori ieșiseră după pradă mai devreme în această iarnă helliconiană.

Un grup de ancipitali, călare pe kaidavi, putea mătura ca vântul preriile atât de înspăimântătoare pentru oameni. Parțial asta se întâmpla dintr-un motiv simplu: stallunii, gillotele și kaidavii puteau în aceeași măsură să mănânce iarba și să supraviețuiască acestei diete acolo unde fragilii Fii ai lui Freyr ar fi murit.

Cu toate acestea, cetele din Nktryhkul Înalt se țineau departe de preriile ce duceau către Sibornal, în afară de cazul în care îi atrăgea acolo vreun obiectiv special. Sibornal era temut de ancipitali. În mintea lor limitată dăinuia amintirea unei muște îngrozitoare.

Amintire aceea – mai mult un program decât o reminiscență – le spunea că regiunile înghețate ale Sibornalului erau refugiul muștelor, al unei anumite muște

în special, care făcea aproape insuportabilă existenţa nenumăratelor capete de flambregi ce populau câmpiile de mai jos de Regiunile Circumpolare. Muştele cu dungi galbene trăiau pe seama turmelor de flambregi. Femela îşi înfigea ovipozitorul în pielea animalelor, iar larvele, când ieşeau din ou, intrau în fluxul sangvin, formând aglomerări de putrefacţie sub piele până erau gata să se năpustească în lume.

Larvele creşteau cât degetul mare al unui bărbat. În cele din urmă, îşi croiau drum rozând pielea gazdei şi cădeau pe pământ ca să se transforme în pupe.

Ar fi putut să pară că teroarea aceea cu dungi galbene nu îndeplinea niciun rol în viaţă în afară de acela de a le face viaţa mizerabilă flambregilor, totuşi nu era aşa. Niciun alt animal nu se aventura în teritoriul stăpânit de muştele cu dungi galbene, astfel că domeniul flambregilor nu era păscut în exces în cursul normal al evenimentelor.

Cu toate acestea, musca rămânea un blestem, o plagă pentru flambregi, care galopau frecvent de-a lungul crestelor celor mai bătute de vânt, fără să le pese de pericol, în încercarea zadarnică de a scăpa de soarta lor. Ancipitalii, descendenţi din flambregi, reţineau în mintea lor eotemporală o consemnare a acestei torturi cu dungi galbene şi ocoleau de departe imperiul ei.

Dar o armată umană zdrobită ce rătăcea prin pustietăţile din Chalce reprezenta un obiectiv special pentru ancipitali. Gonind ca vântul, cu suliţe şi puşti în tolbele din spate, se năpustiră asupra Fiilor lui Freyr.

Ucideau tot ce întâlneau în cale. Până şi fagorii care serveau în armata lui Asperamanka erau seceraţi fără nicio remuşcare, iar măruntaiele le erau risipite pe pământ.

Câteva grupuri de oameni păstrau o aparenţă de ordine militară. Se adunară în spatele căruţelor cu provizii şi traseră în inamic în mod disciplinat. Căzură mulţi fagori.

Apoi jefuitorii se ţinură deoparte pentru o vreme, urmărindu-i pe oameni cum îşi pierdeau forţele din cauza setei şi a frigului, înainte să atace din nou. Nu cruţară pe nimeni.

Pentru soldaţi era inutil să se predea. Luptară până la unul sau îşi zburară singuri creierii. Poate şi în ei dăinuia un soi de memorie rasială; că vara era vremea supremaţiei umane, când Freyr strălucea; apoi, când venea iarna cea lungă, ancipitalii domneau la rândul lor asupra globului, aşa cum făcuseră înainte ca omenirea să apară pe scenă. Aşa că se apărară fără speranţă, ca să moară fără ajutor. Femeile care îi însoţeau pe bărbaţi muriră şi ele.

Dar după o vreme muniţia se termină şi atunci fagorii, în loc să-i omoare pe toţi, îi luară pe oameni în sclavie. Deşi oligarhul nu ştia, ancipitalii se dovediră cei mai buni aliaţi. Eliminară ce mai rămăsese din armata cândva măreaţă a lui Asperamanka.

Cetele de fagori din Sibornal manifestau un spirit mai puţin războinic. Erau alcătuite în mare parte din sclavi ancipitali ce evadaseră de la stăpânii lor sau din fagori care trăiau la şes, obişnuiţi cu generaţii de muncă grea şi de servitute. Creaturile acestea cutreierau zonele rurale în grupuri mici, făcând tot ce le stătea în putinţă ca să evite aşezările umane.

Desigur că orice lucru vulnerabil ce aparţinea Fiilor lui Freyr devenea ţinta lor; antagonismul adânc înrădăcinat nu dispăruse niciodată. Când un asemenea grup zări *Anotimpul Nou* în apropierea coastei, o cercetă cu atenţie. Grupul urmări corabia ce plutea în derivă de-a lungul coastei aride a Lorajului, la vest de Golful Prigoanei, unde se termina teritoriul uskut.

Opt gillote, o fillocă, trei stalluni bătrâni și un pui alcătuiau ceata. Toți în afară de pui aveau coarnele tăiate. Aveau cu ei ca animal de povară un yelk încărcat cu principala componentă a dietei lor: carne uscată și un terci gros. Erau înarmați.

Deși un vânt tăios dinspre uscat împingea vasul departe de țărm, curentul de coastă, care bătea spre vest, îl aducea încet mai aproape. Fagorii țineau pasul cu el, neobosiți, în timp ce distanța dintre ei și corabie se micșora. În adâncul măruntaielor, știau că avea să vină vremea în care vor pune mâna pe vas și-l vor distruge.

Când și când, la bord se zărea activitate. Într-o noapte, se traseră câteva focuri. Altă dată, zăriră un bărbat fugind spre parapetul de la tribord, urmărit de două femei care țipau. În mâinile femeilor fulgerau cuțite. Bărbatul se aruncă peste bord, încercă să înoate spre mal și se înecă în marea rece.

Mici aisberguri, plutind ca niște lebede, se deplasau înspre vest după ce se revărsau din Golful Prigoanei. Se ciocneau uneori de bordajul *Anotimpului Nou*. Luterin Shokerandit le auzea din cămăruța mizerabilă în care zăcea Toress Lahl.

Încuiase ușa, dar stătea așezat, cu un satâr mic în mână. Bulimia provocată de Moartea Grasă făcuse din fiecare om de pe vas un dușman potențial. El folosea satârul ca să desprindă bucăți din bârnele navei. Lemnul îi era necesar să alimenteze focul mic la care frigea hălci tăiate din ultimul fhlebiht. În opt-nouă zile petrecute pe mare, după cum estima Shokerandit, el și Toress Lahl devoraseră aproape în întregime cele patru capre cu picioare lungi.

Moartea Grasă dura aproximativ o săptămână. Până atunci, bolnavul era fie mort, fie pe cale de a se însănătoși, cu aptitudinile neștirbite, dar modificat fiziologic. Bărbatul urmărea cum femeia se zvârcolea și se îngrășa. Luptându-se să se elibereze, Toress își sfâșiase hainele, deseori

folosindu-şi dinţii. Rosese stâlpul de care era legată. Gura îi era învineţită şi sângera. Shokerandit o privea cu dragoste.

Sosi vremea în care Toress Lahl fu în stare să-i întoarcă privirea. Zâmbi.

Dormi câteva ore şi se simţi mai bine, cu acea senzaţie de sănătate ce-i însoţea pe supravieţuitorii Morţii Grase.

Shokerandit îi dezlegă membrele şi o spălă cu o cârpă şi cu apă sărată dintr-un lighean. Femeia îl sărută când încercă s-o ajute să se ridice în picioare, apoi îşi examină silueta goală şi izbucni în plâns.

— Arăt ca un butoi! Eram aşa de subţire...

— E firesc. Uită-te la mine.

Îl privi îndelung printre lacrimi şi începu să râdă.

Făcură amândoi haz de necaz. Luterin examină minunata arhitectură a noului ei trup, încă lucios de la spălat, frumuseţea umerilor, a sânilor, a abdomenului, a coapselor.

— Astea sunt proporţiile unei lumi noi, Luterin, comentă ea; era prima oară când o auzea folosindu-i prenumele.

El ridică mâinile brusc şi-şi juli degetele de tavan.

— Sunt atât de uşurat c-ai supravieţuit!

— Pentru că ai avut grijă de prizoniera ta.

Era normal s-o îmbrăţişeze, să-i sărute buzele învineţite, să se întindă cu ea pe podeaua pe care se luaseră la trântă cu suferinţa. Acum se luară la trântă cu bucuria sexuală.

Mai târziu, Luterin îi zise lui Toress Lahl:

— Nu mai eşti prizoniera mea. Fiecare dintre noi e prizonierul celuilalt. Eşti prima femeie pe care am iubit-o. O să te duc în Shivenink şi o să mergem în munţii unde locuieşte tatăl meu. O să vezi minunile Roţii Mari din Kharnabhar.

Tânăra începuse deja să uite ce se întâmplase şi răspunse cu indiferenţă:

— Chiar şi în Oldorando am auzit de Roata Mare. O să vin cu tine, dacă aşa spui. Corabia e foarte tăcută. N-ar

trebui să vedem cum o duc ceilalţi? S-ar putea ca toţi să fie bolnavi – Odim şi familia lui numeroasă, şi echipajul...

— Mai stai puţin cu mine.

Întins, cu braţele în jurul ei, privindu-i ochii negri, şovăia să rupă vraja. În momentul acela, nu era în stare să facă deosebirea între dragoste şi sănătatea recăpătată.

Toress Lahl vorbi cu vioiciune:

— În Oldorando am fost doctor. E datoria mea să am grijă de suferinzi. Se întoarse cu faţa la Luterin. De unde vine molima? De la fagori?

— Aşa credem, da.

— Aşadar, bravul nostru căpitan spunea adevărul. Armata noastră va fi împiedicată cu forţa să se întoarcă în Sibornal, ca nu cumva să răspândească molima. Era printre noi. Aşadar, ceea ce a decretat oligarhul era înţelept, mai degrabă decât malefic.

Femeia clătină din cap. Începu să se pieptene cu mişcări lente, senzuale, privindu-se într-o oglinjoară în loc să se uite la Luterin.

— Ar fi prea simplu. Ceea ce a poruncit oligarhul este extrem de rău. E întotdeauna imoral să distrugi viaţa. Ceea ce-a făcut nu-i doar nefast, ci s-ar putea dovedi şi ineficace. Ştiu câte ceva despre natura contagioasă a Morţii Grase – deşi, pentru că maladia asta e latentă pentru cea mai mare parte a Anului Mare, e greu de studiat. Cunoştinţele greu dobândite într-un an sunt uitate până în următorul.

O aşteptă să continue, dar ea tăcu. Îi privi chipul mai departe, chiar după ce lăsă pieptenele din mână şi-şi umezi un deget ca să-şi netezească sprâncenele.

— Fii atentă ce zici despre oligarh! Ştie mai multe decât noi.

Toress se întoarse spre el. Privirile li se întâlniră când ea rosti cu o uşoară emfază.

— Nu trebuie să-l respect pe oligarhul tău. Spre deosebire de Oligarhie, Moartea Grasă e mai îndurătoare în felul în care funcționează. Mai ales cei bătrâni și cei foarte tineri mor din cauza ei; peste jumătate dintre adulții sănătoși supraviețuiesc. Se metamorfozează cu succes, ca noi.

Îl împunse cu degetul încă umed, nu fără umor.

— Noi, în forma noastră îndesată, reprezentăm viitorul, Luterin.

— Și totuși, jumătate din populație o să moară... întregi comunități distruse... oligarhul n-o să îngăduie să se întâmple asta în Sibornal. O să ia măsuri drastice...

Femeia respinse ideea cu un gest.

— Asemenea morți au partea lor de îndurare într-o vreme în care recoltele sunt distruse și foametea amenință. Supraviețuitorii sănătoși profită. Viața merge înainte.

Luterin râse.

— Cu hopuri...

Toress Lahl clătină din cap ca și cum ar fi devenit brusc nerăbdătoare.

— Trebuie să vedem cine a supraviețuit pe corabie. Nu-mi place tăcerea.

— Trebuie să-i mulțumesc lui Eedap Mun Odim pentru bunătate.

— Sper că vei putea.

Stăteau lipiți unul de altul în cămăruța urât mirositoare, privindu-se în lumina gălbuie. Shokerandit o sărută, deși ea se feri în ultima clipă. Apoi se aventurară pe coridor.

Scena avea să-i revină în minte mult mai târziu. Urma să înțeleagă atunci, așa cum nu o făcuse în primul moment, cât de reținută era Toress Lahl față de el. Fizic, o dorea foarte mult; dar atitudinea ei de independență îl atrăgea mai mult decât își dădea seama pe moment. Numai când

timpul urma să erodeze această independență puteau să ajungă la o înțelegere adevărată.

Dar Shokerandit putea cu greu să ajungă la aprecierea cuvenită din partea lui pentru așa ceva, câtă vreme întreaga perspectivă i se baza pe confuzii care-l făceau nesigur în orice parte s-ar fi întors, incapabil să se dezvolte emoțional. Inocența stătea între el și maturitate.

Shokerandit o luă înainte. Dincolo de scara tambuchiului, coridorul ducea în cala principală, unde fuseseră instalate rudele lui Odim. Se duse să asculte la ușă și auzi mișcări furișate. În cabinele de pe partea cealaltă a coridorului era liniște. Încercă ușa uneia și ciocăni; era încuiată și nu primi niciun răspuns.

Când ieși pe punte, cu Toress Lahl în spatele lui, trei bărbați goi fugiră să se ascundă. Sub artimon, cadavrul unei femei cu brațele rășchirate fusese parțial dezmembrat. Toress Lahl se uită la el.

— O s-o aruncăm peste bord, îi spuse Shokerandit.

— Nu. Femeia asta-i deja moartă. Las-o. Cei vii trebuie hrăniți.

Își îndreptară atenția asupra *Anotimpului Nou*. După cum simțeau, corabia nu mai era în mișcare. Curenții oceanului o aduseseră încet să se lovească de țărm *și* se împotmolise pe o limbă de nisip ce șerpuia dinspre uscat.

Către pupa se adunase o grămadă mică de aisberguri. La proră ar fi fost ușor să sari peste margine și să mergi până la țărm fără să te uzi la picioare. Paznicii bancului de nisip erau două stânci mari, una mai înaltă decât catargele navei, care se înălțau pe țărm și deviau valurile. Fuseseră probabil aruncate așa de vreo explozie vulcanică din vremuri îndepărtate, deși niciun vulcan spectaculos nu se zărea în interiorul uscatului. Coasta oferea doar priveliștea unei faleze joase, atât de năruite, încât ar fi putut fi un zid vechi,

dărâmat parțial de lovituri de tun, și, dincolo de faleză, terenuri mlăștinoase de culoarea muștarului, dinspre care bătea un vânt înghețat ce făcea ochii să lăcrimeze.

Shokerandit clipi ca să scuture stropii de apă ce-i șiroiau pe gene și se uită din nou la stânca mai mare. Era sigur că văzuse mișcare în preajma ei. Într-o clipă, apărură doi fagori, îndepărtându-se de țărm cu mersul lor curios. Deveni evident că urmau să întâlnească un grup de patru din rasa lor, care apărură deasupra unei înălțimi, trăgând după ei carcasa unui animal. Din spatele pietrei apărură și alți fagori ca să-i întâmpine pe vânători.

Grupul inițial de treisprezece ancipitali se întâlnise în dimineața aceea cu un al doilea grup, mai mare, ce cuprindea atât sclavi evadați, cât și patru fagori care serviseră ca animale de povară în armata oligarhului. Erau acum treizeci și șase. Aprinseseră un foc într-o grotă de pe partea dinspre uscat a stâncii, la care aveau intenția să frigă flambregul omorât cu sulițele.

Toress Lahl se uită cu groază la Shokerandit.

— O să ne atace?

— Au o aversiune pronunțată față de apă, dar ar putea să vină cu ușurință pe bancul de nisip și să ne abordeze. Mai bine să vedem dacă găsim membri sănătoși ai echipajului – repede!

— Noi am fost primii care s-au îmbolnăvit de Moartea Grasă, așa că s-ar putea să fim primii care și-au revenit.

— Trebuie să căutăm arme cu care să apărăm vasul.

Verificarea navei îi îngrozi. Corabia devenise un abator. Nimeni nu scăpase de molimă. Cei care se încuiaseră în cabine muriseră și, în unele cazuri, fuseseră singuri. Dacă doi-trei se izolaseră, primii la care apăruseră simptomele fuseseră probabil uciși. Toate animalele de la bord fuseseră omorâte și devorate, iar pentru rămășițele lor se

duseseră lupte. Canibalismul prevalase în cala mare, unde se afla familia Odim. Dintre cei douăzeci și trei de membri ai familiei, optsprezece erau deja morți, uciși mai ales de rudele lor. Dintre cei cinci rămași în viață, trei sufereau încă de nebunia bolii și dispărură când strigară după ei. Două tinere erau în stare să vorbească; trecuseră prin metamorfoza completă. Toress Lahl le luă în cămăruța în care se refugiaseră ea și Shokerandit.

Chepengurile care duceau la cabinele echipajului erau încuiate. De dedesubt se auzeau zgomote animalice și o melodie stranie, intonând la nesfârșit:

Văzu tăietura frumoasei fecioare,
Oh, acel tablou plin de oroare...
Oh, acel tablou plin de oroare...

Pe Besi Besamitikahl și pe bunică le găsiră într-un dulap de depozitare de la prova. Besi privea în sus, cu o expresie nedumerită. Amândouă erau moarte.

În cala din față, dădură peste niște cutii solide, pătrate, rămase neatinse în cursul dezastrului ce copleșise corabia.

— Lăzi cu puști! exclamă Shokerandit.

Deschise lada cea mai apropiată și scoase câteva săculețe. Găsi un serviciu complet de masă, din cel mai fin porțelan, decorat cu scene casnice vesele, fiecare piesă fiind împachetată în hârtie. Alte cutii conțineau tot porțelan, cel mai fin pe care-l exporta Odim. Toate erau darurile lui Odim pentru fratele lui din Shivenink.

— Astea n-o să țină fagorii la distanță, comentă Toress Lahl, pe jumătate râzând.

— Ceva trebuie s-o facă.

Timpul părea să fi fost suspendat câtă vreme umblară pe vasul însângerat. Pentru că era vara mică, orele de lumină

ale lui Batalix erau lungi. Freyr se afla rareori deasupra orizontului şi rareori cu mult dedesubt. Vântul rece sufla continuu. O dată, răsuflarea lui aduse până la ei un zgomot ca de tunet.

După tunet, tăcere. Numai izbiturile înfundate ale valurilor mării, ciocănitul câte unui sloi mic de gheaţă în corpul de lemn. Apoi din nou tunetul, de data asta limpede şi continuu. Shokerandit şi Toress Lahl se priviră nedumeriţi, incapabili să-şi închipuie ce însemna zgomotul. Fagorii îl înţeleseră fără să se gândească. Pentru ei, sunetul unei turme de flambregi aflate în mişcare era inconfundabil.

Flambregii trăiau cu milioanele la poalele calotei polare. Progeniturile lor umpleau Regiunile Circumpolare. Dintre toate ţările din Sibornal, Loraj oferea o varietate de teritorii potrivite pentru flambregi, cu păduri întinse din arborele rezistent eldawon, dealuri joase, ondulate, şi lacuri. Spre deosebire de yelki, flambregii erau puţin carnivori, mari amatori de rozătoare şi de păsări. Principala lor dietă era formată din licheni, ciuperci şi iarbă, la care se adăuga scoarţa de copac. Mâncau şi muşchiul greu de digerat numit „muşchi de flambreg" de triburile primitive din Loraj care-i vânau. Acesta conţinea un acid gras ce proteja membranele celulelor animalelor de efectele frigului, permiţând celulelor să continue să funcţioneze eficient la temperaturi joase.

O turmă de peste două milioane de indivizi se apropia de coastă. Multe turme din Loraj erau de câteva ori mai mari. Cea care se auzea acum ieşise dintr-o pădure de eldawoni şi alerga aproape paralel cu marea. Pământul se zguduia sub nenumăratele copite.

Pe ţărm, fagorii dădeau semne de nelinişte. Încetară să gătească hrana. Se agitau de colo până colo, scrutând orizontul şi manifestând o nehotărâre tipic umană.

Două căi de salvare se deschideau în fața lor. Puteau fie să urce în vârful stâncii de mărimea unei case, fie să atace și să pună stăpânire pe corabie. Oricare dintre alternative i-ar fi salvat de învălmășeala ce se apropia.

Turma era precedată de o avangardă de creaturi. Deasupra umerilor masivi ai animalelor zbura un nor de musculițe ce nu ezitau să sugă sânge din nasurile îmblănite ale flambregilor. Musculițele erau și dușmanele altor muște, de mărimea mătcilor de viespi. Această muscă țâșni acum în aerul mai liber, apărând de nicăieri, și ateriză cu agilitate între ochii unui fagor. Era o muscă dungată cu galben.

Grupul de ancipitali fu cuprins de o panică neobișnuită pentru ei, fugind încoace și-ncolo. Cel pe a cărui față se așezase musca se întoarse și se repezi de-a dreptul în stâncă. Strivi musca și se prăbuși la pământ, fără cunoștință.

Restul grupului se strânse laolaltă să se sfătuiască asupra unui plan de acțiune. Unii din grupul nou-sosit purtau un mic simbol zbârcit, un strămoș în cumpănă. Reprezentarea aceasta la scară a propriei lor persoane, acest ilustru stră-străstallun mâncat de molii, deși transformat aproape în întregime în cheratină, se afla încă la o treaptă sau două de neființă. În el, o scânteie slabă slujea încă la a le concentra încercările de raționament. Înțelegerea le părăsi mințile. Intrară în comuniune.

Un spirit nu mai mare decât un iepure ieși dintr-o zonă de alb total. Fagorul al cărui strămoș era rosti în sinea lui: „Înaintaș sacru, acum pe cale să te reunești cu pământul, iată-ne în mare primejdie la marginea unei lumi ce se scufundă. Fiarele-care-eram fug peste noi și ne vor călca în picioare. Întărește-ne brațele, îndrumă-ne să ieșim din pericol!"

Prin mințile lor, silueta cheratinoasă transmise imagini pe care ancipitalii le cunoșteau bine, care se scurgeau

iute, de la unul la altul. Materializări ale Regiunilor Circumpolare, cu gheaţa lor, cu mlaştinile, pădurile sumbre şi trainice, totul fremătând de viaţă, chiar şi acolo, pe marginea calotei de gheaţă, mult mai mare ca întindere, pentru că Batalix domnea singur în ceruri. Imagini cu făpturi vânate ascunse în peşteri şi făcând alianţă cu spiritul fără minte numit „foc". Imagini de Alţi umili luaţi ca animale de companie. Imagini înspăimântătoare cu rătăcitul Freyr, străbătând cerul de-a lungul aer-armonicelor, negru marmorat, un păianjen gigantic ce îngheaţă sângele în vine. Retragerea frumosului T'Sehn-Hrr, cândva argintiu pe cerul liniştit. Dovedindu-se Fii ai lui Freyr, Alţii fugiră, purtând pe umeri focul spiritului fără minte. Mulţi, mulţi ancipitali murind, în inundaţii, în arşiţă, în bătălie cu Fiii lui Freyr cu frunte de maimuţă.

„Mergeţi repede, amintiţi-vă de duşmănii. Retrageţi-vă în siguranţă în obiectul din lemn care pluteşte pe lumea înecată, omorâţi-i pe toţi Fiii lui Freyr. Staţi la adăpost acolo împotriva fugii Fiarelor-care-eram. Fiţi viteji! Fiţi măreţi! Ţineţi coarnele sus!"

Vocea firavă zbură către tărâmuri dincolo de cunoaştere. Fagorii îi mulţumiră stră-străstallunului cu un zumzăit adânc în gât.

Aveau să se supună vorbelor lui. Pentru că vocea era a lui şi vocea era a lor şi nu era nicio deosebire. Timpul şi părerile nu aveau loc în minţile lor.

Înaintară încet spre nava eşuată.

Era ceva străin pentru ei. Marea era spaima lor. Apa îi înghiţea şi-i nimicea. Corabia se contura peste portocaliul mocnit al lui Freyr, care sforăia imediat sub orizont, gata să salte din ascunzătoare în aceeaşi mare flămândă.

Apucară suliţele şi porniră cu paşi şovăitori către *Anotimpul Nou*.

Nisipul le scrâşnea sub picioare. În tot acest timp, urechile le tresăreau, prinzând bubuitul flambregilor ce se apropiau.

Într-o parte se întindeau aisbergurile, nu mai înalte decât puiul care mergea lângă gillota lui. Unele blocuri de gheaţă se lipeau de flancurile vasului; unele, posedate parcă de o voinţă misterioasă, descriau figuri lente, complicate, pe marea liniştită, fantomatice în lumina slabă, cu reflexiile prinse în apă ca în cumpănă.

Pe măsură ce limba de nisip se îngustă, grupul de ancipitali fu nevoit să-şi îngusteze la rându-i frontul. În cele din urmă, doi stalluni ajunseră în fruntea celorlalţi. Corabia se înălţa deasupra lor nemişcată.

Sub picioarele stallunilor, tot felul de lucruri pocneau şi se spărgeau. Încercară să se oprească, dar cei din spate îi împingeau înainte. Alte spărturi, alte pocnituri. Când priviră în jos, văzură cioburile subţiri şi albe de sub picioare, şi albeaţa crăpată ce se întindea pe toată distanţa până la navă.

— E gheaţă şi se sparge, îşi ziseră unul altuia, folosind prezentul continuu al ancipitalei native. Mergem înapoi sau cădem în lumea scufundată.

— Trebuie să-i ucidem pe toţi Fiii lui Freyr, precum se spune. Mergem înainte.

— Nu putem face asta, căci lumea înecată îi apără.

— Mergem înapoi. Ţinem coarnele sus!

Ghemuit lângă parapetul *Anotimpului Nou*, Luterin Shokerandit şi Toress Lahl îşi priviră duşmanii cum se târăsc înapoi pe ţărm şi caută adăpost lângă stâncă.

— S-ar putea întoarce, zise Shokerandit. Trebuie să punem vasul pe linia de plutire cât mai repede posibil. Hai să vedem câţi membri ai echipajului au supravieţuit.

— Înainte de a pleca de pe coastă ar trebui să omorâm nişte flambregi, dacă ajung destul de aproape. Altfel o să murim toţi de foame, îşi dădu Toress cu părerea.

Se priviră neliniştiţi. Le trecu prim minte că navigau cu o încărcătură de morţi şi de nebuni.

Stând cu spatele la catargul principal, scoaseră laolaltă un strigăt puternic, care se rostogoli peste pustietăţile de apă şi de uscat. După o pauză, un răcnet se auzi drept răspuns. Zbierară din nou.

Din teugă apăru un bărbat care se clătina pe picioare. Trecuse prin metamorfoză și avea silueta tipică de butoi a supravieţuitorilor. Hainele nu i se mai potriveau, chipul cândva osos era acum lat şi cu un aspect curios de întins. Abia dacă-l recunoscură pe Harbin Fashnalgid.

— Mă bucur că trăieşti, spuse Shokerandit şi se îndreptă spre el.

Fashnalgid cel transformat întinse o mână în semn de avertisment şi se aşeză greoi pe punte.

— Nu te apropia de mine! exclamă el.

— Dacă te simţi în putere, avem nevoie de ajutor ca să punem din nou corabia în mişcare, i se adresă Shokerandit.

Celălalt râse fără să ridice ochii și Shokerandit văzu că avea sânge închegat pe mâini și pe haine.

— Lasă-l să-și revină, zise Toress Lahl.

Auzind asta, Fashnalgid scoase un chicotit răgușit și începu să răcnească la ei.

— „Lasă-l să-și revină!" Cum poate să-și revină un om? De ce-ar trebui să-și revină? Am trecut prin ultimele zile mâncând arangi cruzi – da, și am omorât un om pentru privilegiul de a face asta... Măruntaie... tot... Și acum descopăr că Besi a murit. Besi, cea mai dragă, cea mai devotată fată care a existat vreodată... De ce-aș vrea să-mi revin? Vreau să mor!

—În curând o să te simţi mai bine, îl încurajă Toress Lahl. Abia dacă o cunoşteai.

— Îmi pare rău pentru Besi, vorbi și Shokerandit. Dar trebuie să pornim din nou la drum.

Fashnalgid îl privi furios.

— Tipic pentru tine, conformist afurisit! Indiferent ce se-ntâmplă, faci ce trebuie să faci. Din partea mea, poţi să laşi corabia să putrezească!

— Eşti beat, Harbin! zise Shokerandit, simţindu-se superior moral acestei figuri abjecte.

— Besi a murit. Ce altceva mai contează?

Se întinse pe punte.

Toress Lahl îi făcu semn lui Shokerandit şi se îndepărtară pe furiş.

Luară câte un topor ca să intre în cabine şi coborâră.

Când Shokerandit ajunse la picioarele scării tambuchiului, un bărbat gol se aruncă asupra lui. Shokerandit căzu într-un genunchi şi fu apucat de gât. Atacatorul – o rudă a lui Odim – mârâi, mai mult ca un animal înnebunit decât ca un om. Întinsese mâinile încleştate spre Shokerandit, fără nicio încercare coerentă de a-l doborî. Locotenentul îi înfipse două degete în ochi, îndreptă braţul şi împinse cu putere. Când individul se prăbuşi, îl lovi cu piciorul în abdomen, sări peste el şi-l ţintui la podea.

— Ce facem acum? Îl aruncăm la fagori?

— O să-l legăm şi-o să-l lăsăm într-o cabină.

— Nu-mi asum niciun risc.

Luă toporul pe care-l scăpase şi-l lovi în tâmplă cu mânerul pe bărbatul întins. Acesta rămase inert.

Se duseră la pupa, la cabina căpitanului. Sparseră încuietoarea şi se năvăliră înăuntru. Se treziră într-o cabină mobilată confortabil, cu ferestre care se deschideau chiar deasupra apei.

Se opriră imediat. Un bărbat cu o muschetă veche, cu ţeava evazată, stătea cu spatele la ferestre, ţintind spre ei.

— Nu trage! strigă Shokerandit. Nu vrem să-ţi facem niciun rău.

Bărbatul se ridică în picioare și lăsă arma în jos.

— V-aș fi spulberat dacă erați smintiți.

Era proporționat în felul neobișnuit, îndesat. Trecuse prin Moartea Grasă. Îl recunoscură ca fiind căpitanul. Ofițerii zăceau prin cabină, cu mâinile legate. Unii aveau călușuri în guri.

— Ne-am distrat pe cinste aici, continuă căpitanul. Din fericire, am fost primul care mi-am revenit. L-am pierdut doar pe secund – s-a întâmplat pentru scopuri alimentare, scuzați expresia. Peste câteva ore, ofițerii se vor întoarce la treabă.

— Atunci poți să-i lași și să ai grijă de restul corabiei, vorbi Shokerandit pe ton tăios. Am eșuat și suntem amenințați de fagori de pe țărm.

— Ce face meșterul Eedap Mun Odim? întrebă căpitanul în timp ce-i însoțea afară din cabină, cu pușca sub braț.

— Încă nu l-am găsit.

Dădură de el mai târziu. Când simțise primul acces de febră, Odim se încuiase în cabină cu o provizie de apă, pește uscat și pesmeți marinărești. Trecuse prin metamorfoză. Era mai scund cu câțiva centimetri și avea corpul mult mai rotund. Ținuta cu spatele drept, caracteristică lui, dispăruse. Purta straie marinărești, pentru că propriile-i haine îi rămăseseră prea strâmte. Clipind, ieși pe punte ca un urs de la hibernare, din peștera lui.

Se uită iute în jur, încruntat, când îl chemară. Shokerandit se apropie încet, știind prea bine că el transmisese Moartea Grasă tuturor celor de la bord. Îi aminti cu smerenie lui Odim numele său.

Fără să-l bage în seamă, Odim se duse la parapet și arătă peste marginea corabiei. Când vorbi, glasul i se înecă de mânie.

— Ce barbarie! Un mizerabil mi-a aruncat peste bord vesela cea mai bună! O ticăloșie! Doar pentru că avem o

boală la bord, nu scuză... Cine-a făcut-o? Vreau să știu. Vinovatul n-o să meargă pe vas cu mine!

— Păi..., începu Toress Lahl.

— Ăăă..., se auzi și Shokerandit, care se stăpâni și continuă: Domnule, recunosc, eu am făcut asta. În momentul acela eram atacați de fagori.

Arătă spre locul unde se zăreau fagorii, lângă stâncă.

— Pe fagori îi împuști, nu arunci în ei cu farfurii prețioase, imbecilule! exclamă Odim pierzându-și cumpătul. Erai nebun – asta ți-e scuza?

— Corabia nu are arme cu care să se apere. Am văzut că fagorii se pregăteau să atace. Dacă devin disperați, vor încerca din nou. Am aruncat intenționat vesela. Așa cum mă așteptam, fagorii au crezut că pășeau pe gheață subțire și s-au retras. Îmi pare rău pentru porțelanul tău, dar a salvat nava.

Odim nu scoase nicio vorbă. Aținti privirea în jos, la punte, în sus, către catarg. Apoi scoase un caiețel negru din buzunar și-l răsfoi.

— Serviciul acela ar fi adus o mie de sibi în Shivenink, spuse pe ton scăzut, aruncând spre ei priviri scurte.

— A salvat restul porțelanului de pe navă, interveni Toress Lahl. Celelalte lăzi sunt intacte. Cum se simte restul familiei?

Murmurând pentru sine, Odim făcu o notiță cu creionul

— Poate mai mult de o mie... Mulțumesc, mulțumesc... Mă întreb când se vor mai fabrica asemenea obiecte fine. Probabil nu înainte de primăvara următorului An Mare, multe secole în viitor. De ce-ar trebui să ne pese oricăruia dintre noi de asta?

Se întoarse ca amețit și-i strânse mâna lui Shokerandit în timp ce se uita în altă parte.

— Mulțumirile mele pentru că ai salvat corabia.

— Acum o s-o punem la loc pe apă, zise căpitanul.

Zgomotul turmei de flambregi se auzea mai tare acum. Se întoarseră și văzură animalele revărsându-se pe lângă ei, la cel mult un kilometru și jumătate în interiorul uscatului. Odim dispăru neobservat.

Abia mai târziu descoperiră motivul purtării aceleia ușor excentrice. Nu numai moartea dragei lui Besi îl tulburase pe Odim. Dintre cei trei copii, numai băiatul cel mai mare, Kenigg, supraviețuise ravagiilor Morții Grase. Soția lui murise și ea. Nu se găsise prea mult din ea, în afară de craniu, tors și o grămadă de oase.

Capacitatea de plutire nu avea să revină decât peste câteva ore. Căpitanul și câțiva membri ai echipajului care-și reveniseră făcură încercări de a readuce mersul firesc al lucrurilor. Cei încă bolnavi fură instalați cât mai comod în cabina chirurgului. Răniții fură îngrijiți. Convalescenții fură aduși la aer proaspăt. Morții fură înfășurați în pături și aliniați într-un șir pe puntea superioară. Erau douăzeci și opt de cadavre. Supraviețuiseră douăzeci și unu de oameni, inclusiv căpitanul și unsprezece membri ai echipajului.

După identificarea tuturor și înstăpânirea ordinii, organizară o slujbă de mulțumire pentru supraviețuirea lor, închinată Zeului Azoiaxic, cel care rânduia toate lucrurile.

În imnurile lor inocente, nu vedeau că rămânerea în viață era un fapt complex, care depășea capacitatea oricărei zeități locale.

Helliconia se întorcea în perioada aceea către ceva asemănător condițiilor originare ce existaseră înainte ca soarele-părinte Batalix să fie prins în câmpul gravitațional al supergigantei de categorie A. Pe planetă viețuiau pe atunci

multe specii, variind în mărime de la virusuri la balene, dar în același timp i se refuza nivelul de energie sau complexitatea de a susține ființe cu intensitatea organizării celulare cerute ca elemente structurale pentru funcții mentale superioare: gândirea, deducția, percepția asociate conștiinței complete. Ancipitalii reprezentau efortul suprem al Helliconiei în această privință.

Ancipitalii formau o parte a sistemului viu integrat al biosferei helliconiene. Una dintre funcțiile acestei structuri globale – pe care, inutil să spunem, componentele sale n-o conștientizau deloc – era menținerea de condiții optime pentru supraviețuirea tuturor. Așa cum muștele cu dungi galbene nu puteau exista fără flambregi, tot așa, până la urmă, flambregii nu puteau exista fără muștele cu dungi galbene. Toate formele de viață erau interdependente.

Captura lui Batalix de către supergigantă fusese doar un eveniment de amploare, nu o catastrofă pentru viața helliconiană, deși fusese catastrofală pentru multe regnuri și pentru mulți indivizi. Impactul capturii avusese loc gradual, astfel încât biosfera îl suportase. Planeta avea grijă de ai ei. Satelitul se pierduse; procesele vitale continuaseră, deși cu o perturbare care adusese furtuni și viscole vreme de sute de ani.

Emisiile violente de radiații de înaltă energie ale noului soare provocaseră și mai multe pagube. Și mai multe regnuri fuseseră exterminate, în timp ce altele supraviețuiseră numai datorită mutațiilor genetice. Printre noile specii erau unele care, din punct de vedere al evoluției, progresaseră foarte repede; supraviețuiră în noul mediu cu costuri relativ reduse. Assatassii din mare, ce se nășteau ca larve din trupurile în descompunere ale părinților lor; yelkii și biyelkii, necrogene care semănau cu mamiferele, dar nu aveau uter, și specia umană; acestea se numărau printre noile creaturi ce ajunseseră

la abundență în condițiile bogate în energie care apăruseră cu opt milioane de ani înainte de momentul prezent.

Noile ființe erau produse ale năzuinței biosferei către unitate și fuseseră plăsmuite la vremea schimbărilor maxime. Înainte de capturarea de către Freyr, atmosfera Helliconiei conținuse o cantitate mare de dioxid de carbon, care proteja viața cu un efect de seră și producea o temperatură medie de –7° C. După captură, dioxidul de carbon din atmosferă se redusese mult, combinându-se la periastru cu apă și formând roci carbonatate. Nivelul de oxigen crescuse până la cantități adecvate pentru noile făpturi; oamenii nu puteau trăi ca fagorii în Nyktryhkul sărac în oxigen. În mări, concentrațiile superioare de macromolecule duseseră la o activitate mai intensă în tot lanțul trofic. Toți acești noi parametri ai existenței făceau parte din funcțiile de reglare a biosferei Helliconiei.

În calitate de cea mai complexă formă de viață, oamenii erau cei mai vulnerabili. Oricât de mult s-ar fi putut revolta împotriva ideii, viața lor colectivă nu era niciodată mai mult decât o parte din echilibrul planetei căreia îi aparțineau. În această privință, nu erau diferiți de pești, de ciuperci sau de fagori.

Pentru a putea funcționa cu eficiență optimă în extremele Helliconiei, presiunea evoluționistă introdusese un sistem de reglare a maselor de oameni. Helico-virusul polimorf avea ca vector o specie de artropode, o căpușă, care se transfera rapid de la fagori la oameni. Virusul era endemic în două perioade ale anului helliconian: în Primăvara și în Toamna târzie a Anului Mare, cu cicluri secundare minore între aceste cicluri. Cele două pandemii erau cunoscute ca febra oaselor și Moartea Grasă.

Dimorfismul sexual era neglijabil, dar ambele sexe manifestau un dimorfism sezonier. Se putea spune că masculii și

femelele cântăreau în medie aproximativ cincizeci şi unu de kilograme de-a lungul unui întreg An Mare, însă primăvara şi toamna aduceau variaţii spectaculoase în greutatea corporală.

Supravieţuitorii năpastei din primăvară a febrei oaselor cântăreau abia patruzeci și patru de kilograme, iar cei crescuţi după vechiul mers al lucrurilor aveau o înfăţişare scheletică. Această greutate corporală era un factor ereditar. Persista de-a lungul generaţiilor ca o trăsătură crucială pentru supravieţuire în timpul căldurii crescânde. Efectul devenea însă treptat mai puţin vizibil până când populaţia ajungea la media de cincizeci şi unu de kilograme.

Către iarnă, virusul revenea, în parte datorită semnalelor glandulare. Supravieţuitorii acestor atacuri creşteau în volum în loc să-l piardă, câştigând, una peste alta, cam cincizeci la sută din greutatea corporală. Vreme de câteva generaţii, populaţia cântărea în medie şaptezeci şi şase de kilograme. Se transformaseră din ectomorfi la o extremă în endomorfi la cealaltă extremă.

Acest proces patologic îndeplinea o funcţie vitală pentru menţinerea speciei umane, cu un efect secundar de care beneficia întreaga biosferă. Aşa cum creşterea cantităţii de energie a planetei în timpul primăverii cerea o biomasă mult mai diversă pentru funcţionarea sistemică eficientă, reducerea energiei în timpul iernii necesita o descreştere a biomasei totale. Virusul selecţiona populaţia umană pentru a se conforma cu organizarea totală a lanţurilor trofice ale biosferei.

Existenţa umană nu era posibilă fără virus, aşa cum turmele de flambregi ar fi încetat până la urmă să existe fără blestemul muştei cu dungi galbene.

Virusul distrugea. Dar era o distrugere dătătoare de viaţă.

VIII. Batjocorirea mamei

Briza puternică bătea dinspre coastă. Norii se împrăştiară, dezvăluindu-l pe Batalix deasupra. Marea sclipea, stropind cu spumă formată din perle fine. *Anotimpul Nou* gonea spre vest prin sud-vest, cu muzică în parâme.

De-a lungul coastei Lorajului, spre nord, se înălțau Palatele de Toamnă, terasă după terasă. În stânca lor, întinsă de-a lungul țărmului în spațiu și în timp, erau întemnițate visuri despre tirani uitaţi. Potrivit legendei, regele Denniss trăise cândva între zidurile lor sacre. Din zilele construirii lor, Palatele, la fel ca o relaţie umană neconcludentă, nu fuseseră niciodată ocupate în întregime, dar nici pustii în totalitate. Se dovediseră prea grandioase pentru cei care le creaseră și pentru cei care veniseră după ei. Și totuși erau încă folosite, mult după toamna aceea neştiută care văzuse prima oară înălțarea turnurilor deasupra țărmului de granit. Fiinţe umane – triburi întregi – trăiau în ele ca păsările sub streşini neîngrijite.

Cărturarii, care sunt întotdeauna atraşi de trecut, locuiau tot în Palatele de Toamnă. Pentru ei, Palatele erau cel mai măreţ sit arheologic din lume, iar beciurile lor ruinate reprezentau rădăcinile înfipte într-o epocă mai veche a omului. Şi ce mai beciuri! Labirinturi cu adâncime aproape infinită, coborând sub stâncă, ca pentru a extrage căldura din inima

Helliconiei. Aici erau socoteli înscrise pe piatră și în lut, cioburi de oale, schelete de frunze de la păduri dispărute, cranii ce puteau fi măsurate, dinți care se potriveau în maxilare, grămezi de gunoi, arme ruginite... istoria unei planete care aștepta cu răbdare interpretarea, și totuși la fel de imposibil de înțeles pe de-a-ntregul, ca o viață de om dispărută.

Palatele se întindeau palide din cauza distanței, iar *Anotimpul Nou* le lăsă în urmă, departe la tribord.

Echipajul împuținat vedea uneori alte corăbii. În dreptul portului Ijivibir, trecură pe lângă flote de pescadoare de heringi care-și vedeau de treabă. În larg se zărea, din când în când, câte-o navă de război, aducându-le aminte că vrajba dintre Uskutoshk și Bribahr nu se stinsese. Nimeni nu-i supără, nici măcar nu le făcu vreun semn. Pe lângă vas se luau la întrecere delfini de gheață.

După Clusit, căpitanul se hotărî să acosteze. Apele îi erau familiare și decise să aprovizioneze corabia cu alimente înainte de a face ultima parte a cursei, până în portul Rivenjk din Shivenink. Pasagerii se îndoiau că era înțelept să tragă la țărm după recenta lor întâlnire cu banda de fagori, dar el îi liniști.

Partea aceasta a Lorajului se afla sub tropicul de nord și era încă fertilă. Dincolo de coastă se întindea un ținut sclipitor, cu păduri, lacuri, râuri și mlaștini, abia locuit de oameni. Dincolo de el se înălțau, până la calota de gheață, pădurile străvechi de eldawon și de caspiarn.

Pe mal stăteau tolănite foci-cu-coif, care începură să mugească atunci când pasagerii și echipajul de pe *Anotimpul Nou* trecură printre ele. Nu opuseră nicio rezistență când fură omorâte cu lovituri de vâslă. Vâsla trebuia să izbească foca sub falcă, în partea cea mai vulnerabilă a gâtului. Cu căile respiratorii blocate, creatura murea sufocată. Asta luă un timp. Pasagerii întorceau privirea în timp ce focile se

rostogoleau în agonie. Supraviețuitoarele încercau deseori să le ajute, scâncind jalnic.

Capetele focilor erau acoperite de o adaptare a coarnelor care semăna cu un coif, focile fiind animale de uscat în trecutul îndepărtat, mânate înapoi în ocean de frigul din Iarna-Weyr. Adaptarea proteja urechile și ochii creaturilor, dar și craniul.

În timp ce grupul de oameni întorcea capul de la focile pe care le ucidea, pești cu picioare se repeziră din valuri și suiră panta abruptă de pietriș. Începură să atace focile muribunde, sfâșiind bucăți din carnea închisă la culoare.

— Hei! strigă Shokerandit lovind un pește.

Unii se împrăștiară și fugiră pe sub pietre. Unul căzu, rănit de izbitura lui Shokerandit, care îl ridică și i-l arătă lui Odim și lui Fashnalgid.

Peștele era lung de aproape un metru. Cele șase „picioare" semănau cu niște aripioare. Avea un maxilar lung și subțire, din care atârnau mustăți cărnoase. În timp ce capul i se zbătea dintr-o parte în alta și maxilarele îi pocneau, ochii cenușii, încețoșați, erau fixați asupra omului care-l ținea prizonier.

— Vezi creatura asta? E un scufundac, explică Shokerandit. În curând, o să vină la țărm cu miile. Cei mai mulți sunt mâncați de păsări. Ceilalți supraviețuiesc și-și sapă tunele în pământ pentru adăpost. Odată cu venirea Iernii-Weyr se vor face mai lungi decât șerpii.

— Sunt viermii lui Wutra, așa se cheamă, zise căpitanul. Mai bine aruncă-l, domnule. Nici măcar marinarii nu-i consumă.

— Lorajanii îi mănâncă.

Căpitanul răspunse respectuos, dar hotărât:

— Domnule, pentru lorajani, viermii sunt o delicatesă, e adevărat, totuși sunt veninoși. Îi gătesc cu un lichen, tot

otrăvitor, și se spune că cele două veninuri se neutralizează reciproc. Am mâncat chiar eu din mâncare, acum câțiva ani, când am eșuat pe coasta asta. Dar tot detest vederea și gustul chestiilor ăstora. Cu siguranță nu vreau ca oamenii mei să-și umple burțile cu așa ceva.

— Prea bine.

Shokerandit aruncă în mare scufundacul care încă se zbătea.

Mierle și alte soiuri de păsări se roteau deasupra lor, țipând. Marinarii tăiară în bucăți șase foci cu coif, cât mai repede posibil, și duseră hălcile de carne la barcă. Rămășițele fură lăsate celorlalte animale de pradă.

Toress Lahl plângea în tăcere.

— Urcă în barcă, zise Fashnalgid. De ce plângi?

— Ce loc oribil! exclamă femeia întorcând capul. Vietăți cu picioare se târăsc afară din mare și toate mănâncă alte lucruri vii.

— Așa-i lumea, doamnă. Sus în barcă!

Vâsliră înapoi către corabie, iar păsările îi urmară, țipând întruna.

Anotimpul Nou întinse pânzele și începu să se miște pe apa liniștită, cu prora îndreptată spre Shivenink. Toress Lahl încercă să-i vorbească lui Shokerandit, dar bărbatul o îndepărtă, fiindcă el și Fashnalgid aveau treabă. Rămase lângă parapet, cu mâna la frunte, privind cum se micșorează țărmul.

Odim se apropie și se așeză alături de ea.

— Nu trebuie să fii tristă. O să ajungem în curând la adăpostul portului Rivenjk. Fratele meu ne va găzdui. O să ne odihnim și-o să ne revenim din șocurile prin care-am trecut.

Femeia izbucni din nou în lacrimi.

— Crezi într-un zeu? întrebă ea întorcând capul spre Odim. Ai trecut prin atâta suferință în călătoria asta!

Bărbatul tăcu o vreme înainte să răspundă.

— Doamnă, toată viața mea am trăit în Uskutoshk. M-am comportat ca un uskut. Am crezut ca un uskut. M-am conformat, ceea ce înseamnă că l-am venerat cu regularitate pe Zeul Azoiaxic, zeul din Sibornal. Acum, că am plecat din locul ăla, sau am fost alungat, cum s-ar putea spune, îmi dau seama că nu sunt uskut. Mai mult, descopăr că nu am absolut nicio credință în zeu. Când a trecut, m-am simțit ușurat. Se bătu în piept ca dovadă. Îți mărturisesc toate astea pentru că nu ești uskută.

Toress Lahl făcu semn către țărmul pe care-l părăseau.

— Locul ăsta odios... creaturile astea îngrozitoare... toate prin care am trecut... soțul meu ucis în luptă... oroarea corabiei ăsteia... Totul devine mereu mai rău, an după an... De ce nu m-am născut primăvara? Îmi pare rău, Odim, dar parcă nu-s eu...

După o clipă, el replică blajin:

— Înțeleg. Am trecut și eu printr-o pierdere grea. Soția mea, copiii mai mici, draga de Besi... Vorbesc însă cu strigoiul soției mele în pauk, iar ea mă consolează. Nu-ți cauți soțul în pauk, doamnă?

Tânăra răspunse cu voce joasă:

— Da, da, cobor până la strigoiul lui. Nu-i așa cum aș dori să-l văd. Mă consolează și-mi zice că ar trebui să-mi găsesc fericirea cu Luterin Shokerandit. Atâta iertare...

— Și? Luterin e un tânăr plăcut, din câte văd și aud.

— N-aș putea să-l accept niciodată. Îl urăsc! El l-a ucis pe Bandal Eith. Cum să-l accept?

Fu surprinsă de propriul ei antagonism. Odim ridică din umerii lați.

— Dacă strigoiul soțului tău te sfătuiește așa...

— Sunt o femeie cu principii. Poate-i mai ușor să ierți când ești mort. Toți strigoii glăsuiesc cu aceeași voce, dulce

ca putreziciunea. S-ar putea să încetez cu obiceiul paukului... Nu pot să-l accept pe bărbatul care m-a înrobit, oricât de ispititori ar fi termenii pe care-i folosește ca să mă flateze. Niciodată. Ar fi odios.

Bărbatul îi puse o mână pe braț.

— Totul e odios pentru tine? Poate-ar trebui totuși să încerci să gândești ca mine, că nouă, exilaților, ni se oferă o viață nouă. Am douăzeci și cinci de ani și cinci zecimi – nu sunt tocmai tânăr! Tu ești mult mai tânără. Se spune că oligarhul ar fi observat că lumea e o cameră de tortură. E cazul numai pentru cei care cred asta. Când am coborât pe țărm și am omorât focile – numai șase din câteva mii, la urma urmei! – m-a copleșit sentimentul că sunt modelat pentru sezonul de iarnă într-un fel extraordinar. Am pus carne pe mine, dar l-am lepădat pe Azoiaxic... Oftă. Mi-e greu să vorbesc profund. Sunt mai bun la cifre. Nu-s decât un negustor, după cum știi, doamnă. Dar metamorfoza prin care am trecut e atât de uimitoare, că trebuie, *trebuie* să încercăm să trăim în înțelegere cu natura și cu socotelile ei.

— Așadar, ar trebui să-i cedez lui Luterin, așa-i? întrebă Toress privindu-l drept în ochi.

Un surâs apăru în colțul gurii lui Odim.

— Harbin Fashnalgid are și el o slăbiciune pentru tine, doamnă.

În timp ce râdeau, Kenigg, singurul fiu supraviețuitor al lui Odim, fugi spre el și-l îmbrățișă. Odim se aplecă și-l sărută pe obraz.

— Chiar cred că ești un om minunat, Odim, rosti Toress Lahl, bătându-l ușor pe mână.

— Și tu ești minunată, dar încearcă să nu fii prea minunată pentru fericire. Asta-i o zicală veche din Kuj-Juvec.

Când dădu din cap în semn de încuviințare, o lacrimă sclipi în ochii femeii.

Vremea se înrăutăţea pe măsură ce corabia se apropia de Shivenink, o ţară îngustă, constând aproape în întregime din enormul lanţ muntos care-şi împrumutase numele naţiunii. Acesta despărţea teritoriile Lorajului şi Bribahrului.

Locuitorii erau oameni paşnici, cu frică de zeu. Mâniile le fuseseră secate de furiile htoniene originare care le înălţaseră munţii. Prin cotloanele fortăreţei lor naturale, construiseră un artefact ce întruchipa tipul lor special de sacralitate şi de determinare: Roata Mare din Kharnabhar. Această roată devenise un simbol nu numai pentru Sibornal, ci şi pentru restul globului.

Balene uriaşe înălţară capetele cu boturile cu ciocuri ca să observe *Anotimpul Nou* când intră în apele Shiveninkului. Un viscol stârnit brusc izbi vasul şi-l ascunse aproape imediat vederii.

Corabia era în dificultate. Vântul vuia printre parâme, stropii zburau peste punte; nava se legăna cuprinsă parcă de furie. Învăluiţi în ceva ce semăna aproape a întuneric – deşi erau zorii lui Freyr –, marinarii fură trimişi pe sarturi, dar în noile lor forme metamorfozate erau stângaci. Urcară la capătul vergii, se udară leoarcă, se umplură de vânătăi. Velele încăpăţânate fură strânse. Apoi se întoarseră pe puntea măturată neîncetat de apă.

Cu echipajul secătuit de vlagă, Shokerandit şi Fashnalgid, împreună cu unele dintre rudele mai îndemânatice ale lui Odim, dădură o mână de ajutor la pompe. Pompele se aflau la mijlocul corabiei, chiar în spatele catargului principal. Opt oameni puteau să lucreze la fiecare pompă, patru la

fiecare mâner. În puțul pompelor abia dacă era loc pentru cei șaisprezece laolaltă. Din moment ce în această parte a punții principale pătrundea mai multă apă, cei care pompau erau mereu inundați. Bărbații înjurau și se căzneau, pompele hârâiau ca niște moșnegi, apele îi izbeau.

După douăzeci și cinci de ore, vântul se domoli, barometrul se stabiliză, valurile se micșorară. Ninsoarea cădea fără zgomot, suflată dinspre uscat. Țărmul nu se zărea, dar i se simțea prezența, ca și cum ceva uriaș se întindea acolo, gata să se trezească din străvechiul său somn de piatră. Toți simțeau și rămâneau tăcuți. Îl căutau cu privirea, ațintită prin zăpada care înăbușea orice sunet, și nu vedeau nimic.

A doua zi, vremea se amelioră, un pasaj calm în orchestrația elementelor naturii.

Rafalele de zăpadă cădeau peste apa verde. Batalix strălucea printre fulgi. Făptura adormită era dezvăluită încet – la început, i se zăriră doar șoldurile.

Corabia era redusă la dimensiunile unei jucării de un șir de bastioane albastru-verzui ale căror vârfuri se pierdeau în nori. Bastioanele se desfășurau pe măsură ce corabia, din nou cu toate pânzele sus, gonea către apus. Acestea erau promontorii uriașe, fiecare mai mare decât cel dinainte. La nivelul mării, stâlpi de proporții gigantice sugerau irezistibil că fuseseră sculptați de mâini ce avuseseră în spatele lor o intenție; susțineau streșini de piatră ce urcau aproape vertical. Din loc în loc se zăreau arbori, agățați de încrețiturile rocii. Filoane albe orizontale de zăpadă conturau curbele fiecărui promontoriu.

Crăpăturile dintre promontorii erau golfuri adânci – buzunare în care munții păstrau rezerve de beznă și de furtuni. Fulgerele se jucau prin aceste cotloane. În locurile unde curentul alerga pe la gura lor pluteau păsări albe. Sunete și rezonanțe stranii izvorau peste ape din cavernele

ascunse, atingând minţile oamenilor la fel ca sarea ce le cădea pe buze.

Pătrunzând în asemenea golfuri, răbufniri sporadice ale soarelui dezvăluiau în capătul lor cel mai îndepărtat cataracte de gheaţă albastră, cascade uriaşe îngheţate ca pentru veşnicie, care se rostogoliseră din sălașele lor înalte de piatră, gheaţă, grindină şi vânt, ascunse aproape permanent de nori.

Apoi un golf mai mare decât cele dinainte. Un abis, încadrat de pereţi negri. La intrare, cocoţat pe o stâncă pe care mareele cele mai înalte nu o puteau depăşi, un far. Acest semn de locuire umană întărea solitudinea scenei. Căpitanul încuviinţă din cap şi zise:

— Acesta e Golful Vajabhar. Se poate intra până în portul Vajabhar – iese în afară ca un dinte de pe falca de jos a golfului.

Navigară însă mai departe, iar masa uriaşă de la tribord părea să se deplaseze odată cu ei.

Mai târziu, când ajunseră în apele din dreptul peninsulei Shiven, coasta deveni şi mai masivă. Trebuiau s-o ocolească pentru a ajunge în portul Rivenjk. Peninsula nu avea golfuri şi era aproape lipsită de neregularităţi. Caracteristica ei principală era mărimea. Până şi echipajul, când nu era de cart, se aduna în tăcere pe punte ca să privească.

Coastele înalte ale Shivenului erau învăluite în vegetaţie. De ele atârnau plante agăţătoare, în cădere liberă, ca pentru a imita multele cascade mici ce-şi începeau coborârea şi n-o terminau niciodată, biciuite de vânturile care erodau pereţii verticali. Din când în când, norii se risipeau şi dezvăluiau vârful impunător de piatră, acoperit de zăpadă, ce urca până la cer. Acesta era capătul sudic al unui lanţ muntos care se curba către nord pentru a se uni cu şirurile enorme de platouri de lavă de sub calota polară de gheaţă.

De-a lungul a relativ puţini kilometri din locul unde plutea vasul, lanţul muntos al peninsulei se înălţa la altitudini de peste 9 600 de metri deasupra nivelului mării. Mult mai înalt decât orice vârf de pe Pământ, Lanţul Shivenink rivaliza ca scară de mărime cu Nktryhkul Înalt din Campannlat şi forma unul dintre cele mai măreţe spectacole de pe planetă. Învăluit în propriile-i furtuni, cu propriile condiţii climaterice, marele lanţ muntos nu se dezvăluia prea multor ochi umani, în afară de cei de pe puntea câte unui vas în trecere.

Luminată de razele aproape orizontale ale lui Freyr, formaţiunea se înveşmânta în lumini şi umbre care tăiau răsuflarea. În ochii pasagerilor, totul părea strălucitor, nou-nouţ. Se simţeau înălţaţi sufleteşte de asemenea peisaj extraordinar. Însă ceea ce vedeau era străvechi – străvechi până şi în termeni de formare planetară.

Înălţimile care îi dominau apăruseră cu peste patru miliarde de ani în urmă, când crusta helliconiană neevoluată fusese izbită de meteoriţi de mari dimensiuni. Lanţul Shivenink, Barierele Vestice din Campannlat, dar şi munţii îndepărtaţi din Hespagorat erau mărturii rămase de la evenimentul acela, formând între ele segmentele unui cerc uriaş ce cuprindea materialul ejectat de un singur impact. Oceanul Climent, considerat de marinari ca o întindere aproape nesfârşită, se afla în craterul originar.

Navigară zi după zi. Ca într-un vis, peninsula rămânea la tribord, neschimbată, de parcă n-avea să dispară niciodată.

La un moment dat, ocoliră o insuliţă, doar o mărgică în ocean, care era posibil să fi căzut din masivul ieşit în afară de pe uscat. Deşi arăta ca un loc înfricoşător în care să trăieşti, insula era locuită. Un iz de fum de lemn ars pluti către corabie; acesta, plus imaginea unor colibe cuibărite printre copaci, îi făcu pe pasageri să tânjească după o scurtă oprire pe ţărm, dar căpitanul nici nu vru să audă.

— Insularii ăștia sunt pirați, mulți dintre ei indivizi deznădăjduiți pierduți de pe nave pe timp de furtună. Dacă am pune piciorul acolo, ne-ar omorî și ne-ar fura corabia. Mai degrabă m-aș face prieten cu niște vulturi.

Trei canoe lungi din piele ieșiră în larg de pe insulă. Shokerandit dădu luneta din mână în mână și se uitară la bărbații aduși de spate care vâsleau către ei ca și cum viața le-ar fi depins de asta. La pupa uneia dintre bărci stătea o femeie goală, cu păr lung și negru. Ținea în brațe un bebeluș ce sugea la sân.

În acel moment, o furtună de zăpadă se dezlănțui din munți, căzând ca un șal pe suprafața mării. Fulgii se așterneau pe sânii goi ai femeii și se topeau.

Anotimpul Nou avea prea multe pânze pentru a putea fi ajunsă din urmă de canoe, care rămaseră în urmă. Bărbații continuară totuși să vâslească neobosiți. Încă vâsleau când se pierdură din vedere, ca niște nebuni.

De vreo două ori, norii și ceața se risipiră de-ajuns pentru ca pasagerii să zărească înălțimile Shiven. Atunci, oricine observa spărtura dintre nori scotea un strigăt, iar ceilalți pasageri veneau degrabă și li se tăia răsuflarea văzând cât de mult se întindeau deasupra capetelor lor stâncile de pe care se prelingea apa, zăpezile acelea ca niște jungle verticale.

O dată se porni o alunecare de teren. O porțiune a falezei se prăbuși, luând cu ea mai multe stânci. Când izbi marea, se înălță un val imens. O așchie de gheață căzu, dispăru sub suprafață, săltă la loc. Așchii mai mari se rostogoliră după ea, rupte din marginea vreunui ghețar invizibil la adăpostul norilor. Prăbușirile provocau ecouri înfricoșătoare.

O colonie formată din mii de păsări maronii își luă zborul în grabă de pe țărm, cu fluierături de spaimă. Anvergura aripilor lor era atât de mare, încât, când trecură pe lângă

corabie, zgomotul provocat de mişcările lor se auzea ca nişte tunete joase. Colonia avu nevoie de o jumătate de oră ca să treacă pe deasupra, iar căpitanul reuşi să doboare câteva pentru hrană.

Când corabia ocoli în sfârşit peninsula şi continuă să navigheze spre nord, la două zile depărtare de Rivenjk, îi lovi încă o furtună, mai puţin severă decât cea dinainte. Se văzură înconjuraţi de un vârtej de ceaţă şi de zăpadă, care sosi în rafale puternice. O zi întreagă, lumina sorilor licări prin negurile dese şi prin perdeaua de grindină, cu boabe mari cât pumnul de om.

Când furtuna se potoli şi oamenii de la pompe, extenuaţi, terminară de scos toată apa şi se duseră să se odihnească, ţărmul se dezvălui iar, încetul cu încetul.

Aici stâncile erau mai puţin verticale, deşi la fel de copleşitoare ca întotdeauna, dându-şi naştere la propriii nori şi la propriile furtuni. De undeva dintr-o furtună întunecată răsări silueta gigantică a unui om, învăluită în ceaţă.

Omul părea să aibă intenţia de a sări de pe ţărm şi de a ateriza pe puntea *Anotimpului Nou*.

Toress Lahl scoase un strigăt de spaimă.

— Ăsta-i Eroul, doamnă, o linişti ofiţerul secund. E un semn că suntem aproape de sfârşitul călătoriei – şi asta-i bine.

Odată ce pricepură adevăratele proporţii ale coastei, deveni limpede că statuia era uriaşă. Căpitanul demonstră cu ajutorul sextantului că se înălţa la peste o mie de metri.

Braţele Eroului erau ridicate şi duse puţin înainte, deasupra capului. Genunchii erau uşor îndoiţi. Atitudinea lui sugera că era pe cale fie să sară în ocean, fie să-şi ia zborul. A doua alternativă era sugerată de o pereche de aripi (sau poate o mantie) ce-i flutura pe spate, pornind de pe umerii laţi. Pentru stabilitate, partea de jos a picioarelor nu fusese separată de stânca în care fusese sculptată.

Statuia era stilizată, cioplită în spirale curioase, ca pentru a-i conferi o formă aerodinamică. Avea fața ascuțită, ca de șoim, însă nu cu totul inumană.

Amplificând solemnitatea priveliștii, se auzi bătaia unui clopot îndepărtat. Glasul de bronz se rostogoli peste apele cenușii până la vas.

— E o figură splendidă, nu-i așa? întrebă Luterin Shokerandit cu mândrie.

Pasagerii metamorfozați se strânseră la parapet să privească neliniștiți uriașa statuie.

— Ce reprezintă? se interesă Fashnalgid, îndesându-și mâinile în buzunarele hainei.

— Nu reprezintă nimic. Este el însuși. Este Eroul.

— Trebuie să reprezinte ceva!

Iritat, Shokerandit replică:

— Stă acolo, atât. Un om. Ca să fie văzut și admirat.

Tăcură stânjeniți și ascultară nota melancolică a clopotului.

— Shivenink e o țară a clopotelor, rosti Shokerandit.

— Eroul are un clopot în burtă? întrebă tânărul Kenigg.

— Cine-ar construi așa ceva într-un asemenea loc? interveni Odim, pentru a acoperi întrebarea impertinentă a fiului său.

— Dați-mi voie să vă spun, prieteni, continuă Shokerandit, că această siluetă grandioasă a fost creată cu mulți Ani Mari în urmă. A fost construită, zice legenda, de o rasă superioară de oameni, pe care-i numim Arhitecții din Kharnabhar. Ei au construit Roata Mare și sunt cei mai buni constructori pe care i-a cunoscut lumea vreodată. Când au terminat lucrul la Roată, au sculptat statuia Eroului. Iar Eroul a străjuit de atunci încoace Rivenjk și calea către Kharnabhar.

— În numele idolului, către ce ne îndreptăm? se întrebă Fashnalgid cu voce tare, apoi coborî sub punte să fumeze o veronikană și să citească o carte.

Când pustiirea Pământului postapocaliptic cedă în fața erei glaciare, semnalele de pe Helliconia erau primite de trei secole. În timp ce ghețarii se întindeau spre sud, puțini mai aveau capacitatea de a urmări istoria planetei nou-descoperite, în afară de androizii de pe Charon.

Măcar atât se putea spune despre era glaciară: curăța Pământul de cochiliile putrede ale orașelor moarte. Distruse cimitirele în care se transformaseră toate așezările locuite. Șoareci de câmp, șobolani, lupi alergau pe unde se aflaseră cândva autostrăzi. Și în emisfera sudică, de asemenea, gheața era în mișcare. Condori solitari survolau Anzii pustii. Pinguinii migrau, generație după generație, către țărmurile înghețate din Copacabana.

O scădere de numai câteva grade fusese de-ajuns să deregleze mecanismele complicate ale controlului climateric. Explozia nucleară provocase o stare de șoc în biosfera vie – în Gaia, Pământul-mamă. Pentru prima oară în ere întregi, Gaia întâlnea o forță brută la care nu se putea adapta. Fusese batjocorită și aproape ucisă de fiii ei.

Timp de sute de milioane de ani, suprafața Pământului fusese menținută constant între extremele înguste de temperatură cele mai favorabile vieții – menținută de o conspirație neștiutoare între toate ființele vii, în strânsă legătură cu lumea ce le dăduse naștere. Asta în ciuda creșterilor energiei solare, care provocaseră schimbări spectaculoase în alcătuirea atmosferei. Cantitatea de sare din oceane fusese păstrată constant la 3,4%. Dacă procentul acesta s-ar fi ridicat vreodată la numai 6%, toată viața marină ar fi încetat. La salinitatea aceea, pereții celulelor se dezintegrează.

Cantitatea de oxigen din atmosferă se menţinuse constantă, în mod asemănător, la 21%. Procentul de amoniac fusese, de asemenea, menţinut. La fel şi stratul de ozon din atmosferă.

Toate aceste echilibre homeostatice fuseseră menţinute de Gaia, Pământul-mamă în care toate vietăţile, de la sequoia la alge, de la balene la virusuri, îşi aflau existenţa. Numai omenirea se maturizase şi uitase de Gaia. Omenirea îşi inventase propriii zei, posedase zeii aceia, fusese posedată de ei, îi folosise ca arme împotriva duşmanilor şi a propriului lor eu interior. Omenirea se înrobise singură, prin ură la fel de mult ca prin iubire. În nebunia izolării, omenirea inventase arme formidabile de distrugere. Comiţând un genocid, aproape c-o ucisese pe Gaia.

Recuperarea Gaiei fu lentă. Un simptom izbitor al bolii era moartea arborilor. Aceste organisme abundente, care fuseseră răspândite de la pădurile tropicale umede până la tundrele nordice, fură omorâte de radioactivitate şi de incapacitatea realizării fotosintezei. Odată cu dispariţia copacilor, se rupse o verigă vitală din lanţul homeostatic; adăpostul pe care-l ofereau nenumăratelor forme de viaţă se pierdu.

Clima friguroasă domni aproape o mie de ani. Pământul zăcu într-o catalepsie îngheţată. Dar mările şi oceanele supravieţuiră.

Mările absorbiseră o parte importantă din norii mari de dioxid de carbon eliberaţi de holocaustul nuclear. Dioxidul de carbon rămase captiv în apă, reţinut de circulaţia abisală a oceanului, care nu-l eliberă vreme de secole. Dar eliberarea finală iniţie o perioadă de încălzire provocată de efectul de seră.

Aşa cum se întâmplase şi înainte, viaţa ieşi din oceane. Multe componente ale biosferei – insecte, microorganisme, plante, omul însuşi – supravieţuiseră datorită izolării, vânturilor capricioase sau altor condiţii providenţiale şi redeveniră active pe măsură ce albul lăsa loc verdelui. Stratul de ozon,

apărând celulele vii de ultravioletele letale, se reconstitui. Încă o dată, când gheața permanentă se topi, sunetele instrumentelor separate evoluară spre tonul orchestral.

În jurul anului 5900, îmbunătățirea condițiilor deveni evidentă. Antilopele săltau printre arbori scunzi, cu ghimpi. Bărbați și femei se înfofoleau în piei de animale și înaintau cu dificultate către nord, în urma ghețarilor.

Noaptea, aceste umile fantome revenite din alte vremuri se cuibăreau una lângă alta în căutarea alinării și priveau stelele, care nu se schimbaseră aproape deloc din vremea omului paleolitic. Rasa umană era cea care se schimbase.

Națiuni întregi dispăruseră pentru totdeauna. Popoarele întreprinzătoare care dezvoltaseră tehnologii grandioase și porniseră mai întâi către planete și apoi spre stele, care făuriseră arme inteligente și legende, se nimiciseră singure. Singurii lor moștenitori erau androizii sterili ce lucrau pe planetele exterioare.

Apăruseră rase care, potrivit unei concepții mai vechi, puteau fi considerate perdante. Trăiau pe insule sau în pustietăți, pe vârfurile munților sau de-a lungul râurilor neîmblânzite, în jungle și în mlaștini. Fuseseră cândva cei săraci. Acum ieșeau la suprafață ca să moștenească Pământul.

Erau popoare care se bucurau de viață. În acele prime generații, în timp ce gheața se retrăgea, n-aveau motive să se dușmănească. Lumea se trezea din nou. Gaia îi iertase. Redescopereau căi de a trăi împreună cu lumea naturală din care ei alcătuiau o parte. Și redescopereau Helliconia.

Începând din anul 6000 și în următoarele șase secole, se putea spune că Gaia era în convalescență. Ghețarii înalți se repliau rapid în fortărețele lor polare.

Câte ceva din vechiul mod de viață supraviețuise. Pe măsură ce pământul revenea, erau dezvăluite vechi bastioane ale culturii tehnofile – ascunse în general în subteran, în complexuri militare sofisticate. În cele mai adânci bastioane, încă trăiau

descendenţi ai căror strămoşi făcuseră parte din elita conducătoare a culturii tehnofile; ei îşi asiguraseră supravieţuirea, în timp ce supuşii lor pieriseră. Dar ajungând la lumina soarelui, fosilele acestea vii mureau în câteva ore, ca nişte peşti scoşi de la presiunile enorme ale abisurilor oceanice.

În vizuinile lor respingătoare se descoperi şi o speranţă – legătura cu altă planetă vie. Se trimiseră solicitări către Charon, apoi o echipă de androizi sosi pe Pământ. Cu o pricepere neobosită, androizii se apucară să construiască amfiteatre în care populaţia nouă să poată observa tot ceea ce se întâmplase pe planeta îndepărtată.

Mentalităţile noilor populaţii fură modelate în mare măsură de povestea care se desfăşura sub ochii lor. Izolaţi de Pământ, supravieţuitorii de pe celelalte planete aveau şi ei legături cu Helliconia.

În ţinuturi verzi, proaspete, amfiteatrele se înălţau ca nişte cochilii de scoici în nisip, ridicate pe o muchie. Fiecare amfiteatru era capabil să găzduiască zece mii de oameni. Încălţaţi cu sandale, îmbrăcaţi rudimentar în piele, mai târziu în ţesături, veneau să privească uimiţi. Vedeau o planetă nu foarte diferită de a lor, ieşind încet din ghearele unei ierni lungi. Era povestea lor.

Uneori, un amfiteatru putea rămâne pustiu ani de zile. Populaţiile noi aveau şi ele crize, iar recuperarea Gaiei era însoţită de catastrofe naturale. Ei moşteniseră nu numai Pământul, ci şi incertitudinile sale.

Când puteau, noile generaţii se întorceau să urmărească istoria unor vieţi care se desfăşurau în paralel cu ale lor. Erau generaţii fără zei tereştri; dar siluetele de pe ecranele gigantice păreau ca nişte zei. Aceşti zei îndurau drame misterioase legate de posesie şi de religie care captivau, dar şi nedumereau publicul lor terestru.

Până în anul 6344, formele de viaţă se găseau din nou într-o abundenţă moderată. Populaţia umană depuse un

jurământ solemn că va deţine toate proprietăţile în comun, declarând că nu numai viaţa, ci şi libertatea ei era sacră. Era mult influenţată de faptele unui helliconian care trăia într-un cătun obscur de pe continentul central, un conducător pe nume Aoz Roon. Vedeau cum un om bun era distrus de voinţa de a-şi impune calea proprie. Pentru generaţiile noi, nu exista o „cale proprie"; exista doar o cale comună, călătoria vieţii, uctul spiritului colectiv.

Când vedeau imaginea uriaşă a lui Aoz Roon, apa care i se prelingea de pe buze şi de pe barbă în timp ce bea din pumni, priveau picături care căzuseră în urmă cu o mie de ani. Înţelegerea umană a generaţiilor apuse făcuse trecutul şi prezentul să se contopească. Mulţi ani la rând, imaginea lui Aoz Roon bând din pumni deveni un simbol popular.

Datorită empatiei lor pentru viaţă în general, era firesc ca noile generaţii să se întrebe dacă-i puteau ajuta pe Aoz Roon şi pe cei care trăiau alături de el. N-aveau nici cea mai mică idee cum să plece în nave stelare, aşa cum ar fi putut face popoarele preglaciare. În schimb, hotărâră să-şi concentreze simţul empatic şi să-l transmită în exterior prin cochiliile de scoică.

Astfel că porniră semnale de pe Pământ către Helliconia, care răspundeau pentru prima oară la semnalele ce se scurseseră multă vreme în direcţie opusă.

Caracteristicile rasei umane erau acum extrase dintr-un rezervor genetic uşor diferit faţă de cel dinainte. Moştenitorii Pământului aveau o empatie puternică. În lumea anterioară perioadei glaciare, empatia nu fusese dominantă. Acest dar de a pătrunde în personalitatea altuia, de a-i simţi cu bunăvoinţă starea de spirit nu fusese niciodată prea rar, însă elita îl dispreţuise

sau îl exploatase. Empatia acționa împotriva intereselor lor ca exploatatori. Puterea și empatia nu erau colegi de echipă prea grozavi.

Acum empatia era larg răspândită în rândul rasei. Deveni o trăsătură dominantă, cu potențial de supraviețuire. Nu exista nimic inuman în privința asta.

Exista un aspect inuman la helliconieni, care-i nedumerea enorm pe terrani. Helliconienii cunoșteau spiritele morților și intrau cu regularitate în comuniune cu ele.

Noua rasă de pe Pământ nu ținea cont în mod special de moarte. Înțelegeau că atunci când mureau erau luați înapoi și absorbiți în marele Pământ-mamă, iar particulele lor elementare erau remodelate în ființe noi. Erau îngropați superficial, cu flori în gură, simbolizând forța care avea să răsară din descompunerea lor. Dar pe Helliconia era altfel. Pământenii erau fascinați de coborârea helliconienilor în pauk pentru a intra în comuniune cu strigoii lor, acele scântei de energie vitală.

Și se observase că rasa ancipitală avea o relație asemănătoare cu morții. Fagorii morți se cufundau într-o stare de „cumpănă" și păreau să dăinuie, micșorându-se, vreme de câteva generații. Ei nu aveau obiceiuri de înmormântare.

Aceste extensii macabre ale existenței erau privite pe Pământ ca o compensație pentru extremele climei pe care le îndurau ființele vii în cursul unui An Mare helliconian. Exista totuși o diferență importantă între defuncții neamului ancipital și cei ai neamului omenesc.

Fagorii aflați în cumpănă își sprijineau descendenții vii, formau un rezervor de înțelepciune și de încurajare, îi mângâiau la necaz. Pe de altă parte, spiritele oamenilor vizitate în pauk erau pe de-a-ntregul răuvoitoare. Niciun strigoi nu vorbea vreodată decât pentru a dojeni și a se plânge de o viață ruinată.

„De ce această diferență?", întrebară noile capete luminate.

Răspunseră din propria experiență: Oricât de îngrozitori ar fi fagorii, ei nu se înstrăinaseră de idolul originar, de Gaia helliconiană. Așa că nu erau chinuiți de spiritele din jurul lor. Oamenii sunt înstrăinați; venerează mulți zei nefolositori care-i îmbolnăvesc și astfel, spiritele lor nu pot obține niciodată pacea.

Cât de fericiți ar fi fost helliconienii – vorbeau empaticii între ei – dacă ar fi avut mângâiere din partea strigoilor lor, printre atâtea alte necazuri!

Așa că luă naștere o hotărâre. Aceia destul de norocoși ca să simtă viața, să se înalțe de la nivelul molecular și să ajungă la suprafață, în marea lumină a conștiinței, ca un somon care saltă dintr-un râu ca să trăiască pentru o clipă o viață înaripată, ar trebui să-și transmită fericirea către Helliconia.

Cu alte cuvinte, cei vii de pe Pământ trebuiau să emită empatie ca pe un semnal către Helliconia. Nu către cei vii de pe Helliconia. Nu se aștepta nimeni ca viii, înstrăinați de idolul lor originar, ocupați cu treburile lor, cu poftele și urile lor, să primească un asemenea semnal. Dar strigoii – veșnic însetați după contact – ar fi putut răspunde! În existența lor lipsită de evenimente, suspendați în obsidian în timp ce se cufundau către idolul originar, strigoii ar fi în stare să primească o rază de empatie.

O generație întreagă discută propunerea temerar de vizionară.

„Merita încercat?", se puse întrebarea.

„Ar fi o experiență unificatoare extraordinară chiar dacă ar eșua", veni răspunsul.

„E posibil să sperăm să influențăm ființe extraterestre – morții înșiși – aflate așa departe?"

„Prin noi, Gaia s-ar putea adresa idolului originar. Ele sunt înrudite, nu străine. Poate că această idee uluitoare nu-i a noastră, ci a ei. Trebuie să încercăm."

„Dar când suntem atât de departe unii de alții în spațiu și în timp?"

„Empatia este o problemă de intensitate. Sfidează spațiul și timpul. Nu trăim și acum emoții pentru exilul Ifigeniei în povestea aceea antică? Să încercăm."

„S-o facem?"

„Merită din toate punctele de vedere. Spiritul Gaiei o cere."

Așadar, încercară.

Încercarea fu menținută timp îndelungat. Oriunde stăteau și priveau, oriunde veneau sau plecau în sandalele lor scorțoase, generațiile vii lăsau deoparte lucrurile lumești și radiau empatie către morții Helliconiei. Și chiar când nu rezistau tentației de a-i include pe cei vii, ca Shay Tal sau Laintal Ay, sau indiferent pe cine favorizau în mod personal, tot empatizau cu cei morți de mult.

De-a lungul anilor, căldura empatiei avu efect. Spectrele încetară să fie mâhnite, strigoii încetară să mustre. Aceia dintre vii care intrau în comuniune prin pauk nu mai fură condamnați, ci alinați. O iubire lipsită de egoism triumfase.

IX. O zi liniştită pe ţărm

O flacără de biogaz ardea în cămin. În faţa ei erau aşezaţi doi fraţi, care stăteau de vorbă. Din când în când, fratele cel zvelt întindea mâna să-l bată pe umăr pe cel solid, în timp ce acesta îşi spunea povestea. Odirin Nan Odim, căruia toate rudele sale îi ziceau Odo, era cu un an şi şase zecimi mai în vârstă decât Eedap Mun Odim. Semăna mult cu fratele lui, în afară de aspectul crucial al taliei, pentru că Moartea Grasă încă nu-şi făcuse temuta apariţie în Rivenjk.

Cei doi fraţi aveau multe de vorbit şi multe planuri de făcut. O corabie purtând soldaţi ai oligarhului sosise de curând în port, iar noile reguli împotriva cărora luptase Odim începeau să-l supere şi pe Odo. Cu toate acestea, locuitorii din Shivenink erau mai puţin dispuşi decât uskuţii să accepte ordine. Rivenjk era încă un loc confortabil de trăit.

Ceea ce mai rămăsese din preţiosul porţelan adus de Odim fratelui său mai mare fusese bine primit.

— În curând, asemenea porţelan va deveni încă şi mai preţios, comentă Odo. O calitate atât de bună s-ar putea să nu mai fie obţinută niciodată.

— Pentru că vremea se înrăutăţeşte.

— Ceea ce decurge din asta, frate, este că se va împuţina combustibilul pentru cuptoare şi astfel va creşte preţul. În

plus, pe măsură ce viaţa devine mai aspră, oamenii se vor mulţumi să mănânce din vase de tablă.

— Ce plănuieşti să faci, frate? întrebă Odim.

— Legăturile mele comerciale cu Bribahrul, ţara vecină, sunt excelente. Îmi trimit marfa chiar şi în Kharnabhar, departe spre nord de aici. Porţelanurile nu sunt singurele mărfuri care trebuie să călătorească pe asemenea rute. Trebuie să ne adaptăm, să facem negoţ cu alte bunuri. Am idei pentru...

Dar lui Odirin Nan Odim nu i se dădea niciodată pace pentru prea multă vreme. La fel ca fratele său, găzduia multe rude. Unele dintre ele, volubile şi voluminoase, se repeziră acum către cămin, cu mintea preocupată de un conflict pe care numai Odo îl putea aplana. Unele dintre rudele lui Eedap Mun, supravieţuitoare ale molimei şi ale voiajului, fuseseră cazate împreună cu rudele din Rivenjk şi reapăruse vechea problemă a spaţiului de pe podea care era încălcat.

— Poate că n-ai avea nimic împotrivă să vii cu mine să vezi ce se petrece, spuse Odo.

— Cu plăcere. De acum înainte, voi fi umbra ta, frate.

Gospodăriile din Rivenjk erau aranjate în jurul unei curţi şi apărate de intemperii de un zid înalt. Cu cât era mai prosperă familia, cu atât era mai înalt zidul. În jurul curţii locuiau diferitele ramuri ale familiei Odim – cu foarte puţin mai întreprinzătoare aici decât fuseseră rudele din Koriantura.

Împreună cu familiile trăiau şi animalele domestice, adăpostite în grajduri alăturate locuinţelor umane. Unele animale fuseseră înghesuite laolaltă ca să îngăduie rudelor nou-venite să se instaleze şi acest aranjament era cauza actualului conflict: cei care locuiau deja aici îşi preţuiau animalele mai presus decât pe rudele proaspăt sosite – şi pe drept cuvânt.

Spațiile sanitare ale majorității gospodăriilor împrejmuite depindeau de coabitarea între animale și oameni. Toate excrețiile, atât din casă, cât și din grajd, erau evacuate într-o groapă în formă de borcan, săpată în piatra de sub ogradă. Groapa putea fi supravegheată printr-o trapă de control din curte, prin care se aruncau și rămășițele vegetale. În timp ce deșeurile putrezeau sub pământ, eliberau biogaz, în special metan.

Biogazul care se înălța din groapă era captat și trimis prin țevi în case, unde era folosit la gătit și iluminat.

Acest sistem civilizat fusese extins în tot Shiveninkul, pentru a face față extremelor Iernii-Weyr.

Când frații Odim ascultară plângerile rudelor lor, aflară că doi veri fuseseră găzduiți într-un grajd în care se producea o mică scurgere de gaz. Mirosul îi deranja pe veri, care insistaseră să se înghesuie în casa alăturată, deja ticsită de oameni.

Scurgerea de gaz fu oprită. Verii, protestând doar de formă, se întoarseră în grajdul repartizat. Fură trimiși sclavi ca să vadă dacă nu se defectase rezervorul de biogaz.

Odo își luă fratele de braț.

— Lăcașul de cult e aproape, așa cum o să observi când vom face turul orașului. Am aranjat ca în seara asta să se țină o mică slujbă de mulțumire. O să înălțăm laude Zeului Azoiaxic pentru că v-a păzit.

— Ești foarte bun. Dar te previn, frate, sunt lipsit de credință religioasă.

— Slujba asta e necesară, replică Odo ridicând un deget pentru a-l întrerupe. Acolo o să le poți întâlni oficial pe toate rudele noastre. Spiritul tău e puțin descurajat, frate, din cauza multelor pierderi pe care le-ai suferit. Trebuie să-ți iei o femeie bună, sau măcar o sclavă, care să te fericească. Care-i situația străinei aceleia din grupul tău, Toress Lahl?

— E sclavă și-i aparține lui Luterin Shokerandit. E doctor, foarte plină de viață. El e un tânăr cumsecade din Kharnabhar. Cât despre căpitanul Fashnalgid, sunt mai puțin sigur. E dezertor, nu că l-aș învinui pentru asta. Am început călătoria, înainte ca Moartea Grasă să ne doboare, cu o femeie care însemna mult pentru mângâierea mea. Din păcate, a murit în epidemie.

— Era din Kuj-Juvec, frate?

— Nu, dar a devenit ca un porumbel pentru arborele sufletului meu. Era credincioasă și bună. Numele ei, pentru că trebuie să-l rostesc, era Besi Besamitikahl. Însemna pentru mine mai mult chiar decât...

Odim se întrerupse brusc, pentru că Kenigg urcă în fugă, cu un nou prieten. Când Odim zâmbi și-și luă fiul de mână, fratele lui zise:

— Dă-mi voie să te ajut să găsești un alt porumbel pentru arborele acela strașnic al sufletului tău. Ai un singur frate, dar văzduhul e plin de porumbei ce așteaptă o creangă potrivită pe care să se așeze.

Luterin Shokerandit și Harbin Fashnalgid primiseră o cămăruță sub acoperiș, mulțumită generozității lui Odo. Era luminată de o singură lucarnă mică deschisă deasupra curții, de la care puteau urmări intrările și ieșirile familiei și ale sclavilor. Într-o nișă se afla o sobă pe care sclava le putea găti mâncarea.

Ambii bărbați aveau paturi de lemn, înălțate deasupra podelei și acoperite cu pleduri. Toress Lahl trebuia să se întindă pe podea, lângă patul lui Shokerandit.

Luterin o luă lângă el în timp ce Fashnalgid dormea. Petrecu noaptea strângând-o în brațe. Abia când se trezi, se mișcă și Fashnalgid.

— Luterin, de ce ești atât de vioi? întrebă căscând cu gura până la urechi. N-ai băut destul astă-noapte din vinul familiei Odim? Odihnește-te, omule, și, pentru numele Azoiaxicului, hai să ne refacem după călătoria aceea groaznică!

Shokerandit se apropie și se uită de sus la el, zâmbind.

— Am băut destul vin. Acum vreau să pornesc spre Kharnabhar cât mai curând posibil. Situația mea e nesigură. Trebuie să văd ce face tatăl meu.

— La naiba cu tații! Fie ca strigoii lor să mestece piele de pantof!

— Mă mai neliniștește ceva de care ai face bine să ții seama. Deși oligarhul e foarte ocupat cu războiul împotriva Bribahrului, are o navă aici în port. S-ar putea să vină mai multe. E posibil să fim căutați amândoi. Cu cât plec mai repede spre Kharnabhar, cu atât mai bine. De ce nu vii cu mine? Ai fi în siguranță și ai lucra cu tatăl meu.

— În Kharnabhar e mereu frig, nu așa se spune? Cât e de departe spre nord de aici?

— Drumul spre Kharnabhar acoperă peste douăzeci și două de grade latitudine.

Fashnalgid izbucni în râs.

— Pleacă tu. Eu rămân aici. O să găsesc un vas care să mă ducă în Campannlat sau în Hespagorat. Orice e mai bine decât refugiul tău înghețat, mulțumesc foarte mult.

— Cum dorești. Oricum nu ne-am plăcut unul pe altul, nu? Oamenii trebuie să se înțeleagă bine ca să supraviețuiască drumului spre Kharnabhar.

Fashnalgid scoase o mână de sub blănuri și i-o întinse lui Shokerandit.

— Păi, tu ești un om al sistemului, iar eu sunt împotriva lui, dar nu contează asta.

— Îți place să crezi că sunt un om al sistemului, însă, odată cu metamorfozarea, m-am rupt de el.

— Da? Şi totuşi tânjeşti să te întorci la tăticul, în Kharnabhar, râse Fashnalgid. Adevăraţii conformişti nu ştiu că se conformează. Îmi placi destul de mult, Luterin, deşi ştiu că tu crezi că ţi-am distrus viaţa când te-am luat în captivitate. Dimpotrivă, te-am salvat din ghearele oligarhului, aşa că fii recunoscător. Destul de recunoscător ca s-o aduci pe Toress în patul meu pe timpul dimineţii, bine?

Shokerandit roşi.

— O să-ţi aducă apă şi mâncare cât sunt plecat. Altfel, e a mea. Cere-i fratelui lui Odim ce vrei – are destule sclave de care nu-i pasă.

Se priviră în ochi, apoi Shokerandit se întoarse să iasă din cameră.

— Pot să vin cu tine? strigă Toress Lahl.

— O să fiu ocupat. Poţi să rămâi aici.

De îndată ce ieşi, Fashnalgid se ridică în capul oaselor în pat. Femeia se îmbrăca în grabă. Aruncă o privire piezişă către căpitan, care-şi netezi mustaţa şi surâse.

— Nu te repezi aşa, femeie. Vino-ncoace. Draga mea Besi e moartă şi am nevoie de alinare.

Când ea nu răspunse, bărbatul coborî gol din pat.

Toress Lahl o luă la fugă spre uşă, dar el o prinse de încheietura mâinii şi o trase înapoi.

— Nu te mai grăbi atât, am zis, da? Nu m-ai auzit? O trase uşor de părul lung, castaniu. Femeile sunt în general încântate să se bucure de atenţia căpitanului Fashnalgid.

— Îi aparţin lui Luterin Shokerandit. Ai auzit ce-a spus.

Bărbatul îi răsuci braţul şi rânji.

— Eşti sclavă, deci aparţii tuturor. În plus, îl urăşti de moarte – am văzut privirile pe care i le arunci. N-am forţat niciodată o femeie, Toress, ăsta-i adevărul, şi o să descoperi că mă pricep mult mai bine decât el, din câte-am tras cu urechea.

— Te rog, lasă-mă să plec. Sau o să-i zic lui și el o să te omoare.

— Hai, ești prea drăguță ca să mă ameninți. Desfă picioarele. V-am salvat de la moarte, nu? Tu și cu el călăreați direct spre capcană. Luterin al tău e de o inocență fatală.

Îi puse o mână între picioare. Femeia își eliberă mâna dreaptă și-l plesni peste față.

Cu o răbufnire de furie, Fashnalgid o aruncă pe patul lui și se lăsă peste ea.

— Acum ascultă, înainte să mă provoci mai presus de vorbe, Toress Lahl. Tu și cu mine suntem de aceeași parte. E foarte frumos totul cu Shokerandit, dar el se duce acasă, la adăpost și la o situație bună – toate lucrurile pe care tu și cu mine le-am pierdut. Mai mult, intenționează să te ducă nenumărați kilometri nenorociți către nord. Ce-i acolo, în afară de zăpadă, sacralitate și Roata aia uriașă?

— E locul unde trăiește el.

— Kharnabhar e potrivit doar pentru conducători. Restul mor de frig. N-ai auzit de reputația Roții? A fost cândva închisoare, cea mai rea de pe planetă. Vrei să sfârșești în Roată? Aliază-te cu mine. Am văzut ce fel de femeie ești. Și tu ai văzut ce fel de bărbat sunt. Oi fi eu proscris, dar pot să am singur grijă de mine. Înainte să fii dusă kilometri nesfârșiți într-o fortăreață din ghețurile nordice din care n-o să scapi niciodată, fii înțeleaptă, femeie, și aliază-te cu mine. O să plecăm de-aici cu o corabie către Campannlat și către o climă mai bună. Poate o să ne întoarcem chiar în prețiosul tău Borldoran.

Ea devenise foarte palidă. Chipul lui, foarte aproape deasupra ei, era încețoșat, numai sprâncene, ochi străpungători și mustață stufoasă, pleoștită. Se temea să n-o lovească sau chiar s-o omoare, fără ca lui Shokerandit să-i pese. Voința ei slăbea deja sub povara captivității.

— E stăpânul meu, căpitane. Ce să mai discutăm? Dar, dacă trebuie, poţi să faci ce vrei cu mine. De ce nu? El o face.

— Aşa-i mai bine. N-o să-ţi fac niciun rău. Scoate-ţi hainele.

Luterin Shokerandit cunoştea bine portul Rivenjk. Fusese mereu marele oraş, despre care se vorbea cu jind în Kharnabhar, vizitat – atunci când era vizitat – cu emoţie. Acum, că văzuse mai mult din lume, recunoştea că era destul de mic.

Măcar simţea plăcerea de a fi iar la ţărm. Putea să jure că încă avea senzaţia unei uşoare legănări. În drum spre port, intră într-unul dintre hanuri şi bău o măsură de yadahl în timp ce ascultă discuţiile purtate de marinari.

— Soldaţii ăştia nu-s decât o pacoste aici, îi spunea un bărbat din apropiere unui companion. Ai auzit, presupun, că unul a fost înjunghiat noaptea trecută pe aleea Perspicacităţii, şi nu mă mir deloc.

— O să ridice pânzele mâine, replică prietenul. La noapte vor fi consemnaţi la bordul vasului, o să vezi, şi călătorie sprâncenată! Coborî vocea. Pleacă la comanda oligarhului, să se bată cu oamenii cumsecade din Bribahr. Ce rău ne-a făcut Bribahrul nouă, celorlalţi, nu ştiu.

— Poate c-au capturat Braijth, dar Rattagon e inexpugnabil. Oligarhul îşi pierde vremea.

— Am auzit că-i aşezat în mijlocul unui lac.

— Ăsta-i Rattagon.

— Ei, îmi pare bine că nu-s oştean.

— Eşti prea prost ca să fii altceva decât marinar.

Pe când cei doi bărbaţi râdeau împreună, Shokerandit îşi aţinti privirea asupra unui afiş de pe peretele de lângă uşă.

Anunța că de acum înainte oricine intra în starea de pauk comitea un delict. Intrarea în pauk, singur sau împreună cu cineva, însemna încurajarea răspândirii molimei cunoscute drept Moartea Grasă. Pedeapsa pentru sfidarea legii era de o sută de sibi și, la a doua abatere, închisoarea pe viață. Din ordinul oligarhului.

Deși Shokerandit nu practicase niciodată paukul, îi displăcea valul de noi dispoziții emise de stat.

În timp ce-și golea paharul, se gândi că probabil îl ura pe oligarh. Când arhiepiscopul-militant Asperamanka îl trimisese să raporteze Oligarhiei, se simțise onorat. Apoi Fashnalgid îl oprise aproape de frontiera sibornaleză și avusese nevoie de ceva timp ca să creadă ceea ce susținea căpitanul, că ar fi fost ucis cu sânge rece odată cu restul trupelor care se întorceau acasă. Era și mai greu să conștientizeze că toată armata fusese nimicită din porunca oligarhului.

Era firesc ca acesta să ia măsuri raționale pentru a împiedica molima să se răspândească, dar suprimarea paukului reprezenta un semn că autoritarismul era cel care se răspândea. Se șterse cu mâna la gură.

Ca rezultat al acestei împrejurări, Shokerandit nu era erou, ci fugar. Nici nu-și putea închipui care i-ar fi soarta dacă ar fi arestat pentru dezertare.

— Ce-au însemnat vorbele lui Harbin, când a zis că sunt un om al sistemului? murmură el. Sunt un rebel, un proscris – ca el.

Ar fi fost indicat să se ducă acasă, în Kharnabhar, și să rămână sub protecția puternică a tatălui său. Cel puțin în îndepărtatul Kharnabhar forțele oligarhului nu l-ar ajunge. Gândul la Insil putea fi lăsat pe mai târziu.

Odată cu această cugetare veni o alta. Îi datora ceva lui Fashnalgid. În cazul în care putea fi convins să-l însoțească, urma să-l ia în anevoioasa călătorie spre nord. Fashnalgid ar

fi folositor în Kharnabhar; acolo putea ajuta prin a depune mărturie despre masacrul miilor de tineri shiveninki de către cei aflați chiar de partea lor.

Își spuse: „Am avut curaj în bătălie. Dacă e nevoie, trebuie să am curaj să lupt împotriva Oligarhiei. O să fie și alții acasă care să simtă la fel ca mine când vor auzi adevărul."

Plăti și ieși din han.

Bulevardul aflat de-a lungul falezei era mărginit de rajabarali. Pe măsură ce temperaturile scădeau, copacii se pregăteau pentru iarna îndelungată. În loc să-și scuture frunzele, își trăgeau ramurile înăuntru prin vârful trunchiurilor largi. În cărțile de istorie naturală, Shokerandit văzuse poze despre dizolvarea crengilor și frunzelor pentru a forma un dop solid de rășină, menit să protejeze arborele inform și inalterabil până când își elibera sământa în următoarea Primăvară Mare.

Pe sub rajabarali defilau soldați de pe o corabie ce arbora steagurile Sibornalului și ale Oligarhiei. Pentru o clipă, Shokerandit se temu că cineva l-ar putea recunoaște, dar silueta sa metamorfozată îi slujea drept protecție. Se întoarse către uscat, către piață, unde se aflau agenți care se ocupau de treburile celor ce intenționau să călătorească în Kharnabhar.

Vânturile reci din munți îl făcură să-și ridice gulerul și să plece capul. La ușa agentului erau adunați pelerini dornici să viziteze altarele Roții Mari, mulți dintre ei săraci și îmbrăcați sumar.

Îi luă o vreme să aranjeze lucrurile după dorința lui. Putea fie să călătorească spre Kharnabhar împreună cu pelerinii, fie singur, închiriind o sanie, un atelaj, un vizitiu și un om bun la toate. Prima metodă era mai sigură, mai lentă și mai puțin costisitoare. Shokerandit hotărî pentru cea de-a doua ca fiind mai potrivită pentru fiul Păzitorului Roții.

N-avea nevoie decât de bani lichizi sau de o scrisoare de credit.

Avea la îndemână prieteni ai tatălui său, unii fiind oameni influenți în afacerile orașului. Șovăi, dar până la urmă alese un om simplu pe nume Hernisarath, care administra la marginea orașului o fermă și un han pentru pelerini. Acesta îl primi cu bucurie pe Shokerandit, îi înmână imediat o scrisoare de credit pentru agent și insistă ca Shokerandit să i se alăture lui și nevestei pentru masa de prânz.

Îl îmbrățișă pe Shokerandit în pragul ușii când veni momentul să-și ia rămas-bun.

— Ești un om bun și inocent, Luterin, și sunt fericit să te ajut. Cu fiecare zi în care se apropie Iarna-Weyr, devine tot mai greu să lucrezi pământul. Dar să sperăm că o să ne mai întâlnim.

Soția lui adăugă:

— E tare plăcut să întâlnim un tânăr manierat. Respectele noastre tatălui tău.

Shokerandit era îmbujorat când plecă de la ei, mulțumit de impresia bună pe care o făcuse; în vreme ce Harbin era probabil deja beat. Dar de ce-l numise Hernisarath „inocent"?

Din înălțimi începu să cadă zăpadă, formând vârtejuri, ca zahărul fin și alb care se dizolvă într-un pahar cu apă amestecat cu lingurița. Stratul de omăt de pe pavaj se îngroșă, înăbușind sunetul cizmelor pe pietre. Străzile se goliră de oameni. Umbre lungi, cenușii, dădeau naștere la penumbră, întunecată pentru Freyr, mai luminoasă pentru Batalix, până când norul se întinse peste golf și învălui orașul în obscuritate.

Shokerandit se opri brusc în spatele unui rajabaral.

Un alt bărbat venea din urmă, strângându-și gulerul în jurul gâtului. Trecu pe lângă arbore, aruncă o privire în

urmă, își târî picioarele și intră grăbit pe o stradă laterală. Shokerandit remarcă, ușor amuzat, că se numea aleea Perspicacității.

Cu o prevedere neobișnuită pentru el, nu le zisese tovarășilor lui de călătorie că pe capul Eroului care păzea intrarea în portul Rivenjk se afla o stație de semnalizare cu heliograf. Avertismente despre dezertorii de la bordul *Anotimpului Nou* ar fi putut ajunge în port cu mult înainte ca nava să acosteze...

Se întoarse la casa lui Odo pe un drum atât de ocolit pe cât putu să născocească. Până atunci, partea cea mai rea a ninsorii se terminase.

— Ce noroc să ajungi la timp, comentă Odo când Shokerandit intră pe ușă. Fratele meu și cu mine, dar și restul familiei, tocmai plecam la lăcașul de cult să aducem mulțumiri pentru supraviețuirea *Anotimpului Nou*. O să vii cu noi, te rog?

— Oh... da, desigur. O ceremonie privată?

— Absolut privată. Numai preotul și familia.

Shokerandit se uită la Odim, care aprobă din cap încurajator.

— Ești pe cale să pornești într-o altă călătorie, Luterin. Noi, care ne-am cunoscut pentru atât de puțin timp, trebuie să ne despărțim. Ceremonia pare potrivită, chiar dacă nu crezi în rugăciune.

— O să mă duc să văd dacă vine și Fashnalgid.

Urcă în grabă scara de lemn până în camera pe care le-o împrumutase Odo. Toress Lahl era acolo, întinsă sub pieile de pe patul lui.

— Trebuia să muncești, nu să stai degeaba, spuse el. Doar nu-ți mai jelești bărbatul. Unde-i căpitanul?

— Nu știu.

— Găsește-l, bine? O fi bând pe undeva.

Alergă în jos pe scară. De îndată ce dispăru, Fashnalgid ieşi de sub pat şi începu să râdă. Toress Lahl refuză să zâmbească.

— Vreau mâncare, nu rugăciuni, vorbi el uitându-se cu prudenţă pe fereastră. Iar băutura aceea de care a pomenit prietenul tău ar fi bine-venită...

Clanul Odim se adună în curte, unde sclavii încă îşi făceau de lucru cu beţe lungi, ineficient, intrând şi ieşind pe trapa de control a biogazului în ciuda lapoviţei. Locul era inundat de vorbărie febrilă.

Apăru Shokerandit. Unele dintre doamnele care fuseseră pe *Anotimpul Nou* alergară să-l îmbrăţişeze, într-un fel ce amintea mai mult de Kuj-Juvec decât de restul Sibornalului. Shokerandit nu mai compara un asemenea comportament liber cu propria lui educaţie protocolară.

— Rivenjk e un loc atât de potrivit! exclamă o strămătuşă bine înfofolită, luându-l de braţ. Sunt multe clădiri frumoase şi multe statui. O să fiu fericită aici. Am de gând să înfiinţez o tiparniţă, ca să public poezie. Ce crezi, compatrioţilor tăi le place poezia?

Dar înainte ca Shokerandit să răspundă, doamna se întorsese în cealaltă direcţie ca să-l apuce pe Eedap Mun Odim de mânecă.

— Eşti micul nostru erou, vere. Aici suntem la adăpost de asuprire. Dă-mi voie să stau lângă tine în lăcaş. Condu-mă până acolo şi fă-mă mândră.

— *Eu* o să fiu mândru să merg cu *tine,* mătuşico, interveni Odim, zâmbindu-i cu blândeţe.

Apoi întreaga mulţime dezordonată ieşi pe poartă şi se îndreptă către lăcaş.

— Suntem mândri să te avem printre noi, Luterin, adăugă Odim, îngrijorat ca tânărul să nu se simtă exclus.

Se uită în jur cu plăcere la atât de mulți Odim laolaltă. Deși rândurile le fuseseră rărite de Moartea Grasă, masa de supraviețuitori era un fel de compensație.

Când intrară unul câte unul în lăcașul cu acoperiș înalt, Odim se așeză lângă fratele lui, atingându-l cu cotul. Se întrebă dacă Odo, la fel ca el, nu credea câtuși de puțin în Zeul Azoiaxic. Era mult prea politicos ca să pună o asemenea întrebare personală; secretele erau pentru bărbați, cum spunea zicala. Dacă fratele lui dorea să se confeseze într-o noapte, la un pahar de vin, asta era altceva. Deocamdată, era destul că se aflau împreună și că slujba le îngăduia să-i jelească pe cei care muriseră, inclusiv soția, copiii lui și draga de Besi Besamitikahl, și să se bucure de faptul că propriile lor vieți fuseseră cruțate.

O voce pițigăiată, distorsionată, asexuată, eliberată de pofte, depăna ideea de penitență teatrală, care se înălța din spațiul cavernos al lăcașului către bârnele încrucișate ale acoperișului.

Odim zâmbea în timp ce cânta și-și simțea sufletul înălțat către grinzi. Ar fi fost bine să creadă. Chiar și dorința de a crede era alinătoare.

În timp ce glasurile adunării se înălțau în cântec, zece zdrahoni apărură pe stradă, însoțiți de un superior, și se opriră la poarta lui Odirin Nan Odim. Paznicul le deschise, făcând o plecăciune. Oștenii îl dădură la o parte și se opriră în mijlocul curții, călcând în picioare covorul de zăpadă deja bătătorit.

Ofițerul dădu răstit ordine către oamenii săi. Patru soldați trebuiau să percheziționeze casele aflate la fiecare dintre punctele cardinale, iar ceilalți trebuiau să fie cu ochii în patru după fugari.

— Abro Hakmo Astab! strigă Fashnalgid și sări din pat.

Stătuse pe jumătate îmbrăcat, uitându-se atât la fereastră, cât și la Toress Lahl, căreia îi citea din când în când versuri dintr-o cărticică. Ea se supusese poruncii de a pregăti mâncare și aducea o torță aprinsă, obținută de la o sclavă de la parter, ca să aprindă soba.

Tresări auzind obscenitatea înjurăturii, deși era obișnuită cu sudalmele ostașilor.

— Cât de mult iubesc sunetul unei voci militare! „Nu-i cântec ca al tău sub cerul primăverii...", comentă Fashnalgid. Și tropăitul cizmelor. Da, iată-i! Uită-te la neghiobul ăla de locotenent tânăr, cu uniforma lucitoare. Tot ce eram și eu odată...

Se uită încruntat la scena din curte, unde, sub privirile soldaților, sclavii încă munceau, desfundând cu bețe țevile de biogaz și aruncând priviri neîncrezătoare spre invadatori.

O pereche de cizme urcă apăsat treptele spre camera din pod.

Fashnalgid mârâi și-și arătă dinții albi sub valul mustății. Se repezi la sabie și privi încruntat în jur, ca un animal încolțit. Toress Lahl încremenise, cu o mână la gură și cu cealaltă ținând torța aprinsă la lungimea brațului.

— Haaa...

Căpitanul țâșni înainte și-i smulse torța, lăsând prin cameră o dâră de fum în timp ce alerga spre fereastră. O deschise, își forță capul și umerii să iasă și aruncă torța cu toată puterea.

Nu-și pierduse deprinderile soldățești. Nicio grenadă n-ar fi putut zbura mai precis. Flacăra descrise o parabolă prin aerul întunecat și dispăru în trapa deschisă a incintei de biogaz. Pentru o secundă, tăcere. Apoi totul explodă. Lespezi din curte își luară zborul. O flacără uriașă se înălță în mijlocul a toate, albastră în miezul ei.

Cu un răcnet de satisfacție, Fashnalgid se apropie de ușă și o deschise larg. Dincolo de prag stătea un soldat tânăr, șovăitor, uitându-se în urmă, la drumul pe care venise. Fără

să stea pe gânduri, Fashnalgid îl străpunse cu sabia. Când oșteanul se încovoie, Fashnalgid îl izbi cu piciorul și-l trimise cu capul înainte pe scară.

— Acum trebuie să fugim ca să ne salvăm viețile, femeie, zise el și o apucă de mână pe Toress Lahl.

— Luterin..., începu ea, dar era prea speriată ca să facă altceva decât să-l urmeze.

Fugi în jos pe scară. Totul era cuprins de panică. Gazul încă ardea. Membrii familiei Odim care erau prea bătrâni, prea tineri sau prea voluminoși ca să participe la slujbă alergau de colo până colo, laolaltă cu animalele, printre ostași. Locotenentul cel elegant trase un glonț sau două către nori. Sclavii țipau. Una dintre case luase foc.

Era ușor să ocolească învălmășeala și să iasă pe poartă.

Odată aflați în stradă, Fashnalgid încetini și băgă sabia în teacă, pentru a fi mai puțin bătător la ochi.

Intrară în grabă în curtea lăcașului de cult. Trase femeia lângă un contrafort. Înăuntru se înălțau imnuri către Zeul Azoiaxic. Surescitat, o strânse dureros de braț.

— Ticăloșii ăia sunt pe urmele noastre. Chiar și în latrina asta...

— Oh, dă-mi drumul. Mă doare.

— O să-ți dau drumul, după care o să intri în lăcaș și o să-l aduci aici pe Shokerandit. Spune-i că militarii ne-au prins din urmă. Acum n-o să mai putem scăpa cu vasul. Dacă a tocmit o sanie, atunci pornim toți către Kharnabhar cât mai curând posibil. Du-te!

Îi dădu un brânci ca s-o încurajeze.

— Zi-i că vor să-l spânzure.

Până când Toress Lahl reapăru cu Shokerandit, mulți oameni se adunaseră în jur, pe stradă – și nu numai trecători nevinovați. În timp ce membrii familiei Odim fugeau țipând îngroziți, Fashnalgid întrebă:

— Luterin, ai găsit o sanie? Putem pleca de-aici imediat?

— Era nevoie să distrugi casa familiei Odim după tot ce-au făcut pentru noi? exclamă Shokerandit, observându-i deruta.

— Nu te încrede în Odim. E negustor. Trebuie să plecăm. Armata e în stare de alertă. Nu uita că fermecătoarea ta Toress Lahl este oficial o sclavă fugită. Cunoşti pedeapsa pentru asta. Unde-i sania?

— Putem s-o luăm când se deschid grajdurile, în zorii lui Batalix. Te-ai răzgândit brusc, nu-i aşa?

— Unde ne-ascundem până-n zori?

Shokerandit cugetă.

— La un prieten de familie pe nume Hernisarath. El şi nevasta lui ne vor adăposti până dimineaţă... Dar trebuie să mă duc să-mi iau rămas-bun de la Odim.

Fashnalgid îndreptă spre el degetul arătător.

— Să nu faci aşa ceva! O să te predea. Soldaţii roiesc peste tot. *Eşti* un inocent, aşa-i?

— Bine, şi tu eşti un excentric. Lăsând deoparte insultele, de ce schimbarea de plan? Azi-dimineaţă încă voiai să iei corabia spre Campannlat.

Fashnalgid zâmbi.

— Să spunem că mi-a trecut prin cap că ar trebui să fiu mai aproape de Zeu? M-am hotărât să vin cu tine şi cu doamna ta sclavă în sacrul Kharnabhar.

X. Morții nu vorbesc niciodată despre politică

În cea de-a șasea zi a celei de-a șasea zecimi a fiecărui al șaselea an mic, Sinodul Cultului Păcii Formidabile se întrunea în Askitosh. Prin tradiție, plevușca se strângea în spatele palatului preotului suprem. Cei cincisprezece demnitari ce formau sinodul permanent locuiau și se întâlneau în palatul propriu-zis. Ei reprezentau atât forța ecleziastică, cât și pe cea seculară sau militară a organizației religioase. Povara funcției apăsa greu asupra lor. Nu erau oameni care să se țină de glume.

Fiind oameni, cei cincisprezece aveau defectele lor. Unul era doborât de alcool în fiecare zi. Alții țineau în camere sclavi tineri, femei sau bărbați. Unii se delectau cu vicii neobișnuite. Cu toate acestea, măcar o parte dintre ei erau devotați dăinuirii prielnice a religiei. Din moment ce oamenii buni erau greu de găsit, cei cincisprezece puteau fi socotiți oameni buni.

Iar cel mai devotat dintre toți era Chubsalid, născut în Bribahr, crescut de sfinții părinți în sihăstrii și ajuns acum preot suprem al Cultului Păcii Formidabile, reprezentantul numit pe Helliconia al Zeului Azoiaxic, care a existat înaintea vieții și în jurul căruia gravitează toată viața.

Nici măcar cel mai vigilent ochi ecleziastic nu-l văzuse vreodată pe Chubsalid ridicând la buze o sticlă. Dacă avea

vreo înclinație sexuală de orice fel, era un secret bine păstrat între el și creatorul său. Dacă încercase cândva mânie, teamă sau durere, nicio umbră a acestor emoții nu-i atinsese vreodată chipul rozaliu. Și nu era deloc prost.

Spre deosebire de Oligarhie, al cărei loc de întâlnire de pe dealul Icen se afla la nici un kilometru și jumătate depărtare, sinodul avea o susținere populară largă. Cultul religios se îngrijea cu adevărat de nevoile poporului; înălța inimile și-l sprijinea în vremuri potrivnice. Și păstra o tăcere plină de tact în privința paukului.

În contrast cu oligarhul, care nu era văzut niciodată și a cărui imagine în închipuirea populară temătoare aducea cu un crustaceu uriaș cu clești extrem de activi, preotul suprem Chubsalid mergea printre săraci și era un vizitator îndrăgit în congregațiile sale. Arăta pe de-a-ntregul a preot suprem, cu statura masivă, chipul colțuros, dar blând și coama de păr alb. Când vorbea, oamenii voiau să asculte. Discursurile lui erau țesute din evlavie și deseori presărate cu vorbe de duh; își putea face congregațiile să râdă, în aceeași măsură în care le făcea să se roage.

Discuțiile de la întâlnirile sinodale se desfășurau în sibiana cea mai rafinată, cu conjuncții multiple, paranteze elaborate și construcții verbale spectaculoase. Dar cu această ocazie, problema era strict practică. Privea relația încordată dintre cele două instituții majore ale Sibornalului: statul și religia.

Aceasta din urmă privea cu îngrijorare înăsprirea edictelor Oligarhiei. Unul dintre preoții sinodului vorbea adunării despre acest subiect.

— Noile restricții referitoare la locuințe și reglementările asemănătoare sunt/continuă să fie reprezentate de stat ca o măsură pentru a restrânge molima. Deja provoacă la fel de multă dezordine pe cât o face/o va face/o poate face molima.

Săracii sunt evacuați și arestați pentru vagabondaj sau mor din cauza frigului tot mai puternic.

Era un om argintiu și vorbea cu glas argintiu, dar convingerea din glasul acela pătrundea până în fundul sălii.

— Vedem gândirea politică din spatele acestei hotărâri samavolnice. Pe măsură ce fermele din nord încetează/sunt pe cale să înceteze să mai producă, țăranii și micii fermieri care lucrau în ele se îndreaptă spre orașe, unde trebuie să-și găsească adăpost cum pot, în general în condiții supraaglomerate. Dispoziția caută să-i rețină la fermele lor neproductive. Acolo vor muri de foame. Sper că nu sunt nejustificat de lipsit de generozitate când spun că moartea lor i-ar conveni foarte bine statului. Morții nu discută niciodată politică.

— Prevezi o revoltă care ar începe în orașe dacă decretul ar fi abrogat? întrebă o voce de la capătul celălalt al mesei.

— În tinerețea mea, se zicea că sibornalezii muncesc o viață, se căsătoresc pe viață și tânjesc după viață, replică glasul argintiu. Dar nu ne revoltăm niciodată. Lăsăm asta în seama celor de pe Continentul Sălbatic. Religia n-a spus până acum nimic despre aceste restricții. Acum sugerez că am ajuns într-un impas cu actul emis împotriva paukului.

— N-avem nicio regulă în privința paukului.

— Nici statul n-avea până acum. Din nou, morții nu fac politică, și asta a recunoscut/recunoaște continuu statul. Cu toate acestea, Oligarhia a legiferat acum împotriva paukului. Asta provoacă/a provocat/va provoca și mai multă nefericire congregațiilor noastre pentru care – poate îmi veți ierta cuvântul – paukul face parte din viață la fel ca nașterea. Săracii sunt pedepsiți pe nedrept pentru a-i pregăti pentru iarna care se apropie. Propun ca religia să se pronunțe public împotriva acțiunilor recente ale statului.

Un bărbat vârstnic și chel, complet lipsit de păr sau de culoare, se ridică ajutat de două bastoane și vorbi:

— S-ar putea să fie aşa cum spui, frate. Oligarhia s-ar putea să strângă laţul. Prevăd că trebuie să facă astfel. Gândeşte-te la viitor. Mult prea curând, descendenţii noştri vor fi/vor fi fost puşi în faţa a trei secole şi jumătate de Iarnă-Weyr nemiloasă. Oligarhia chibzuieşte că rigorile naturii trebuie întâmpinate cu asprimea omenirii. Daţi-mi voie să vă aduc aminte de înfiorătoarea înjurătură sibiană ce nu trebuie rostită. Este privită, pe drept, ca o blasfemie supremă. Şi totuşi este admirabilă. Da, admirabilă. Preventiv, n-aş permite/n-am permis să fie rostită în dioceza mea, totuşi apreciez sfidarea pe care o exprimă.

Se propti mai bine pe picioare. Unii crezură că venerabilul om era pe cale să-şi pângărească buzele cu înjurătura. În schimb, abordă altfel situaţia.

— În Continentul Sălbatic Campannlat, haosul se coboară odată cu frigul. Acolo nu există o ordine precumpănitoare, cum avem noi. Oamenii se târăsc înapoi în grote. Sibornal supravieţuieşte intact. Vom supravieţui/trebuie să supravieţuim/mereu supravieţuim prin organizare. Această organizare trebuie să se întărească precum un pumn de fier. Mulţi trebuie să moară pentru ca statul să supravieţuiască. Unii dintre voi v-aţi plâns pentru că fagorii urmează să fie împuşcaţi indiferent ce s-ar întâmpla. Eu sunt de părere că nu sunt umani. Să scăpăm de ei. N-au suflete. Să-i împuşcăm. Şi să-i împuşcăm pe toţi cei care-i apără. Să-i împuşcăm pe fermierii ale căror ferme nu produc. Nu este momentul gesturilor individuale. Individualitatea trebuie/va fi pedepsită cu moartea.

În liniştea care se lăsă, bastoanele lui zornăiră ca nişte oase când se aşeză la loc.

Un murmur de şoc se răspândi în încăpere, dar preotul suprem Chubsalid, din fotoliul lui căptuşit cu hermină, rosti blajin:

— Fără îndoială, țin asemenea discursuri tot timpul pe dealul Icen, dar noi trebuie să respectăm vocația aleasă, ce presupune/cere temperarea continuă a relațiilor noastre, chiar și cu fermierii faliți, prin milă. Cultul nostru religios susține individul, conștiința individuală, mântuirea individuală, iar datoria noastră este de a le reaminti asta din când în când prietenilor noștri din Oligarhie, astfel ca oamenii să aibă și ei mintea limpede în privința acestui aspect. Anotimpurile pot deveni aspre. Noi nu trebuie să le imităm, așa că, până și în vremurile cele mai grele, învățătura esențială a religiei poate/trebuie/va trăi. Altfel nu există viață în Zeu. Statul privește această perioadă de criză ca pe una în care trebuie să-și arate puterea. Credința trebuie să facă măcar la fel de mult. Cine de aici, dintre cei cincisprezece, este de acord că religia trebuie să țină piept statului?

Toți cei paisprezece cărora li se adresase se întoarseră să murmure către vecinii lor de la masa lungă. Puteau ghici repercusiunile ce aveau să urmeze mișcării susținute de conducătorul lor.

Unul dintre ei ridică o mână cu inele de aur și rosti cu glas tremurător:

— Domnia Ta, ar putea veni/e probabil să vină timpul când va trebui să luăm într-adevăr genul de poziție pe care-l sugerezi. Dar pentru pauk? Când am evitat cu grijă vreme de epoci... când poate unii se îndoiesc de legitimitatea provocării... când mitul idolului originar se opune...

Lăsă neterminată cugetarea aceea teatrală.

Cel mai tânăr membru al sinodului era capelanul Parlingelteg, un personaj delicat, deși se șoptea că unele dintre activitățile sale erau lipsite de delicatețe. Nu se temea niciodată să vorbească deschis și-și adresă cuvintele direct lui Chubsalid.

— Acest ultim discurs plin de tristețe mă convinge în sfârșit – și îmi închipui că și pe voi – că trebuie să ne opunem statului. Poate în mod explicit în problema paukului. Să nu ne prefacem că paukul nu este real sau că strigoii nu există doar pentru că nu corespund Învățăturii. De ce credeți că statul a încercat să interzică paukul? Motivul e unul singur: se face vinovat de genocid. A omorât mii de oameni din armata lui Asperamanka. Mamele fiilor uciși au intrat în comuniune cu ei. Strigoii au vorbit. Cine de aici zicea că morții nu fac politică? Asta-i absurd. Mii de guri moarte strigă împotriva statului și a oligarhului ucigaș. Îl susțin pe preotul suprem. Trebuie să vorbim împotriva lui Torkerkanzlag și să facem să fie alungat din funcție.

Roși până la rădăcinile părului blond când câțiva dintre cei mai vârstnici decât el aplaudară. Întâlnirea se întrerupse. Totuși dădeau înapoi de la a lua o hotărâre. Nu fuseseră mereu credința și statul de nedespărțit? Și să vorbească tare despre acel masacru... Iubeau pacea – unii dintre ei cu orice preț.

Urmă o oră de pauză. Era prea frig să iasă la aer. Pierdură vremea prin saloanele încălzite, în timp ce servitorii aduceau apă și vin în cupe de porțelan. Vorbiră între ei. Poate că exista o cale de a evita confruntarea efectivă; în afară de ceea ce spuneau strigoii, nu exista nicio dovadă reală, nu-i așa?

Sună un clopot. Se adunară din nou. Chubsalid vorbi confidențial cu Parlingelteg și amândoi își luară o înfățișare solemnă.

Dezbaterea continua când un sclav în livrea ciocăni și intră. Se înclină adânc în fața preotului suprem și întinse tava pe care se afla un bilețel.

Chubsalid citi mesajul, apoi stătu pentru o clipă cu cotul pe masa din fața lui și cu mâna atingând fruntea înaltă. Discuțiile se stinseră. Așteptară toți să vorbească.

— Fraţii mei, li se adresă el rotindu-şi privirea asupra lor. Avem un vizitator, un martor important. Propun să-l invităm aici. Cuvintele lui, îmi imaginez, vor avea mai multă greutate decât alte discuţii.

Îi făcu semn sclavului, care se înclină şi ieşi în grabă.

Un alt individ intră în sală. Cu încetineală, se întoarse şi închise uşile în urma lui şi abia apoi înaintă către masa la care erau aşezaţi cei cincisprezece conducători ai cultului religios. Era îmbrăcat în albastru intens din cap până-n picioare: cizme, pantaloni, cămaşă, jachetă, manta, toate erau albastre; la fel şi pălăria din mână. Numai părul era alb, deşi mai rămăsese negru la tâmple. Când membrii sinodului îl văzuseră ultima oară, părul îi fusese complet negru.

Părul alb accentua mărimea capului. Sprâncenele drepte, ochii şi gura evidenţiau mânia ce pândea precum tunetul.

Bărbatul se înclină adânc în faţa preotului suprem şi-i sărută mâna. Se întoarse să salute sinodul.

— Vă mulţumesc pentru că mi-aţi acordat o audienţă, vorbi el.

— Arhiepiscop-militant Asperamanka, am fost informaţi că ai căzut răpus în bătălie, zise Chubsalid. Ne bucurăm de incorectitudinea informaţiei.

Asperamanka zâmbi glacial.

— Aproape că am murit... dar nu în bătălie. Povestea despre cum am reuşit să ajung în Askitosh, aproape singurul din toată armata mea, este una extraordinară. Am fost împuşcat în Chalce, chiar la frontiera continentului nostru, am fost capturat de fagori, am evadat, m-am rătăcit în mlaştini... Pe scurt, e un miracol al Zeului că mă aflu acum în faţa Domniilor Voastre. Zeul mi-a oferit protecţie şi m-a ascuţit ca pe un instrument al dreptăţii. Pentru că m-am prezentat aici ca o dovadă a unei crime de o perfidie de neegalat în istoria ilustră a Sibornalului.

— Te rog, ia loc, îl invită preotul suprem făcându-i semn unui lacheu. Aşteptăm să auzim ce ai de spus. Te vei dovedi un informator mai bun decât orice strigoi.

Pe măsură ce Asperamanka povesti despre ambuscadă şi focul nimicitor îndreptat de garda oligarhului împotriva trupelor sale care se întorceau, pe măsură ce întreaga amploare a celor întâmplate era explicată tuturor, deveni limpede că Parlingelteg rostise adevărul. Religia trebuia să înfrunte statul. În caz contrar, devenea complice la masacru.

Asperamanka avu nevoie de peste o oră ca să depene întreaga istorie a campaniei şi a trădării sale. În cele din urmă, tăcu. Dar numai un minut, căci îşi ascunse pe neaşteptate faţa în palme şi izbucni în lacrimi.

— Crima îmi aparţine şi mie. L-am slujit pe oligarh. Mă tem de el. Pentru mine, religia şi statul erau unul şi acelaşi lucru.

— Dar nu mai sunt, interveni Chubsalid. Se ridică şi-şi sprijini mâna pe umărul său. Mulţumesc pentru că eşti instrumentul Zeului şi pentru că ne arăţi clar ce datorie avem. Oligarhia a avut jurisdicţie asupra trupurilor, religia, asupra sufletelor. Acum trebuie să ne pregătim să impunem supremaţia sufletului asupra trupului. Trebuie să ne împotrivim Oligarhiei. S-a hotărât astfel aici?

Cei paisprezece membri scoaseră strigăte de încuviinţare. Bastoanele zornăiră pe podea.

— Decizia a fost luată în unanimitate.

După alte discuţii, se ajunse la înţelegerea ca prima mişcare să fie trimiterea unei moţiuni, formulată în cuvinte ferme, tuturor lăcaşurilor de cult, de-a lungul şi de-a latul ţării. Moţiunea avea să proclame că religia apăra practica străveche a paukului, pe care o privea ca pe o libertate esenţială a fiinţelor umane. Nu exista nicio dovadă că aşa-numiţii strigoi rosteau altceva decât Adevărul. Religia nu accepta

cu niciun chip că practicarea paukului răspândea Moartea Grasă. Chubsalid semnă hotărârea.

— Aceasta este probabil cea mai revoluționară moțiune pe care a emis-o vreodată cultul religios, zise vocea argintie. Vreau să întăresc acest fapt. Iar prin recunoașterea paukului nu-l acceptăm oare și pe idolul originar? Nu admitem astfel superstiția păgână în credința religioasă?

— Hotărârea noastră nu face nicio mențiune a idolului originar, frate, rosti încetișor Parlingelteg.

Moțiunea fu aprobată și trimisă la tiparnița ecleziastică. De aici, plecă spre toate așezămintele de cult din țară.

Trecură patru zile. În palatul preotului suprem, oamenii cultului religios așteptau să izbucnească furtuna.

Un mesager, îmbrăcat în haine impermeabile ca să-l apere de vreme, coborî dealul Icen și predă la palat un document sigilat.

Preotul suprem rupse sigiliul și citi mesajul.

Acesta spunea că manifestele subversive emise de sinod predicau trădarea, întrucât ridiculizau decretele recent promulgate de stat. Trădarea se pedepsea cu moartea.

Dacă exista o explicație pentru delictele acestea josnice, atunci preotul suprem al Cultului Păcii Formidabile trebuie să se prezinte degrabă în fața oligarhului și să dea socoteală.

Scrisoarea era semnată de Torkerkanzlag al II-lea.

— Nu cred că omul ăsta există, comentă Chubsalid. A domnit vreme de peste treizeci de ani. Nimeni nu l-a văzut vreodată. Nu există niciun portret al lui. Ar putea fi fagor din câte știm, în ciuda...

Continuă o vreme în felul acela, țâțâind absent, și vizită biblioteca sinodului ca să compare semnături, jucându-se cu lupe și clătinând din cap.

Activitatea asta îi făcea nervoși pe consilierii preotului suprem; ei simțeau că ar trebui să se concentreze asupra

gravităţii convocării, care, cel puţin la suprafaţă, părea să reprezinte condamnarea lui la moarte. Vorbind între ei, consilierii superiori sugerară ca întregul centru religios să se mute imediat din Askitosh într-un loc mai sigur – posibil în Rattagon, deşi se afla sub asediu, din moment ce poziţia sa în mijlocul unui lac îl apăra mai bine; sau chiar în Kharnabhar, în ciuda climei extreme, pentru că era un refugiu religios.

Dar Chubsalid avea propriile lui idei. Retragerea nu-i trecuse niciodată prin minte. După o oră de pierdut vremea ca să compare semnături, anunţă că avea să-l întâlnească pe oligarh. În acest scop, o notă de acceptare fu scrisă de scribul lui. Sugera ca întâlnirea să aibă loc în sala cea mare de la intrarea în Castelul Icen şi că oricine dorea putea participa la dezbaterea dintre ei.

Când Chubsalid îşi adăugă numele pe document, capelanul Parlingelteg, care stătea în apropiere, înaintă şi îngenunche lângă fotoliul preotului suprem.

— Domnia Ta, când o să mergi în locul acela, îngăduie-mi să te însoţesc. Orice ţi s-ar întâmpla să mi se întâmple şi mie.

Chubsalid puse mâna pe umărul tânărului.

— Fie cum sugerezi. Voi fi recunoscător pentru prezenţa ta. Se întoarse apoi spre Asperamanka, aflat şi el în grup. Şi tu, preotul nostru militant, vei veni de asemenea la Castelul Icen, să depui mărturie despre crima oligarhului?

Asperamanka se uită într-o parte şi-n alta, ca pentru a căuta o uşă invizibilă.

— Vorbeşti mai bine decât mine, preot suprem. Nu cred că e înţelept să aducem în discuţie subiectul molimei. Nu avem niciun leac pentru Moartea Grasă, nu mai mult decât statul. Oligarhul ar putea avea motive despre care noi nu ştim nimic pentru a suprima paukul.

— Atunci le vom auzi. O să vii cu Parlingelteg şi cu mine?

— Poate ar trebui să luăm doctori cu noi.

Chubsalid zâmbi.

— Eu cred că ar trebui să-l putem înfrunta fără ajutorul doctorilor.

— Cu siguranță, ar trebui să încercăm să ajungem la un compromis, insistă Asperamanka, arătând jalnic.

— O să vedem dacă este posibil, replică Chubsalid. Mulțumesc pentru că ai acceptat să ne însoțești.

Se crăpă de ziuă. Preotul suprem Chubsalid își puse roba ecleziastică și-și luă rămas-bun de la colegii săi. Îmbrățișă unul sau doi dintre ei.

Bărbatul argintiu lăsă să-i scape o lacrimă. Chubsalid îi zâmbi.

— Orice s-ar întâmpla în această zi, o să am nevoie de curajul tău la fel de mult ca de al meu.

Glasul îi sunase ferm și senin.

Urcă în trăsură, unde îl așteptau Asperamanka și Parlingelteg, care purcese apoi la drum.

Înaintară pe străzile tăcute. Din ordinul oligarhului, poliția îi împrăștiase pe curioși, așa încât nu se auzi nimic din uralele care întâmpinau de obicei apariția preotului suprem. Numai tăcere.

În timp ce trăsura scârțâia pe caldarâmul înșelător de pe dealul Icen, prezența soldaților era cât se poate de vizibilă. La porțile castelului, oameni înarmați făcură un pas înainte și-i respinseră pe preoții care urmaseră trăsura conducătorului lor. Vehiculul trecu pe sub arcada masivă de piatră și porțile impunătoare de fier se închiseră în urma sa.

Multe ferestre dădeau spre curtea din față, impunând liniște cu sclipirea lor moartă, apăsătoare. Erau ferestre pline de răutate, care semănau mai puțin a ochi, ci a dinți teșiți.

Grupul de trei oameni fu condus fără ceremonie în clădirea friguroasă. Paşii le răsunară în timp ce traversau sala mare de la intrare. Ostaşi în uniforma naţională sofisticată stăteau de pază. Nu mişca niciunul.

Cei trei bărbaţi fură îndrumaţi în spate, către un coridor murdar, unde marginea de jos a pereţilor era tocită de nenumăratele cizme care o atinseseră, de parcă un animal torturat ar fi încercat să lupte ca să-şi câştige libertatea. După o aşteptare scurtă, călăuza lor primi un semnal şi suiră o scară îngustă de lemn ce urca în spirală două etaje, fără nicio fereastră. Ieşiră într-un alt coridor, cu nimic mai plăcut pentru animale torturate decât primul, şi se opriră în faţa unei uşi. Călăuza ciocăni.

O voce îi invită să intre.

Pătrunseră într-o cameră ce etala toată voioşia festivă pentru care era cunoscută Oligarhia. Era un soi de salon de primire, având pe margine scaune pe care numai conformaţiile cele mai costelive s-ar fi putut odihni. Singura fereastră din încăpere era acoperită cu draperii groase de piele, menite în mod evident pentru a ţine departe lumina zilei.

Proporţiile zgârcite ale camerei, în care înălţimea tavanului era egalată doar de profunzimea beznei pe care o genera, erau accentuate de iluminat. O singură lumânare groasă, verzuie, ardea pe un suport înalt în mijlocul podelei, altminteri goală. Un curent îngheţat făcea ca umbrele pe care le lăsa să se zbată neobosite pe parchetul scârţâitor.

— Cât trebuie să aşteptăm aici? vru Chubsalid să afle de la călăuză.

— Scurtă vreme, Domnia Ta.

Vremurile scurte durau mult într-o asemenea cameră, dar până la urmă uşile interioare se deschiseră. Doi bărbaţi în uniformă, înarmaţi cu săbii, traseră uşile de-o parte şi de alta, lăsând grupul să vadă altă cameră.

Aceasta era luminată de torțe cu gaz, care împrăștiau o lumină bolnăvicioasă asupra a tot ce se afla înăuntru, în afară de chipul unui om înveșmântat în robă și așezat pe un tron în capătul opus. Individul nu făcu nicio mișcare.

Chubsalid rosti cu voce clară:

— Sunt preotul suprem Chubsalid al Cultului Păcii Formidabile. Tu cine ești?

Și o voce la fel de clară răspunse:

— Mi te vei adresa cu apelativul „oligarh".

Deși se pregătise pentru întâlnire, grupul de vizitatori fu redus la tăcere de o clipă de înfiorare. Bărbații înaintară cu șovăială către ușa camerei interioare, unde soldații le tăiară calea cu săbiile scoase din teacă.

— Ești Torkerkanzlag al II-lea? întrebă Chubsalid.

Din nou vocea clară:

— Adresează-mi-te cuviincios.

Chubsalid și Asperamanka se uitară unul la altul, apoi cel dintâi vorbi.

— Am venit aici, temut oligarh, pentru a discuta despre restrângerea libertăților tradiționale din statul nostru și să-ți vorbim în legătură cu o crimă comisă de curând...

Vocea clară îl întrerupse.

— N-ai venit aici să discuți nimic, preotule. N-ai venit aici să vorbești despre nimic. Ai venit aici pentru că ai predicat trădarea, sfidând intenționat edictele emise recent de stat. Ai venit aici pentru că pedeapsa pentru trădare este moartea.

— Dimpotrivă, interveni Parlingelteg. Am venit aici așteptându-ne la rațiune, dreptate și la o dezbatere deschisă, nu la o melodramă ieftină.

Asperamanka își lipi pieptul de una dintre săbiile scoase și zise:

— Temut oligarh, te-am slujit cu credință. Sunt preotul-militant Asperamanka, cel care, așa cum știi, fără îndoială, a condus

armatele tale la victorie pe câmpul de luptă împotriva celor o mie de culte păgâne ale Pannovalului. N-ai... n-au fost distruse aceste armate la întoarcerea pe domeniile tale?

Glasul impasibil al oligarhului replică:

— Nu pui întrebări în prezența conducătorului tău.

— Spune-ne cine ești, spuse Parlingelteg. Dacă ești ființă umană, nu dai nicio dovadă pentru asta.

Fără să bage de seamă întreruperea, Torkerkanzlag al II-lea dădu un ordin unuia dintre soldați:

— Trage draperia!

Călăuza care-i condusese pe cei trei în încăperea înăbușitoare traversă podeaua scârțâitoare și apucă draperia de piele cu ambele mâini, trăgând-o încet. Lumina cenușie se strecură în încăpere. Pe când ceilalți doi își îndreptară privirile către afară, Chubsalid se uită la oligarh. O parte din lumină ajungea chiar și până în locul în care stătea nemișcat pe tronul umbrit; ceva se dezvălui din trăsăturile sale.

— Te recunosc! Ei bine, ești...

Preotul suprem se întrerupse, pentru că unul dintre oșteni îl apucă fără ceremonie de umăr și-l răsuci către fereastra lungă, unde călăuza arăta în jos.

Sub fereastră se întindea o curte, înconjurată în întregime de ziduri înalte, cenușii. Oricine s-ar fi plimbat pe acolo ar fi fost strivit de greutatea ferestrelor aliniate deasupra lui.

În mijlocul curții se afla o cușcă de lemn înăuntrul căreia se înălța un stâlp înalt, solid. Remarcabil însă era faptul că atât cușca, cât și stâlpul fuseseră ridicate pe o platformă de lemn construită deasupra unor grămezi de bușteni. Printre bușteni erau îndesate legături de vreascuri.

Oligarhul rosti:

— Pedeapsa pentru trădare este moartea. Știați asta înainte de a intra aici. Moartea prin foc. Ați predicat împotriva statului. Veți fi arși.

Parlingelteg vorbi cu îndrăzneală, în timp ce draperia acoperea din nou fereastra:

— Dacă îndrăzneşti să ne arzi pe rug, vei întoarce religia Sibornalului împotriva statului. Mâinile tuturor oamenilor se vor ridica împotriva ta. Nu vei supravieţui. Sibornalul însuşi s-ar putea să nu supravieţuiască.

Asperamanka o luă la fugă spre uşă, strigând:

— O să am grijă ca lumea să afle despre infamia asta!

Însă dincolo de uşă erau soldaţi care-l întoarseră din drum. Chubsalid stătea în mijlocul camerei şi-i spuse liniştitor:

— Fii tare, bunul meu preot! Dacă această crimă este comisă aici, în centrul Askitoshului, vor exista oameni care nu vor avea odihnă până când Azoiaxicul va triumfa. Acesta este monstrul ce crede că trădarea preţuieşte mai puţin decât armatele. O să afle că trădarea asta îl costă totul.

Omul nemişcat de pe tron rosti:

— Binele cel mai mare este supravieţuirea civilizaţiei în secolele următoare. Pentru acest scop trebuie sacrificat totul. Principiile elegante trebuie să dispară. Când molima se dezlănţuie, legea şi orânduiala se prăbuşesc. Aşa a fost întotdeauna la începutul precedentelor Ierni Mari – în Campannlat, în Hespagorat, chiar în Sibornal. Armatele îşi pierd minţile, consemnările ard, cele mai frumoase embleme ale statului sunt distruse. Barbaria domneşte.

De data asta, în iarna asta, trebuie/o să supravieţuim crizei. Sibornal va deveni fortăreaţă. Deja nimeni nu poate intra. În curând, nimeni n-o să poată ieşi. Vreme de patru secole, o să rămânem un refugiu al legii şi al ordinii, în timp ce frigul va sfâşia beregatele lupilor. Vom trăi din resursele mării.

Valorile vor fi păstrate, dar aceste valori trebuie să fie cele ale supravieţuirii. N-o să accept un conflict între religie şi stat. Asta a decis Oligarhia. Planul nostru este singurul

care poate/care este decis să salveze cel mai mare număr de oameni.

În primăvara următoare, ne vom ridica puternici, în timp ce Campannlat se va afla încă în ghearele primitivismului, iar femeile lor vor trage căruţele ca animalele de povară – dacă până atunci nu vor fi uitat cum să facă roţi. Atunci o să încheiem o dată pentru totdeauna ostilitatea nesfârşită cu pământurile acelea sălbatice.

Numeşti asta ticăloşie? Numeşti asta ticăloşie, preot suprem? Să vezi iubitul nostru continent triumfător?

Înveşmântat în odăjdii, Chubsalid era o figură impunătoare. Se îndreptă de spate şi, înainte să răspundă, lăsă tăcerea să acopere retorica oligarhului.

— Orice-ai crede altfel, cu aroganţă, argumentul tău este al unui om slab. Avem în Sibornal o religie aspră, făurită, la fel ca Roata Mare, dintr-o climă potrivnică. Dar ceea ce predicăm este stoicismul, nu cruzimea. Argumentul tău este cel arhaic al scopului care scuză mijloacele. O să descoperi că, dacă-ţi urmăreşti scopul propus, mijloacele crude vor corupe scopul, iar planul tău va eşua complet.

Omul de pe tron abia dacă mişcă mâna, ca substitut pentru un gest.

— S-ar putea să comitem greşeli, preot suprem, recunosc. Atunci o să ne îngropăm pur şi simplu morţii şi-o să rămânem pe drumul nostru.

Glasul limpede şi tânăr al lui Parlingelteg răsună:

— Şi toţi morţii vor sta mărturie împotriva ta. Veştile vor trece de la un strigoi la altul. Toţi vor auzi de crimele tale!

Tonul mai sumbru al oligarhului replică:

— Morţii pot să stea mărturie. Din fericire, nu pot purta arme.

— Când fapta asta va fi cunoscută, mulţi vor ridica armele împotriva ta!

— Dacă n-aveţi nimic de zis în afară de a profera ameninţări, atunci a sosit vremea să întâlniţi milioanele fără nume de sub pământ. Sau vreunul dintre voi doreşte să-şi reconsidere loialitatea faţă de stat în perspectiva spuselor mele?

Făcu semn gărzilor. Parlingelteg răcni înjurătura interzisă:

— Abro Hakmo Astab, oligarh blestemat!

Gărzi înarmate intrară în cameră cu paşi grei, pentru a lua poziţie în spatele clericilor.

Asperamanka nu reuşea să vorbească din cauza tremurului maxilarului. Preotul mai tânăr îl luă pe Chubsalid de braţ şi strigă iar:

— Arde-ne pe noi şi-o să dai foc întregului Askitosh!

Chubsalid vorbi şi el:

— Te previn, oligarhule, că, dacă provoci o schismă între religie şi stat, planurile tale nu vor reuşi niciodată. O să-i dezbini pe oameni. Dacă ne arzi pe rug, planul tău a eşuat deja.

Pe ton stăpânit, oligarhul răspunse:

— O să găsesc alţii care să coopereze, preot suprem. Zeci de indivizi docili se vor grăbi să-ţi ia locul şi vor crede că este onorabil. Cunosc bine firea umană.

Când gărzile puseră mâna pe prizonieri, Asperamanka se eliberă. Alergă spre tronul oligarhului şi se lăsă într-un genunchi, plecând capul.

— Temut oligarh, cruţă-mă! Ştii că eu, Asperamanka, am fost slujitorul tău credincios în război. Cu siguranţă n-ai avut niciodată intenţia ca un asemenea instrument valoros să fie ucis. Fă ce vrei cu aceştia doi, dar salvează-mă, lasă-mă să slujesc din nou! Cred că Sibornalul trebuie să supravieţuiască aşa cum zici. Vremurile aspre cer măsuri aspre. Puterea spirituală trebuie să facă loc puterii temporale

pentru a asigura calea. Lasă-mă să trăiesc și voi sluji... pentru gloria Zeului!

— Poți s-o faci pentru propriile tale interese meschine, dar niciodată pentru Zeu, rosti Chubsalid. Ridică-te! Mori cu noi, Asperamanka! Va fi mai puțin dureros.

— În viață sau în moarte, acceptăm rolul durerii în existența noastră, spuse oligarhul. Asperamanka, nu mă așteptam din partea ta, învingătorul de la Isturiacha. Ai venit aici cu frații tăi; de ce să nu arzi cu ei?

Asperamanka tăcu. Apoi, fără să se ridice din genunchi, izbucni într-un șuvoi de elocvență.

— Ceea ce s-a zis aici nu ține atât de politică sau de morală, cât de istorie. Dorești să schimbi istoria, oligarhule – poate obsesia tuturor oamenilor mari. Adevărat, istoria noastră ciclică are nevoie de reformă, una brutală ca să fie eficace. Vorbesc totuși pentru iubita noastră credință, pe care am slujit-o de asemenea cu devotament. Lasă-i pe *aceștia* să ardă pentru ea. Eu prefer să trăiesc pentru ea. Istoria ne arată că religiile pot pieri la fel ca națiunile. N-am uitat lecțiile de istorie de când eram copil, la mănăstirea din Vechiul Askitosh, unde am învățat despre înfrângerea religiei din Pannoval sub mâna unui rege rău din Borlien și a slujitorilor săi. Dacă religia și statul de aici se destramă, Zeul nostru suprem este amenințat în același fel. Lasă-mă, ca om al Zeului, să-ți servesc scopurile.

Când ceilalți preoți fură conduși afară, Parlingelteg îl izbi din mers pe Asperamanka cu piciorul și-l trânti la podea.

— Ipocritule! strigă în timp ce era târât afară.

— Duceți-i pe ei doi în curte! ordonă oligarhul. Dacă băgăm puțină frică în inima confesiunii, s-ar putea să nu mai fie atât de vocală pe viitor.

Rămase nemișcat în vreme ce preotul suprem Chubsalid și capelanul Parlingelteg erau duși afară.

Camera aproape se goli. Rămaseră un singur soldat, ce stătea tăcut în umbră, și Asperamanka, încă ghemuit la podea, palid la față.

Privirea rece a oligarhului se întoarse în direcția lui.

— Pot oricând să găsesc de lucru pentru unul ca tine. Ridică-te.

XI. Disciplină severă pentru călători

Majoritatea râurilor din Sibornal curgeau spre sud. Majoritatea lor, pentru cea mai mare parte a anului, erau năvalnice, așa cum se cuvenea apelor provenite din gheţari.

Venj nu constituia o excepţie. Era lat, plin de curenţi periculoși, și se putea spune că se năpustește, mai curând decât curge, pe drumul către vărsare, la Rivenjk.

Totuși de-a lungul secolelor, Venj își săpase o vale prin care putea să curgă sau să se umfle după bunul plac. De-a lungul acestei văi ducea drumul ce avea să poarte până la urmă un călător în Kharnabhar.

Drumul șerpuia în sus printr-un ţinut plăcut, pe care masivul muntos Shivenink îl proteja de vânturile predominante. Aici creșteau tufișuri mari, indiferente la chiciură, care făceau flori imense. Pe marginea drumului se găseau flori mici, culese de pelerini pentru că nu se găseau niciodată în altă parte.

Pelerinii erau lipsiţi de griji în această primă etapă a călătoriei lor pe uscat către Kharnabhar. Călătoreau singuri sau în grupuri, îmbrăcaţi în tot felul de veșminte. Unii mergeau desculţi, pretinzând că-și controlau trupul astfel încât să nu simtă frigul. Printre grupuri se auzeau cântece și instrumente muzicale. Acesta era un exerciţiu serios de evlavie – care avea să le fie de mare folos acasă pentru tot restul vieţii –, dar în

același timp era o vacanță și ei se bucurau în mod corespunzător. Pe câțiva kilometri după ieșirea din Rivenjk, pe marginea drumului se înșirau dughene de la care se puteau cumpăra fructe sau simboluri ale Roții. Țăranii din Bribahr – pentru că frontiera era aproape – urcau din vale pentru a vinde produse călătorilor. Partea asta a drumului era ușoară.

Calea devenea mai abruptă. Aerul se rarefia puțin. Florile tufelor cu frunze ca de piele erau mai viu colorate, dar mai mici. Din vale urcau mai puțini țărani. Nu mulți dintre pelerini mai aveau putere în plămâni să sufle în instrumentele muzicale. Se vorbea cu nervozitate despre tâlhari.

Și totuși acest drum special trebuia să fie o aventură, poate o aventură grozavă. Toți urmau să se întoarcă acasă ca niște eroi. Câteva greutăți erau bine-venite.

Hanurile la care dormeau pelerinii în timpul nopții, dacă-și permiteau, deveneau tot mai sărăcăcioase, visele călătorilor tot mai tulburate. Nopțile erau umplute de sunetul apei ce cădea perpetuu – o reamintire a înălțimilor pierdute în norii de deasupra lor. În diminețile care urmau, pelerinii porneau tăcuți la drum. Munții sunt dușmanii vorbelor. Conversația era o artă născută la șes.

Drumul șerpuia în sus, pe urmele năbădăiosului Venj. Călătorii înaintau. Și în sfârșit fură răsplătiți cu priveliști minunate.

Se apropiau de Sharagatt, la 5 000 de metri deasupra nivelului mării. Când norii se risipiră, apărură peisaje către nord-vest, de-a lungul pantelor întortocheate ale muntelui, în defileurile înfricoșătoare unde se avântau vulturii. Încă și mai departe, dacă pelerinii aveau noroc și ochi de șoim, se puteau zări câmpiile din Bribahr, albastre din cauza depărtării sau poate din cauza chiciurii.

Înainte de Sharagatt, câteva prăvălii ponosite apărură din nou pe marginea drumului. Unele vindeau alune și

fructe de munte, altele ofereau picturi ale peisajului, la fel de prost desenate pe cât de idealizate. Apărură și indicatoare. O cotitură a drumului... și încă una... și cât de osteniți păreau brusc mușchii gambelor!... și o gheretă la care se vindeau gofre... și o întrezărire a unei turle de lemn... apoi încă o cotitură... și oameni – mulțimi – și Sharagatt, da, acel refugiu!... Sharagatt și perspectiva unei băi și a unui pat curat.

Sharagatt era plin de așezăminte de cult, dintre care unele erau modelate după cele din Kharnabhar. Picturi și gravuri din Kharnabhar erau de vânzare. Unii pretindeau că, dacă știai unde să te duci, puteai cumpăra certificate autentice care să afirme că ai vizitat Roata Mare.

Pentru că Sharagatt – oricât de considerabilă ar fi fost realizarea ajungerii aici – nu însemna nimic. Nu era decât un popas, un început. Din Sharagatt începea adevărata călătorie spre Kharnabhar. Sharagatt era punctul cel mai îndepărtat până la care ajungeau mulți dintre călători. El promitea totul, dar era o piatră de hotar a speranțelor pierdute. Mulți oameni descopereau că sunt prea bătrâni, prea obosiți, prea bolnavi sau pur și simplu prea săraci ca să meargă mai departe. Stăteau o zi sau două, apoi se întorceau și porneau înapoi spre Rivenjk, la gura râului neiertător.

Pentru că Sharagatt se afla dincolo de zona tropicală. Către nord, mai departe în sus pe munte, climatul devenea iute mai aspru. Erau de mers mulți kilometri între Sharagatt și Kharnabhar. Nu era de-ajuns hotărârea să faci acest drum.

Luterin Shokerandit, Toress Lahl și Harbin Fashnalgid dormiră la hotelul Steaua din Sharagatt. Mai exact, pe o verandă, sub streșinile late ale hotelului. Pentru că nici măcar pregătirea grijulie a tuturor amănuntelor de către Shokerandit în Rivenjk nu împiedicase o încurcătură la hotel, care era complet ocupat. Un pat suprapus, pe trei

niveluri, ce scârţâia, fusese adus pe verandă pentru confortul lor.

Fashnalgid se întinse în patul cel mai de sus, Shokerandit în următorul, iar femeia, jos. Fashnalgid nu fusese mulţumit cu aranjamentul, dar Shokerandit cumpărase pentru fiecare câte o pipă plină cu occhara, un tutun făcut dintr-o plantă de munte, şi se odihniră în pace deplină. O căruţă îi adusese până aici, pe ei şi pe alţi pasageri privilegiaţi. Mâine aveau să ia o sanie. Noaptea asta era destinată odihnei. Când ceaţa se risipi pe munte, cerul nopţii se lumină de constelaţii familiare: Cicatricea Reginei, Fântâna, Bătrânul Hăitaş.

— Toress Lahl, vezi stelele? Poţi să le numeşti? întrebă Shokerandit cu un ton visător.

— Eu le zic tuturor... stele...

Femeia râse uşor.

— Atunci ar trebui să cobor în patul tău să te învăţ.

— Sunt atât de multe!

— O să-mi ia mult timp...

Dar adormi înainte să se mişte. Nici măcar urletele animalelor de pe coasta muntelui nu-l treziră.

Shokerandit se trezi în dimineaţa următoare înţepenit şi obosit. Trase pe el hainele îngheţate înainte de a o trezi pe Toress Lahl.

— De acum până la sfârşitul drumului, dormim cu toate hainele pe noi, spuse el.

Fără să aştepte ca ea să-l urmeze, plecă spre dughene ca să se ocupe de echipamentul de care aveau nevoie pentru zecimea următoare. Deasupra uşii unei prăvălii, firma cu o pictură a Roţii Mari anunţa „Voiaj spre nord".

Era îngrijorat. Fashnalgid, un uskut veritabil, considera Shivenink o fundătură muntoasă. Luterin ştia mai bine. Oricât de departe ar fi fost de capitală, Shivenink era bine protejat de poliţie şi de informatori. După ce Fashnalgid ucisese

un soldat, atât poliția, cât și armata aveau să le ia urma. Era foarte mâhnit când se gândea ce necazuri le lăsase pe cap lui Eedap Mun Odim și lui Hernisarath.

Folosind un nume fals, cumpără diferite obiecte necesare, apoi se duse să cerceteze echipa, deja angajată, care avea să-i transporte în Kharnabhar și în siguranța domeniului tatălui său.

Fashnalgid o luă mai încet cu treburile dimineții. Îndată ce Shokerandit plecă de pe verandă, încetă să mai pretindă că doarme și coborî în patul lui Toress Lahl. Acum, că-i frânsese voința, ea nu-i opuse nicio rezistență. Occhara îi dăduse o stare de apatie.

— Luterin o să te omoare când o să afle ce faci, îi zise.

— Taci și bucură-te, obrăznicătură! O să am grijă de el când o să vină vremea.

O prinse într-o îmbrățișare de urs și, cu gleznele înfășurate în jurul ei, îi despărți coapsele și o pătrunse. Mișcările lui făcură patul șubred să se izbească de balustrada verandei.

Sharagatt era împărțit în două. Exista Sharagatt și Sharagattul de Nord. Cele două zone erau apropiate. Le separau ceva mai mult de nouăzeci de metri și un colț de stâncă asemănător unei faleze. Sharagatt era protejat de creste de munte, dar în Sharagattul de Nord băteau vânturi catabatice reci, ce coborau temperatura cu câteva grade. Grupurile ce mergeau către nord se stabileau numai în Sharagattul de Nord. Sharagattul propriu-zis i-ar fi înmuiat.

Shokerandit avu nevoie de două ore ca să se asigure că totul era aranjat pentru călătorie. Îi cunoștea pe oamenii cu care trebuia să trateze. Erau munteni ce-și spuneau ondozi, ceea ce însemna – potrivit celor care traduceau din limbajul lor complex – fie „oameni-spirit", fie „oameni spirituali".

Un ondod însoţit de sclavul lui fagor urma să fie vizitiu. Avea o sanie bună şi un atelaj de opt asokini.

În timp ce Shokerandit verifica hamurile bucată cu bucată, apăru Toress Lahl, palidă la faţă şi posomorâtă.

— E frig aici, spuse apatică.

Bărbatul se duse la proviziile pe care le cumpărase şi aduse un articol de lenjerie de lână dintr-o singură piesă. I-o întinse cu un surâs.

— Asta-i pentru tine. Pune-ţi-o acum.

— Unde?

— Aici. Înţelese apoi despre ce era vorba şi aruncă o privire spre ondozii şi fagorii aflaţi în preajma lor. Ah, oamenii ăştia nu ştiu ce-i ruşinea. Pune-ţi îmbrăcămintea nouă.

— Eu sunt cea care ştie ce-i ruşinea, comentă femeia.

Dar făcu precum i se ceruse, pe când ceilalţi priveau zâmbind. Luterin merse să controleze tot şi să-l ia la întrebări pe vizitiul ondod, pe nume Uuundaamp, un individ mărunt cu ochi negri, strălucitori, obraji ciupiţi de vărsat şi mustaţă subţire ce se pierdea în fire răzleţe pe pometi. Avea paisprezece ani şi făcuse de multe ori călătoria dificilă.

Când Uuundaamp îl luă pe Shokerandit să vadă atelajul, Toress Lahl, în noul veşmânt, se duse cu ei, aruncând priviri întrebătoare către ondod.

— Toţi vizitiii sunt tineri, îi explică Shokerandit. Sunt carnivori şi în general mor de timpuriu.

În spatele magazinului, o uşă se deschidea într-o curte. Aici se aflau ţarcurile, separate prin garduri înalte de sârmă. Pe jos zăpada era murdară. Zgomotul câinilor era asurzitor.

Uuundaamp păşi pe poteca îngustă dintre ţarcuri. Pe ambele părţi, asokinii se aruncau asupra sârmei, lătrând şi cu bale curgând din boturi. Câinii cu coarne erau înalţi până la şoldul unui om şi erau acoperiţi cu blană groasă, maro, albă, cenuşie, neagră sau pestriţă.

— Ăsta atelaj al nostru – atelaj gumtaa –, foarte buni asokini, arătă Uuundaamp către un ţarc, privind pe furiş în sus la Shokerandit. Înainte noi intră aici, voi dă o carne la câine conducător, face prieten cu el. Atunci voi mereu prieteni împreună. Ishto?

— Care-i câinele conducător, cel negru? întrebă Shokerandit.

Uuundaamp încuviinţă din cap.

— Negru, el câine conducător. Nume la el Uuundaamp, la fel ca eu. Oameni zice el mare ca eu, dar nu la fel fioros.

Asokinul negru avea coarne curbate, îndreptate în afară la capete. Corpul lui Uuundaamp era acoperit cu blană neagră, ţepoasă. Numai pieptul şi partea de sub coadă erau albe. Ondodul Uuundaamp indică acea ultimă trăsătură; era distinctivă şi-l făcea pe Uuundaamp uşor de urmat de restul haitei.

Uuundaamp se întoarse spre Toress Lahl.

— Doamnă, tu atenţie. Tu dă o carne la Uuundaamp ăsta. Niciodată mai mult. Niciodată carne alt asokin, înţelege? Asokini ţine reguli. Noi supune. Ishto?

— Ishto, răspunse ea.

Învăţase cuvântul de acceptare al muntenilor pe drumul de la Rivenjk. Tânărul se uită fix la ea, cu ochii negri plini de veselie.

— Tu femeie mare. Eu nu hrăneşte tu o bucată carne. Şi femeia la mine mea vine Kharnabhar cu noi. Alt lucru. Foarte important. Niciodată încearcă mângâie asokin, da? El ia mână ca bucată carne.

Toress Lahl se cutremură şi râse.

— N-aş îndrăzni să încerc să-i mângâi.

— O să-l luăm pe Fashnalgid şi apoi o să pornim, spuse Shokerandit după ce inspectase totul cu meticulozitate.

Alimentele şi proviziile erau corespunzătoare; sania n-avea să fie supraîncărcată. O luă de braţ pe Toress.

— Te simți bine, da? E complet inutil să fii bolnavă pe drum.

— Nu putem să-l lăsăm pe Fashnalgid în urmă?

— Nu. Nu-i un om rău. O să prindă bine dacă se întâmplă ceva. Mă-ngrijorează că agenții oligarhului sunt pe urmele noastre. Poate consideră că dacă ajungem la tatăl meu și-i povestim tot ce s-a întâmplat o să întoarcă armata împotriva Oligarhiei. Mulți dintre asociații lui sunt militari. Am verificat aici și una dintre sănii este pregătită să plece la cincisprezece – la numai o oră după noi. Mi s-a zis că au închiriat-o patru bărbați. Dacă putem pleca mai devreme, cu atât mai bine pentru noi. Sunt înarmat.

— Mi-e frică. Poți avea încredere în ondozii ăștia?

— Nu sunt umani. Se înrudesc cu nondazii din Campannlat. Uuundaamp are opt degete la fiecare mână – o să vezi când își scoate mănușile. Îi tolerează pe fagori, dar nu se aliază niciodată cu adevărat cu oamenii. Sunt amăgitori. Trebuie să-i plătești și să-i mulțumești sau pot fi dificili.

În timp ce vorbeau, se întorceau din Sharagattul de Nord în Sharagatt. Schimbarea de temperatură era evidentă. Femeia se agăță de brațul lui și vorbi cu iritare:

— De ce m-ai făcut să mă dezbrac în fața lor? Nu trebuie să mă umilești doar pentru că sunt sclavă.

Shokerandit izbucni în râs.

— O, asta face parte din a-i mulțumi. Voiau să vadă. Acum o să aibă o părere mai bună despre mine.

— Eu n-am o părere mai bună despre tine pentru asta.

— Ah, dar eu sunt câinele conducător.

Toress Lahl întrebă cu enervare:

— De ce nu vii în sacul meu de dormit? Ești ciudat sau ce? N-ar trebui să fiu a ta, ca să te culci cu mine de câte ori simți imboldul?

— Oh, acum mă vrei? Asta-i o schimbare de atitudine.

Râse scurt, furios.

— Atunci o să fii mulțumită cu aranjamentele din noaptea asta.

Îl luară pe Fashnalgid, care consuma alcool la o dugheană de pe marginea drumului. Shokerandit petrecu apoi un timp într-un magazin mic, unde se tocmi pentru prețul unei pături în dungi viu colorate în galben și roșu. Modelul inevitabil al Roții Mari era țesut printre dungi.

— Pe idol, cum irosești banii! exclamă Fashnalgid. Credeam c-ai avut grijă să iei deja toate proviziile necesare.

— Îmi place cum arată pătura asta. Drăguță, nu?

Plăti și atârnă pătura colorată pe umăr înainte să pornească înapoi către Sharagattul de Nord. Ceilalți călători nu părură să-l observe; toți erau îmbrăcați în mod neașteptat pentru a se apăra de aerul rece de munte. Fashnalgid se uită mai departe cu uimire cum, la o altă prăvălie, Shokerandit plăti scump pentru un ied jupuit și afumat.

Un om de la magazinul „Voiaj spre nord" le spuse că Uuundaamp dormea. Shokerandit se duse la locuința improvizată cioplită în piatră din spatele magazinului, în spatele țarcurilor cu asokini. Unii ondozi erau așezați pe podea și mâncau fâșii de carne crudă. Alții dormeau cu femeile lor pe priciuri lipite de stâncă.

Uuundaamp se trezise. Se apropie de Shokerandit, scărpinându-se la subsuoară și căscând; avea dinții aproape la fel de ascuțiți ca ai animalelor.

— Tu este șef rău. Începe trei ore prea mult. Eu nu este omul tău până cincisprezece.

— Îmi pare rău. Uite ce-i, vreau să plec mai devreme. Ți-am adus un dar, ishto?

Aruncă pe podea iedul afumat. Uuundaamp se așeză imediat și-și pofti fârtații la masă. Scoase un cuțit și-i făcu semn lui Shokerandit cu el.

— Toţi vine mănâncă, prieten. Gumtaa. Apoi plecat repede.

În timp ce se adunau toţi, Uuundaamp îşi aminti să-şi cheme şi nevasta, care se rostogoli de pe priciul pe care-l împărţiseră şi veni înfăşurată în aşternuturi. Din ea nu se vedea decât o faţă rotundă, cu ochi negri, foarte asemănătoare cu a lui Uuundaamp. Nu făcu nicio încercare să se alăture cercului lacom de bărbaţi. În schimb, rămase sfioasă în spatele lui Uuundaamp şi prinse cu îndemânare o felie amărâtă de carne când i-o aruncă el peste umăr.

Pe când îşi mesteca porţia de carne, Shokerandit privi mâinile bărbaţilor. Erau înguste şi musculoase, cu câte opt degete. Unghiile boante, ca nişte gheare, erau toate la fel de negre, lucind din cauza murdăriei şi a grăsimii adunate sub ele.

— Gumtaa, rosti Uuundaamp cu obrajii umflaţi.

— Gumtaa, încuviinţă Shokerandit.

— Gumtaa, fură de acord ceilalţi ondozi.

Femeia, fiind doar femeie, nu fu solicitată să-şi exprime părerea dacă mâncarea era bună sau nu.

Curând, din ied nu mai rămaseră decât oasele şi coarnele. Uuundaamp se ridică imediat, ştergându-se pe mâini pe costumul din blană.

— Şef, zise el, încă mestecând, grăsana din spate la mine cu pântec plin cu gaz şi copii e femeia la mine. Se cheamă Moub. Tu nu trebuie ţine minte. Vine cu noi. Tu nu împotrivă.

— E la fel de bine-venită pe cât e de frumoasă, Uuundaamp. Am o pătură pe care n-aveam intenţia s-o dau altcuiva, dar când văd cât e de fermecătoare Moub, aş dori să i-o dăruiesc ei.

— Loobiss. Tu dă, şef. Ea nu pierde pătură. Ea sărută la tine.

Aşa că Shokerandit îi înmână lui Moub pătura cu dungi galbene şi roşii.

— Loobiss, spuse ea. Prea bun pentru grăsana la Uuundaamp netrebnic. Săltă sprintenă în faţă şi-l sărută pe Shokerandit cu buzele ei pline şi unsuroase. Gumtaa. Şef, când vrea culcuş, tu vine la Moub. Ea arată urât, dar are tot ce trebuie acolo, ishto?

— Loobiss!

Prietenia lor fusese consolidată cum se cuvine. Fericirea îl inundă pe Shokerandit când rememoră plimbările cu sania pe care le făcea cu mama lui când era copil şi de hârjoana cu copiii ondozi pe pământurile lor. Mama îi socotise întotdeauna necioppliţi şi animalici pe ondozi, poate din cauza convenţiilor aparte dintre sexe, care se bazau pe jigniri. Mai târziu, el şi amicii săi vizitaseră o baracă de la marginea pădurilor de caspiarni. Primele lui experienţe sexuale fuseseră cu femelele ondode. Îşi amintea o fată dolofană pe nume Ipaak, pentru care el fusese totdeauna „puturos roz".

Disciplină severă pentru asokini, disciplină severă pentru călători. Asta era regula pentru călătoriile dintre Kharnabhar şi lumea exterioară.

Uuundaamp stătea în partea din faţă a saniei, ţinând biciul într-o mână, iar Moub, ghemuită chiar în spatele lui. Fagorul, Bhryeer, stătea în spate ca să cârmească vehiculul lung; sărea deseori jos, în stânga sau în dreapta, uneori împingea când panta era destul de abruptă şi asokinii aveau nevoie de ajutor. Cei trei oameni stăteau călare pe proviziile acoperite cu o prelată, pe o parte sau pe alta, după cum bătea vântul.

Era uşor să cazi de pe sanie. Trebuia să stai cu ochii pe vizitiu, să aştepţi indicii despre încotro ar putea să cotească.

Uneori Uuundaamp abia se zărea din cauza zăpezii ce cădea în rafale de pe înălțimile lanțului muntos. Traversaseră înșelătorul Venj pe un pod de lemn, iar acum înaintau aproximativ spre nord prin nord-est, pe sub creasta înaltă a Shiveninkului, unde gheața stăpânea deasupra liniei de zece mii de metri pe toată durata Anului Mare.

Aburii scoși de răsuflarea câinilor îi ascundeau vederii pasagerilor chiar și când aerul era lipsit de zăpadă. Atelajul includea o cățea, ca să-i determine pe ceilalți șapte să tragă tare. Deseori, câinii scoteau vânturi la începutul unei noi etape a drumului. Li se auzea gâfâitul pe deasupra șuieratului tălpicilor de metal. Altfel sunetele erau înăbușite. Nu vedeau nimic în jur, în afară de pereți albi de ambele părți. Monotonia amorțea sentimentul pericolului. Oboseala, reflecțiile zăpezii, reveriile care treceau prin minte, doar pe jumătate formulate, acestea umpleau zilele.

Asokinii erau legați de sanie cu hamuri de piele lungi de șase metri. Li se permitea să se odihnească zece minute la fiecare trei ore. Atunci toți se întindeau pe jos, în afară de Uuundaamp, conducătorul. Omul Uuundaamp era cel puțin la fel de apropiat de asokinii săi pe cât era de Moub. Ei erau viața lui.

În timpul pauzei, Uuundaamp nu se odihnea. El și cu Moub umblau neastâmpărați prin jur, studiind fenomenele naturale: formele norilor, zborul păsărilor, orice mică schimbare a vremii, urme de animale, sunete și semne de alunecări de teren.

Uneori, întâlneau pelerini care se duceau sau se întorceau, făcând marea călătorie pe jos. Pe traseu erau și alte sănii, cu clopoței care sunau. O dată se văzură nevoiți să încetinească atunci când ajunseră din urmă o sanie ce transporta heringi care abia se mișca și merseră încet în spatele ei până când ajunse într-un loc unde se putea depăși. Sania

de heringi era versiunea de uscat a pescadorului de heringi. Ducea butoaie cu pește afumat până într-un loc îndepărtat.

Asokinii lătrau cu furie de fiecare dată când întâlneau alte vehicule, dar vizitiii nu mișcau niciodată vreun mușchi în semn de salut.

Oprirea din timpul nopții avea, de asemenea, un tipar stabilit. Uuundaamp trăgea atelajul de pe făgaș în locuri cunoscute de el, apoi priponea imediat asokinii, care trebuiau legați separat și departe de sanie, astfel încât să nu mănânce pieile de pe ea. Fiecare asokin era hrănit cu aproape un kilogram de carne crudă la fiecare trei zile; trăgeau mai bine când erau flămânzi. Dar în fiecare noapte primeau câte un hering, pe care Uuundaamp îl arunca fiecăruia pe rând, începând cu Uuundaamp. Câinii prindeau peștele din zbor și-l înghițeau pe loc. Femela era hrănită ultima. Câinele conducător dormea la distanță de restul atelajului. Dacă ningea peste noapte, câinii stăteau acoperiți de zăpadă, în caverne mici create de propria lor căldură. Fagorul Bhryeer dormea cu ei.

La o oprire de noapte, totul trebuia pregătit pentru cină în cincisprezece minute.

— Nu se poate! Ce rost are? se plângea Fashnalgid.

— Rostul este că se poate și trebuie făcut, replica Shokerandit. Întinde coviltirul, ține bine.

Erau țepeni de frig. Li se cojeau nasurile și obrajii se înnegreau de la chiciură.

Sania trebuia descărcată. Coviltirul era ridicat deasupra ei și ancorat, ceea ce presupunea deseori să se împotrivească vântului. Pe sanie se întindeau piei, pe care dormeau cei cinci. Bunurile necesare peste noapte erau aranjate în apropiere: mâncare, sobă, cuțite, lampă cu ulei. Deși temperatura de sub coviltir rămânea în general sub zero, se trezeau transpirând în spațiul închis, după frigul drumului.

Când Uuundaamp intră în prima noapte, îi găsi pe cei trei oameni certându-se.

— Nu mai vorbă. Fiți buni. Mânia aduce smrtaa.

— Nu pot să suport asta vreme de patru săptămâni! exclamă Fashnalgid.

— Dacă nu-l asculți, o să plece pur și simplu, explică Shokerandit. Nu cere decât să-ți lași personalitatea deoparte ca să dormi în timpul călătoriei. Frigul nu permite certuri, altfel moartea va lovi.

— Lasă-l pe ticălos să plece.

— Am muri fără el, nu pricepi?

— Occhara curând, curând, vorbi Uuundaamp, dându-i un ghiont lui Fashnalgid.

Îi întinse lui Moub să gătească două vulpi argintii, prinse în capcanele pe care le pusese la drumul precedent.

Un fum plăcut se înălță sub coviltir. Carnea mirosea bine. Mâncară cu mâinile murdare și după aceea băură apă din zăpadă topită dintr-o cană comună.

— Mâncare ishto? întrebă Moub.

— Gumtaa, răspunseră ceilalți.

— Ea bucătar prost, zise Uuundaamp în timp ce aprinse pipe cu occhara și le trecu din mână în mână.

Lampa fu stinsă din motive de economie și fumară tăcuți. Vuietul vântului părea să se audă din ce în ce mai slab. Senzațiile plăcute îi copleșiră. Fumul care li se strecura prin nări era răsuflarea unei misterioase vieți mai bune. Erau copiii muntelui, care îi avea în grijă. Niciun rău nu li se poate întâmpla celor care au mâncat vulpe argintie. În ciuda deosebirilor dintre bărbați și femei, dar și dintre oameni și alți oameni, toți au un lucru bun în comun – fumul divin li se revarsă din nări, poate și din ochi, din urechi și din alte orificii. Somnul însuși nu este decât un alt orificiu al zeului muntelui. Uneori, în somn, oamenii devin visul vulpii argintii.

A doua zi dimineață, când se străduiau să împacheteze coviltirul în aerul cețos, amar, Toress Lahl îi spuse în taină lui Shokerandit:

— Cât de mult te-ai înjosit și cât te urăsc! Noaptea trecută, te-ai culcat cu sacul ăla de osânză, Moub. Te-am auzit. Am simțit cum tremură sania.

— Am fost politicos față de Uuundaamp. Politețe pură. Nu plăcere.

Descoperise că femeia ondodă avea o sarcină avansată.

— Fără îndoială, politețea ta va fi răsplătită cu o boală.

Uuundaamp se apropie zâmbind, cu cele două cozi de vulpe.

— Poartă astea la dinți. Gumtaa. Ține frigul departe de față.

— Loobiss. Ai una pentru Fashnalgid?

— Bărbat acela are coadă pe față, zise Uuundaamp arătând mustața căpitanului și râzând vesel.

— Măcar vrea să fie amabil, comentă Toress Lahl, punând coada între dinți ca să-și apere nasul și obrajii crăpați.

— Uuundaamp e amabil. Și când ne oprim la noapte, trebuie să fii și tu amabilă cu el. Să-i întorci favoarea.

— O, nu... Luterin... nu asta, te rog! Credeam că ești interesat de mine!

Bărbatul se întoarse mânios spre ea.

— Sunt interesat să ajungem în siguranță în Kharnabhar. Spre deosebire de tine, eu cunosc convențiile acestor oameni și ale acestor călătorii. Este un cod, o problemă de supraviețuire. Încetează să mai crezi că ești atât de specială.

Serios rănită, femeia replică:

— Atunci nu-ți pasă, presupun, că Fashnalgid mă violează de câte ori te întorci cu spatele.

Shokerandit lăsă coviltirul să cadă și o apucă de manta.

— Mă minți? Când a făcut-o? Spune-mi când. Şi când după aceea. De câte ori?

Ascultă posomorât cât timp ea îi povesti.

— Foarte bine, Toress Lahl. Vorbea aproape în șoaptă, cu chipul încremenit. A încălcat onoarea care exista între noi ca ofițeri. Avem nevoie de el în călătoria asta. Dar când ajungem acasă la tatăl meu, o să-l omor. Înțelegi? Deocamdată păstrează tăcerea.

Fără alte vorbe, încărcară sania. Smrtaa – răsplată. O trăsătură importantă a vieții în părțile acestea. Uuundaamp înhămă câinii și, în câteva minute, porniră din nou la drum prin ceață, Shokerandit și Toress Lahl mușcând din cozile de vulpe.

Maşinile ce vegheau atent în Avernus încă înregistrau evenimentele de dedesubt și le transmiteau automat pe Pământ. Dar puținii oameni care supraviețuiau în stația de observație se interesau prea puțin de această funcție caracteristică; propria lor funcție principală era să supraviețuiască. Numărul lor scăzuse atât de mult – din cauza bolilor și a încăierărilor –, încât apărarea devenise o necesitate mai puțin presantă.

Se investea mult timp stabilind triburi și teritorii tribale, pentru a preîntâmpina luptele corp la corp. În teritoriul neutru dintre seminții, obscenele păpuși genitale continuau să trăiască, pentru a deveni sacrosancte, ceva între zei și demoni.

Deși, într-o oarecare măsură, se instaură „pacea", distrugerea instalațiilor de sintetizare a hranei însemna că încă domina canibalismul. Aproape că nu exista carne în afară de cea umană. Tabuurile severe împotriva acestei practici apăsau puternic sensibilitățile educate cu delicatețe ale avernusienilor.

Decăderea în barbarie de-a lungul unei singure generații era mai mult decât putea să îndure psihicul lor.

Viața triburilor căpătă caracteristică matriarhală, în timp ce mulți dintre bărbații mai tineri, în special adolescenți, dezvoltară personalități multiple. Într-un singur trup puteau fi găzduite chiar și zece personalități diferite din punctul de vedere al înclinațiilor, vârstei și sexului, dar și al obiceiurilor. Vegetarienii asceți erau frecvent întâlniți, trăind la distanță de o clipire de sălbatici din epoca de piatră.

Complexa separare de natură pe care o suferiseră coloniștii din Avernus își atinsese acum limitele. Nu numai că indivizii nu se cunoșteau unii pe alții, dar acum erau străini de ei înșiși.

Adaptarea la situațiile de stres nu era pentru oricine. Când izbucniră primele agresiuni, câțiva tehnicieni plecară din Avernus. Furară un aparat de zbor dintr-unul dintre hangarele de întreținere ale stației de observație și se refugiară pe Aganip.

Oricât de ispititoare arăta planeta verde, albă și albastră Helliconia, pericolul ei era cunoscut tuturor. Aganip ocupa un loc special în mitologia avernusiană, pentru că aici, cu multe secole în urmă, nava de colonizare a Pământului stabilise o bază în timp ce se construia Avernus.

Aganip era o planetă lipsită de viață, cu o atmosferă alcătuită aproape exclusiv din dioxid de carbon, laolaltă cu puțin azot. Dar vechea bază era încă în picioare și oferea adăpost.

Refugiații construiră un dom mic, în care locuiră în condiții restrictive. Mai întâi trimiseră semnale către Pământ și apoi – nefiind, în mod firesc, dispuși să aștepte două mii de ani un răspuns – către Avernus. Dar stația de observație avea propriile sale probleme și nu răspunse.

Fugarii nu reușiseră să înțeleagă natura omenirii: că aceasta, la fel ca elefantul și margareta obișnuită, nu e nici mai mult, nici mai puțin decât o parte și o funcție a unei

entități vii. Separate de entitatea aceea, ființele umane, fiind mai complexe decât elefanții și margaretele, au puține șanse să prospere. Semnalele continuară automat pentru multă vreme.

Nu le auzi însă nimeni.

XII. Kakool pe drum

Şi când acel spirit uman concentrat pe care l-am numit empatie s-a extins peste spaţiu şi a comunicat cu strigoii de pe Helliconia, ce-i cu asta? Nu s-a întâmplat nimic important – ori s-a întâmplat ceva fără precedent de magnific, ceva cantitativ diferit?

Răspunsul la această întrebare va rămâne probabil veşnic învăluit în presupuneri; omenirea are mediul său, oricât de vitejeşte se străduieşte să lărgească universul restrictiv al percepţiilor sale. Pentru că a deveni parte dintr-un mediu mai vast s-ar putea dovedi biologic imposibil. Sau poate că nu. Ar trebui să fie suficient să admitem că dacă s-ar întâmpla ceva fără precedent de magnific, ceva cantitativ diferit, s-ar întâmpla într-un mediu mai vast decât al omenirii.

Dacă s-a întâmplat, atunci a fost o cooperare, poate a unor factori diferiţi, destul de asemănătoare celei la care erau obligaţi indivizi diferiţi pe calea spre Kharnabhar.

Dacă s-a întâmplat, atunci a lăsat în urmă un efect, care poate fi urmărit privind destinele contrastante ale Pământului, unde se găsea Gaia, şi ale Noului Pământ, care era lipsit de un spirit biosferic tutelar...

Să începem cu cazul Pământului, după care fusese botezat Noul Pământ.

Intervalul dintre cele două ere glaciare postnucleare a fost înțeles ca legănarea unui pendul. Gaia încerca să-și regleze ceasul. Dar nu era chiar atât de simplu, exact cum biosfera nu era atât de simplă ca un mecanism de ceas. Adevărul poate fi exprimat mai precis. Gaia fusese bolnavă, aproape mortal. Acum era convalescentă și putea avea recăderi.

Sau, abandonând pericolele personificării unui proces complex, se poate zice că dioxidul de carbon eliberat din adâncul oceanelor a inițiat o perioadă în care gheața s-a retras. La capătul perioadei de încălzire prin efect de seră, a avut loc un exces al întoarcerii la normal, când întreaga biosferă și biosistemele sale ruinate se străduiau să se regleze. Gheața a revenit.

De data asta, frigul a fost mai puțin sever, întinderea calotelor de gheață mai mică, iar durata frigului a fost mai scurtă. Perioada a fost marcată de o serie de oscilații, așa cum pendulul unui ceas încetinește treptat către o poziție mediană staționară. Au fost vremuri tulburi pentru multe generații ale rasei umane împuținate. În ameliorarea din anii 6900, de exemplu, a avut loc un mic război pe teritoriul fostei Indii, urmat de foamete și de epidemii.

Putea fi asemănat acest război banal cu accesul de isterie al unui convalescent?

Neastâmpărul perioadei trezi un neastâmpăr corespunzător în spiritul uman. Gardurile nu mai puteau fi posibile. Vechea lume a gardurilor dispăruse și n-avea să fie reconstruită niciodată.

„Îi aparținem Gaiei." Odată cu această declarație veni și înțelegerea faptului că ființele umane nu erau tocmai cele mai bune aliate ale Gaiei. Pentru a-i vedea pe cei mai buni aliați, era nevoie de un microscop.

De-a lungul epocilor – cu mult înainte de inventarea și perfecționarea armelor nucleare – existaseră unii care prevestiseră că lumea va sfârși din cauza răutății oamenilor. Asemenea

profeţii erau mereu crezute, indiferent de câte ori se dovediseră greşite în trecut. Exista o dorinţă, dar şi o teamă de pedeapsă.

Odată ce fuseseră inventate armele nucleare, profeţiile câştigaseră în plauzibilitate, deşi acum erau exprimate în termeni laici, mai curând decât în termeni religioşi.

Dovezile, cu atât mai convingătoare cu cât guvernele încercau să le suprime, demonstrau că lumea se putea sfârşi la atingerea unui buton.

Până la urmă, butonul fusese atins. Bomba căzuse.

Dar răutatea umană se dovedise prea slabă pentru a pune capăt lumii. Împotriva acelei răutăţi se ridicau microbii harnici de care răutatea ţinea prea puţin seama.

Arborii şi plantele mari dispăruseră. Carnivorele, inclusiv omul, ieşiră din scenă pentru o vreme. Erau de prisos cerinţelor. Fiinţele acelea mari erau mai degrabă superstarurile din drama Pământului. Dramaturgii înşişi trăiau încă. Sub suprafaţa solului, pe fundul mărilor din zona platformelor continentale, viaţa microbiană densă continuase povestea Gaiei, nederanjată de radioactivitate sau de nivelul crescut de ultraviolete. Ecosistemele vieţii unicelulare reconstruiau natura. Ele erau pulsul Gaiei.

Gaia se regeneră, iar omenirea era o funcţie în regenerarea aceea. Spiritul uman fu împins într-un salt cantitativ în conştiinţă.

Aşa cum natura formase o unitate diversă, la fel făcu acum conştiinţa. Nu mai era posibil pentru un bărbat sau pentru o femeie doar să simtă ori doar să gândească; exista doar gând-simţirea empatică. Mintea şi inima erau una.

Un efect imediat fu neîncrederea în putere.

Existau oameni care pricepeau ce făcuse lumii lăcomia de putere, în toate formele sale. Frisonul acela înghețat se stinse din minte. Omenirea începu să fie cu adevărat adultă, să trăiască și să se bucure cu înțelegere matură. Bărbații și femeile se uitau la teritoriul pe care se întâmpla să-l ocupe și nu mai întrebau: „Ce pot obține de la pământul ăsta?" În schimb, întrebau: „Care-i cea mai bună experiență pe care o putem avea pe pământul ăsta?"

Cu această nouă conștiință veneau legături mai puțin abuzive și mai multe, pretutindeni, o abundență de relații noi. Structura străveche a familiei se topi în superfamilii noi. Toată omenirea deveni un superorganism larg închegat. Nu se întâmplă pe loc, nici nu li se întâmplă tuturor. Unii nu reușiră să treacă prin metamorfoză, dar genele lor erau recesive și neamul lor avea să se stingă. Erau cei insensibili într-o lume nouă de empatii noi. Erau singurii care nu zâmbeau.

Când și mai multe generații trecură, noua rasă se putea simți ca fiind conștiința Gaiei. Ecosistemelor vieții unicelulare le fusese dăruită o voce – într-un sens, inventaseră o voce pentru ele însele.

Chiar în timp ce se petrecea asta, convalescența biosferei continua. În timp ce omenirea evolua, un tip cu totul nou de ființă se năștea pe Pământ.

Multe familii de viețuitoare dispăruseră pe vecie. Centura pădurii tropicale cu miriadele ei de vieți diferite se veștejise la ecuator în atacul nuclear. Solurile sale fragile se pierduseră în oceane și nu puteau fi recuperate. Acum apăru un înlocuitor de un fel uluitor de diferit.

Noutatea nu se născuse din oceane. Venea din zăpezile și din ghețurile arctice. Se hrănea cu radiație ultravioletă și începu să se deplaseze spre sud în timp ce ghețarii se retrăgeau din nou spre nord.

Primii oameni care întâlniră creatura cea nouă dădură înapoi uluiți.

Poliedre albe înaintau încet. Unele nu erau mai mari decât țestoasele uriașe. Altele ajungeau la înălțimea oamenilor. Dincolo de variatele lor planuri, nu aveau trăsături. Niciun mijloc de deplasare vizibil. Nici brațe sau tentacule. Nici guri de orice fel. Nici orificii. Nici ochi sau urechi. Niciun apendice, de niciun fel. Doar poliedre albe. Unele fețe erau poate mai puțin albe decât altele.

Poliedrele nu lăsau urme. Alunecau unde doreau. Se mișcau încet, dar nimic nu le putea opri, deși oameni curajoși încercară. Fură botezate geonauți.

Geonauții se înmulțiră și lunecară pe tot Pământul.

Geonauții ofereau o nouă minune. Vechea minune rămânea. Amfiteatrele uriașe în formă de scoică erau încă împrăștiate de-a lungul și de-a latul Pământului, întreținute de androizi care nu-și găsiseră altă funcție, nefiind programați pentru vreuna.

Pe ecranele holografice, primăvara Anului Mare se transformă în vară tocmai când zăpezile Pământului se topeau. Istoria frumoasei MyrdemInggala, cunoscută ca regina reginelor, era familiară tuturor. Noua rasă găsea multe de învățat din povestea aceea veche de o mie de ani.

Asistară. Se bucurară de efectul binevoitor pe care empatia lor îl avusese asupra strigoilor. Dar propria lor lume nouă îi chema insistent, cu o frumusețe proaspătă căreia nu i se putea rezista. O mie de ani de primăvară le aparțineau.

Dar cum rămânea cu acel ceva fără precedent de magnific, cantitativ diferit, legătura aceea empatică dintre două lumi? Erau urmele ei vizibile celor capabili să se uite după semne?

Să continuăm cu cazul Noului Pământ.

Şi pe celelalte planete avusese loc o uşoară regenerare. Nu existau Mame Natură pe lumile moarte Marte şi Venus. Temperaturile de la suprafaţa lor erau în general insuportabile, atmosferele pline de dioxid de carbon. Şi totuşi, nefericiţii colonişti care se stabiliseră acolo reuşiseră să supravieţuiască datorită inteligenţei şi tehnologiei.

Aceşti Înstrăinaţi căzuseră pradă unei psihoze privind Pământul. Generaţiile lor fură sufocate de anomia cosmică. N-aveau să se mai întoarcă niciodată pe Pământ şi se simţeau deposedaţi.

Când tehnologia avansată ajunse din nou în puterea lor – şi rezolvară problemele tehnice mai repede decât pe cele sociale –, construiră o navă stelară şi porniră către cea mai apropiată planetă pe care omenirea o colonizase anterior, aşa-numita Noul Pământ.

Era o expediţie exclusiv masculină. Bărbaţii îşi lăsară femeile acasă, preferând să ia cu ei partenere robotice zvelte, proiectate ca idealuri abstracte ale feminităţii. Le plăcea să se împreuneze cu imaginile acestea perfecte din metal.

Noul Pământ păstra un aer respirabil. Singurul său ocean mic rămânea înconjurat de pustiu – deşert şi lanţuri muntoase neospitaliere. La ecuator exista un spaţioport, iar în apropierea sa, un oraş. Spaţioportul nu fusese folosit de câteva secole. Nici oraşul nu se dezvoltase; drumurile ce ieşeau din el nu duceau nicăieri. Locuitorii nu ştiau nimic despre vastul ocean al spaţiului de deasupra acoperişurilor lor.

Noii Pământeni păreau nişte animale castrate. Ceva vital şi rebel dispăruse din spiritul lor. Nu aveau nicio aspiraţie, niciun

sentiment pentru imensitățile spațiului cosmic, nicio dragoste pentru lumea care le era casă, nicio sugestie timidă în zori și la apus. Limbajul degenerat pe care-l foloseau nu avea modul condițional. Muzica se pierduse cu totul ca artă.

Nu era foarte surprinzător. Lumea lor era lipsită de spirit.

Noii Pământeni vizitau din când în când țărmurile mării lor sărate. Vizitele nu erau pentru relaxare, ci pentru a aduna căruțe de alge. Iarba-de-mare era unul dintre puținele forme de viață de pe planetă. Oamenii de pe Noul Pământ o împrăștiau pe câmpuri și creșteau cereale aduse de pe Pământ cu o veșnicie în urmă.

Nu visau, pentru că viețuiau pe o lume ce nu întreținuse niciodată o figură de tipul Gaiei. Dar aveau un mit. Credeau că trăiesc într-un ou gigantic, în care deșertul era gălbenușul, iar cerul fără nori era coaja. Într-o zi, spunea mitul, cerul avea să crape și să cadă. Atunci aveau ei să se nască. Urmau să capete aripi galbene și cozi albe și să zboare într-un loc mai bun, unde arbori ca niște ierburi marine uriașe creșteau peste tot în văi plăcute și ploua mereu.

Când Înstrăinații sosiră, nu le plăcu prea mult Noul Pământ.

Plecară să cerceteze planeta vecină, de mărimea unei planete telurice, la fel ca Noul Pământ.

În vreme ce Noul Pământ era o lume de nisip, sora sa era o lume de gheață.

O dronă de observație fu lansată să facă fotografii corectate pe computer cu suprafața și cu ceea ce se afla sub gheață.

Era o lume cumplită. Ghețarii învăluiau lanțuri muntoase. Câmpuri de zăpadă lipsite de făgașe umpleau șesurile. Helliconia aflată în ghearele iernii de la apoastru nu era niciodată atât de lipsită de viață ca acest glob încremenit.

Fotografiile de recunoaștere arătau oceane inerte sub gheață. Mai mult, prezentau ruinele unor orașe mari și traseele unor șosele uimitor de late.

Înstrăinații coborâră la suprafață. Dedesubtul unui câmp de gheață se zăreau rămășițele unei clădiri imense. Fragmente din ea zăceau risipite pe suprafață; ghețarul le purtase pe unele dintre ele departe de sursă. Cu ajutorul explozibililor, oamenii coborâră într-un sector al ruinelor.

Unul dintre primele artefacte pe care le scoaseră de acolo era un cap sculptat într-un material artificial durabil. Capul era al unei creaturi inumane. Într-un craniu conic se aflau patru ochi lipsiți de pleoape. Sub ochi avea pene mici. Un cioc scurt contrabalansa proeminența din spatele craniului.

O parte a capului era înnegrită.

— E frumos, rosti un robot partener.

— Vrei să zici urât.

— Cândva a fost frumos pentru cineva.

Datarea nu era dificilă. Orașul fusese distrus cu trei mii două sute de ani înainte, cam la vremea în care Noul Pământ era colonizat cu zel.

Întreaga planetă fusese distrusă de un bombardament nuclear, iar aviarele pieriseră odată cu ea.

Înstrăinații numiră planeta aceasta Armagedon. Rămaseră o vreme pe suprafața înghețată, discutând ce-ar trebui să facă, copleșiți de melancolie.

Unul dintre conducători vorbi:

— Cred că putem fi de acord că am găsit aici, pe Armagedon, un răspuns la una dintre întrebările care au frământat omenirea timp de multe generații.

Cum se face că omul n-a găsit alte specii inteligente, atunci când a ieșit în spațiul cosmic? Întotdeauna s-a presupus că galaxia ar fi plină de viață. Nu-i deloc așa. Cum se face că abia dacă există alte planete ca Pământul?

Ne dăm seama că Pământul este un loc destul de neobișnuit, unde sunt îndeplinite un număr de condiții delicate. Să luăm un singur exemplu – cantitatea de oxigen din atmosfera Pământului

este în jur de douăzeci şi unu la sută. Dacă ar fi fost de douăzeci şi cinci la sută sau mai mult, fulgerele ar fi provocat incendii forestiere – chiar şi vegetaţia umedă ar fi ars. Pe Noul Pământ, procentul de oxigen este de optsprezece; nu există plante să absoarbă dioxidul de carbon şi să elibereze molecule de oxigen. Nu-i de mirare că amărâţii de acolo trăiesc într-un vis.

Cu toate acestea, statisticile arată că trebuie să existe planete asemănătoare Pământului. Poate că Armagedon a fost una dintre ele. Să admitem că o rasă cu un regim alimentar variat atinge supremaţia şi domină planeta, aşa cum s-a întâmplat pe Pământ înainte de războiul nuclear. Rasa aceea trebuie să folosească tehnologia ca să facă asta – începând cu ciomagul şi arcul cu săgeţi. Ea stăpâneşte legile naturii.

Vine apoi vremea când tehnologia devine destul de avansată pentru ca rasa să aibă alternative. Poate să plece în spaţiu sau să-şi distrugă inamicii cu arme nucleare.

— Să presupunem că nu există inamicii pe planetă, interveni cineva.

— Atunci rasa îi inventează. După cum ştim, presiunea competiţiei pe care o generează tehnologiile aduce cu sine necesitatea inamicilor. Aici voiam să ajung. În stadiul acela, pregătită pentru un mod de viaţă complet, pentru a nu mai fi îngrădită pe planeta pe care s-a născut, în pragul unor descoperiri majore, rasa aceea îşi pune o întrebare fundamentală: Pot să-mi dezvolt capacităţile sociale internaţionale necesare pentru a-mi controla agresiunea? Pot să mă depăşesc pe mine însămi şi să închei un armistiţiu de durată cu inamicii mei, astfel încât să renunţăm pentru totdeauna la armele acelea îngrozitoare? Înţelegeţi ce vreau să spun? Dacă poporul acela eşuează, el îşi distruge planeta şi pe sine, dovedind astfel că n-a avut capacitatea de a traversa zona vitală de carantină pe care o furnizează spaţiul. Armagedon a fost lipsită de puterea de a lua măsuri. Populaţia ei a dat greş. S-a autodistrus.

— Susţii că pretutindeni toţi au fost incapabili. N-am găsit niciodată altă rasă care să zboare în spaţiu.

Comandantul râse.

— Nu uita că încă suntem în pragul Pământului. Nimeni n-o să vină să ne caute, până n-o să ştie că suntem demni de încredere.

— Şi suntem demni de încredere?

În mijlocul râsului general, comandantul continuă:

— Hai să ne ocupăm mai întâi de Armagedon. Dacă apăsăm butonul potrivit, poate reuşim să punem din nou în mişcare locul ăsta.

Cercetări ulterioare arătară ce fusese cândva lumea aceea. O trăsătură remarcabilă era o întindere de apă situată la o latitudine considerabil de mare, care – înainte de dezastrul nuclear – fusese doar parţial acoperită de gheaţă. După dezastru, contaminarea atmosferică răcise paravanul de aer, lăsând apa mării mai caldă decât aerul de deasupra ei. În consecinţă, aerul fusese încălzit de dedesubt şi umezeala fusese atrasă în sus. Rezultaseră furtuni violente la latitudini înalte, probabil suficiente prin ele însele să omoare orice supravieţuitor al atacului nuclear. Ninse din belşug în zonele de la latitudine medie, pe un podiş cândva urbanizat. Glaciaţiunea majoră care se instală deveni autosustenabilă.

Înstrăinaţii hotărâră să arunce în marea îngheţată de la latitudine înaltă ceea ce conducătorul lor numise „arme îngrozitoare", pentru a „pune din nou în mişcare locul". Dar pustiul de gheaţă rămase pustiu de gheaţă. Aici, spiritul tutelar local, structura biosferică globală, murise.

Aproape rămăseseră fără combustibil. Stabiliră să se întoarcă la Noul Pământ şi să-l cucerească. Descoperirile de pe Armagedon le oferiseră o strategie: un dispozitiv termonuclear – doar unul – aruncat la polul nord al Noului Pământ ar fi cauzat ploi abundente, transformând planeta. Suprafaţa oceanului ar fi fost extinsă; zombii locali se puteau face utili săpând canale. Iarba-de-mare se

putea răspândi mai mult, eliberând în aer o cantitate mai mare de oxigen. Calculele arătau bine. Pentru Înstrăinați, decizia de a încerca încă o singură bombă nucleară era rațională.

Așa că urcară în navă, lăsând Armagedonul veșniciei sale de îngheț.

Pentru oamenii care trăiau pe Noul Pământ, măcar o parte din singurul lor mit se adeveri. Cerul crăpă și se prăbuși.

Care erau diferențele vitale aici? De ce Noul Pământ nu a reușit niciodată să se refacă, în timp ce Pământul a înflorit și a scos la iveală noi forme de viață, cum erau geonauții?

Când tereștrii realizară contactul empatic cu strigoii de pe Helliconia, în univers apăru un element nou. Tereștrii, fie că știau sau nu, acționau ca un focar de conștiință pentru întreaga biosferă. Legătura empatică nu era slabă, ci un echivalent psihic al magnetismului sau al gravitației; conecta cele două planete.

Un mod mai surprinzător de a exprima asta ar fi fost că Gaia comunica direct cu sora ei înfloritoare, idolul originar.

Desigur că este o speculație. Omenirea nu poate să vadă în mediile mai largi din jurul ei, dar poate să-și antreneze simțurile vaste pentru a căuta dovezi. Toate dovezile sugerează că Gaia și idolul originar au stabilit un contact prin progeniturile lor care au proiectat legătura. Cineva ar putea doar să ghicească undele de șoc pe care le-a provocat contactul acela – în afară de cazul în care a doua eră glaciară și valurile de ameliorare furnizează dovezi despre el.

Se speculează că refacerea Gaiei a fost stimulată de însuflețirea întâlnirii unui spirit-soră în vidul din apropiere.

Existau geonauții: senini, calmi, aparent blajini, ceva nou. Puteau fi înțeleși nu ca o ciudățenie evolutivă, ci ca o inspirație născută dintr-o prietenie proaspătă și puternică...

În tot acest timp, pe Helliconia, desfăşurarea maiestuoasă a anotimpurilor continua.

În emisfera nordică, vara mică aproape se terminase. Nopţile geroase prevesteau nopţi şi mai reci. În trecătorile şerpuitoare ale Lanţului Shivenink, îngheţul domnea deja, iar făpturile vii care se aventurau acolo erau supuse acelei domnii.

Era dimineaţă. Furtuna aducea dinspre pol răsuflarea îngheţată. Proviziile erau stivuite deoparte. Fagorul şi Uuundaamp înhămau asokinii. Trecuseră şaptesprezece zile de când plecaseră din Sharagatt. Nu văzuseră niciun semn că ar fi fost urmăriţi.

Dintre cei trei pasageri, Shokerandit se simţea cel mai bine. Toress Lahl se cufundase în muţenie. Zăcea noaptea sub coviltir de parcă ar fi fost moartă. Fashnalgid vorbea rareori, în afară de momentele când înjura. Cum ieşeau de la adăpost, sprâncenele şi genele li se acopereau de gheaţă, iar pometţii li se înnegreau din cauza gerului.

Ultima porţiune a drumului urca la mai mult de 6 000 de metri. În dreapta lor, învăluit în nori, se afla un munte solid de gheaţă. Vizibilitatea era redusă la câţiva metri.

Uuundaamp se apropie de Shokerandit, cu ochii vioi pe chipul îngheţat.

— Azi merge uşor! strigă el. La vale prin tunel. Şef aminteşte tunel?

— Tunelul Noonat?

Era solicitant să vorbeşti în bătaia vântului.

— Yaya, Noonat. La noapte noi este acolo. Bea băutură, mănâncă mâncare, occhara, gumtaa.

— Gumtaa. Toress obosită.

Ondodul clătină din cap.

— Ea curând face carne cu asokin. Nu mai culcat gumtaa, ei?

Râse cu gura închisă. Shokerandit simțea că omul mai avea ceva de spus. Se întoarseră simultan cu spatele la ceilalți, care legau bagajele pe sanie. Uuundaamp încrucișă brațele.

— Prieten la tine are coadă pe față.

O uitătură rapidă, șireată, din profil.

— Fashnalgid?

— Prieten la tine are coadă pe față. Atelaj nu place la el. Atelaj dă mult kakool. Face timp rău. Noi pierde netrebnic în tunel Noonat, ishto?

— A violat-o pe Moub?

— Vie lat? Nu, el băgat măciuca la Moub noapte trecută iar. Culcat grăsana, ishto? Ea nu place. Ea plină copil Uuundaamp. Râse. Așa că pierde în tunel.

— Îmi pare rău, Uuundaamp. Loobiss pentru că mi-ai zis, dar nu smrtaa în tunel, te rog. O să discut cu amicul meu în Noonat. N-o să se mai culce cu Moub a ta.

— Șef, tu mai bine pierde prieten la tine. Altfel văd kakool mare.

Râse și se încruntă, plesnindu-și fruntea cu palma, apoi se răsuci brusc pe călcâie.

Ondozii își exteriorizau rareori furia. Dar erau fățarnici. Shokerandit știa asta. Uuundaamp continuă să fie amabil; fără măcar o aparență de bunăvoință, călătoria nu putea fi dusă la capăt cu niciun chip, însă își pierduse din prestigiu vorbindu-i unei ființe umane despre rușinea lui.

Shokerandit fusese invitat să se împreuneze cu Moub. Făcea parte din politețea ondodă și Shokerandit l-ar fi jignit pe Uuundaamp dacă refuza invitația. Dar Fashnalgid o făcuse fără să fi fost invitat și încălcase legea ondodă. Legile ondode erau simple și clare; nesocotirea lor însemna moartea, smrtaa. Fashnalgid avea să fie ucis fără nicio remușcare. Dacă

Uuundaamp hotărâse să-l piardă pe Fashnalgid în tunelul Noonat, rugămintea lui Shokerandit nu conta câtuși de puțin.

Atât Toress Lahl, cât și Fashnalgid îi aruncară priviri curioase cu ochii congestionați. El nu le adresă niciun cuvânt, deși era profund tulburat. Uuundaamp îi urmărea mereu și ar fi observat dacă Shokerandit i-ar fi transmis un avertisment lui Fashnalgid, ceea ce ar fi fost socotit kakool.

Trupul mițos al lui Bhryeer apăru din ceață, târșâindu-și picioarele de-a lungul saniei. Ochii îi luceau cireșii când legănă capul pentru o clipă ca să-i cerceteze. Privirea posacă se fixă asupra lui Shokerandit. Nu era chip să interpretezi expresia fagorului.

Își trase lapții printr-una dintre nările incrustate cu gheață și apoi strigă, ca să acopere vântul:

— Atelazz gata plecare! Urcați la loc. Zzinezzi bine.

Harbin Fashnalgid scoase un șip dintre pieile de pe el, îl duse între buzele crăpate și înghiți. Când îl puse deoparte, Shokerandit spuse:

— Te sfătuiesc să nu bei. Ține-te bine, după cum a zis el.

— Abro Hakmo Astab! mârâi Fashnalgid.

Râgâi și se întoarse cu spatele.

Toress Lahl se uită rugător la Shokerandit, care clătină din cap cu severitate, spunând pe mutește: Nu te lăsa, mușcă strâns din coada de vulpe argintie.

Când își ocupară locurile pe sanie, abia dacă vedeau grămăjoarele care erau Uuundaamp și Moub; femeia era înfășurată în pătura ei viu colorată. Câinii erau invizibili. Uuundaamp ridică biciul lung deasupra capului. *Ipsssssisiii!* Pe zăpadă se auzi scrâșnetul tălpicilor de oțel. Locul unde petrecuseră noaptea, marcat de pete galbene de urină umană și de asokin, dispăru imediat.

În mai puțin de o oră, se deplasau la vale către tunelul Noonat. Lui Shokerandit îi era greață din cauza fricii. Prestigiul

avea să-i fie ştirbit, dacă lăsa un ondod să ucidă un seamăn al lui, oricare-ar fi fost justificarea. Furia i se îndreptă atât împotriva lui Uuundaamp, cât şi a lui Harbin Fashnalgid. Bărbatul stătea lângă el, cu spatele ghemuit de suferinţă. Nu-şi vorbiră deloc unul altuia.

Viteza crescu. Mergeau poate cu opt kilometri pe oră. Shokerandit continua să se uite drept înainte, cu ochii mijiţi. Nu se vedea nimic în afară de cenuşiul veşnic, deşi undeva deasupra părea că e un pic de lumină. Arbori albi, spectrali, zburau pe lângă ei.

Dincolo de zgomotele obişnuite, scârţâiturile saniei, şuieratul biciului, vânturile câinilor, trosnetul gheţii, cântecul vântului, un alt sunet se înteţea, dogit, ameninţător. Era glasul vântului care gemea în tunelul Noonat. Moub îi răspundea cu sunete dintr-un corn curbat de ţap.

Ondozii avertizau de prezenţa lor alte atelaje care ar fi putut veni din direcţie opusă.

Se întunecă brusc. Intraseră în tunel. Fagorul scoase un răget răguşit şi trase frâna de la osia din spate pentru a încetini înaintarea. Biciul lui Uuundaamp scoase o notă diferită când îl făcu să pocnească sub nasul câinelui conducător care-i purta numele, pentru a-i încetini pasul.

Un vânt îngheţat îi izbi ca un obiect solid. Tunelul tăiat în coasta muntelui era o scurtătură către popasul Noonat. Drumul, pe care se deplasau vehicule mai grele sau pedeştri, era mai lung cu câţiva kilometri, dar mai puţin primejdios. În tunel exista întotdeauna şansa ca două sănii să se întâlnească frontal; urmele atelajelor se încurcau fără speranţă în timp ce asokinii se încăierau până la moarte şi avea loc o luptă fatală cu cuţitele. Deoarece tunelul fusese săpat cu o secţiune aproape circulară, teoretic era posibil ca atelajele să treacă unul pe lângă altul, urcând parţial pe pereţii opuşi, dar şansa asta era atât de mică, încât cei mai mulţi vizitii goneau înainte îngroziţi, avertizând prin urlete.

Erau aproape cincisprezece kilometri de tunel. Din cauza căderilor de pietre și a forței vântului, sania șerpuia de la un perete la altul ca o corabie fără cârmă.

Încercarea lui Uuundaamp de a încetini provocă vibrații și mai mari. Fashnalgid înjură. Vizitiul și femeia lui se deplasară în capetele opuse ale caprei saniei și-și înfipseră călcâiele în zăpadă ca să mărească efectul de frânare.

Bhryeer se aplecă în față și-i strigă lui Fashnalgid:

— Zzticla ta a căzzut chiar acum.

— Sticla mea? Unde?

Când Fashnalgid se aplecă peste marginea saniei și se uită unde-i arătase fagorul, acesta îl lovi în șale. Fashnalgid căzu cu un răcnet, ateriză în patru labe și se rostogoli în zăpadă.

Îndată se auzi un țipăt strident din partea lui Uuundaamp, care dădu bice asokinilor. Fagorul ridică frâna din spate. Se năpustiră șuierând înainte, ajutați de pantă.

Fashnalgid se ridică iute în picioare, însă deja dispărea în lumina difuză. O luă la fugă. Shokerandit strigă după el să alerge mai repede. Vântul vuia, ondozii țipau, tălpicile scrâșneau. Fashnalgid câștiga teren. Când ajunse în spatele saniei, cu chipul contorsionat de efort, fagorul ridică un braț ca să-i mai aplice o lovitură.

Să rămână singur în tunelul cel lung însemna să înfrunte moartea certă. Alte sănii, gonind prin semiîntuneric, ar fi trecut pur și simplu peste el. Aceasta era smrtaa ondodă.

Strigând din toate puterile, Shokerandit scoase revolverul și alergă spre sania încărcată. Îndreptă țeava spre țeasta lungă a fagorului.

— O să-ți zbor creierii ăia nenorociți!

Coada de vulpe argintie îi căzu din gură și se pierdu. Fagorul se dădu speriat înapoi.

— Trage frâna!

Bhryeer se conformă, dar impulsul alunecării la vale era atât de mare, încât nu însemnă o diferență prea semnificativă, în afară de a trimite o spumă de zăpadă fină peste bărbatul care alerga.

Biciul încă șuiera, iar vizitiul îndemna asokinii. Fashnalgid rămânea în urmă, cu gura deschisă și fața înnegrită și deformată. Voința lui, niciodată prea sigură, îl părăsea.

— Nu te lăsa! răcni Shokerandit, întinzându-i o mână.

Cu încă un efort, căpitanul mări viteza. Cizmele băteau ritmic zăpada în timp ce ajungea încet în spatele saniei. Bhryeer se ghemui să se ferească. Vântul vâjâia strident.

Prinzându-se cu o mână apărată de mănușă de un cablu ce lega coviltirul, Shokerandit se aplecă în față și întinse cealaltă mână. Îl încurajă pe Fashnalgid, care începuse să obosească. Sania continuă să alunece cu viteză. Cei doi bărbați se uitară fix unul în ochii măriți ai celuilalt. Mâinile înmănușate se atinseră.

— Da! exclamă Shokerandit. Da, sari, omule, repede!

Mâinile li se strânseră. Chiar când Shokerandit trăgea, Uuundaamp se abătu spre stânga, smuci tălpicile saniei pe latura înclinată a tunelului și aproape că răsturnă vehiculul. Shokerandit fu aruncat și se desprinse. Întinse mâna să apuce o tălpică și o scăpă în timp ce-i trecea scârțâind prin față. Fashnalgid se poticni de el și amândoi căzură pe jos.

Când se ridicară, sania dispărea în negură.

— Vizitii păduchioși afurisiți! exclamă Fashnalgid aplecându-se și încercând să-și recapete răsuflarea. Animale.

— A făcut-o intenționat. Asta-i smrtaa ondodă – răzbunare. Din cauza maimuțărelilor tale cu femeia.

Fu nevoit să întoarcă spatele vântului ca să vorbească.

— Burduful ăla puturos de osânză? A spus chiar el că nu-i bună nici măcar pentru plăcerea unui asokin.

Se îndoi de mijloc, gâfâind.

— Aşa vorbesc ei, neghiobule. Acum ascultă şi bagă la cap ce zic. Tunelul ăsta e moarte curată. O altă sanie poate trece în orice moment, de la un capăt sau de la celălalt. N-avem nicio şansă s-o oprim, în afară de trupurile noastre. Mai avem de mers cam unsprezece kilometri, bănuiesc, şi-am face bine să ne mişcăm repede.

— Ce-ar fi să ne întoarcem şi s-o luăm pe drum?

— Pe-acolo sunt vreo patruzeci şi opt de kilometri. N-avem provizii şi ne-ar prinde noaptea pe drum. Am muri. Acum ai de gând să alergi? Pentru că eu asta intenţionez să fac.

Fashnalgid se îndreptă cu un geamăt şi spuse:

— Mulţumesc c-ai încercat să mă salvezi.

— Astab ţie, nătărău fudul. De ce n-ai încercat să te supui sistemului?

Luterin Shokerandit o luă la fugă. Măcar era la vale. Îl durea genunchiul de la cădere. Trase cu urechea după zgomotul unei alte sănii, dar auzi numai vântul vuind pe la urechi.

Paşii lui Fashnalgid răsunau în urma lui. Nu se uită niciodată înapoi. Toate resursele îi erau concentrate asupra traversării tunelului până în Noonat.

Când credea că n-o să poată alerga mai departe, se silea să continue. La un moment dat, pe una dintre lateralele tunelului se zări o licărire. Uşurat, se opri şi se duse să verifice. O bucată de stâncă se desprinsese, dezvăluind lumina zilei. Nu se vedea nimic în afară de nori şi, puţin mai departe decât putea să ajungă cu mâna, o stalactită de gheaţă. Aruncă o bucată de piatră în gol, ascultă, dar n-o auzi căzând.

Fashnalgid îl ajunse din urmă, răsuflând greu.

— Hai să ieşim prin gaura asta.

— E o coastă verticală de munte.

— Nu contează. Undeva acolo jos e Bribahrul. Civilizaţie. Nu-i ca locul ăsta.

— O să te sinucizi.

Când Fashnalgid încercă să se strecoare prin gaură, un corn îndepărtat anunţă apropierea dinspre sud a unei sănii. Shokerandit zări o lumină. Se înghesui în firida naturală, forţându-se să se lipească de piatra neregulată, aproape de Fashnalgid.

În clipa următoare, o sanie lungă ţâşni pe lângă ei, trasă de zece câini. Clopoţelul atârnat deasupra vizitiului suna nebuneşte. Câţiva bărbaţi stăteau pe sanie, poate doisprezece, ghemuiţi, cu măşti împotriva frigului. Trecură ca un fulger.

— Militari, observă Fashnalgid. Ar putea fi în căutarea noastră?

— A ta, vrei să zici. Ce contează? Cu ei mergând înainte, e cea mai bună şansă să ieşim teferi din tunel. În afara cazului în care-ţi plac săriturile de la câteva sute de metri, o să vii şi tu.

Porni din nou. După o vreme, alergatul deveni automat. Simţea cum plămânii îi izbesc în coaste. Pleoapele ochilor abia deschişi îngheţară. Pierdu socoteala timpului.

Când apăru lumina, îl atacă din toate părţile. Nu reuşi să deschidă ochii. Alergă mai departe înainte să-şi dea seama că ieşise în sfârşit din tunel. Suspinând, se clătină într-o parte şi se lipi de un bolovan. Acolo zăcu şi gâfâi de parcă n-avea să se oprească niciodată. Două sănii trecură prin apropiere, sunând din cornuri, dar nu ridică privirea.

Valul de zăpadă ridicat de trecerea atelajelor îl forţă să treacă la acţiune. Se frecă pe faţă cu nea şi se uită cu atenţie în jur. Lumina încă părea orbitoare. Vântul se domolise. Apăruse o spărtură în nori. La mică distanţă, câţiva oameni

se plimbau, fumau veronikane, purtau pături pe umeri. O femeie cumpăra ceva dintr-o dugheană. Un bătrân adus de spate mâna în josul străzii câteva oi cornute. Pe o inscripţie de întâmpinare scria: „Popas pentru pelerini. Nu primim ondozi". Ajunseseră la Noonat.

Noonat era ultima oprire înainte de Kharnabhar. Nu era cu nimic mai mult decât un popas în pustietate, un loc în care se puteau schimba atelajele, însă avea altceva de oferit. Calea dintre Kharnabhar, Sharagattul de Nord şi Rivenjk urma contururile lanţului muntos, profitând de avantajul protecţiei împotriva vânturilor polare pe care îl ofereau munţii. Dar la Noonat era o răscruce şi un drum ducea spre apus, peste marile cascade, văi şi platouri ale lanţului vestic, pentru a intra în cele din urmă în câmpiile din Bribahr. Kharnabhar era acum mai aproape decât câmpiile acelea. Dar câmpiile erau mult mai aproape decât Rivenjk.

Starea de ostilitate ce exista între Uskutoshk şi Bribahr putea explica numărul sporit de uniforme militare vizibile în Noonat, dar şi construirea unei noi clădiri impunătoare, din lemn, care avea să fie îndreptată către vest.

Shokerandit era prea istovit ca să aibă mare grijă de el, totuşi avu prezenţa de spirit să meargă, clătinându-se, prin spatele bolovanului care-l adăpostise şi să urmeze o potecă la deal, până ajunse la un grajd pentru capre construit din piatră. Intră printre animale şi adormi.

Când se trezi, se simţi odihnit şi în acelaşi timp furios pe sine pentru că irosise timpul. Nu-i păsa prea mult ce se întâmplase cu Fashnalgid, atât de mare era nevoia lui de a o găsi pe Toress Lahl şi de a duce sania la Kharnabhar. Odată ajuns acolo, necazurile lui aveau să se sfârşească.

Așezarea răzlețită a Noonatului se întindea dedesubt. Casele sărăcăcioase se agățau de versant ca scaieții de coastele unui animal. Cele mai multe locuințe profitau de arborii eldawon, o specie cu multiple trunchiuri subțiri, fiind lipite de ei sau chiar construite înăuntrul lor. Întrucât majoritatea caselor fuseseră clădite din lemn de eldawon, era greu să deosebești locuințele de vegetație.

Căsuțele se ghemuiau ici și colo, legate între ele prin poteci folosite de oameni, animale și păsări de curte. Se înălțau alandala, astfel că pragul ușii uneia se afla la nivelul coșului de fum al celei de alături. Câmpurile se învecinau cu acoperișurile. Fiecare gospodărie se mândrea cu un maldăr de bușteni tăiați. Unele grămezi se rezemau de case, iar unele case se rezemau de grămezi. Tăietori de lemne măreau grămezile de lemne, fie numărul de gospodării.

Pentru scurtă vreme, văzduhul se eliberă de nori și căpătă o strălucire unică în zonele muntoase înalte. Batalix lumina deasupra unui pisc îndepărtat. Pe câmpurile pietroase, băieți care ar fi trebuit să mâne oi și capre înălțau în schimb zmeie.

Un grup mare de pelerini tocmai sosise pe jos din Kharnabhar. Glasurile li se auzeau de departe în aerul limpede. Majoritatea aveau capetele rase și unii mergeau desculți, în ciuda stratului gros de zăpadă. Erau de toate vârstele; până și o bătrână purtată într-un scaun de răchită căruia i se atașaseră mânere. Câțiva negustori locali îi urmăreau politicos, dar fără mare interes. Grupul ăsta fusese deja jecmănit când trecuse spre nord.

Pentru că mai făcuse acest drum, Shokerandit știa că Uuundaamp trebuia să se oprească aici. El și cu Moub aveau să se odihnească. Toți asokinii urmau să fie priponiți separat și hrăniți, cu niște carne în plus pentru Uuundaamp, conducătorul. Sania și hamurile aveau să fie verificate cu

minuțiozitate dacă ondozii voiau să ajungă în Kharnabhar. Și ce intenții aveau cu Toress Lahl?

N-ar fi omorât-o. Era prea valoroasă. Ca sclavă, putea fi vândută; dar puțini ar fi cumpărat o sclavă umană de la un ondod. Ancipitalii, pe de altă parte... Se temea pentru ea. Uită astfel de Fashnalgid.

Deși rasa ancipitală era în general rară în Sibornal, cei care scăpau de sclavie își croiau deseori drum până în Shivenink și găseau în sălbăticia lanțului muntos un loc favorabil de locuit. Pentru că fuseseră ei înșiși sclavi, erau mai predispuși să folosească sclavi umani. Odată pierdută pe înălțimi împreună cu ei, restul rasei umane n-avea să mai știe nimic despre Toress Lahl.

Străbătând cărările din spatele caselor, acoperi tot satul. La periferie, ajunse la o palisadă. Când se apropie, auzi lătrături furioase de partea cealaltă. Se uită peste gard și văzu asokini de tracțiune, priponiți separat sau în cuști. Când își făcu apariția, se aruncară spre el atât cât le permitea lanțul sau împletitura.

Negreșit, era postul de escală. Își amintea acum. Ultima oară când trecuse pe-acolo, ninsese și nu se vedea aproape nimic prin viscol. Vreo cincizeci de asokini pe jumătate morți de foame așteptau în îngrăditură.

Fără să-i mai provoace, ocoli țarcul.

Popasul era ultima construcție din nordul Noonatului. Un strigăt indică faptul că fusese zărit, deși nu vedea pe nimeni. Ondozii erau prea prudenți ca să fie luați prin surprindere.

Trei dintre ei apărură imediat, ținând bice în mână. Știa cât de înverșunați pot fi; se opri și făcu pe frunte semnul păcii.

— Îl caut pe prietenul meu Uuundaamp, să-i dau loobiss. Să-i vorbesc loobiss, ishto?

Erau morocănoși. Nu făcură nicio mișcare.

— Nu văzut Uuundaamp. Uuundaamp nu vrea loobiss împreună tu. Uuundaamp femeie grasă mult kakool.

Shokerandit răspunse:

— Știu. Aduc ajutor. Moub naște, yaya?

Încruntați, îl lăsară să treacă. Își spuse că era o capcană și că ar trebui să fie pregătit pentru orice.

La intrarea în clădirea asemănătoare unui hambar, ondozii se adunară, șovăiră, își aruncară priviri ursuze. Apoi îi făcură semn să intre. Interiorul era întunecos și neprimitor. Mirosea a occhara.

Îl îmbrânciră din spate și trântiră ușa.

Shokerandit alergă înainte și se aruncă la pământ. Limba tăioasă a unui bici îi trecu peste umăr. Se rostogoli și plonjă spre un perete lateral.

Cu o privire rapidă, o observă pe Moub goală, în afară de pătura pe care i-o dăduse el, acum înfășurată în jurul sânilor. Era întinsă pe o scândură, cu picioarele mult depărtate. Toress Lahl era ghemuită deasupra ei, legată de partea de sus a brațului, astfel încât să-și poată folosi mâinile. Celălalt capăt al frânghiei era ținut de unul dintre cei trei fagori cu coarnele retezate ce stăteau nemișcați, rezemați de peretele opus celui lângă care se ghemuise Shokerandit. Câinele conducător al lui Uuundaamp, cel care-i purta numele, era priponit în mijlocul hambarului și trăgea cu sălbăticie de lesă, într-o încercare zadarnică de a mușca din Shokerandit.

Uuundaamp auzise sau văzuse – pentru că hambarul avea ferestre înguste – apropierea lui Shokerandit. Cu îndemânarea celor din neamul lui, sărise deasupra pragului de sus al ușii și stătea acolo în echilibru, gata să plesnească iar din bici. Zâmbi când o făcu, fără voioșie.

Shokerandit avea pistolul în mână. Avea destulă minte să nu-l îndrepte spre ondod – gestul i-ar fi provocat și pe Uuundaamp, și pe fagori. Nicio amenințare la adresa lui

Moub nu l-ar fi oprit pe Uuundaamp în starea lui de spirit prezentă.

Shokerandit aținti arma spre câine.

— Îți omor câinele, gumtaa, ishto? Sari jos și aruncă biciul. Vino aici, băiete, Uuundaamp. Altfel, câinele tău kakool din plin, într-o secundă!

În timp ce vorbea, se ridică și îndreptă arma cu ambele mâini către gâtul câinelui furios.

Biciul căzu la podea. Uuundaamp sări jos. Zâmbi, se înclină și-și atinse fruntea.

— Prietene, tu rostogolește de pe sanie în tunel. Nu gumtaa. Eu foarte îngrijorat.

— O să ai un câine conducător mort dacă mai zici prostia asta. Dezleag-o pe Toress Lahl. Ești teafără, Toress?

Cu glas nesigur, femeia răspunse:

— Am mai adus copii pe lume. Dar sunt foarte ușurată să te văd, Luterin.

— Care era planul aici?

— Urma ca fagorii să facă ceva pentru Uuundaamp, iar eu să fiu dată la schimb. Am fost îngrozită, dar sunt nevătămată. Tu ești bine?

Vocea îi tremura. Fagorii nu se clintiră. În timp ce deznoda funia, Uuundaamp spuse:

— Ea drăguță doamnă foarte, yaya. Blănos bucură mult... dă lui ocazie, yaya. Niciun rău.

Râse. Shokerandit își mușcă buza; creaturii trebuia să i se permită să salveze aparențele. Aproape fără niciun ban, erau siliți să se bazeze pe el ca să-i ducă în Kharnabhar.

Când fu eliberată, Toress Lahl îi zise lui Uuundaamp:

— Ești foarte amabil. Când se va naște copilul tău, vă cumpăr ție și lui Moub pipe cu occhara, ishto?

Shokerandit se minună de calmul ei. Uuundaamp zâmbi și fluieră printre dinți.

— Cumpără pipă și pentru bebe? Eu fumează trei pipe împreună.

— Yaya, dar numai dacă dai afară fiarele astea mițoase în timp ce eu o ajut să nască.

Se albise la față în timp ce-l înfrunta, însă glasul nu-i mai tremura. Totuși Uuundaamp simțea că onorurile nu fuseseră încă acordate în mod egal.

— Tu dă bani acum. Moub merge cumpără trei pipe occhara acum. Mai bine pleacă Noonat înainte este întuneric.

— Lui Moub i s-a rupt apa, o să nască îndată.

— Bebe nu poate vine douăzeci minute. Ea duce cumpără repede. Fumează, naște.

Bătu din palmele cu câte opt degete și râse din nou.

— Copilul aproape că atârnă din ea!

— Femeia aia grăsană leneșă.

O apucă de braț pe Moub, care se ridică fără să protesteze. Toress Lahl și Shokerandit schimbară priviri. Când el îi făcu semn din cap, Toress scoase câțiva sibi și-i dădu femeii. Moub își înfășură tot corpul în pătura roșu și galben și ieși din hambar cu mers legănat, fără să protesteze.

— Stai acolo, spuse Shokerandit.

Toress Lahl luă loc pe banca pătată. Câinele conducător se așeză pe labele din spate, cu limba roșie atârnată. La un gest al lui Uuundaamp, fagorii ieșiră unul câte unul prin capătul din spate al hambarului, printr-o ușă stricată. Afară, lângă cușca pentru câini, se afla sania lui Uuundaamp.

— Unde prieten la tine cu coada pe față? întrebă Uuundaamp cu nevinovăție.

— L-am pierdut. Planul tău n-a mers bine.

— Ha, ha! Planul *meu* merge bine. Tu tot vrei merge Kharber?

— Mergi într-acolo? Ai fost plătit, Uuundaamp.

Uuundaamp întinse mâinile, într-un gest de sinceritate, etalându-și cele șaisprezece unghii negre lucioase.

— Dacă prieten la tine spune poliție, nu gumtaa. Greu pentru mine. Om rău nu înțelege ondod ca tine. El vrea smrtaa. Mai bine merge repede, ishto, după ce grăsana scoate bebeluș pe jos.

— De acord.

N-avea niciun rost să se certe acum. Îndesă pistolul în buzunar. Aparenta amabilitate putea fi reluată.

Rămaseră să se privească unul pe altul, iar asokinul așteptă și el la capătul lesei. Moub se întoarse, încă înfășurată în pătură. Îi dădu două pipe lui Uuundaamp și-și reluă locul pe scândură alături de Toress Lahl, cu a treia pipă în gură.

— Bebe vine acum. Gumtaa, anunță ea.

Și un mic ondod de sex masculin veni pe lume fără altă tevatură. Când Toress Lahl îl ridică, Uuundaamp aprobă din cap, apoi se întoarse cu spatele. Scuipă într-un colț al hambarului.

— Băiat. E bun. Nu ca fata. Băiat face muncă multă, curând are culcat, poate un an.

Moub se ridică în capul oaselor și râse.

— Tu nu faci bun culcat, rahat neghiob. Băiat ăsta aparține Fashnalgid.

Amândoi izbucniră în râs. Uuundaamp traversă încăperea și o îmbrățișă. Se sărutară de nenumărate ori.

Scena atrase atât de mult atenția tuturor, încât nu băgară de seamă fluierăturile de avertisment de afară. Trei polițiști cu puștile pregătite intrară în hambar pe la capătul dinspre drum.

Șeful lor rosti cu răceală:

— Avem ordin să vă reținem pe toți pentru ofense aduse ordinii. Uuundaamp, tu și femeia aceea vă faceți vinovați de săvârșirea unor crime. Luterin Shokerandit, te-am urmărit

din Rivenjk. Ești complice la aruncarea în aer a unui locotenent al armatei și la uciderea unui ostaș aflat la datorie. De asemenea, ești acuzat de dezertare din armată. Tu, Toress Lahl, sclavă, ești de asemenea vinovată de evadare. Avem autorizație oficială să vă executăm de îndată, aici, în Noonat.

— Cine oameni acești? întrebă Uuundaamp, arătând indignat către Shokerandit și Toress Lahl. Eu nu vede ei. Ei vine aici un minut, face mult kakool.

Fără să-l ia în seamă, șeful polițiștilor i se adresă lui Shokerandit:

— Am ordine să te-mpușc dacă-ncerci să fugi. Aruncă orice arme ai avea. Unde-i însoțitorul tău? Și el este dat în urmărire.

— Despre cine vorbești?

— Știi bine despre cine. Harbin Fashnalgid, alt dezertor.

— Sunt aici, răsună o voce neașteptată. Aruncați armele! Eu pot să vă împușc, iar voi nu mă puteți nimeri, așa că nu-ncercați. O să număr până la trei, apoi o să-l împușc pe unul dintre voi în stomac. Unu... Doi...

Puștile căzură. Polițiștii văzuseră revolverul apărut la una dintre ferestrele înguste.

— Luați armele, Luterin, mai repede!

Shokerandit se dezmetici și făcu ce i se spusese. Fashnalgid intră pe ușa din spate, stârnind toți câinii să latre.

— Cum de-ai apărut atât de providențial? întrebă Toress Lahl.

Căpitanul se încruntă.

— Îmi închipui că la fel ca momâile astea. Urmărind pătura inconfundabilă cu dungi roșii și galbene. Altfel n-aș fi avut nici cea mai mică idee unde vă aflați. După cum vedeți, m-am deghizat.

Observaseră. Fashnalgid își rasese mustața uriașă și-și tunsese scurt părul. În timp ce vorbea, ținea revolverul îndreptat spre polițiști într-un mod profesionist.

— Puşcă aduce bani mulţi, sugeră Uuundaamp. Taie la gât oameni ăştia întâi, ishto?

— Nu te băga, netrebnicule! Dacă blănosul tău ar fi aici, aş scăpa de el. Din fericire, nu-i, pentru că locul ăsta mişună de poliţie şi de soldaţi.

— Mai bine-am pleca repede, propuse Shokerandit. Excelentă sincronizare, Harbin. Încă poţi s-ajungi ofiţer. Uuundaamp, dacă noi îi reducem la tăcere pe poliţişti, tu şi cu Moub puteţi să înhămaţi câinii foarte repede?

Ondodul intră brusc în activitate. Le trimise pe cele două femei să tragă sania în hambar şi să-i ungă tălpicile, ceea ce insistă că era necesar. Poliţiştii fură puşi să stea în picioare, cu pantalonii în jurul gleznelor şi cu mâinile lipite de perete. Toţi se dădură înapoi când câinele conducător Uuundaamp fu eliberat, iar el și cu ceilalţi şapte asokini fură înhămaţi, fiecare în locul corespunzător, timp în care Uuundaamp îi înjura pe rând cu diferite tonuri de afecţiune.

— Te rog, grăbeşte-te! rosti Toress Lahl trădându-și nervozitatea.

Ondodul se aşeză pe scândura pe care nevasta lui abia născuse.

— Puţin odihnă, ishto?

Aşteptară afară, fără ca nimeni să se clintească, până când onoarea îi fu satisfăcută. Pe uşa din spate intra zăpadă, în timp ce el cercetă metodic hamurile.

Din direcţia străzii auzeau strigăte și fluierături. Se observase deja lipsa celor trei poliţişti.

Uuundaamp îşi luă biciul.

— Gumtaa. Urcă.

Puştile fură ascunse în grabă sub chingile saniei. Uuundaamp strigă încurajator la celălalt Uuundaamp, iar sania se puse în mişcare. Poliţiştii începură pe dată să

răcnească din toate puterile. Se auziră strigăte de răspuns. Sania se năpusti pe ușa din spate.

Afară, asokini hămesiți săreau spre împletitura cuștii. Uuundaamp se ridică, răsuci biciul și-i trimise șfichiul către poarta cuștii. Încuietoarea cuștii era fixată cu o pană groasă de lemn. Șfichiul lovi pana și o făcu să sară, în timp ce sania înaintă.

Sub greutatea câinilor, poarta cuștii se deschise și fiarele se năpustiră spre libertate într-un torent de blană și de gheare, gonind prin hambar. Țipete înfiorătoare se auziră dinspre polițiști.

Sania câștigă viteză, hurducându-se pe terenul accidentat, și coti. Uuundaamp răcnea comenzi și mânuia biciul cu multă pricepere; atingea cu el fiecare câine pe rând, cu brațele neobosite. Pasagerii se țineau bine. Lătrăturile și strigătele de durere se stinseră când depășiră creasta și coborâră huruind pe drumul ce ducea către nord.

Shokerandit se uită în spate. Nu-i urmărea nimeni. Îi mai ajungeau la urechi mârâieli slabe. Apoi drumul coti. Toress Lahl se agăță de el. Ținea sub un braț, înfășurat între niște cârpe murdare, bebelușul. Acesta se uită la ea și zâmbi, arătând dinți de lapte ascuțiți.

După un kilometru și jumătate de mers, Uuundaamp încetini și se răsuci. Îndreptă spre Fashnalgid mânerul biciului.

— Tu, om kakool. Tu sare jos. Eu nu vrea.

Fashnalgid nu răspunse. Se uită la Shokerandit și se strâmbă. Apoi sări.

După câțiva pași, silueta îi fu ascunsă de un vârtej de zăpadă. Ultimele lui vorbe ajunseră abia auzite până la ei – teribila înjurătură:

— Abro Hakmo Astab!

Uuundaamp se întoarse să scruteze drumul ce li se deschidea în față.

— Kharber! strigă.

Ocolind Noonat, Fashnalgid se întâlni cu un grup de pelerini din Bribahr care se întorceau din Kharnabhar și din Noonat și-și croiau drum spre casă pe drumurile șerpuite ale văilor dinspre vest. Își răsese mustața ca să nu fie identificat și avea intenția să dispară din ochii oamenilor.

Abia dacă petrecuse douăzeci și cinci de ore cu pelerinii, când întâlniră alt grup, care urca dinspre Bribahr. Membrii săi relatară o poveste atât de sinistră, încât Fashnalgid se convinse că se îndrepta în direcția greșită. Poate că nu mai existau direcții bune.

Potrivit refugiaților, Garda a Zecea a oligarhului coborâse pe Valea Marelui Rift din Bribahr, cu ordinul de a pune stăpânire pe cele două orașe mari, Braijth și Rattagon, sau de a le distruge.

Majoritatea văii riftului era umplută de apele de culoarea albastrului de cobalt ale lacului Braijth. Pe lac se găsea o insulă unde se înălța o fortăreață veche, imensă. Acesta era orașul Rattagon. Singura cale de a ataca fortăreața era pe apă. De câte ori un vrăjmaș încerca să traverseze, era scufundat de artileria de pe zidurile amenințătoare ale castelului.

Bribahr era marele producător de cereale al Sibornalului. Câmpiile sale fertile ajungeau până în zonele tropicale. În nord, înainte să înceapă stratul de gheață, se întindea bariera tundrei, mărginită de kilometri nesfârșiți de arbori caspiarn, care puteau rezista chiar și atacului Iernii-Weyr.

Locuitorii din Bribahr erau mai ales fermieri, însă o elită războinică aflată în cele două orașe, Braijth și Rattagon, amenințase cu nesăbuință Kharnabharul, Orașul Sacru. Braijthului i-ar fi plăcut o parte mai mare din prosperitatea Sibornalului.

Fermierii din Bribahr trimiteau grâne în Uskutoshk cu prea puțin profit; pentru a face presiuni asupra Oligarhiei, făcuseră o tentativă de a porni împotriva Kharnabharului Sacru, care putea fi atacat dinspre câmpiile lor.

Ca răspuns la amenințările acelea, Askitosh trimisese o armată. Braijth căzuse deja.

Acum, Garda a Zecea se așezase pe țărmurile lacului Braijth, privea către Rattagon și aștepta. Și flămânzea. Și tremura.

Veniseră înghețurile toamnei scurte. Lacul începea să înghețe.

Urma să vină un timp, și rattagonezii știau asta, când gheața avea să fie destul de solidă pentru a permite trupelor inamice să traverseze pe jos. Dar acel timp nu sosise încă. Până acum, nimic mai greu decât un lup nu putea trece. Ar fi putut fi nevoie de o zecime, până când gheața să susțină un pluton de soldați. Până atunci, dușmanul de pe mal ar fi fost înfometat și s-ar fi târât înapoi acasă. Rattagonezii cunoșteau obiceiurile lacului lor.

Ei nu flămânzeau complet în spatele crenelurilor. Străvechea vale de rift avea numeroase fisuri și pe sub lac exista un tunel care ducea pe țărmul de nord-vest. Umezeala era prea mare, apa din el fiind mereu înaltă până la genunchi, dar mâncarea putea să treacă pe calea aceea; apărătorii Rattagonului își permiteau să aștepte, așa cum făcuseră înainte în vremuri de criză.

Într-o noapte, când Freyr era pierdut în spatele viscolelor dense ce suflau dinspre nord, Garda a Zecea puse în practică un plan disperat.

Gheața era destul de groasă să suporte lupi. Avea, de asemenea, să susțină oameni cu zmeie plutind deasupra lor, care ar fi suportat o mare parte din greutate, făcându-i nu mai grei decât lupii și la fel de feroce.

Ofițerii își încurajară soldații spunându-le povești despre femeile voluptuoase din Rattagon care păstrau paturile calde pentru bărbații lor în fortăreață.

Vântul bătea cu putere. Zmeiele trăgeau și ridicau umerii oamenilor. Alergară cu îndrăzneală pe gheața subțire, drept către zidurile cenușii ale fortăreței.

Înăuntrul zidurilor, până și santinelele dormeau, cuibărite prin cotloane ca să se adăpostească de furtună. Muriră aproape fără niciun strigăt.

Voluntarii din Garda a Zecea retezară corzile zmeielor și sprintară spre turnul central. Îl uciseră pe comandantul garnizoanei în toiul unui sforăit.

În ziua următoare, steagul Oligarhiei flutură deasupra Rattagonului cucerit.

Această poveste îngrozitoare, relatată cu mult dramatism la focuri de tabără, îl convinse pe Harbin Fashnalgid că ar fi înțelept să se întoarcă în Noonat și să caute o cale spre sud. Întotdeauna e dureros să fii implicat în istorie, își zise, și acceptă un șip ce trecea din mână în mână pe la pelerini.

XIII. „Un vechi antagonism"

Noaptea fremăta de viață. Ninsoarea era atât de deasă, încât, atingând fața oamenilor în timp ce cobora, semăna cu blana unui animal gigantic. Blana nu era atât rece, cât sufocantă; revendica spațiul ocupat în mod normal de aer și de sunete. Dar când sania se opri, limba metalică a unui clopot se auzi în depărtare.

Luterin Shokerandit o ajută pe Toress Lahl să coboare din sanie. Volbura de fulgi o zăpăcise. Rămase pe loc, cu umerii aplecați, adăpostindu-și ochii.

— Unde suntem?

— Acasă.

Nu vedea nimic, numai bezna, ca un animal ce se rostogolea către ea. Îl distinse vag pe Shokerandit, un urs în două picioare, în timp ce se îndrepta clătinându-se către partea din față a saniei. Acolo îi îmbrățișă pe Uuundaamp și pe mama ondodă, care-și ținea strâns copilul în pătura colorată.

Uuundaamp ridică biciul în semn de rămas-bun și-și arătă surâsul nedemn de încredere. Se auziră clinchetul clopoțelului de avertizare și plesnetul biciului, apoi atelajul fu înghițit imediat de volbură.

Înfruntând ninsoarea, Shokerandit și Toress Lahl își croiră drum până la o poartă dincolo de care ardea o lumină

slabă. Bărbatul trase de mânerul metalic al unui clopot. Se rezemară istoviți de stâlpul de piatră al porții, până când o siluetă militară înfofolită apăru dintr-un adăpost. Poarta se deschise.

Se adăpostiră, gâfâind, fără să-și spună nimic unul altuia, așteptându-l pe paznic să se întoarcă după ce încuie poarta și să-i cerceteze la lumina felinarului.

Trăsăturile sale erau ale unui soldat bătrân. Avea gura încordată, le evita privirea și expresia feței sale nu divulga nimic.

— Ce vreți? întrebă el.

— Vorbești cu un Shokerandit, omule. Unde ți-e mintea?

Tonul sfidător îl făcu pe paznic să se uite mai atent. Fără să-și schimbe expresia, întrebă în sfârșit:

— Ești Luterin Shokerandit?

— Am fost plecat chiar atât de mult, neghiobule? Mai stai mult locului și mă lași să îngheț?

Celălalt își lăsă privirea să cuprindă trupul masiv, metamorfozat al lui Luterin dintr-o singură uitătură mută, insultătoare.

— O cabrioletă vă va duce până în fața casei, domnule.

În timp ce santinela se întorcea cu spatele, Shokerandit întrebă, încă iritat că nu fusese recunoscut:

— Tatăl meu e acasă?

— În acest moment, nu este, domnule.

Paznicul duse mâna liberă la gură și răcni la un sclav ascuns în spatele postului de pază. În scurtă vreme, cabrioleta apăru prin viscol, trasă de doi yelki deja acoperiți de zăpadă.

De la poartă până la casa străveche era un drum de un kilometru și jumătate, prin ținutul cunoscut încă sub numele de Podgoria. Acum era o pășune neregulată, unde se creștea o rasă locală de yelki.

Shokerandit coborî. Ninsoarea se învârtejea după colțul casei ca și cum ar fi fost personal interesată să-i transforme în gheață. Toress Lahl închise ochii și se agăță de pieile de pe el. Urmând materializarea fantomatică a clădirii, urcară treptele către ușa ferecată cu fier. Deasupra lor răsună sumbru clopotul, prelung, ca un sunet auzit sub apă. Alte clopote, înăbușite în depărtare, își adăugară dangătele.

Ușa se deschise. Apărură siluete neclare de paznici, care-i ajutară pe cei doi să intre. Ninsoarea se oprise, clopotele încetară când zăvoarele fură trase în urma lor.

Într-o sală întunecoasă, plină de ecouri, Shokerandit schimbă câteva cuvinte cu un servitor nevăzut. O lampă licărea sus, pe un perete de marmură, fără să lumineze dincolo de suprafața înghețată care o reflecta. Urcară la etaj și fiecare treaptă scoase propriul zgomot de protest. O draperie grea era trasă, ca pentru a încuraja puterile întunericului și ale tainei. Intrară. Femeia rămase pe loc, iar servitorul aprinse o lumină și ieși din cameră cu o plecăciune.

Aerul era închis în odaie. Shokerandit mări fitilul lămpii. Căpătară o impresie de spațiu, un tavan scund, obloane ce opreau noaptea să intre, fără succes, un pat... se luptară să iasă din hainele murdare.

Călătoriseră treizeci și una de zile și, de la Sharagatt, li se îngăduiseră numai șase ore și jumătate de somn pe zi, rareori mai mult, uneori mai puțin, după cum socotea Uuundaamp că se apropia poliția. Aveau fețele înnegrite de ger și cutate de epuizare.

Toress Lahl luă o pătură de pe un divan și se pregăti să se întindă lângă pat. Bărbatul se sui în pat și-i făcu semn să vină lângă el.

— Acum dormi cu mine, îi zise.

Femeia veni în fața lui, cu chipul încă amețit de călătorie.

— Spune-mi unde ne aflăm acum.

Luterin zâmbi.

— Ştii unde suntem. Asta-i casa tatălui meu din Kharnabhar. Necazurile noastre s-au sfârşit. Suntem în siguranţă aici. Haide.

Tânăra încercă să-i răspundă la zâmbet.

— Sunt sclava ta, aşa că mă supun, stăpâne.

Se urcă alături de el. Răspunsul ei nu-l mulţumi, dar o luă în braţe şi făcură dragoste. După aceea, adormi imediat.

Când femeia se trezi, Shokerandit plecase. Rămase întinsă, cu ochii în tavan, întrebându-se ce voia el să demonstreze lăsând-o singură. Nu se simţea în stare să se mişte din patul confortabil, să înfrunte provocările care aveau să urmeze. Luterin era prietenos cu ea, chiar mai mult decât atât; nu avea nicio îndoială în privinţa asta. Faţă de el nu putea simţi decât ură. Nepăsarea cu care o dăduse pe mâna animalului ce mânase sania, o umilinţă încă proaspătă în mintea ei, nu era decât ultimul dintre tratamentele lui grosolane. Desigur, cugetă, nu-i făcea *ei* personal toate astea; se conforma regulilor şi o trata aşa cum erau trataţi sclavii.

Avea motive bune să spere că el i-ar fi putut reda poziţia socială. N-ar mai fi fost sclavă. Dar dacă asta presupunea să se mărite cu el, ucigaşul soţului ei, nu credea că ar fi putut, nici chiar pentru a-şi asigura propria siguranţă.

Pentru a înrăutăţi şi mai mult lucrurile, era îngrozită de locul unde fusese adusă. Un spirit părea să dăinuie asupra lui, îngheţat, ostil.

Nefericită, se întoarse pe partea cealaltă în patul mare, descoperind că o sclavă aştepta tăcută, îngenuncheată lângă uşă. Toress Lahl se ridică în capul oaselor, trăgând cearşaful peste sânii goi.

— Ce faci aici?

— Stăpânul Luterin m-a trimis să am grijă de tine şi să te ajut să te îmbăiezi când te trezeşti, doamnă.

— Nu-mi spune doamnă. Sunt sclavă, la fel ca tine.

Dar răspunsul nu făcu decât s-o stânjenească pe fată. Toress Lahl se resemnă cu situația și, pe jumătate amuzată, coborî goală din pat. Ridică poruncitor o mână.

— Ajută-mă! zise ea.

Dând din cap cu supunere, fata se apropie și o conduse într-o baie, unde curgea apă caldă la un robinet din alamă. Întregul conac era încălzit cu biogaz, explică sclava, și apa la fel.

În timp ce se odihnea în apă, Toress Lahl își examină corpul. Din cauza rigorilor drumului, mai slăbise. Pe ambele părți ale coapselor, zgârieturile provocate de ghearele lui Uuundaamp se vindecau încet. Și mai rău, bănuia că s-ar putea să fie însărcinată. Cu cine, nu putea spune, dar îi mulțumea idolului că împerecherile dintre ondozi și oameni nu erau niciodată fertile.

Borldoran și orașul ei de baștină, Oldorando, se aflau la mii de kilometri depărtare. Ar fi fost mai mult decât norocoasă, dacă avea să-și mai vadă vreodată minunata țară natală. Viața unei sclave era în general mizerabilă și scurtă. Se gândi s-o întrebe despre asta pe fata care-o ajuta, apoi socoti mai înțelept să-și țină gura. Dacă Luterin se însura cu ea, ar fi dus-o de o mie de ori mai bine.

Ce-avea să facă Shokerandit? Avea s-o ceară? Să-i ordone? Trebuia să suporte, orice-ar fi făcut.

După ce fata o șterse, își puse un veșmânt satara care-i fusese pregătit. Se întinse la loc pe pat și intră în pauk. De când plecase din Rivenjk, era prima oară când cobora în lumea strigoilor. Acolo, mai jos de ea, în obsidian, unde toate hotărârile se luaseră în cele din urmă, aștepta scânteia soțului ei mort, care o chema la el.

Domeniul arăta la fel de frumos ca întotdeauna. Vântul permanent dinspre nord troienise majoritatea zăpezii. Porțiunile expuse erau curate. La sudul fiecărui copac se afla o linie de zăpadă, subțire și lucioasă ca un os de pasăre. Administratorul-șef, un bărbat agreabil pe care Luterin îl cunoștea din copilărie, îl însoți în timpul inspecției. Viața obișnuită reîncepea.

Caspiarni și alamapi uriași se înălțau într-o aliniere menită să respingă vântul. Pe toate părțile, aproape sau departe, vârfuri rozalii înzăpezite, fiicele lanțului muntos, se înălțau îmbufnate, în general învăluite în nori. Către nord, norul îngăduia din când în când priveliști ale Muntelui Sacru, unde se afla Roata Mare. Luterin întrerupse conversația ca să ridice mâna înmănușată în semn de salut.

Purta o haină lungă, călduroasă, și-și prinsese la brâu clopoțelul. În grajd, sclavi goi până la brâu aduseseră un gunnadu tânăr să-l călărească. Animalele acestea cu două picioare și urechi mari își țineau echilibrul cu ajutorul cozilor lungi și alergau pe picioare cu gheare ca de pasăre. La fel ca yelkii și biyelkii cu care se asociau în sălbăticie, gunnazii erau necrogeni, aparținând unei categorii de creaturi ce putea da naștere numai prin propria moarte. Mama lui Luterin comentase odată cu amărăciune față de el: „Nu prea diferit de oameni". Gunnazii nu aveau uter, iar sperma se forma în larve mici dinăuntrul stomacului, unde se hrăneau, străduindu-se să iasă până atingea o arteră. De acolo explodau prin tot organismul matern, provocând moartea rapidă. Larvele se transformau în pupe în câteva stadii, hrănindu-se cu stârvul, până ajungeau la o mărime care să le permită să supraviețuiască în lumea de afară ca gunnazi mici.

Gunnazii maturi erau animale docile de călărie, dar oboseau ușor. Erau ideali pentru drumuri scurte, cum era inspecția moșiei Shokerandit.

El se simţea la adăpost aici. Poliţia n-ar fi intrat niciodată pe vreunul dintre marile latifundii. În timp ce tatăl lui era plecat şi se bucura de vânătoare, Luterin era stăpânul. În ciuda lungii absenţe, reintră cu uşurinţă în rol. De la administratorul-şef până la ultimul sclav, toţi îl cunoşteau. Era absurd să te gândeşti la oricare altă viaţă. Iar el era fiul unic perfect.

Avea îndatoriri de care trebuia să se ocupe. Trebuia s-o prezinte pe Toress Lahl mamei sale. Şi trebuia să stea de vorbă cu Insil Esikananzi; asta putea fi stânjenitor... Între timp, existau îndatoriri şi mai importante.

Se maturizase. Se surprinse cugetând că absenţa de acasă a tatei nu era un lucru rău. Întotdeauna până acum, îi simţise lipsa. Cuvântul lui Lobanster Shokerandit era lege aici, aşa cum era şi cu singurul fiu care-i rămăsese. Dar temutul Păzitor al Roţii era deseori plecat. Îi plăcea să ducă o viaţă aspră şi expediţiile lui de vânătoare durau două sau trei zecimi la rând. Pleca, luându-şi câinii şi yelkul. Uneori era însoţit numai de căpitanul lui de vânătoare cel mut, Liparotin. Un fluturat de mână de rămas-bun şi dispărea în pustietăţile fără drumuri.

Luterin îşi amintea din copilărie gestul obişnuit cu mâna ridicată. Mai puţin un semn de iubire pentru el şi pentru mama lui, care-l priveau cum pleacă, mai mult un semn de recunoaştere către spiritul ce stăpânea peste munţii singuratici.

El crescuse ducând lipsa tatălui, iar mama, care avea o fire mai retrasă, nu prea compensa lipsa aceea. Odată insistase să-şi însoţească tatăl şi fratele, pe Favin. Fusese mândru atunci, printre caspiarnii mândri, dar Lobanster păruse iritat de fiii lui şi se întorseseră acasă după mai puţin de o săptămână.

Pufni. Îşi zise că şi el era un singuratic, la fel ca tatăl lui. Apoi gândurile i se întoarseră la Harbin Fashnalgid,

pe care-l văzuse ultima oară când Uuundaamp îl dăduse jos din sanie. Abia acum își dădu seama că-i plăcea de Fashnalgid și că ar fi trebuit să facă ceva pentru el. Gelozia furioasă pentru că o posedase pe Toress Lahl se stinsese.

Acum și-l amintea pe Harbin proferându-și înjurătura scandaloasă și zâmbi. Ce mai proscris! Poate că de aceea îl sâcâia când îl numea pe Luterin o victimă a sistemului, sau care-o fi fost expresia. Căpitanul avea și o latură bună a firii.

Shokerandit și administratorul-șef vizitară țarcul sacțepilor. Se spunea că familia Shokerandit crescuse sacțepi de-a lungul a patru Ani Mari. Creaturile lente erau în mare măsură așa cum și le amintea, ca niște omizi prost acoperite cu țepi sau, când se întindeau pe toată lungimea, ca niște arbori doborâți. Erau o combinație de animal și de plantă, o mutație născută la vreme de dezgheț, când planeta era scăldată în radiații de mare energie.

Sclavii lucrau în țarcul zenelilor. Herghelii de zeneli cutreieraseră cândva ținuturile înalte, însă acum începeau să intre în hibernare. Într-unul dintre colțurile moșiei, sclavii strângeau animalele și le adăposteau în grajduri uscate, adunându-le din văgăunile și crăpăturile în care se ascunseseră. Animalele recădeau rapid într-o stare mumificată, sticloasă, cu energia secată, ajungând să semene cu figurine translucide. Deja unii își pierdeau culoarea maronie anostă și prezentau dungi orizontale colorate, așa cum făcuseră în Primăvara Mare.

În starea de hibernare, zenelii erau cunoscuți ca sticloi, poate nu numai pentru faptul că străluceau, ci și pentru că, la fel ca strigoii, nu erau cu totul morți.

Vătaful, un om liber, se apropie și salută, atingându-și borul pălăriei.

— Mă bucur că te-ai întors, stăpâne. Îi strângem laolaltă pe sticloi, cu fân între ei, așa cum poți observa, ca să-i

protejăm. Ar trebui să le fie bine până vine primăvara. Dacă va mai veni vreodată...

— O să vină. E doar o chestiune de secole.

— Așa spuneți voi, învățații, replică omul, rânjind conspirativ către administrator.

— Ideea este să ne organizăm acum pentru primăvară. Dacă punem zenelii la adăpost, în loc să-i lăsăm în seama capriciilor naturii, asigurăm o herghelie bună de călărit când o să vină timpul.

— O să fie mult după ce nu vom mai fi în viață.

— Nu am nicio îndoială că cine va trăi atunci va fi recunoscător pentru chibzuința noastră.

Vorbi însă cu un aer distrat, cu Fashnalgid încă în minte.

Când se întoarse la conac, îl chemă pe secretarul tatălui său, un om erudit și retras pe nume Evanporil. Îi porunci ca patru vasali înarmați să fie trimiși pe doi biyelki uriași până la Noonat, să-l caute pe Fashnalgid, dacă putea fi găsit. Fashnalgid urma să fie adus în siguranță la moșia Shokerandit. Secretarul plecă să se ocupe de însărcinare.

Luterin mâncă ceva la prânz și abia atunci se gândi că ar trebui să-și viziteze mama.

Holul casei mari era întunecos. La parter nu existau ferestre, pentru ca structura să fie mai rezistentă la gheață, zăpadă și inundații. Un fotoliu mare și greu stătea gol pe dalele de marmură; din câte știa Luterin, nimeni nu se așezase vreodată pe el.

Între lămpile slabe, alimentate din incintele de biogaz, cranii de fagori ieșeau în relief din pereți. Erau specimene ucise de Lobanster și de alți membri ai familiei Shokerandit. Orbitele lor supravegheau cu melancolie cotloanele îndepărtate ale holului.

Se opri pe drumul spre apartamentul mamei sale, auzind vociferări afară. Cineva striga cu voce groasă de bețiv.

Shokerandit alergă spre o ușă laterală, însoțit de clinchetele clopoțelului de la șold. Un sclav trase în grabă zăvoarele ca să-l lase să treacă.

Într-o curte dominată de ferestrele de sus ale conacului, un vasal și doi oameni liberi fluturau săbii. Încolțiseră șase fagori fără coarne. Unul dintre fagori, o gillotă cu ugere fleșcăite, rezultat al anilor de captivitate, striga cu voce răgușită, în sibiană:

— Voi nu ucideți, mârșavi Fii ai lui Freyr! Această Hrl-Ichor Yhar vine înapoi aparține nouă, ancipitalilor! Opriți! Opriți!

— Opriți-vă! exclamă și Shokerandit.

Oamenii deja uciseseră unul dintre non-umani. Cu o lovitură de sabie, un spadasin scosese măruntaiele unui stallun. Măruntaiele ancipitalilor se aflau deasupra plămânilor. Când Shokerandit se aplecă deasupra cadavrului încă scuturat de spasme, intestinele alunecară afară pe un val de sânge galben.

Materia se desprinse și începu să evacueze încet caverna coastelor ca un amestec de ouă fierte moi în gelatină. Umbre terne se mișcau între grămăjoarele sclipitoare ce se târau din rană ca o masă vie, care curgea groasă peste pavaj și în crăpăturile dintre lespezi, până când se revărsă și organele separate nu se mai deosebiră în scurgerea generală, lăsând un gol în urma lor.

Shokerandit îndoi urechea creaturii moarte și privi marcajul făcut cu fierul încins. Se încruntă la oameni.

— Ăștia sunt sclavii noștri ancipitali. Ce faceți?

Vasalul se uită furios.

— Mai bine dă-te la o parte, stăpâne. Avem poruncă să omorâm toți fagorii, fie ai noștri, fie nu.

Cei cinci fagori începură să strige răgușit și să se înghesuie să treacă pe lângă oameni, care îi amenințară cu săbiile.

— Stai! Drikstalgil, cine ți-a ordonat așa ceva?

Își amintise numele vasalului. Cu un ochi la ancipitali și cu sabia în gardă, vasalul băgă mâna în buzunarul stâng și scoase o hârtie împăturită.

— Secretarul Evanporil mi-a dat asta de dimineață. Acum, dacă nu te superi, dă-te înapoi, stăpâne, sau vei fi călcat în picioare.

Îi întinse lui Shokerandit un afiș, pe care tânărul îl despături cu un gest mânios.

Afișul anunța că fusese votat un alt decret, într-o nouă încercare de a stopa molima cunoscută drept Moartea Grasă. Rasa ancipitală fusese identificată drept principala purtătoare a epidemiei și de aceea toți fagorii trebuiau uciși. Sclavii fagori trebuiau omorâți fără suferință. Fagorii sălbatici trebuiau împușcați fără somație. Autoritatea din fiecare district avea să plătească o recompensă de un sib pe cap de ancipital. De acum înainte, posesia de fagori era ilegală, sub amenințarea pedepsei cu moartea. Din ordinul oligarhului.

— Puneți săbiile în teacă până vă dau alte dispoziții, zise Shokerandit. Gata cu omorurile până când spun eu. Și luați cadavrul ăsta de-aici.

Când oamenii făcură cu șovăială așa cum li se poruncise, Shokerandit intră în casă și urcă furios la etaj ca să-l caute pe secretar.

Conacul era plin de gravuri străvechi, multe dintre ele imprimate în oțel în Rivenjk, pe vremea în care orașul acela se lăudase cu o colonie artistică. Majoritatea înfățișau scene potrivite pentru zonele muntoase sălbatice: vânători dând pe neașteptate peste urși, urși dând pe neașteptate peste vânători, cerbi încolțiți, oameni călare pe yelki sărind în prăpăstii, femei înjunghiate în păduri întunecate, copii pierduți murind în perechi pe piscuri expuse.

Lângă ușa secretarului se afla gravura unui preot-soldat de pază chiar în fața portalurilor Roții Mari. Stătea în

poziție perfect verticală, în timp ce omora cu sulița un fagor imens ce sărise dintr-o văgăună ca să-l atace. Gravura era intitulată – în litere sibiene executate cu multe înflorituri – „Un vechi antagonism".

— Foarte potrivit, comentă Shokerandit cu voce tare, apoi bătu la ușa lui Evanporil și intră.

Secretarul stătea lângă fereastră, se uita afară și se delecta cu o ceașcă de ceai de foi-de-munte. Înclină capul și-i aruncă o privire vicleană, fără să scoată o vorbă.

Shokerandit întinse afișul pe birou.

— Nu mi-ai zis despre asta când am trecut pe-aici mai devreme. De ce?

— Pentru că nu m-ai întrebat, stăpâne Luterin.

— Câți ancipitali avem pe domeniu?

Secretarul răspunse fără șovăială:

— Șase sute cincisprezece.

— Ar fi o pierdere îngrozitoare să-i măcelărim. Nu ne vom supune noului decret. Mai întâi, o să mă duc în oraș să văd ce pricep din asta ceilalți latifundiari.

Secretarul Evanporil tuși și-și acoperi gura cu degetele.

— Nu te-aș sfătui să vizitezi orașul tocmai acum. Am primit rapoarte cu privire la unele tulburări.

— Ce fel de tulburări?

— Clerul, stăpâne Luterin. Arderea pe rug a preotului suprem Chubsalid a cauzat multă nemulțumire. A trecut o zecime de la moartea lui și mi s-a dat de înțeles că ocazia a fost marcată în această dimineață prin arderea unei efigii a oligarhului. Membrul Ebstok Esikananzi s-a pus în fruntea câtorva oameni ca să potolească manifestarea, dar de atunci tulburările n-au contenit.

Shokerandit se așeză pe marginea biroului.

— Evanporil, consideri că ne permitem să omorâm peste șase sute de fagori odată?

— Nu-s eu în măsură să decid asta, stăpâne Luterin. Sunt doar un administrator.

— Dar decretul e... samavolnic. Nu crezi?

— Din moment ce mă întrebi, stăpâne Luterin, aş zice că, dacă ar fi adus la îndeplinire cu scrupulozitate, acest act oficial ar scăpa pe vecie Sibornalul de rasa ancipitală. Un avantaj, n-ai crede?

— Şi pierderea imediată de forţă de muncă ieftină pentru noi... Nu-mi închipui că tata ar fi foarte mulţumit.

— S-ar putea, domnule, dar pentru binele general...

Secretarul lăsă fraza în aer.

— Atunci n-o să aplicăm decizia până nu se întoarce el. O să-i scriu lui Esikananzi, dar şi celorlalţi latifundiari. Ai grijă ca vătafilor să li se explice limpede asta imediat.

Shokerandit petrecu după-amiaza călărind cu entuziasm pe moşie ca să se asigure că niciunui fagor nu i se mai face vreun rău. Merse câţiva kilometri ca să-i viziteze pe verii tatălui său, care aveau alt domeniu într-o regiune muntoasă. Cu mintea plină de planuri, uită cu totul de mama lui.

În noaptea aceea, făcu dragoste cu Toress Lahl, ca de obicei. Ceva în cuvintele pe care le rosti, sau în felul în care o atinse, trezi în ea o reacţie. Deveni o altă persoană, maleabilă, plină de imaginaţie, complet vie. O euforie mai presus de simpla fericire îl cuprinse pe Luterin. Gândi că primise un mare dar. Toate suferinţele vieţii meritaseră o asemenea încântare.

Petrecură toată noaptea în îmbrăţişările cele mai strânse, cu mişcări lente, cu mişcări sălbatice sau aproape fără să se mişte. Spiritele şi trupurile lor deveniră unul singur.

Către dimineaţă, Luterin adormi. Intră imediat în lumea viselor.

Mergea printr-un ţinut mlăştinos, aproape lipsit de arbori. În faţă se întindea un lac îngheţat a cărui imensitate nu putea fi judecată. Era viitorul; noaptea atotputernică domnea într-o iarnă mică din timpul Iernii-Weyr. Niciunul dintre sori nu se afla pe cer. Îl urmărea un animal greoi, cu răsuflare şuierată.

Era în acelaşi timp şi trecutul. Pe ţărmurile lacului ridicaseră tabără toţi cei care muriseră violent în bătălia de la Isturiacha. Rănile nu li se vindecaseră şi erau desfiguraţi. Luterin îl zări pe Bandal Eith Lahl; stătea deoparte, cu mâinile în buzunare şi privind în pământ.

Sub gheaţa lacului era închis ceva gigantic. Îşi dădu seama că de acolo venea răsuflarea.

Fiinţa se năpusti din gheaţă, care nu se sparse. Era o femeie cu piele neagră, lucioasă. Se înălţă tot mai sus, către cer. N-o văzu nimeni în afară de el. Îi aruncă o privire binevoitoare lui Luterin şi vorbi:

— Nu vei avea niciodată o femeie care să te facă pe deplin fericit. Dar vei găsi multă fericire în căutare.

Femeia spuse mai multe, dar când se trezi, Luterin îşi aminti doar cuvintele acelea.

Toress Lahl era întinsă alături de el. Nu numai că avea ochii închişi; întreaga ei înfăţişare dădea impresia de închis. O şuviţă de păr căzuse peste faţă; o muşcă, aşa cum muşcase de curând coada de vulpe ca s-o apere de frigul îndurat pe drumul spre casă. Abia respira. Bărbatul recunoscu starea de pauk.

În sfârşit, ea se întoarse. Avea ochii ficşi şi-l privi aproape fără să-l recunoască.

— Nu-i vizitezi niciodată pe cei de dedesubt? îl întrebă cu voce abia auzită.

— Niciodată. Noi, cei din familia Shokerandit, socotim asta ca o superstiţie grosolană.

— Nu vrei să vorbeşti cu fratele tău mort?

— Nu.

După o tăcere, el o apucă de mână și întrebă:

— Ai intrat iar în comuniune cu soțul tău?

Femeia încuviință din cap fără să vorbească, știind că pentru el era un motiv de amărăciune. După o clipă, zise:

— Nu-i așa că lumea asta în care trăim e ca un vis urât?

— Nu, dacă trăim potrivit convingerilor noastre.

Toress se agăță de el și continuă:

— Dar nu-i adevărat că într-o zi o să îmbătrânim, trupurile își vor pierde vlaga, iar mintea o să ne slăbească? Ce poate fi mai rău de-atât?

Făcură dragoste din nou, de data asta mai mult de teamă decât din afecțiune.

În ziua următoare, după ce făcu turul domeniului și găsi totul în ordine, Shokerandit se duse să-și viziteze mama.

Camerele ei se aflau în partea din spate a conacului. O tânără servitoare îi deschise ușa și-l pofti în anticameră. Acolo stătea ea, în picioare, în poziția ei caracteristică, cu mâinile împreunate strâns în față și capul ușor într-o parte în timp ce-i zâmbea întrebător.

O sărută și în clipa aceea îl învălui atmosfera familiară pe care mama o purta peste tot. Ceva din atitudinea și din gesturile ei sugera o tristețe interioară, ba chiar – se gândise deseori la asta – un fel de boală; și totuși o suferință, o tristețe atât de familiară, încât Lourna Shokerandit apela la ele aproape ca pe un substitut pentru alte caracteristici pronunțate.

În timp ce-i vorbea cu blândețe fiului ei, fără să-i reproșeze că nu venise mai devreme, în inima lui se trezi compasiunea. Vedea cum vârsta își sporise tirania asupra mamei de la ultima lor întâlnire. Obrajii și tâmplele erau mai supte, pielea ca de hârtie. O întrebă cum își mai petrecuse timpul.

Femeia întinse o mână și-l atinse, apăsând puțin, ca și cum n-ar fi fost sigură dacă să-l tragă mai aproape sau să-l împingă.

— N-o să vorbim aici. Şi mătuşii tale i-ar plăcea să te vadă.

Se întoarse şi-l duse în camera mică, acoperită cu panouri de lemn, în care-şi petrecea o mare parte din viaţă. Luterin şi-o amintea din copilărie. Era lipsită de ferestre şi avea pereţii acoperiţi cu picturi de luminişuri însorite în păduri sumbre de caspiarni. Ici şi colo, pierdute printre reprezentările de frunzişuri, chipuri de femei priveau din rame ovale. Mătuşa Yaringa, dolofana şi emotiva Yaringa, stătea într-un colţ şi broda, într-un scaun tapiţat cumva potrivit cu ea.

Yaringa sări în picioare şi-l întâmpină suspinând sonor.

— În sfârşit acasă, bietul de tine! Prin ce trebuie să fi trecut...

Lourna Shokerandit se lăsă rigidă într-un fotoliu acoperit de catifea. Îl prinse de mână pe fiul ei când acesta se aşeză lângă ea. Vrând-nevrând, Yaringa se retrase în colţul ei tapiţat.

— Sunt fericită că te-ai întors, Luterin. Ne-a fost foarte teamă pentru tine, în special când am auzit ce s-a întâmplat cu armata lui Asperamanka!

— Viaţa mi-a fost cruţată printr-un noroc. Toţi compatrioţii noştri au fost ucişi la întoarcerea în Sibornal. A fost un act de trădare gravă.

Lourna privi în poală, unde aveau obiceiul să-şi cuibărească tăcerile. În cele din urmă, vorbi fără să ridice ochii:

— E un şoc să te văd aşa. Te-ai... îngrăşat.

Şovăi la ultimul cuvânt, având în vedere prezenţa surorii ei.

— Am supravieţuit Morţii Grase şi sunt în veşmântul de iarnă, mamă. Îmi place şi mă simt perfect.

— Te face să arăţi nostim, comentă Yaringa, dar nimeni n-o băgă în seamă.

Luterin le povesti ceva din aventurile lui şi încheie spunând:

— În mare parte, datorez supraviețuirea unei femei pe nume Toress Lahl, văduva unui borldoranean pe care l-am ucis în bătălie. M-a îngrijit cu devotament în timpul Morții Grase.

— Din partea sclavilor, ne așteptăm la devotament, replică Lourna Shokerandit. Ai fost în vizită la familia Esikananzi? Insil o să fie nerăbdătoare să te revadă, după cum știi.

— Nu, încă n-am vorbit cu ea.

— O să aranjez un ospăț pentru mâine-seară, iar Insil și familia ei trebuie să vină. O să sărbătorim întoarcerea ta.

Bătu o dată din palme, fără zgomot.

— O să cânt pentru tine, Luterin, promise Yaringa.

Era specialitatea ei. Expresia Lournei se schimbă. Se așeză mai drept în fotoliu.

— Evanporil mi-a zis că ai contramandat noul decret pentru uciderea fagorilor.

— Putem să-i triem treptat, mamă, dar să-i pierdem pe toți șase sute deodată ar însemna să distrugem activitățile domeniului. E foarte puțin probabil să facem rost de șase sute de sclavi umani ca să-i înlocuim – pe lângă cheltuiala mai mare cu ei.

— Trebuie să ne supunem statului.

— M-am gândit să așteptăm întoarcerea tatei.

— Foarte bine. Altfel, te vei supune legii? Este important pentru noi, familia Shokerandit, să dăm exemplu.

— Desigur.

— Ar trebui să-ți spun că o sclavă străină a fost arestată în camera ta în dimineața asta. Am închis-o într-o celulă și va merge în fața consiliului local la următoarea întrunire.

Shokerandit se ridică în picioare.

— De ce? Cine a îndrăznit să intre în camera mea?

Cu calm, mama lui răspunse:

— Servitoarea căreia i-ai ordonat să aibă grijă de sclavă a raportat că a intrat în starea de pauk. Paukul este interzis de lege. Chiar preotul suprem Chubsalid a ajuns pe rug pentru că a refuzat să se supună regulilor. Nu se poate face o excepţie pentru o sclavă.

— În acest caz, se va face o excepţie! exclamă Shokerandit, palid la faţă. Scuzaţi-mă.

Se înclină în faţa mamei şi mătuşii şi ieşi din cameră. Cuprins de furie, tropăi prin coridoare către biroul latifundiului. Îşi descărcă furia răcnind la personal.

În timp ce-l chema pe căpitanul gărzii moşiei, Shokerandit îşi zise: „Foarte bine, o să mă-nsor cu Toress Lahl. Trebuie s-o apăr de nedreptate. O să fie în siguranţă, măritată cu un viitor Păzitor al Roţii... şi poate că spaima asta o s-o convingă să nu mai viziteze atât de des strigoiul soţului ei".

Toress Lahl fu eliberată din celulă fără probleme şi readusă în apartamentul lui Shokerandit. Se îmbrăţişară.

— Regret amar înjosirea la care ai fost supusă.

— M-am obişnuit să fiu înjosită.

— Atunci ar trebui să te obişnuieşti cu ceva mai bun. Când apare ocazia potrivită, o să te duc s-o cunoşti pe mama. O să vadă ce fel de persoană eşti.

Toress Lahl izbucni în râs.

— Sunt sigură că n-o să impresionez prea mult familia Shokerandit din Kharnabhar.

Ospăţul pentru sărbătorirea întoarcerii lui Luterin se bucură de o participare numeroasă. Mama lui îşi revenise din letargie pentru a invita toţi demnitarii locali, dar şi rudele familiei Shokerandit care se bucurau de favoare.

Familia Esikananzi sosi în număr mare. Împreună cu Ebstok Esikananzi veniră soţia lui cu înfăţişare bolnăvicioasă, doi fii, fiica lui, Insil Esikananzi, şi un întreg alai de rubedenii secundare.

De când Luterin o întâlnise ultima oară pe Insil, ea se transformase într-o femeie atrăgătoare, deşi încruntarea îi umbrea frumuseţea şi sugera în acelaşi timp tendinţa de a înfrunta soarta pieptiş, care era de multă vreme o trăsătură a familiei ei. Era îmbrăcată elegant într-o rochie gri de catifea lungă până la podea, împodobită cu genul de guler lat de dantelă pe care-l prefera ea. Luterin observă că felul în care îşi acoperea dezgustul faţă de metamorfoza lui prin politeţe protocolară nu făcea decât să-l accentueze.

Toţi membrii familiei Esikananzi scoteau clinchete intense; clopoţeii lor de la brâu aveau un ton foarte asemănător. Al lui Ebstok răsuna cel mai tare. În şoaptă puternică, el vorbi despre durerea fără margini pricinuită de moartea fiului său, Umat, la Isturiacha. Protestul lui Luterin că Umat fusese ucis în masacrul de lângă Koriantura fu contrazis ca minciună şi propagandă campannlatiană.

Membrul Ebstok Esikananzi era un bărbat bine făcut, cu chip întunecat şi impenetrabil. Frigul îndurat în desele lui partide de vânătoare dusese la apariţia unui labirint de vinişoare roşii ce i se târau peste obraji ca o specie de plantă. Privea gura, nu ochii celor care i se adresau.

Ebstok Esikananzi credea în exprimarea fără teamă a gândurilor, în ciuda faptului că acestea, când erau rostite, aveau o singură temă: importanţa părerilor sale.

În timp ce devorau din farfurii bucăţile de vânat, Esikananzi se adresă atât lui Luterin, cât şi celorlalţi de la masă:

— Aţi auzit veştile despre amicul nostru, preotul suprem Chubsalid. Unii dintre discipolii lui stârnesc un pic de zarvă

pe-aici. Mizerabilul predica înalta trădare împotriva statului. Tatăl tău și cu mine mergeam la vânătoare cu Chubsalid în vremuri mai bune. Știai asta, Luterin? Adică, am mers o dată. Trădătorul era născut în Bribahr, așa că nu-i de mirare... A făcut o vizită la mănăstirile Roții. Acum i-a intrat în cap să vorbească împotriva statului, prietenul și protectorul religiei.

— Dacă te consolează, l-au ars pentru asta, tată, comentă râzând unul dintre fiii familiei Esikananzi.

— Sigur că da. Iar domeniile lui din Bribahr vor fi confiscate. Mă întreb cine-o să le capete. Oligarhia va hotărî ce e mai bine. Cel mai important este să ne păzim de anarhie, pentru că vine iarna. Pentru Sibornal, cele patru sarcini principale sunt limpezi: să unifice continentul, să pună capăt urgent tuturor activităților subversive, fie ele în viața economică, religioasă sau academică...

În timp ce vocea continuă monoton, Luterin Shokerandit se uita fix în farfurie. N-avea poftă de mâncare. Perioada plină de evenimente pe care o petrecuse departe de Shivenink îi lărgise atât de mult perspectiva asupra vieții, încât se simțea apăsat de vizita gălăgioasei familii Esikananzi, pe care o venerase cândva. Modelul farfuriei din fața lui îi pătrunse în conștiință; cu un val de nostalgie, își dădu seama că era un produs exportat de Odim, expediat din depozitul din Koriantura în vremuri mai bune. Se gândi cu afecțiune la Eedap Mun Odim și la simpaticul său frate, apoi, cu vinovăție, la Toress Lahl, încuiată în dormitorul lui, pentru siguranță. Ridică ochii și întâlni privirea lungă și rece a lui Insil.

— Oligarhia va trebui să plătească pentru moartea preotului suprem, replică el, dar și pentru măcelărirea armatei lui Asperamanka. De ce-ar trebui ca iarna să fie o scuză pentru a ne da peste cap toate valorile umane? Scuzați-mă.

Se ridică şi ieşi din încăpere.

După masă, mama lui îl dojeni şi-l convinse să se întoarcă printre oaspeţi. Supus, Luterin se duse să stea cu Insil şi familia ei. Purtară o discuţie formală, până când sclavii aduseră un fagor ce fusese învăţat să jongleze. Sub îndrumarea biciului stăpânului său, gillota se legănă puţin de pe un picior pe altul, timp în care ţinu în echilibru pe coarne o farfurie.

Apoi apăru un ansamblu de sclavi, ce dansă în timp ce Yaringa Shokerandit cântă melodii de dragoste din Palatele de Toamnă.

Dacă inima mi-ar fi liberă, dacă inima mi-ar fi liberă
Şi sălbatică precum năvalnicul Venj...

— Eşti nepoliticos sau doar milităros? întrebă Insil sub acoperirea muzicii. Anticipezi căsătoria noastră ca fiind un fel de spectacol prost?

El îi privi chipul familiar şi zâmbi la tonul înţepător, la fel de familiar. Admiră dantela şi pânza ce-i acopereau umerii şi sânii şi observă cât de mult i se mărise bustul de la ultima lor întâlnire.

— Ce aşteptări ai tu, Insil?

— Mă aştept să facem ceea ce se aşteaptă de la noi, ca nişte creaturi dintr-o piesă. Nu aşa este necesar în vremuri ca astea, când, aşa cum i-ai amintit tatei, plin de tact, valorile obişnuite sunt lepădate ca nişte haine vechi, pentru a întâmpina iarna goi?

— Întrebarea este ce aşteptăm de la noi înşine? Barbaria poate să vină, cu siguranţă, dar o putem sfida.

— Se zvoneşte că în Campannlat, după ce aţi învins naţiunile sălbatice, au izbucnit războaie civile, iar civilizaţia se destramă deja. Asemenea dezordini trebuie evitate aici cu

orice preț... Observă că am început să discut politică de când ne-am despărțit! Nu este asta barbarie?

— Fără îndoială că a trebuit să-l asculți de multe ori pe tatăl tău predicând despre pericolele anarhiei. Numai decolteul tău îl găsesc barbar.

Când Insil râse, părul îi căzu pe frunte.

— Luterin, nu-mi pare rău să te văd din nou, chiar și în forma ta ciudată de acum, deghizat în butoi. Hai să stăm de vorbă undeva între patru ochi, în timp ce ruda ta cântă din toată inima despre râul acela oribil.

Se scuzară și se retraseră împreună într-o cameră rece din spate, unde flăcările de biogaz șuierau o notă continuă de avertizare.

— Acum putem discuta și fie ca vorbele noastre să fie mai calde decât odaia asta, zise ea. Uf, cât urăsc Kharnabharul! De ce-ai fost atât de neghiob să te-ntorci? Nu de dragul meu, nu-i așa?

Îl privi pieziș. Luterin se plimbă de colo până colo prin fața ei.

— Încă nu ți-ai pierdut vechile obiceiuri, Sil. Ai fost primul meu călău. Acum am găsit alții. Sunt chinuit... chinuit de răul Oligarhiei. Chinuit de gândul că Iernii-Weyr îi poate supraviețui o societate plină de compasiune, dacă oamenii gândesc astfel, nu una crudă și asupritoare ca a noastră. Un rău veritabil – oligarhul a ordonat distrugerea propriei armate. Îmi dau seama totuși că Sibornalul trebuie să devină o fortăreață, să se supună unor reguli severe dacă nu vrea să fie distrus, așa cum se va întâmpla cu Campannlat, de frigul ce se apropie. Crede-mă, nu mai sunt copil.

Insil păru să asculte discursul fără entuziasm. Se cocoță pe un fotoliu.

— Păi, cu siguranță nu pari să fii tu, Luterin. Am fost dezgustată când te-am zărit. Abia când binevoiești să zâmbești,

când nu stai îmbufnat deasupra farfuriei reapare vechiul Luterin. Dar dimensiunea ta... Sper că diformitățile mele rămân pe dinăuntru. Orice măsuri, oricât de aspre, împotriva molimei sunt justificate dacă ne scutesc de asta.

Clopoțelul ei personal scoase un clinchet, ca pentru a-i sublinia vorbele, iar sunetul rechemă pentru el o frântură de trecut.

— Metamorfoza nu-i o deformare, Insil, ci un fapt biologic. Natural.

— Știi cât detest natura.

— Ești mofturoasă!

— Tu de ce ești sensibil când vine vorba despre acțiunile oligarhului? Toate fac parte din același context. Morala ta e la fel de plicticoasă ca politica tatei. Cui îi pasă dacă sunt împușcați câțiva oameni sau fagori? Nu-i viața oricum o mare vânătoare?

Luterin privi fix silueta subțire și încordată ce-și strângea brațele în jurul ei ca să se apere de frigul din cameră. Ceva din afecțiunea pe care o simțise cândva răzbi la suprafață.

— Pe idol, mai vii cu argumente și ghicitori ca pe vremuri! Admir asta, dar aș putea să îndur o viață întreagă?

Fata râse și ea.

— Cine știe ce va mai trebui să îndurăm? O femeie are nevoie de fatalism mai mult decât un bărbat. Rolul unei femei în viață este s-asculte, iar eu nu aud niciodată altceva decât vuietul vântului. Prefer sunetul propriei mele voci.

O atinse pentru prima oară, când o întrebă:

— Atunci ce vrei de la viață dacă nici nu poți suporta să mă vezi?

Tânăra se ridică și evită să-l privească.

— Aș vrea să fi fost frumoasă. Știu că n-am un chip – doar două profiluri aduse laolaltă. Atunci aș putea să scap de soartă sau măcar să găsesc una interesantă.

— Ești destul de interesantă.

Insil clătină din cap.

— Câteodată cred că sunt moartă. Vorbea pe un ton lipsit de emfază; parcă ar fi descris un peisaj. Nu vreau nimic din ceea ce cunosc și vreau multe despre care nu știu nimic. Îmi urăsc familia, casa, locul ăsta. Mi-e frig, sunt dură și n-am suflet. Sufletul mi-a zburat pe fereastră într-o zi, poate când ți-ai petrecut un an prefăcându-te că ești mort... Sunt plicticoasă și plictisită. Nu cred în nimic. Nimeni nu-mi dă nimic, pentru că eu nu pot oferi nimic și nu pot primi nimic.

Luterin era îndurerat de durerea ei, dar nu mai mult decât. La fel ca odinioară, se simțea încurcat în fața ei.

— Mie mi-ai dăruit mult, Sil, încă din copilărie.

— Sunt și frigidă, bănuiesc. Nu suport nici măcar să fiu sărutată. Îți găsesc mila demnă de dispreț. Întoarse capul ca să continue, de parcă ceea ce recunoștea ar fi putut-o costa mult: Cât despre gândul de a face dragoste cu tine așa cum ești acum... ei bine, mă scârbește... sau măcar nu mă atrage câtuși de puțin.

Deși nu avea o înțelegere prea profundă a oamenilor, Luterin își dădea seama că răceala ei față de alții făcea parte din obiceiul de a se vorbi singură de rău. Obiceiul era mai bine întipărit decât înainte. Poate că vorbea adevărul; Insil era întotdeauna partizana adevărului.

— Nu-ți cer să faci dragoste cu mine. Iubesc pe altcineva și intenționez să mă însor cu persoana aceea.

Fata rămase pe jumătate întoarsă spre el, cu obrazul stâng atingând dantela gulerului. Păru să se micșoreze. Lumina palidă de gaz îi făcea pielea de la ceafă să lucească. Dinspre ea se auzi un geamăt ușor. Când nu reuși să-l înăbușe ducând mâna la gură, începu să-și lovească pumnii de coapse.

— Insil!

O prinse în brațe, îngrijorat. Când tânăra se răsuci din nou spre el, masca protectoare a râsului îi reapăruse pe față.

— Așa, o surpriză! Descopăr că exista până la urmă ceva ce doream, ce nu mă așteptam niciodată să vreau... Dar sunt o pacoste prea mare pentru tine, adevărat, nu?

— Nu, nu asta, nu ceva negativ.

— A, da... Am auzit. Sclava din apartamentul tău... Vrei să te însori cu o sclavă în loc de o femeie liberă, pentru că ai crescut ca toți bărbații de aici și vrei pe cineva de care să dispui fără să fii contrazis.

— Nu, te înșeli. Tu nu ești o femeie liberă. Tu ești sclava. Am sentimente tandre pentru tine și voi avea mereu, dar ești prizonieră în propria-ți persoană.

Tânăra râse aproape fără dispreț.

— Acum știi ce sunt, nu-i așa? Te-am intrigat întotdeauna, așa spuneai. Ei bine, ești grosolan. Chiar a trebuit să-mi dai vestea asta fără să mă previi? De ce nu i-ai zis tatălui meu, așa cum cer convențiile? Tu ai mereu foarte mult respect pentru convenții!

— Trebuia să vorbesc mai întâi cu tine.

— Da? Și i-ai dat mamei tale vestea asta emoționantă? Cum rămâne cu legătura dintre familiile Shokerandit și Esikananzi? Ai uitat că vom fi probabil *forțați* să ne căsătorim când se întoarce tatăl tău? Ai datoria ta, așa cum o am și eu pe-a mea, de la care niciunul dintre noi nu s-a abătut până acum. Dar poate că tu ai mai puțin curaj decât mine. Dacă o să sosească ziua în care vom fi siliți să dormim în același pat, o să-ți plătesc pentru răul pe care mi-l faci acum.

— Ce-am făcut, pentru numele idolului? Ești furioasă pentru că-ți împărtășesc lipsa de entuziasm față de căsătoria noastră? Fii rațională, Insil!

Dar ea îl privi cu răceală, cu ochii întunecați sub părul răvășit. Își ridică fusta grea cu o mână, își puse cealaltă mână pe obraz și ieși în grabă din cameră.

În dimineaţa următoare, după ce Toress Lahl se îmbăiase şi o sclavă o ajutase să se îmbrace, Luterin o duse în faţa mamei şi anunţă oficial că avea intenţia să se însoare cu ea, nu cu Insil Esikananzi. Mama plânse şi ameninţă – în special cu mânia tatălui său – şi în cele din urmă se retrase în camera ei.

— Ar trebui să mergem la o plimbare călare, propuse Luterin calm, în timp ce-şi punea revolverul la brâu şi prindea o curea la o puşcă scurtă. O să-ţi arăt Roata Mare.

— Trebuie să călăresc în urma ta? întrebă ea.

Bărbatul o privi cu un aer raţional.

— Ai auzit ce i-am spus mamei.

— Am auzit. Totuşi în clipa asta, nu sunt o femeie liberă, iar aici nu-i Chalce.

— La întoarcere, o să-l pun pe secretar să-ţi elibereze o declaraţie de libertate. Există asemenea acte. Acum însă, aş dori să ies la plimbare.

Porni nerăbdător spre uşă, dincolo de care doi grăjdari ţineau frâiele a doi yelki.

— O să te învăţ cândva trăsăturile unui yelk, comentă el în timp ce traversau moşia. Ăştia sunt dintr-o rasă domesticită de tatăl meu şi mai înainte de tatăl lui.

Odată ieşiţi de pe latifundiu, vântul le bătu drept în faţă. Stratul de zăpadă nu era mai înalt de o jumătate de metru. Drumul era jalonat de marcaje dungate ce aşteptau vremea când zăpada avea să fie mai adâncă.

Pentru a ajunge la piscul Kharnabhar, trebuiau să traverseze domeniul Esikananzi. Calea şerpuia apoi printr-un desiş de caspiarni, ale căror ramuri păreau pufoase din cauza

chiciurii. Pe măsură ce înaintau, clopote cu glasuri diferite vesteau despre Kharnabhar, care ieșea treptat din nori.

Aici existau clopote peste tot, în case sau afară. Cândva asta avusese o funcție – asigurarea împotriva posibilității de a te pierde în zăpadă sau în ceață –, dar acum devenise o modă.

Toress Lahl opri yelkul și privi înainte, ridicând brațul învelit în pelerină până în dreptul feței, ca să-și protejeze gura. În zare se întindeau satul Kharnabhar, casele pentru pelerini și dughenele pe o parte a drumului principal, locuințele pentru cei care lucrau la Roata Mare pe partea cealaltă. Cele mai multe clădiri aveau clopote pe acoperiș, adăpostite sub cupole, fiecare cu glasul lui deosebit; puteau fi auzite când vremea nu îngăduia să fie văzute.

Drumul propriu-zis urca până la intrarea aproape legendară la Roata Mare, care fusese împodobită de arhitecți cu vâslași uriași cu fețe de pasăre. Ducea în adâncurile muntelui Kharnabhar, care domina satul.

Clădirile urcau pe fața muntelui, multe dintre ele capele sau mausolee ridicate de pelerini în acest loc, cel mai sfânt dintre toate. Unele se înălțau cu îndrăzneală deasupra zăpezii, cocoțate pe aflorimente stâncoase. Câteva erau în ruine.

Shokerandit făcu un gest larg în față.

— Tatăl meu conduce toate astea.

Se întoarse apoi către Toress.

— Vrei să te uiți mai de aproape la Roată? Nu te iau înăuntru cu forța. Zilele astea, trebuie să te oferi voluntar ca să capeți un loc în Roată.

În timp ce înaintau, fata comentă:

— Îmi închipuiam cumva că ar trebui să vedem o parte a Roții din afară.

— Totul e înăuntrul muntelui. Asta-i ideea principală. Bezna. Bezna care aduce înțelepciune.

— Eu credeam că lumina aduce înțelepciune.

Localnici care se înghionteau se holbară la siluetele lor metamorfozate. Unii localnici aveau guși proeminente, o boală obișnuită în asemenea regiuni montane din interiorul uscatului. Își făceau superstițioși semnul cercului în timp ce se deplasau către intrarea Roții odată cu Shokerandit și Toress Lahl.

Mai de aproape se vedeau mai multe: zidurile uriașe, ca niște rampe, care duceau înăuntru din toate părțile, ca pentru a turna omenirea pe gâtlejul muntelui. Deasupra intrării, apărată de alunecări de teren de către un dig, se afla o scenă sculptată cu claritate, care întruchipa simbolismul Roții. Vâslași costumați în veșminte ample împingeau Roata pe cerul pe care puteau fi recunoscute câteva semne zodiacale: Bolovanul, Bătrânul Hăitaș, Corabia de Aur. Stelele izvorau din sânul unei uimitoare figuri feminine care stătea pe o latură a arcadei, făcând semn credincioșilor să se apropie de ea.

Pelerinii, minusculi pe lângă grupul statuar, îngenuncheau la poartă, invocând cu voce tare numele Azoiaxicului. Toress Lahl oftă.

— E splendid, cu siguranță.

— Pentru tine, s-ar putea să nu fie decât splendid. Pentru aceia dintre noi care am crescut într-un mediu religios, e viața noastră, resortul ce ne dă încredere să înfruntăm vicisitudinile acestei vieți.

Sărind de pe spinarea yelkului, apucă șaua fetei și spuse:

— Într-o bună zi, dacă tata va considera că sunt pregătit, s-ar putea să devin la rândul meu Păzitor al Roții. Fratele meu ar fi trebuit să-i fie urmaș, dar a murit. Sper să mi se ivească șansa.

Tânăra îl privi de sus și zâmbi prietenește, fără să înțeleagă.

— Vântul s-a potolit.

— De obicei e destul de liniștit aici. Muntele Kharnabhar e înalt, al patrulea munte din lume ca înălțime, așa se zice, dar în spatele lui – nu poți să vezi din cauza norilor – se află muntele Shivenink, încă și mai mare, care apără Kharnabhar de vânturile dinspre pol. Shivenink are peste unsprezece mii două sute de metri înălțime și e al treilea vârf din lume. O să-l vezi altă dată.

Luterin tăcu, simțind că arătase prea mult entuziasm. Voia să fie fericit, încrezător, cum fusese înainte, dar întâlnirea cu Insil din seara trecută îl tulburase. Sări brusc înapoi pe yelk și plecă de la intrare către Roată.

Fără vorbă, trecu agale pe strada satului, unde pelerinii se îngrămădeau printre prăvălii cu îmbrăcăminte și dughene cu clopoței. Unii mestecau gofre imprimate cu semnul Roții Mari.

Dincolo de sat se afla o râpă abruptă, cu o cărare ce șerpuia în jos, către un sat îndepărtat. Arborii creșteau aproape unii de alții, cu bolovani masivi între ei. Din loc în loc se aflau troiene, ceea ce făcea ca drumul să fie înșelător. Yelkul alegea calea cu grijă; clopoțeii de la hamuri sunau. Pe ramurile întinse pe deasupra lor cântau păsări și se auzea apa care cădea pe piatră. Shokerandit fredona pentru sine. Batalix abia dacă le lumina calea. În valea abruptă ca o prăpastie de mai jos domnea umbra.

Se opri în locul unde drumul se bifurca. O ramură ducea în sus pe pante, cealaltă în jos. Când Toress Lahl îl ajunse din urmă, îi zise:

— Se spune că valea asta o să se umple cu zăpadă când o să vină cu adevărat Iarna-Weyr – adică pe vremea nepoților mei, dacă o să am vreunii. Ar trebui să mergem pe drumul de sus. Pe acolo ajungem cel mai ușor acasă.

— Unde duce drumul de jos?

— Spre un lăcaş de cult vechi, întemeiat de un rege din partea ta de lume, aşa că s-ar putea să te intereseze. Iar alături, tatăl meu a ridicat un altar în memoria fratelui meu.

— Mi-ar plăcea să le văd.

Calea deveni mai abruptă. Arbori prăbuşiţi le împiedicau mersul. Shokerandit fu dezamăgit să vadă cât de neglijat era domeniul. Trecură pe sub o cascadă şi continuară cu atenţie printr-un strat de zăpadă. Deasupra coastei dealului apăsau norii. Fiecare frunză din jurul lor sclipea. Lumina era slabă.

Ocoliră cupola capelei. Clopotul ei atârna tăcut. Când ajunseră la nivelul intrării, observară că un nămete acoperise uşa clădirii.

Fiind originară din Borldoran, Toress Lahl recunoscu imediat că aşezământul era construit în stilul cunoscut ca embruddockan. Majoritatea sa se afla sub nivelul solului. Treptele care şerpuiau pe lângă domul exterior curbat erau menite să le ofere credincioşilor o şansă de a-şi limpezi mintea de cele lumeşti înainte de a intra.

Tânăra curăţă zăpada ca să se uite prin ferestruica dreptunghiulară îngustă tăiată în uşă. Înăuntru era întuneric; singura lumină era cea care pătrundea de sus. Portretul unui zeu vechi privea din înalt, din spatele unui altar circular. Simţi cum i se iuţeşte răsuflarea.

Nu-şi amintea numele zeităţii, dar cunoştea bine numele regelui ale cărui bust şi titluri se aflau, la adăpost de intemperii, sub acoperişul de la uşa exterioară. Era JandolAnganol, rege în Borlien şi Oldorando, ţările care mai târziu deveniseră Borldoran.

Vocea îi tremură când vorbi:

— De aceea m-ai adus aici? Regele ăsta e un strămoş îndepărtat al meu. Numele lui e proverbial acolo de unde vin, deşi a murit acum aproape cinci sute de ani.

— Știu că lăcașul e vechi. Fratele meu e îngropat în apropiere. Vino să vezi.

Într-o clipă, Toress Lahl se adună și se duse după el, repetând:

— JandolAnganol...

Bărbatul contempla un tumul. Era clădit piatră pe piatră, iar în vârf avea un bloc circular de granit. Numele fratelui lui – FAVIN – era gravat pe granit, laolaltă cu simbolul sacru al cercului în cerc.

Pentru a arăta respect, Toress Lahl descălecă și veni lângă Luterin. Monumentul era un obiect grosolan în comparație cu capela construită elegant.

În cele din urmă, Luterin se întoarse și arătă către stâncile de deasupra lor.

— Vezi unde începe cascada?

Mult deasupra lor, ieșea în relief un pinten de piatră. Peste marginea lui se revărsa apă, căzând liber de la o înălțime de peste douăzeci de metri înainte de a izbi stânca. Auzeau zgomotul coborârii apei la vale.

— Într-o zi, el a venit până aici călare pe un zenel, când vremea era mai bună. Au sărit împreună – om și animal. Azoiaxicul știe ce l-a împins. Tata era acasă. El l-a găsit pe fratele meu, mort chiar aici. A ridicat monumentul în amintirea lui. De atunci, nu ni s-a îngăduit să-i rostim numele. Cred că tatei i s-a frânt inima la fel ca mie.

— Și mama ta? întrebă Toress după o pauză.

— A fost foarte tulburată, bineînțeles, răspunse Luterin mușcându-și buzele și întorcându-și privirea spre cascadă.

— Te gândești mult la tatăl tău, nu-i așa?

— Ca oricine altcineva. Luterin își drese glasul și adăugă: Influența lui asupra mea este imensă. Dacă n-ar fi lipsit atât de des de acasă, poate n-ar fi fost atât de apropiat de mine. Toată lumea îl cunoaște pe-aici ca pe un sfânt – cam ca pe strămoșul tău, regele.

Toress Lahl râse.

— JandolAnganol n-a fost un sfânt, ci e cunoscut drept unul dintre cei mai mari ticăloşi din istorie. A distrus vechea religie şi l-a ars pe conducătorul ei, cu toţi discipolii lui.

— Ei bine, noi îl cunoaştem ca pe un sfânt. Localnicii îi venerează numele.

— De ce-a venit aici?

Tânărul clătină din cap uşor impacientat.

— Pentru că aici e Kharnabhar. Toţi vor să ajungă aici. Poate că făcea penitenţă pentru păcatele lui...

Toress Lahl nu mai zise nimic.

Luterin rămase cu ochii aţintiţi în vale şi la coastele haotice ale dealurilor.

— Nu există dragoste mai frumoasă decât cea dintre tată şi fiu, nu crezi? Acum, că am crescut, cunosc şi alte feluri de dragoste – toate cu farmecul lor. Niciuna nu are puritatea – limpezimea – iubirii pe care o nutresc pentru tatăl meu. Toate celelalte sunt pline de întrebări, de conflicte. Dragostea pentru un tată nu suportă îndoială. Aş dori să fiu unul dintre câinii lui, ca să-i arăt supunere necondiţionată. El pleacă luni în şir prin pădurile de caspiarni. Dacă aş fi câine, aş putea să stau mereu la călcâiul lui şi să-l urmez oriunde s-ar duce.

— Şi să mănânci resturile pe care ţi le-ar arunca.

— Orice-ar vrea el.

— Nu-i bine să simţi aşa.

Se întoarse spre ea, cu un aer trufaş.

— Nu mai sunt puşti. Pot să fac ce-mi place sau să-mi supun voinţa. Aşa trebuie să fie cu toată lumea. Compasiunea şi fermitatea sunt necesare. Trebuie să luptăm cu legile nedrepte. Atât timp cât nu stăpâneşte anarhia, Iarna-Weyr va fi suportabilă. La venirea primăverii, Sibornal va renaşte mai puternic ca niciodată. Ne-am

angajat să îndeplinim patru sarcini. Să unificăm continentul. Să îmbunătățim munca și s-o întărim din punct de vedere al organizării, ținând cont de resursele secătuite... Eh, astea nu te privesc pe tine...

Toress Lahl stătea mai departe de el. Norii răsuflărilor lor se formau și se risipeau fără să se întâlnească.

— Ce rol joc eu în planurile tale?

Luterin păru stânjenit de întrebare, dar îi plăcu francheţea. În compania lui Toress Lahl i se părea că se află în altă lume față de cea din compania lui Insil. Într-un impuls brusc, se întoarse și o prinse în brațe, privind-o drept în ochi înainte să o sărute scurt. Apoi făcu un pas în spate, trase adânc aer în piept și-i sorbi chipul din priviri. Se apropie din nou și de data asta o sărută mai apăsat.

Chiar și când ea reacționă într-o oarecare măsură, nu reuși să alunge gândul la Insil Esikananzi. Toress Lahl lupta și ea împotriva buzelor fantomatice ale soțului ei.

Se despărțiră.

— Ai răbdare, spuse el ca pentru sine.

Femeia nu răspunse.

Luterin urcă pe yelkul său și porni primul înapoi pe cărarea care șerpuia printre arborii întunecați, în sunetul clopoțeilor agățați de hamurile animalelor. Capela mică îngropată în zăpadă rămase în urmă și se pierdu curând în întuneric.

La întoarcere, îl aștepta o notă sigilată de la Insil. O deschise cu șovăială, dar nu conținea decât o referire indirectă la cearta din seara precedentă.

Luterin,

O să mă judeci aspru, dar există alții mai aspri. De la ei te așteaptă primejdii mai mari decât te-ar aștepta vreodată din partea mea.

Îți aduci aminte de o discuție pe care-am avut-o cândva despre cauza posibilă a morții fratelui tău? A avut loc, dacă n-am visat, după ce ți-ai revenit din acel straniu interludiu orizontal ce i-a urmat moartea. Inocența ta este eroică. Dă-mi voie să-ți povestesc mai multe în curând.

Te implor, folosește șiretenia acum. Păstrează o vreme noul „nostru" secret, spre propriul tău bine.

Insil

— Prea târziu, comentă el nervos și mototoli hârtia.

XIV. Cea mai mare crimă

Dar cum putea cineva să fie sigur că spiritele biosferice tutelare, idolul originar şi Gaia, aveau o existenţă reală?

Nu exista nicio dovadă obiectivă, aşa cum empatia nu poate fi măsurată. Viaţa microbacteriană nu ştie nimic despre omenire; mediul ei este prea diferit. Numai intuiţia poate permite omenirii să vadă şi să audă paşii spiritelor geochimice care au dirijat viaţa unei întregi lumi în funcţiune ca pe a unui singur organism.

Din nou, intuiţia este aceea care îi spune umanităţii că, pentru a trăi potrivit spiritului, nu trebuie să posede, trebuie să se abţină de la a domina. Exact acei oameni care se întâlneau pe dealul Icen, izolaţi de contactul uman, feriţi de contactul cu lumea din afară, erau cei care încercau cel mai febril să posede lumea.

Şi dacă reuşeau?

Spiritele biosferice sunt iertătoare şi adaptabile. Intuiţia ne spune că întotdeauna există alternative. Homeostaza nu înseamnă fosilizare, ci echilibrul vitalităţii.

Primii vânători tribali care ardeau pădurile pentru a-şi asigura prada au dat naştere ecosistemelor marilor savane. Mutabilitatea este o caracteristică a comenzilor cibernetice ale Gaiei.

Mantia cenuşie a idolului originar acoperea Helliconia. Fiinţele umane o sfidau sau o acceptau, potrivit firii lor individuale.

Dincolo de hotarul posesiei umane, creaturile sălbăticiei îşi făceau propriile aranjamente. Alamapii acumulau cu lăcomie resurse de hrană mult sub nivelul solului, pentru a continua să crească. Micile crustacee de uscat, crabii-crestaţi, se adunau cu miile sub pietrele de alabastru, scobindu-şi sălaşe cu secreţii de acid; aveau să obţină atâta lumină câtă aveau nevoie ca să-i susţină chiar prin piatră. Oile cornute de la munte, asokinii sălbatici, timorunii sâcâitori, flambregii care alergau liberi pe câmpii se angajau în bătălii îndârjite de curtare. Mai era timp pentru o singură împerechere şi poate pentru încă una; numărul progeniturilor supravieţuitoare avea să fie hotărât de temperatură, de sursele de hrană, de curaj, de pricepere.

Toate fiinţele ce nu puteau fi descrise ca făcând parte din rasa umană, dar rămâneau suspendate, dintr-un capriciu al evoluţiei, chiar la marginea căminelor omenirii, îşi făceau şi ele pregătirile lor.

Triburile de driaţi, având darul limbajului şi foarte capabili să înjure, înjurară şi se mutară de pe dealuri pe ţărmurile stâncoase ale continentului lor, unde puteau găsi mâncare din belşug. Madişii migratori fură mânaţi de pe uctele lor muribunde să caute adăpost către vest şi să bântuie oraşele în ruine pe care omenirea le părăsise. Nondazii se îngropară între rădăcinile copacilor mari, ducându-şi vieţile nesigure prea puţin diferit faţă de zilele pârjolitoare de vară.

Cât despre rasa ancipitală, fiecare generaţie vedea condiţiile globale revenind la ceea ce fuseseră înainte de invazia lui Freyr pe cer. Pentru minţile lor eotemporale, stereotipul viitorului ajungea să semene tot mai mult cu stereotipul trecutului. Pe câmpiile largi ale Campannlatului, fagorii deveneau treptat dominanţi, bazându-se pentru hrană pe cirezile de yelki şi de biyelki, ce apăreau în număr tot mai mare, şi îi atacau tot mai

îndrăzneț pe Fiii lui Freyr. Numai în Sibornal, unde prezența lor nu fusese niciodată numeroasă, erau subiectul contraatacurilor organizate din partea umanității.

Toate făpturile acestea puteau fi văzute în luptă una cu cealaltă. Într-un sens, era adevărat. Dar într-un sens mai larg, totul era o unitate. Dispariția statornică a plantelor verzi le reducea numărul, însă rămâneau intacte. Pentru că toate depindeau de nămolurile anaerobe de pe fundul mărilor, care munceau să îngroape carbonul și să mențină oxigenul în atmosferă, astfel ca marile procese ale respirației și ale fotosintezei să fie întreținute pe uscat și în ocean.

Mai mult, toate aceste ființe puteau fi văzute ca fiind viața esențială a planetei. Într-un fel, era adevărat. Dar cel puțin jumătate din masa vie helliconiană trăia în pășunile tridimensionale ale mărilor. Masa aceea era alcătuită, în majoritate, din microfloră unicelulară. Aceste organisme erau adevăratele supraveghetoare ale vieții, iar pentru ele se schimbau prea puține, indiferent dacă Freyr era aproape sau departe.

Idolul originar menținea în echilibru toate forțele vieții. Cum era posibilă viața pe planetă? Pentru că exista viață pe planetă. Ce s-ar întâmpla fără viață? Nu se putea să nu existe viață. Idolul era un spirit ce sălășluia peste ape; nu un spirit separat, înzestrat cu minte, ci o imensă entitate cooperativă, care crea bunăstare din centrul unei furtuni chimice violente. Iar idolul originar era silit să fie încă și mai ingenios decât zeița-soră Gaia, de pe Pământ.

Oarecum separat de toate celelalte ființe vii, de alge, de oi în călduri și de crabi-crestați, erau oamenii de pe Helliconia. Aceste creaturi, deși cel puțin la fel de dependente de biosfera homeostatică precum alte unități ale vieții, se înălțaseră totuși într-o categorie specială. Inventaseră limbajul. În universul fără cuvinte, ele își alcătuiseră propriul mediu înconjurător de cuvinte.

Aveau cântece și poezii, drame și istorii, dezbateri, lamentații și proclamații cu care să dea glas planetei. Odată cu vorbele venea

şi puterea de a inventa. De îndată ce apărură cuvintele, apăru şi povestea. Povestea era pentru cuvinte ceea ce era Gaia pentru Pământ şi idolul originar pentru Helliconia. Niciuna dintre planete nu avea o poveste până la apariţia în scenă a omenirii şi, sporovăind, o inventă pentru a cuprinde ceea ce socotea fiecare generaţie ca fiind faptele.

Pe Helliconia existau vizionari care, în vremurile acestea de criză în treburile umane, ghiciră existenţa idolului. Dar vizionarii fuseseră întotdeauna acolo, adesea nearticulaţi pentru că lucrau aproape de pragul nearticulării. Percepeau ceva azoiaxic în univers, ceva dincolo de viaţa în jurul căreia gravitează toată viaţa, care era în acelaşi timp neviu şi Viaţa.

Viziunea nu intra cu uşurinţă în cuvinte. Dar pentru că existau cuvinte, ascultătorii lor nu-şi dădeau seama dacă viziunea era adevărată sau falsă. Cuvintele nu au masă atomică. Universul cuvintelor nu are criterii supreme corespunzătoare vieţii şi morţii din universul fără glas. De aceea poate să inventeze lumi imaginare care nu au nici viaţă, nici moarte.

O asemenea lume imaginară era statul sibornalez care funcţiona perfect, aşa cum era vizualizat de Oligarhie. O alta era universul care funcţiona perfect al Zeului Azoiaxic, aşa cum era conceput de bătrânii Cultului Păcii Formidabile. Odată cu sfidarea edictelor oligarhului şi cu arderea pe rug a preotului suprem Chubsalid şi a colegilor lui, cele două perfecţiuni imaginare încetară să coincidă. După lungi perioade de identitate aproape perfectă, spre oroarea lor reciprocă, religia şi statul descoperiră că se aflau în opoziţie.

Mulţi dintre clericii de frunte, ca Asperamanka, se aflau prea mult la mâna statului pentru a protesta. Simplii oficianţi,

frații umili, călugării, cei mai apropiați de oameni, fuseseră cei ce traseră semnalul de alarmă.

Un membru al Oligarhiei se plânse împotriva „acelor predicatori cu glugi care răspândesc zvonuri false printre oamenii de rând", imitându-l astfel fără să știe pe Erasmus de pe Pământ, cu multe secole înainte. Dar Oligarhia nu era o apărătoare a umanismului. Putea răspunde asupriților numai cu și mai multă asuprire.

Enantiodromia se manifestă încă o dată. Tocmai când se strângeau rândurile, se căscă o prăpastie; când unitatea era la îndemână, se adânciră divergențele.

Oligarhia întoarse totul în avantajul ei. Putea folosi noile tulburări din țările sale ca scuză pentru măsuri și mai ferme. Armata revenită din Bribahr după succesul de acolo fu retrimisă în orașele și satele din Uskutoshk. Populația, tăcută și speriată, se ținu deoparte în timp ce preoții satelor erau împușcați.

Conflictul ajunse chiar și în Kharnabhar.

Ebstok Esikananzi îl chemă pe Luterin să discute despre tulburări, și-i urmări gura, mai curând decât ochii, când Luterin recomandă prudență. Veniră în vizită și alți vrednici funcționari, reprezentând o parte sau alta. Luterin se văzu nevoit să se consfătuiască în secret, timp de multe ore, cu secretarul Evanporil și cu restul personalului. Cu propria lui soartă atârnând deasupra capului, nu era capabil să decidă soarta provinciei sale.

Roata Mare era implicată în dispută. Deși condusă de cultul religios, teritoriul său se afla sub controlul unui guvernator laic numit de Păzitor. Prăpastia dintre laic și ecleziastic se lărgi. Chubsalid nu era uitat.

După două zile de discuții aprinse, Luterin făcu ceea ce făcuse și înainte când se simțise constrâns. Evadă.

Luă cu el un câine şi un vânător şi porni călare prin pustietate, în sălbăticia aproape nesfârşită a munţilor din jurul Kharnabharului. Sufla viscolul, dar nu-l luă în seamă. Pierdute ici și colo printre văi, sau indicând întreruperi în pădurile de caspiarni, se aflau cabane de vânătoare și altare unde îţi puteai duce animalul de călărie într-un grajd, să te adăpostești și să dormi. La fel ca tatăl lui, el dispăru pur și simplu din văzul oamenilor.

Spera deseori să-şi întâlnească tatăl. Vedea întâlnirea cu ochii minţii. Şi-l imagina în mijlocul unui grup de vânători îmbrăcaţi gros, cu zăpada învolburată în jurul lor. Șoimi mascaţi stăteau pe umerii acoperiţi cu piele. Un biyelk trăgea o sanie cu animale vânate. Răsuflările câinilor se înălțau în văzduh. Tata cobora țeapăn din șa și venea spre el cu braţele deschise.

Tata aflase despre eroismul dovedit la Isturiacha și-l felicita pentru că scăpase de moarte la Koriantura. Se îmbrăţişau...

El şi însoţitorul lui nu întâlneau pe nimeni, nu auzeau nimic în afară de ciocnirea gheţarilor. Dormeau în cabane îndepărtate, unde aurora licărea deasupra pădurilor.

Oricât de obosit ar fi fost, oricât de multe animale ar fi ucis, nopţile îi aduceau lui Luterin vise urâte. Îl copleșea obsesia că mergea nu prin păduri, ci prin camere îndesate cu mobilă fără rost şi lucruri vechi. În odăile acelea se acumula un sentiment de groază. Nu reuşea nici să găsească, nici să scape de ceea ce-l hăituia.

Se trezea deseori închipuindu-şi că paralizia îl ţintuise din nou la pat. Recunoaşterea locului în care se afla nu revenea decât încet. Atunci încerca să-și liniștească mintea cu gânduri despre Toress Lahl; dar uneori Insil stătea alături de ea.

Măcar mama lui se refugiase în pat după ospățul pe care-l dăduse în cinstea lui, așa că vestea că n-avea să se însoare cu Insil nu se răspândise.

Își dădea seama din câte puncte de vedere era potrivită Insil să-i fie soție în anii următori; găsea în ea adevăratul spirit neînfrânt al Kharnabharului.

Prin contrast, Toress Lahl era o exilată, o străină. Oare el afirmase că se va însura cu ea doar pentru a-și dovedi independența?

Detesta că nu se hotărâse încă. Și totuși, nu putea lua o decizie finală până când propria lui situație neclară nu se limpezea. Asta impunea o confruntare cu tatăl lui.

Noapte de noapte, întins în sacul de dormit, cu inima bătând, ajunse să accepte că acea confruntare trebuie să aibă loc. Putea să se însoare cu Insil numai dacă tatăl lui nu-l forța. Tata trebuia să-i accepte punctul de vedere.

Trebuia să fie erou sau proscris. Nu existau alternative. Trebuia să înfrunte refuzul. În definitiv sexul era o chestiune de putere.

Uneori, în timp ce aurora își arunca văpaia în cabanele întunecoase, vedea chipul lui Favin. Oare și fratele său își provocase tatăl în vreun fel și pierduse?

Luterin și vânătorul se trezeau devreme în fiecare dimineață, când păsările de noapte se aflau încă în zbor. Împărțeau mâncarea ca niște egali, dar nu lăsau niciodată vreun gând personal să treacă de la unul la altul.

Oricât de rău treceau nopțile, zilele erau numai fericire. Fiecare oră aducea lumină schimbătoare și împrejurări schimbătoare. Obiceiurile animalelor pe care le urmăreau difereau de la o oră la alta. Odată cu apropierea sfârșitului anului mic, zilele se scurtau și Freyr rămânea întotdeauna aproape de orizont. Uneori însă se cățărau pe vreo culme și-l vedeau prin frunziș chiar pe vechiul stăpân, încă arzător,

azvârlindu-și lumina într-o altă vale, plină de umbră în adâncuri ca o mare, așa cum un rege ar fi putut să-și umple neglijent un pahar cu vin.

Tăcerea stoică a naturii se simțea peste tot în jurul lor, sporind sentimentul nemărginirii, pe care o percepeau prin toate simțurile. Stâncile pe care se cocoțau ca să bea din vreun pârâu de munte cu barbă de zăpadă păreau noi, neatinse de timp. Prin tăcere curgea o muzică măreață, tradusă în sângele lui Luterin sub formă de libertate.

În cea de-a șasea zi petrecută în ținuturile sălbatice, zăriră șase fagori cu coarne ce traversau un ghețar călări pe kaidavi. Graurii care planau deasupra umerilor îi dădură de gol. Urmăriră fagorii o zi și jumătate, până când reușiră să le-o ia înainte și să-i prindă în capcană într-o râpă.

Îi uciseră pe toți șase. Graurii fugiră cârâind. Kaidavii erau exemplare bune. Luterin și vânătorul reușiră să prindă cinci dintre ei și hotărâră să-i mâne pe moșia familiei. Era posibil ca grajdurile Shokerandit să crească un soi domestic de kaidavi.

Expediția se sfârșise cu un mic triumf.

Glasurile clopotelor de la conac se auziră cu mult înainte ca reședința să se ivească din cețurile albastre.

Așa că Luterin se întoarse acasă și găsi agitație, yelkul tatălui său țesălat în grajd, vânat întins peste tot și garda de corp a tatălui său care dădea pe gât yadahl proaspăt preparat în armurărie.

Spre deosebire de întâlnirea închipuită a lui Luterin cu Lobanster Shokerandit, revederea dintre tată și fiu nu avu parte de nicio îmbrățișare.

Luterin se grăbi în sala de primire, azvârlind de pe el hainele groase și păstrând cizmele, revolverul și clopoțelul. Părul lung și neîngrijit îi flutura în jurul urechilor în timp ce alerga spre tatăl lui.

Câini bălțați se furișaseră în sală și urinau pe tapiserii. Câțiva oameni înarmați stăteau lângă ușă, cu spatele la grupul principal, și priveau bănuitori, de parcă ar fi complotat.

Lobanster Shokerandit era înconjurat de soția lui, Lourna, de sora ei și de prieteni din familia Esikananzi – Ebstok, soția lui, Insil și cei doi frați ai ei. Stăteau de vorbă. Lobanster era cu spatele la Luterin, iar mama lui, zărindu-l prima, îl strigă.

Discuția încetă. Se întoarseră toți să se uite la el.

Ceva pe chipul lor – o complicitate jenantă – îi spunea că discutaseră despre el. Se poticni în mers. Continuară să-l privească și totuși, curios, atenția lor părea să rămână îndreptată de fapt către bărbatul îmbrăcat în negru din mijlocul lor.

Lobanster Shokerandit putea să impună atenția oricărui, ceea ce se datora mai puțin staturii, care nu era decât mijlocie, cât unui soi de liniște ce emana din el. Era o calitate pe care o observau toți, dar nimeni nu avea un cuvânt pentru ea. Cei care-l urau, sclavii și servitorii, ziceau că te îngheață doar din privire; prietenii și aliații afirmau că avea o forță autoritară uimitoare sau că era un om deosebit. Câinii nu scoteau niciun sunet, însă se gudurau pe lângă el cu coada între picioare.

Avea mâinile îngrijite și îndemânatice, cu unghiile lustruite. Mâinile lui erau demne de atenție. Se ridicau des spre gât, mereu înfășurat în mătase neagră, și se mișcau cu o eficacitate bruscă, nu deosebită de cea a crabilor sau a șoimilor în căutarea prăzii ascunse. Lobanster suferea de gușă, ceea ce eșarfa ascundea, iar mâinile trădau. Gușa îi conferea gâtului o soliditate de coloană, suficientă pentru a susține capul mare.

Părul alb de pe acel cap remarcabil era pieptănat pe spate, părând greblat, cu un început de chelie pornind de la fruntea lată. Nu existau sprâncene, dar ochii palizi erau înconjuraţi de gene negre, atât de dese, încât unii suspectau o origine madişă. Ochii erau şi mai mult scoşi în evidenţă de pungile cenuşii, care, având în ele ceva ce aducea aminte de guşă, jucau rolul de baraje din spatele cărora privea lumea. Deşi voluminoase, buzele erau aproape la fel de palide ca ochii, iar tenul era aproape la fel de palid ca buzele. Un lustru unsuros îi acoperea fruntea şi obrajii – uneori, mâinile agitate se înălţau să şteargă stratul –, astfel că faţa lucea de parcă tocmai ar fi fost scoasă din mare.

— Vino mai aproape, Luterin, rosti bătrânul.

Glasul era profund şi oarecum lent, ca şi cum bărbia ar fi şovăit să deranjeze movila guşii care atârna dedesubt.

— Mă bucur că te-ai întors, tată, spuse Luterin înaintând. Ai avut noroc la vânătoare?

— A fost destul de bine. Eşti atât de metamorfozat, încât abia dacă te-am recunoscut.

— Cei care au avut şansa să supravieţuiască molimei capătă o siluetă îndesată pentru Iarna-Weyr, tată. Te asigur că sunt într-o formă excelentă.

Strânse mâna îngrijită a tatălui său. Ebstok Esikananzi comentă:

— Putem să presupunem că fagorii se simt şi ei în formă, şi totuşi sunt purtători dovediţi ai molimei.

— Mi-am revenit din boală. Nu pot fi purtător.

— Sperăm cu siguranţă că nu poţi, dragul meu, interveni mama.

În timp ce se întorcea spre ea, tata vorbi cu severitate:

— Luterin, aş dori să te retragi pe hol şi să mă aştepţi. O să vin acolo imediat. Avem de discutat nişte chestiuni legale.

— S-a întâmplat ceva?

Luterin fu izbit din plin de forța privirii tatei. Înclină capul și dădu ascultare.

Ajuns pe hol, păși agitat de colo-colo, neatent la clinchetul clopoțelului său. Nu pricepea răceala cu care-l întâmpinase tata. Era adevărat, personalitatea aceea augustă fusese mereu distantă, chiar și atunci când era prezentă, dar era una dintre trăsăturile sale, acceptată la fel de mult ca gușa ascunsă.

Chemă un sclav și-l trimise s-o aducă pe Toress Lahl din apartamentul ei.

Tânăra veni cu un aer nedumerit. În timp ce se apropia, Luterin observă cât de atrăgătoare îi era silueta metamorfozată. Iar urmele de degerături de pe chip se vindecaseră.

— De ce-ai fost plecat atâta vreme? Unde-ai fost?

Tonul conținea un strop de reproș, deși femeia îi zâmbi și-l luă de mână. După ce o sărută, îi răspunse:

— Sunt îndreptățit să plec la vânătoare. Face parte din tradiția familiei. Acum ascultă. Îmi fac griji pentru tine. Tata s-a întors și e vizibil nemulțumit. Ar putea să fie ceva care te privește pe tine, din moment ce mama și Insil au vorbit cu el.

— Păcat că n-ai fost aici să-l întâmpini!

— N-avem ce-i face, replică el nepăsător. Vreau să-ți dau ceva.

Porni către o nișă de dincolo de hol, unde se afla un dulap de lemn. Scoase o cheie dintr-un buzunar și descuie ușa. Înăuntru atârnau zeci de chei grele de fier, fiecare având câte o etichetă. Plimbă încruntat un deget de-a lungul rândurilor.

— Tatăl tău are mania de a încuia orice, comentă Toress aproape râzând.

— Nu fi absurdă. E Păzitorul. Locul ăsta trebuie să fie și fortăreață, nu numai casă. Găsi ce căută și luă o cheie

ruginită, lungă aproape cât palma. N-o să-i simtă nimeni lipsa, zise el și încuie dulapul. Ia-o. Ascunde-o. E cheia de la capela construită de compatriotul tău, regele sfânt. Îți amintești? S-ar putea să avem probleme, nu știu. Poate în legătură cu paukul. Nu vreau să pățești vreun necaz. Dacă mi se-ntâmplă ceva, o să fii cel puțin în pericol de a fi arestată. Ascunde-te în capelă. Ia o sclavă cu tine – toate tânjesc să scape. Alege o femeie care cunoaște Kharnabharul, de preferință o țărancă.

Toress Lahl strecură cheia în buzunarul hainelor sale noi.

— Ce ți s-ar putea întâmpla?

Îl apucă de mână.

— Probabil nimic, dar... pur și simplu sunt îngrijorat...

Auzi o ușă deschizându-se. Câinii ieșiră în fugă, cu ghearele țăcănind pe dale. Luterin o împinse pe Toress Lahl după dulap și păși în hol. Tatăl lui ieșea. În spatele lui veneau vreo șase dintre cei cu care conspira, cu clopoțeii sunând.

— O să vorbim toți, anunță Lobanster ridicând un deget.

Deschise drumul către o cămăruță lambrisată în lemn de la parter. Luterin se luă după el, iar conspiratorii intrară în urma lor. Ultimul încuie ușa pe dinăuntru. Biogazul fâsâi când fu pornit.

Încăperea era mobilată auster: o bancă și o masă de lemn. Aici fuseseră interogați oameni. Exista și o ușă de lemn întărită cu benzi de fier, care era încuiată. Era o cale privată către pivnițe, unde se afla puțul a cărui apă nu îngheța niciodată. Legenda spunea că animale prețioase de prăsilă fuseseră păstrate acolo în secolele cele mai reci.

— Orice-am discuta, ar trebui să fie în particular, tată, zise Luterin. Nici măcar nu știu cine sunt domnii aceștia, deși dispun cum vor de casa noastră. Nu sunt vânătorii tăi.

— S-au întors din Bribahr, răspunse Lobanster, pronunțând cuvintele ca și cum i-ar fi oferit o plăcere rece.

În vremurile astea, oamenii sus-puși au nevoie de gărzi de corp. Ești prea tânăr să înțelegi cum poate molima să provoace destrămarea statului. Distruge întâi comunități mici, apoi pe cele mari. Teama de ea dezintegrează națiuni.

Conspiratorii priveau foarte serioși. În spațiul limitat, era imposibil să păstrezi distanța față de ei. Numai Lobanster stătea deoparte, drept, fără să se miște, în spatele mesei, pe a cărei suprafață bătea darabana cu degetele.

— Tată, e jignitor că trebuie să discutăm în fața unor străini. Nu-mi place deloc. Dar îți spun – și lor dacă sunt în stare să audă – că, deși s-ar putea să fie ceva adevărat în vorbele tale, există un adevăr mai important pe care-l treci cu vederea. În afară de molimă, pot fi găsite și alte căi de a dezintegra națiuni. Măsurile severe luate împotriva paukului – a oamenilor de rând, a religiei – o să aducă până la urmă o distrugere mai mare decât Moartea Grasă...

— Încetează, băiete! Mâinile tatei se ridicară către gât. Cruzimea face și ea parte din natură. Unde există milă, în afară de oameni? Oamenii au inventat mila, dar cruzimea exista înaintea lor, în natură. Natura este un teasc. An după an, ne strânge tot mai mult. Nu putem lupta împotriva ei decât prin a exercita propria noastră cruzime. Molima este cruzimea supremă a naturii și trebuie combătută cu propriile ei arme.

Luterin nu putea să vorbească. Nu reușea să găsească, sub privirea aceea palidă, înghețată, cuvintele care să explice că, dacă în anumite împrejurări putea exista cruzime întâmplătoare, transformarea cruzimii în principiu moral era o pervertire a naturii. Îl dezgusta să audă asemenea declarații din partea tatei.

— Ai înghițit cu totul vorbele oligarhului.

Unul dintre conspiratori vorbi cu voce tare, răgușită:

— Asta-i datoria fiecăruia.

Sunetul vocii străinului, claustrofobia încăperii, încordarea, răceala tatei, toate i se urcară la cap lui Luterin. Ca din exterior, se auzi strigând:

— Îl urăsc pe oligarh! Oligarhul e un monstru! A măcelărit armata lui Asperamanka! Am ajuns aici ca un fugar, nu ca un erou! Acum va distruge cultul religios! Tată, luptă cu răul ăsta înainte să fii tu însuți devorat de el.

Zise acestea și altele ca într-un fel de criză. Abia dacă fu conștient că-l scoaseră din cameră și-l ajutară să iasă în exterior. Simți mușcătura vântului rece. Avea zăpadă pe față. Fu împins printr-o curte unde se afla puțul de verificare a biogazului și într-o odaie pentru harnașamente.

Grăjdarii fură trimiși afară, conspiratorii la fel. Luterin rămase singur cu tatăl lui. Încă nu suporta să se uite la el, dar stătea cu capul în mâini, gemând. După o vreme, ascultă vorbele bătrânului.

— ...singurul fiu care mi-a rămas. Pe tine trebuie să te pregătesc să preiei rolul de Păzitor. Pentru că există provocări anume, iar tu trebuie să le înfrunți. Trebuie să fii puternic...

— Sunt puternic! Sfidez sistemul!

— Dacă ordinul este să eradicăm paukul, asta vom face. Dacă e nevoie să omorâm toți fagorii, asta vom face. Nu putem trăi în afara sistemului – orice altceva este anarhie. Am auzit de la mama ta că ai o sclavă care te influențează. Luterin, ești un Shokerandit și trebuie să fii puternic. Sclava aceea trebuie ucisă, iar tu o să te însori cu Insil Esikananzi, așa cum am planificat când erai copil. Nu există nicio îndoială că trebuie să te supui. Nu de dragul meu, ci al libertății și al Sibornalului.

Luterin izbucni în râs.

— Ce libertate ar exista în asemenea împrejurări? Insil cred că mă urăște, dar pentru tine asta n-are nici cea mai

mică importanță. Nu există libertate sub legile impuse acum.

Lobanster se mișcă parcă pentru prima oară. Un gest simplu, își luă doar mâna de la gât și o întinse rugător către fiul său.

— Legile sunt aspre, se înțelege, dar fără ele nu există nici libertate, nici viață. Fără legi aplicate cu fermitate, o să murim. Așa cum Campannlat se stinge în lipsa legilor, deși clima e mai favorabilă decât în Sibornal. Campannlat se dezintegrează deja la apropierea Iernii Mari. Sibornal poate supraviețui. Dă-mi voie să-ți aduc aminte, că într-un An Mare există o mie opt sute douăzeci și cinci de ani mici. Până la finalul acestui An Mare mai sunt cinci sute șaisprezece ani, până la vremea frigului celui mai mare, solstițiul de iarnă, când Freyr se află cel mai departe de noi. Până atunci, trebuie să trăim ca niște oameni de fier. Apoi molima va dispărea, iar condițiile de trai se vor îmbunătăți din nou. Am știut toate astea de când ne-am născut, pentru că deținem Kharnabharul. Viața Roții Mari este dedicată trecerii noastre prin vremea întunecată, aducerii noastre înapoi la lumină și la căldură...

Luterin își înfruntă tatăl și vorbi cu stăpânire de sine.

— De acord, Roata face ceea ce spui, tată. Atunci de ce aprobi – așa cum înțeleg – faptele acestea groaznice în urma cărora Chubsalid, preotul suprem al cultului nostru, a fost ars pe rug, iar religia în general este atacată?

— Pentru că Roata este un anacronism. Lobanster scoase un zgomot gâtuit, asemănător unui hohot de râs, astfel că gușa tremură sub acoperământul negru. E un anacronism fără sens. Nu poate salva Helliconia. Nu poate salva Sibornalul. E un concept sentimental. Funcționa cum trebuie numai când închidea ucigași și datornici. Este în conflict cu legile științifice ale Oligarhiei. Aceste legi, și numai

ele, pot să ne treacă prin Iarna-Weyr care se va abate asupra copiilor noştri. Nu putem avea două rânduri de legi în conflict. De aceea religia trebuie distrusă. Decretul împotriva paukului a fost emis ca un prim pas către în această direcţie.

Luterin rămase iar fără cuvinte.

— M-ai adus aici să-mi zici asta? întrebă el în sfârşit.

— Discuţia noastră nu avea nevoie de martori. Sunt îngrijorat mai ales de dispreţul tău faţă de legile privind paukul şi exterminarea fagorilor, după cum mi-a raportat Evanporil. Dacă n-ai fi fost fiul meu, aş fi pus să fii ucis. Pricepi?

Tânărul clătină o dată din cap. Aruncă o privire către podeaua odăii cu hamuri. La fel ca în copilărie, nu era în stare să-şi privească tatăl în ochi.

— Înţelegi?

Luterin încă nu putea vorbi. Era complet demoralizat de insensibilitatea tatei faţă de sentimentele lui.

Lobanster se şterse pe fruntea lucioasă şi se duse către masă, pe care se afla un cobur, printre alte piese de harnaşament. Deschise catarama şi un teanc de afişe se revărsă din el. Îi întinse unul fiului său.

— Din moment ce-ţi plac atât de mult decretele, iată-l pe ultimul.

Cu un oftat, Luterin îl luă. Abia aruncă o privire şi-i dădu drumul să cadă. Foaia zbură într-un colţ al camerei. Literele negre enunţau că, drept măsură suplimentară pentru a preveni molima, persoanele descoperite în stare metamorfozată urmau să fie omorâte. Din ordinul oligarhului. Luterin nu scoase niciun cuvânt.

Tatăl continuă:

— Vezi că dacă nu-mi asculţi dorinţele, nu te pot apăra. Cum aş putea?

În sfârşit, Luterin îl privi îndurerat.

— Te-am slujit, tată. Toată viața am făcut ce-ai dorit. Am plecat în armată fără să protestez – și m-am achitat bine de îndatoriri. Am fost – și n-am dorit nimic altceva — *proprietatea* ta. Fără îndoială ceva asemănător a fost în mintea lui Favin când a făcut saltul spre moarte. Dar acum trebuie să mă împotrivesc ție. Nu de dragul meu. Nici măcar de dragul religiei sau al statului. La urma urmei, ce sunt toate astea dacă nu abstracțiuni? Trebuie să fiu împotriva ta tocmai de dragul tău. Fie anotimpul, fie chiar oligarhul te-a împins la nebunie.

O flacără teribilă se aprinse pe chipul tatei, în timp ce ochii rămaseră la fel de împietriți ca totdeauna. Înșfăcă de pe masă un cuțit pentru potcovit și-l întinse fiului său.

— Ia-l pe ăsta, neghiobule, și vino afară cu mine. Trebuie să te fac să vezi cine-i nebun.

Ninsoarea cădea repede, învolburată în jurul conacului de parcă s-ar fi hotărât să umple curtea până la marginea de sus a zidurilor cât mai curând posibil. Conspiratorii stăteau în grup, cu mâinile agățate de centuri, așteptând sub un portic și pocnind din călcâie ca să se încălzească. Într-o parte stăteau yelkii, încă înșeuați, cu un grăjdar neliniștit printre ei. Alături se afla un morman de cadavre de fagor; erau morți de ceva vreme; fulgii se așezau pe ei fără să se topească.

Într-o parte, în apropierea unei porți exterioare, mai multe cârlige ruginite ieșeau din zid, deasupra nivelului capului. De cârlige erau atârnați cu funii patru bărbați și o femeie, toți complet despuiați.

Lobanster își împinse fiul de la spate. Atingerea parcă ardea.

— Dă jos mortăciunile astea și uită-te la ele. Privește-le bine monstruozitatea și apoi întreabă dacă oligarhul nu e drept. Dă-i drumul.

Luterin se apropie de poartă. Execuțiile păreau recente. Chipurile deformate ale morților nu prezentau încă urme de rigiditate cadaverică. Toate cele cinci leșuri erau ale unor oameni care supraviețuiseră Morții Grase și se metamorfozaseră.

— Trebuie să ne supunem normelor, Luterin, să ne supunem! Legile țin laolaltă societatea, iar fără societate, oamenii sunt doar niște animale. I-am prins pe ăștia astăzi, pe drumul spre Kharnabhar, și i-am atârnat aici din cauza legii. Au murit pentru ca societatea să poată supraviețui. Mai crezi acum că oligarhul e nebun?

Când Luterin șovăi, tatăl lui continuă tăios:

— Dă-i jos, uită-te la agonia de pe fețele lor și întreabă-te dacă preferi această stare vieții. Când ajungi la un răspuns, poți să cazi în genunchi în fața mea.

Tânărul îl privi implorator.

— Te-am iubit cum își iubește un câine stăpânul. De ce mă pui să fac asta?

— Dă-i jos!

O mână săltă convulsiv către gât. Înecându-se, Luterin ajunse în dreptul primului cadavru. Ridică mâna în care ținea cuțitul și privi chipul desfigurat.

Era cineva cunoscut.

Pentru o clipă, ezită. Însă n-avea cum să confunde fața aceea, chiar și fără mustață. Luterin își reaminti cât se poate de clar cum o văzuse în tunelul Noonat, lividă de efort. Răsucind cuțitul, tăie funia ce ținea leșul căpitanului Harbin Fashnalgid. În același timp, mintea i se deschise. Doar pentru o clipă, redeveni băiatul care prefera un an de paralizie adevărului.

Se întoarse spre tatăl lui.

— Bun. Ăsta-i unul. Acum următorul. Ca să domnești, trebuie să te supui. Fratele tău a fost slab. Tu poți fi dur. Când am fost la Askitosh, am auzit de victoria ta de la

Isturiacha. Poţi fi Păzitor, Luterin, tu şi copiii tăi. Poţi fi mai mult decât Păzitor.

Din gură îi zburau stropi de salivă, absorbiţi într-un vârtej de zăpadă. Expresia de pe chipul fiului său îl făcu să se oprească. Într-o clipă, comportamentul i se schimbă. Clopoţelul îi răsună la şold aproape pentru prima oară, când se întoarse să se uite după conspiratorii săi. Vorbele răbufniră dinspre Luterin.

— Tată, tu eşti oligarhul! Tu! Asta a descoperit Favin, nu-i aşa?

— Nu!

Lobanster se schimbă brusc. Toată autoritatea dispăru. Când ridică mâinile ca nişte crabi, toate liniile trupului său exprimau frică. Prinse antebraţul fiului său, dar Luterin înfipse cuţitul în sus, pe sub cutia toracică, drept în inimă. Sângele izbucni din hainele sfâşiate şi acoperi mâinile amândurora.

Curtea se transformă în haos. Primul care se puse în mişcare fu şelarul, care răcni îngrozit şi se repezi afară pe poartă. Ştia ce li se întâmplă slugilor ce asistau la o crimă. Conspiratorii nu reacţionară la fel de repede. Conducătorul lor căzu în genunchi în zăpadă, apoi se prăbuşi încet, cu o mână înroşită trăgând fără vlagă de guşă, peste trupul lui Fashnalgid. Ceilalţi se holbau paralizaţi.

Luterin nu aşteptă. Oricât de îngrozit ar fi fost, fugi spre yelki şi se aruncă pe unul dintre ei. În timp ce ieşea în galop din curte, auzi o împuşcătură şi pe oamenii din urma lui care se grăbeau să-l urmărească.

Miji ochii ca să se apere de zăpadă şi dădu pinteni yelkului. Traversă piaţeta din spate. Oamenii strigau. Convoiul abia întors al tatălui său era descărcat. O femeie fugi, ţipă, alunecă şi căzu. Yelkul sări peste ea. La poartă, câţiva încercară să-l oprească. Erau prost coordonaţi. Lovi

cu revolverul, încercând să zdrobească fața unui paznic ce reușise să apuce de frâul yelkului său. Apoi ajunse pe domeniu.

În timp ce călărea, îndreptându-se către un șir de arbori și către un drum lăturalnic, rostea ceva fără încetare. Mintea își pierduse rațiunea. Abia puțin mai târziu reuși să priceapă ce spunea.

Își repeta continuu: „Paricidul e cea mai mare crimă".

Cuvintele formau un ritm pentru fugă. Nu luă nicio hotărâre conștientă legată de locul unde să se ducă. Exista un singur loc în Kharnabhar unde s-ar fi putut adăposti. Copacii zburau ca vântul pe lângă el, pe ambele părți, formând o singură dâră de culoare pentru ochii lui abia întredeschiși. Călărea cu capul plecat pe grumazul yelkului, îi inspira răsuflarea cețoasă, îi striga creaturii care era cea mai odioasă crimă.

Porțile moșiei Esikananzi se înălțară din amurgul plutitor. La căsuța paznicului se zări o licărire de lumină de lampă și un om ieși în fugă, apoi dispăru din câmpul vizual. Pe lângă bubuitul copitelor yelkului, mai presus de șuieratul vântului, veneau zgomote de urmărire.

Ajunse în sat înainte să-și dea seama. Clopotele îi răsunară în urechi, când trecu pe lângă prima mănăstire. În jur erau oameni, estompați de ninsoare. Pelerinii țipară și se risipiră. Pentru o clipă zări o dugheană cu gofre răsturnată. Apoi dispăru și aceea și văzu numai clădirile gărzilor, până când – din negură – se iviră bastioanele muntelui Kharnabhar. Înaintea lui se afla tunelul, cu siluetele lui impunătoare.

Fără să aștepte ca animalul să-și încetinească pasul, Luterin sări de pe yelk și o luă la fugă. Deasupra se auzi dangătul unui clopot mare. Vestea în tonuri solemne despre vinovăția lui. Dar instinctul autoconservării îl mână

mai departe. Alergă în jos pe rampă. Siluete preoţeşti îl întâmpinară.

— Soldaţii! exclamă el cu răsuflarea tăiată.

Preoţii înţeleseră. Soldaţii nu le mai erau aliaţi. Îl împinseră în grabă în beznă, iar uşile mari din metal se închiseră zăngănind în urma lui.

Roata Mare îl revendicase.

XV. În interiorul Roții

Geonauții au fost primele sisteme de viață de pe Pământ care nu erau alcătuite din celule vii și, ca urmare, nu depindeau de bacterii. Formau o desprindere completă de toate formele de viață ce existaseră anterior, inclusiv față de uimitoarele orașe genice – omenirea.

Poate că Gaia întorsese degetul mare în jos, condamnând oamenii. Ei se dovediseră mai mult o pacoste decât un ajutor al biosferei. Poate că erau eliminați treptat sau se contopeau cu ceva mai mare.

Oricum, poliedrele albe se aflau acum peste tot, acoperind toate continentele. Nu păreau să facă vreun rău. Comportamentul lor era la fel de enigmatic precum al regilor pentru pisici sau al pisicilor pentru regi. Dar emiteau energie.

Energia nu era vechea energie pe care omenirea o folosise de secole și o denumise electricitate. Oamenii numeau noua formă de energie egonicitate, poate în amintirea celei vechi.

Egonicitatea nu putea fi generată. Era o forță care se revărsa numai din poliedre mari, albe, când erau pe cale să se reproducă sau când meditau la subiectul respectiv. Putea fi însă percepută. Se simțea ca un zgomot muzical slab în partea inferioară a stomacului, așa-numita regiune hora. Nu putea fi înregistrat de niciun instrument pe care îl puteau inventa ființele umane post-glaciațiune.

Oamenii post-glaciațiune erau nomazi. Nu mai doreau să posede pământ, ci mai curând să fie posedați de el. Vechea lume a gardurilor murise pentru vecie.

Oriunde se duceau, ei mergeau pe jos. Și astfel se dovedi că era cel mai ușor să urmărești un geonaut potrivit. Omenirea nu-și pierduse vechea ingeniozitate, nici îndemânarea mâinilor. Odată cu trecerea generațiilor, un grup de oameni de pe unul dintre noile continente descoperi o modalitate de a valorifica destulă egonicitate pentru a pune în mișcare o trăsurică. În curând, trăsurici erau văzute pretutindeni, mișcându-se lent pe sol, rulând în fața unui geonaut.

Când geonautul se reproducea, lăsând să-i scape un șuvoi de poliedre minuscule ca niște foi de hârtie în vânt, egonicitatea înceta, iar cei din trăsurică trebuiau s-o împingă până la o altă sursă.

Însă acela era doar un început. Progrese ulterioare aveau să aducă alte rânduieli.

Mult redusă față de numărul dinainte, rasa umană cutreiera noul Pământ și căpăta o dependență de geonauți care creștea de la o generație la alta.

Nimeni nu muncea așa cum munciseră cândva oamenii, aplecați să cultive orez sau cartofi. Uneori ei plantau legume, dar pentru propria lor plăcere; iar alții moșteneau fructul trudei lor, căci până atunci plecaseră deja mai departe – deși rareori parcurgeau mai mult de un kilometru și jumătate pe zi. Egonicitatea nu era o sursă puternică de energie.

Nimeni nu muncea la birouri. Birourile dispăruseră.

S-ar fi putut presupune că oamenii aceștia erau mereu în vacanță, sau poate că locuiau într-o versiune spartană a Grădinii Edenului. Erau implicați într-o muncă specifică numai lor. Făceau ceea ce ei numeau regândire.

Furtunile de radioactivitate ce urmaseră războiului nuclear își lăsaseră amprenta asupra fondului genetic. Supraviețuirea omenirii îi favoriza tot mai mult pe cei cu conexiuni noi între căile neurale ale creierului. Neocortexul fusese, în termeni geologici, o evoluție grăbită. Funcționase bine în ocazii obișnuite, dar, în vremuri de încordare, fusese șuntat de emoții. Anterior dezvoltării armelor nucleare, deficiența aceasta fusese privită ca o normă, uneori o normă dezirabilă.

Violența era privită ca o soluție acceptabilă pentru multe probleme care n-ar fi apărut niciodată dacă violența n-ar fi fost prezentă de la început.

În timpurile acestea mai pașnice, violența nu era bine văzută. Era socotită un eșec, niciodată o soluție. Generații după generații, neocortexul crease conexiuni mai bune cu alte părți ale creierului. Pentru prima oară, omenirea începu să se cunoască pe sine.

Nomazii se vedeau pe ei înșiși ca fiind în vacanță. Astfel lucrează Gaia prin intermediul evoluției. Ei găseau plăcere în a face exact ceea ce le îmbunătățea descendența. Se distingeau cuplurile ai căror copii aveau să se descurce cel mai bine în generația următoare la noul sport al regândirii.

În principal explorau structuri profunde în conștiința umană. În timp ce căutau factorii determinanți călăuzitori care modelaseră istoria rasei umane până atunci, erau îndrumați de ceea ce se petrecea pe Helliconia. Înregistrările istoriei terestre dinainte de cataclismul nuclear fuseseră distruse aproape în întregime; numai una sau două arhive de cunoștințe fuseseră dezgropate din ruine. Dar se considera că Helliconia prezenta, prin oamenii săi, o paralelă corectă cu structurile profunde ce predominaseră cândva pe Pământ.

Tereștrii care se temuseră atât de mult de propria lor natură violentă, care se baricadaseră la adăpostul gardurilor, armelor și al legilor aspre – așa se socotea –, nu difereau foarte mult de tânărul frământat ce-și ucisese tatăl. Agresiunea și omorul fuseseră o fugă de durere; până la urmă, planeta însăși fusese omorâtă de proprii săi fii.

Deși aproape că nu exista nicio persoană pe planetă care să nu fi auzit de Roata Mare din Kharnabhar, puțini o vizitaseră. Nimeni n-o văzuse în întregime.

Roata Mare se afla în subteran, îngropată în inima muntelui Kharnabhar. O construiseră Arhitecții și nimeni după ei nu se străduise să-i întreacă în pricepere.

Nu se ştia nimic despre Arhitecţii din Kharnabhar, dar exista o certitudine. Ei fuseseră oameni evlavioşi, convinşi de puterea credinţei de a muta lumi. Construiseră o maşină de piatră care putea să tragă Helliconia prin beznă şi frig până când acosta din nou, ca să se încălzească la dogoarea ocrotirii Zeului Azoiaxic. Până acum, maşina funcţionase întotdeauna.

Maşina era pusă în mişcare de credinţă, iar credinţa era în inimile oamenilor.

Felul în care intrau oamenii în Roată nu se schimbase de-a lungul epocilor. După o ceremonie preliminară la porţile tunelului, nou-venitul era condus pe o scară lată ce cobora în munte. Arzătoare de biogaz luminau drumul. La baza scării se afla o cameră în formă de pâlnie, al cărei perete opus celui de la intrare era chiar o secţiune a Roţii. Cel abia sosit era apoi ajutat, sau împins, în funcţie de starea sa de spirit, în celula Roţii care era vizibilă acolo. După o vreme, cu o smucitură, Roata începea să se învârtească. Încet, imaginea lumii exterioare era blocată pentru noul ocupant al celulei de peretele din stâncă. Lumea de afară dispărea din vedere. Nou-venitul rămânea singur – cu excepţia tuturor ocupanţilor celorlalte celule din apropiere, care urmau să rămână nevăzuţi de-a lungul perioadei petrecute în Roată.

Luterin Shokerandit nu era neobişnuit printre cei care intrau în Roată. Şi alţii căutaseră refugiu aici. Unii fuseseră sfinţi, alţii păcătoşi.

Iniţial, planul Arhitecţilor fusese urmat de cultul religios. Nu existase lipsă de voluntari care să le ia locul în Roata Mare şi să vâslească pe firmament către portul cuvenit ei, alături de Freyr. Dar când secolele lungi de lumină se întoarseră în sfârşit, când Sibornal fu scăldat din nou de razele zilei, credinţa slăbi. Atragerea credincioşilor şi

mijloacele de a-i determina să intre în beznă deveniră tot mai dificile.

Roata s-ar fi oprit, dacă statul n-ar fi intervenit în ajutorul religiei. Își trimisese infractorii la Kharnabhar, pentru a-și executa sentințele în Roată și, ghemuiți în adâncul stâncii, trăgeau lumea și pe ei înșiși către iertare. Astfel se ajunsese la colaborarea apropiată dintre religie și stat care susținuse puterea Sibornalului mai mulți Ani Mari decât își aducea aminte cineva.

În cursul verii și al lungii toamne leneșe, Roata era trasă la fel de des atât de răufăcători, cât și de preoți. Numai când viața devenea mai grea, când zăpezile începeau să cadă și recoltele să fie compromise, vechea credință redevenea puternică. Atunci se întorceau religioșii, cerșind un loc garantat printre cei drepți. Infractorii erau eliberați și puși să îmbrace uniforma de marinar sau de soldat ori erau abandonați fără menajamente în Golful Prigoanei.

Tată, tată, ce izvoare sunt astea
Piatra încinsă la roșu ca o frunte
Și eu fierbinte în bezna roșie crudă
Și tu acolo sub, peste, mine
Așteptând să nu mori O moarte
Energiile ei Tu strigi în ziduri
Despre existența mea lângă mine Luminile trec
Trec și se duc, iar eu, în huruitul
Pietrei, mă ocărăsc pentru ceea ce
N-am făcut nicicând în minte, ci deodată,
Cu-al tău cuțit tăind al nostru –
Îți jur, al nostru – vas de sânge
Acest loc de groază care urlă
Unde pe veci voi sângera ca lava
Acoperind bezna roșie crudă de piatră

Gândurile i se desfăşurau în tipare ciudate; i se părea că vor curge prin el pentru totdeauna. Timpul era măsurat în sufletul înmormântat prin scrâşnete prelungi de piatră pe piatră și prin gemete îngrozitoare. Treptat, acestea îi atraseră atenția. Mintea îi devenea mai liniştită când le asculta.

Nu era sigur de ceea ce se afla în jur. Se imagina în adăpostul subteran al unui uriaş animal rănit. Deşi în pragul morții, fiara încă îl căuta, se uita când colo, când dincolo. Când avea să-l găsească, urma să se arunce asupra lui și să-l strivească de moarte în propria lui agonie finală.

În sfârșit, se trezi. Ceea ce auzea era vântul. Vântul sufla prin orificiile Roții, creând o armonie de vaiete. Scrâşnetul era mișcarea Roții.

Luterin se ridică în capul oaselor. Preoţii Roţii nu numai că-l lăsaseră să intre, salvându-l astfel de răzbunătorii tatălui său, ci-l și absolviseră de toate păcatele înainte de a-l conduce în celulă. Aceasta era procedura obișnuită. Cei întemnițați cu păcatele asupra lor erau mai predispuși să înnebunească.

Se ridică în picioare. Lucrul îngrozitor pe care-l făcuse nu-i dădea pace. Își privi cu oroare mâna dreaptă și pata de sânge de pe mâneca dreaptă.

Sosea mâncarea. Putea fi auzită cum huruie pe un jgheab în piatră undeva deasupra. Consta dintr-o pâine, o bucată de brânză și o bucată de sacțep fript, legate într-o pânză. Așadar veniseră zorii lui Batalix. Curând, iarna mică urma să domnească, apoi Batalix n-avea să mai fie văzut vreme de câteva zecimi. Însă asta nu conta prea mult în măruntaiele muntelui Kharnabhar. În timp ce mesteca o bucată de pâine, merse prin celulă și o examină cu atenția pe care un om o acordă vecinătății sale când știe că o cutie îngustă e pe cale să devină viața lui.

Arhitecții din Kharnabhar proiectaseră toate dimensiunile astfel încât să corespundă cumva cu datele astronomice care guvernau viața pe Helliconia. Înălțimea celulei era de 240 de centimetri, corespunzând celor șase săptămâni ale unei zecimi înmulțite cu patruzeci de minute dintr-o oră, sau cu de cinci ori cele șase săptămâni ori cele opt zile dintr-o săptămână.

Lățimea celulei la capătul exterior era de 2,5 metri – 250 de centimetri corespunzând celor zece zecimi ale unui an mic înmulțite cu numărul de ore dintr-o zi.

Adâncimea celulei era de 480 de centimetri, corespunzând cu numărul de zile dintr-un an mic.

Lipit de un perete se afla un prici, singura mobilă a celulei. Deasupra sa era jgheabul prin care venea mâncarea. La celălalt capăt al celulei exista o deschizătură ce servea drept latrină. Printr-o țeavă deșeurile cădeau dedesubtul Roții în incinte pentru biogaz, care, completate cu resturile vegetale și animale de la mănăstirea de deasupra, furnizau iluminatul cu metan.

Celula lui Luterin era separată de cele aflate de-o parte și de alta prin pereți groși de 0,64159 metri, număr care, adunat cu lățimea celulei, dădea valoarea lui pi. Stând pe pat cu spatele rezemat de perete, tânărul privi zidul din stânga. Era din stâncă masivă și forma cel de-al patrulea perete al celulei, abia cu o crăpătură între el și vecinii săi din Roată. În stâncă erau cioplite două șiruri de firide: unul mai înalt, conținând arzătoarele de biogaz ce furnizau lumină și căldură pentru celule și unul mai jos, cu de două ori mai multe nișe, cu bucăți de lanț, fixate solid la locul lor.

Mestecând pâine, Luterin traversă celula până la peretele exterior și ridică zalele grele. Păreau să fie umede. Le dădu drumul din mână. Lanțul căzu la loc în firida îngustă. Era format din zece zale, fiecare dintre ele reprezentând un an mic.

Rămase nemişcat, cu privirea aţintită asupra lui. Pe lângă oroarea faptei sale, conştientiza o altă oroare, aceea a întemniţării. Cu aceste lanţuri de zece zale, Roata Mare trebuia mişcată prin spaţiu.

Încă nu-şi luase locul la lanţuri. N-avea nici cea mai mică idee cât zăcuse în delir, în timp ce cuvintele îi fâlfâiseră ca păsările prin cap. Îşi aminti numai sunetul strident al trâmbiţelor călugărilor, undeva deasupra Roţii, şi mişcările orizontale hurducate ale Roţii propriu-zise, care continuară o jumătate de zi.

Contemplarea zidului exterior îl înfricoşa pe Luterin. Avea să vină o vreme în care să simtă altfel. Zidul era singurul element schimbător al mediului său. Urmele de pe el formau o hartă a călătoriei; prin zgârieturile acelea, un prizonier cu experienţă putea să-şi urmărească drumul prin timp şi prin granit.

Pereţii interiori, cei permanenţi ai celulei, fuseseră gravaţi cu minuţiozitate de ocupanţii anteriori. Portrete de sfinţi şi organe genitale erau dovezi a fel de fel de oameni. Erau scrijelite poeme, calendare, confesiuni, calcule, diagrame. Nu fusese cruţat niciun centimetru. Pereţii păstrau fosile ale spiritelor moarte de mult. Erau palimpseste ale suferinţei şi ale speranţei.

Se puteau citi lozinci revoluţionare. Una fusese cioplită deasupra unei rugăciuni înfocate închinate zeului Akha. Multe dintre însemnările vechi fuseseră şterse de cele mai recente, aşa cum o generaţie o înlocuieşte pe alta. Unele inscripţii timpurii, deşi nu se distingeau bine, erau lizibile şi delicat conturate. Unele erau scrise cu litere ornamentate ce dispăruseră din uz.

Într-unul dintre cele mai indistincte şi mai migăloase scrisuri, Luterin citi amănuntele esenţiale ale Roţii înseşi. Acestea erau cifre care aveau influenţă asupra tuturor celor întemniţaţi aici.

Roata putea fi descrisă mai corect ca fiind un inel ce se rotea în jurul unui deget uriaş de granit.

Înălţimea ei era de 6,60 metri, sau de douăsprezece ori 55, adică latitudinea nordică a Roţii. Socotind şi baza, grosimea era de 13,19 metri, 1319 fiind anul apusului lui Freyr, sau Myrkwyr, la latitudinea de 55° N, numărând anii de la anul nadirului de la apoastru. Diametrul Roţii era de 1825 de metri, numărul anilor mici dintr-un An Mare. Acesta era şi numărul celulelor construite în circumferinţa exterioară a Roţii.

Aproape de aceste numere, şi lăsată intactă, se afla o figură complicată, ce reprezenta Roata cu dimensiunile corecte, încastrată în stâncă. Deasupra ei se afla caverna, destul de mare pentru a permite călugărilor din mănăstire să meargă pe deasupra Roţii şi să lase mâncarea să cadă prizonierilor de dedesubt. În cavernă se putea intra numai prin mănăstirea Bambekk, cocoţată pe coastele muntelui Kharnabhar, deasupra Roţii îngropate.

Cel care gravase figura în granit fusese în mod evident bine informat. Râul care trecea pe sub Roată, ajutându-i rotaţiile, era şi el înfăţişat. Alte linii schematice făceau legătura de la miezul Roţii către Freyr, Batalix şi constelaţiile celor zece case ale zodiacului: Liliacul, Taurul lui Wutra, Bolovanul, Rana Nopţii, Corabia de Aur şi celelalte.

— Abro Hakmo Astab! exclamă Luterin, pronunţând pentru prima oară înjurătura interzisă.

Detesta aceste presupuse legături. Ele minţeau. Nu exista nicio legătură. Era numai el singur, încastrat în piatră, cu nimic superior unui strigoi. Se aruncă pe pat.

Înjură din nou. Fiind un osândit, i se îngăduia.

Cu cât mai slabă era vederea, cu atât mai puternice erau zgomotele. Luterin presupunea că ceilalţi ocupanţi ai Roţii dormeau când aceasta nu se mişca. Stătea întins, treaz; privirea goală i se rotea prin cutia mohorâtă pe care o locuia.

Apa de băut curgea printr-un jgheab de lângă piciorul patului. Stropii şi pleoscăiturile se auzeau aproape, la fel de regulate ca ticăitul unor ceasuri.

Pe un ton mai grav se auzea curgerea apei pe sub podeaua mobilă. Acestea erau sunete leneşe, ca un monolog continuu de beţiv. Luterin le găsea liniştitoare.

Alte zgomote de apă, de picături şi de clipoceli, venite de mai departe, îi aminteau de lumea de afară, a naturii, a libertăţii, a vânătorii. Se închipuia hoinărind liber în pădurile de caspiarni. Dar iluzia nu putea fi întreţinută. Din când în când, vedea chipul tatei, cuprins de agonia finală. Pâraiele, cascadele, torentele dispăreau din ochii minţii, înlocuite de sânge.

Letargia fu străpunsă numai când deschise legătura zilnică de mâncare învelită în pânză şi descoperi în ea un mesaj.

Duse peticul de hârtie către flacăra albastră din peretele exterior şi-l examină atent. Cineva scrisese cu litere mărunte: „Aici totul e bine. Te iubesc".

Nu exista nicio semnătură, nici măcar o iniţială. Mama lui? Toress Lahl, Insil? Unul dintre prieteni?

Anonimatul mesajului era o încurajare în sine. Afară exista cineva care nutrea gânduri bune pentru el şi care putea – măcar într-o singură ocazie – să comunice cu el.

În ziua aceea, când sunară trâmbiţele preoţilor, sări în picioare şi apucă lanţul care atârna în firida lui de pe peretele exterior. Îşi propti picioarele de peretele despărţitor şi trase de lanţ. Celula se mişcă... Roata se mişcă.

Încă o smucitură, iar mişcarea fu mai puţin şovăitoare de data asta. Câştigă câţiva centimetri.

— Trageţi, afurisiţilor! strigă el.

Trâmbiţele încurajatoare răsunau de-a lungul a douăsprezece ore şi jumătate, apoi tăceau la fel de mult. Până la capătul unei zile de lucru, Luterin avansase 119 centimetri, aproape jumătate din lăţimea celulei. Flacăra care-i lumina celula era aproape de peretele despărţitor. La sfârşitul încă unei zile de lucru, avea să fie eclipsată – urma să se afle în altă celulă – şi una nouă avea să se dezvăluie.

Trebuia deplasată o masă de 1 284 551,137 tone; aceasta era povara pe care sfinţenia o pusese pe umerii ocupanţilor Roţii. Părea să fie o simplă muncă fizică, dar, pe măsură ce treceau zilele, Luterin descoperea că o priveşte tot mai mult ca pe o sarcină spirituală; în acelaşi timp, îi era tot mai limpede că existau cu adevărat legături ce porneau din inima lui şi de la Roată către Freyr, Batalix şi constelaţiile îndepărtate. Ajungea să intuiască faptul că Roata nu conţinea doar greutăţi, ci şi – aşa cum susţinea legenda – începuturile înţelepciunii.

— Trageţi! strigă din nou. Trageţi, sfinţi şi păcătoşi!

Începând din momentul acela, deveni fanatic, săltând cu nerăbdare din pat de îndată ce răsuna goarna aşteptată. Îi înjura pe cei care, în închipuirea lui, nu se ridicau la fel de repede să se apuce de treabă. Îi înjura pe cei care nu trudeau deloc la lanţurile lor, aşa cum făcuse el cândva. Nu pricepea cu niciun chip de ce nu erau mai lungi perioadele de muncă.

Noaptea – însă aici nu exista decât noapte –, Luterin se întindea să doarmă, cu capul plin de imaginea Roţii care scrâşnea lent, zdrobind vieţile oamenilor ca o piatră de moară. Roata se mişca în fiecare zi, cum făcuse de când o instalaseră marii Arhitecţi.

Se rotea în jurul unei ironii crude. Prizonierii, cuibăriţi ca nişte larve în celule separate pe perimetrul Roţii, erau

siliți să se propulseze singuri prin inima muntelui de granit. Doar prin supunerea la călătoria aceasta necruțătoare, prin colaborarea activă, era posibil să ieși la suprafață. Numai prin această colaborare puteai să influențezi rotația Roții, care însemna libertate. Numai prin cufundarea adâncă în măruntaiele muntelui era posibil să ajungi la lumină ca om liber.

— Trageți, trageți! striga Luterin, încordând fiecare mușchi.

Se gândea la ceilalți 1 824, captivi fiecare în celula lui separată, fiecare obligat să tragă dacă voia să scape vreodată.

Nu știa ce crize domneau în lumea de afară. Nu știa ce șir de evenimente dezlănțuise. Nu știa cine trăia sau cine murise. Din ce în ce mai mult, pe măsură ce zecimile treceau, mintea i se umplea de ură împotriva prizonierilor – unii poate bolnavi sau chiar morți – care nu trăgeau din toată inima. Simțea că el singur purta povara pietrei în mușchi, el singur trăgea Roata pe firmamentul său de granit către lumină.

Zecimile treceau, la fel și anii mici. Numai zgârieturile de pe stânca exterioară se schimbau. Altfel, totul rămânea neschimbat.

Monotonia îi copleși mintea tânără. Deveni posomorât, resemnat. Acum nu se mai mișca întotdeauna când se auzeau deasupra trâmbițele preoților, cu zgomotul subțiat de grosimea acoperișului.

Gândurile despre tatăl lui se domoliră. Se împăcase cu vina, crezând că tatăl fusese el însuși copleșit de vinovăție și-i dăduse cuțitul înainte de a-l provoca tocmai pentru a-și

găsi moartea. Fața aceea, mereu lucioasă din cauza grăsimii, fusese o față a nefericirii.

Îi luă multă vreme până să se gândească la posibilitatea de a-și vizita tatăl în pauk. Dar ideea îi sâcâia mintea. În al doilea an al întemnițării, Luterin se așeză pe pat și se întinse. Abia dacă știa ce să facă. Treptat, îl cuprinse starea de pauk și pluti într-o întunecime mai mare decât orice exista în inima muntelui.

Nu mai intrase niciodată în lumea aceea a melancoliei populată de strigoi, unde toți cei care trăiseră vreodată se cufundau încet prin tăcerea teribilă către neființă. Îl copleși dezorientarea. La început nu reuși să se scufunde; apoi nu mai reuși să se oprească din scufundare. Pluti în derivă către scânteile slabe de sub el, ca niște stele care curgeau la vale, toate aranjate în uniformitatea statică posibilă numai în tărâmurile morții.

Luntrea sufletului lui Luterin se mișca statornic, cu ochii fără vedere ațintiți asupra șirurilor de spectre care se strecurau de-a lungul întregului drum către inima idolului originar. Văzut de aproape, fiecare strigoi arăta cam ca o pasăre pârlită, agățată la uscat. Printre coaste, prin stomacurile transparente, se zăreau particule care circulau încet, ca muștele într-o sticlă. Prin orbitele goale din craniile abia schițate pâlpâiau luminițe. Supunându-se unei direcții pe care n-o putea detecta nicio busolă, sufletul lui Luterin tremură în fața strigoiului lui Lobanster Shokerandit.

— Tată, poți să rostești un singur cuvânt și plec, eu, care te-am iubit cel mai mult și ți-am făcut cel mai mult rău.

— Luterin, Luterin, aștept aici, coborând către dispariție, doar în speranța de a te vedea. Ce-ar putea fi mai bine-venit în ochii mei decât făptura ta? Cum o mai duci, copile, în rândurile celor care trec încă prin ceasul mortalității?

La ultimul cuvânt, se împrăștiară norișori de scântei.

— Tată, nu întreba despre mine. Vorbește despre tine. Gândurile mele nu sunt niciodată libere de crima pe care am comis-o. Clipele îngrozitoare din curtea aceea fatală mă bântuie mereu.

— Trebuie să te ierți, așa cum te-am iertat eu când am ajuns aici. Eram din generații diferite, mintea ta nu se formase încă, nu erai în stare să privești treburile omenirii pe termen lung, așa cum puteam eu. Ascultai de un principiu, la fel ca mine. Este ceva onorabil.

— N-am vrut să te ucid pe tine, dragul meu tată, ci pe oligarh.

— Oligarhul nu moare niciodată. Există mereu altul.

În timp ce strigoiul vorbea, un nor de particule întunecate ieșea din cavitatea unde fusese cândva gura. Rămâneau puțin în suspensie, apoi se risipeau încet, ca zăpada care se cufundă în praful de cărbune.

Tăciunele lui Lobanster descrise cum preluase îndatoririle de oligarh pentru că fusese convins că în Sibornal existau valori care meritau păstrate. Vorbi îndelung despre virtuțile acelea, iar discursul rătăci de multe ori.

Vorbi despre cum ascunsese de familie adevărul legat de poziția lui augustă. Lungile lui expediții de vânătoare nu erau așa ceva. În pustietatea munților avea un refugiu secret, unde erau ținuți câinii de vânătoare în timp ce el pleca mai departe, către Askitosh, însoțit de o gardă mică. Pe drumul spre casă lua înapoi câinii. Odată, fiul lui mai mare descoperise câinii și-și dăduse seama de adevăr. În loc să vorbească despre ceea ce descoperise, Favin se aruncase în brațele morții.

— Poți să-ți închipui cu ușurință durerea care m-a doborât. E mai bine să fii aici, la adăpost în obsidian, și să știi că alte lovituri amare nu mai pot ataca spiritul și carnea.

Sufletul fiului era copleșit de elocvența aceea, dar nu și convins.

— De ce n-ai putut să-ți deschizi inima în fața mea, tată?

— Te-am lăsat să-ți dai seama când am crezut că e momentul potrivit. Molima trebuie oprită, oamenii trebuie să învețe supunerea. Altfel civilizația o să se prăbușească și o să moară sub impactul secolelor de frig. Numai cu acest gând în minte am putut persevera așa cum am făcut-o.

— Respectatul meu tată, nu poți reprezenta civilizația când ai mâinile mânjite de sângele a mii de oameni.

— Soldații lui Asperamanka sunt cu mine aici, fiule. Îți închipui că au o singură plângere împotriva mea? Sau fratele tău, care se află tot aici?

Sufletul scoase ceva echivalent unui strigăt.

— Totul este altfel după moarte. Nu există sentimente reale, numai bunăvoință. Cum rămâne cu războiul inutil pe care l-ai provocat împotriva vecinilor noștri din Bribahr, când a fost distrus străvechiul oraș Rattagon? N-a fost aceea cruzime pură?

— Numai dacă necesitatea înseamnă cruzime. Drumul cel mai rapid pentru mine din Kharnabhar spre Askitosh era spre vest din Noonat și să cobor pe Jerddal, fluviul din Bribahr, mult mai ușor navigabil decât învolburatul nostru Venj. Astfel am ajuns pe coastă, unde mă așteptau corăbiile, și n-am fost recunoscut, așa cum aș fi fost recunoscut în Rivenjk. Mă înțelegi, fiule? Vorbesc numai ca să-ți liniștesc mintea. Este important ca oligarhul să rămână anonim. Diminuează pericolul asasinării și invidia dintre națiuni. Însă un grup de nobili din Rattagon care călătorea cu vasul pe Jerddal m-a recunoscut. Având în vedere ostilitatea dintre țările noastre, au plănuit să scape de mine. În schimb, am scăpat eu de ei, în legitimă apărare. Tu trebuie să faci la fel, dragul meu fiu, când o să vină rândul tău. Apără-ți și prețuiește-ți propria persoană.

— Niciodată, tată.

— Ei bine, ai destul timp să te maturizezi, replică indulgent umbra licăritoare.

— Tată, ai atacat și credința.

Sufletul făcu o pauză. Nu reușea să-și stăpânească sentimentele, de respect și de ură în același timp, față de rămășița fumegândă.

— Trebuie să te întreb: Crezi că Zeul ascultă sau vorbește vreodată?

Golul care fusese cândva gura nu făcu nicio mișcare când răspunse.

— Nouă, strigoilor de dedesubt, ne este dat să percepem de unde ne sosesc vizitatorii. Știu prea bine, fiule, că vii din inima sfințeniei națiunii noastre. De aceea te întreb: În acest purgatoriu, l-ai auzit pe Zeu vorbind? Simți că ascultă?

În întrebări se strecura un soi de răutate, de parcă suferința putea fi mulțumită doar când se răspândea.

— Dacă n-ar fi păcatele mele, ar putea să asculte, ar putea să vorbească. Așa cred.

— Dacă ar exista un zeu, băiete, nu socotești că noi, cei de jos, care suntem atât de mulți, am ști despre el? Uită-te în jur. Aici nu există nimic în afară de obsidian. Zeul este cea mai mare minciună a omenirii – un tampon împotriva adevărurilor sumbre ale lumii.

Pentru suflet, era ca și cum un curent puternic îl trăgea către un loc necunoscut și simțea că se sufocă.

— Tată, trebuie să plec.

— Vino mai aproape, să te îmbrățișez.

Obișnuit să se supună, Luterin pluti mai aproape de cușca turtită. Era pe cale să întindă o mână în semn de afecțiune, când o ploaie intensă de particule răbufni dinspre strigoi, învăluindu-l parcă în flăcări. Se dădu iute înapoi. Strălucirea se stinse. Își aminti la timp despre poveștile care susțineau că strigoii, în ciuda resemnării lor față de moarte, erau în stare să prindă un suflet viu și să schimbe locul cu el dacă aveau ocazia.

Încă o dată, își rosti declarațiile de afecțiune și se înălță lent prin obsidian, până când întreaga adunare de strigoi și spectre rămase doar un câmp tot mai slab de stele. Se întoarse la propria lui formă inertă din celulă. Treptat, deveni conștient de căldura trupului viu.

Aveau să mai treacă opt ani până când celula lui să fie trasă de jur împrejur la ieșire, încă trei până să ajungă măcar la jumătate, în inima muntelui trist.

Mediul nu se schimba niciodată, dar dezgustul lui Luterin față de sine începu să lâncezească, iar schimbarea apăru să-i coloreze gândurile. Începu să mediteze la separarea tot mai mare dintre religie și stat. Să ne imaginăm că sciziunea se adâncea mai mult și, indiferent din ce motiv, recrutarea pentru Roată înceta. Să presupunem că cei intrați pentru zece ani continuau să fie eliberați și nu erau înlocuiți. Treptat, Roata avea să încetinească. Aveau să fie prea puțini oameni care să-i clintească greutatea. Atunci, în ciuda tuturor trâmbițelor din lume, Roata urma să se oprească și Luterin ar fi fost înmormântat adânc în munte. N-ar mai fi avut nicio scăpare.

Gândul îl urmărea ca una dintre muștele cu dungi galbene, chiar și în somn. Nu se îndoia că urmărea mulți alți prizonieri. Cu siguranță, Roata nu se oprise niciodată de când Arhitecții își terminaseră munca, în urmă cu multă vreme; totuși trecutul nu era o garanție pentru viitor. Trăia într-o încordare care abia putea fi numită viață și se gândea cu resemnare la vechea zicală: „Sibornalezul muncește o viață, se căsătorește pe viață și tânjește după viață". În afară de clauza despre căsătorie, ar fi jurat că proverbul își avea originea în Roată.

Era chinuit de gândurile despre femei și de lipsa de tovărășie a bărbaților. Încercă să semnalizeze prin piatră celor mai apropiați camarazi de suferință, dar nu veni niciun răspuns. Nici nu mai primi mesaje de afară. Speranța de a le primi se stinse. El fusese uitat.

Prin transa muncii și a tăcerii, o enigmă se înălță să-l sâcâie. Dintre cele 1 825 de celule ale Roții, numai două aveau acces la lumea exterioară la un moment dat, celula prin care se intra și cea alăturată prin care se ieșea. Atunci cum fusese încărcată Roata cu pelerini prima oară? Cum o puseseră în mișcare giganții care înălțaseră mașinăria asta?

Își împovără mintea cu viziuni despre frânghii, cabluri și scripeți, despre șuvoaie subterane ce transformau Roata într-o roată de apă. Dar nu reușea să rezolve enigma într-un mod satisfăcător pentru el.

Până și procesele minții rămâneau întemnițate în muntele sfânt.

Din când în când, un crab-crestat traversa podeaua celulei. Cu bucurie, îl ridica, ținându-l cu blândețe, și-i privea picioarele fragile care se agitau în timp ce se zbătea să se elibereze. Crabul-crestat percepea libertatea și era interesat exclusiv de ea. Oamenii infinit mai complecși aveau idei mult împărțite.

Ce suferință transcendentală îi făcea pe oameni să se închidă singuri pentru o mare parte a vieții în Roata Mare? Oare aceasta era cu adevărat calea către înțelegerea de sine?

Se întrebă dacă crabul-crestat se înțelegea pe sine. Eforturile lui de a se transpune în făpturile minuscule, pentru a se bucura de o părticică din libertatea lor, îl tulburau. Zăcea ore în șir pe podeaua celulei, cu ochii ațintiți la creaturi miniaturale în mișcare, furnici micuțe și albe, viermi microscopici. Uneori surprindea șobolani cu ochi roz și șoareci observându-l. „Dacă aș muri", își zicea, „ei ar fi singurii mei martori. Neînsemnații".

Mulți oameni trebuie să fi murit în timp ce erau închiși în măruntaiele Roții. Unii se închiseseră din proprie voință, la fel cum unii rămâneau celibatari din proprie dorință. Poate că fuseseră îmboldiți de ambiția de a evada în neschimbare, departe de zarva lumii – acea zarvă încadrată, dacă-i înțelegea pe astronomi, în freamătul mai mare al universului.

Dar pentru el, neschimbarea celulei era un soi de moarte. Nu existase un ieri. N-avea să existe un mâine. Spiritul îi lupta împotriva unui proces de dispariție treptată.

Apoi trâmbițele răsunau și el se chinuia să se ridice, alerga la peretele exterior al celulei și apuca lanțul cel mai apropiat. Trasul Roții prin stâncă devenise singura activitate care avea un sens. Cu câte 119 centimetri pe zi, mașinăria îi deplasa pe toți ocupanții prin beznă.

Nu se mai cufundă niciodată în pauk, însă vizita la tăciunele tatălui său îndepărtase povara vinovăției. După o vreme descoperi că încetase să se mai gândească la părintele său; sau, dacă o mai făcea vreun pic, se gândea numai la jetul de scântei din lumea de dincolo de mortalitate.

Tatăl care fusese real pentru el, vânătorul curajos, mereu cutreierând cu vitejii lui prieteni prin pădurile de caspiarni, se pierduse, nu existase niciodată. În schimb, exista un om care – în locul acelei vieți libere – alesese să se întemnițeze pe dealul Icen, în castelul de culoarea ardeziei din Askitosh.

Se puteau trasa paralele curioase între viața bărbatului mort și cea a lui Luterin. Și Luterin se întemnițase tot singur.

Pentru a treia oară, viața lui intrase într-un impas. După anul de paralizie, în pragul maturității, venise întreruperea Morții Grase, cu metamorfoza ce-i urmase; acum asta. Avea în sfârșit să înceteze să fie ceea ce Harbin Fashnalgid numise o creatură a sistemului? Îl aștepta o ultimă metamorfoză?

Rămânea de văzut dacă putea lepăda influența tatălui. Acesta, deși conducător al sistemului, fusese și victima sa,

așa cum fusese și familia prin intermediul lui. Luterin se gândi la mama sa, pe vecie întemnițată în conacul familiei; ar fi putut la fel de bine să se afle în aici, alături de el.

Pe măsură ce treceau anii, o vedea tot mai neclar pe Toress Lahl. Lumina prezenței sale se stinse. Luată în sclavie, devenise cu nimic mai mult decât o sclavă; așa cum subliniase mama lui, devotamentul ei nu era decât cel al unei sclave, egoist, născut din autoconservare, nu din inimă. Fără poziție socială – moartă pentru societate, așa cum spuneau oamenii despre sclavi –, inima nu se mișca. Nu puteau exista decât mișcări tactice. Credea că înțelege că un sclav trebuie să-și urască întotdeauna stăpânul.

Insil Esikananzi strălucea tot mai puternic pe măsură ce zecimile și centimetrii treceau. Întemnițată în propria-i casă, înmormântată în propria-i familie, purta scânteia revoltei; inima îi bătea cu putere sub catifele. Vorbea cu ea în întuneric. Ea îi răspundea mereu batjocoritor, îl tachina pentru conformism; și totuși, se simțea alinat de grija ei și de felul în care percepea ea lumea.

Și trăgea de lanț de fiecare dată când sunau trâmbițele.

Mult deasupra Roții Mari zbura o structură care-i semăna într-o oarecare măsură. Stația terestră de observație Avernus se baza și ea pe credință pentru a funcționa.

Credința se prăbușise. Societăți matriarhale controlau grupuri mici de oameni devotați acum în întregime jocului spiritual al rolurilor personalităților multiple. Uriașele organe sexuale aberante, păpușile genitale, fuseseră toate executate ceremonios – deseori prin mijloace aberante. Dar o repulsie față de tot ceea ce era mecanic sau tehnologic lăsase triburile să cadă pradă unui eudemonism lipsit de spirit în care predomina motivul sexual.

Sexele deveniră iremediabil confuze. Din copilărie, indivizii adoptau personalități feminine și masculine, uneori chiar și cinci din fiecare. Personalitățile acestea multiple puteau rămâne pe veci străine unele de altele, vorbind dialecte diferite, urmând diferite moduri de viață. Sau puteau intra în certuri violente unele cu altele, sau se îndrăgosteau fără speranță de altcineva.

Unele dintre ele mureau, în timp ce creatorul lor trăia în continuare.

Treptat se produse o dezintegrare generală, ca și cum codificarea genetică de care depindea ereditatea se încurcase și ea.

O populație tot mai mică își juca mai departe jocurile complicate. În aer plutea însă sentimentul sfârșitului. Sistemele automate se defectau și ele. Dronele programate pentru service-ul circuitelor avariate deveneau potrivite doar pentru regenerare. Regenerarea cerea supravegherea oamenilor, care nu era disponibilă.

Semnalele transmise către Pământ erau tot mai incomplete, mai puțin coordonate. Curând aveau să înceteze definitiv. Era nevoie doar de câteva generații.

XVI. O inocență fatală

În emisfera nordică a Pământului, era vară într-un an care ar fi fost numit cândva 7583.

Un grup de îndrăgostiți călătoreau într-o cameră care se deplasa încet. Alte camere se deplasau în apropiere, tot în pas tihnit. Erau mișcate în fața unui geonaut cu înfățișarea unui munte. Geonautul hoinărea pe la tropice.

Uneori, unul dintre îndrăgostiți cobora din cameră și traversa către alta. Șaptezeci de camere erau adunate în jurul geonautului. Curând, acesta avea să se reproducă.

Un om pe nume Trockern vorbea, așa cum îi plăcea să facă după-amiezile, când se termina sesiunea de regândire de dimineață. La fel precum ceilalți prezenți, el nu purta nimic în afară de un voal subțire pe cap.

Era un bărbat cu constituție delicată, cu piele măslinie, trăsături plăcute și un zâmbet de nestăvilit ce se ivea chiar și când vorbea serios.

— Dacă am priceput bine roadele regândirii din dimineața asta, atunci oamenii bizari care au trăit în epocile dinaintea războiului nuclear n-au reușit să înțeleagă un fapt care nouă ni se pare evident acum. Nu se dezvoltaseră suficient ca să scape de același fel de posesivitate teritorială ce stăpânește încă păsările și animalele.

Se adresa celor două surori, Shoyshal și Ermine, cu care împărțea în acest moment camera. Surorile erau foarte asemănătoare între

ele, dar Shoyshal avea mai multă luciditate și ea era conducătoarea celor două.

— Măcar o parte din vechea rasă condamna relele posesiunii de terenuri, comentă Ermine.

— Erau priviți ca niște scrântiți, replică Trockern. Teoria mea, pe care sper s-o putem explora, este că proprietatea însemna totul pentru vechea rasă. Pentru ei, chiar și dragostea era un act politic.

— Asta-i prea generalizat, zise Shoyshal. Este adevărat, în vremea aceea, un sex îl domina pe celălalt pe cea mai mare parte a globului...

— Îl poseda ca pe sclavi.

— Ei bine, îl domina. Mereu trebuie să contrazici! Dar existau și societăți în care sexul devenise doar distracție pură, fără conotație spirituală sau posesivă, în care „eliberarea" era cuvântul de ordine și...

Trockern clătină din cap.

— Draga mea, nu faci altceva decât să-mi susții teoria. Că minoritatea se revolta împotriva etosului predominant, așa că și ei tratau – erau siliți să trateze – dragostea ca pe un act politic. „Eliberarea" sau „dragostea liberă" însemna o declarație de principii, prin urmare era politică.

— Nu cred că ei gândeau așa.

— Nu vedeau destul de limpede ca să gândească astfel. De aici stânjeneala lor permanentă. Convingerea mea este că până și războaiele erau bine-venite ca o evadare din dificultățile lor personale... Văzând că Shoyshal era pe cale să-l contrazică, se grăbi să continue: Da, știu că războiul era legat și de teritoriu. Sentimentul acela al teritorialității se extindea de la pământ la individ. Se presupunea că trebuie să fii mândru de țara ta natală și să lupți pentru ea, și în egală măsură trebuia să fii mândru și să lupți pentru iubita ta. Sau soția, cum o numeau pe atunci. Îți închipui că sunt mândru de tine sau că aș lupta pentru tine?

— E o întrebare retorică? întrebă Ermine zâmbind.

— Să luăm un exemplu. Obsesia pe care o avea vechea rasă pentru proprietate. Sclavia era o stare obişnuită pe Pământ până la Revoluţia Industrială şi inclusiv în cursul ei. Ba chiar mult după asta, în unele locuri. Era la fel de rău pe cât vedem acum pe Helliconia. Îţi dădea puterea de a poseda o altă persoană – o idee aproape de necrezut pentru noi. Ne-ar aduce numai nefericire. Dar ne putem da seama cum stăpânul de sclavi devine la rândul lui înrobit.

Când Trockern ridică atât mâna stângă, cât şi glasul pentru a-şi accentua spusele, bătrânul care-şi făcea somnul de după-amiază pe un pat din apropiere mormăi iritat, sforăi şi se întoarse pe partea cealaltă.

— Din nou, dragul meu, erau o mulţime de societăţi fără sclavi, preciză Shoyshal. Şi o mulţime de societăţi care aveau oroare de ideea aceasta.

— Spuneau că au oroare, dar ţineau servitori când puteau – îi posedau atât cât era posibil. Mai târziu au angajat androizi. Societăţile în care nu exista oficial sclavie susţineau în schimb proprietăţi multiple. Proprietăţi, proprietăţi… Era o formă de nebunie.

— Nu erau nebuni, zise Shoyshal. Doar diferiţi de noi. Probabil că ei ne-ar găsi destul de ciudaţi. În plus, era adolescenţa omenirii. Ţi-am ascultat predicile destul de des, Trockern, şi nu pot să neg că mi-au plăcut – mai mult sau mai puţin. Acum ascultă. Ne aflăm aici datorită unui noroc uluitor. Uită de Mâna lui Dumnezeu, pe care o invocă în asemenea măsură helliconienii. E numai noroc. Nu mă refer la norocul câtorva oameni de a supravieţui iernii nucleare, deşi şi asta face parte din el. Mă refer la norocul unui şir de accidente cosmice ale Pământului. Gândeşte-te la felul în care bacterii asemănătoare plantelor au eliberat oxigen într-o atmosferă altfel irespirabilă. Gândeşte-te la accidentul prin care peştii au dezvoltat coloană vertebrală. Gândeşte-te la accidentul prin care la mamifere a evoluat placenta – mult mai inteligentă decât ouăle –,

deşi acestea au fost şi ele câştigătoare la vremea lor. Gândeşte-te la accidentul asteroidului care a modificat condiţiile atât de radical, încât dinozaurii au dispărut pentru a le da o şansă mamiferelor. Aş putea continua.

— Tu ai putea continua întotdeauna, observă sora ei aproape cu admiraţie.

— Strămoşii noştri adolescenţi de demult se temeau de accidente. Se temeau de noroc. De aici zeii, gardurile, căsătoria, armele nucleare şi tot restul. Aşadar, nu este vorba despre posesivitatea ta, ci despre teama de accidente. Care până la urmă li s-a întâmplat. Poate că asemenea profeţii se împlinesc singure.

— Plauzibil, da. Sunt de acord, dacă vei recunoaşte că posesivitatea însăşi ar putea fi un simptom al acelei temeri de accidente.

— Of, bine, Trockern, dacă o să fii de acord, să ne întoarcem la subiectul sexului.

Râseră toţi. Dincolo de ferestre, oraşul mobil se zărea înaintând în felul lui lipsit de eleganţă, sorbind egonicitate de la poliedrele albe.

Ermine puse braţul în jurul umerilor surorii sale şi o mângâie pe păr.

— Vorbeşti despre o persoană care posedă o alta; presupun că vei spune că aşa era vechea instituţie a căsătoriei. Pentru mine însă căsătoria sună încă destul de romantic.

— Cele mai sordide lucruri sunt romantice dacă te îndepărtezi destul de mult de ele, răspunse Shoyshal. Tot ceea ce vezi prin ceaţă... Dar căsătoria este exemplul suprem ai iubirii ca act politic. Dragostea era doar o prefăcătorie, sau în cel mai bun caz o iluzie.

— Nu-mi dau seama ce vrei să spui. Bărbaţii şi femeile nu erau obligaţi să se căsătorească, nu?

— Într-un fel era un act voluntar, este adevărat, dar exista presiunea societăţii pentru căsătorie. Uneori presiunea morală, alteori cea economică. Bărbatul obţinea pe cineva care să muncească

pentru el și cu care să facă sex. Femeia căpăta pe cineva care să câștige bani pentru ea. Își uneau lăcomiile.

— Ce groaznic!

— Toate atitudinile acelea romantice, continuă Shoyshal cu încântare. Extazele, cântecele de dragoste, muzica siropoasă, literatura pe care o prețuiau atât de mult, pactele de sinucidere, lacrimile, jurămintele, toate erau doar spectacole sociale de împerechere, momeala din capcana pe care nu vedeau că o întind sau că sunt gata să cadă în ea.

— Faci să sune oribil.

— Ah, dar era mai rău de-atât, Ermine, te asigur. Nu-i de mirare că atât de multe femei alegeau prostituția. Căsătoria era o altă versiune a luptei pentru putere, atât soțul, cât și soția bătându-se pentru supremația asupra celuilalt. Bărbatul avea bâta băierilor pungii, femeia, arma secretă dintre picioare.

Izbucniră toți în râs. SartorilIrvrash, bătrânul din patul celălalt, începu să sforăie pentru a se proteja.

— E mult de când arma ta mai era secretă, comentă Trockern.

Când un oraș devenea prea aglomerat pentru gustul cuiva, nu era greu să schimbe cu un alt geonaut și să se îndrepte în altă direcție. Existau multe alte orașe, alte opțiuni. Unor oameni le plăcea să urmeze zilele cu lumină prelungită; alții călătoreau pentru a se delecta cu peisaje spectaculoase; alții tânjeau să vadă marea sau deșertul. Fiecare mediu oferea o altfel de experiență.

Toate tipurile acelea de experiențe erau de un ordin cu totul diferit față de cele care existaseră cândva. Oamenii nu mai scoteau exclamații sonore. Creierele lor agile își siliseră în sfârșit emoțiile să accepte un rol modest, subordonat, dar niciodată docil față de Gaia, spiritul Pământului. Gaia nu căuta să-i posede, așa cum făcuseră cândva zeii lor închipuiți. Erau ei înșiși o parte din spiritul acela. Aveau o viziune.

În consecință, moartea încetase să joace rolul principal de inchizitor în treburile umane, ca în trecut. Acum nu era decât un

obiect în socotelile domestice ce includeau omenirea: Gaia era un mormânt comun din care înfloreau continuu adaosuri proaspete.

Mai exista şi dimensiunea unei implicări reale pe Helliconia. Din spectatori, oamenii promovaseră la rangul de participanţi. Când imaginile nu mai ajunseră de la Avernus, când imaginile simple se stinseră în amfiteatrele în formă de scoică, legătura empatică fu înnodată şi mai puternic. Într-un sens, omenirea – mintea umană – făcu un salt în spaţiu pentru a deveni ochiul idolului originar, pentru a le oferi tărie semenilor săi îndepărtaţi de pe cealaltă planetă.

Extensia aceea spirituală a fiinţei putea aduce o problemă de perspectivă.

Acceptând un rol potrivit şi confortabil pentru ei, tereştrii intraseră din nou în cercul magic al fiinţei. Se lepădaseră de vechea lăcomie. Lumea era a lor, la fel cum ei erau ai lumii.

Când începu să se întunece, Ermine spuse:

— Vorbind despre dragoste ca act politic, este nevoie de un timp ca să te obişnuieşti cu ideea. Dar ce era aranjamentul acela legal pe care-l suferea vechea rasă când se destrăma o căsătorie? JandolAnganol a avut parte de unul... Ah, da – divorţul. Era o ceartă pentru proprietăţi, nu-i aşa?

— Şi pentru cine va păstra controlul asupra copiilor, adăugă Shoyshal.

— Este un exemplu de dragoste amestecată în economie şi în politică. Ei nu înţelegeau că nu poţi să scapi de aleatoriu. Este unul dintre capriciile prin care Gaia se menţine la zi.

Trockern aruncă o privire pe fereastră şi făcu semn către geonaut.

— N-aş fi surprins dacă Gaia n-ar fi trimis obiectul ăla ca să ne înlocuiască, vorbi el cu un aer de falsă melancolie. La urma urmei, geonauţii sunt mai frumoşi şi mai funcţionali decât noi – cei de faţă se exclud.

La răsăritul stelelor, cei trei coborâră pe sol şi porniră pe jos alături de camera lor lent mişcătoare. Ermine îi luă de braţe pe ceilalţi doi.

— După exemplul Helliconiei putem judeca câte vieţi din rasa veche au fost distruse de teritorialitate şi de pofta de a-i poseda pe cei iubiţi. Nu conta că se ucidea dragostea. Măcar războiul nuclear ne-a eliberat rasa de soiul ăsta de teritorialitate. Ne-am înălţat spre un mod de viaţă mai bun.

— Mă întreb ce altceva este rău în legătură cu noi despre care nu ştim, zise Trockern râzând.

— În cazul tău ştim, îl tachină Ermine.

El o muşcă de ureche. În cameră, SartoriIrvrash se foi pe pat şi mormăi, ca pentru a încuviinţa, ca şi cum i-ar fi plăcut să muşte chiar el lobul acela rozaliu. Era cam vremea la care de obicei se hotăra să se trezească şi să se bucure de orele de întuneric tropical.

— Apropo, interveni Shoyshal, ridicând ochii către stele, dacă teoria mea privind întâmplarea este cât de cât corectă, ar putea explica de ce vechea rasă n-a găsit niciodată alte forme de viaţă în spaţiu, în afară de Helliconia. Helliconia şi Pământul au avut noroc. Suntem predispuşi la accidente. Pe alte planete, totul a mers potrivit cu un plan geofizic necunoscut. Prin urmare, nu s-a întâmplat nimic niciodată. N-a fost nicio poveste de spus.

Rămaseră pe loc, privind în sus la depărtările nesfârşite ale cerului. Lui Trockern îi scăpă un oftat.

— Simt întotdeauna o fericire intensă când mă uit la galaxie. Întotdeauna. Pe de o parte, stelele îmi aduc aminte că întreaga complexitate minunată a universului organic şi anorganic se reduce la câteva legi fizice uimitoare în simplitatea lor…

— Şi, desigur, eşti fericit că stelele oferă textul pentru un discurs…

Îi imită atitudinea.

— Şi pe de altă parte, draga mea, pe de altă parte… Of, ştii, sunt fericit că sunt mai complex decât un vierme sau o muscă şi astfel sunt capabil să văd frumuseţea în aceste câteva legi fizice uluitoare.

— Toate zvonurile acelea vechi de când lumea despre Dumnezeu…, vorbi Shoyshal. Nu te poţi stăpâni să nu te întrebi

dacă nu-i ceva în ele. Poate că adevărul este că Dumnezeu e o pacoste plicticoasă cu care n-ai vrea să fii văzut nici mort...

— ...Care stă posomorât o veşnicie pe deasupra unor planete încărcate doar cu nisip...

— ...Şi numără fiecare grăunte, încheie Ermine.

Râzând, fură nevoiţi să alerge ca să-şi prindă camera din urmă.

Anii trecură. Era simplu. Tot ce-aveai de făcut era să tragi de lanţuri şi anii treceau. Iar Roata se mişca pe firmamentul înstelat.

Disperarea lăsă loc resemnării. Mult după resemnare apăru speranţa, revărsată fără fanfare, ca zorii.

Natura scrijeliturilor de pe peretele exterior atotcuprinzător se schimbă. Erau reprezentări de femei goale, speranţe şi laude despre nepoţi, temeri despre neveste. Calendare numărau invers ultimii ani, iar cifrele deveneau tot mai mari pe măsură ce zecimile se împuţinau.

Existau încă fraze religioase, uneori repetate obsesiv la fiecare câţiva metri de perete până când, după multe zecimi, cel care scrisese obosise. O asemenea inscripţie, pe care Luterin o citi meditativ, spunea: TOATĂ ÎNŢELEPCIUNEA LUMII A EXISTAT ÎNTOTDEAUNA: SORBIŢI PÂNĂ ADÂNC DIN EA CA SĂ POATĂ CREŞTE.

O dată, în timp ce trăgea de lanţuri împreună cu restul mulţimii nevăzute, când trâmbiţele sunau şi întreaga structură scrâşnea pe angrenajele ei, Luterin Shokerandit observă o luminozitate slabă în celulă. Trudi. Fiecare oră trăgea înainte greutatea Roţii cu mai puţin de zece centimetri, dar cu fiecare oră creştea luminozitatea. O aură de crepuscul gălbui se strecura înăuntru.

Se crezu în paradis. Aruncă blănurile de pe el şi smuci de lanţul cu zece zale cu puteri sporite, strigând la semenii lui

care nu-l auzeau să facă la fel. Spre sfârșitul unei perioade de lucru de douăsprezece ore și jumătate, peretele din față al celulei alunecă înainte și dezvălui o fantă de lumină. Celula se umplu de o substanță sacră care licărea și curgea până în cel din urmă colț al celulei. Luterin căzu în genunchi și-și acoperi ochii, plângând și râzând.

Înainte ca perioada de lucru să înceteze, întreaga fantă fu cuprinsă în spațiul peretelui său exterior. Avea 240 de milimetri lățime și mai trebuia să treacă jumătate de an mic înainte ca Luterin să-și tragă celula în dreptul ieșirii de sub mănăstirea Bambekk. Litere gravate concis în granit spuneau: ȚI-A RĂMAS DOAR O JUMĂTATE DE AN DEPARTE DE LUME. AI GRIJĂ SĂ PROFIȚI DE EA.

Fereastra era tăiată adânc în piatră. Era greu de văzut cât de departe se extindea înainte să devină o fereastră spre exterior. La capătul celălalt erau fixate gratii. Printre gratii se zărea un copac îndepărtat, un caspiarn bătut de un vânt năprasnic.

Luterin privi afară multă vreme înainte să se așeze pe pat pentru a contempla frumusețea din jur. Fanta prin care pătrundea lumina zilei era astupată parțial cu pietriș. Prin el se strecura o nuanță prețioasă care inunda tot volumul celulei cu fluide de frumusețe ce o transformau în întregime. Toată lumina din lume părea să reverse binecuvântări peste capul său. În fața lui se întindeau atât iluminarea cea mai strălucitoare, cât și umbre minunate, care pictau cotloanele camerei modeste cu asemenea tonuri de culoare cum nu observase niciodată în lumea libertății. Se îmbătă cu extazul de a fi din nou o făptură biologică vie.

— Insil! strigă în amurg. O să mă-ntorc!

În ziua următoare nu lucră, ci urmări fereastra dătătoare de viață mișcată de ceilalți de-a lungul peretelui exterior. În ziua următoare, când refuză din nou să muncească, fereastra

se mișcă mai departe și aproape dispăru. Chiar și crăpătura rămasă era suficientă ca să țeasă o luminozitate sidefie magnifică în temniță. Când, în cea de-a patra zi de lucru, dispăru și aceasta – probabil pentru a-l fermeca pe locatarul din celula următoare –, bărbatul rămase neconsolat.

Acum începu o perioadă de îndoială de sine. Năzuința lui de a fi liber se transformă în teama de ceea ce avea să găsească. Ce-o fi făcut Insil? O fi plecat din locul pe care-l ura?

Și mama lui. Poate că între timp murise. Rezistă impulsului de a se cufunda în pauk și de a afla.

Și Toress Lahl. Ei bine, o eliberase. Poate că reușise să se întoarcă în Borldoran.

Și care mai era situația politică? Oare noul oligarh ducea la îndeplinire edictele celui vechi? Fagorii mai erau măcelăriți? Cum rămânea cu discordia dintre religie și stat?

Se întrebă cum va fi tratat când ieșea în lume. Poate că avea să-l aștepte un pluton de execuție. Era o întrebare veche, încă fără răspuns după aproape zece ani mici: Era un sfânt sau un păcătos? Un erou sau un criminal? Cu siguranță pierduse orice drept la funcția de Păzitor al Roții.

Începu să stea de vorbă cu o femeie închipuită, atingând o elocvență pe care n-o avusese niciodată când se aflase față în față cu altcineva.

— Ce labirint este viața pentru oameni! Trebuie să fie mult mai simplu să fii fagor! Ei nu sunt chinuiți de îndoieli sau de speranțe. Când ești tânăr, de bucuri de iluzia continuă că mai devreme sau mai târziu o să depășești limitele părinților, că o să întâlnești o femeie minunată și că o să fii în stare să te porți minunat cu ea.

În același timp, te simți sigur că în tot hățișul posibilităților, în pădurile de păreri contradictorii, există ceva vital care poate fi cunoscut – cunoscut și stăpânit. Că vom ști până la urmă acel ceva și vom converti întregul mister

într-o istorisire coerentă. Astfel că atunci viața adevărată a cuiva – scopul universal – se va ivi din negură într-o lumină pură, în înțelegerea totală.

Dar nu este deloc așa. Însă dacă nu este, de unde a apărut ideea, ca să ne tortureze și să ne tulbure? Toți anii petrecuți aici, toate gândurile care au trecut pe lângă mine...

Trase cu putere de fiecare lanț greu care apărea în succesiunea nesfârșită de lanțuri. Zilele din calendarul de piatră scădeau. Avea să vină ziua imposibilă când va fi iar liber să meargă printre alte ființe umane. Orice s-ar fi întâmplat, se rugă Azoiaxicului să poată face din nou dragoste cu o femeie. În imaginația lui, Insil nu mai era departe.

Vântul bătea dinspre nord, purtând cu el izul calotei permanente de gheață. Foarte puține puteau trăi în răsuflarea lui. Chiar și frunzele robuste ale caspiarnilor se înfășurau ca niște vele, lipite de trunchiurile arborilor, când sufla vântul.

Văile se umpleau de zăpadă. Zăpada se acumula. An mic după an mic, lumina se împuțina.

Către capela mică a regelui JandolAnganol exista acum un drum acoperit. Era construit grosolan, din crengi căzute din copaci, dar servea la păstrarea unei poteci libere către ușa îngropată.

Pentru prima oară după multe secole, cineva locuia în capelă. O femeie și un băiețel stăteau ghemuiți lângă o sobă dintr-un colț. Femeia ținea ușa încuiată și acoperea soba astfel încât lumina ei să nu se vadă de afară. N-avea niciun drept să se afle aici.

Peste tot în jurul capelei pusese capcane pe care le găsise ruginind în sacristie. În capcane se prindeau animale mici, ce furnizau destulă hrană. Numai rareori îndrăznea să se arate

în satul Kharnabhar, deși avea acolo un prieten binevoitor care înființase o prăvălie pentru a vinde pește adus de pe coastă – deoarece calea veche pe care călătorise cândva era menținută deschisă, indiferent de vreme.

Își învăța fiul să citească. Desena literele alfabetului în praf, sau îl ducea să vadă literele pictate pe pereți, care formau diferite texte. Îi spunea că literele și cuvintele erau imagini ale lucrurilor ideale, dintre care unele existau sau ar fi putut să existe, iar altele n-ar fi trebuit să existe. Încerca să insufle moralitate prin citit, dar născocea pentru el și povești trăsnite, ce-i făceau pe amândoi să râdă.

Când copilul adormea, citea pentru ea.

O uimea permanent faptul că un om din propriul ei oraș, Oldorando, era prezența predominantă în clădirea asta. Viețile le erau unite într-un fel curios, peste kilometri și peste secole. El se retrăsese aici ca să trăiască în pustnicie și în penitență pentru păcatele sale. Mai târziu în cursul vieții, i se alăturase o femeie stranie din Dimariam, o țară îndepărtată din Hespagorat. Amândoi lăsaseră documente, printre care ea rătăcea cu orele. Simțea uneori alături spiritul neliniștit al regelui.

Pe măsură ce treceau anii, îi spuse povestea băiatului ei care creștea.

— Acest rege depravat, JandolAnganol, a făcut un mare rău în țara în care s-a născut mama ta. A fost un om religios, totuși și-a ucis religia. Era un paradox îngrozitor, cu care îi era greu să trăiască, așa că a venit în Kharnabhar și a slujit în Roată toți cei zece ani mici, așa cum face acum cel care e tatăl tău.

JandolAnganol a lăsat în urmă două regine ca să vină aici. Trebuie să fi fost foarte păcătos, deși sibornalezii îl cred sfânt.

După ce a ieșit din Roată, a venit alături de el femeia din Dimariam despre care ți-am povestit. La fel ca mine, era

doctoriță. Mă rog, se pare că a fost și altceva pe lângă asta, inclusiv un soi de negustoreasă. Se numea Immya Muntras și, simțind chemarea religiei, l-a căutat pe rege. Poate că i-a alinat anii bătrâneții. A rămas alături de el. Asta nu-i ceva rău.

Muntras avea cunoștințe pe care le credea prețioase. Aici ea a scris totul, cu multă vreme în urmă, în timpul Verii Mari, când oamenii credeau că lumea avea să se sfârșească, așa cum cred și acum.

Această Muntras primise niște informații de la un om care sosise în Oldorando din altă lume. Sună straniu, dar am văzut atâtea lucruri uimitoare în viață, încât am ajuns să cred orice. Oasele lui Muntras se află acum în partea din față a capelei, lângă cele ale regelui. Aici sunt hârtiile ei.

Ceea ce a aflat de omul din altă lume se referă la natura molimei. Străinul i-a spus că Moartea Grasă era necesară, că aducea supraviețuitorilor o metamorfoză, o schimbare în metabolismul corporal care le permitea să treacă mai bine prin iarnă. Fără metamorfoza aceea, oamenii nu puteau spera să trăiască în miezul Iernii-Weyr.

Molima era purtată de căpușe care trăiau pe fagori și se transmiteau la bărbați și la femei. Mușcătura căpușei transmitea boala. Așa că, după cum vezi, omul nu poate să supraviețuiască Iernii-Weyr fără fagori.

Aceste cunoștințe a încercat Muntras să le transmită în Kharnabhar cu secole în urmă. Și totuși, ei încă omoară fagori, iar statul face tot ce-i stă în putință să țină departe molima. Ar fi mai bine să îmbunătățească medicina, pentru ca mai mulți oameni care se molipsesc să supraviețuiască.

Așa obișnuia femeia să vorbească, scrutând chipul băiatului în semiîntuneric.

Copilul asculta. Apoi se ducea să se joace printre comorile lăsate în cufere care aparținuseră cândva regelui păcătos.

Într-o seară, în timp ce se juca, iar mama lui citea la lumina focului, la ușa capelei se auzi un ciocănit.

La fel ca anotimpurile lente, Roata Mare din Kharnabhar își încheia întotdeauna rotațiile.

Pentru Luterin Shokerandit, Roata încheie în sfârșit un ciclu complet. Celula care-i fusese locuință se întoarse la deschidere. Numai un perete gros de 0,64 metri îl despărțea de celula din față, în care pășea în momentul acela un voluntar, pentru a-și începe cei zece ani în întuneric, trăgând Helliconia către lumină.

În penumbră așteptau câțiva paznici. Îl ajutară să iasă din temniță. În loc să-l elibereze, îl urcară încet pe o scară laterală în spirală. Lumina creștea constant în intensitate; închise ochii și icni.

Îl duseră într-o cămăruță din mănăstirea Bambekk. Fu lăsat singur pentru o vreme.

Apărură două sclave, care-l priviră cu coada ochiului. Fură urmate de sclavi bărbați, purtând o cadă și apă fierbinte, o oglindă de argint, prosoape, ustensile pentru bărbierit și haine noi.

— Toate acestea sunt o favoare din partea Păzitorului Roții, îl informă una dintre femei. Nu oricine iese din Roată are parte de un asemenea tratament, să știi.

Când mirosul de apă fierbinte și de ierburi ajunse până la el, Luterin își dădu seama cât de rău duhnea, cum se agăța de el mirosul de metan al Roții. Lăsă femeile să-l dezbrace de blănurile zdrențuite. Îl duseră în cadă. Se desfătă cu senzația spălării brațelor. Cel mai mărunt eveniment amenința să-l copleșească. Parcă fusese mort.

Fu pudrat, șters și îmbrăcat în haine noi, groase.

Îl conduseră la fereastră să se uite afară, deşi lumina aproape că-l orbi la început.

Privea satul Kharnabhar de la mare înălţime. Vedea case îngropate în zăpadă până la acoperiş. Singurele forme mişcătoare erau o sanie trasă de trei yelki şi două păsări care se roteau pe cer, creând spectrul etern al roţii.

Vizibilitatea era bună. Tocmai se domolea un viscol, iar norii erau alungaţi de vânt către sud şi lăsau în urmă petice de cer albastru imaculat. Totul era prea strălucitor. Fu nevoit să întoarcă spatele şi să-şi acopere ochii.

— În ce dată suntem? o întrebă pe una dintre femei.

— Păi, e 1319, iar mâine e Myrkwyr. Acum, ce zici, să dăm jos barba şi să arăţi cu câteva mii de ani mai tânăr?

Barba îi crescuse ca o ciupercă în întuneric. Era presărată cu şuviţe sure şi-i atârna până la brâu.

— Daţi-o jos, răspunse. N-am împlinit douăzeci şi patru de ani. Sunt încă tânăr, nu-i aşa?

— Am auzit cu siguranţă de oameni mai bătrâni, replică femeia, înaintând cu foarfeca.

Apoi avea să fie dus în faţa Păzitorului Roţii.

— O să fie doar o audienţă protocolară, îi zise uşierul care-l conducea prin labirintul mănăstirii.

Luterin n-avea mare lucru de spus. Noile impresii care se îngrămădeau peste el aproape că erau mai mult decât putea să absoarbă; nu putea să nu se gândească la faptul că se considerase cândva el însuşi destinat să ajungă Păzitor.

Nu dădu niciun răspuns când fu lăsat în cele din urmă la capătul unei încăperi care i se păru imensă. Păzitorul era aşezat la capătul celălalt, pe un tron de lemn, încadrat de doi băieţi în veşmânt ecleziastic. Demnitarul îi făcu semn lui Luterin să se apropie.

Luterin păşi cu atenţie prin spaţiul luminat, copleşit de numărul de paşi de care avea nevoie ca să ajungă la podium.

Păzitorul era un bărbat enorm care se înveșmântase într-o robă purpurie. Chipul părea gata să-i explodeze. La fel ca roba, era purpuriu, brăzdat cu vinișoare care urcau pe obraji și pe nas ca vița de vie. Avea ochi apoși și gura umedă. Luterin uitase că existau asemenea fețe și o cercetă ca pe un obiect demn de curiozitate, în timp ce fața îl cerceta pe el.

— Înclină-te, șuieră unul dintre copiii însoțitori, așa că se supuse.

Păzitorul vorbi cu voce gâtuită:

— Te-ai întors printre noi, Luterin Shokerandit. De-a lungul ultimilor zece ani, te-ai aflat în grija cultului religios, altfel ai fi fost probabil otrăvit de dușmani, ca răzbunare pentru actul tău de paricid.

— Cine-mi sunt inamicii?

Ochii apoși se îngustară între cutele pleoapelor.

— Oho, ucigașul oligarhului are pretutindeni inamici, oficial și neoficial. Dar ei erau în principal și inamici ai religiei. Vom continua să facem ce putem pentru tine. Există sentimentul că... îți datorăm ceva. Râse. Te putem ajuta să pleci din Kharnabhar.

— N-am nici cea mai mică dorință să plec din Kharnabhar. E casa mea.

Ochii apoși îi priveau gura, mai curând ochii, în timp ce vorbea.

— S-ar putea să te răzgândești. Acum trebuie să raportezi Stăpânului din Kharnabhar. Cândva, dacă-ți aduci aminte, funcțiile de Stăpân și de Păzitor al Roții erau cumulate. Cu schisma dintre religie și stat, cele două funcții s-au separat.

— Domnule, pot să pun o întrebare?

— Întreabă.

— Am multe de înțeles... Cultul religios mă consideră sfânt sau păcătos?

Păzitorul se strădui să-și dreagă glasul.

— Religia nu poate ierta paricidul, așa încât presupun că, oficial, ești păcătos. Cum ar putea fi altfel? Tu s-ar putea să fi rezolvat asta, aș crede, în cei zece ani petrecuți dedesubt... Cu toate astea, personal, vorbind din oficiu... aș zice că ai scăpat lumea de un ticălos, iar eu te socotesc sfânt.

Râse din nou.

„Așadar, acesta trebuie să fie un inamic neoficial", gândi Luterin. Se înclină și se întoarse să iasă, când Păzitorul îl chemă înapoi, după care se sili să se ridice în picioare.

— Nu mă recunoști? Sunt Păzitorul Roții Ebstok Esikananzi. Ebstok, un vechi prieten. Sperai cândva să te însori cu fiica mea, Insil. După cum vezi, am avansat într-un post important.

— Dacă tatăl meu ar fi trăit, n-ai fi devenit niciodată Păzitor.

— Cine-i de vină pentru asta? Fii recunoscător că sunt recunoscător.

— Mulțumesc, domnule, replică Luterin și părăsi augusta prezență, preocupat de remarca privitoare la Insil.

N-avea nici cea mai mică idee unde-ar fi trebuit să se ducă să raporteze Stăpânului din Kharnabhar. Dar Păzitorul Esikananzi aranjase totul. Un sclav în livrea îl aștepta pe Luterin cu o sanie și cu blănuri care să-l apere de frig.

Viteza saniei îl copleși, la fel și clopoțeii de la hamurile animalelor. Aveau voci ca niște țipete de păsări, iar cântecul tălpicilor pe gheață îi amintea de ceva – nu știa de ce anume.

Aerul avea un iz cristalin. Din puținul pe care-l zărise din Kharnabhar, toți pelerinii dispăruseră. Casele erau închise cu obloane. Totul arăta mai mohorât și mai mic decât își amintea. Ici și colo sclipeau lumini, la ferestrele de sus sau în prăvăliile rămase deschise. Ochii încă îl dureau din cauza luminii. Se lăsă pe spate și puse ordine în amintirile despre Ebstok Esikananzi. Îl cunoscuse din copilărie pe acest amic al tatălui

său și nu-l avusese niciodată la inimă; Ebstok era cel care trebuia făcut răspunzător pentru amărăciunea fiicei sale, Insil.

Sania huruia și se hurduca, clopoțeii răsunau vesel. Peste sunetul lor metalic se auzea glasul unui clopot mai mare.

Se sili să se uite în jur.

Treceau cu viteză printre niște porți masive. Recunoscu porțile și căsuța portarului de lângă ele. Se născuse aici. Nămeți de zăpadă înalți de trei metri străjuiau ambele părți ale drumului. Goneau prin... da... prin Podgorie. În față apărea acoperișul unei case familiare. Clopotul cu voce de neuitat suna și mai tare.

O amintire plină de căldură îl vizită pe Shokerandit: el însuși, când era mic, trăgând o săniuță și alergând spre treptele din față. Tatăl lui se afla acolo, acasă măcar de data asta, zâmbind, cu brațele întinse către el.

Acum, la ușă se afla o santinelă înarmată. Ușa era încadrată pe trei părți într-un adăpost mic, pentru protecția gărzii, care lovi cu piciorul în ușa de la intrare până când un sclav o deschise și-l luă în grijă pe Luterin.

În holul fără ferestre, jeturi de gaz ardeau pe perete, cu aureolele reflectate în marmura lustruită. Văzu imediat că fotoliul cel mare și gol dispăruse.

— Mama mea e aici? îl întrebă pe sclav.

Omul îl conduse în tăcere, dar cu gura căscată, în sus pe scară. Fără emoție, Luterin își spuse că el ar trebui să fie Stăpânul din Kharnabhar, dar și Păzitor.

La ciocănitul sclavului, o voce îl invită să intre. Păși în fostul birou al tatălui său, camera care fusese atât de des încuiată pentru el în anii de început.

Un câine bătrân, cenușiu, stătea întins lângă foc, și lătră arțăgos la sosirea lui Luterin. În șemineu sfârâiau și fumegau bușteni verzi. Camera mirosea a fum, a urină de câine și a ceva care semăna a pudră pentru ten. Dincolo de fereastra

cu geamuri groase se întindeau zăpada și universul infinit, fără cuvinte.

De el se apropie un secretar cu părul alb, ale cărui articulații din regiunea lombară degeneraseră, impunându-i o asemănare cu un baston strâmb. Plescăi din buze în semn de salut și-i oferi un scaun, fără demonstrații inutile de cordialitate.

Luterin se așeză. Privirea i se roti prin camera încă ticsită de obiectele tatălui său. Observă flintele și archebuzele din vremuri mai vechi, picturile și stampele, stâlpii și arcele de boltă, planetariile și tapiseriile. Gândacii argintii și carii își vedeau de treburile lor prin cameră. Felia de prăjitură sfărâmicioasă de pe biroul secretarului era probabil de dată recentă.

Secretarul se așezase cu un cot lângă prăjitură.

— Stăpânul este ocupat în acest moment cu ceremonia Myrkwyr care se apropie. N-ar trebui să întârzie mult, explică el. După o pauză, adăugă, privindu-l pe furiș pe Luterin: Presupun că nu mă recunoști.

— E cam multă lumină aici.

— Sunt fostul secretar al tatălui tău, Evanporil. Acum îl slujesc pe noul Stăpân.

— Îi simți lipsa tatei?

— Îmi este greu să spun. Eu pur și simplu mă ocup de administrație.

Își făcu de lucru cu hârtiile de pe birou.

— Mama e încă aici?

Secretarul ridică repede ochii.

— E încă aici, da.

— Și Toress Lahl?

— Nu cunosc acest nume, domnule.

Tăcerea încăperii fu umplută cu foșnetul uscat al hârtiei. Luterin se calmă și se sculă, când se deschise ușa. Intră un bărbat înalt și subțire, cu chip îngust și favoriți înspicați

cu alb, cu un clopoţel sunând la brâu. Rămase locului, înfăşurat într-un keedrant cu negru şi maro, şi se uită de sus la Luterin, care îi întoarse privirea, încercând să aprecieze dacă acesta era un inamic oficial sau neoficial.

— Ei bine… te-ai întors în sfârşit în lumea în care ai provocat pagube serioase. Bun-venit! Oligarhia m-a numit stăpân aici, separat de orice îndatoriri ecleziastice. Sunt vocea statului în Kharnabhar. Cu vremea tot mai proastă, comunicaţiile cu Askitosh sunt mai dificile decât înainte. Avem grijă să căpătăm provizii alimentare din Rivenjk, dar altfel, legăturile militare sunt… cam slabe…

Asta se prelungi frază după frază, câtă vreme Luterin nu răspundea în niciun fel.

— O să încercăm să avem grijă de tine, deşi nu cred că poţi să locuieşti în casa asta.

— E casa mea.

— Nu. Tu n-ai casă. Asta-i casa stăpânului şi aşa a fost întotdeauna.

— Atunci aţi profitat mult de pe urma faptei mele.

— Există profit în lume, da. E adevărat.

Se lăsă tăcerea. Secretarul veni şi le oferi două pahare de yadahl. Luterin acceptă unul, orbit de frumuseţea licăririi rubinii, dar nu reuşi să-l bea.

Stăpânul rămase în picioare, destul de ţeapăn, trădând o oarecare nervozitate în timp ce-şi dădea pe gât yadahlul. Reluă:

— Desigur, ai fost plecat din lume pentru multă vreme. Să înţeleg că nu mă recunoşti?

Luterin nu răspunse. Cu o mică răbufnire de iritare, Stăpânul exclamă:

— Pe idol, chiar nu scoţi o vorbă, nu-i aşa? Ţi-am fost comandant cândva, arhiepiscopul-militant Asperamanka. Credeam că soldaţii nu-şi uită niciodată comandanţii din bătălie.

— Ah, Asperamanka..., zise Luterin. „Lasă-i să sângereze un pic"... Da, acum îmi aduc aminte de tine.

— E greu să uiți cum Oligarhia, pe când o controla tatăl tău, a distrus armata pentru a împiedica molima să pătrundă în Sibornal. Tu și cu mine am fost printre puținii care au scăpat de moarte.

Sorbi tacticos o înghițitură de yadahl și începu să umble prin încăpere. Acum îl recunoștea, după liniile mâniei gravate pe frunte. Luterin se ridică.

— Aș dori să întreb ceva. Cum mă privește statul – ca pe un sfânt sau ca pe un păcătos?

Unghiile Stăpânului ciocăneau în pahar.

— După ce tatăl tău... *a murit*, a urmat o perioadă de tulburări în diferitele națiuni din Sibornal. Acum s-au obișnuit cu legile aspre care să ne treacă în siguranță prin Iarna-Weyr, dar atunci era altfel. Exista, sincer, o atitudine ostilă față de oligarhul Torkerkanzlag al II-lea. Edictele lui nu erau populare... Așa că Oligarhia a lansat zvonul – și asta a fost ideea mea – că ei te-au instruit ca să-ți asasinezi tatăl, pe care nu-l mai puteau controla. Ei au pus în circulație ideea că ai fost cruțat în masacrul de la Koriantura numai pentru că erai omul Oligarhiei. Zvonul ne-a sporit popularitatea și ne-a ajutat să trecem de o perioadă dificilă.

— Mi-ai învăluit crima într-o minciună.

— Ne-am folosit doar de fapta ta inutilă. Un rezultat a fost că statul te-a recunoscut oficial ca fiind – de ce spui „sfânt"? – un erou. Ai devenit parte a unui mit. Deși trebuie să spun că eu personal te consider un păcătos de cea mai joasă speță. Îmi păstrez convingerile religioase în asemenea chestiuni.

— Și convingerile religioase te-au instalat în Kharnabhar?

Asperamanka surâse și se trase de barbă.

— Mi-e foarte dor de Askitosh. Dar aveam ocazia să guvernez această provincie, aşa că am profitat de ea... În calitate de legendă, de personaj în cărţile de istorie, trebuie să accepţi ospitalitatea mea în noaptea asta. Ca musafir, nu ca prizonier.

— Mama?

— Este aici, însă e bolnavă. Nu cred să te recunoască mai mult decât m-ai recunoscut tu pe mine. Din moment ce eşti un fel de erou în Kharnabhar, vreau să mă însoţeşti mâine la ceremonia publică de Myrkwyr, împreună cu Păzitorul. Atunci oamenii pot să vadă că nu ţi-am făcut niciun rău. Va fi ziua reabilitării tale. Va urma un banchet...

— O să mă laşi să mă *hrănesc* un pic...

— Nu te înţeleg. După ceremonie, o să facem ce aranjamente doreşti. Ai putea să te gândeşti că ar fi mai bine să pleci din Kharnabhar şi să locuieşti într-un loc mai puţin îndepărtat.

— Şi Păzitorul spera să mă gândesc la asta.

Se duse să-şi vadă mama. Lourna Shokerandit zăcea în pat, plăpândă şi nemişcată. Aşa cum prevăzuse Asperamanka, nu-l recunoscu. În noaptea aceea, visă că se întorsese în Roată.

Ziua următoare începu cu zarvă şi cu bătăi de clopote. Mirosuri stranii de mâncare se înălţau până în locul unde stătea întins Luterin. Recunoscu aromele apetisante ca venind dinspre feluri pe care le-ar fi dorit cândva. Acum tânjea după hrana simplă pe care o detestase, raţiile care se rostogoleau pe jgheaburile Roţii.

Veniră sclavi care să-l spele şi să-l îmbrace. Făcu ce i se cerea, cu indiferenţă.

În sala mare se adunaseră mulţi oameni pe care nu-i cunoştea. Se uită în jos peste balustradă şi nu se putu hotărî să li se alăture. Surescitarea era ameţitoare. Stăpânul Asperamanka urcă scara până la el şi-i vorbi, apucându-l de braţ:

— Eşti nefericit. Ce pot face pentru tine? Astăzi e important să fiu văzut că-ţi fac pe plac.

Cei din sală se înghesuiau afară, unde răsunau clopoţeii de la sănii. Luterin nu scoase niciun cuvânt. Auzea vuietul vântului, la fel ca în Roată.

— Foarte bine. Măcar o să mergem împreună în sanie. Oamenii ne vor vedea şi vor crede că suntem prieteni. Mergem la mănăstire, unde o să-i întâlnim pe Păzitor, pe nevasta mea şi pe mulţi demnitari din Kharnabhar.

Vorbea cu însufleţire, dar Luterin nu asculta, concentrat asupra isprăvii istovitoare de a coborî un şir de scări. Abia când trecură pe uşa de la intrare şi o sanie trase în faţa lor, Stăpânul întrebă pe ton tăios:

— N-ai nicio armă la tine?

Când Luterin clătină din cap, se urcară în sanie, iar sclavii îngrămădiră blănuri în jurul lor. Porniră prin rafale, printre munţii de zăpadă.

Când cotiră spre nord, vântul rece le muşcă feţele. Gerului de minus şapte grade îi trebuia adăugat factorul considerabil de răcire al vântului.

Dar cerul era senin şi, în timp ce înaintau prin satul închis cu obloane, o masă uriaşă, neregulată, părea să se contureze dincolo de vălurile sale, deasupra muntelui Kharnabhar.

— Shivenink, al treilea vârf ca înălţime de pe planetă, arătă cu mâna Asperamanka. Ce mai loc!

Făcu o strâmbătură de dezgust. Pentru un minut, fură vizibili pereţii golaşi, zimţuiţi, ai muntelui, apoi fantoma care domina satul dispăru din nou.

Pasagerii fură transportaţi pe un drumeag şerpuit până la porţile mănăstirii Bambekk. Intrară şi coborâră din sanie. Nişte sclavi îi însoţiră în sălile boltite unde se adunaseră deja oameni cu înfăţişare oficială.

La un semn, urcară câteva scări. Luterin nu arătă niciun interes pentru înaintarea lor. Asculta un huruit care venea de departe, de dedesubt, şi se propaga prin mănăstire. Încercă obsesiv să-şi închipuie fiecare colţ al celulei, fiecare scrijelitură de pe pereţii care-o închideau.

Grupul ajunse în sfârşit într-o sală aflată undeva sus în mănăstire. Avea formă circulară. Două covoare acopereau podeaua, unul alb, unul negru. Erau separate de o bandă de fier care traversa podeaua şi împărţea încăperea în două jumătăţi. Biogazul arunca o lumină slabă. Exista o singură fereastră, îndreptată spre sud, dar era acoperită cu o draperie roasă, pe care era brodată o reprezentare a Roţii Mari, trasă pe cer, cu fiecare vâslaş aşezat într-o celulă mică pe circumferinţă, îmbrăcat în veşminte azurii şi zâmbind extatic.

„Acum înţeleg în sfârşit zâmbetele astea extatice", gândi Luterin.

În capătul celălalt al încăperii un grup de instrumentişti cânta o muzică armonioasă şi solemnă. Lachei cu tăvi împărţeau băuturi la toată lumea.

Apăru Esikananzi, Păzitorul Roţii, ridicând cu amabilitate mâna în semn de salut. Zâmbind şi făcând mici plecăciuni în faţa tuturor, îşi deplasă trupul masiv către locul unde se aflau Stăpânul din Kharnabhar şi Luterin.

După ce se salutară, Esikananzi îl întrebă pe Asperamanka:

— Prietenul nostru e mai sociabil în dimineaţa asta?

Primi un răspuns negativ şi i se adresă lui Luterin, într-o încercare de jovialitate:

— Ei bine, priveliştea la care vei fi în curând martor s-ar putea să-ţi dezlege limba.

Cei doi fură înconjuraţi de linguşitori, iar Luterin se strecură treptat afară din centrul grupului. O mână îi atinse mâneca. Se întoarse şi întâlni privirea cercetătoare a unei perechi de ochi mari. O femeie subţire, cu expresie prudentă, se apropiase de el, pentru a-l examina cu uimire reală sau simulată. Era îmbrăcată într-o rochie sobră, maronie, al cărei tiv atingea pământul şi al cărei guler era o bogăţie de dantelă. Deşi se apropia de vârsta mijlocie şi faţa era mai slabă decât pe vremuri, Luterin o recunoscu imediat.

Îi pronunţă numele. Insil aprobă din cap ca şi cum i s-ar fi confirmat bănuielile şi spuse:

— Pretindeau că eşti dificil şi că refuzi să recunoşti oamenii. Ce mai obicei şi cu minciunile astea! Iar tu, Luterin, cât de neplăcut este să te întorci din morţi ca să te amesteci cu aceeaşi gloată mincinoasă – şi mai bătrână, şi mai lacomă... mai speriată. Cum îţi par, Luterin?

Sincer, îi găsea vocea tăioasă şi expresia gurii îndârjită. Era surprins de cantitatea de bijuterii pe care o purta, la urechi, pe braţe, la degete.

Ceea ce-l impresiona cel mai mult erau ochii. Se schimbaseră. Pupilele păreau enorme – un semn de atenţie, credea el. Nu reuşea să-i vadă albul ochilor şi se gândi cu admiraţie: „Irisurile astea arată adâncimea sufletului ei".

Răspunse însă cu tandreţe:

— Două profiluri în căutarea unei feţe?

— Uitasem asta. Viaţa în Kharnabhar a devenit mai limitată de-a lungul anilor, mai mizerabilă, mai neîndurătoare, mai artificială. Aşa cum era de aşteptat. Totul se restrânge. Inclusiv sufletele.

Îşi frecă mâinile într-un gest pe care el nu şi-l amintea.

— Tu supraviețuiești, Insil. Ești mai frumoasă decât îmi aminteam.

Se sili să fie nesincer; era conștient de presiunile exercitate asupra lui pentru a redeveni o ființă socială. Deși i se părea în continuare dificil să intre într-o conversație, își dădea seama că se trezeau reflexe vechi, inclusiv obiceiul de a fi politicos cu femeile.

— Nu mă minți. Roata ar trebui să transforme oamenii în sfinți, nu-i așa? Observă că mă abțin să te întreb despre experiența *aceea*.

— Și nu te-ai măritat niciodată, Sil?

Privirea ei furioasă se intensifică. Coborî vocea ca să spună, pe ton înveninat:

— Sigur că sunt măritată, neghiobule! Familia Esikananzi nu-și bate sclavii atât de rău pe cât își bate fetele bătrâne! Ce femeie ar putea supraviețui în cloaca asta fără să se vândă cui dă mai mult? Bătu din picior. Am discutat despre acest măreț subiect pe când erai unul dintre candidați.

Dialogul decurgea prea repede pentru el.

— Să te vinzi, Sil! Ce vrei să spui?

— Ai ieșit complet din cursă când ți-ai înfipt cuțitul în tăticul pe care-l venerai atât de mult... Nu că te învinuiesc, având în vedere că el l-a omorât pe cel care mi-a răpit prețioasa virginitate – fratele tău, Favin.

Cuvintele ei, rostite cu vioiciune falsă, în timp ce zâmbea celor din jur, deschiseră în Luterin o rană veche. Ca de atâtea ori în timpul întemnițării sale în Roată, se gândi la cascadă și la moartea fratelui său. Rămânea mereu întrebarea de ce Favin, un tânăr ofițer promițător, ar fi făcut săritura fatală; cuvintele strigoiului tatei pe tema asta nu-l satisfăcuseră câtuși de puțin. Întotdeauna se temuse de un posibil răspuns.

Fără să-i pese de cine privea din rândul gloatei cu buze palide, apucă braţul lui Insil.

— Ce tot spui despre Favin? Se ştie că s-a sinucis!

Femeia se smulse cu furie, exclamând:

— Pentru numele Azoiaxicului, nu m-atinge! Soţul meu e aici şi se uită! Între noi nu poate fi nimic acum, Luterin. Pleacă! Mă doare să mă uit la tine!

Îşi roti privirea peste mulţime. Cam la jumătatea distanţei spre capătul celălalt al încăperii, o pereche de ochi pe un chip prelung îl privea cu ostilitate vizibilă. Scăpă din mână paharul.

— Oh, pe idol... nu Asperamanka, oportunistul ăla!

Lichidul roşu se îmbibă în covorul alb.

În timp ce-i făcea semn cu mâna lui Asperamanka, Insil adăugă:

— Stăpânul şi cu mine facem pereche bună. El voia să se însoare într-o familie mândră. Eu voiam să supravieţuiesc. Ne facem fericiţi unul pe altul în egală măsură.

Când Asperamanka făcu şi el un semn şi se întoarse către colegii lui, ea continuă cu venin în glas:

— Toţi bărbaţii ăştia cu haine din piele care pleacă în pădure cu animalele lor... de ce-şi iubesc atât duhoarea unul altuia? Strânşi sub copaci, fac lucruri secrete, fraţi de sânge... Tatăl tău, tatăl meu, Asperamanka... Favin nu era aşa.

— Mă bucur că l-ai iubit. Nu putem să scăpăm de toţi ăştia şi să stăm de vorbă?

Ea îi respinse oferta de consolare.

— Câtă nefericire a urmat după acea scurtă fericire... Favin nu era genul care să călărească printre caspiarni cu masculii lui greoi. Mergea acolo cu mine.

— Zici că tata l-a omorât. Eşti beată?

În purtarea ei exista ceva asemănător nebuniei. Să fie cu ea, să reintre în suferinţele acestea străvechi – era ca şi

cum timpul s-ar fi oprit. Ca și cum s-ar fi deschis un sertar demult înțepenit; conținutul său banal devenise sacru din cauza naturii lui secrete.

Insil abia dacă se osteni să clatine din cap.

— Favin avea toate motivele pentru care să trăiască... pe mine, de exemplu.

— Nu atât de tare!

— Favin! strigă ea, astfel că toate capetele se întoarseră în direcția ei. Porni prin mulțime și Luterin se luă după ea. Favin a descoperit că „vânătorile" tatălui vostru erau în realitate călătorii în Askitosh și că el era oligarhul. Favin era integritatea întruchipată. I-a cerut socoteală tatălui vostru, care l-a împușcat și l-a aruncat de pe stâncă lângă cascadă.

Niște femei băgărețe, care jucau rolul de gazde, îi întrerupseră și-i despărțiră. Luterin acceptă încă un pahar de yadahl, dar fu nevoit să-l lase jos, atât de violent îi tremura mâna. Peste o clipă, găsi din nou ocazia să discute cu Insil, după ce întrerupse un cleric care i se adresase.

— Insil... lucrurile astea îngrozitoare! Cum ai descoperit ce s-a întâmplat cu tatăl meu și cu Favin? Erai acolo? Sau minți?

— Sigur că nu. Am aflat mai târziu – când erai în accesul tău de prostrație –, prin metoda mea obișnuită: trasul cu urechea. Tatăl meu știa totul. Era *bucuros*, pentru că moartea lui Favin era o pedeapsă pentru mine... Nu-mi venea să cred c-am auzit bine. Când îi spunea mamei, ea *râdea*. M-am îndoit de propriile-mi simțuri. Spre deosebire de tine totuși, n-am căzut într-un leșin de un an de zile.

— Iar eu n-am bănuit nimic... Am fost de o inocență fatală...

Femeia îi aruncă una dintre privirile ei disprețuitoare. Irisurile îi păreau mai mari ca niciodată.

— Și încă ești de o inocență fatală. Of, îmi dau seama...

— Insil, rezistă tentației de a-i face pe toți dușmanii tăi!

Dar privirea ei se înăspri și izbucni din nou.

— Nu mi-ai fost niciodată de niciun ajutor. Din câte cred eu, copiii cunosc întotdeauna adevărata fire a părinților lor, în loc de cea prefăcută pe care o arată lumii. Intuiai firea tatălui tău și ai simulat moartea ca să-i eviți răzbunarea. Dar eu sunt cea moartă cu adevărat.

Asperamanka se apropia.

— Ne întâlnim pe coridor în cinci minute, îi zise ea în grabă, în timp ce se răsucea, zâmbea și ridica o mână cu vioiciune.

Luterin se îndepărtă. Se rezemă de un perete, luptându-se să-și stăpânească sentimentele.

— Oh, pe idol..., gemu.

— Îmi închipui că găsești înghesuiala copleșitoare după singurătate, comentă cu amabilitate cineva care trecea pe lângă el.

Întreaga lui viață interioară trecea printr-o revoluție. Faptele nu fuseseră și nici el nu fusese așa cum pretinsese față de sine. Până și vitejia lui pe câmpul de luptă – nu fusese ea alimentată de o veche mânie eliberată, mai degrabă decât de curaj? Își dădea seama că nu știa nimic. Nimic. Se agățase de inocență pentru că se temuse de cunoaștere.

Acum își amintea că trăise momentul când murise fratele lui. El și Favin fuseseră apropiați. Simțise șocul psihic al morții sale într-o seară, totuși tata îi anunțase decesul ca petrecându-se în ziua următoare. Discrepanța aceea minusculă sălășluise în conștiința lui tânără și o otrăvise. Până la urmă – putea să prevadă – avea să vină bucuria că fusese eliberat de otravă. Dar eliberarea nu venise încă.

Mâinile îi tremurau.

În tumultul gândurilor, aproape că uitase de Insil. Se temea pentru ea, în starea ei de spirit stranie. Acum porni

în grabă către coridorul pe care i-l arătase – oricât de reticent era să mai audă ceva de la ea.

Calea îi fu blocată de demnitari împopoţonaţi, care-i vorbiră lui şi unul altuia pe rând, despre solemnitatea ocaziei şi despre cât de îngrozitoare vor fi condiţiile de acum înainte. În timp ce vorbeau, devorau pateuri mici în formă de pasăre, umplute cu carne. Lui Luterin îi trecu prin cap că nici nu ştia, nici nu-i păsa de ceremonia în care devenise implicat.

Conversaţia încetă când toţi ochii se aţintiră spre cealaltă parte a sălii.

Ebstok Esikananzi şi Asperamanka plecau pe o scară în spirală care ducea la o galerie de sus.

Luterin profită de ocazie ca să se strecoare pe coridor. Insil veni după el într-un minut, cu trupul subţire aplecat în faţă din cauza grabei cu care mergea. Îşi ridica rochia de la podea cu una dintre mâinile palide, pe care bijuteriile sclipeau ca o chiciură.

— Trebuie să vorbesc scurt, spuse ea fără nicio introducere. Mă urmăresc continuu, în afară de momentele în care sunt beţi sau când îşi ţin ceremoniile ridicole – ca acum. Cui îi pasă dacă lumea e aruncată în beznă? Ascultă, când o să fim liberi să plecăm de-aici, trebuie să te duci la negustorul de peşte din sat. Stă în capătul celălalt al străzii Sanctităţii. Înţelegi? Să nu spui la nimeni. „Castitatea e pentru femei, secretele pentru bărbaţi", după cum se spune. Ţine secretul.

— Şi ce va fi apoi?

Din nou îi punea întrebări.

— Dragul meu tată şi cu dragul meu soţ plănuiesc să te alunge. Din câte înţeleg, n-o să te omoare. Ar putea pica prost pentru ei şi-ţi datorează măcar atât pentru că i-ai scăpat de oligarh la momentul potrivit. Pur şi simplu descotoroseşte-te de ei după ceremonie şi du-te pe strada Sanctităţii.

El privi cu nerăbdare în ochii ei hipnotici.

— Ce-i cu întâlnirea asta secretă?

— Joc rolul de mesager, Luterin. Presupun că-ți mai amintești numele Toress Lahl.

XVII. Asfinţit

Trockern şi Ermine dormeau. Shoyshal plecase undeva. Geonautul în faţa căruia mergeau se oprise şi stătea liniştit, expirându-şi micile progenituri albe hexagonale.

SartoriIrvrash se trezi şi se întinse, căscând. Se ridică în capul oaselor pe pat şi se scărpină în creştetul alb. Era obiceiul lui să doarmă în a doua jumătate a zilei, să se trezească la miezul nopţii, să gândească în timpul orelor de întuneric, când spiritul îi putea intra în comuniune cu Pământul călător, şi să-i înveţe pe alţii începând din zori. Era dascălul lui Trockern. Îşi luase numele după un bătrân înţelept primejdios care trăise cândva pe Helliconia, al cărui strigoi îl întâlnise pe cale empatică.

După o vreme, făcu un efort să se scoale şi să se ducă afară. Se uită multă vreme la stele, bucurându-se de senzaţia nopţii. Apoi se întoarse în cameră şi-l trezi pe Trockern.

— Dorm, protestă Trockern.

— N-aş putea să te trezesc dacă n-ai dormi.

— Sforrr...

— Ai furat ceva de la mine, Trockern. Mi-ai furat explicaţia motivului pentru care lucrurile au luat-o razna pe Pământ, ca să-ţi impresionezi doamnele.

— După cum vezi, am impresionat cincizeci la sută dintre ele.

Trockern o arătă pe Ermine, care dormea liniştită, cu buzele ţuguiate de parcă ar fi aşteptat ocazia să sărute pe cineva în visul ei dintr-o noapte de vară.

— Din nefericire, mi-ai înțeles greșit argumentul. Posesivitatea aceea care a fost cândva o trăsătură atât de puternică a omenirii nu era produsul fricii, așa cum ai afirmat, deși cred că ai numit-o „stânjeneala permanentă", ci era produsul unei agresivități înnăscute. Vechile rase nu se temeau suficient; altfel n-ar fi construit niciodată armele despre care știau că-i vor distruge. Agresivitatea se afla la rădăcina tuturor acestor lucruri.

— Agresivitatea nu se naște din frică?

— Nu deveni sofisticat înainte de a învăța să mergi. Dacă iei Helliconia ca exemplu, o să vezi cum fiecare generație își ritualizează agresivitatea și crimele. Generațiile terestre mai vechi despre care vorbeai nu căutau doar să posede teritoriu și unii pe alții, după cum afirmai.

— Adevărul e, SartoriIrvrash, că nu cred c-ai dormit bine în după-amiaza asta.

— Cu adevărul dorm și mă trezesc cu adevărul. Cuprinse cu un braț umerii bărbatului mai tânăr. Argumentul poate fi dus la un nivel mai înalt. Oamenii de demult căutau să posede și Pământul, să-l înrobească sub beton. Iar ambiția lor nu se stingea aici. Politicienii se străduiau să facă din spațiu domeniul lor, în timp ce oamenii obișnuiți creau fantezii în care invadau galaxia și stăpâneau universul. Asta era agresivitate, nu teamă.

— S-ar putea să ai dreptate.

— Nu-ți abandona atât de repede punctul de vedere. Dacă aș putea avea dreptate, aș putea și să mă înșel. Ar trebui să cunoaștem adevărul despre înaintașii noștri care, așa răi cum erau, ne-au dat șansa să existăm pe scenă.

Trockern se dădu jos din pat. Ermine oftă și se întoarse pe partea cealaltă, încă adormită.

— E cald – să facem o plimbare pe-afară, propuse SartoriIrvrash.

În timp ce mergeau prin noapte, cu marea de stele deasupra, Trockern întrebă:

— Învăţătorule, crezi că prin regândire ne îmbunătăţim?

— Din punct de vedere biologic, o să fim întotdeauna ceea ce suntem, dar, cu puţin noroc, ne putem îmbunătăţi infrastructurile sociale. Mă refer la genul de muncă de care se ocupă extituţiile noastre acum – o nouă integrare revoluţionară a teoremelor majore ale ştiinţelor fizice cu ştiinţele omenirii, ale societăţii şi ale existenţei. Desigur, funcţia noastră principală ca fiinţe biologice este cea de parte a biosferei, iar noi suntem cel mai folositori în acest rol dacă rămânem neschimbaţi; numai dacă biosfera s-ar modifica iar într-un fel oarecare s-ar putea schimba şi rolul nostru.

— Dar biosfera se schimbă tot timpul. Vara e diferită de iarnă, chiar şi aici, atât de aproape de tropice.

SartoriIrvrash privea către orizont. Continuă, uşor absent:

— Vara şi iarna sunt funcţii ale unei biosfere stabile, ale Gaiei care inspiră şi expiră în ritmul ei. Omenirea trebuie să funcţioneze între limitele funcţiei Gaiei. Pentru agresivi, acesta părea întotdeauna un punct de vedere pesimist; şi totuşi, nu este nici măcar vizionar, ci doar de bun-simţ. Nu mai este de bun-simţ, doar dacă ai fost îndoctrinat toată viaţa, să crezi, mai întâi, că omenirea este centrul lucrurilor, Stăpâna Creaţiei, şi în al doilea rând, că ne putem îmbunătăţi soarta pe socoteala altora. O asemenea perspectivă aduce nefericire, aşa cum vedem pe biata noastră planetă-soră de departe. Nu trebuie decât să renunţăm la aroganţa de a crede că lumea sau viitorul sunt cumva „ale noastre" şi imediat viaţa se intensifică pentru toţi.

Trockern comentă:

— Presupun că fiecare dintre noi trebuie să descoperim asta pentru noi înşine.

Găsea extrem de plăcut să fie modest după asfinţit. Brusc exasperat, SartoriIrvrash zise:

— Da, din păcate aşa e. Trebuie să învăţăm prin experienţă dureroasă, nu prin exemple lipsite de griji. Iar asta e ridicol.

Să nu-ți închipui că eu cred că situația e perfectă. În primul rând, Gaia e absolut neghioabă să ne lase frâu liber. Măcar pe Helliconia, idolul originar a pus fagori pentru a ține omenirea sub control.

Izbucni în râs, iar Trockern i se alătură.

— Știu că mă socotești nesăbuit, continuă cel din urmă, dar nu e Gaia nesăbuită că se prăsește cu atâta abundență în toate direcțiile?

Vârstnicul îi aruncă o privire șireată.

— Totul trebuie să se nască în abundență, pentru ca totul să poată mânca. Poate că nu-i cel mai bun aranjament, ticluit și înjghebat în grabă dintr-o supă chimică primordială. Asta nu înseamnă că nu putem imita Gaia și nu putem adopta, la fel ca ea, propria noastră homeostază.

Luna strălucea deasupra în ultimul pătrar. SartoriIrvrash arătă către steaua roșie care ardea jos, la orizont.

— Vezi Antares? Chiar la nord de el este constelația Ofiucus, Omul cu Șarpele. În Ofiucus se află un nor mare de praf întunecat cam la șapte sute de ani-lumină depărtare, care ascunde un roi de stele tinere. Printre ele se află Freyr. Dacă n-ar exista norul de praf, ar fi una dintre cele mai strălucitoare douăsprezece stele de pe cer. Și acolo sunt fagorii.

Cei doi oameni contemplară depărtarea fără să scoată nicio vorbă. Apoi Trockern spuse:

— Te-ai gândit vreodată, învățătorule, cum seamănă fagorii, vag, cu demonii și diavolii care obișnuiau să bântuie imaginația creștinilor?

— Asta nu mi-a trecut prin minte. M-am gândit întotdeauna la o aluzie încă și mai veche, minotaurul din mitul antic grecesc, o creatură prinsă între uman și animal, pierdută în labirintul propriilor pofte.

— Presupun că tu crezi că oamenii de pe Helliconia ar trebui să permită fagorilor să coexiste, să mențină echilibrul biosferic?

— Presupui... Presupunem atâtea...

Urmă o tăcere îndelungată. Apoi SartoriIrvrash vorbi șovăitor:

— Cu tot respectul cel mai profund pentru Gaia și pentru sora ei cu Șarpele de acolo, uneori sunt niște cotoroanțe. Omenirea a învățat agresivitatea în pântecele lor. Adică, pentru a folosi altă analogie arhaică, oamenii și fagorii sunt mai curând Cain și Abel, nu-i așa? Unul sau celălalt trebuie să dispară...

Trâmbițele răsunară peste capetele adunării. Aveau glasuri în surdină, plăcute, și nu aminteau în niciun fel de trâmbițele de muncă îngropate adânc sub picioarele lor... doar lui Luterin Shokerandit.

Demnitarii din încăperea mare își înghițiră ultimele pateuri în formă de păsări și-și luară o înfățișare respectuoasă. Luterin mergea printre ei simțindu-se greoi printre atâtea siluete ectomorfe. O pierdu pe Insil din vedere.

Păzitorul și Stăpânul, tatăl și soțul lui Insil, se întorceau pe scara spiralată. Peste hainele obișnuite își puseseră robe mătăsoase colorate în stacojiu și albastru și pălării cu forme ciudate. Chipurile lor păreau turnate dintr-un aliaj de plumb și carne.

Unul lângă altul, defilară până la ferestrele acoperite cu draperii. Acolo se întoarseră și se înclinară în fața adunării. Adunarea tăcu, iar muzicienii plecară în vârful picioarelor pe scândurile care trosneau.

Păzitorul Esikananzi vorbi primul.

— Cunoașteți toți motivele pentru care a fost construită mănăstirea Bambekk, în urmă cu multe secole. A fost construită să întrețină Roata și, desigur, știți de ce au construit Arhitecții Roata. Stăm pe locul celui mai mare act de credință realizat/care va fi realizat vreodată de omenire.

Dar poate că veţi îngădui/veţi binevoi să-mi permiteţi să vă readuc aminte de ce a fost aleasă această poziţie anume de iluştrii noştri strămoşi, în ceea ce unii oameni privesc ca fiind o zonă îndepărtată a continentului sibornalez.

Daţi-mi voie să vă atrag atenţia asupra benzii de fier care vă trece pe sub picioare şi împarte acest dom în două. Banda aceasta marchează paralela pe care este construit edificiul. Ne aflăm la cincizeci şi cinci de grade latitudine nordică faţă de ecuator şi stăm chiar pe paralela aceea. După cum nu aveţi nevoie să vă aduc aminte, cincizeci şi cinci de grade latitudine nordică înseamnă Cercul Polar.

Ajuns aici, făcu semn unui servitor. Draperiile care ascundeau ferestrele fură trase deoparte.

Se dezvălui o privelişte a oraşului înspre sud. Vizibilitatea era destul de bună pentru ca totul să se vadă limpede, inclusiv orizontul îndepărtat, pustiu, cu excepţia unei linii subţiri de arbori denniss.

— Avem noroc cu ocazia asta. Norii s-au risipit. Avem privilegiul de a fi martorii unui eveniment solemn pe care restul Sibornalului îl va comemora.

În acest moment, Stăpânul Asperamanka înaintă şi luă cuvântul, întărindu-şi discursul cu dialectul elevat.

— Daţi-mi voie să repet cuvântul bunului meu prieten şi coleg – „noroc". Suntem/tindem să fim norocoşi cu adevărat. Religia şi statul au ţinut/ţin/vor ţine uniţi oamenii din Sibornal. Molima a fost/sperăm că este eradicată, şi am ucis cea mai mare parte a fagorilor de pe continentul nostru.

Ştiţi că navele noastre deţin supremaţia pe mare. În plus, construim acum/vom construi un Mare Zid pentru a servi drept act de credinţă comparabil cu formidabila noastră Roată Mare.

Aceasta este/o proclamăm o Nouă Mare Epocă. Marele Zid va trece chiar pe la nord de Chalce. Vor exista turnuri

de pază la fiecare doi kilometri, iar pereţii vor fi înalţi de şapte metri. Zidul acela, laolaltă cu corăbiile, vor ţine/ ţin toţi inamicii departe de teritoriul nostru. Ziua Myrkwyr este vestitoarea Iernii-Weyr care ne aşteaptă, dar o să-i supravieţuim, nepoţii noştri îi vor supravieţui, şi nepoţii lor. Şi-o să apărem la primăvară, următoarea Primăvară Mare, gata să cucerim toată Helliconia.

Urale şi bătăi din palme răsunaseră de-a lungul discursului. Acum aplauzele fură asurzitoare. Asperamanka plecă privirea pentru a-şi ascunde sclipirea de satisfacţie de pe chip.

Ebstok Esikananzi înălţă o mână.

— Prieteni, mai sunt cinci minute până la amiaza acestei zile solemne. Priviţi orizontul sudic. Întrucât ne aflăm în iarna mică, Batalix a coborât sub el. Se va înălţa din nou, cu lumina sa firavă, peste alte patru zecimi, dar...

Vorbele i se pierdură, căci toată lumea se înghesui la ferestre.

În satul de jos tocmai se aprinsese un foc. Sătenii se zăreau ca nişte furnici, alergând în jurul lui cu braţele ridicate, înfăşuraţi în lână sau blănuri.

Spectatorilor din dom li se aduseră băuturi proaspete. Cei mai mulţi le băură de îndată ce le primiră şi întinseră paharele goale să mai ceară. Peste mulţimea de privilegiaţi, ale căror feţe formau un contrast mohorât cu gesturile vioaie ale furnicilor de dedesubt, coborâse neliniştea.

Un clopot începu să sune amiaza. Ca pentru a răspunde glasului său de bronz, la orizontul sudic se produse o schimbare.

Drumul care şerpuia din sat spre orizontul acela se vedea clar. Tot restul era alb neîntrerupt, arbori şi clădiri în contururi îngheţate. Şuviţe de zăpadă erau suflate continuu din adăposturi, purtate de vânt ca fumul lumânărilor proaspăt

stinse. Orizontul propriu-zis era senin şi luminat de zori – de răsărit.

Deasupra liniei sale neregulate se ridica o margine roşie, un roşu greoi, de sânge închegat, marginea de sus a globului lui Freyr.

— Freyr! se auzi exclamaţia din gâturile tuturor celor care priveau, ca și cum dacă rosteau numele stelei, ar fi căpătat putere asupra ei.

O coloană de lumină se răspândi asupra lumii, inundând un şir de dealuri îndepărtate cu o strălucire rozalie până când acestea se aprinseră pe fundalul cerului de gresie din spatele lor. Chipurile privilegiaţilor se înroşiră. Numai satul de jos, unde furnicile se mişcau în cerc, rămase în umbră.

Privilegiaţii priveau încruntaţi aşchia de disc. Rămânea cum era, fără să se mărească. Atenţia cea mai intensă nu putu să determine clipa în care, în loc să crească, începu să se micşoreze. Răsăritul era un asfinţit enantiodromic.

Lumina se retrase din lume. Lanţul deluros din depărtare se estompă, fu absorbit în întunericul tot mai adânc.

Preţioasa felie din Freyr se reduse şi mai mult. De fapt, soarele gigantic apusese deja; ceea ce rămânea în urmă era o imagine a lui, o refracţie prin grosimea atmosferei a obiectului real de sub orizont. Nimeni nu putea distinge imaginea de realitate. Myrkwyr începuse deja, fără ca ei să ştie.

Imaginea roşie se strânse.

Se împărţi în dungi de lumină. Se fărâmiţă.

Apoi dispăru.

În secolele care urmau, Freyr avea să se ascundă ca o cârtiţă sub munte, pentru a nu mai fi zărit niciodată. În verile mici, Batalix urma să strălucească la fel ca înainte; iernile mici aveau să rămână neluminate, în umbra iernii mai mari. Aurorele urmau să-şi desfăşoare flamurile misterioase pe cerurile de deasupra muntelui. Meteoriţii aveau

să licărească pentru scurtă vreme. Din când în când aveau să fie zărite comete. Stelele urmau să strălucească mai departe. De-a lungul următoarelor nouăzeci de rotații ale Roții Mari, luminătorul principal, cuptorul uriaș care dăduse viață Fiilor lui Freyr, avea să rămână doar cu puțin mai mult decât un zvon.

Pentru toți cei care o trăiau, Myrkwyr era o zi a osândei. Zeitatea fără chip care domnea peste biosferă nu avea puterea de a interveni, bazându-se poate pe incapacitatea oamenilor de a vedea departe, pe implicarea lor în propriile treburi, pentru a atenua șocul psihic. Era purtată odată cu lumea ei. Privit într-o perspectivă mai largă, Freyr continua să strălucească, și avea s-o facă mereu, până când se încheia viața lui comparativ scurtă; bezna era doar o împrejurare locală, de mică durată.

Pentru cea mai mare parte a naturii, nu exista decât supunerea în fața sorții. Pe uscat, seva, sămânța, sperma aveau să aștepte, în cea mai mare parte în hibernare. În oceane, mecanismul complex al lanțului trofic avea să continue neabătut. Numai omenirea putea să se ridice deasupra strictei necesități. În omenire zăceau rezerve de putere nebănuite de cei ce le dețineau, rezerve care aveau să fie apelate în situațiile când supraviețuirea avea s-o ceară.

Asemenea cugetări erau departe de mintea celor din adunare care îl urmăreau pe Freyr cum se risipește în fragmente de lumină. Ei erau atinși de teamă. Se frământau pentru supraviețuirea familiei și a lor. Erau puși în fața celei mai elementare întrebări a existenței: Cum o să mă hrănesc și-o să mă încălzesc?

Teama este o emoție puternică. Și totuși este depășită cu ușurință de mânie, de speranță, de disperare și de sfidare. Teama n-avea să dureze. Marile procese ale anului helliconian urmau să se târască spre apoastru și spre solstițiul de

iarnă. Punctul acela de cotitură al anului se afla la multe generații depărtare. Până atunci, amurgurile Iernii-Weyr vor fi devenit de multă vreme tot ceea ce cunoștea Sibornalul. Răsăritul lui Freyr, maiestuos încă o dată în Primăvara Mare, avea să fie salutat cu aceeași venerație ca plecarea sa. Dar teama va fi murit cu mult înaintea speranței.

Supraviețuiea omenirii în secolele Iernii-Weyr depindea de resursele sale mentale și emoționale. Ciclul istoriei umane nu era imuabil. Cu hotărâre, mai binele putea urma mai răului; era posibil să vâslești spre lumină, să navighezi pe mareea Myrkwyrului.

Păzitorul Esikananzi rosti cu solemnitate:

— Noaptea cea lungă nu ascunde temeri pentru cei care cred în Domnul Zeu Azoiaxic, care a existat înaintea vieții și în jurul căruia gravitează viața. Cu ajutorul său, vom duce această lume prețioasă a noastră prin noaptea lungă, pentru a ne încălzi din nou în slava lui.

Iar Stăpânul Asperamanka strigă însuflețit:

— Pentru Sibornal, unit în lunga Iarnă-Weyr ce va să vină!

Privitorii răspunseră curajos. Dar în fiecare inimă se ascundea cunoașterea faptului că n-aveau să-l mai vadă niciodată pe Freyr; nici copiii lor, nici nepoții lor. La latitudinea Kharnabharului, soarele strălucitor Freyr nu va mai lumina pe cer decât după ce alte patruzeci și două de generații se vor naște și vor pieri. Nimeni dintre cei prezenți nu spera să mai vadă vreodată luminătorul acela strălucitor.

Un cor cânta în depărtare imnul „Fie ca toți să găsim în sfârșit lumina". Tristețea se cuibărea în toate inimile. Pierderea era la fel de dureroasă ca pierderea unui copil.

Lacheul trase solemn draperiile la loc, ascunzând priveliștea.

Mulți din adunare rămaseră să mai bea yadahl. Aveau puține să-și spună unul altuia. Muzicienii cântau, dar se

instalase o stare de resemnare sumbră care nu se lăsa risipită. Singuri sau în grup, oaspeții plecau. Își ocoleau reciproc privirile.

Treptele de piatră șerpuiau prin mănăstire până la intrare. Pe scară fusese întins un covor în cinstea acestei ocazii, iar curenți reci, care suflau în sus, îi ridicau marginile. În timp ce Luterin cobora, doi bărbați ieșiră de sub o arcadă pe un palier și puseră mâna pe el.

Se zbătu și strigă, dar îi blocară mâinile la spate și-l duseră într-o baie de piatră. Acolo aștepta Asperamanka. Se dezbrăcase de roba de ceremonie și-și punea o haină și mănuși lungi din piele. Cei doi oameni ai săi purtau haine de piele și pistoale la brâu. Luterin își aminti ce spusese Insil: „Toți bărbații ăștia cu haine din piele... fac lucruri secrete..."

Asperamanka își luă un ton jovial.

— N-o să meargă, nu-i așa, Luterin? Nu te putem lăsa liber într-o comunitate strâns unită cum e Kharnabhar. Ai fi o influență prea subversivă.

— Ce încerci să păstrezi aici, în afară de tine însuți?

— Printre altele, aș vrea să păstrez onoarea soției mele. Pari să crezi că aici există ceva malefic. Fapt este că trebuie să luptăm pentru supraviețuire. Binele și răul vor supraviețui în mod natural în noi. Cei mai mulți înțeleg asta. Tu nu. Ai tendința de a juca rolul sfântului inocent, iar ăștia provoacă mereu necazuri. Așa că o să-ți dăm ocazia să ajuți toată comunitatea. Helliconia are nevoie să fie trasă înapoi la lumină. O să intri în Roată pentru încă zece ani.

Luterin se zbătu să se elibereze și fugi către ușă. Unul dintre vânători ajunse la timp să i-o trântească în față. Îl lovi în falcă, dar fu imobilizat din nou.

— Legați-l, ordonă Asperamanka. Nu-l lăsați să plece iar.

Oamenii nu aveau frânghie. Unul cedă șovăitor cureaua lată de la jachetă și cu ea îi legară lui Luterin mâinile la spate.

Când Asperamanka deschise ușa, coborâră restul scării, cu cei doi bărbați încadrându-l strâns pe Luterin. Stăpânul părea extrem de mulțumit de sine.

— Ne-am luat rămas-bun de la Freyr cu mult curaj și cu ceremonii. Admiră puterea, Luterin. L-am apreciat pe tatăl tău pentru lipsa lui de îndurare ca oligarh. Ce generație hotărâtoare este a noastră! Fie vom fi nimiciți, fie vom decide cursul lumii...

— Fie o să te îneci cu un os de pește, completă Luterin.

Coborâră în sala de la intrare. Pe sub arcada largă se vedea lumea de afară. Prin ea intra frigul, dar și zgomotul mulțimii și al rugului. Oamenii simpli dansau în jurul focurilor pe care le aprinseseră, cu chipurile strălucitoare în lumina flăcărilor. Negustorii mișunau în jur, vânzând gofre și pește la frigare.

— În ciuda religiei, ei cred că dacă aprind focuri îl pot aduce înapoi pe Freyr, explică Asperamanka. Zăbovi la intrare. Ceea ce fac de fapt este să se asigure că proviziile de lemn se vor termina înainte de vreme... Ei, lasă-i să continue. Lasă-i să intre în pauk sau ce-or mai vrea. Elita va trebui să supraviețuiască tocmai pe spinarea unor țărani ca ăștia în următoarele secole sau mai mult.

Dinspre partea din spate a gloatei se auziră strigăte și agitație, iar mulțimea se despărți ca să facă loc unor soldați. Duceau între ei ceva care se zbătea.

— Aha, au mai prins un fagor. Bine. O să vedem asta, zise Asperamanka cu o umbră a vechilor mânii pe sub sprâncene.

Fagorul era legat cu capul în jos de un stâlp. Se zvârcolea cu violență în timp ce fu adus lângă unul dintre focuri.

În urma lui se zărea silueta unui bărbat cu brațele ridicate, care striga. Din cauza învălmășelii generale, Luterin nu auzea ce spune, dar îl recunoscu după barba

lungă. Era fostul lui dascăl, care-l învățase – cu multă vreme în urmă, într-o altă existență – pe când zăcea paralizat în pat. Bătrânul ținuse ca servitor un fagor, pentru că era prea sărac să-și permită un sclav. Cel pe care-l capturaseră soldații era în mod limpede fagorul lui.

Oștenii târâră creatura mai aproape de foc. Mulțimea se opri din dans și strigă surescitată; femeile îi ațâțau pe militari alături de bărbați.

— Ardeți-l! răcni Asperamanka, însă era doar ecoul glasului gloatei.

— E doar o slugă, protestă Luterin. Inofensiv ca un câine.

— Tot e capabil să răspândească Moartea Grasă.

Oricât ar fi luptat, ancipitalul fu împins către cel mai mare dintre focuri. Blana începu să-i ardă. Încă un pic – un urlet dinspre mulțime – o îmbulzeală – apoi o chemare jalnică răsună de dincolo de adunare. Țipete îndepărtate de oameni. În piață se revărsară ancipitali înarmați călare pe kaidavi.

Fiecare ancipital purta armură corporală. Unii aveau scuturi primitive din cranii. Își călăreau kaidavii roșii ghemuiți în spatele cocoașelor joase ale animalelor, într-o poziție din care puteau lovi cu sulițele din mers.

— Freyr moare! Fiii lui Freyr mor! strigau din gâtlejurile răgușite.

Mulțimea începu să se miște, mai puțin ca indivizi separați, cât ca un val. Numai soldații rămaseră locului. Fagorul captiv fu abandonat cu creierii palizi fierbându-i în țeastă, dar se ridică și o luă la sănătoasa, cu blana încă fumegând.

Asperamanka alergă înainte, strigând la ostași să tragă. Luterin văzu că nu erau mai mult de opt invadatori. Unii dintre ei aveau fire de blană negre, un semn de bătrânețe la ancipitali. Toți în afară de unul aveau coarnele tăiate — un

indiciu sigur că nu erau vreo amenințare din munți, după cum credeau cei cu imaginația temătoare din Kharnabhar, ci doar câțiva fagori refugiați care se adunaseră în această zi specială, când condițiile din Sibornal reveneau la ceea ce fuseseră înainte ca Freyr să pătrundă pe cerul Helliconiei, cu o veșnicie în urmă.

Văzu cum oamenii cu probleme de un fel sau altul căzură cei dintâi victime sulițelor: vânzătorii ambulanți cu tăvi, femei cu bebeluși sau copii mici, invalizi, bolnavi. Unii fură călcați în picioare. Un sugar fu smuls și aruncat în mijlocul unui rug.

În timp ce Asperamanka și cei doi acoliți ai lui scoaseră pistoalele și începură să tragă, ancipitalul cu coarne își întoarse animalul roşcat și-l atacă pe Stăpân. Veni drept spre el, cu capul lăsat jos pe țeasta masivă a kaidavului. În ochi n-avea nicio scânteie aprinsă de bătălie, ci o privire goală, cireșie; acționa potrivit cine ştie cărui tipar străvechi înscris în creierul lui eotemporal.

Asperamanka trase. Gloanțele se pierdură în blana groasă a animalului, care se clătină în plin salt. Cei doi acoliți se întoarseră și o luară la fugă. Asperamanka rămase pe poziție, trăgând și răcnind. Kaidavul căzu brusc într-un genunchi. Sulița se înălță. Îl prinse pe Stăpân în timp ce se răsucea. Vârful îi intră în țeastă prin orbită și bărbatul căzu înapoi prin intrarea mănăstirii.

Luterin fugi să-și salveze viața. Își smulsese mâinile din curea. Sări în stradă, în zăpada călcată în picioare, și alergă. Și alte siluete fugeau pe lângă el, prea preocupate să-și salveze propriile vieți ca să-și bată capul cu a lui. Se ascunse în spatele unei case, gâfâind, și examină scena.

În piață zăceau umbre albastre și trupuri. Cerul era albastru închis; pe el licărea o stea strălucitoare: Aganip. Spre sud se întindeau nuanțe de asfințit. Era cumplit de frig.

Gloata înconjurase un kaidav și-i trăgea călărețul la pământ. Ceilalți se îndepărtau în galop ca să se pună la adăpost — încă un semn că nu era un grup dintr-o ceată regulată de ancipitali, care n-ar fi abandonat atât de ușor o luptă.

Își croi drum fără probleme către strada Sanctității și către întâlnirea cu Toress Lahl.

Strada Sanctității era îngustă și mărginită de clădiri înalte. Majoritatea fuseseră construite într-o epocă mai bună ca să adăpostească pelerinii veniți să viziteze Roata. Acum obloanele erau închise; multe uși fuseseră baricadate. Pe pereți fuseseră pictate lozinci: „Zeul să-l protejeze pe Păzitor", „Îl urmăm pe oligarh" – probabil o formă de asigurare de viață. În spatele caselor și hanurilor, zăpada se ridica până la streșini.

Luterin porni cu prudență pe stradă. Evadarea îi conferise o dispoziție euforică. Vedea dincolo de capătul străzii, unde părea că începe eternitatea: o întindere nesfârșită de zăpadă, cu dimensiunile scoase în evidență de copacii presărați ici și colo. Undeva la distanță se întindea o fâșie în cea mai delicată nuanță de roz, unde soarele Freyr încă lumina o stâncă îndepărtată, peretele sudic al calotei nordice de gheață. Priveliștea îi ridică și mai mult moralul, sugerând posibilitățile nesfârșite ale planetei, dincolo de atingerea meschinăriei umane. În ciuda tuturor opresiunilor, lumea cea mare rămânea, inepuizabilă în formele și luminile sale. S-ar fi putut să privească de-a dreptul în fața idolului.

Trecu pe lângă o intrare în care aștepta o siluetă. Își auzi numele strigat și se întoarse. Prin crepuscul, văzu o femeie înfofolită în blănuri.

— Aproape ai ajuns. N-ai emoții? îl întrebă ea.

Se duse către ea, o prinse în brațe, îi simți trupul subțire sub blănuri.

— Insil! Ai așteptat!

— Nu numai pentru tine. Negustorul de pește are ceva ce-mi trebuie. M-am săturat de spectacolul de-acolo, cu teatrul și cu discursurile prostești. Ei cred c-au învins natura când înfășoară câteva vorbe în jurul ei... Și desigur, jigodia mea de soț, care pronunță cuvântul Sibornal de parc-ar face gargară... Mi-e greață, am nevoie să mă droghez împotriva lor. Care-i înjurătura aia murdară pe care-o folosesc oamenii de rând, care-nseamnă să comiți sex oral asupra ambilor sori? Înjurătura interzisă? Spune-mi.

— Te referi la „Abro Hakmo Astab"?

Femeia o repetă cu satisfacție. Apoi o strigă.

Auzind-o rostind înjurătura, Luterin se simți excitat. O ținu strâns și-și lipi cu forța buzele de ale ei. Se luptară. Își auzi propria voce spunând:

— Lasă-mă să te posed aici, așa cum am tânjit întotdeauna. Nu ești cu adevărat frigidă. Sunt sigur. De fapt, ești o curvă, doar o curvă, și te vreau.

— Ești beat, pleacă! Pleacă! Toress Lahl te așteaptă.

— Nu-mi pasă de ea. Tu și cu mine suntem făcuți unul pentru altul. Așa a fost de când eram copii. Să ne împlinim menirea. Mi-ai promis cândva. Acum e timpul, Insil, acum!

Ochii ei mari erau aproape de ai lui.

— Mă sperii. Ce te-a apucat? Lasă-mă-n pace!

— Nu, nu – nu trebuie să te las în pace acum. Insil... Asperamanka a murit. L-au omorât fagorii. Acum putem să ne căsătorim, orice, numai lasă-mă să te am, te rog, te rog!

Se smulse de lângă el.

— E mort? Mort? Nu. Nu se poate. Of, ticălosul!

Începu să țipe și o luă la fugă pe stradă, ridicându-și fusta lungă deasupra zăpezii bătătorite.

Luterin o urmă, îngrozit de disperarea ei.

Încercă s-o oprească, dar ea spuse ceva ce la început nu înțelese. Striga după o pipă cu occhara.

Așa cum îi spusese Insil, vânzătorul de pește se afla la capătul străzii. Un pasaj scurt fusese construit dincolo de fațada inițială a magazinului, permițând vizitatorilor să intre fără să aducă frigul cu ei. Deasupra ușii se afla o inscripție pe care scria ODIM – CEL MAI BUN PEȘTE.

Intrară într-o încăpere prost luminată unde se aflau câțiva bărbați, înveșmântați călduros, toți în forma de iarnă, metamorfozată. Foci și pești mari atârnau de cârlige. Pești mai mici, crabi și țipari erau băgați în gheață pe o tejghea. Luterin nu acordă prea multă atenție la ce era în jur, îngrijorat pentru Insil, care era acum în pragul isteriei.

Dar bărbații o recunoscură.

— Știm ce vrea, spuse unul dintre ei, rânjind.

O conduse într-o cameră din spate. Unul dintre ceilalți înaintă și zise:

— Îmi aduc aminte de dumneata, domnule.

Avea un aer tineresc și o înfățișare oarecum străină.

— Mă numesc Kenigg Odim, continuă el. Am mers împreună pe corabie în călătoria din Koriantura până în Rivenjk. Eram doar un puști pe-atunci, dar s-ar putea să-ți aduci aminte de tatăl meu, Eedap Odim.

— Sigur, sigur, răspunse Luterin distrat. Negustor de ceva. Fildeș, așa-i?

— Porțelan, domnule. Tatăl meu locuiește încă în Rivenjk și aranjează să aducă aici săptămânal provizii de pește bun. E o afacere profitabilă, iar în zilele astea nu-i nicio cerere pentru porțelan. Viața-i mai bună jos în Rivenjk, domnule, trebuie să spun. Pe-aici sentimentele frumoase valorează cam la fel de mult ca porțelanul de calitate.

— Da, da, sunt sigur că așa e.

— Facem comerț și cu occhara, domnule, dacă dorești o pipă gratuită. Prietena dumitale e o clientă regulată.

— Da, adu-mi o pipă, omule, mulțumesc. Și ce știi despre o doamnă pe nume Toress Lahl? E aici?

— O așteptăm.

— Bine.

Trecu în camera din spate. Insil Esikananzi se odihnea pe o canapea și fuma dintr-o pipă lungă. Arăta perfect calmă și-l privi pe Luterin fără o vorbă.

Se așeză tăcut lângă ea și în scurtă vreme tânărul Odim îi aduse o pipă aprinsă. Inhală cu plăcere și imediat simți cum pune stăpânire pe el o stare alcătuită straniu din resemnare și hotărâre. Se simți la înălțime pentru orice. Înțelegea acum irisurile mărite ale lui Insil și o apucă de mână.

— Soțul meu a murit, anunță ea. Știai? Ți-am zis ce mi-a făcut în noaptea nunții?

— Ajunge cu destăinuirile tale pentru o singură zi. Episodul acela din viața ta s-a încheiat. Suntem încă tineri. Ne putem căsători, ne putem face fericiți unul pe altul, sau nefericiți, după caz.

Învăluindu-se în fum, ea răspunse din centrul norului:

— Ești un fugar. Eu am nevoie de o casă, de îngrijire. Nu mai am nevoie de iubire. Ceea ce-mi trebuie e occhara. Vreau pe cineva care să mă poată proteja. Vreau să-l aduci înapoi pe Asperamanka.

— Asta-i imposibil. E mort.

— Dacă găsești că-i imposibil, atunci te rog taci și lasă-mă cu gândurile mele. Sunt văduvă. Văduvele nu rezistă niciodată prea mult iarna...

Se așeză lângă ea, trăgând din occhara, și-și lăsă gândurile să se stingă.

— Dacă l-ai putea omorî și pe tatăl meu, Păzitorul, comunitatea asta îndepărtată s-ar întoarce la natură. Roata s-ar

opri. Molima ar putea să vină și să plece. Supraviețuitorii ar putea vedea capătul Iernii-Weyr.

— Vor fi întotdeauna supraviețuitori. E o lege a naturii.

— Soțul meu mi-a arătat legile naturii, mulțumesc. Nu mai vreau alt soț.

Tăcură. Tânărul Odim intră și-l anunță pe Luterin că Toress Lahl îl aștepta într-o cameră de la etaj. Înjură și urcă poticnindu-se după tânăr pe o scară șubredă, fără să se uite în urmă la Insil, sigur că ea avea să rămână pe loc pentru o vreme.

Luterin fu îndrumat într-o cămăruță, în fața căreia o draperie servea drept ușă. Un pat era singura mobilă dinăuntru. Lângă pat stătea în picioare Toress Lahl. Fu uimit de talia ei solidă, până când își aduse aminte că și el avea cam aceleași dimensiuni.

Cu siguranță înaintase în vârstă. Avea cenușiu în păr, deși încă îl pieptăna la fel ca în urmă cu zece ani. Obrajii îi erau aspri și îmbujorați de ger. Ochii deveniseră mai încercănați, deși se luminară când zâmbi în semn de recunoaștere. Părea diferită de Insil în toate privințele, mai ales în stoicismul calm cu care i se prezentă pentru a fi examinată.

Purta ghete. Rochia era sărăcăcioasă și peticită. Pe neașteptate, își scoase căciula de blană – Luterin nu-și dădu seama dacă în semn de bun venit sau de respect.

Făcu un pas spre ea. Femeia înaintă imediat și-l îmbrățișă, sărutându-l pe amândoi obrajii.

— Te simți bine? o întrebă.

— Te-am văzut ieri. Așteptam la ieșirea din Roată când te-au eliberat. Te-am strigat, dar nu te-ai uitat spre mine.

— Era atâta lumină...

Încă amețit de occhara, nu găsea nimic de spus. Ar fi vrut ca ea să glumească, la fel ca Insil. Când nu făcu așa, o întrebă:

— O cunoşti pe Insil Esikananzi?

— Mi-a devenit prietenă bună. Ne-am ajutat una pe alta în multe feluri. Au fost ani lungi, Luterin... Ce planuri ai?

— Planuri? Soarele a apus.

— Pentru viitor.

— Inocentul este iarăşi fugar... S-ar putea chiar să încerce să dea vina pe mine pentru moartea lui Asperamanka.

Se aşeză greoi pe pat.

— Omul ăla e mort? întrebă Toress Lahl. E o binecuvântare... Căzu pe gânduri şi apoi adăugă: Dacă poţi avea încredere în mine, te-aş duce la mica mea ascunzătoare.

— Aş fi doar o sursă de pericol.

— Nu pe asta se bazează relaţia noastră. Sunt încă a ta, dacă mă vrei. Când el şovăi, continuă pe ton rugător: Am nevoie de tine, Luterin. M-ai iubit cândva, cred. Ce alternative ai aici, înconjurat de duşmani?

— Există întotdeauna sfidarea, răspunse el şi izbucni în râs.

Coborâră împreună treptele înguste, având grijă în întuneric. Ajuns jos, Luterin se uită în camera din spate. Spre surpriza lui, canapeaua era goală – Insil plecase.

Îşi luară rămas-bun de la tânărul Odim şi plecară în noapte.

În întunericul tot mai adânc, Avernus trecea pe deasupra, făcându-şi traversarea rapidă peste cer. Era acum un ochi mort.

În sfârşit, maşina splendidă se oprise. Sistemul de supraveghere mai era doar parţial funcţional. Multe alte sisteme – dar nu cele vitale – mai lucrau. Aerul încă circula. Maşinile de curăţenie se târau pe coridoare. Ici şi colo, computere schimbau încă informaţii. Cafetierele dădeau încă în clocot cafea, cu regularitate. Stabilizatoarele ţineau automat Staţia Terestră de Observaţie pe orbită. În incinta calei de plecare, o toaletă trăgea

apa în mod regulat, ca o creatură incapabilă să-și înăbușe accesele de plâns.

Dar niciun semnal nu se întorcea pe Pământ.

Iar Pământul nu mai avea nevoie de ele, deși erau mulți care regretau încheierea acestei povești neîncetate din altă lume. Pentru că Pământul trecea dincolo de stadiul său obsesiv, în care civilizația era măsurată prin cantitatea de posesiuni, într-o nouă fază a ființei, în care magia experienței individuale avea să fie împărtășită, nu stocată; dăruită, nu adunată. Fără să vrea, caracterul uman deveni mai asemănător cu acela al Gaiei: difuz, mereu schimbător, mereu deschis aventurilor zilei.

În timp ce mergeau prin amurg, lăsând satul în urmă, Toress Lahl încercă să vorbească despre banalități. Ninsoarea era bătută de vânt dinspre nord.

Luterin nu răspunse. După o perioadă de tăcere, ea îi spuse cum îi dăruise un băiat, acum în vârstă de aproape zece ani, și-i povesti întâmplări despre el.

— Mă întreb dacă-și va ucide tatăl când va crește, replică Luterin.

— E metamorfozat, la fel ca noi. Un fiu adevărat. Așa că o să supraviețuiască și-o să dea naștere la supraviețuitori, sperăm.

Luterin își târa picioarele în urma ei, neavând încă nimic de spus. Trecură pe lângă o colibă părăsită și se îndreptară spre un șir de arbori. Din când în când, bărbatul se uita în urmă.

Toress Lahl își urma propriul șir de gânduri.

— Detestata ta Oligarhie încă omoară toți fagorii. Dacă ar înțelege adevăratul mod de funcționare al Morții Grase, ar ști că-și ucid și propriul neam.

— Știu destul de bine ce fac.

— Nu, Luterin. Mi-ai dat cu generozitate cheia de la capela lui JandolAnganol, și am locuit acolo de atunci. Într-o seară, am auzit un ciocănit în ușă – era Insil Esikananzi.

El păru interesat.

— De unde știa că erai acolo?

— A fost un accident. Fugise de Asperamanka. Abia se căsătoriseră. El o sodomizase cu brutalitate, iar ea suferea și era disperată. Își amintise de capelă ca de un refugiu – fratele tău, Favin, o dusese acolo odată, în vremuri mai fericite. Am avut grijă de ea și am devenit prietene bune.

— Ei bine... mă bucur c-a avut pe cineva aproape.

— I-am arătat consemnările lăsate de JandolAnganol și de femeia Muntras, cu explicația că o căpușă care trecea de la fagori la oameni purta molimele necesare pentru supraviețuirea omenirii în anotimpurile extreme. Insil a dus cu ea cunoștințele astea, ca să le explice Păzitorului și Stăpânului, dar ei nu i-au dat atenție.

Luterin râse tăios.

— Nu i-au dat atenție pentru că știau deja. Nu voiau ca ea să se amestece. Ei conduc sistemul, nu? Știau. Tatăl meu știa. Îți închipui că hârtiile astea vechi religioase erau secrete? Cunoștințele din ele erau știute de toată lumea.

Solul deveni mai abrupt. Își căutară drumul cu mai multă atenție către locul unde începea pădurea de caspiarni.

— Oligarhul știa că uciderea tuturor fagorilor însemna să omoare în cele din urmă oamenii și tot a dat ordinele? zise Toress Lahl. E incredibil!

— Nu pot să apăr ce-a făcut tatăl meu sau Asperamanka, dar informațiile nu le conveneau. Pur și simplu. Simțeau că trebuie să acționeze, în ciuda informațiilor.

Simți parfumul caspiarnilor, inhală izul frunzișului, care aducea puțin a oțet. Venea spre el ca amintirea unei alte lumi. Îl trase în plămâni cu recunoștință. Toress Lahl avea

doi yelki priponiți la adăpostul copacilor. Se duse spre ei și-i mângâie pe bot în timp ce vorbi.

— Tatăl meu nu știa ce s-ar întâmpla dacă Sibornal ar fi curățat de toți fagorii. Credea doar că era ceva necesar de făcut, indiferent de consecințe. Nici noi nu știm ce-o să se întâmple, în ciuda a ceea ce-ar putea scrie în niște documente prăfuite... Mai mult pentru sine, adăugă: Cred că simțea nevoia unei rupturi drastice de trecut, cu orice preț. Un act de sfidare, dacă vrei. Poate că într-o zi se va dovedi c-a avut dreptate. Natura va avea grijă de noi. Atunci or să facă din el un sfânt, ca sfântul tău păcătos JandolAnganol. Un act de sfidare... asta-i firea omenirii. Nu folosește la nimic să stai cu mâinile încrucișate și să fumezi occhara. Altfel n-am progresa niciodată. Cheia către viitor trebuie să se afle în viitor, nu în trecut.

Vântul se întețea din nou; zăpada se aduna mai repede.

— Pe idol! exclamă ea și ridică mâna la fața ei asprită. Ai devenit înverșunat. O să vii cu mine? Am nevoie de tine, adăugă atunci când el nu răspunse.

Luterin sui în șa, savurând familiaritatea gestului și reacția animalului de sub el. Mângâie spinarea caldă a yelkului.

Era un exilat în propria țară. Asta trebuia să se schimbe. Cu Asperamanka se terminase. Obscenul Ebstok Esikananzi trebuia să dea socoteală. El nu dorea ceea ce avea Esikananzi, ci voia dreptate. Chipul îi era îndârjit când coborî privirea spre coama yelkului.

— Luterin, ești gata? Fiul nostru ne așteaptă în capelă.

Scrută chipul încețoșat al femeii și încuviință din cap. Pe pleoape i se așterneau fulgi. În timp ce-și îmboldeau animalele printre copaci, un vânt tăios străbătu pădurea, coborând de pe versanții muntelui Shivenink. Zăpada le căzu pe umeri în cascadă de pe ramurile de deasupra. Solul cobora

către capela ascunsă. Cotiră pe lângă ceea ce fusese cândva o cascadă, iar acum era o coloană de gheață.

În ultima clipă, Luterin se răsuci în șa să arunce o ultimă privire satului. Lumina focurilor se reflecta în norul jos împins de vânt.

Apucând frâiele mai strâns, îndemnă yelkul să coboare mai repede pe pantă, către umbra tot mai deasă. Femeia îl strigă cu neliniște în glas, dar Luterin simțea surescitarea năpădindu-i arterele.

Ridică un pumn deasupra capului.

— Abro Hakmo Astab! urlă, azvârlindu-și vocea către depărtările pădurii.

Vântul luă sunetul și-l înăbuși sub greutatea zăpezii care continua să cadă.

SFÂRȘIT

Căci firea-ntregii lumi o schimbă timpul, o stare iese pururea din alta, așa cum e nimica nu rămâne și toate trec; natura schimbă toate, pe toate le silește să se schimbe. Atunce când un lucru se topește și piere istovit de bătrânețe, alt lucru-n locul lui îndată iese din întuneric la lumina zilei: Natura-ntregii lumi o schimbă timpul, Pământul trece dintr-o stare-n alta: Să mai creeze ce-a putut, nu poate, ce n-a putut crea, mai poate încă.

Lucrețiu: *Poemul naturii,* 55 î.e.n.

Dragul meu Clive,

Iat-o. Au trecut şapte ani de când m-am apucat să cuget la lucrurile astea. Volumul acesta va ajunge să fie publicat pentru prima oară într-un an în care amândoi atingem un nou deceniu şi în care vârsta mea va fi exact dublul vârstei tale.

În timp ce mă plimb prin grădina lui Hilary şi mă întreb ce fel de cuvinte să folosesc, îmi trece prin minte că întrebările care trebuie puse sunt următoarele: De ce indivizii rasei umane tânjesc la o comuniune strânsă între ei şi totuşi rămân atât de des separaţi? Poate să fie faptul că factorul izolator este asemănător cu ceea ce ne face să ne simţim, ca specie, deosebiţi de restul naturii? Poate că Pământul-mamă pe care îl întâlneşti în aceste pagini nu s-a dovedit tocmai perfect. Ca o mamă adevărată, a avut necazurile sale – la o scară cosmică.

Aşa că greşeala nu este în totalitate a noastră sau a ei. Trebuie să acceptăm o lipsă de perfecţiune în schema lucrurilor, să acceptăm muştele cu dungi galbene. Timpul, în care este pusă în scenă întreaga dramă, este, aşa cum se exprimă J.T. Fraser, „o ierarhie de conflicte nerezolvate". Trebuie să acceptăm această limitare cu seninătatea lui Lucreţiu şi să ne înfuriem numai pe acele lucruri împotriva cărora putem fi cu adevărat furioşi, cum ar fi nebunia de a produce şi de a amplasa arme nucleare.

Asemenea probleme nu sunt de obicei subiectul literaturii. Dar am simțit nevoia, după cum vezi, să fac o încercare de a le încorpora.

Acum, în sfârșit, am terminat. Edificiul întortocheat al Helliconiei se află în fața ta, cu speranța că te vei bucura de rezultate.

Cu afecțiune,
tatăl tău
Boars Hill,
Oxford

MULȚUMIRI

Adresez mulțumiri pentru discuții preliminare neprețuite profesorului Tom Shippey (filologie), dr. J.M. Roberts (istorie) și domnului Desmond Morris (antropologie). Doresc să le mulțumesc și dr. B.E. Juel-Jensen (patologie) și dr. Jack Cohen (biologie) pentru sugestii privind datele. Tot ceea ce este corect din punct de vedere filologic i se datorează profesorului Tom Shippey; entuziasmul său a fost tot timpul de mare ajutor.

Globul propriu-zis al Helliconiei a fost desenat și construit de dr. Peter Cattermole, de la geologie, până la meteo. Pentru cosmologie și astronomie, sunt îndatorat dr. Iain Nicholson, a cărui răbdare de-a lungul anilor este motivul pentru o recunoștință specială.

Dr. Mick Kelly și dr. Norman Myers au dat amândoi sfaturi despre altfel de ierni decât cele naturale. Structura Roții Mari îi datorează mult dr. Joern Bambeck. James Lovelock mi-a îngăduit cu amabilitate să folosesc conceptul de Gaia în această formă ficțională. Interesul domnului Wolfgang Jeschke pentru acest proiect încă din primele zile a fost esențial.

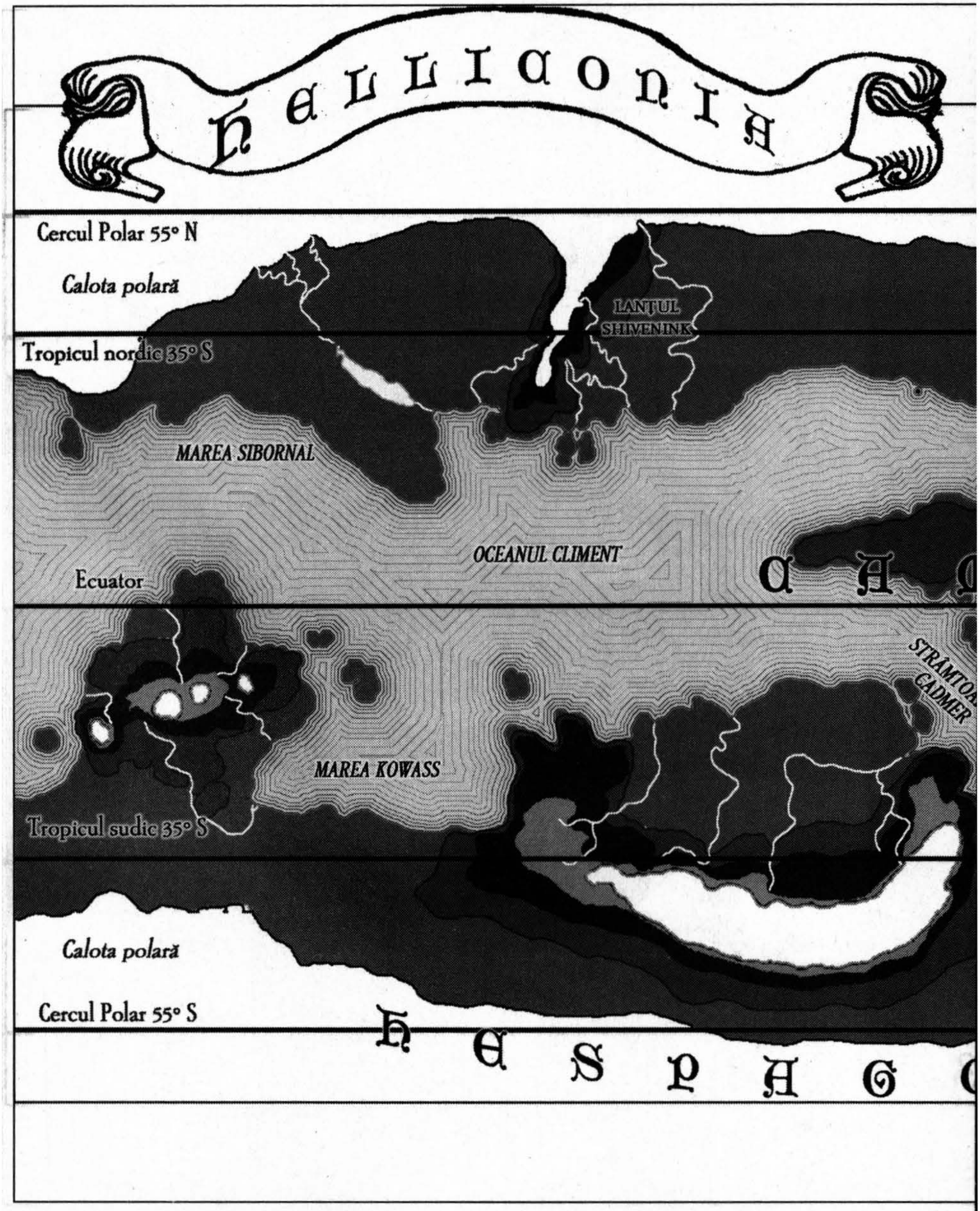
Datoria mea față de scrierile și de prieteniile lui David Wingrove (pentru că este proteic) și dr. J.T. Fraser este indiscutabilă.

Soției mele, Margaret, mulțumiri pline de iubire pentru că a lăsat Helliconia să aibă prioritate atâta vreme și pentru că a lucrat la ea împreună cu mine.

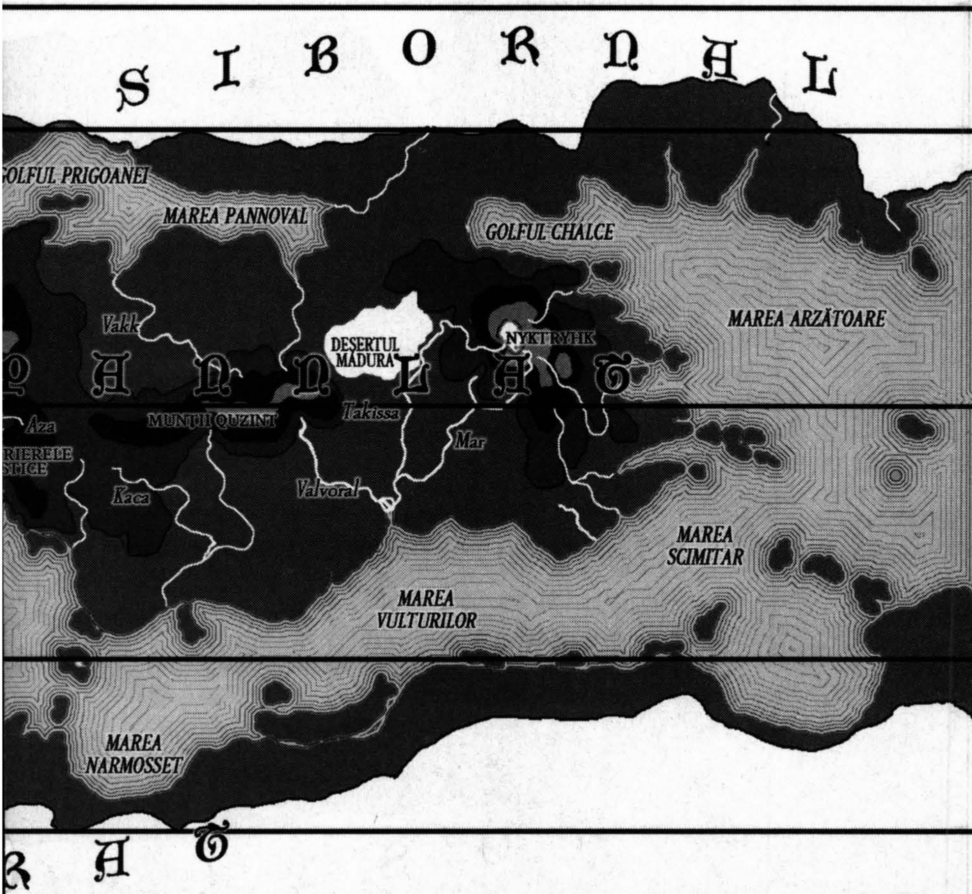
Brian W. Aldiss

ANEXE

HELLICONIA
Cercul Polar 55° N
Calota polară
LANȚUL
SHIVENINK
Tropicul nordic 35° S
MAREA SIBORNAL
OCEANUL CLIMENT
Ecuator
CADMER
MAREA KOWASS
Tropicul sudic 35° S
Calota polară
Cercul Polar 55° S

HARTA FIZICĂ

ANEXA 1
cosmologie

1. SISTEMUL SOLAR

Steaua A (cunoscută ulterior sub numele Freyr) a avut cândva o însoțitoare (steaua C).

Cu opt milioane de ani înainte de evenimentele relatate, steaua B (cunoscută ulterior drept Batalix) a intrat în câmpul gravitațional al stelei A. În perturbațiile orbitale ce au urmat, steaua C a scăpat, dar steaua B a fost atrasă pe orbita ei. Din momentul acela a fost partenerul inferior al unui sistem binar. Proprietățile sorilor binari sunt următoarele:

STEAUA A (Freyr)

Masă	14,8 × masa lui Sol (soarele Pământului)
Luminozitate	60 000 × luminozitatea solară
Temperatură	11 000 K
Rază	65 × raza lui Sol sau 45 242 683 km
Clasă spectrală	supergigantă de tip A
Culoare	albă

Steaua A are vârsta între zece și unsprezece milioane de ani. A evoluat în afara secvenței principale și intră deja în stadiul bătrâneții.

La vremea atragerii stelei B, era mai puțin luminoasă, dar mai fierbinte. De aceea, în primele milioane de ani după atragerea pe orbită, planetele stelei B au fost supuse la mai multe radiații ultraviolete decât în prezent. Razele X și cele ultraviolete au avut ca rezultat evoluția accelerată a speciilor actuale.

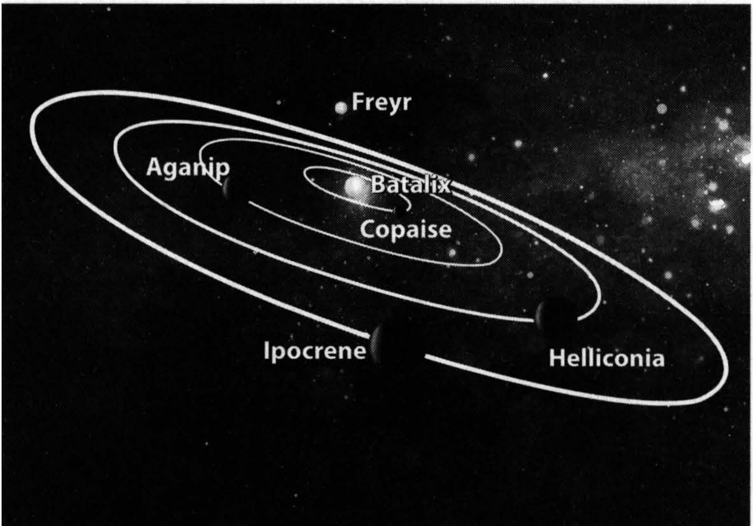
Steaua A nu a dat naștere niciunui sistem planetar. Rămășițele stelare de pe orbită au fost atrase și consumate.

STEAUA B (Batalix)

Masă	0,96 × masa lui Sol
Luminozitate	0,8 × luminozitatea solară
Temperatură	5 600 K
Rază	0,94 × raza solară sau 654 279 km
Clasă spectrală	G4
Culoare	galbenă

Sistemul Batalix și planetele sale

Orbitele celor patru planete ale stelei B se află la următoarele distanțe (în unități astronomice terestre) de steaua lor:

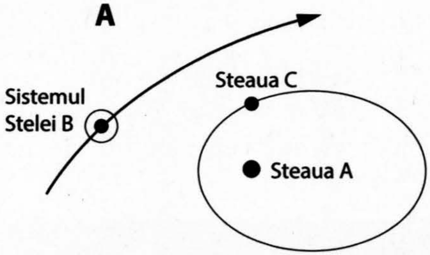

Copaise: 0,31 UA
Aganip: 0,82 UA
Helliconia: 1,26 UA
Ipocrene: 1,53 UA

Un memorial avernusian se înalță pe Aganip (Cartea a doua, capitolul XIII) și indică locul unde cei 512 viitori ocupanți ai satelitului Avernus au fost găzduiți în timpul construcției Stației Terestre de Observație.

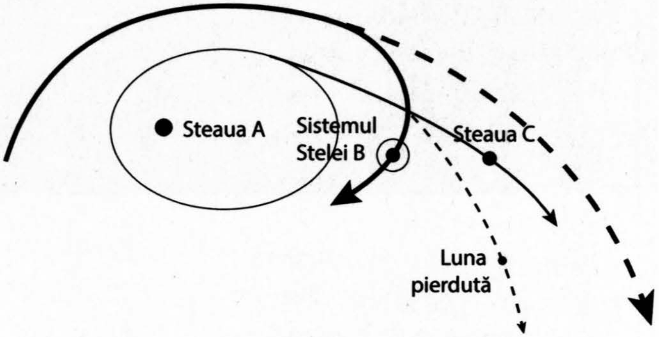
Nașterea unui nou sistem binar

A

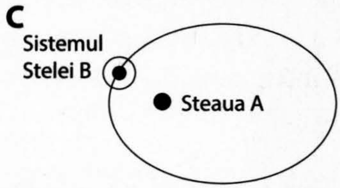
A arată cum sistemul solar al stelei B (Batalix) și cele patru planete ale sale se apropie de un sistem binar constând dintr-o stea supergigantă de tip A, steaua A (Freyr), și din însoțitorul ei, steaua C, care este de tip G. Încep perturbațiile.

B

B arată dislocările gravitaționale rezultate, care au făcut ca steaua C să „scape", în timp ce sistemul stelei B este atras în raza de influență a stelei A. Satelitul uneia dintre

planetele stelei B (Helliconia) se pierde din sistem, pornind în derivă în direcția generală a stelei C.

C arată că acum s-a format un nou sistem binar. Steaua B și planetele sale însoțitoare sunt pe orbită în jurul super-gigantei stele A.

Poziție

Văzut de pe Pământ, sistemul binar al stelelor A și B se află în constelația Ofiucus (Omul cu Șarpele). Masa principală a unui nor întunecat de praf se întinde aproape de constelația învecinată a Scorpionului, la 700 de ani-lumină de Pământ, și ascunde un roi de stele comparativ tinere, cu steaua A printre ele.

Steaua A se află la nord de Antares. Poziție: ascensie dreaptă 16 h 25 min. Declinație: - 24° 30′.

Prima denumire a Helliconiei pe hărțile terestre: planeta G4PBX/4582-4-3.

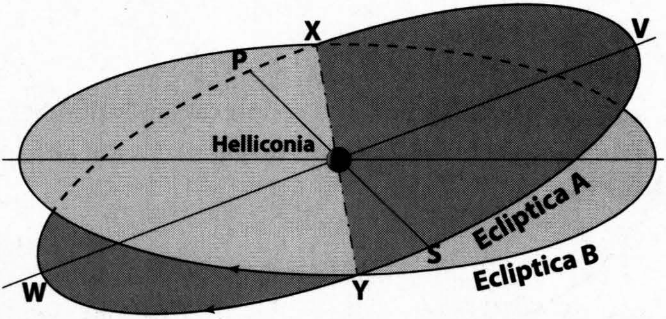
Sfera cerească a Helliconiei

Dacă un observator helliconian se uită la sistemul de stele duble Freyr / Batalix, își vede lumea în centrul bolții cerești.

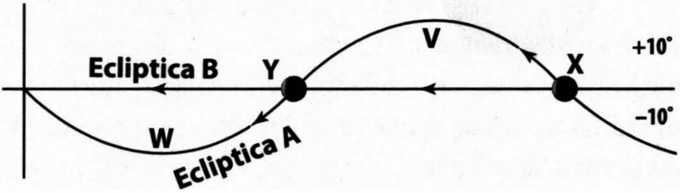
Steaua A și steaua B par să se deplaseze pe cer spre fundalul stelelor fixe.

B își completează orbita într-un an helliconian și A în 1 825 ani helliconiani.

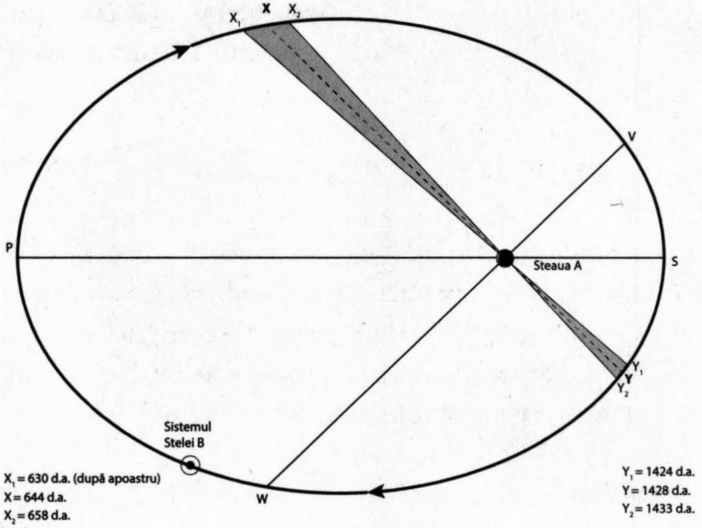
Mișcările aparente orbitale (ecliptice) ale stelei A și stelei B sunt înclinate la un unghi de 10° una față de cealaltă, astfel încât ecliptica A și ecliptica B se încrucișează la X și Y, în timp ce la V și W sunt cele mai îndepărtate (Θ = 10°). Înainte de punctul X (644 nA) există steaua A sub ecliptica stelei B. După punctul X până la punctul Y deasupra eclipticii stelei B.

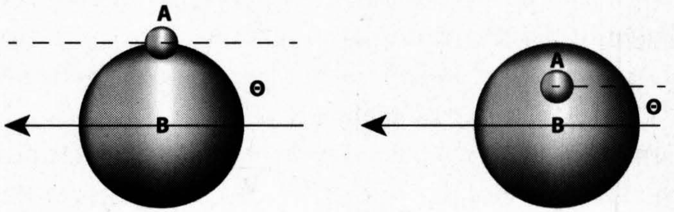
După punctul W începe o scădere a distanței până la ecliptica B, care este abia perceptibilă la început și care progresează din ce în ce mai repede pe măsură ce vă apropiați de punctul X. În cerul helliconian steaua A ajunge la fundalul stelei fixe, din ce în ce mai aproape de steaua B de jos, pentru a-și deplasa orbita peste B în orbita punctului X și invers în punctul Y.

Steaua B, care își completează orbita aparentă într-un an helliconian, depășește steaua A, care este foarte lentă în comparație cu stelele fixe, o dată pe an. La această întâlnire se apropie cel mai mult una de cealaltă.

Dacă sistemul Batalix se află în vecinătatea punctelor X sau Y, apar eclipsele solare anuale. (Vezi figura)

Dacă, așa cum se arată în figură, Θ = unghiul măsurat de la centru la centru este mai mic decât raza unghiului stelei B plus raza unghiului stelei A, apar eclipsele solare parțiale sau totale.

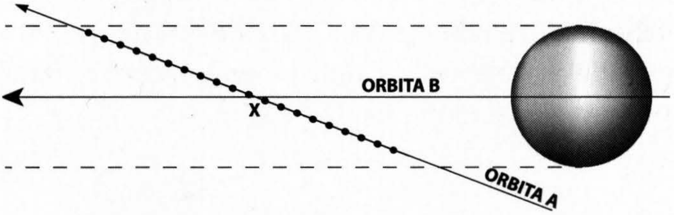

Figura (nu este la scară) prezintă steaua A și steaua B în punctul de orbită X și în apropierea lui

Fiecare cerc mic de pe orbita A reprezintă pozițiile schimbate ale stelei A în anii succesivi, comparativ cu steaua B, care trece de punctul X o dată pe an, pe cerul helliconian.

Atât timp cât steaua A se află între cele două linii punctate, va exista o eclipsă totală de soare o dată pe an.

La punctul X este douăzeci.

Durata maximă a unei eclipse de soare este de aproximativ șapte ore pentru X și aproximativ zece ore pentru Y.

Structura, mișcările orbitale și schimbările climatice asociate

Sistemul Batalix orbitează în jurul lui Freyr în timpul unui An Mare care corespunde la 2 592 de ani de pe Pământ sau la 1 825 de ani de pe Helliconia.

Orbita lui Batalix (steaua B), o stea veche slab strălucitoare în jurul stelei fierbinți strălucitoare A (Freyr), care este foarte departe, dar cu o masă mare și o luminozitate extrem de puternică, este foarte excentrică.

Ea fluctuează între 236 UA (unități astronomice) în periastru (punctul cel mai apropiat de stea) și 710 UA în apoastru (punctul cel mai îndepărtat de stea).

Această excentricitate are ca rezultat diferențe climatice importante pe Helliconia în timpul Marelui An.

Momentul iernii profunde în zona din jurul apoastrului (unde, conform celei de-a doua Legi a lui Kepler, corpurile cerești au cea mai mică viteză orbitală, adică între X_1 și X_2 [întunecată în fig. 2]), este de aproximativ cinci secole.

În această iarnă lungă de 500 de ani, oamenii încetează aproape complet activitatea sau se retrag în subteran.

Sectorul de la Y_1 la Y_2 marchează perioada de la periastru, când steaua A apare mai strălucitoare decât steaua B pe cerul Helliconiei.

Punctele V1, V2 și V3 indică aproximativ perioadele în care sunt plasate cele trei cărți ale seriei.

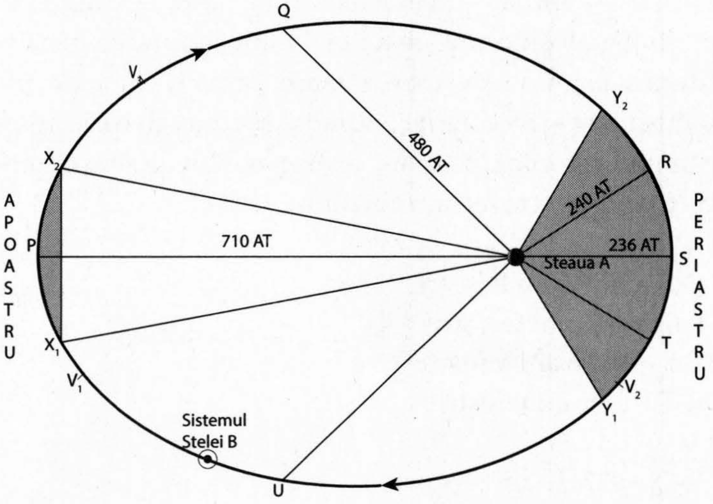

Figura 2. Orbita.

Chiar și zonele tropicale sunt conduse de frigul nemilos, cu medii anuale care scad sub 10° Celsius.

Apoi, datorită apropierii sistemului Batalix de Freyr, condițiile de viață încep să se îmbunătățească din nou;

temperaturile medii cresc, flora cunoaşte o înflorire luxuriantă, fauna se trezeşte la o viaţă nouă, civilizaţia are parte de o creştere rapidă.

Această îmbunătăţire este încă relativ lentă până la punctul de orbită Q, dar devine din ce în ce mai rapidă între Q şi R.

Urmează o vară „scurtă", foarte caldă (tropicele, de exemplu, sunt un loc incomod cu temperaturi medii în jur de 40° C) care durează 238 de ani de pe Pământ.

După aceea, vine o toamnă uşoară şi lungă, când civilizaţia umană de pe Helliconia atinge apogeul.

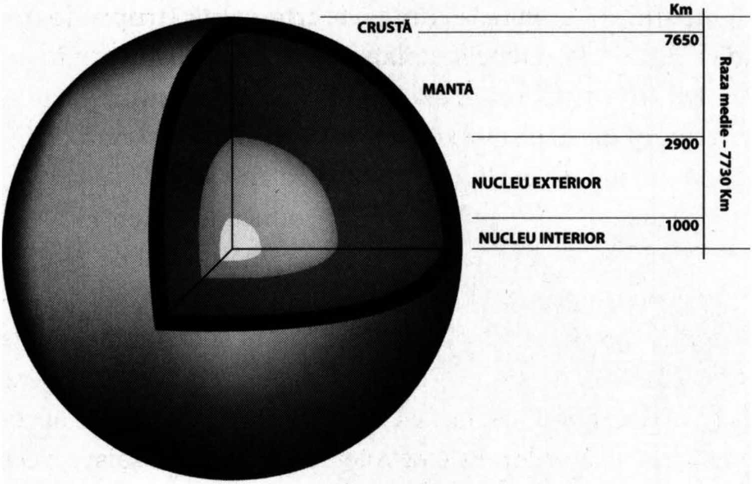
Momentul cel mai favorabil din punct de vedere climatic între punctele orbitale Q şi U cuprinde un total de 918 ani pământeşti – aproape un mileniu. Apoi viteza orbitală a sistemului Batalix încetineşte tot mai mult şi distanţa până la căldura stelei A devine tot mai mare. După U clima devine schimbătoare şi rece. Iarna e sumbră şi odată cu ea se apropie timpul fagorilor. Este nevoie de mai mult de şaisprezece secole pentru a traversa zona dintre U şi Q.

P-P = 2 592 ani tereştri
Q-R = 340 ani tereştri
P-S = 1 296 ani tereştri
R-T = 238 ani tereştri

P-Q = 837 de ani tereştri
T-U = 340 de ani tereştri
P-R = 1 177 ani tereştri
U-P = 837 ani tereştri
P-U = 1 755 ani tereştri.

2. HELLICONIA

Secțiune:

Compoziție:

Crusta: Grosimea sa variază între 80 km în zonele continentale și 10 km sub fundul mării. Este compusă în principal din roci bazaltice și granit. Densitatea lor medie este de aproximativ 3,0 g/cm^3.

Manta: Acest strat, care se întinde de la crustă la o adâncime de aproximativ 4 750 km, este compus în principal din serpentină. Densitate medie aproximativ 3,9 g/cm^3.

Nucleul exterior: Format în principal din sulfură de fier, cu densitatea de 8,0 g/cm^3., se extinde la o adâncime de aproximativ 6 730 km.

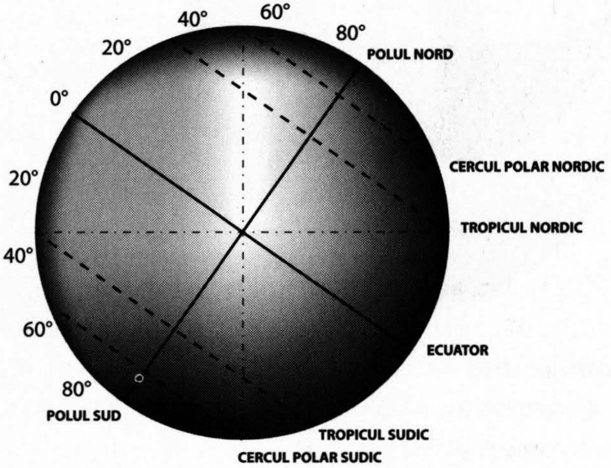
Nucleul interior: Presiunea enormă menține materia din această zonă într-o sferă densă. Conține fier metalic, aliat cu nichel.

Densitatea medie a miezului interior este 10,1 g/cm^3, cea a întregii planete 4,09 g/cm^3.

Axa de rotație a Helliconiei (axa de rotație)

Este înclinată cu 35° față de perpendicular pe planul orbitei. Aceasta are ca rezultat o extindere a intervalului de temperatură în zonele climatice, care sunt limitate de tropice (la 35°) și cercurile polare (la 55°).

Pentru comparație, axa de rotație a Pământului este la un unghi de 23,5° față de verticală.

Influența soarelui asupra Helliconiei

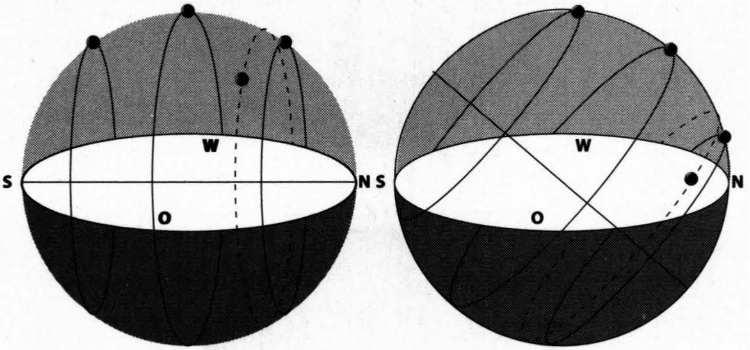
Fig. 11 prezintă orbitele aparente ale lui Batalix în timpul solstițiilor sudice și nordice și la echinocțiu.

În plus, o orbită a lui Freyr (punctată) este afișată în timpul unei anumite poziții a sistemului Batalix pe orbita sa.

În fig. 11a, planul orizontului se află la nivelul ecuatorului, în fig. 11b este la 40° latitudine sudică.

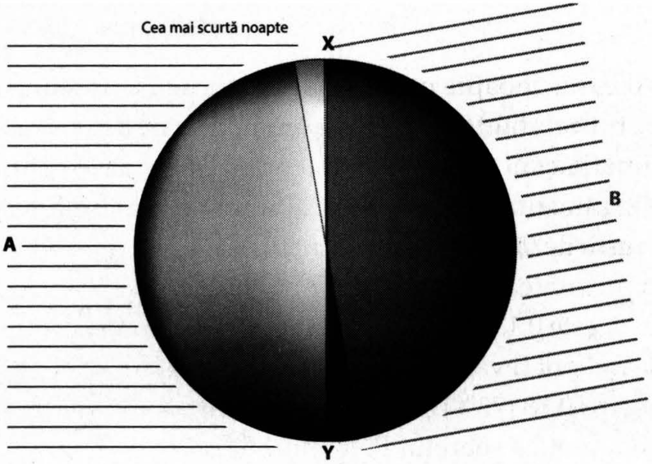
Batalix își completează ciclul orbital de la un tropic la celălalt și înapoi într-un an helliconian. Freyr are nevoie de 1 825 de ani helliconieni pentru același ciclu. Tropicele

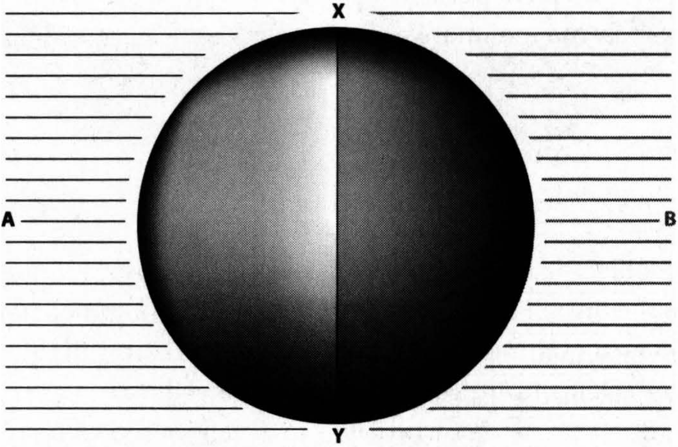
lui Freyr și Batalix, deși nu sunt identice, sunt relativ asemănătoare. Diferențele dintre anotimpurile determinate de înclinația axei Helliconiei în cursul Marelui An ajung să fie insesizabile datorită rolului dominant al lui Freyr și a excentricității puternice a orbitei.

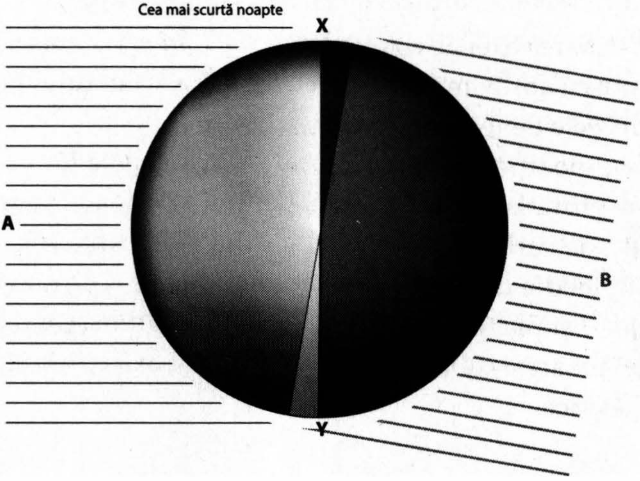

Helliconia are cea mai lungă noapte în timpul întâlnirii anuale dintre Freyr și Batalix. După aceea, lungimea nopții scade tot mai mult până când cei doi sori sunt diametral opuși. Datorită înclinației de 10° între ecliptica A și ecliptica B, nu există deloc noapte sau „cea mai scurtă noapte" nici în emisfera nordică, nici în cea sudică. Lungimea „celei mai scurte nopți", dacă aceasta există, în emisfera nordică sau sudică, se schimbă odată cu poziția sistemului Batalix pe orbita sa în jurul lui Freyr.

În punctele orbitale X și Y, deoarece razele lui Freyr și Batalix cad sub același unghi, pentru o perioadă scurtă de timp, nu există nicio noapte pe toată Helliconia (fig. 12b). Dacă sistemul Batalix se află între punctele X și Y, există o noapte scurtă în emisfera sudică, chiar și atunci când Freyr și Batalix nu sunt poziționați pe aceeași axă cu Helliconia (fig. 12a).

Cea mai scurtă noapte
X
A
B
Y

X
A
B
Y

Cea mai scurtă noapte
X
A
B
Y

Această „noapte cea mai scurtă" este cea mai lungă din punctul orbital V. Între punctele Y și X (fig. 12c), situația se inversează.

Luminozitatea aparentă a lui Batalix pe cerul hellico-nian este de 0,6 (60%) în comparație cu soarele Pământului. Luminozitatea lui Freyr, din nou în comparație cu soarele nostru, este 0,13 (13%) în apoastru și 0,81 (81%) în periastru.

Când pot fi văzuți amândoi pe cer, Batalix și Freyr au în apoastru 0,73 (73%) și în periastru 1,41 (141%) din strălucirea aparentă a soarelui Pământului.

Faza din jurul periastrului în care Freyr are o luminozitate aparentă mai mare decât Batalix este umbrită în fig. 2.

Compoziția atmosferei Helliconiei

Helliconia este o planetă cu proprietăți aproximativ terestre.

Rază	7 725 km
Circumferință	48 536 km
Densitate medie	4,09 g/cm^3
Masă	echivalentul a 1,28 × masa Pământului

Înclinarea axei de rotație față de planul orbitei: 55°, comparativ cu aproximativ 66° pentru Pământ, ceea ce mărește diferențele de temperatură între zonele climatice.

Compoziția atmosferei a variat ușor de la perioada pre-captură la cea post-captură. O cantitate mai mare de dioxid de carbon în aer, pre-captură, producea o temperatură medie de - 7° C. Post-captură, și la periastru (când steaua B și planetele sunt cel mai aproape de steaua A), o parte din acest CO_2 se combină cu apa pentru a forma roci carbonatice.

Dioxidul de carbon este astfel redus, prin urmare și beneficiul unui efect de seră este redus, ducând la o temperatură medie de + 10° C.

Cu alte cuvinte, condițiile pre-captură erau mai bune decât era de așteptat, în timp ce condițiile post-captură sunt mai severe.

Luna Helliconiei

Satelitul natural helliconian pierdut în timpul perioadei de capturare era cunoscut fagorilor sub numele de *T'Sehn-Hrr*. El deține cheia unuia dintre secretele stânjenitoare ale vieții umane de pe Helliconia (adevărul este descoperit de SartoriIrvrash în volumul al II-lea, capitolul XXI, în dauna sa).

Helliconienii își împart anul mic de 480 de zile în săptămâni și zecimi. O săptămână are opt zile. O zecime are șase săptămâni (adică 48 de zile). Prin urmare, anul este împărțit în zece părți egale.

Avernus ca satelit

Avernus este un satelit artificial plasat pe orbita Helliconiei de expediția terestră. Este denumit Stație Terestră de Observație. Funcția sa este de a transmite pe Pământ date referitoare la toate aspectele Helliconiei. Locuitorilor de pe Helliconia, STO le este cunoscută sub numele *Kaidaw*, din cauza mișcării sale rapide percepute pe fundalul stelelor.

Avernus are o orbită circumpolară aproape circulară.

În funcție de latitudinea la care se află un observator, Avernus are nevoie de 20 până la 24 de minute să traverseze cerul, de la răsărit până la apus. De pe sol, diametrul său

angular maxim, când se află chiar deasupra capului, este de 137,5 secunde de arc. Locuitorii pot observa Avernus prin faze destul de complexe când trece pe deasupra lor.

Raza orbitală măsurată din centrul planetei	9 223 km
Perioadă orbitală	2 h 9 min. 30 sec.
Formă	sferică
Diametru	1 km
Masă	18 000 000 tone (1,8 × 10^{10} kg)

Scurtă istorie a lui Avernus

Când nava stelară de pe Pământ se pregătea să intre pe orbită în jurul stelei B, 512 coloniști au fost aduși pe lume, aproape complet crescuți (adică în adolescența târzie). ADN-ul ovulelor fertilizate umane era stocat computerizat în nanoutere. Coloniștii au fost crescuți în șase „familii" sau clanuri, fiecare destinată unor misiuni specifice.

După asolizarea la o bază de pe Aganip, unități automate de construcţie au început construcția STO folosind material stelar local. Din cauza dificultăților și obstacolelor, construcția a durat opt ani tereștri. Coloniștii au fost apoi transportaţi în noua lor casă, Avernus, pentru a începe un studiu intensiv al Helliconiei.

Informațiile transmise înapoi pe Pământ au nevoie de 1 000 de ani ca să-și atingă ținta. Așa că primele semnale trimise în *Helliconia: Primăvara* sunt recepționate pe Pământ aproximativ în anul 6 344.

În cursul evenimentelor din *Helliconia: Vara,* Avernus se afla pe orbită de 32 de secole terestre. Populația numără acum aproape 6 000 de oameni. Copulația se învață de la vârsta de opt ani, dar procreația se realizează în întregime prin nașteri extrauterine.

În cele șase clanuri, familia Pin este „familia continuităților încrucișate". Sarcina sa este să urmărească dezvoltarea a una sau două grupări familiale helliconiene de-a lungul generațiilor din ciclul unui An Mare (60 de generații). Familia Go se ocupă de probleme de teologie, filosofie, ontogenie, filogenie etc. Familia Tan studiază originile conflictelor de lungă durată, de la cele personale, la cele naționale și specifice.

Ca supapă de siguranță împotriva sindromului întemnițării, avernusienii pot intra într-o loterie de „vacanță helliconiană"; câștigătorii au permisiunea de a vizita planeta de dedesubt. Acesta este un bilet doar dus.

Helliconia și Pământul: date relative

Nava de colonizare a plecat de pe Pământ în anul 2100 e.n. și a ajuns în vecinătatea stelei B în 3600 e.n. Călătoria de 1 000 de ani-lumină a durat 1 500 de ani. Avernus a intrat în funcțiune în 3608 e.n. În Anul Mare helliconian, asta înseamnă 500 de ani după apoastru.

În prima carte, Avernus funcționase deja de mai mult de un An Mare, adică în jur de

2 592 + 134 de ani tereștri = 2 726 de ani tereștri.

În cartea a doua, Avernus funcționează încă 543 de ani – în total, 3 269 de ani tereștri.

Așa că datele vor fi acum astfel:

Pe Pământ, 6877 e.n.
Pe Helliconia, 1177 ani tereștri d.a.
În Avernus, 3269

În cartea a treia, Avernus funcționează încă 696 de ani – în total, 3 965 de ani tereștri.

Așa că datele vor fi acum:

Pe Pământ, 7573 e.n.
Pe Helliconia, 1873 ani tereștri d.a.
În Avernus, 3965

Myrkwyr este o zi de rău augur în 1873. Freyr se cufundă sub orizont la Cercul Polar, pentru a nu mai răsări vreme de aproximativ optsprezece generații umane.

Calendare

Ora helliconiană socotită ca ora Pământului

Unități helliconiene	Unități echivalente terestre
1 an mic	480 de zile sau 10 zecimi
1 zi	25,92 ore
1 oră	1,04 ore (62,4 minute)
1 minut	1,56 minute
1 secundă	0,936 secunde

Un locuitor al Helliconiei care trăiește până la vârsta matură de 70 de ani ar avea 99,4 ani tereștri.

Metoda Pământ-Avernus de a calcula anii helliconieni este de a-i data pur și simplu după apoastru (d.a.). Pe Helliconia, diferite națiuni au, în momente diferite, propriile lor calendare. În general, asemenea calendare încep de la urcarea pe tron a unui despot local. De exemplu, în *Helliconia: Vara* sunt pomenite patru calendare diferite. Luându-le pe acestea în calcul, cartea a doua începe în:

Datarea terestră	6877 e.n.
Ani tereștri d.a.	1177
Anul helliconian d.a.	
Calendarul lui Denniss	828[1]
Oldorando-Borlien după unire	381 (unii susțin 408)
Anul ancipital	749[2]

[1] Legendarul rege Denniss domnea în anul 249 înainte de apoastru și a prevăzut dezastrul. Calendarul lui a fost abandonat.

[2] Numele complet și corect al acestui an în calendarul ancipital, întipărit în creierul eotemporal ancipital, este „Anul de după Apoteoza

Vârstele umane comparate

Din cauză că anul mic de pe Helliconia este mai lung decât un an terestru, există decalaje de vârstă.

Următorul tabel (în ani) dă vârstele comparative ale oamenilor pe cele două planete.

Pământ	Helliconia
5	3,5
10	7
12	8,45
15	10,56
18	12,67
20	14
22	15,49
25	17,6
30	21
35	24,67
40	28
50	35,21
60	42
70	49
75	52,8
80	56

Durata de viață este mai mare în verile Anului Mare.

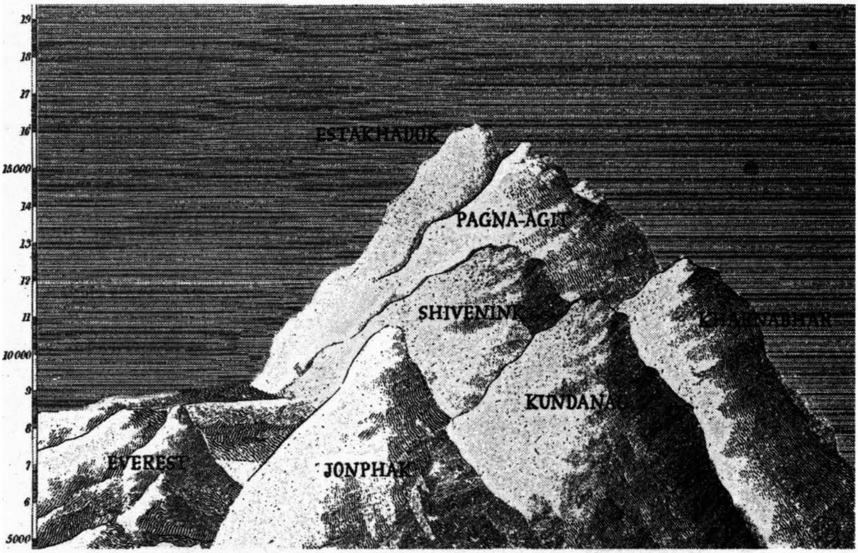
Mică a Anului Mare 5 634 000 de la Catastrofă". Adică, de la capturarea lui Batalix de Freyr, cu aproximativ 8 000 280 de ani tereștri înainte.

Helliconia este o lume puţin populată, cel puţin ca densitate a oamenilor şi a fagorilor. Următorul tabel arată cum aceste densităţi fluctuează între perioadele de frig extrem şi de arşiţă. Populaţia de fagori este mai stabilă decât cea de oameni.

	Apoastru		Periastru	
	Oameni	Fagori	Oameni	Fagori
	(milioane)			
Sibornal	3-5 (?)	10	25	14
Campannlat	8	23	64	35
Hespagorat	4	11	9	19
Subtotaluri	15,5	44	98	68
Totaluri	59,5		166	

Greutatea biomasei planetare este direct proporţională cu energia solară absorbită de suprafaţa planetară. La vremea apoastrului, masa totală este aproape o treime din cea de la periastru.

Munții Helliconiei

Cei mai înalți șase munți din Helliconia
în comparație cu Muntele Everest

Estakhadok (Nktryhk) .... ***16 090 m***

Pagna-Agit (Hespagorat) .... ***13 779 m***

Shivenink (Sibornal) .... ***11 226 m***

Kharnabhar (Sibornal) .... ***11 089 m***

Kundanagitor (Pegovin) .... ***10 643 m***

Jonphak (Ringwall) .... ***10 211 m***

Everest .... ***8 848 m***

ANEXA 2
Fagorii

Lupta pentru supremație pe Helliconia se desfășoară între oameni și fagori. Fagorii, o specie cu două coarne și blană mițoasă, erau locuitorii dominanți ai planetei înainte ca Batalix (steaua B) să fie capturată de Freyr, soarele supergigant (steaua A). Mai sunt cunoscuți și ca *ancipitali* (cu două muchii), o referire la coarnele ascuțite.

Această specie bovină a evoluat probabil din *flambregi*, cirezi enorme care pasc pe pustietățile nordice ale Sibornalului, și sunt înrudiți cu specii mai vechi dinainte de Freyr, cum sunt *kaidavii*.

Kaidavii sunt animale mari cu coarne, oarecum asemănătoare cu caii, pe care îi călăresc fagorii. Aceste specii mai vechi au trăsături fizice comune ca articulațiile cu rotulă la genunchi și coate. Dexteritatea superioară este contrabalansată de un sistem nervos care se excită rar; de aici accese frecvente de imobilitate.

Fagorii au poziție verticală și trei degete la fiecare mână.

Creierul

O deosebire majoră între fagori și oameni constă în structura creierului. Creierul fagor este mono-emisferic, spre deosebire de creierul uman cu două emisfere. Nu există niciun echivalent al neocortexului. Oricât ar semăna creierul fagor cu cel uman, constă în mare parte din hipotalamus, suprapus cu un fel de cerebel care controlează mișcarea.

În consecință se putea spune că fagorii trăiesc în propriul lor mediu perceptual. Conștiința lor este eotemporală (Eos era zeița zorilor, sora Selenei), unde sfârșiturile și începuturile

nu pot fi deosebite între ele. Pentru ei, timpul nu este un indicator al progresului, așa cum se înregistrează într-o minte umană. Evenimentele sunt monitorizate ca o serie de jaloane la care direcția a fost ștearsă; astfel, un traseu este indicat, fără o săgeată a percepției care să arate direcția. Un sistem nervos rudimentar permite numai acțiunea și reacțiunea. Dar *cumpăna* (vezi Anexa 4) extinde mult conștiința ancipitală.

Ancipitalii erau stăpânii lumii reci a zorilor înainte de capturarea de către Freyr. Cu graurii lor, păsări comensale care se hrăneau în parte cu paraziții gazdelor, dominau o lume, de la șesurile Pegovinului la muntele Estakhadok în Nktryhkul Înalt. În acele vremuri îndepărtate, țineau Alții ca animale de casă.

Sângele

Sângele ancipital este auriu, conținând un sistem antigel care (laolaltă cu blana densă) îi face insensibili la frig. Graurii, kaidavii și alte animale ale zorilor împărtășesc această caracteristică. Sângele roșu, lipsit de antigel, reprezintă o evoluție mai recentă.

Mușchiul formează o mare parte a dietei fagorilor în timpul perioadelor reci. Mușchii conțin procente ridicate de acid arahidonic, cu grad înalt de polinesaturare. O concentrație mare a acestui acid gras în fosfolipidele membranelor celulare face membranele mai fluide. Aceasta servește la coborârea temperaturii la care lipidele din membrane trec printr-o schimbare de fază de la cristal lichid la o stare mai solidă sau asemănătoare unui gel. Astfel acidul din mușchi protejează membranele celulare de efectele frigului; celulele sunt capabile să funcționeze la temperaturi joase. Omenirea, desigur, nu are un asemenea sistem.

Sexele

În conformitate cu sistemul lor endocrin sporadic, femelele fagorilor intră în rut de zece ori pe an (*zecimi* este termenul eotemporal, echivalent cu termenul terestru de „menstruație"). Fagorii copulează rareori. Ca la gorilele terestre, penisul este mic. Fagorii nu comit niciodată violuri; acesta este un element de mitologie umană. Femelele sunt vivipare și produc lapte; nașterea are loc la un an mic (sau an al lui Batalix) după concepție. Ambele sexe poartă helico-virusul în mitocondriile din celule.

stallun	mascul adult
creaght	mascul tânăr
gillotă	femelă adultă
fillocă	femelă tânără
pui	copil, ambele sexe

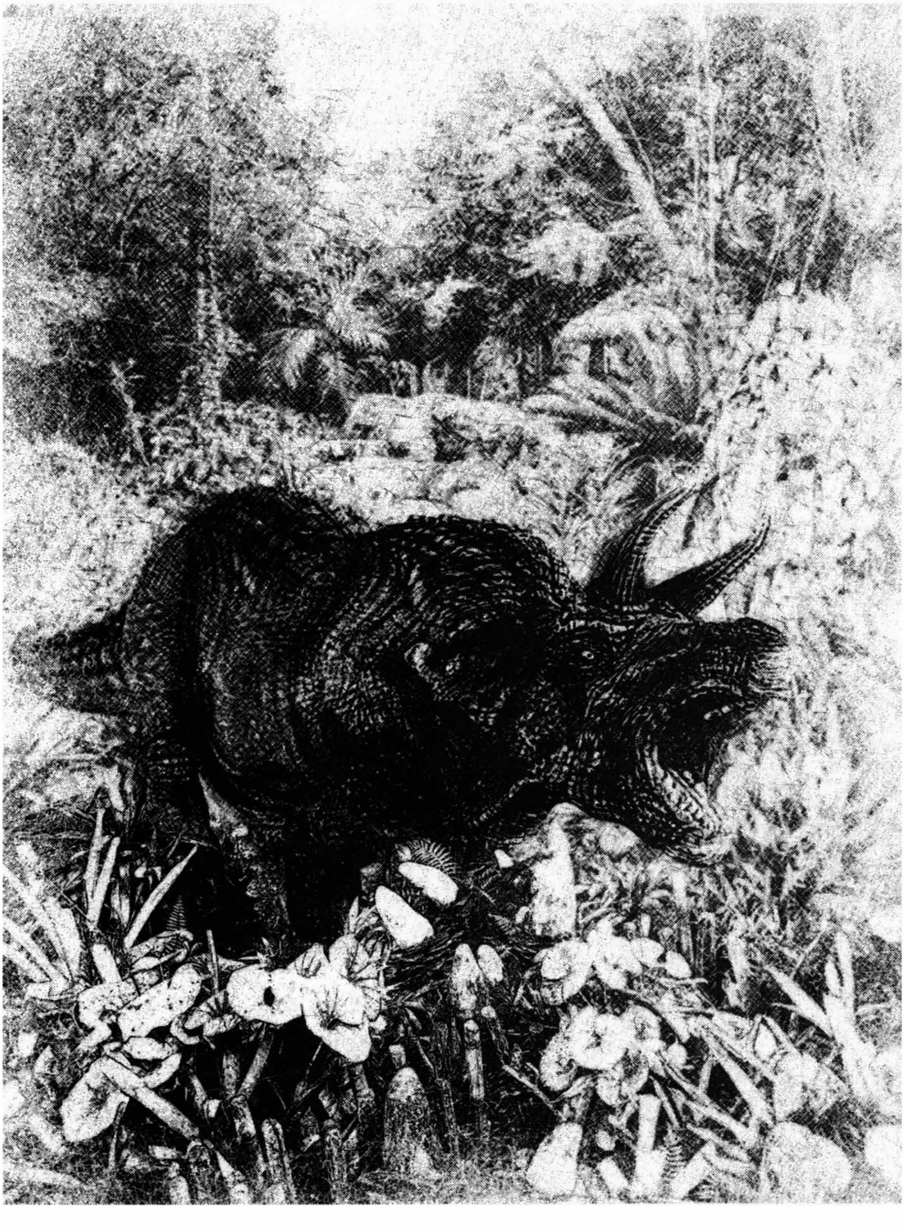
Limba

Fagorii folosesc două limbi întrepătrunse. *Ancipitala nativă* este limba de zi cu zi, care folosește un singur timp, prezentul continuu. *Eotemporala* e o formă de vorbire sacră, folosită și pentru număratul în baza trei. Se presupune că este limba vorbită de ancipitalii cufundați în *cumpănă.*

Vorbirea între fagori este în general însoțită de gesturi. Astfel, îndemnul de despărțire este „Ține coarnele sus", însoțit de ceremonia ambelor părți aplecându-se în față, cu brațele pe lângă corp; frunțile se ating, creierii se întâlnesc. Apoi cei doi pleacă brusc.

ANEXA 3

Alte specii

După capturarea lui Batalix și a sistemului său planetar de către Freyr, apropierea supergigantei de tip A a scăldat planetele în radiații de înaltă energie.

Efectul asupra compoziției atmosferice a Helliconiei a fost ridicarea nivelului de oxigen, datorită fotolizei CO_2, H_2O etc. Oceanele au fost și ele afectate. Concentrații mai mari de macromolecule au dus la o activitate sporită de-a lungul întregului lanț trofic.

Pentru aproximativ un milion de ani, revoluția declanșată de captură a scăldat Helliconia în cantități mari de radiații ultraviolete și raze X. Rezultatul a fost o evoluție extrem de rapidă a speciilor. Specia umană a evoluat dintr-o maimuță antropoidă mică din Hespagorat. Unele specii au dispărut – de exemplu *visfiorul*.

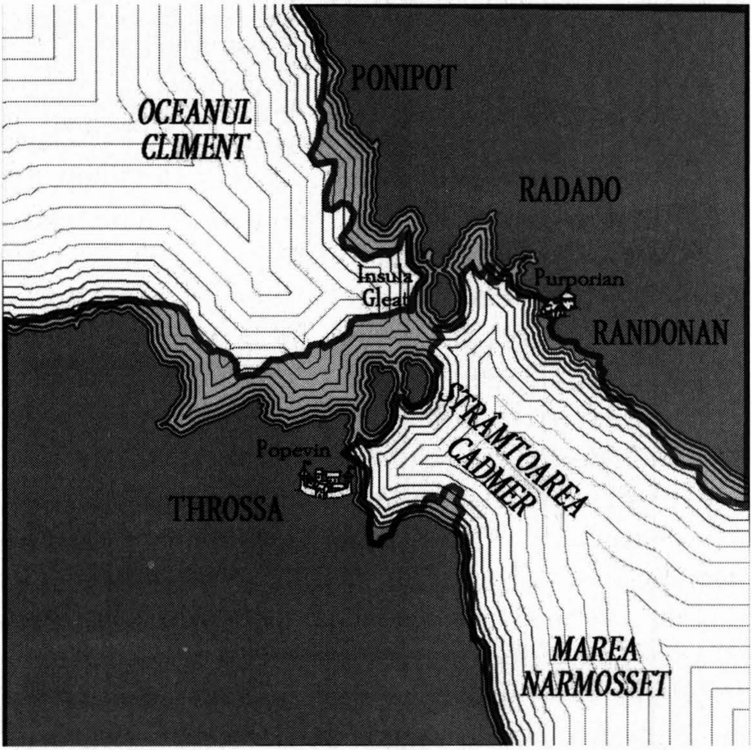
În cursul evoluției, Alții au scăpat din captivitate, dar au rămas în apropierea fagorilor în comunități comensale libere în timp ce treceau printr-un stadiu de dezvoltare protognostic. De aici supraviețuirea termenilor ancipitali în limba oloneză (limba principală din Campannlat). Fagorii au păstrat vreme îndelungată o dominație din umbră (de aici zeul Akha). Până la urmă, diversele triburi au plecat din Hespagorat și din regiunea Pegovin și au traversat în Campannlat. Traversarea s-a realizat pe o punte de uscat arhaică dintre cele două continente.

Traseele de migrație est-vest ale fagorilor s-au stabilit la vremea traversării sau imediat după aceea.

Triburile care au traversat puntea de uscat erau cunoscute sub numele Olle Onets, nume care provenea de la abundența de pești-de-ulei găsiți în apele puțin adânci de pe ambele

părți ale istmului. A devenit numele limbii predominante din Campannlat, oloneza.

Multe dintre triburile „iernii“ au fost mânate către răsărit în fața înaintării nou-veniților. Clanurile care au ocupat mai târziu Nktryhkul jos, ca mordriații, sunt descendenții unor asemenea triburi înfrânte.

Vechea punte de uscat e reprezentată cu contur gros.
Configurația prezentă a uscatului cu contur subțire.

Istmul dintre Oceanul Climent și Marea Narmosset. După distrugerea istmului când s-au topit calotele polare, uscatul de ambele părți a devenit cunoscut în cele din urmă ca țările Throssa și Radado, acum separate de strâmtoarea Cadmer.

Madișii

Aceste popoare ale transhumanței n-au căpătat niciodată o conștiință umană deplină. Madișii sunt clasificați ca protognostici. Călătoria este întreaga lor existență, indiferent dacă pe cer există un singur soare sau doi. Acest tipar fix de comportament sugerează că au existat dinainte de captura solară, când trăiau în mare parte la fel ca în prezent.

Fără să fie numeroși, madișii și-au lăsat amprenta asupra Campannlatului. Ei și cirezile lor lasă în urmă o dâră de spori și de semințe care crește într-o linie continuă de lăstăriș, sau *uct*, menită să fie traversată de nenumărate ori de triburi. Uctul adăpostește păsări, rozătoare și șerpi, iar în unele locuri servește drept barieră între națiuni. Madișii nu prea înțeleg timpul; trecerea timpului este exprimată numai prin unități de măsură de distanță.

Madișii sunt creaturi blajine, ușor transformate în victime. Sunt deseori domesticiți de oameni, iar femelele servesc drept sclave sexuale. Deși mici, seamănă oamenilor în majoritatea aspectelor importante, iar reproducerea încrucișată nu este necunoscută.

Triburile madișe își numesc limba *hr'Madi'h*, ceea ce sugerează influențe puternice din partea fagorilor. *Hr'Madi'h* este o limbă cântată, complexă, dar de fapt incompletă. Nimic nu poate fi descris cu exactitate în ea. Este delimitată, ca orice altceva în existența madișilor, de *Ahd*. Nu există o formă scrisă.

Hr'Madi'h	limbă
Ahd	viață, călătorie
Uct	trasee însămânțate de trecerea migrației
La'hrap	pâine plată, nedospită
Fhlebiht	arang, animal de turmă care paște

Cuvinte suplimentare sunt uneori împrumutate din alte limbi, dar triburile sunt ostile față de ele – sau cel puțin temătoare.

Alte specii și semispecii includ nondazii, protognostici înalți până la brâul oamenilor. Nondazii au obiceiuri subterane. Sunt un popor pașnic, care lasă lupta în seama castei de războinici. Astfel, ei discută probleme fundamentale într-un limbaj de „plescăituri, șuierături și pufnituri", în timp ce regii lor războinici se bat în cele Optzeci de Bezne.

Nondazii sunt vânați și mâncați de uskuți; când sunt fripți, sunt cunoscuți drept *arboricoli*.

Nondazii trăiesc în Campannlat, Africa Helliconiei.

Un popor înrudit, ondozii, trăiesc în climatul mai aspru al continentului nordic, Sibornal.

Necrogenele

Coborând pe scara evoluției, necrogenele reprezintă o fundătură a unei linii de dezvoltare anterioare lui Freyr.

Aceste specii de pești dau naștere numai prin propria lor moarte. Exemple sunt assatassii (pești, mai exact, pești-șopârle), yelkii, biyelkii și gunnadu.

Necrogenele sunt hermafrodite, fără accesorii de mamifere ca ovare și utere.

De exemplu, assatassii, pești cu ciocuri ascuțite, zboară către țărm cu milioanele în timpul Verii Mari, de-a lungul coastelor Mării Vulturilor. Zona de împerechere se află adânc în Marea Arzătoare. După ce se împerechează, roiesc spre răsărit, împotriva curenților oceanului, prin strâmtoarea Cadmer, căpătând o viteză considerabilă pentru zborul lor spre moarte, apoi se lansează pe țărmurile Hespagoratului, unii reușind să zboare departe spre interior. Unde cad, acolo

mor. Puii au fost purtați în pântecele lor și trăiesc sub formă de larve în trupurile aflate în descompunere ale mamelor, înainte să se metamorfozeze în forme cu picioare și cozi și să se târască înapoi în mare. [Assatassii apar prima oară în literatura terestră în povestirea „Star Millenia" din volumul *Galaxies Like Grains of Sand* (Ed. Signet Books, New York, 1960).]

Necrogenele mai mari de uscat urmează tipare asemănătoare. După ce yelkii se împerechează, sperma se dezvoltă în creaturi ca niște larve care trăiesc în afara stomacurilor duble ale mamelor. Când intră într-o arteră, larvele explodează prin trupul părintesc, provocând moartea rapidă. Devorează carcasa – și unii pe alții – până după metamorfoză, când ies ca să supraviețuiască în lumea de afară ca tineri yelki.

Wutra

În învălmășeala uriașă a vieții helliconiene, o singură altă formă de viață merită să fie pomenită în mod special.

În secolele Iernii Mari, Viermele lui Wutra este un fel de dragon devorator și înaripat, care distruge tot ce-i iese în cale. Pentru triburile umane mereu gata de luptă – în Pannoval și în alte locuri –, Wutra este Zeul Cerurilor. Cu timpul, ideea devine zeu.

În timpul Verii Mari, are loc o transformare în ciclul de viață. Viermele se retrage către oceanele în curs de încălzire, într-un stadiu marin. Trecut de perioada înaripată la latitudini mai înalte, unde s-a împerecheat, își trăiește acum restul vieții în mare. Oceanele abundă în hrană și în acest mediu bogat, se nasc progeniturile.

Progeniturile asemănătoare cu peștii sunt la fel de vulnerabile pe cât sunt de numeroase și sunt cunoscute

popoarelor de pe coastă ca scufundaci. Scufundacii sunt un fel de mâncare hrănitor şi gustos.

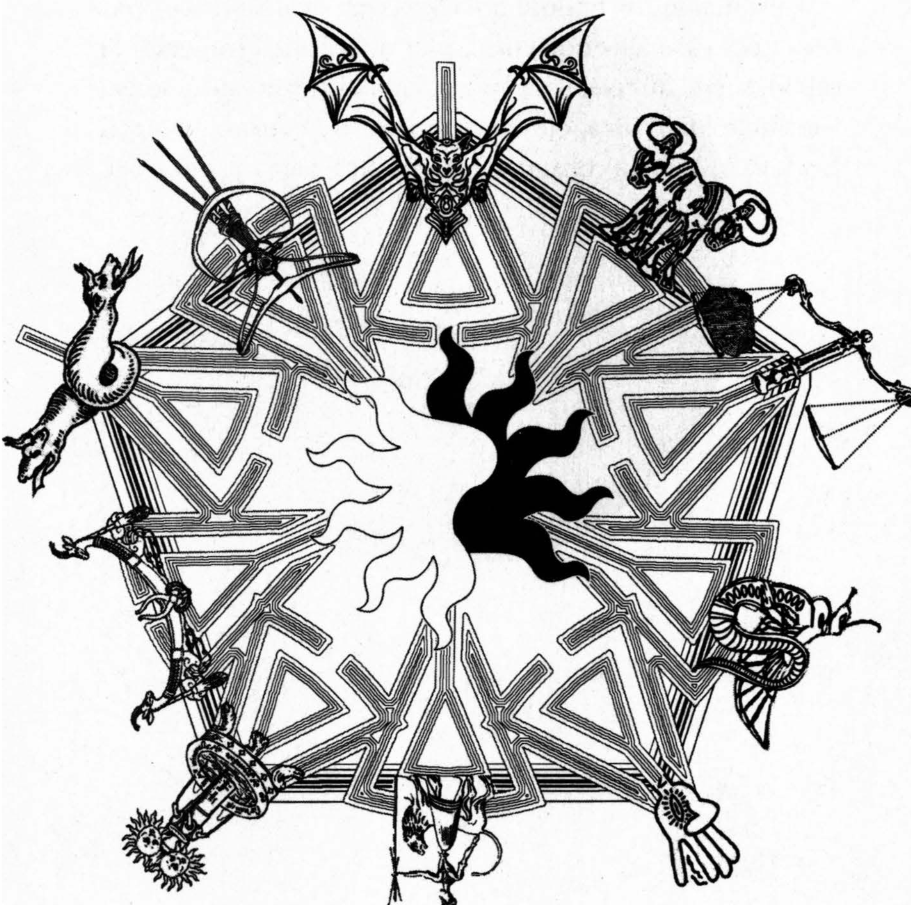
După câteva secole, când soseşte Toamna Mare, scufundacii se târăsc pe uscat (foarte asemănători cu peştele salamandră de pe Pământ) şi le cresc aripi. Alţi câţiva ani şi Viermele lui Wutra este din nou sus, în aerul tot mai întunecos.

Chiar şi în perioada când este mâncat cu miile şi cu sutele de mii, Viermele lui Wutra şi-a câştigat un lăcaş pe cerul nopţii.

Cele mai multe naţiuni din Campannlat şi Sibornal recunosc zece case ale zodiacului, planul eclipticii traversat de cei doi sori şi de celelalte planete. Una dintre aceste case este Viermele lui Wutra, cunoscut uneori ca Viermele Nopţii. Undeva în această constelaţie se află o stea abia vizibilă, Sol.

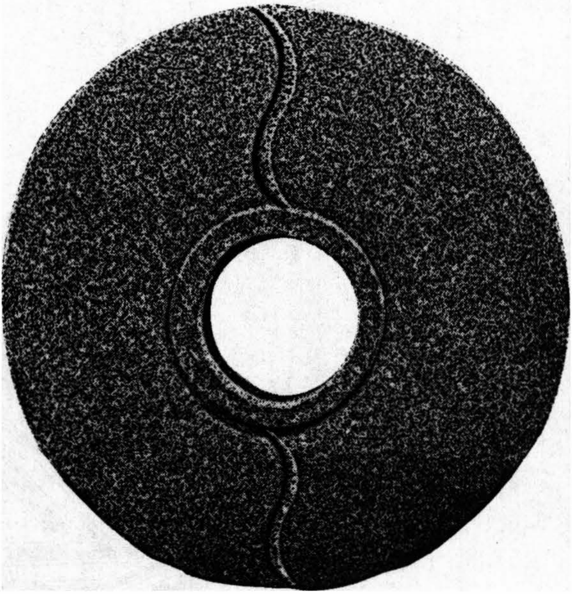
Casele zodiacului

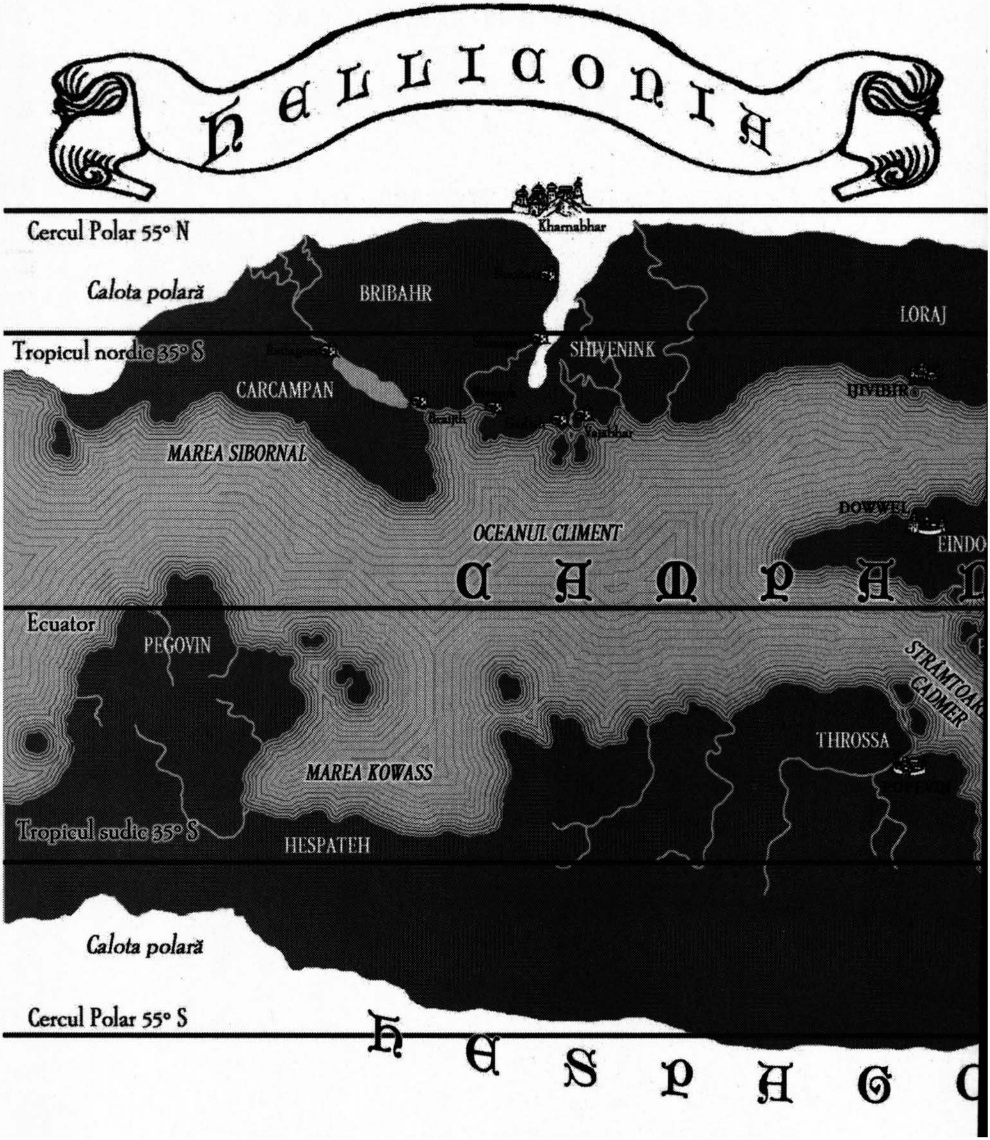
Liliacul
Taurul-diavol (cunoscut și ca Taurul lui Wutra)
Bolovanul
Viermele lui Wutra (Viermele Nopții)
Cicatricea Reginei (Rana lui Akha)
Bătrânul Hăitaș
Fântâna
Corabia de Aur
Cei Doi Câini
Sabia

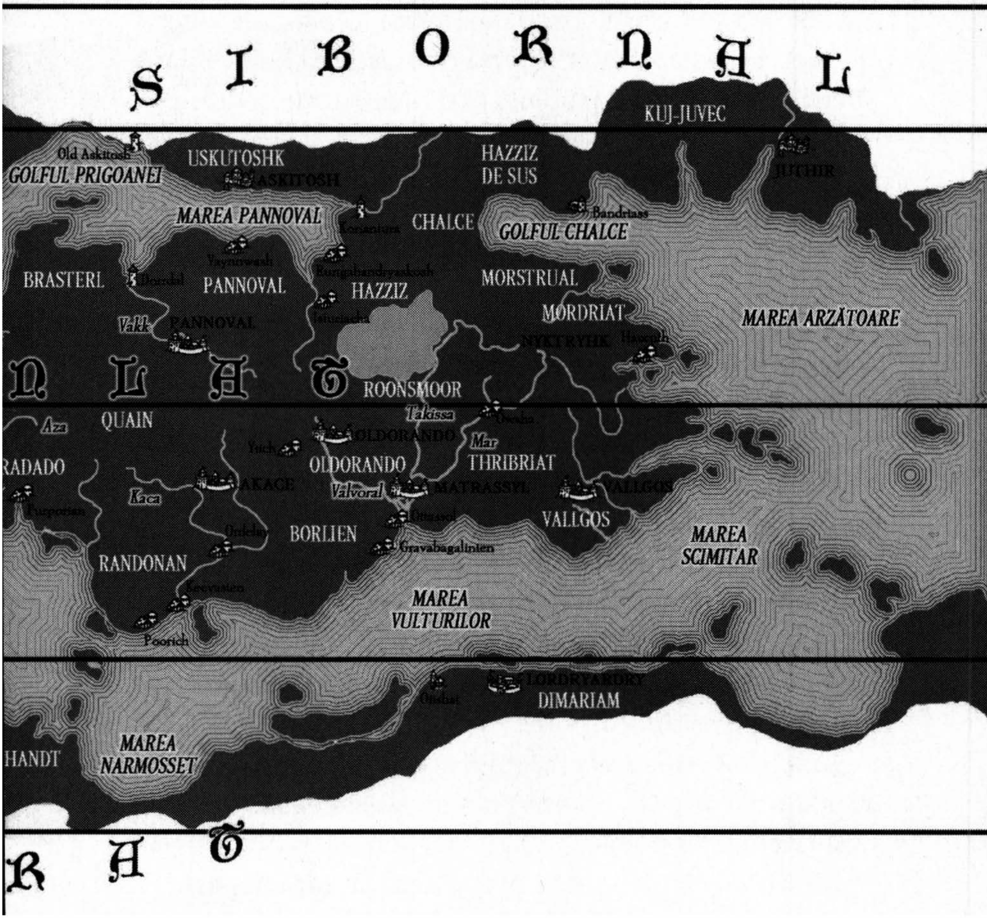
ANEXA 4

Omenirea helliconiană

HELLICONIA
Kharnabhar
Cercul Polar 55° N
Calota polară
BRIBAHR
LORAJ
Tropicul nordic 35° S
SHIVENINK
CARCAMPAN
IJIVIBIR
MAREA SIBORNAL
DOWWEL
OCEANUL CLIMENT
EINDO
CAMPAN
Ecuator
PEGOVIN
STRÂMTOAR
CADMER
THROSSA
MAREA KOWASS
Tropicul sudic 35° S
HESPATEH
Calota polară
Cercul Polar 55° S
HESPAGO

harta politică

Interesul terestru pentru Helliconia izvorăşte din faptul că, după multe secole de explorare interstelară, a fost descoperită o planetă pe care înfloreşte viaţa umană, parte a unei biomase diverse. Cu toate acestea, cercetările efectuate în Avernus au arătat curând că omenirea helliconiană diferă de omologii săi pământeni din puncte de vedere psihologice şi fizice interesante.

Diferenţe psihologice

O singură diferenţă faţă de existenţa terestră pare atât de mare, ba chiar atât de nefirească, încât trebuie privită ca fundamentală din punct de vedere psihologic şi filogenetic. Într-adevăr, secole de dispute pe Pământ n-au reuşit să rezolve problema dacă helliconienii ar trebui să fie clasificaţi drept umani sau drept specie separată.

Aberaţia (aşa cum o numesc unii) constă într-o gradare mult mai lină între viaţă şi moarte decât încearcă omenirea terestră. Existenţa umană terestră este binară; un individ este fie viu, fie mort. Pe Helliconia, două stări succesive urmează decesului corporal.

Sufletele atrofiate ale morţilor coboară într-un tărâm de obsidian al entropiei. În acest tărâm, acest negativ al vieţii, sunt depozitate două stadii ale declinului psihic, *strigoii*, reziduurile celor decedaţi mai recent şi, mai departe în josul mulţimii, *spectrele*. Strigoii sunt supuşi unor oscilaţii febrile de dispoziţie, de la acuzaţii amare la blândeţe siropoasă, poate asociat condiţiilor climaterice. Spectrele, tot mai puţin articulate, se cufundă către dezintegrarea finală

și către bolovanul originar – așa cum era înțeleasă noțiunea în vremuri timpurii.

(Mai târziu, noțiunea a devenit idolul originar. Cu alte cuvinte, Gaia, voința inconștientă dominatoare a biomasei, care menține echilibrul dificil al planetei.)

Cei vii sunt capabili să intre în comuniune cu strigoii, dacă intră într-o stare asemănătoare cu o transă, asemănătoare morții, cunoscută drept *pauk*.

După moartea fizică, fagorii trec printr-o diminuare treptată similară către dezintegrarea finală. Aceasta este denumită *cumpănă*.

Diferențe fizice

Masculii și femelele umane nu prezintă un dimorfism sexual prea mare. Ei trec în schimb printr-o transformare spectaculoasă în materie de greutate și formă înainte și după Iarna Mare. Aceasta este o reacție la energia micșorată sau sporită care ajunge pe planetă, o strategie evolutivă de supraviețuire.

Helico-virusul

Agentul transformării de greutate și formă este un virus elicoidal polimorfic oarecum asemănător cu patogenul oreionului. Este un înveliș în formă de icosaedru alcătuit din lipide și proteine, care conține acid nucleic ARN. Are lungimea de 97 de milimicroni. Avernusienii nu au mijloacele de a filtra virusul. Din acest motiv, ei nu pot vizita planeta în jurul căreia orbitează (în afară de circumstanțe neobișnuite și mortale).

Helico-virusul este endemic de două ori în Anul Mare, mai întâi aproximativ cu 600 de ani tereștri după apoastru. Atunci se dezlănțuie vreme de mulți ani mici, coincizând cu îmbunătățirea condițiilor climatice și cu creșterea energiei solare. A doua apariție are loc în timpul declinului către condițiile de iarnă, cam la 1 800 de ani tereștri după apoastru.

La fiecare vizită, virusul aduce moartea pe scară largă. Afectează hipotalamusul, provocând encefalită (inflamația creierului) și delir. Manifestările sale în acest stadiu seamănă cu meningita. Populațiile se reduc de obicei cam la jumătate. Supraviețuitorii capătă o formă modificată: câștigă (toamna) 50% din greutatea corporală normală, pe măsură ce se acumulează țesut gras. Această fază este marcată de bulimie nepotolită – bolnavii vor înhăța și vor mânca orice: propriii lor copii, fecalele, asokinii. Supraviețuitorii epidemiei de primăvară pierd o greutate corespunzătoare, marcați de anorexie și de autoînfometare.

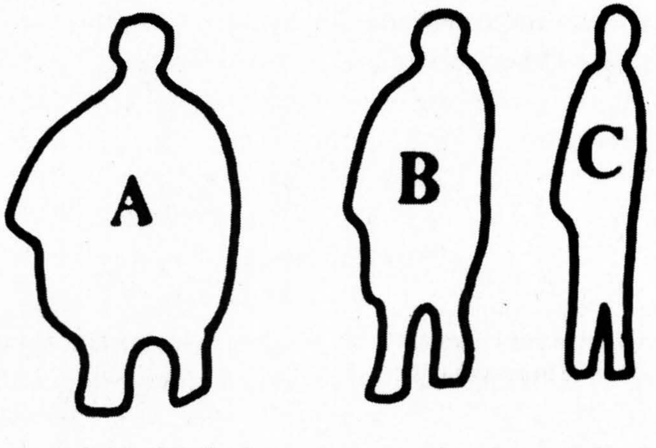

Figura 4. Schimbările formei umane de-a lungul Anului Mare, arătate în diagramă:

A. Supraviețuitor al Morții Grase către iarnă.

B. Siluetă intermediară.

C. Supraviețuitor al Febrei Oaselor primăvara.

În cursul câtorva generații, populația supraviețuitoare se îndepărtează de extremele formelor subțiri sau supraponderale, tinzând să revină la o construcție mai apropiată de medie. În acest proces pierd și imunitatea la virus.

Acest dezastru îngrozitor are un aspect pozitiv. Formează o parte a unui proces natural, asigurând supraviețuirea umană de-a lungul schimbărilor climatice generate de revoluția cosmică.

În vremuri mai primitive, cele două faze ale helicopandemiei nu erau recunoscute ca izvorând din una și aceeași cauză. Erau cunoscute drept Moartea Grasă (toamna) și Febra Oaselor (primăvara). Până în perioada acoperită de cartea a treia (*Helliconia: Iarna*), doctorița Toress Lahl a căpătat o înțelegere limpede a Morții Grase și a ratei sale de supraviețuire. Un șir lung de eclipse are loc în această perioadă, făcând izbucnirile de Febră a Oaselor încă și mai înspăimântătoare. Douăzeci de eclipse se produc între 630 și 658 ani tereștri d.a.[1]

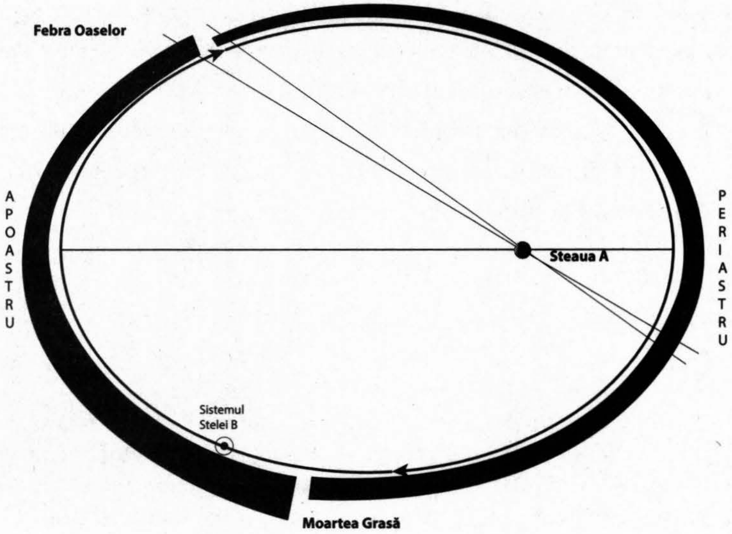
---

[1] Eclipsele se produc în următorul mod. Orbitele Helliconiei și ale planetelor sale surori au o înclinație de 10° față de orbita lui Batalix și Freyr unul în jurul celuilalt. Orbita Helliconiei traversează planul orbital mai mare în două puncte. Aceste două puncte sunt unite de linia nodurilor. Când linia nodurilor trece prin Freyr, astfel încât Helliconia, Batalix și Freyr să fie aliniate, se produc eclipsele soarelui mai mare. Un ciclu mai mic de eclipse are loc de cealaltă parte a periastrului și durează 9,45 ani. Potrivit legilor lui Kepler, Batalix accelerează când se apropie de Freyr. Prin urmare, durează mai puțin să se deplaseze de la eclipsele Morții Grase până în poziția post-periastru decât din poziția post-periastru în cea a Morții Grase în 630 ani tereștri d.a. Așadar, a doua serie de eclipse începe în 1 424 ani tereștri d.a.

Purtătorul virusului

Purtătorul helico-virusului este o specie de artropode sau de căpușe, vector care se mută fără greutate de la fagori la oameni. Fagorii sunt imuni la virus. Obiceiul oamenilor de a folosi fagori ca sclavi sau ca soldați în timpul Verii Mari și după aceea asigură supraviețuirea atât a căpușei, cât și a virusului (chiar când acesta din urmă este latent) în rândul populației umane.

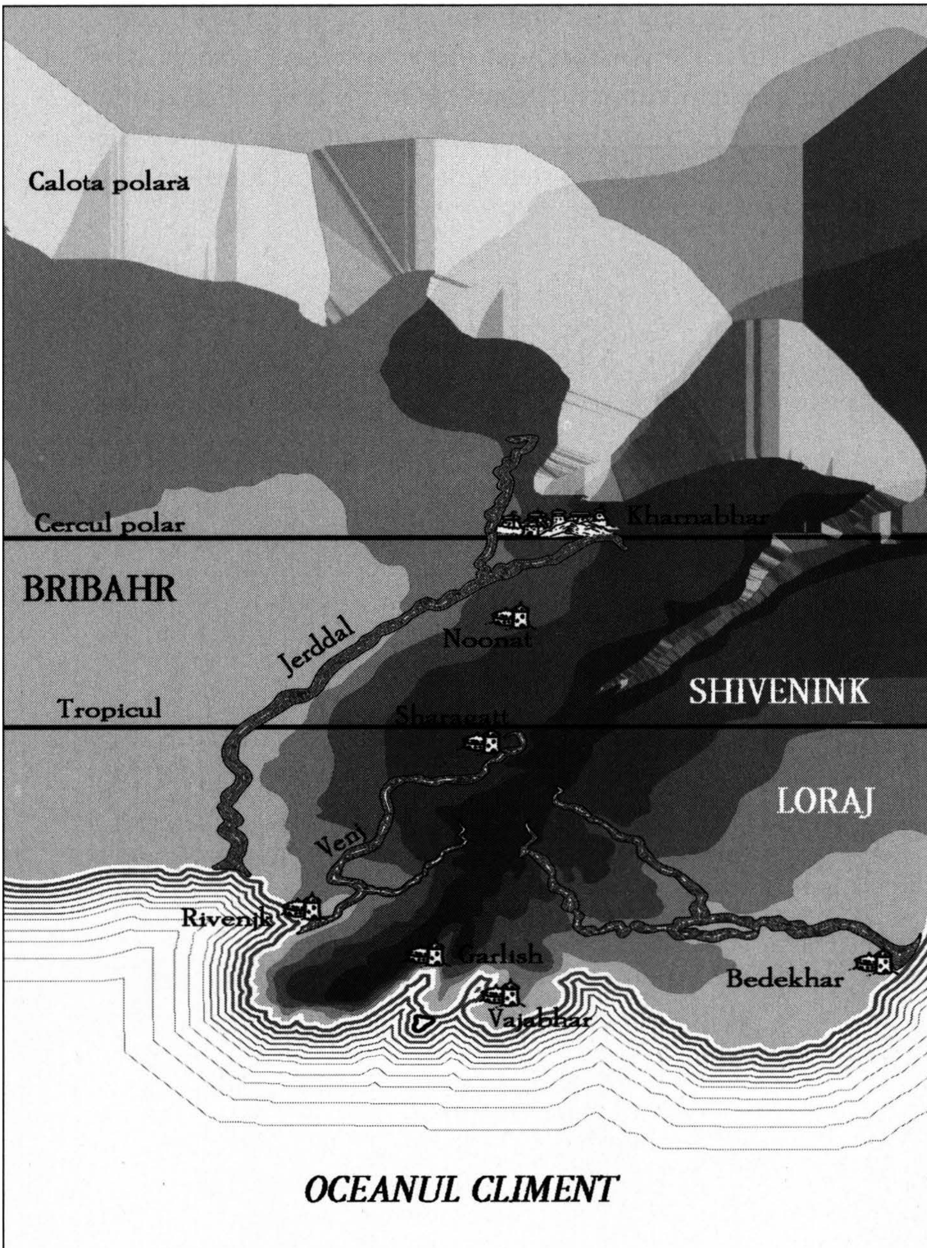
Helico-virusul este o amintire (pentru cei care pot înțelege) a conexiunii dintre ostilitatea mortală actuală dintre fagori și oameni și un trecut îndepărtat când cele două specii erau comensale.

Diagramă a biomasei umane guvernate de helico-virus.

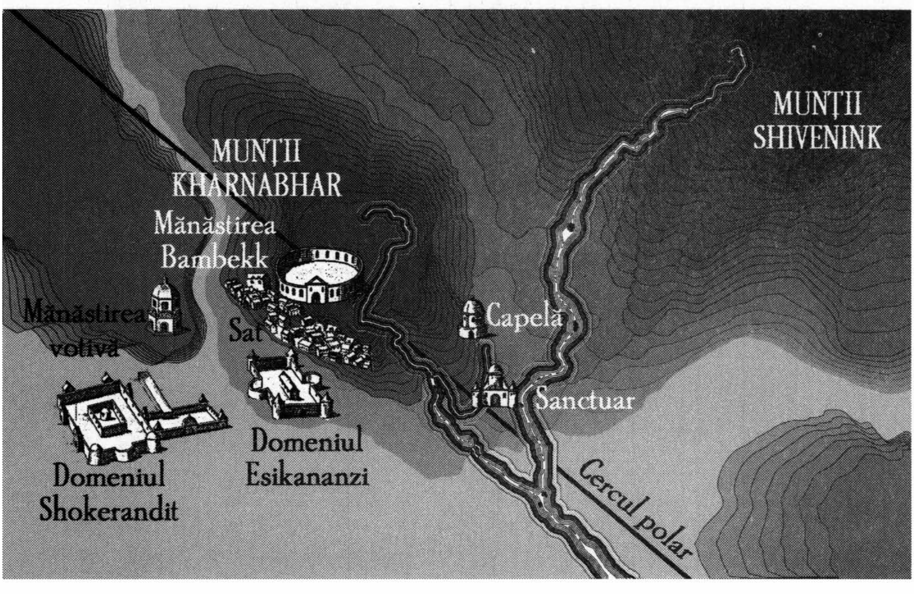
Oricât de groaznică este boala, supraviețuirea umană depinde în mare parte de transformarea violentă în greutate și formă pe care o produce. Astfel, dacă oamenii reușesc să-și elimine dușmanii, provoacă propria lor distrugere.

Sau așa pare. Dacă națiunile Verii ar înceta să se războiască între ele, dacă ar putea înfrânge atunci fagorii, dacă ar putea păstra un număr de aleși în echivalentul grădinilor zoologice, atunci omenirea s-ar putea elibera de limitările sale prezente. Dar acestea sunt niște „dacă" foarte mari...

Calota polară
Cercul polar
Kharnabhar
BRIBAHR
Noonat
Jerddal
SHIVENINK
Tropicul
Sharagatt
LORAJ
Venj
Rivenjk
Garlish
Bedekhar
Vajabhar
OCEANUL CLIMENT

ANEXA 5
Kharnabhar

Kharnabhar este un orășel într-o regiune îndepărtată a Sibornalului, care a crescut în jurul unui monument remarcabil: Roata Mare. Anterior un loc sacru, ea adăpostește în prezent elemente criminale.

Faima Roții Mari este universală. Când SartoriIrvrash ajunge în Askitosh (Cartea a doua, capitolul XI), vede o tapiserie cu o reprezentare alegorică a Roții. „Pe un fundal stacojiu, o roată mare purtată prin ceruri de vâslași în veșminte azurii, fiecare zâmbind extatic, către o surprinzătoare figură maternă din ale cărei nări, gură și sâni izvorau stelele de pe cerul stacojiu."

Principala și aproape singura rută spre Kharnabhar este din portul Rivenjk, de pe coasta Mării Climent, către nord prin munții Shivenink. Distanța este de aproximativ 3 862 de kilometri, echivalentul unei călătorii din Gibraltar până în nordul Norvegiei.

Roata Mare

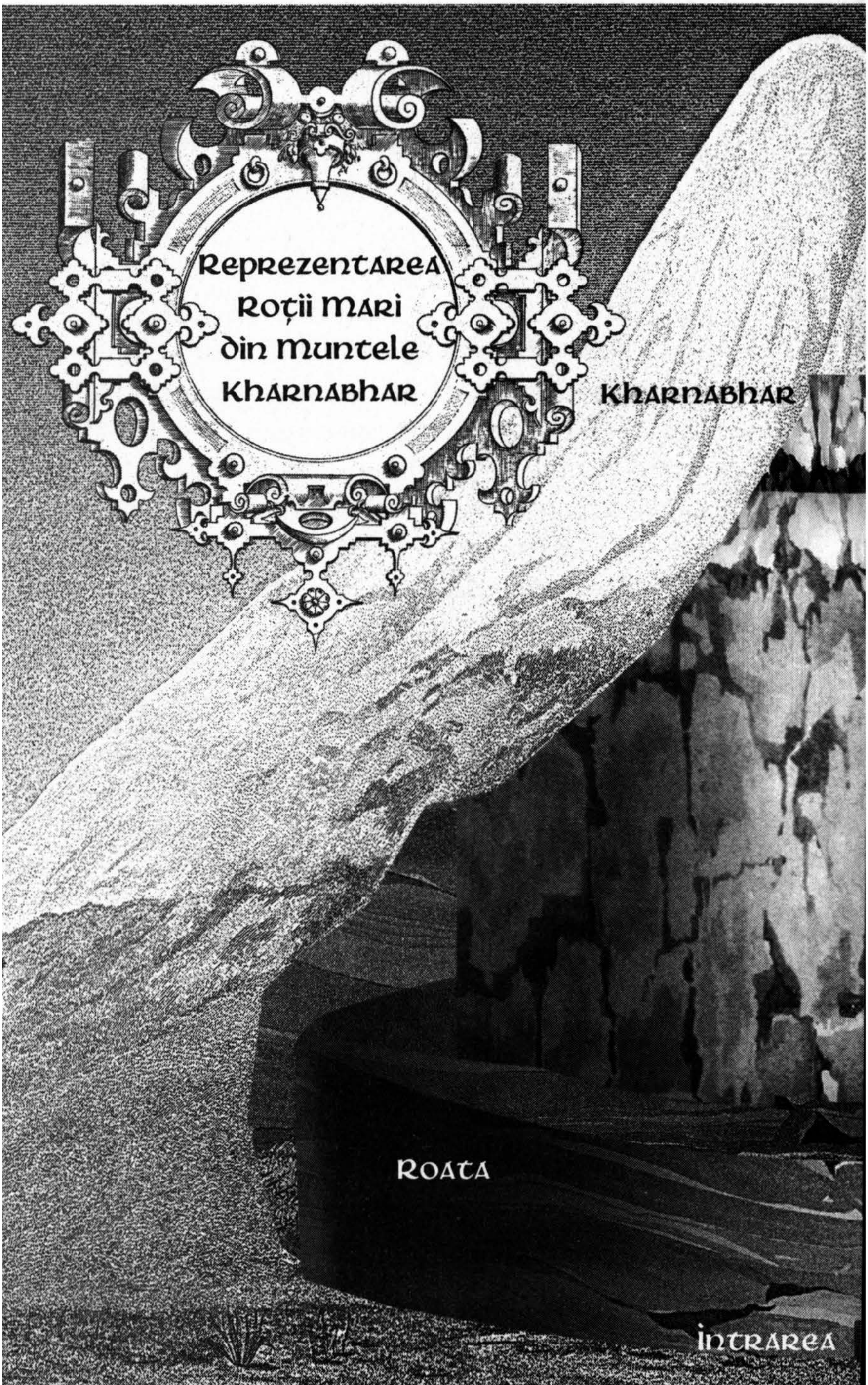
Roata este un inel cioplit în granitul muntelui Kharnabhar, care se rotește înăuntrul lui și numai o mică parte este accesibilă din afara muntelui. Arhitecții au creat Roata cu multă vreme în urmă, codificând lumea exterioară cu dimensiunile ei, într-o încercare de simetrie astrologică. „Ca deasupra, la fel și dedesubt." Oamenii sfinți care au ocupat primii Roata aveau intenția ca ea să fie un instrument prin care să-și împingă lumea de-a curmezișul cerului, să iasă din Iarnă și să intre în lumina și căldura primitoare a lui Freyr.

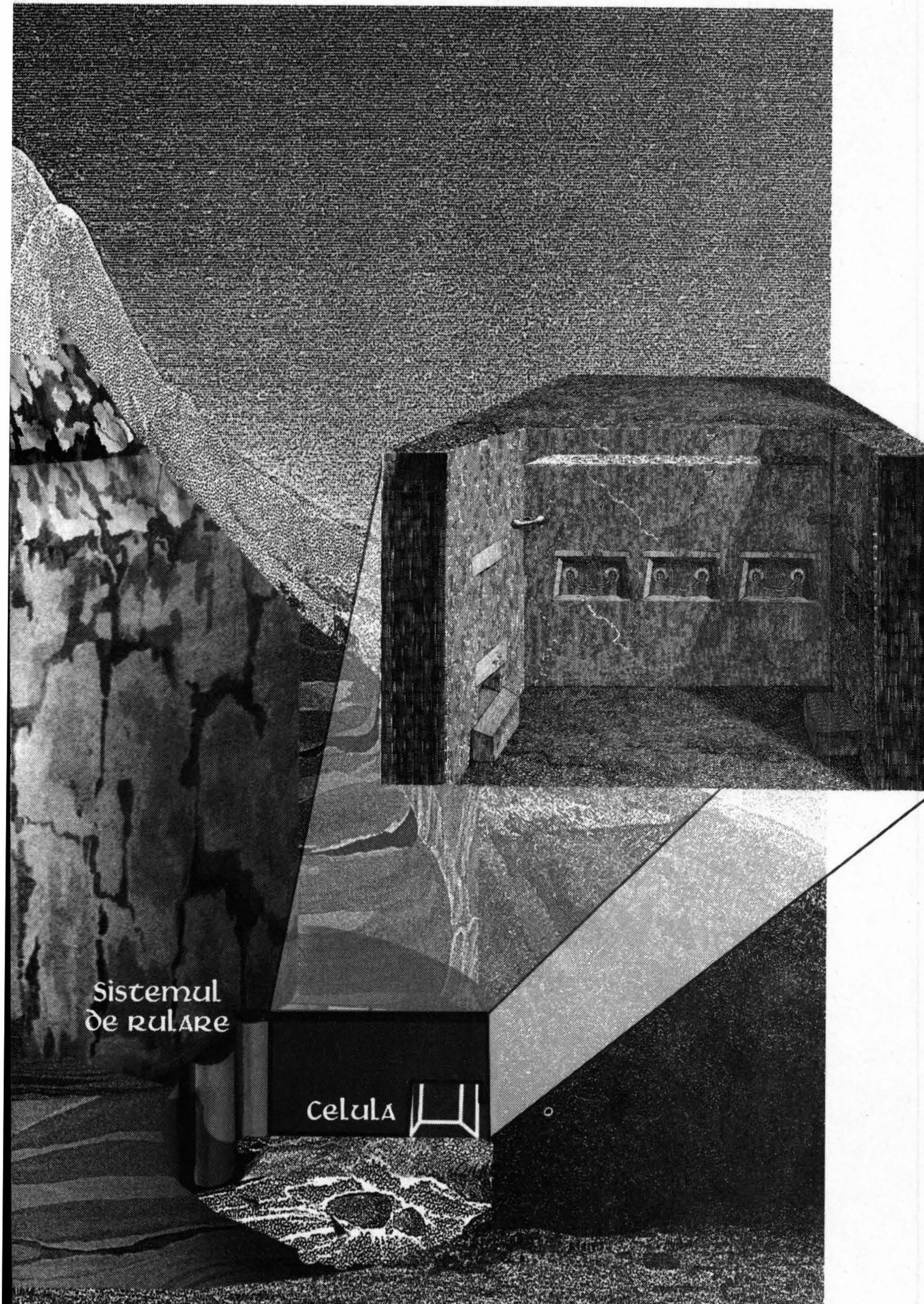
Inițial, Roata Mare era dedicată Zeului Azoiaxic (însemnând „ceva ce gravitează dincolo de viață" – mai târziu interpretat precum „cel care a existat înaintea vieții și în jurul căruia gravitează toată viața").

Încastrată în strânsoarea muntelui, Roata este înclinată la 5° față de orizontală. Se rotește deasupra unei podele înclinate la 4°. Diferența mică permite râului care curge în jurul bazei Roții să transporte mâl sub ea, pe post de lubrifiant.

Celule cu trei pereți, ca niște firide, mărginesc suprafața exterioară a inelului. Inelul este menținut zilnic în mișcare lentă. Cel de-al patrulea perete nemișcat nu face parte din Roată, deși închide toate celulele, ci constă din rocă solidă, imobilă, fiind chiar muntele Kharnabhar. În rocă sunt incluse lanțuri bine fixate în perete, care atârnă la intervale de 125 de centimetri.

Cu aceste lanțuri, prizonierii din cele 1 825 de celule se pot trage în noaptea neagră a granitului și prin ea. Când trâmbițele preoților răsună, toți prizonierii trebuie să tragă la unison de lanțuri. Roata este deplasată astfel în călătoria sa prin piatră sau – așa cum susțin încă unii – prin ceruri.

Reprezentarea
Roții Mari
din Muntele
Kharnabhar
Kharnabhar
Roata
Intrarea

Sistemul
de rulare
Celula

Date tehnice

Diametru Roată	1 825 m (numărul anilor mici într-un An Mare
Grosime	13,19 m (1319 fiind anul apusului lui Freyr, sau Myrkwyr, la latitudinea Kharnabharului, numărând de la apoastru)
Înălțime	6,60 m (12 × 55, latitudinea Roții)
Înălțime celulă	240 cm (cele 6 săptămâni dintr-o zecime × cele 40 de minute ale unei ore)
Lățime	250 cm (cele 10 zecimi dintr-un an × orele dintr-o zi)
Adâncime	480 cm (numărul de zile din anul mic)
Grosime zid între celule	0,64159 m (+ lățimea celulei dă valoarea lui pi)

După zece ani, Roata aduce captivul înapoi în punctul unde și-a început întemnițarea. S-a încheiat o rotație. În acea ultimă zi, un prizonier găsește lumina zilei în loc de al patrulea perete al celulei și poate să iasă spre libertate; în celula din fața lui, un alt om va intra pentru prima zi din călătoria de zece ani în și prin piatră.

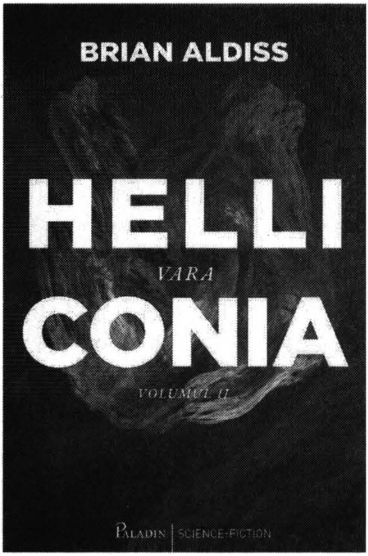
Această rotație neîncetată a fost privită de unii ca fiind reflectată de neîncetata călătorie pe orbită a lui Avernus, mult deasupra Kharnabharului.

Brian Aldiss
Helliconia #1. Primăvara

Traducere din limba engleză de Cristina și Ștefan Ghidoveanu

Sub cei doi sori ai Helliconiei, o planetă îndepărtată, trecerea lentă a anotimpurilor reglementează nașterea, creșterea și căderea civilizațiilor într-un ciclu fără sfârșit. Sosirea primăverii va transforma complet lumea, societatea și viețile celor ce au cunoscut până atunci doar iarna pe care o crezuseră perpetuă.

Brian Aldiss
Helliconia #2. Vara

Traducere din limba engleză de Cristina și Ștefan Ghidoveanu

După secole de primăvară, Helliconia trebuie să îndure o vară nemiloasă sub stăpânirea celor doi sori. Fagorii, vechii inamici ai oamenilor, sunt docili în acest anotimp. Avernus, stația terestră de observație, trimite pe planetă un voluntar, care aduce cu el o misterioasă „bijuterie malefică” ce nu rămâne neobservată.

Grupul Editorial ART
Comenzi – Cartea prin poştă
C.P. 4, O.P. 83, cod 062650, sector 6, Bucureşti,
tel.: 021 224.01.30, 0744.300.870, 0721.213.576;
fax: 021 369.31.99
Comenzi – online
www.editura-paladin.ro

BRITISH SF ASSOCIATION AWARD

Helliconia era celebră pentru iernile lungi, dar acelea nu însemnau moartea naturii, ci somnul ei, din care planeta avea să se trezească neîndoielnic. Pe de altă parte, iarna nucleară nu promitea revenirea primăverii.

Alternanța anotimpurilor punctează istoria Helliconiei, o planetă situată la o mie de ani-lumină de Pământ, scăldată în lumina a doi sori. Acum este vremea frigului, iar pentru locuitorii planetei urmează un mileniu al declinului și poate colapsul civilizației create în timpul verii.
Iminența iernii evidențiază dimensiunea cosmică și tragică a unei istorii asupra căreia indivizii dețin puțin control, din care se străduiesc să scape cu viață, să spere și să aștepte cu nerăbdare revenirea primăverii.
Întunericul, gerul și tăcerea se aștern deasupra Helliconiei, iar modul în care va supraviețui omenirea depinde de resursele ei mentale și emoționale.

Morții nu vorbesc niciodată despre politică.

Trilogia HELLICONIA de Brian Aldiss

www.editura-paladin.ro

ISBN 978-606-9000-99-1